Indholdsfortegnelse.

No 1. Hjardemaal Sogns Fattigprotokol, paabegyndt 1804.
13. Hundstrup-Oslevild Fattigprotokol, 1820-1835, fortsat fra Protokol No 3.
18. Oslo's-Veslo's-Arup Forstanderskabsprotokol, 1842-1872.
31. Kollerup Sogns Forstanderskabsprotokol, 1841.
52. Afskrift af Skoleprotokol for Kollerup Sogn, 1857.
59. Afskrift af Skoleprotokol for Vust Holme Skole, 1856-1876.
63. Afskrift af Fattigprotokol for Viisbye og Heltborg Sogne 1829-1871.
70. Afskrift af Forstanderskabsprotokol for Visby-Heltborg, 1842-1878.
81. Afskrift af Skoleprotokol for Heltborg, 1840-1867.
83. Beboere i Jennels Sogn der var ansat til at svare Fattigbidrag i 1804 og 1805.
85. Afskrift af Forhandlingsprotokol for Thorup-Klim Fattisk. 1842.
114. Afskrift af Fattigprotokol for Jennels Sogn, 1804-1867.
120. Afskrift af Forstanderskabsprotokol for Jennels Sogn, 1842-1895.
125. Afskrift af Fattigprotokol for Oslo's-Veslo's-Arup, 1839-1891.
164. Statistiske Bidrag til Aalborg Stifts Historie i Tiden af det 17 Aarh.
183. Forskellige forekommende Stednavne.
133. Afskrift af Fattigprotokol for Thisted By 1804-1832.
174-182: Afskrift af Kancelliets Brevbøger-1556-

GEORG PORS
BOGHANDEL
STORE TORV 5
THISTED

Afskrift af Kjardemaal Sogns Fattigprotokol, paabegyndt i Aaret 1804. Afskrevet af A. C. Svalgaard. Paabegyndt den 13 November 1926.

Aº 1804 den 8de Februarii, efterat Sognepræsten for Kiardemaal Menighed, undertegnede Lauritz Fuglsang, havde i Følge Fattig Reglementet af 5te Juli 1803 §16, havt de Fattige i bemeldte Sogn samlede for sig, afhørt og anteegnet deres Tilstand, samt hvad de troede at behøve i Understøttelse af Sognet, naar de skulle leve uden Betlerie, mødte tillige i Kiardemaal Præstegaard, Sognecomisionens øvrige Medlemer: paa Politie Mesterens Kr. Capitain Brøndlunds Vegne, Sognefoged Niels Sørensen af Kiardemaal, med behørig Fuldmagt; største Lodseyer Kr. L. Overgaard til Kiølbygaard samt Sognemandene Caspar Joseva Pretzmann af Oddersballe, Amsten Bojer af Klitten, og Jens Christophersen af Kaasøe, for at bedømme den over de Fattige fremlagte Anteegnelse, undersøge deres nærværende Trang til Understøttelse og overveje hvorledes same af Districtet kunde udredes, og blev da Resultatet saaledes som følger: (Her omtales 8 af 1. Klasse og 15 af 3. Klasse, som ialt blev tildelt 16 Tdr. Rug, 16 Tdr. Byg, 30 Rd. 36 Skill.)

Af 55 Gaarde og Beboere udredes 16 Td. 1 Skp. Rug, 16 Tdr. 2 Skp. Byg, samt 31 Rd. 64 Skill.

Ved Mødet d. 13 Okt. 1804 meldte sig Maren Kirstine Pedersdatter af Kiardemaal 55 Aar gl., som har havt det Held at brække en Arm, hvorfor hun intet kan fortiene.

Anno 1805 den 24 Januarii var de samme Mænd forsamlede i Kiardemaal Præstegaard og anledningen dertil var en Pro Memoria fra P. T. Kr. Amtmand Arentz i Thisted, af 31 Dec. 1804, angaaende en Klage fra Amsten Møllers Enke, Else Nielsdatter af Kiardemaal Sogn, over at hun ikke er tillagt foruden Almisse af Sognet, hvorover Sognepræsten Kr. Fuglsang har meddelt Erklæring som gaaer ud paa at denne Enke maatte tilstaaes mere Almisse fra andre Sogne i Amtet. – I Følge heraf besluttede Commisionen, at indbemelte Else Nielsdatter bør nyde samme Understøttelse af Sognet som sidste Aar, 4 Skp. Rug, 4 Skp. Byg og 1 Rd. i Penge, og ikke mere. Hun er rask og rørig og kan, om hun vil, fortiene Resten til sin Underholdning ved Arbejde og sine Kjønders Gierning, saasom at spinde Binde, m. v. Hendes Trang er i Forhold til andre Fattiges i Kiardemaal Sogn og i Følge de foranførte Omstendigheder vel afhiælpne. At hun kunde behøve mere, kan være muligt, men det lille Kiardemaal Sogns Beboere, som i Almindelighed ere Fattige, formaaer ingenlunde at udrede større Almisse

Derimod vil Commisionen baade ønske og raade, at bemelte Fattige Sogn, som har saa ualmindelig mange Trængende at underholde og forsørge, erholder Hielp til de Fattige fra andre Sogne som ere mere formuende og har mindre Antal Fattige, alt i Overensstemmelse med Reglementets Bydende.

Ligesaa begierede Amsten Larsen i Klitten Afsat i sin Almisse, fordi han af Medynke og Medlidenhed underholder den hos ham værende aldgamle Anne Larsdatter, som er hiælpeviild, sengeliggende og hiælpeløs.

Dette fandt Commisionen billigt efter Omstendighederne, og bevilgede ham et mindre Afslag.

Endelig meldte sig Gaardmand Thomas Taft af Kiardemaal og besværede sig over at være for høit ansat i Almisse, men da han er en formuende Mand, og ingen Børn har af smaae Børn, eller i andre Maader, saa kunde Commisionen intet reflectere paa hans aldeles ugrundede Andragende.

Enkelte af de Fattiges Tilstand i Aaret 1805: Tved Bøje. Amsten Klitgaard, har forbedret sin Næring ved forhøiet Hjire til Kies og derfor dette Aars Kiøns tilstaaes 4 Skp. Rug. 4 Skp. Byg 2 Rd. Klitten: Artillerist Andes Amstensen

Klitten, som sidder til Leje og har ingen Næring, uden ved at tiene som Bondekarl, naar Leylighed gives, blev tilstaaet til hans 2de smaa Børn, den ene 5 og den anden Rums 2 Aar, 2 Rd.

Anno 1805 d. 11te Julii var Districts Commisionen for Hiardemaal Sogn nemlig de samme Personer, som foran i Protocollen under 24de Januarii dette Aar ere benævnede forsamlede i Hiardemaal Præstegaard og passerede da som følger: Sognefoged Niels Sørensen af Hiardemaal fremkom med Regnskab for den i Klitten sidste Vinter funden død Peters Efterladen Skab hvis Indhold befindes at være: Paa den dødes Person befandtes Contant 3 Rd. 3 Mark 1 Skill., og efter her i Commisionen foreviist Auctions Forretning, er hans øvrige Efterladen skaber udbragt til 3 Rd. 1 Mark 14 Skill.

Artillerist Anders Christensen Klitten, som formedelig er hiemkommen fra Hans Majestæts Tieneste i Kiøbenhavn, og hvis Kone i den Tiid han var borte har født 2de Drengebørn, der endnu leve, 1 Rd.

Lars Dahl i Klitten, som er saa ussel af langvarig Sengelæye, at der findes store Huller i hans Legeme, fandt Commisionen burde tilstaaes 3 Mark 5 Skill.

Den ene Nøjle til Kirkeblokken, som hidtil har været i Bevaring hos Præstens Medhielper, der saaledes intet har med Fattigvæsenet at bestille, blev overleveret Sognefogden, som tilsvares samme for Fremtiden.

Aar 1805 den 24de Octobr. blev i Hiardemaal Præstegaard, efter forud skeete Bestemmelse, holdt en Samling af Hiardemaal Sogns Fattig Commission. Som største Lodseier mødte ved denne Samling, Eieren af Kiølbyegaard, Nicolay Rönau; forresten var Commisions Lemmerne de samme, som ved forrige Quartal, men Hr. Caspar Pretzmann udebles idag formedelst Sygdom.

Niels Sørensen, Christen Bøyer og Jens Christophersen anmeldte at det var ganske nødvendig at den Understøttelse, der er bestemt for Artillerist Anders Christensens Børn i Klitten, forhøyes noget, da Manden for Tiden er i Hans Majestæts Tieneste, og Børne Moderen desuden sidste Sommer er formeret med Indlinger som Konen er nedkommen med. Præsten, Hr. Fuglsang fandt dette Forslag billig og blev til den Ende bestemt, at disse Børn skulde have som extraordinair Tillæg for Octob. Quartal, de 4 Skill., som bliver i Behold fra det lignede Bidrag for 1805 og desuden, da dette ikke fandtes tilstrækkelig, endnu 1 Rd., hvilken Største Lodseier Rönau fra Kiølbyegaard vil forstrække for Fattig Cassens Regning, imod at han i næste Januari Quartal bliver den godtgiort, hvilket da iagttages ved Ligningen for næste Aar.

Fattigvæsenets Udgift for 1805 var: 16 Tdr. 4 Skp. Byg. 16 Tdr. 3 Skp. Byg. 51 Rd. 13 Skill.
„Indtægten derimod var 16 Tdr 4 Skp. Byg. 16 Tdr. 3 Skp. Byg. 51 Rd. 52 Skill.; og skriver Præsten: „hvoraf det er klart, at ingen Beholdning bliver for Aaret 1805 men at Præsten faaer Tilgode som Udgivt at beregne for Aaret 1806, 21 Skill. skriver Een og tyve Skilling." (Den 27 Jan. 1806 underskriver Fuglsang Protocollen for sidste Gang.)

Ved Mødet den 10 Oct. 1806, anmeldte de forskellige Medlemmer, hvad de havde udlagt ved forskellige Leyligheder, og som de begiærede sig tilbagebetalt men, „da ingen Penge var i Behold, men Fattig Cassen i Gield til disse Mend, blev det bestemt, at denne Gields Betaling skulle henstaae indtil Blokken til Nye Aar kunde blive aabnet, for at erfare, om de deri værende Penge kunde betale Gielden, hvis ikke, blev det manglende at udrede af Districtet efter Ligning.

Aar 1807 d. 23 Janv. var Fattig Commisionen for Hiardemaal Sogns District forsamlet hos Degnen (Clemens) Osterild i Hiardemaal. Commisionen bestod af Præsten Prior fra Hundstrup, som mødte paa Hr. Fuglsangs Vegne, Sognefogden Niels Sørensen og Degnen Fr. Osterild paa Caspar Pretzmanns Vegne, Jens Christophersen fra Kaasse og Christen Bøjer af Klitten. Fremlagde Præsten fra Hundstrup det af ham i Hr. Fuglsangs Sygelighed for Hiardemaal District opsatte Regnskab.

Fremlagde Sognefogden adskillige Regninger over et Huus i Kaasse, som Sognet til en Almisselem Maren Christensdatter, har været nødsaget til at bygge i forrige Aar,

nemlig en Regning fra Peder Krog i Vixøe paa Tømmer stor 32 Rd., anmeldte Sognefogden at han i Tømmer Løn havde betalt for 29 Dage 5 Rd. 2 Mark. som de øvrige Mænd attesterede rigtig. Kosten i bemeldte 29 Dage a. 20 Skill. for de 19 Dage et 3 Rd. 5 Mark 12 Skill., i de øvrige 10 Dage a. 18 Skill. er 1 Rd. 5 Mark 4 Skill.

En Haandlanger at hielpe Tømmermanden een Dag, 12 Skill. Tækkere i 8 Dage a. 20 Skill. er 2 Rd. 2 Vinduer til Huset 1 Rd. 2 Mark 12 Skill. 150 Stk. Løn 3 Mark 2 Skill. Dørhængsler og Smedearbeidslag 1 Rd. 3 Mark 8 Skill. Kakkelovnsgrijder a. 2 Skill. 1 Mark. 10 Kiører Tag foruden det Sognet leverede, 2 Mark.

Summa paa Huset 49 Rd. 2 Mark 2 Skill.

For at faae disse Penge udredet paa eengang, saaledes at hver Tilgodehavende kunde faae sit, blev det bestemt, at det skulde udredes af Sognets Hartkorn, og at disse Penge skulde betales d. 9de Februar til Sognefogden Niels Pedersen og hver Mand at møde ham om Formiddagen Kl. 10 hos Gaardmand Niels Thomsen i Hiardemaal. Paa Tirsdagen blev det endvidere Sognefogden paalagt, at han, naar Pengene vare indkomne skulle betale enhver sit Tilgodehavende, og ved næste Commisions Samling fremlægge disses Quittering og aflevere Overskuddet.

Saa blev det ogsaa paalagt Sognefogden at melde de mislige Betalere for Sognepræsten i Hundstrup for at han ved Skrivelse til Amtmanden kan foredrage disse, og modtage hans Resolution om hvorledes med Pengenes Inddrivelse skal forholdes.

Under Udgift paa Regnskabet for 1807 findes følgende: „Peder Kudsk i Nors for 4 Reijser til Christen Kreibergs Kone, som havde brækket en Arm, samt for Medicamenter 6 Rd. (Hun afgik ved Døden i Midten af Aaret 1807.)

(Den 22 Juni 1808 underskriver Pastor Christian Holst første Gang i Protokollen.)

Mødte d. 10 Okt. 1808. Om Almisselemmet No 6 Anders Christensens Kone hvis Mand for nærværende Tid er i Kongens Tieneste, og som har 5 smaae Børn at forsørge, meddelte Sognepræsten følgende: „Ved et Besøg i Hospitalet i Haase erfarede jeg, at bemeldte Anders Christensens Kones Tilstand var høist elendig, og at den endnu vilde blive værre, om hun igien skulde tage hiem til sig en Datter paa 6 Aar, som Gaardmand Jesper Christensen i Hundstrup hidindtil har været i Fadets Sted. Dette Pigebarn der i 3 Aar har havt sit Ophold hos bemeldte J. Christensen i Hundstrup, og altsaa ikke har været Hiardemaal Sogn til nogen Byrde, skulde nu, efter Moderens Udsagn hiem til hende. Jeg besluttede derfor at forsøge, om den gode Mand og hans Hustrue ikke skulde kunde formaaes til endnu en Tid at beholde Barnet og sørge for det.

Dette lovede de mig paa Vilkaar, at Hiardemaal Sogn selv skulde klæde det. I Anledning altsaa heraf, besluttede Commissionen, at bemeldte retskaffne Mennesker Jesper Christensen og hans Hustrue Karen Poulsdr., der saa omhyggelig har og vil tage sig af dette Pigebarn, uagtet det er af et fremmed Sogn, skulde ved Sognepræsten tilstilles 2 Rd: til en Klædning til Barnet, som det just nu trængte til. Og paatog Sognepræsten sig tillige for Efteraaret at underrette sig om, naar det længere hen i Tiden skulde behøve Klæder, og de at bekiendtgiøre det for Commissionen.

Indtægter for Fattigkassen i 1808: „Niels Jensen Vogn i Haase, givet ved Skiødebrev 1 Mark. Peder Villums Enke i Hiardemaal ligeledes ved Skiødebrev 3 Mark.

Hr. Kaalman paa Kiølbyegaard i Anledning af Christen Andersens i Klitten optagne Kreature, 3 Mark. Ved Høstpræstenens Veldelse d. 11 Sept. 2 Rd. 3 Skill.

Mødte d. 4de Januar 1809. „Siden sidste Samling havde Præsten modtaget til de Fattige 3 Mark, i Anledning af et fra Hr. Skiønau til Kiølbyegaard udstedt Skiøde til Niels Jørensen Sognefoged.

Mødte d. 31 Marts 1809. Da bestemtes, at følgende 4re Almisselemmer Else Hove, Ane Hove, Anders Christensens Hustrue og Inger Trøjde skulde, som de dertil selv kan forskaffe sig den forbudne Fælding af hele Sognets kiørende Beboere dermed forsynes, og skulle da enhver, paa den Tid han selv hiemkiøres sin Fælding, tillige tilkiøre een af bemeldte Almisselemmer i sidste eet godt og forsvarligt Læs Fladtørv. I Henseende til Antallet da blev bestemt Else Hove 12 Læs, Ane Hove 12 Læs, Anders Christensens Hustrue 17 og Inger Trøjde 13 Læs.

Ved Mødet d. 19 Juni 1809 blev det anmærket at Degnen Fr. Osterild skiænkede 2 Læs Fladtørv til tvende Almisselemmer uden Betaling paa en Tid da disse vare i haardeste Trang for Fælding. (Aftr. til Damsgaard. Flagtue 26/12 444)

Møde den 6te October 1809. For Commissionen indfandt sig Almisselemmet Ane Esdahl. Hun beklagede sig over, at hun ingen Tørv havde faaet gravet, deels af Mangel paa Husly og deels fordi hun ei kunde forlade sine smaae Børn, imedens hun selv gravede, hvorfor Commissionen købte til hende 4# Snese, og betalte derfor 2 Rd. til Sælgeren, Niels Olesen af Hiardemaal.

Extraordinaire Indtægter i 1809: „Den 3die Novbr. indbetalt af Kr. Sihonæ til Kiølbyegaard, en Mulct af 2 Rd., som blev ilagt af Kr. Pretzmann og P. Kolkiær, for Overtrædelse af Øvrighedens Anordninger i Henseende til at kiøre Korn til Klitmøl-ler.

Hiørsmand Kristen Kiølbygaard af Tved givet til de Fattige, fordi Gud spared hans Liv ved Skibbruddet d. 23de Januari 1808. 1 Rd.

Samme Mand, fordi Gud siden havde forbedret hans Omstendigheder, givet 6 Rd. (d. 7 Nov. 1809.)

Den 18de Nov. Gaardmand Christian Andersen af Hiardemaal ilagt en Mulct af 2 Rd. Afskr. til Thisted Amtsarch d. 23 Juni 1952. Optaget. Sidste Artikel d. 27/8 1952.

Copie.

1/ „Renten for eet til 13de Juni 1810 af følgende Legati Capitaler bliver herved udbetalt saaledes: 1. Af Legatium Berregaardianum til Hiørstrup, Østerild og Hiardemaal Sognes Fattige, 1000 Rd. a. Af Capital 612 Rd. 3 Mark 2 Skill. indestaaende i Kiølbyegaard efter Afdrag af de allernaadigst paabudne 2 Procents, 12 Rd. 1 Mark 8 Skill. b. Af Capital 387 Rd. 2 Mark 14 Skill. i Kongens Kasse, a. 3 3/4 Procent 14 Rd. 3 Mark 2 Skill. udgiør 26 Rd. 4 Mark 10 Skill.

2. Af Frøe Berregaards Legatium 266 Rd. 4 Mark, til Hiørstrup og Østerild Sognes Fattige og Skole, indestaaende i Kongens Kasse a. 3 3/4 Pro. 10 Rd. = 36 Rd. 4 Mark 10 Skill. Skriver tredive og sex Rigsdaler, fire Mark og ti Skilling.

Aalborg Bispe-Contoir d. 4de Juli 1810. Jensen.

I Følge ovenstaaende bliver Renterne af Capitalen 1000 Rd. fra ovennevnte Dato aarligen betalt med 39 Rd. 3 Skill., hvoraf 1/3 eller 13 Rd. 1 Skill. tilkommer Hiardemaal Sogns Fattige. Denne Forøgelse af Renterne med 49 Skill. aarligen, grunder sig paa 1/4 Procents Godtgiørelse efter Forordn. af 4de Sept. 1809.

(ovenstaaende er skrevet af Pastor Holst i Hjardemaal Fattigprotokol efter Regnskabet for Aaret 1809.) A. P. Svalgaard.)

I Forsørgelsesplanen for 1810: „Maren Christens Datter Lindt, hvis Mand er fraværende i Kongens Tieneste, til Hielp for 2 uopdragne Børn. 4 Skp. Rug. 4 Skp. Byg. 2 Rd.
„Maren Anders Datter, hvis Mand er fraværende i Kongens Tieneste, til Hielp for 1 uopdragen Barn. 1 Rd. og samme Antal Skp. Korn."

Under Indtægt for 1810 anføres: „Ved Fredsfesten d. 21 Januari indkom 1 Rd. 16½ Sk.
„Ved Høstfesten den 23 Sept. ligeledes. 2 Rd. 76 Skill."
„Søren Roes af Klitten som et Taknemmelighedsbevis, fordi Gud havde forbedret hans Omstendigheder. 4 Rd."
„Anders Pedersen som et Taknemmelighedsbevis for sin Helbreds Gienerhol-delse, givet 1 Rd."
„Christen Nielsen Bloide og Peder Thomsen af Hiardemaal-Klit, hver ilagt en Mulct af 1 Rd."
„Christophes Sørensen af Hiardemaal ilagt en Mulct af 2 Rd.

Udgift: „Til Skolebiblioteket anskaffet Bøger for 7 Rd. 22 Skill.
„Til Skolebiblioteket anskaffet Børchs Veiledning i Modersmaalet, efter Bis-koppens Befaling. 72 Skill.
Til samme 12 Exemplarer af Thombo's Bibelhistorie, 18 Skill. pr. Exemplar.

Under Indtægt for 1811 anføres: Morten Thomsens Enke, som ved Testamente havde forpligtet sig til at give til de Fattige, naar hun indtræder i nyt Ægteskab, havde i denne Anledning til Sognets Fattige ilagt 2 Rd."
„Niels Pedersen i Kaasø givet til de Fattige i Anledning af sin Kones lykkelige Forløsning d. 2den April. 1 Rd.

Indkomne Mulcter: „Gaardmand Lars Christian Villum af Tved, 9 Rd.
„ Rytter Niels Pedersen af Tved, 4 Rd.
„ Møller Christen Pedersen i Kaasøe Mølle, 32 Skill.
„ Fra Hr. Proprietair Rhiönau til Kjølbyegaard indsendt til Sognets Fattigkasse, i Anledning af en Sag imellem Gaardmandene Christopher Sörensen, Christen Pedersen og Tjenestekarl Anders Pedersen, alle af Hyardemaal, 4 Rd.

Extraordinaire Udgivter: „Begravelses Omkostninger ved afgangne Inger Trijde: 14 Pd. Fjel til hendes Ligkiste a 4 Mark, er 9 Rd. 32 Skill. Arbeidsløn samt Kostpenge til 2 Personer der forfærdigede Kisten i 1½ Dag 1 Rd. 48 Skill.
Liglagen m.v. blev hende skjenket af Degnen Sr Ostvold.

Under Indtægt for Aaret 1812: „Den halve Deel af uafforedte Lysepenge fra Kjølbyegaard for Aarene 1810, 1811 og 1812, 5 Rd." N.B. „De nedenstaaende uafforedte Lysepenge, 5 Rd. blev bestemt til at forbedre Omgangs-Skoleholdernes ringe Løn."
„Sognets Præst givet i Anledning af sin Kones lykkelige Forløsning d. 29 Januar, 2 Rd.
„Gaardmand Christopher Sörensen af Hyardemaal 22 ~~Skill~~ Rd:
„Hvum. Niels Christensen Madsbøl af Klitten, formedelst ulovligt Forhold med Præstetienden, erlagt 1 Rd."
„Anders Christensens Kusine af Kaasøe bødet i Anledning af en Ares Sag, 2 Rd.

Aar 1813 d. 8 Januar var Fattigcommissionen forsamlet i Præstegaarden: „Samtlige Commissionens Medlemmer bleve enige om, at de Fattige, paa Grund af Tidernes forandrede Pengevæsen skulle have en passende Forhøielse i deres Almisse penge. Sognepræsten, der nu er bleven befriet for at pensionere til Formanden i Embedet, erklærede, at ville give forholdsmæssig Korn med i Sognets Behøve. Commissionen blev enig om, at Husene med Hartkorn, der for det meste ere befriede for at yde Korn in Natura, skulle give et større Pengebidrag, alt med Hensyn til Pengenes forandrede Værdie.

Under Indtægt for 1813: „Skipper Niels Pedersen i Oddesbølle givet i Anledning af sin Kones lykkelige Forløsning d. 12te Nov. 10 Rd: hvilke efter Giverens Bestemmelse blev tildelte Poul Jensens Kone i Kaasøe og Christen Simonsens Kone i Hyardemaal, hver 5 Rd.
Ved P. Skjelsgaards Bryllup i Oddesbølle, indsamlet 31 Rd. 44 Skill."
„I Beholdning af nogle Almisselemmers Almisse korn og Penge for 2 Qvartaler 1 Pd. 3½ Skp. Rug, 1 Td. 3 Skp. Byg og 4 Rd.; men for at bestride extraordinaire Pengeudgivter, blev heraf d. 9de December solgt 1 Td. Rug til 165 Rd. (!!!)

Under Udgift for 1813: „Det fader og moderløse Barn Peder Christensen hos Plejefaderen Lars Villum i Hyardemaal, bekommet i Aar: „en Kat 10 Rd, et Par Træskoe 1 Rd. 64 Skill., 2 Pk. Vederskind til et Par Buxer 40 Rd., Vadmel til et Par do. 20 Rd. for at binde og spinde 3 lb Uld, der var ham foræret, og hvoraf han fik 2 Par hele Strømper, Fødder i et Par gamle, en Kue og et Par Ærmer. 18 Rd., og for dertil medgaaede 4 lod Knap, 6 Rd., i alt 95 Rd. 64 Skill.

Aar 1813 d. 10de Januar var Fattigcommissionen forsamlet i Præstegaarden. Sognepræsten forestillede Commissionens Medlemmer at Pengene, som forhen vare erlagte af Ydere og modtagne af de Fattige i Dansk Courant, nu efter Forordningen angaaende Forandringen i Pengevæsenet, skulle erlægges i Rigsbankpenge. N.V.
Chr. Holst. N. Skiönau. Niels Sörensen. Christen Boier. Christen Larsen. Jens Christoffersen.

Indkomne Mulcter til Fattigkassen i 1814: „Gaardm. Niels Bloksgaard i Klitten 4 Rbd. N.V. Gaardm. Peder Rygi af Klitten. 1 Rd.
Udgift i 1814: „For at tække paa Hospitalet i Kaasøe, betalt til Christen Simonsen Kost og Arbeidsløn i 1 Dag med 64 Skill.

I Anledning af den, paa Sogne-Commissionens Foranstaltning i Thisted Tinghuus arresterede Almisselem Søren Nielsen Bordt er til Sogne-Commissionen indløben følgende Skrivelse:
„Amtet har under 16de hujus tilskrevet mig følgende: (Pastor Holst.)
„Amtet har ~~sendt~~ modtaget det af Deres Velbyrdighed mig tilsendte Forhør over Almisselem Søren Nielsen Bordt af Hyardemaal, der efter Sogne-

Commissionens Foranstaltning er bleven arresteret formedelst hans urolige Opførsel paa de Steder, hvor han har modtaget Omgangs Kost, og især hos Gaardmand Niels Thomsen af Hjardemaal. Forhøret oplyser vel: at forbemelte Almisselem er et uroligt Hoved og et uskjønsomt Menneske, som i Fremtiden vil blive en Gjenstand for Politiets Opmærksomhed; men da der ikke er juridisk bevidst, at han havde til Hensigt at gjøre Skade med den Kniv som han havde i Haanden, da Niels Thomsens Kone kom ind til ham i Stuen, for at efterse, hvad det Skrald havde at betyde, som foraarsagedes derved at han af Ondskab kastede det Fad i Gulvet hvori Frokosten var fremsat for ham, ligesom de øvrige Trudsler, som han ved andre Leiligheder har udstødt mod Andre, deels ingen Følger har havt, deels ogsaa gjerne kan modtage den Forklaring, som han selv tillegge dem, saa finder Amtet for denne Gang ingen Anledning til at anlegge Justitiel Sag imod ham; men anseer den Arrest som han har udstaaet som en passende Correction for den af ham udviste Ondskab og Skarnagtighed; jeg maae derfor tjenstl. anmode Deres Velbyrdighed om at De, ved at løslade forbemelte S. N. L., vil tilkjendegive ham, at endskjønt Amtet for denne Gang vil forskaane ham for videre Ulejlighed, saa skal dog Sagen staae ham aaben, saafremt han i Fremtiden fordrister sig til at gjøre sig skyldig i lignende Forseelser, saa maae jeg og ligetjenstl. anmode Dem om, at De, ved at communicere Sognecommissionen for Hjardemaal Sogn denne min Skrivelse, behagelig ville tilstille den Regning over de til Forplejning og Vareetegts Penge, som ere medgaaede i den Tid, Arrestanten her har siddet i Arresten. — Hvilket jeg ikke undlader herved at communicere den respective Fattigvæsens Commission til fornøden Efterretning, idet jeg tillige fremsender den indbemelte Fattiglem S. N Lordt som jeg i Dag har sat paa fri Fod. Den udstaaede Arrest vil muligen dog virke en roligere Opførsel, men det var efter min Mening best, om Fattigcommissionen kunde accordere S. N. L. i Kost hos en Mand i Sognet, som for det meste var hjemme, kunde have noget Opsyn med ham, og som han kunde have nogen Frygt for.

Over Arrestantens Forplejnings og Vareetegts Omkostninger, m. v. følger indlagt Regning, hvis Beløb jeg af Fattigcassen udbeder mig snarest muligst betalt. (Regningen var paa 16 Rd. 66 Sk.) Thisted den 18 Jan. 1815. Lütchift (Assessor.)

Aar 1815 den 10de Februari holdt Fattig-Commissionen et extraordinairt Møde i Præstegaarden. I Hr. Proprietair Thomsens Forfald havde Sognepræsten paataget sig hans partes, og paa de øvrige Medlemmers Vegne mødte Sognefogden Niels Andersen Møller.

Anledningen til dette Møde var Almisselem paa Omgang, Søren Nielsen Lordts fremtidige Forsørgelse. Sognepræsten havde fra Prædikestolen forud bekjendtgjort en Indbydelse til Sognefolkene, nemlig om nogen af dem vilde imod Godtgjørelse af Fattigkassen modtage bemelte Almisselem i Kost, Logis, m. v., da han ei for Fremtiden skal gaae paa Omgang i Sognet.

Ingen her af Sognet har desangaaende meldt sig; derimod mødte idag for Commissionen Gaardmand Lars Andersen Hole fra Timmerbye-Sogn, og tilbød at ville modtage Almisselemmet, naar han derom kunde accordere med Commissionen. Denne indgik da med ham følgende Opholds-Contract, forsynet med L. A Holes egenhændige Underskrivt: „Fra ovenanførte Dato, 10de Februari paatager sig Gaardmand Lars Andersen Hole i sin Boepal at modtage og for Fremtiden at forsyne Almisselemmet Søren Nielsen Lordt med Kost, Logis, Vask, Klæder og hvilkensomhelst Fornødenheder, imod at Fattigvæsenet i Hjardemaal Sogn aarligen fra forommeldte Dato af tilsvarer ham 3½ siger tre og en halv Tønde Rug og 3½ siger tre og en halv Tønde Byg, der af Fattigcommissionen besørges ham tilført i hans nærværende Boepal i Timmerbye

Sogn. Formelte Quantum Korn, der ydes i tvende Terminer om Aaret, bliver ufor-
anderlig, om end L. A. Hole bestemmer sig til at beholde Almisselemmet i
længere Tid end et Aar, eller og dennes Tilstand blev forringet.

Dog skal det staae saavel Commissionen som L. A. Hole frit for, at
kunne ophæve nærværende Opholds-Contract med ¼ Aars Opsigelse forud,
men i saa Tilfælde bliver Almisselemmet at aflevere omtrent i samme
Tilstand med Klæder, som det var ved Modtagelsen. Skulde han ved Døden
afgaae, imedens han er hos L. A. Hole, da besørger denne hans Begravelse,
uden mindste Udgivt og Bekostning for Sognet, enten i nysnævnte eller
nogen endnu tænkelig Henseende; og skal han derfore tilhøre, uden nogen
Tiltale eller Krav fra Fattigvæsenet, alt bemelte Almisselems Efterladen-
skab, samt den for det Aar, i hvilken Dødsfaldet maatte indtræffe, ham
tilstaaede fulde Quantum Almisse-korn uden Hensyn til, om han enten
først eller sidst i Aaret ved Døden skulde afgaae.

Lars Andersen Hole.

Indkomne Mulkter til Fattigkassen i Aaret 1815: „Ungkarlene Christen Hebbel-
dahl, Christen Jensen, Jens Pinnesen, Peder Christian Pinnesen, Niels Pedersen, Markus
Pedersen og Jens Roer, hver 2 Rbd. N. V."

Aar 1816 d. 8de October var Fattigcommissionen forsamlet i Præstegaarden,
hvor da følgende blev forhandlet: „Da Commissionen havde erfaret, at Ad-
skillige i Sognet havde besværet sig over, at Almisselemmet Søren Sichen Lordt
erholdt et alt for stort Quantum Korn, i Forhold til den Nytte, han kunde
gjøre Lars Andersen Hole i Tømmerbye Sogn, hos hvem han for Tiden nyder sit
Ophold, saa blev Søndagen forud fra Prædikestolen gjort en Indbydelse angaa-
ende, om Nogen vilde enten for samme eller et mindre Quantum Korn, end
det der er tilstaaet L. A. Hole modtage bemeldte Almisselem til Forsørgelse
i deres Huus, og da i saa Tilfælde at melde sig for denne Commissions For-
samling. Men da ingen efter hiin Indbydelse mødte for Commissionen,
saa blev det vedtaget, at det skulde forblive med bemeldte Almisselems
Forsørgelse som forhen.

Chr. Holst. N. Skomaü. N. Møller. Lars Christensen.

Indtegt for Fattigkassen i Aaret 1816: „Gaardm. Christen Bach af Kiærdemaal givet som
et Taknemmelighedsbeviis for sin gjenerholdte Helbred, 4 Rbd.

„ L. Prætymann i Oddisville givet som et Taknemmelighedsbeviis for Guds Godhed
mod ham, Hustrue og Børn, 1 Rbd.

Aar 1817 d. 8de Januari var Fattigcommissionen forsamlet i Præstegaarden efter for-
udgangen Tilsigelse fra Prædikestolen. Efterat Commissionen havde overveiet i
hvad Forhold en Deel af de Fattiges nærværende Tilstand staaer til Sognefolke-
nes, med Hensyn til Tidsomstændighederne, fandt man, at de Sidstes Formues
Tilstand var aftaget, og de Førstes Trang meget mindre end forhen.

Nødvendigheden bød derfor, at formindske Fattigskatten for Yderne og Al-
missen for nogle af de Fattige, hvis Trang nu var mindre.

(En Familie blev helt udslettet af Fattigforsørgelsen, og fire Familier blev
tillagt en mindre Understøttelse, „da deres Trang nu ei kan ansees for at va-
re saa stor som forhen.")

Ved Kirkeblokkens Aabning fandtes i samme nedlagt en halv Krone,
hvilken blev Fattigcassen at beregne til Tavlepengene for indeværende Aar
med 9 Rbd. N. V.

Til mine Medlemmer af Fattigcommissionen blev ved eenstemmigt Bifald
udnævnte Gaardmændene Christen Jensen og Niels Pedersen af Klitten, istedet-
for de aftrædende, nemlig Gaardmændene Christen Boies og Christen Larsen, der
næsten fra Begyndelsen af Fattigvæsenets Organisation have forestaaet For-
standerskabet i Klitten, hvilket især for Christen Boies har været forbundet
med megen Opofrelse.

Chr. Holst. N. Møller. Lars Christensen. Niels Pedersen. Christen Jensen.

Aar 1817 d. 18de April var Fattigcommissionen forsamlet i Præstegaarden. Da det Fader- og Moderløse Barn, Peder Christian Christensen nu er confirmeret, skulde hans Almisse have ophørt med sidste Jan. Qvartal, men da han stedse har vist sig som et i Skolen meget flittigt og sædeligt Barn, saa besluttede Commissionen, at han, til Belønning for sin hidtil udviste roesværdige Opførsel og Flittighed i Skoletiden, skulle beholde den ham tillagte Almisse indtil indeværende Aars Udgang.

Iblandt de siden sidste Aars Commissions Møde indkomne extraordinaire Indtægter, er til Sognets Fattigcasse erlagt en Mulct af 4 Rbd. N. V., af afg. Niels Bøiers Enke i Klitten, i Anledning af en Ærrsag, ved hvilken Mulcts Paalæggelse hun afgav følgende Erklæring: „at hun intet vidste, der paa nogen Maade kunde være til Fornærmelse paa gode Navne og Rygte for Husmændene Poul Christensen og Hustrue, samt Niels Nielsen Madsbøl og Hustrue af Klitten.

Pastor Holst skriver sidste Gang i Protokollen ved ovennævnte Møde. A. L. S. (Han maa være afgaaet ved Døden i 1817.)

Under Indtægt for Aaret 1817: „Nogle af Lild Bygns Beboere, i Mulct. 40 Rbd:

Ved Mødet d. 30 Juni 1818 tiltræder Pastor Peter Vestmann. (afskr. til Vestmann.)

Ved Mødet d. 30 Juni 1818 anføres følgende: „Et Bidrag er indkommet under 17 Maii d. A., ved et mindelig Forlig mellem Præsten og Lars Bjerres Kone, som tillige med en Erklæring til Præsten betalte, foruden øvrige Omkostninger til Forligelseskommissionen en Mulct af 4 rbd til Fattigkassen.

Ingen af de Fattige er bortdød, eller bortreist til Dato. Efter hvad Præsten tildeels har hørt og selv undersøgt, ja ved Leilighed erfaret, kan de Fattiges Forhold overhovedet ikke roses, hvilket synes at at have sin Grund tildels i falsk Begreb om det Medhold, som Reglementet skulle give de Fattige til at fordre hvad og hvormeget og naar de vilde, uden at være Vedkommende nogen Taknemmelighed eller Agtelse skyldig. Imidlertid haaber Kommissionen god Virkning for Eftertiden af deres Paamindelse desangaaende Afskr. til Ministed Amtsarch. Okt. 1952. Optaget. Sidste Artikel d. 29/10 1952.

Peter Vestmann. N. Møller. Lars Christensen. Chr. Jensen. Peder Sørensen.

Ved Mødet d. 23 Sept. 1818 anføres: „Overordentlig Udgift: En sædvanlig Douceur 3 Mark N. V. til det Barn hvoraf Vaccine blev taget, da Districtschirurg Hr. Vittendorff i Foraaret vaccinerede her

Mulcter indkomne efter Forligelsescommissionens Kjendelse, formedelst Overtrædelse af en Vedtægt, af 10 Klitboere, 2 Markpr. Personer, er 3 Rd. 2 Mark.

Ved en Extra Samling den 16 Dec. 1818 anføres: „Commissionen havde erfaret, at adskillige i Sognet havde besværet sig over, at Almisselem af 1st Classe, Søren Nordt nød alt for meget Korn, hvilken Besværing den saa meget mere billigede, som den finder Medhold i nærværende trykkende Tid for Sognet.

Sognepræsten tilskrev desaarsag Lars Andersen Hole i Bjerg, Lild Sogn, hos hvem bemeldte Søren Nordt er indskikket, hidtil for 7 Td: Korn, at Distriktet i Betragtning af dette Aars mislige Afgrøde ei kunde udrede i det høieste mere end 5 Td. Korn, det halve af hvert Slags, hvilket ogsaa i Svar til Sognepræsten blev antaget af Lars Andersen Hole, for det første for næste Aar.

Under Udgift for Aaret 1818: „For et Fag nye Vinduer til Norre Fattighuus, forfærdiget af en omreisende Glarmester, 3 Rbd. N. V.

Ved Mødet d. 30 Sept. 1819 bemærkes: „Almisselem: Søren Nordt, der i en Del Aar har opholdt sig hos Anders Hole i Bjerre(?) mod Nydelsen af hans Almisselkorn, fra Begyndelsen 7 Td. af begge Slags, blev opsagt Commissionen til Nytaar, paa Grund af, at Almissen, der for dette Aar blev nedsat til 5 Td. Korn, var for liden, imidlertid blev bemeldte Søren Nordt liciteret sidste Søndag fra Prædikestolen, om Nogen vilde antage ham, men da ingen mødte ved Commissionsmødet, blev man enig om, at tilstaae ovenmeldte Anders Hole de af ham tilforn for bemeldte Søren Nordts Forsørgelse oppebaarne 7 Td. Korn af begge Slags, paa hvilke Vilkaar Anders Hole formentes tilbøielig til at beholde dette farlige Menneske. Frivillige Gaver i 1820: En Kirkegangskone, 4 Skill.

Mølcter i 1820: „Mürmæster Mads Teilberg for at have bortlagt noget Tømrerark ved Hgardemaal Kirkes Reparation, 5 Rd." Cfr. skr. til Hr. md. Dirh.-Inspr. Thisted 24/3 1945.

Ved Mødet d. 20 Junii 1820 mødte Indsidder Anders Ehrestensen fra Kosse, der er sin og Kones Leilighed opsagt til Michaeli og forlangte, at den vilde enten anskaffe ham Hüüsleje eller Byggeplads og Understöttelse dertil - dette sidste lovede Commissionen og indgik strax desangaaende til Amtet med Ansögning om en Byggeplads paa Falleden; og skülde samme ikke kümne bevilges, da Sognet ligger under Udskiftning, da anmodede man Anders Christensens Broder Paul Ehrestensen i Klit om at overlade en Plads til dette Öiemed i Udkanten af hans Lod, hvilket han endelig lovede.

Ved Mødet d. 20 Sept. s. A. oplyses det, at Amtet ikke kümde indlade sig paa at üdvise en Byggegrund; man besluttede da, for at befri Sognet fra denne Byrde, at ünderstötte bemeldte Anders Klit med Familie, at opfylde hans Begiæring ved at anvise ham en Byggeplads, der formenes at være saaledes beliggende, at den ikke krenke Klitanordningen, og har i övrigt de tilstödende Eiere afgivet deres Minde til denne Parcels Afstaaelse til bemeldte Brüg; den üdviste Byggeplads er üdlagt med 6 Favne i Öster og Vester, og 10 Favne - Sönder og Nord, saa at der foruden den fornödne Plads til Hüsets Opförelse, ogsaa kan anbringes Dige derom, og haves tilstrækkelig Leilighed til Ildebrendsel og en liden Hauge plads. Det var bestemt at bemeldte Anders Klit skülde bygge i aar, men da han ikke har kündet faaet det forniodne Tömmer anskaffet, og det drager saa langt hen paa Aaret, bad han om Opsættelse dermed til ankommende Foraar hvilket Commissionen tilstod ham, imod at han selv er om Hüüs leilighed denne Vinter, hvilket han ogsaa har forsikret Commissionen.

Indtegt for Fattigkassen i Aaret 1821: „Niels Blöksgaard i Klit efter et ünder 27 October 1797 Kongl. confirmeret Testament, üdbetalt efter Testamentets Bestemmelse til Fattigkassen 2 Rd. 3 Mark."

Ved Mødet den 26 Junii 1821, hedder det: „Ved at ünderseöge de Fattiges Forhold, havde Commissionen intet paa samme at üdsætte i det hele - den ene Almisselem Ane Esdahls ündtagen; hün har i en del Aar nydt Understöttelse til 2 üagte Börns Opdragelse, hvoraf den ene nü er confirmeret, og har bemeldte Ane Esdahl endnü beholdt af sin hele Almisse, det meste til det sidste Barns Underhold indtil dets Confirmation - hvad der videre maatte tjene til Oplysning om bemeldte Ane Esdahl findes Fol. 73. - Forvrigt finder Commissionen sig beföiet til denne sandfærdige Forklaring: „at hün üagtet alle Advarsler saa langt fra at tage disse til Eftertanke, eller i mindste Maade agte derpaa, synes at forvige sit slemme Forhold i mange Henseender. Hün var advaret at möde for Commissionen idag, men mödte ikke.

Anders Klit lægges nü smart Haand paa Bygningens Opförelse, hvortil han manglede endel Tömmer, som er afkiöbt Gaardmand Niels Skiöt i Hundstrüp.

Dette Tömmer kostede 8 Rd. 3 Mark. Vilkaarene for sammes Betaling ere disse: „Anders Klit afarbeider det hele hos Niels Skiöt, naar denne behöver ham og saa længe han er forvöiet med hans Arbeide i et Aar fra Indkiöbet omtrent Pindse, s. A. og til Pindse følgende Aar, og hvad der da mangler i ovenmeldte Tömmer 8 Rd. 3 Mark, indestaaer Fattigvæsenet for at üdrede. Under Bygningen blev Commissionen enig om at tilstaae ham en liden Pengeünderstöttelse til smaae löbende Udgifter.

Aar 1821, 15 Aug. havde Fattigkommissionen for Hgardemaal District et extraordinair Möde i Hgardemaal Skole, hvor Sognets Beboere efter foruddskeet Bekjendtgjörelse, saavel fra Prædikestolen som ved Büdfogder vare tilsagde at möde i Anledning af Almisselem Søren Cordts Forsörgelse. Samtlige Sognefolk blev tilspürgt, om nogen Enkelt ville modtage bemeldte Søren Cordt paa samme Vilkaar, paa hvilke Lars Andersen Hole have haut ham i Henseende til alle Forsörgelses Dele og hvad Godtgjörelse de da efter Billighed derfor fordrede. - Först blev Hgardemaal Byes Beboere tilspürgt desangaaende, - dernæst Kassie Beboere - Tved Beboere og endelig Klitboerne hver for sig, om nogen enkelt Mand ville modtage ham, hvortil de alle enslemmigen svarede Nei! Commissionen forehöldt derpaa de Tilstedeværende, at de maatte da forsörge ham paa Omgang, hvortil de ogsaa vare saare ütilböielige og, man fandt med Rette. - Stemmerne blev da samlede, hvis Udslag blev for Omgangen. Søren Cordt er som bekjendt, ünderkastet apoplektiske Tilfælde, somenten mere eller mindre befordres og yttrer sig, alt som hans onde Carakter styrer ham hvorpaa han her i Sognet har givet altfor sörgelige Prøver, medens han förend han kom til

Lars Ho
hvor der
besluttede
hvise Dir
blev afgi
og vigtig
Nat
lykkelig
Voetm
1821, D
muligt
allerbeds
Sted mo
Søren Ko
skulle v
selv hav
sig forpl
ditioner,
skal vea
beholde
aarlig. Sa
i Hüna
1822
og vare
dømte
det Hü
dens Hr
Paste
Smaa
Indt
a 5 Rd
Un
at Fa
182
af et
har ge
pleine
Arrest
har k
sen, s
bliver
De
Penge
arreste
Skill.
For b
En
Forple
Hüsts
For
til Fe
1 Mar

Lars Hole gik paa Omgang, og er altsaa en meget farlig Person at have til Huse hvor der gives Børn og frugtsommelige og nervesvage Koner. I Betragtning heraf, besluttede Commissionen at indberette det, denne Sag angaaende Forhandlede, til den høie Direction, da man ønskede sig skilt fra dette farlige Menneske saa at han blev afgivet til en eller anden efter Omstændighedernes passende Stiftelse, hvilket kyse og vigtige Ønske hans Caracter og Forhold end mere synes at retfærdiggjøre.

Naturligvis bidrages da efter Billighed til hans Forsørgelse, ifald man er saa lykkelig at skilles ved ham paa forønsket Maade.

Gjardemaal Fattigkommission. Datum ut supra.

Voetmann. L. Møller. Fogneforgt. Ønisten Bach. Peder Jensen. Niels Pedersen.

1821, 26 September lod Commissionen Lars Andersen Hole tilsige at møde idag for om muligt at overtale ham til at beholde Søren Nordt, dette farlige Menneske der synes allerbedst at kunne styres hos ham. Lars A. Hole kunde ikke selv møde men i hans Sted mødte hans Hustrue Henricke Jensdatter, som erklærede, at alt hvad der bemeldte Søren Nordt angaaende blev aftalt, ifald man kunde blive enig om hans Forsørgelse, skulle være ligesaa gyldig og efterkommes ligesaa nøiagtig som om hendes Mand selv havde indgaaet Forpligtelse denne Sag betreffende. Imidlertid saae Commissionen sig forpligtet til at affordre Lars Andersen Hole egenhendig Underskrift paa de Conditioner, som af Commissionen skal meddeles hans Kone udskrevet, og hvilket siden skal vedlægges denne Forhandling. Ovennævnte Henricke Jensdatter tilbød da, at ville beholde Søren Nordt endnu i 5, sige Fem Aar, for det sædvanlige Korn, samt 8 Rbd Sedler aarlig.

Pastor Voetmann holdt Afskedspraediken den 25 November 1821, skrive Pastor Prior i Hundstrup-Osterild, under Regnskabet for 1821. (afskr. til Voetmann.)

1822 d. 19 Junii var Fattig Commissionen for Gjardemaal Sogn forsamlet i Præstegaarden, og vare alle vedkommende tilstede. Først fremstod for Commissionen den til Slaveriet dømte Jens Hammers Kone, og begjærede Hiemsløje af Sognet for sig og Datter 7 Aar gl., da det Huus de havde eiet i Vixøe var solgt af Justitien, og først om 3 Aar vår Mands Straffetid ude.

Pastor Voetmann havde en Gald til Fattigvæsenet paa 7 Rd. 6 Skill. ved sin Bortrejse. (skr.)

Smaa Udgifter 1822: „Det Barn fra Skovsted, som bragte Vaccinen, 2 Mark.

Indtegtes s. A.: 19 Junii: Zacarias Pretzmann for ikke at have viist Skattelag, 4 Mark Sølv, a 5 Mark Sedler.

Under Udgift saa Regnskabet for 1824: „Niels Juul i Hitten betalt for at istandsætte et Fattiglems Bolig, som i Stormen 15 Nov. tog Skade. 1 Rbd.

1825 den 24 Augusti var Fattigcommissionen i Gjardemaal samlet i Anledning af et Brev til Præsten fra Hr. Assessor Lützhøft i Thisted, saa lydende: „Undertegnede har jeg den Ære, at tilstille Deres Velærværdighed en Regning med Bilag, over Forpleinings og Vareregts-Omkostninger for Jens Larsen Hammers Søn Lars i Thisted Arrest medens Forældrene Actioneredes for begaaet Tyverie. – Da jeg ikke af Amtet har kundet erholde bemeldte Regning anvist til Betaling af Delinquent-Kassen, saa anmodes Deres Velærværdighed om behageligst at sørge for, at Beløbet bliver mig udbetalt af Gjardemaal Sognedistricts Fattig-Casse.

Thisted den 8 Aug. 1825. Lützhøft.

Dernæst blev fremlagt en Regning saalydende: „Over tilkommende Vareregts Penge m. v. i Anledning af Jens Larsen Hammers Søn Lars fra Vixøe, der sad arresteret fra 19de Oct. 1821 til 1ste Jan. 1822, ialt 70 Dage. Vareregtspenge 4 3/7 Skill. Sølv daglig er 3 Rbd. 22 Skill. Sølv, eller i (Sedler) 4 Rbd. 4 Skill.

For hans Skjorter at vaske, 20 Skill. Falt 4 Rbd. og Tegn 24 Skill.

Thisted d. 10 Jan. 1823. N. L. Bang.

Endvidere en Regning fra Hr. Assessor Lützhøft saalydende: „Regning over Forpleinings og Vareregts Omkostninger for Delinquenten Jens Larsen Hammers og Hustrues Søn Lars i Thisted Arrest fra 19 Oct. 1821, til 1ste Jan. 1822, som er 70 Dage.

Forpleinings Penge a. 10 Skill. og Brød a. 3 Skill. er 9 Rbd. 2 Mark. 14 Skill. For Halm til Sengen. 1 Mark. Vareregt og Opvarmning m. v. efter vedlagte Regning. 4 Rbd. 1 Mark. 8 Skill. Er 13 Rbd. 5 Mark. 6 Skill. Thisted d. 20de Julii 1825. Lützhøft.

I en Skrivelse til Assessor Lützhöft under 24 Aug. 1825, „beder Commissionen sig undskyldt, at den ikke kan betale denne Regning, da den er af den Formening, at Fattigvæsenets Bestemmelse ikke er at betale for Arrestanter af Børn, hvorom den først efter næsten 4 Aars Forløb bliver underrettet og som den, da Arresten skete, slet intet havde med at gjøre, da Forældrene ejede Huus og Hiem i Vixøe Sogn i Aaret 1821. De Grunde, der kunde være til bemeldte Barns Arrest, der den Gang ikkun var 7 Aar og 2 Maaneder gammel, som født d. 10 Aug. 1814, kjender Commissionen intet til, men formoder, at det var Forældrenes Ønske, da det er en forkjælet Dreng, at have ham hos sig."

Efter Amtets Ordre, betaltes til Assessor Lützhöft d. 4 Febr. 1826. 5 Rbd. 38 Skill.

1826 den 29 Jan. havde Fattigcommissionen for Hyardemaal Sogn forsamlet sig i Hundstrup Præstegaard i Anledning af Amtets Skrivelse af 9de dennes om Ansættelse af Fattigfogder i Districterne, for at opbringe og anholde fremmede Betlere, m. v.

Commissionen syntes at Hensigten af Amtets Skrivelse bedst kunde opnaaes, naar der i hver Bye var ansat en Fattigforstander, som var Medlem af Fattigcommissionen, og for hvilken det skulde være Pligt at anholde enhver fremmed Betler, som indsneeg sig i Byerne, og ved et antaget Bud, som skulde være den egentlige Fattigfoged, at lade saadanne Betlere bringe til Sognefogden til videre Foranstaltning. For nu endvidere at fyldestgjøre Amtets gode Hensigt med denne Indretning, blev Niels Madsen i Hyardemaal antaget til Fattigfoged, fra nu af og til 1ste Mai, for det første og blev ham lovet som en Opmuntring til at være agtpaagivende paa fremmed Betlerie, at han af Fattigcassen skulde blive udbetalt en Belønning af 16 Skill. Sølv for hver fremmed Betler han bringer Sognefogden.

Paa bedre Maade at efterkomme Amtets Ordre, end som her meldt er, vidste Commissionen for Tiden ikke. Angaaende Tilladelsen at søge Brød og Melk hos de mere formuende i Districtet, da kunde det ikke ved dette Møde aldeles opgives, hvo disse skulde være. De vigtigste Subjecter blev, (her opgives Navnene paa 20 som skulde have Tilladelses Sedler dertil.)

Aar 1827 d. 6 April blev bortleiet af Niels Juuls Gaards Eiendom paa i Hyardemaal Mark, at gjødes og saaes i 3 Aar, og til Græsning i 3 Aar, Eng og Kjær til Høslet og Tørring, og betales hvert Aar Leiepenge til St. Hansdag. (Bemærkes her for Stednavnenes Skyld.)

„Halkjær og Helkjærs Ager, Mellem Ager og den hjelmed Ager paa Heden. Den mellemste Skift i Ulkjær. Flangs Ager og Flang. Bols Ager og Hede. Øster Hov. Heden sønden Møgelkjær. Møgelkjær til Halve Kjærs Vej.

Aar 1836 d. 10 April var Fattig Commissionen forsamlet, efterat Gudstjenesten var tilendebragt, Commissionen var enig om, at det manglende Fattigkorn, ikke kunde paaligne Fattigdistrictet, da ydene ved Stormen den 8 og 9 Augist (1835) havde lidt et stort Tab paa deres Korn avl, saa at endog selv mange manglede det fornødne til egen Underholdning, og der var ingen Beholdning af Penge i Fattigcassen.

Pastor Boesen skriver første Gang i Protokollen den 28 Dec. 1847. Ved Mødet den 6 April 1848 meldte han, at Pastor Sørensen (skrive sidste Gang i Protokollen den 31 Dec. 1843) (Derefter Cappelln. Brünn.) havde indbetalt til Fattigkassen 66 Rbd., som han af Amtsraadet var anset forpligtet til at betale, da han i sin Tid som Regnskabsfører for Fattigvæsenet, havde begaaet i flere Aar en Feiltagelse, der androg nævnte Sum.

Under Udgift for Aaret 1850: „Den udkommanderende Soldat, Gaardmand Peder Bach paa Rimmen, for at passe hans Eiendom drevet og hans Hul bjerget, betalt en Arbeidsmand 18 Rbd. 2 Mark 8 Skill.

Pastor Bechmann skriver første Gang i Protokollen 1853. A. C. S.

Under Regnskabet for 1855: „for solgte Materialier af det afbrændte Fattighuus i Vixøe 11 Rd. 4 Sk. 4 Sk.

Pastor Ulrich skriver første Gang i Protokollen d. 2 Juli 1858.

Dermed slutter denne Protokol. Fra 1820 ene og til 1858 var der meget lidt af Interesse, ~~saadan~~ da Forhandlingerne under de skiftende Præster har været yderst kortfattede indført i Protokollen. A. C. Svalgaard. den 22 Jan. 1927.

Afskrevet til Thisted Amtsavis d. 18 Decbr. 1952.

A. C. Svalgaard.

Afskrift af Hundstrup-Østerild Fattigprotokol 1820-1835. (fortsat fra Protokol No 3.)

Copie.

Underdanigst Ansögning.

Da jeg har fristet den haarde Skjæbne med vores ældste Søn Lars Jensen, 17 Aar gammel, der tjente som Mølle Dreng paa Vennebergs Mølle i Nors Sogn, at han den 20de Maii f. A., mistede den höiere Arm op til Skulderen ved Pillevarket i bemeldte Mølle, og altsaa er og bliver sit hele Liv igjennem en Krøbling, saavelsom og at han er sat ud af Stand til at kunne ernære sig med Arbeide, saa er min underdanigste Begjæring til den Höije Amts fattig Direction, om den naadigst ville forunde mig en Understöttelse af Sognets Fattig Casse her, af Korn og nogle Penge, som maatte tage sin Begyndelse fra 1 Januar. her nevnte Aar. Det er en Selvfølge, at jeg har meldet mig desangaaende til Fattig-Commissionen her paa Stedet, og har jeg rigtignok ogsaa erholdet derfra fra ovennevnte Tid, ½ Td. Rug og ½ Td. Byg, der skulde være aarlig; men da dette er saa saare ubetydeligt og saa liden en Hjelp, at jeg derved ikke seer mig istand til at kunne udholde det med ham, at han kan nyde sin tilbörlige Ophold i den Tid jeg endnu kan vente at beholde ham hjemme, om Han engang kan gjöre sig duelig og maae blive vardig til at indgaae paa det Kongelige Seminarium. Jeg er nok Haandværksmand, og har Gud ske Tak ogsaa Arbeide; men tildeels er min Familie större, og jeg selv er desuden ikke af saa stærkt et Helbred, saa at jeg af og til maae holde Sengen, og da ligger hele Fortjenesten baade for mig og mine. Af disse sandfærdige Aarsager, og paa disse Grunde, der medföier den nögne Sandhed, vover jeg i dybeste Underdanighed at tilstille den Höije Amts fattig Direction denne min Underdanige Ansögning, om naadigst Bönhörelse, da jeg endogsaa fra nu af skal kjöbe alt mit Sommerkorn, og efter senere at have været ved hans Velærværdighed Hr. Sastor Prior om mere Hjelp; men fik til Svar: at der kunde ikke erholdes mere af Pognet til Hans Underholdning. Østerild den 28 Marti i 1833. underdanigst Jens Larsen
Tömmermand.

Erklæring.

Fattig Commissionen for Hundstrup og Østerild maae i Sandhed beklage sig over Jens Larsen Tömmermands uædle Behandling ved nærværende Klage, da den har behandlet Ham og Sin med störste Godhed og Opmærksomhed, og nu skal lönnes med saadan Utaknemmelighed, at klage over Embedsforhold. Da det ulykkelige Tilfælde var indtruffen med Lars Jensen, der tjente som Mølledreng i Vennebjerg Mølle, der tilhörer Henrich Jeppesen i Thisted, som altsaa var Drengens Höstbonde, og efter de bestaaende Love burde sörge for hans Helbredelse, og forskaffe Ham de nödvendige Lægemidler. Dette gjorde han ikke. Derimod blev Medicamenter udleverede fra Apotheket paa denne Communes Regning, uden at Commissionen i mindste Maade var vidende derom, förend Apothekeren ved Leilighed fortalte mig, Prior, det, hvorimod jeg protesterede og forbeholdt Fattig Commissionens Ret hersteds at faae sit Udlæg refunderet, enten hos Henrich Jeppesen eller Fattig Communerne, Thisted, eller Nors. Imidlertid ophörte det at udlevere Medicin paa denne Communes Regning, og Faderen betalte Medicamenterne selv. I den Henseende at Øjeblikkelig Hjelp var fornöden for den ulykkelige Dreng, var den intet imod at den interimistiske blev given paa denne Communes Regning, da det vilde tage for megen Tid, inden det paa Brevvexlingens Vej var bleven afgjort hvo der var den pligtige Commune, da Drengens Liv var i Fare, og det siden kunde afgjöres at faae Refusion fra vedkommende Sted.

Det følgende vil vise hvorledes denne Sag blev jevnet til bedste for Jens Larsen; Drengen var da dette Uheld indtraf 16 aar gammel, og stod følgelig under Faderens Forsörgelse, naaer Armen var lagt, og Faderen var istand dertil, og dette er Tilfældet med Jens Larsen Tömmermand. Han har et meget godt Huus af Hartk. 3 Tlr, 2 Rdl. ½ Alb., kan have 2 Kjör, nogle Faar, og har Ildebrandsel nok, og kan for det meste avle sin Föde, og i gode Aar mere. Han er den bedste Tömmermand og Hjulmand her i Egnen, har mere Arbeide end han kan overkomme, men gaaer aldrig hen for at arbeide for nogen Mand uden for sit Huus, men paa Kjöbstedviis, thi han er fød i Thisted, lader sig betale for Kosten hjemme saa meget han vil, som er Bonden, der trænger til hans Arbeide til langt större Bekostning end naaer han kunde bespise ham ved sit Bord, og betale ham for sit Arbeide. Saaledes tager han 4-5 Specier for at hugge en simpel Undervogn, hvortil Bonden selv lægger Materialier, og disse er tjente paa faa Dage.

Kirke Arbeide og andet offentlig Arbeide paatager han sig, men altid paa egen Kost, for at tjene desmere, og det er i Sandhed saa, at ingen Haandværksmand i nogen Kjöbstad, der har store Afgifter, Skatter og offentlige Tjngder at svare, kan sættes i Lignning med ham i Henseende til Fortjeneste, og dertil et meget godt Huus, der forskaffer ham en saa stor Hjelp af Fornödenheder. Alt dette anföres slet ikke for at forskrive Manden,

(Afskrevet til Thisted Amtsavis d. 18 Februar 1927.)

hvorledes Borger, d… Frihed t… lem, og … men er … blive co… af saad… at naa… af Sygd… anden … han ka… paa at … selv sk… lykkes …

Jen… föde, … for Haa… som og … kan int… maae … kalder … at Jens… ved Ny… godtgj… som han… taget v… Larsen … Land, … skud af … til at b… Tömme… sin Fa… mand, … Jens La… ning at … ved efter … her una… Klage b…

Der… til den … Haand… kjömm… lagt a… Vej dis… Ener… meddel… af hvem… er til h… og paa… at jeg … Hjelp a… Sin ha… med en… kan en… der bar… at kun… jeg til… en Mar… selv an… at ern…

hvorledes han skal drive sit Haandværk, eller hvorledes han skal lade sig betale; thi han er fri Borger, der kan arbeide for hvem han vil, og lade sig betale af de der søge ham, som ogsaa have Frihed til at søge en anden: men for at bevise, da der er Question om han kan blive Almisselem, og faa denne Understøttelse for sin Søn af det offentlige, at han ikke kan tilkomme noget, men er istand til at ernære sin Familie. Med den lemlæstede Søn har han 4 Børn, hvoraf een kan blive confirmeret næste Aar, og tjene i Aar, saa at Børneflokken kan ikke trykke en Mand af saadan Fortjeneste. Han tilstaaer selv i Klagen, at han har Arbeide nok, tales vel om, at naar han er syg, ligger Arbeidet; men det har Commissionen intet hørt til, at han lider af Sygdom; men maaskee af lidt Mageligbed, og man maae bemærke, at om han een og anden Gang fandt sig lidt utilpas, saa kan hans gode Kiins give ham en vigtig Hjelp, og han kan derfor ikke være qualificeret til offentlig Understøttelse; men han tænker kun paa at søge at faae sin Søn paa det offentlige: Ham pensioneret sin Livstid, og han selv skiilt ved den Byrde at have ham, og slippe ham paa Fattigvæsenet, om det kan lykkes ham, hvorimod man paa kraftigste Maade protesterer.

Jens Larsen, skriver, Christian Hansen, der bevidner at Jens Larsen maa kjøbe sin Sommerføde, som kaldes den nygne Sandhed, omtales ikke at Sommeren giver de ledige Fordele for Haandværkere der boe paa Landet, baade i Henseende til Deres Arbeidsfortjeneste, som og andre Indbyrdeslud(?) af deres Korn m.m., saa at den Smule Korn de skal kjøbe kan intet betyde, da de har Fortjeneste dertil, og det er bedre end forrige Aar. De store Gaarde maae kjøbe Korn, og har intet at fortjene noget ved imod en Haandværksmand. Han kalder det vel den nygne Sandhed hvad han anfører, men det er dog en stor Usandhed, at Jens Larsen har talt med mig, Prior, siden Nytaar, da han talte med Commissionen ved Nyt Aars Tid den 2 Janv. sidst; da tilstod man ham Apothekernes Regning betalt, godtgjorde ham sit Udlæg til Medicin af 15 Mark, fritog ham for Almisse-Pasning for d.A. som han ellers har svaret, og tillagde ham ellers 1 Td. Korn som Hjelp for i Aar. Dette tilsammen taget var ikke saa lidet baade i Korn og Penge som der skrives. Senere end 2 Janv. har Jens Larsen kjøbt en Jordlod af god Consitet af Kjøbmand Kiins forrige Jorder i Thisted, paa ¼ Td. Land, hvorpaa han kan kun komme til at forrente 300 Rbd., solgt sit Kiins her med et Overskud af 300 Rbd., foruden Forbeholdelsen af sin Besætning og Indbo. Han kommer altsaa til at boe i en nærsom Kjøbsted, i det mindste for det Haandværk han forstaaer, er selv Tømmermand og kan bebygge denne Jordlod, og saaledes see sig istand til at forsørge sin Familie endnu bedre end her, og fremmelig vis paa, da han er dueleg Tømmermand, at faae Arbeide nok. Commissionen indstiller derfor paa ovenanførte Grunde m.m. Jens Larsens Klage som ugrundet ikke at blive reflecteret paa, og tillader sig til Slutning at anføre, at den troer sig beretiget til at bestemme den Understøttelse der bør gives efter Omstændighederne, og at det er umueligt at fyldestgjøre alles Fordringer, bedes sig heri understøttet, da den gjør sin Pligt, og haaber underdanigst at den herved følgende Klage blives afviiste.

Udskrivt af en Klage fra Jens Larsen Tømmermand.

Deres Højvelbaarenhed er det bekjendt at, og hvorledes min Søn Lars Jensen nu 17 Aar kom til den Ulykke at miste sin høre Arm nær ved Axlen, og derved blev udueleg til al Haandgjerning, ligesom han ved sidste Skoe Session fik Udygtigheds Pas. I vor Bekymring for hans Fremtid, har vi, ogsaa efter alle Herrers og fornuftige Mænds Raad, lagt an paa, at gjøre ham dueleg til at indtræde paa et Seminarium, og ad denne Vei dueleggjøres til at ernære sig selv og vorde Samfundet til Nytte. Om hans Begavelse og Fremgang, er os af Sognepræsten, Velærværdige Hr. Prior, og Skolelæreren Hr. Kold meddelt Attester, som forelukige ere afgivne til Forstanderen paa Thisted Seminarium af hvem vi gladedes med godt Haab om hans Antagelse til næste Examen. Men her er til hiint Udfald og dette, at min formeente Søn, baade af Mangel paa Forlegenhed og paa Tid, naar han skal vedblive at forberede sig til Seminarie Veien, end videre dette, at jeg hans Fader ikke seer mig istand til, endog med den af Fattig-Lassen tilstaaede Hjelp af 4 Skp. Rug og 4 Skp. Byg aarlig - at føde og klæde ham, da jeg foruden denne Søn har endnu 4 yngre Børn, de 2 stedse hjemme, og de andre i Vinter-Tiden og da jeg med en Gjeld af 200 Rd. paa et simpelt Kiins, ikke engang til den øvrige Familie kan erhverve det nødvendige, der tildeels ogsaa grunder sig i min egen Svagelighed, der baade er vitterlig og kan bevises. Da nu Districtets Fattig-Commission erklærer, ikke at kunne yde mig mere Hjelp end hine 4 Skp. Rug og 4 Skp. Byg aarlig, saa nødsages jeg til underdanig at henvende mig til Deres Højvelbaarenhed, og indbede, at jeg paa en Maade maae blive understøttet saa meget af det offentlige, at jeg med den Hjelp, jeg selv anstrengende kan yde, kan vorde istand til at see formeente min Søn dueleggjort til at ernære sig selv, saavidt Omstændighederne tillade. Den Tid han bliver hos mig, kan jeg

Troe at hjelpes med 4 Tdr. Korn og 10 rbd. i Penge, men skal jeg ingen privat Understøttelse kunde faae til at holde ham for paa Seminariet, vil sandsynlig der behøves.

Sønderbye i Østerild Sogn den 10 Octob. 1833. underdanig Jens Larsen.

Jeg anraaber nu underdanig Deres Højvelbaarenheds naadige Bistand.

Højvelbaarne Hr. Conferentsraad, Amtmand Faye, Ridder af Dannebrogen og Dannebrogsmand.

Herpaa afgaves under 11 Okt. 1833 følgende: „Da Supplicantens Søn formedelst sin mistede høire Arm, ei, og for bestandig vil blive uskikket til at ernære sig selv, og altsaa vil blive Districtet til en vedvarende Byrde, saa fordrer Klogskab, at Fattigvæsenet maae være betænkt paa at understøtte Faderen, saaledes at han bliver istand til at ernære denne Søn og hans øvrige Familie, hvilket ikke skjønnes at kunde skee ved den ham tillagte ene Tønde Korn, saa maae den og være betænkt paa at understøtte det unge Menneske paa Seminariet, da han efter tilendebragt Examen som jeg haaber, efter den Forberedelse han nu erholder, vil kunne tilbagelegges i et Aar, vil see sig istand til at ernære sig selv, og forholde Districtet fra flere Byrder. Naar altsaa Faderen tillægges af Fattigvæsenet endnu 4 Skp. Rug og 4 Skp. Byg til Sommens Underholdning vil jeg af Amtets Fattig-Casse tillægge ham for 1 Aar, beregnet til hans Antagelse paa Seminariet 5 rbd. Sedler.

Thisted Amtshuus den 11 Octobr 1833. Faye.

(Afskrevet til Thisted Amtsarkiv d. 9 Marts 1927)

Natmandsfolk.

Fra Herredsfogden Hr. Cancellieraad Lützhöft i Thisted (Jes Lützhöft 1811-1838.) er indløben saadan Skrivelse: „Et for Betleri og Pasløshed ved Ulvborg-Hind Herreders Politie Ret under Undersøgelse værende Fruentimmer, der navngiver sig Mette Kirstine Hansdatter, har under et over Hende optaget Forhør blandt andet forklaret: „At Hun er 32 eller 33 Aar gammel, født i Klastrup i Thjeland, og saavidt Hun veed i Østerild Sogn. Hun er et Slegfred-Barn af Gunild Thomasdatter og Hans Hansen, som løb omkring i Landet med Hendes Moder. Hun har ogsaa sit hele Liv løbet omkring, først med Hendes Forældre, indtil de døde fra Hende da Hun var 10 Aar gammel, og siden deels med andre Natmandsfolk, og deels paa egen Haand. Hun løb et Aars Tid om med en Rasmus Pedersen, med hvem Hun fødte sin ældste Datter Ellen Kirstine, som nu er 12 Aar gammel og følger med Hende. Denne Datter er født paa Kjætterup i Faster Sogn i Himmerland, kort fra Hobroe og døbt i Faster Kirke; men Hendes Fader døde førend Hun blev født. I de sidste 10 Aar har Hun flakket omkring med Peder Wilhelm, som med Hende uden for Ægteskab har avlet 4 Børn, hvoraf det ene Else Marie, født i Kragelund Sogn i Lysgaard Herred, for omtrent 4 Aar siden døde 13 Uger gammel i Rind Sogn, Hammerum Herred, og blev begravet paa Rind Kirkegaard. Hun har aldrig havt noget Pas, undtagen fælles med Peder Wilhelm, udstedt af Herredsfoged Kilbye, og er ikke Confirmeret. Hun forsikrer aldrig at have været anholdt, tiltalt eller straffet for nogen Forbrydelse. Hun har aldrig havt nogen fast Tjeneste eller Opholdssted, men bestandig levet af at bette, forsaavidt Hendes Kjæreste Arbeide ikke har kunnet tilstrække at forskaffe Hende det fornødne til Føde og Klæder.

Hvorvidt denne Forklaring er rigtig, navnlig om Anholdtes Opgivende af Fødselsstedet er rigtigt, og naar da, og hvor hun er [illegible] om Hun, i Tilfælde af Hendes Forklaring om Fødselen er rigtig, da med Hendes 4 Børn erkjendes forsørgelses berettiget i Hundstrup Fattig District, saa og hvad videre Oplysning Deres Velærværdighed maatte ville om Hende i særdeleshed om det er Dem vitterligt, om Hun nogensinde tilforn har været tiltalt eller dømt for nogen Forbrydelse, derom udbeder jeg mig herpaategnet Underretning. Thisted 18 Maii 1832. Lützhöft.

Herpaa blev erklæret: „Hundstrup Sogns Kirkebog, under Hillerslev Herred, Thisted Amt, udviser fol. 76, at Aar 1798 den 21 Martii ankom her til Sognet Glarmester Hans Hansen og Kirstine Gunild Thomasdatter, som Betlere med 2 Børn. Konen nedkom samme Dag hos Christen Ibsens Enke i Klastrup med en Datter, som Dagen efter blev ved Hjemmedaab kaldet Mette Kirstine. Den 25 Martii blev Barnet fremstillet i Hundstrup Kirke. Saaledes overensstemmende med Kirkebogen bevidnes altsaa, at det omspurgte Fruentimmer er født i Hundstrup Sogn. Om Hun derfor efter saa mange Aars Forløb er forsørgelses berettiget i Hundstrup Sogn, da Forældrene strax reiste bort, saasnart Moderen var kommet sig og medtog Barnet? og om Hun ikke, da hun blev ældre, har opholdt sig noget Sted saa længe, at Hun der kan være forsørgelses berettiget?, vil de anstillede Undersøgelser da afgjøre, og Decisioner af høiere Authoriteter gives.

Imidlertid er Hundstrup og Østerild Fattig-District bebyrdet med saa mange Fattige som det kan taale. For Resten veed jeg slet intet om Mette Kirstine Hansdatter, og følgelig kan ikke gives nogen Oplysning om Hun har været tiltalt og straffet for nogen Forbrydelse tilforn, hvilket under Embeds Ed bevidnes. Hundstrup Præstegd. 22 Maii 1832.

P. C. Prior.

Den 22 Sept. 1832 tilskrev Amtmand Faje Fattigkommissionen i Hundstrup-Østerild saaledes: Angaaende Natmand Familien som Hundstrup Sogn er tilkjendt. Efterat det for Amtet er godtgjort, at Fruentimmeret Mette Kirstine Hansdatter, der er født i Klastrup Bye, Hundstrup Sogn nu 32-33 Aar gammel, ikke paa noget Sted siden sit 18de Aar Fylde har havt stadig Ophold, men stedse lige fra Barndommen ført et omflakkende Liv, saavel med hendes Forældre, som med Andre af Natmands Slægten, resolveres: „at fornævnte Mette Kirstine Hansdatter, med hendes 4 uægte Børn, bør nyde Understøttelse af Fødesognet Hundstrup, indtil Hun og Børnene kan erhverve det fornødne til Livets Ophold, men skulde Børnene ikke, ved Deres 18de Aar Fylde være istand ved fast Tieneste at erhverve Livets Ophold, men at falde Communen til Byrde, bliver Deres Fødested at undersøge, for at de derefter ligesom Moderen, kan henvises til Underholdning af den dertil pligtige Commune. Hvilket herved tjenstlig meddeles Fattig Commissionen til fornøden Efterretning, og tilføjes derhos: at Familien af Amtet i Ringkjøbing foranstaltes hjemsendt paa den i Placaten 14 Dec. 1810 foreskrevne Maade.

Under 19 October (1832) er fra Sognepræsten indsendt til det kongelige danske Cancellie en Skrivelse, saalydende lydende: „For omtrent 34 ½ Aar siden ankom til Klastrup i Hundstrup Sogn, Thisted Amt, en omvankende Glarmester, eller Natmand, som kaldte sig Hans Hansen, og medbragte et Fruentimmer som han udgav for sin Kone, og kaldte Gunild Thomasdatter, og de havde med sig 2de Børn. Samme Dag, den 21 Marts 1798, nedkom Fruentimmeret, i Stedet hvor de var kommen, en Gaard i bemeldte Klastrup, med et Pigebarn, som Søndagen derpaa blev, den 25 Marts 1798, døbt i Hundstrup Kirke, og kaldet Mette Kirstine Hansdatter alt efter Hundstrup Kirkes ministerial Protocols Udvisende.

Da Gunild Thom[redacted] Baselsengen var saa vel, at hun kunde reise videre, afgik Familien, medtog de medbragte 2 Børn, og den nyfødte. Siden den Tid har der intet været hørt til denne Familie før d. 18 Mai d. A., da der indløb en Skrivelse til Undertegnede fra Stedets Politiemester Hr. Cancelliraad Bye og Herredsfoged Lütchöft i Thisted, at Mette Kirstine Hansdatter var anholdt for Betlerie og Løslished ved Ulborg Hind Herreders Politie Ret, hvor hun blandt andet havde forklaret, at hun ikke var confirmeret.

Af dette Forhør, eller Uddrag følger Afskrivt. Hun er nu med 4 Børn kommen til Hundstrup hvor hun ved ergangne Resolutione er tilkjendt Forsørgelse, og er med 4 Børn blottet for alt.

Da Forhøret gjorde opmærksom paa, at hun ikke er confirmeret, lod jeg hende strax komme for mig /: thi for 14 Dage siden kom Familien hertil :/ for at undersøge hendes Kundskaber. Hun befandtes da ikke at kjende et Bogstav, og er af et saart Gemyt Væsen. En Datter har hun medbragt, 12 Aar gammel, som ei kjender Bogstaver, men sjønes at kunde lære, et 3die Barn, 7 Aar gammel, som nu kan gaae i Skole. Jeg har tvivlet om, at nogen af hendes Børn maaskee kunde være udøbte, men hun har paa en Maade, som bærer Sandheds Præg, oplyst mig Stedet hvor og Tiden naar de ere fødte og døbte, og fremlagt en Daabs-Seddel af 29 August 1828 fra Præsten Hr. Grove i Oster Hornum, paa et Drengebarn som sammesteds var født og døbt Hans Vilhelm. De øvrige Børns Daabs Sedler skal blive at tilveiebringe ved Correspondence; de ere Pigebørn.

Hvad nu Mette Kirstine Hansdatters Skolegang og Undervisning angaar, samt Forberedelse til Confirmation i sin Tid, da tillader jeg mig underdanigst at anføre: „Hun har Barn paa Brystet, som er 8 Aar gammelt, og vel snart kan opfremmes, munter og rask. Søge Skolen med 1ste Classes Børn, som undervises efter den indbyrdes Undervisnings Methode, kan hun som er saa gammel, nok ikke ret vel, da Datteren paa 12 Aar, og en anden Datter paa 7 Aar, nødvendig skal undervises efter den indbyrdes Undervisnings Forskrifter, og være tilstede ved Undervisningen naar denne gives, og de to mindste Børn kan umueligt undvære det moderlige Tilsyn, naar hun og ældste Datter er fraværende. Jeg tillader mig derfor at forespørge om det ikke var passende, at Skolelæreren i Hundstrup Skole, som ligger ¼ Mil fra hendes Opholdssted i Pastoratets Hospital i Klov, beordres at undervise hende uden for den almindelige Skoletid, en Times Tid om Dagen, eller visse Timer om Ugen, ganske efter den indbyrdes Undervisnings Methode, som jeg tror, rigtig anvendt, snarest vil bringe hende til at læse i Bog. Naar hun er kommen saavidt, da at begynde at undervise hende ved Cathechisation over Luthers Cathechismus, og nogle Stykker af Lærebogen, gjøre hende bekjendt med nogle passende Psalmer i den evangeliske Psalmebog og nye Testamentet, give hende et Exemplar af disse Bøger til efterhvert hjemme, og lade hende være aldeles befriet fra Skrivning og Regning, undtagen Hovedregning, som Hun maaskee nok kunde fatte. Naar hendes Confirmation kunde gaae for sig er umueligt at bestemme, da det vil komme an paa hendes Fremgang, men naar den Tid nærmer sig, og naar hun er nogenledes moden, at det da, efter nærmere indhentet Resolution maa vorde tilladt at confirmere hende allene, i Kirken paa en Søndag ved sædvanlig Gudstjeneste. Det er en Selvfølge, at jeg underdanigst og ydmygst indstiller disse mine Ytringer til Forandring, Tilsidesættelse og nærmere Bestemmelse, og derfor

17

Hr. Provstens og den fungerende Biskops, Hr. Stiftsprovst Stockholms höigunstige Erklæring, saavel som det Kongelige danske Cancellies herpaa given Resolution.

Underdanigst. Daniel Christian Prior.

(afskrevet til Thisted Amtsavis d. 28 Marts 1927.)

tige Erklering,

Afskrift af Oslos-Veslos-Arups Sogneforstanderskabes Forhandlingsprotokol 1842-1872. Paabegyndt d. 22 Marts 1927. A. P. Svalgaard.

Aar 1842 d. 12 Januar var Sogneforstanderesk. forsamlet i Præstegaarden. Sogneforstanderskabet fandt, at Skolen ei vilde afgive passende Localer, ligesom og Skolen vilde lide ved Børnenes Forsømmelse af denne Grund; man blev enig om, at de fremtidige Møder holdes i Bisgaard i Oslos, hvorfor skulde gives Sognefoged Mads Thorup i Vederlag 6 Rd. aarlig. D. u. s. Chr. Jacobsen (Præsten.) Kierulff. (Veslosgaard.) Ole Christian* Anders L. Søndergaard. Hans Badstue. Lars Ch. Andersen. Christen Olesen. Niels Kirkeskov

*Pedersen

Møde d. 26 Januar 1842. Man var kommen til Kundskab om, at der findes fælleds Leergrave i Arup og Veslos Sogne, og disse ved at bortleies, maaskee give disse Sogne en aarlig Indtægt, saa blive vedkommende Sognebeboere at indvarsle til et Møde i Bisgaard til den næste Gang Sogneforstanderesk. bliver samlet, for at der kan tages Bestemmelse i den anførte Henseende.

Møde d. [redacted] Proprietair Kierulf skjenkede til Oslos og Veslos Fattighuus 2 Expl. af Nye Testamenter til hvert Fattighuus, for hvilken Gave Sogneforstanderesk. bevidnede Giveren dens Tak.

Møde d. 5 April 1842. Der fremlagdes en Skrivelse fra Kancelliraad, Herredsfoged Qvistgaard, af 6. f. M., angaaende om Lars Andersen Sønderstrup maatte holde Udsalg af Drikkevahre paa Oslos Marked, hvilket Forstanderesk. indvilgede.

Da Forstanderesk. har indseet det skadelige i, at Bedlere, Omløbere, Krammere og andre paslose Personer drive deres Uvæsen her i Pastoratet, saa blev det vedtaget ved Bekjendtgjørelse i Thisted Avis, og i Nabosognene ved Kirkestævne, at kundgjøre, at saadanne Løsgængere fremtidigen ville blive optagne og nedsendte til Politiemesteren til Afstraffelse efter Anordningerne.

Møde d. 1 Juni 1842. Det blev paalagt Sognefoged Mads Thorup at besørge Skolestier anlagte i Oslos Bye, og Veien igjennem den sondre Deel af Byen indgrøftet med 2 Al. brede Grøfter paa begge Sider af en 8 Al. bred Vei.

Stokkemænd.

Samme Møde. En Kancelliskrivelse af 22 Marts d. A. blev fremlagt, angaaende hvorledes Stokkemændene fremtidigen skulle udnævnes, og deres Lønningsmaade, hvortil det blev bestemt at give den Erklæring: „at man fandt at der burde antages 4 eedsvorne lønnede Stokkemænd, samt 2de Suppleanter, der skulle møde i nogle af de andres Sygdomsforfald, og skulle de saakaldte Stokkemandspenge anvendes til disse Mænds Lønning saavidt de kunne tilstrække, men Resten udredes af Politi- eller Justitskassen. Mændene skulle vælges blandt nogle af de hæderligste og meest agtede Bønder, der boe i Nærheden af Tingstedet. Afskr. til Tjenstlig Avis i 1936

Møde d. 16 Aug. 1843. Veien over Storholmen ønskes indgrøftet og planeret og bliver hos Amtet at forespørge, om hele Pastoratet Behøve bør i Fælleg forrette Arbeidet, eller kun Arup og Veslos Sogne alene. Det bemærkes, at Veien i Veilen vesten for Storholmen aarlig istandsættes af alle 3 Sogne, men kun Arup og Veslos have særlig Nytte af Veien, fordi de afhentte den til at kjøre deres Ildebrændsel og Høe hjem paa.

Møde d. 11 Nov. 1843. Det blev bestemt at hvert Sogn skulde lade en Mand daglig gaae rundt for at optage Betlere, der afleveres til Sognefogden, under Mulct af 1 Mark, naar Stodderkongen forsømmes det.

Formanden fremlagde en Kancellie Skrivelse af 3 Aug. 1843, angaaende Forbud om omløben med Vare eller Bisseknambandel hvormed det paalegges Sognefatsk. at have nøie Tilsyn med at ingen Krammere løbe om i Pastoratet, samt dennest anholde disse der maatte findes, forøvrigt være Politiemesteren behjelpelig med

Overholdelsen af denne Anordning. Denne Placat bliver ved Kirkestævne at bekjendtgjøre. Ligeledes fremlagdes en Skrivelse af 26 Aug. 1843 ang. Legestuers Afholdelse, hvorved bestemmes, at de der fremtidigen ville holde Legestuer, skulle for Formanden fremvise en Sedel om Tilladelse, og at en af Forstanderne stedse skiftevis skulde overvære disse Gilder, for at paasee at ingen Uorden finder Sted.

Der fremlagdes en Cancellie Skrivelse af 1st Aug. 1843, ang. Forstanderskabets Pligt til at paasee, at ingen ulovlig Brændevinsbrænden finder Sted, samt for Politimesteren at angive om nogen Beboer i Pastoratet skulde gjøre sig skyldig i denne Forseelse.

Møde d. 4 Marts 1844. Der blev lagt Ligning til Lønnen til Skolelærene i Oslos-Vaslos og Aarup pro 1844 hvilken Lønning udgjør:

Til Oslos Skolelærer: in natura 6 Tdr. Rug og 10 Tdr. Byg, og i Penge beregnet efter Kapitelstaxten, 72 Rd. 1 Mark 5 Skill.

Til Vaslos Skolelærer: in natura 6 Tdr. Rug og 10 Tdr. Byg, og i Penge beregnet efter Kapitelstaxten, 49 Rd. 2 Mark 12½ Skill.

Til Aarup Skolelærer: in natura 6 Tdr. Rug, 10 Tdr. Byg og i Penge, beregnet efter Kapitelstaxten, 50 Rd. 3 Mark 13 Skill.

Møde d. 9 April 1844. Toldkammerets Skrivelse af 9 Marts 1844, angaaende hos hvem Brændevinsredskaber ere anholdte, og som have bodet de befalede Mulcter, fremlagdes.

Fremlagdes Thisted Amts Skrivelse af 1 April d. A., angaaende at Dyrlæge Dahl er beordret til at foretage Syn og derefter Taxt paa Hestene i Pastoratet, der ere behæftede med Skab, hvorhos tilligemed tilkjendegives, at disses Taxt og Medicamenter skal bekostes af vedkommende Eiere ifølge Forordn. af 28 Nov. 1806. Aftsk. til Jyllands-Posten d. 12/2 1937

Møde d. 3 Juni 1844. Der fremlagdes en Skrivelse fra Christen Mathiesen af Osterild af 30 Maii d. A. til Aarup Sogn, hvorved han tilbyder bemeldte Sogns Beboere, at han fra Juni Maaneds Udgang afkaster han Veien paa hans Eiendom Gjerbits Kjær, fra Aarup Veile til Osterild. Dette bliver at tilmelde Osterild Forstanderskab, og at anmode dette om at besørge en nye Vei anlagt fra bemeldte Veile til Osterild Bye, paa det Sted hvor den paa Osterild Sogns Kort ved Udskiftningen er udlagt, da bemeldte Vei baade er en Kjørestadvei for Aarup Sogns Beboere, og tillige en Torvevei for Beboerne til deres Skifter. Aftsk. til Jyllands-Posten 12/2 1937.

Møde d. 31 Juli 1844. Kjøbmand Meidenbrath fra Nykjøbing var fremkommen for Forstanderskabet med en Ansøgning til Kongen, af 26 Juli 1844, og forlangte dets Erklæring over samme, hvorved han ansøger om Bevilling til at etablere et Brændevinsudsalg i Vaslos Bye paa Hammes. Da man fandt det rimeligt, at et privilegeret Brændevinsudsalg ville forhindre al Krovæsen og Brændevinsudsalg, saa anbefalede Pluraliteten af Forstanderskabet Ansøgningen til Bifaldelse. Lars Chr. Andersen og Niels Kjeldtoft fandt dem sig beføiede til at underskrive Erklæringen, da de formodede, at Hensigten ikke kunde opnaaes, at forhindre Krovæsen og Brændevinsudsalg paa andre Steder i Pastoratet, og frygtede de navnlig for, at slagt et Udsalgssted tilligemed skulle blive et Sted, hvor Sognefolkene ville søge Tilhold for at drikke Brændevin, hvilket de antog man vanskeligen ville kunne hemme.

Møde d. 7 Oct. 1844. Der fremlagdes en Skrivelse fra 15 Gaardmænd i Oslos Bye af 24 Aug. d. A., hvorved forlanges Forstanderskabets Erklæring over den Skade Oslos Marked tilføier disse med flere Beboere af bemeldte Bye, fordi den holdes saa nær ved Byen at disse derved beligrdes med Indqvartering af Folk og Heste, hvorfor de ingen Betaling kunne erholde. Paa foranstaaende tillader man sig at erklære følgende: „Forstanderskabet maae indrømme Rigtigheden af, at Marked et er til Skade for en stor Deel af Oslos Byes Beboere, med dets nære Beliggenhed ved Byen, formedelst Indqvartering af Folk og Heste, hvorfor de ingen Betaling erholde; men i Oslos Sogn at paavise nogen mere passende Plads, saae man sig ei istand til, hvorfor man herved maae indstille til Øvrigheden, om Marked et kunne blive flyttet bort til et andet Sogn, hvor en bequemmere Plads maatte findes. Eieren af Søndergaard A. Chr. Gregersen maatte i Anledning af foranstaaende Andragende bemærke sit særskildte Votum at være, at han ansaae Indtægten af Stadepengene af Markedspladsen, som en

Herlighed til sin Gaard, den han ei fandt sig befoiet til at give Slip paa i Undtagen at Marked blev flyttet heelt uden for Oslos Pastorat, hvorved han som enhver anden kunne blive ganske fri for al Indqvartering, saa meget mere som denne Herlighed har tilhørt Gaarden i over 50 Aar.
Afskr. til Fjeritslev Arvis d. 12/2 1937.

Møde d. 13 Nov. 1844. Der fremlagdes en Skrivelse fra Herredsfogden af 28 Oct. d. A., hvorved forespørges om man har noget imod, at Oslos Marked flyttes til Heden imellem Ridbroe og Skadhauge, hvortil Forstanderskabet, og S. Chr. Sindergaard i Særdeleshed, gav sit Minde.

Møde d. 2. Dec. 1844. Hr. Kammerraad Raun (Veslisgaard) var mødt, og androg paa, at en Parcel af Veslisgaard, ham tilhørende, af Hrtk. 1 Td. 3 Skp. 3 Fdk. ½ Mb., der er beliggende vesten Timmerbye Fjord, maatte udgaae af Veslis Sogns Hrtk., og han fritaget for at svare til Veslis Sogn, da han formeente bemeldte Engparcel var beliggende i Timmerbye Sogn. – Naar Hr. Kammerraaden giver en Indstilling til Kollegiet eller Amtstuen om bemeldte Sag, da er Forstanderskabet villig til at anbefale denne Fraskillelse, naar bemeldte Eng, som af Eieren anført, er beliggende i Timmerbye Sogn.
Afskr. til Fjeritslev Arvis d. 25/8 1937.

– Da Udsalg af Brendevin drives af forskjellige Beboere i Pastoratet til stor Skade for de Fattige, som kjøbe Brendevin for deres Almisse, saa bestemtes det, at det ved Pastoratets 3 Kirker skal bekjendtgjøres næste Søndag, at Forstanderskabet vil til Herredsfogden anmelde denne Uskik, for at Vedkommende kan af Politiemesteren blive draget til Ansvar.
Afskr. til Fjeritslev Arvis d. 25/8 1937.

– Hans Sadstue gjorde Forslag om, at Pengene der indkommer i Kirkeblokken i Pastoratets 3 Kirker, skal til Nytaar, efter Fradrag af det der gaaer til Helsingøes Hospital, uddeles imellem de Fattige og Reisende, hver i sit Sogn af hvad der indkommer i Sognets Kirkeblok, som en extra Gave til Vedkommende, hvilken Gave ei maae fradrages de Fattige i deres almindelige Almisse. Dette Forslag bifaldtes eenstemmigen, og bliver strax at bringe i Udførelse.

Møde d. 30 Dec. 1844. Skrivelse fra Skoledirectionen af 16 d. M. at Forstanderskabet skal vaage over, at Børnene i Veslis Skole vives i Badning og Svømning, men da Holm er en Invalid, og der ikke paa Veilen kan bruges Badning, formedelst lav Vandstand om Sommeren, saa bør man gjøre hine Vedkommende opmærksom paa de forefindende Omstendigheder.
Afskr. til Fjeritslev Arvis d. 25/8 1937.

Møde d. 10 Febr. 1845. Skrivelse fra Herredsfogden: „at Hammes Post vil mod en Godtgjørelse af 2 Mark aarlig af hvert Sogn, besørge alle Breve til og fra Pastoratets Sognefogder, samt i Forstanderskabets Anliggender, hvilken Accord man fandt billig, og indgik paa, hvorefter Herredsfogden bliver at meddele Besked.

Møde d. 7 April 1845. Skrivelse fra Skoledirectionen af 1 April d. A., der tilkjendegiver Kancelliets Skrivelse af 14 Marts d. A., at Forstanderskabet skal fremtidigen strængere holde over en stadig Skolegang, samt paasee at der mulcteres paa det nøiagtigste, da Forstanderskabet ellers vil blive draget til Ansvar.

Møde d. 12 Nov. 1845. Der udfærdigedes en Skrivelse til Sognefogden i Arup om at bortvise 2de paasloese Personer, nemlig Mads Jensen Horn fra Skeem, og Peder Pind fra Morsøe.

Møde d. 17 Jan. 1846. Det blev vedtaget at tilkjendegive alle 3 Sognefogder følgende: „Naar der skal befordres alle 3 Lægdsmænd eller Sognefogder til Herredscontoiret, da bliver for Fremtiden kun 1 Befordring at beordre til at kjøre med dem, der udredes i Omgang imellem alle 3 Sogne, og som sædvanlig 2de Sognevogne i Forening om at udrede en saadan Kjørsel.

Ligeledes gaaes frem med de Kgl. Tjenestebreve, der samtidig fra alle 3 Sognefogder skal indsendes til Herredscontoiret, at de befordres ved et Sognebud, i Omgang mellem alle 3 Sogne.

Naar Herredsfogdens Oste om Sommeren skal indsendes, da bliver det fremtidigen Sognefogdernes egen Sag at søge disse indsendt ved Leilighed, da det ikke kan paalignes Beboerne at gjøre offentlige Kjørsler dermed.
Afskr. til Fjeritslev Arvis d. 31/8 37.

Møde d. 14 May 1847. For Amtsraadet i Thisted maae Forstanderskabet andrage,

at Veien fra Feggesunds Færgested over Aarup Veile til Thisted Landevei ved Osterild Bye, er forsaavidt Veien gaaer over Osterild Sogns Eiendomme, i en saa maadelig Tilstand, at den om For- og Efteraaret er næsten ganske ufarbar med Heste og Vogne, og da Veien saavidt vides er optaget paa Regulativet, saa havde man haabet at dens Istandsættelse allerede havde været paabegyndt, men endnu er intet udrettet.

Da Veien er et vigtigt Bindemiddel imellem Feggesund Færgested og Thisted, og den eneste Kjørested Vei for Aarup Sogns Beboere, saa er det høist ubilligt at dette Veistykke endnu skal henligge i sin raae Tilstand, paa en Tid da der ellers i et hvert Sogn udrettes saameget for Veivæsenet. Man har tilladt sig tidligere gjentagne Gange at tilskrive Amtet og vedkommende Forstanderskab om bemeldte Veies Istandsættelse, men om Forsommelsen ligger hos den sidste, eller vedkommende Sognefoged, er os ubekjendt.

Møde d. 6 Dec. 1847. Der forelaa en Indbydelse fra Hrr. Taddesbøll, Norgaard og Hansen om Deltagelse i en Bonde Høiskole i Snedsted Sogn.

– Et Andragende fra nogle af Oslø Byes Beboere ang. Istandsættelsen af Veiene Skigaden, og Veien fra Byen ned til Fjorden. Endskjøndt at de paatalte Veie ei ere opførte paa Regulativet, finder man Billighed taler for at de istandgjøres, saaledes at Gaardmændene tilkjøre det fornødne Grus i Skigaden, men Husmændene i bemeldte Gade skulle forrette Gangarbeidet med Planeringen, samt ved Steenkistens Anlæg, fordi de have mest Nytte af Gadens Istandgjørelse.

Med Veiens Forbedring ned til Fjorden, maae det bero til Foraaret, da der for tiden er liri Vande.

Møde d. 9 Febr. 1848. Det blev af Formanden tilkjendegivet Forsamlingen, at der var indgivet Klage herfra ifølge skeet Anmeldelse, over det ulovlige Krohold der føres hos Jacob Skoemager i Oslø.

Møde d. 16 Marts 1848. En Ansøgning fra Kjøbmand Wenes om at faae Tilladelse til at have Udsalg af Brændevin i Oslø Sogn. – da deri er anført at Smøgkoer findes i Oslø Sogn, saa kunde man, da dette er Forstanderskabet ubekjendt, ei af denne Grund anbefale Ansøgningen; men forøvrigt har man intet imod at Supplicanten erholder Bevilling til et Brændevins Udsalg i Oslø Sogn.

Møde d. 17 April 1848. Angaaende Landets Sikkerhed i paakommende Ulykkestilfælde, blev vedtaget, at Formanden skulde tilkjendegive Herredsfogden at man er som tidligere af Formanden er tilkjendegivet villig til at holde Baaunsvagt paa hvite Steder i Pastoratet men at der endnu ei spordes Grund til at anstrenge Beboernes Kræfter ved Nattevagter for Faren reiste sig. Men det paalegges Sognebestyrerne at indrette det fornødne til Baaners Anlæggelse i paakommende Tilfælde. Saaledes skulde Baanen anlægges paa Skaarupbøige, Christoff. Nielsens og Niels Kjeldtofts Mark, hvor man fandt det mest passende, at der dannes af Digtorv høie Kasser paa Bakkerne, paa hvert Sted holdes et Læs Halm, at bruge i paakommende Tilfælde. Til at besørge Baanerne indrettet og have Opsigt med at de behørige Regevisitter forefindes, bestemtes for Oslø Sogn Niels Vixøe, i 1936 for Veslø Christopher Vindergaard, og for Aarup Jens Arntoft. Aabn. til Gjennemsyn vers.

– Ifølge Amtets Skrivelse, om for hvert Pastorat at stille en bevæbnet Rytter, havde Sognepræsten paa ved de respective Kirker, at dette er det mindste Offer man burde yde til Fædrelandets Forsvar. I forrige Uge blev af Formanden og tvende Forstandere udseet 6 Heste, af disse udtages den som maatte anses for den bedste, ligeledes skulle ved Leilighed anskaffes Sadel og Hovedtøi.

Som Frivillig til at ride paa Hesten har Ingen meldt sig, men man haaber at nogen vilde melde sig.

– Paa Opfordring af Sognepræsten er af Beboerne tegnet et frivilligt Bidrag af 147 Rd., og det besluttedes at det endvidere Fornødne skulde lignes paa Pastoratet, saaledes som Beboerne igaar indrømmede paa Sognepræstens Opfordring: Halvdelen paa Hartkornet, og Halvdelen paa Formue og Leilighed efter det ansatte Forholdstal.

Efter nøiere Overveielse, og ved at gjennemsee de Frivillige Bidrag, fandt man, at disse Bidrag vare mindre passende ansatte, da dels flere velhavende Mænd havde tegnet sig for uforholdsmæssigt Bidrag, og dels flere have vidst sig uvillige til at tegne sig for noget, hvorfor man enedes om at gaa frem efter samme Plan som Fattigskatten, 2/3 paa Formue, og 1/3 paa Hartkornet, paa Pastoratets Beboere, og saaledes aldeles ikke reflectere paa det frivillige tegnede Bidrag.

Møde d. 8 May 1848. Andragende af 19 April d. A. fra nogle Beboere i Oslois om at Peder Skolemester maatte fritages for Krigstjenesten. Man maatte indrömme det Ønskelige for ham i at see sit Andragende opnaaet, men kunde dog ei indrömme, at han er uundværligt for Pastoratet.

Chr. Jacobsen. Peder Bündgaard. Jens Arntoft. Niels Chr. Wixöe. M. Thorüp.
Lambertk C. Pedersen. Christopher Nielsen. Ole Chr. Lücassen.
(Proprietær Kierülff og Niels Münk fraværende.)

Møde d. 1 Juni 1848. Der forelaa en Ansögning fra Færgemand Jens Josephsen i Faggesünd, om at erholde Bevilling til Værtshushold. Herpaa blev svaret, at Kosthold for Reisende kunde anbefales, men at han tilholdes ei at have Udskjenk for Pastoratets Bekostning.

Et Andragende fra samme Mand angaaende Forhöielse af Færgetexten forelaa. Man fandt at den approberede Taxt er höi nok for den Reisende, samt deres Kreaturer, og at det ingenlunde er i Færgemandens velforstaaede Interesse, at Færgepengene sættes saa höi, at man hellere vælger at passere Vilsünds Færgested, hvor Betalingen er allerede lavere end ved Faggesünd, og ganske at ophæve Taxten, og overlade den Reisende til Færgemandens Skjönsomhed, hvem man ingenlunde tilraade, ligesom ei heller nogen offentlig Understöttelse paa nogen Maade har Hjemmel.

Der forelaa Justitsmin. Skrivelse af 23 Maii d. A., at føre Tilsyn med reisende Personer, og affordre dem Pas eller Beviser, samt selv paa Reiser være forsynet med de fornödne Beviislighedes for sin Identitet.

Ligeledes Ministr Lehmanns Skrivelse af 2den Maii d. A., ang. de Foranstaltninger der ved Fjendens Occupation af Jylland bör træffes.

Møde d. 16 Juni 1848. En Forordn. af 27 Maii d. A., angaaende Forbedring i Hüusmænds og Inderstes Kaar behandledes. – I Anledning af Brevbefordring indlöstes i Pastoratet, da skal hver af de 3 Sognefogder have sig en Brevbærer, der skal leies mod en vis aarlig Betaling, der nærmere bliver at accordere med de Vedkommende som dertil melde sig. Det blev overdraget Formanden at tilbyde Posten Jörgen Lort en Betaling af 1½ Td. Rug eller 6 Rbd. aarlig fra 1 Juli d. A. at regne for 1 Aar, for som Postbud at besörge Breve i offentlige Anliggender til Skjerpinggaard, og at modtage og aflevere Brevene hos Sognefogderne i Veslöis og Oslöis Bÿer hver Fredag og Söndag.

÷ Med Hensyn til det Gangarbeide der fremtidigen udfordres til Kirke-Skole og Fattigvæsenet, da var man ei ganske enig om hvorledes der skulde forstaaes, med Hensyn til de 3 Dage som enhver Hüusmand og Inderst efter samme skal præstere til Skjutsarbeide eller Brevbæring, – om disse 3 Dage kunne ufordres Hüusmænd uden Hensyn til om de have Hartkorn eller ei, f. Eks. til Arbeide ved Kirke Skole ell. Fattigvæsenet, samt om disse Hüusmænd skulle desuden betale af deres Hartk. lige med Sognets övrige Beboere, samt efter deres Formue og Leilighed. I denne Anledning fandt man det nödvendigt at indgaa med Forespörgsel til Justitsministeriet. Det blev overdraget de 3 Sognefogder at conferere med Gaardbrugerne, om de ville udföre alt Gangdagsarbeidet in natura, eller ønske fremtidigen leiet dertil, for at Hüusmændene med Hartkorn kunne med Penge komme til at bidrage dertil.

+ En Skrivelse af 8 Juni d. A. fra en Komittee i Thisted, indeholdende en Opfordring til Landboerne om at indlevere Sölvtöi til Finantsministeriet, for at afhjelpe Statens Pengeforlegenhed, ved at den paa det indsendte Sölvtöi kunne i Banken erholde det fornödne Pengelaan.

× Møde d. 28 Sept. 1848. Sognepræsten fremlagde Regnskab over de Udgifter der ere medgaaede til Anskaffelsen af Spÿd til Folkevæbningen, Marschpenge, m. v.

– Skrivelse fra Komitteen for Krigeres Understöttelse, ang. oplysning om Menig Jens Christian Madsen Oslöis hans Stilling og Helbredstilstand. Forstandesk. fandt gyldige Grunde til at anbefale ham til Komitteen. Lægeattest fra Ramlöse (Kjettrup) bliver tillige at erhverve angaaende hans Saars Tilstand, og dets Indflydelse paa hans Arbeidsdygtighed.

Møde d. 14 Dec. 1848. Et Indragende til Marineministeriet af 11te dennes, fra en-
deel Gaardmænd i Sirup Sogn, ang. at faae Hjulmand Niels Chr. Larsen af Sirup
fritaget forlods at udskrives til Søes. Forstandersk. paategnede samme, og blev
det derefter tilsendt Herredsfogden.

— Justitsministeriets Skrivelse af 30 Oct. 1848, ang. at der for Fremtiden af
Sognepræsten alene udstedes Attest ved Afsondelsen af Breve der afgaae
under Kgl. Tjeneste.

— En Skrivelse fra Centralcommiteen, at Soldat Jens Chr. Madsen af Oslos e
tilstaaet 3 Rbd. fra 1 Aug. til 31 Dec. d. A.

— En Skrivelse fra Justitsm. af 3 Nov. 1848, at det ikke værnepligtige Mand-
skab af 1823-24 og 25te maae flytte til hvilket Distrikt de ønske, naar de
anmelde saadant.

Møde d. 2 Marts 1849. Skolelærer Brøndesleu der e indkaldt til Armeen til 20
Marts, bliver at udbetale sin 1/2 Aars Løn til Maii d. A., da man ei ansaae sig
bemyndiget til at afkorte ham noget i hans Løn.

Møde d. 18 Aug. 1849. Herredsfogdens Skrivelse af 23 Maii d. A., indeholdende
Forespørgsel om hvor man finder, at Districtslægen skal boe, hvortil man hav-
de erklæret, at man fandt at Klüm Bye ansees for det meest passende Sted.

Møde d. 15 Juni 1850. Til Sognefogdene i Veslos og Sirup Sogne, blev idag gjort
Tilhold om at bekjendtgjøre for Beboerne, at al uberettiget Udskjenk af Brøn-
devin inden 8te Dage skal ophøre, da de Vedkommende ellers ville blive an-
meldte for Herredsfogden.

Møde d. 10 Sept. 1850. Indenrigsministeriets Skrivelse af 10 Aug. d. A.,: Der paa
lægges Forstandersk. at sørge Oplysning om de siden 1802 nedlagte Bindesgaar-
de, og de skeete Udparcelleringer, samt om de vedkommende Bevillinger
ere opfyldte.

Møde d. 28 Nov. 1850. Herredsfogdens Skrivelse af 31 Oct. d. A., hvorved forespørges,
om der i Pastoratet findes løse og ledige Personer af Mand- eller Qvinde-Kjønnet,
der ingen fast Tjeneste tage, og ei ere 28 Aar gl. I den Anledning maae man
bemerke, at det ikke er os bekjendt der for tiden gives tjenestefledige Perso-
ner, men Trangen til faste Tjenestefolk er dog følelig for mange, paa Grund
af at det unge Mandskab er indkaldt til Krigstjeneste.

— Fra Skolelærer Christensen var fremkommen en Forespørgsel om hvorme-
get 1/16 Øst pr. Td. Hartk. kunne være af Værdi som Aquivalent for den han
af Sirup Sogn tilkommende Malk, hvorpaa Forstandersk. blev enig om
at ansætte bemeldte 1/16 Øst til en Værdie af 10 Skill.

Møde d. 16 Dec. 1850. En Skrivelse af 27 Nov. d. A. fra Herredsfogden, hvor-
med fulgte en Opfordring fra Kammerherre Brettou, om at indsamle Herred
til Feltkapper til Armeen; man fandt ikke at kunne finde Forslaget nød-
vendigt for Tiden, da den regnfulde Aarstid nu er forbi.

Møde d. 29 Juli 1852. Paa Thisted Amts Skrivelse af 24 Maii d. A., angaaende
Nødvendigheden af flere Markeder, hvorpaa bemerkedes, at et Marked i Sept.
Maaned ved Rødbroe, maatte ansees nyttigt til Forhandling med Heste og
Kreaturer, m. m.

Møde d. 22 Nov. 1852. Skrivelse af 18 Oct. d. A. fra Fuldmægtig Jespersen, ang. Bi-
drag til Fayes Minde, hvorpaa svaredes, at Intet indkom.

— Angaaende den fremtidige Vedligeholdelse af Veilen ved Veslos og
Sirup Bøjer, blev paa vedkommende 3de Sognes Vegne, af det samlede Sogne-
forstanderskab vedtaget følgende: Forening om Vedligeholdelses Arbeidet
af Veilen ved Veslos Bøje og do. ved Sirup Veile, saaledes: „Det Materiale
af Grus der aarlig behøves til Istandsættelses og Vedligeholdelsen af Veilen
ved Veslos Bøje, leveres det halve af Oslos Sogn, og det andet halve af Veslos
Sogn, samt af det sidste Sogn ikjøres i Veilen naar det af Veiopsynet ansees
nødvendigt, samt at der leveres saamange Læs Grus aarlig som Veiopsy-
net finder fornødent. Paa samme Maade lignes Leverancen af store Sten
til de Sten-Veipæle som findes paa Veilen. Materialet afhentes hvor det af
Veiopsynet paavises. Det Materiale af Grus eller Sten der aarlig behøves
til Sirup Veile, skal af dette Sogns Beboere, alene uden Medhjælp af de andre

Sogne tilføres, naar Vedkommende finder det nødvendigt.

Saaledes indgaaet og aftalt, bekræftes med Forstanderskabets Underskrift.

Chr. Jacobsen. Kierulf. Hans Badstue. Niels Chr. Wixøe. Anders Pedersen.
Thomas Jørgensen. Lars Chr. Andersen. Jens Thomsen. N. Thorup.

Møde d. 19 Febr. 1853. I Anledning af den paatænkte Ombygning af Arup Skole hvortil efter Overslag udfordres indtil 600 Rbd., tilbød P. L. Kierulf og Mads Thorup at ville paa sin Regning laane Kommunen den halve Sum, imod at de fra 11 Juni Termin d. A. svares 4 p. C. Rente af den laante Kapital, og at den tilbagebetales med 1/5 Deel aarlig, første Gang til 11 Juni Termin 1854, og paa Vilkaar, at Kommunen i sin Helhed garanteres for Laanet. Paa foran anførte Maade blev Forstanderskabet enig om at tilveiebringe den fornødne Sum Penge til den paatænkte Bygning, istedenfor at paaligne Beboerne saa stor en Sum paa engang, det man fandt ville blive for trykkende for Beboerne i Forbindelse med de øvrige Udgifter til Skolevæsenet. – Forøvrigt vil Forstanderskabet nærmere undersøge Localiteterne i Arup Skole, forinden den endelige Bestemmelse tages om Maaden til Skolens Ombygning.

Møde d. 17 Marts 1853. Det blev endelig bestemt, at der skal opføres en særskilt beliggende Bygning i Arup til Skolestue paa circa 14 Alens Længde og 10 Alens Bredde, Murene iberegnet. Overslaget der forelobigen er forfattet, er paa 270 Rbd. og blev det vedtaget at den fornødne Pengesum indtil 300 Rbd. skal laanes af M. Thorup og P. L. Kierulf med Afbetaling i 3 Aar, 1854. 55 og 56, hvert Aar med 1/3 Deel, og mod lovlig Renters Betaling. Til at forestaae Indkjøbet af Materialierne blev udvalgt Kammerr. Kierulf, Sognefoged M. Thorup og Gaardmand Th. Jørgensen, og Arbeidet skal udføres ved Licitation.

Møde d. 29 Juli 1853. Der forelaa en Skrivelse fra Herredsfogden af 22 ds. hvorved det paalægges Forstanderskabet, at sørge for Reenligheden hos Beboerne i Pastoratet, tilligemed Forskrifter om hvad der bør iagttages for at forebygge smitsom Sygdoms Udbredelse.

– Med Hensyn til Locale til Cholera Syge, i Tilfælde af Sygdommens Udbredelse herstedes bestemtes Skolestuerne dertil, og i saadant Tilfælde blive Skolelærerne med Familier at indlogere andensteds.

Møde d. 26 Okt. 1853. Da Husmand Lars Christian Strandridders Huus i Oslo Bye, i Stormen forleden er nedblæst, saa blev der paa Grund af de oplyste Omstendigheder, tilstaaet ham et Laan af 5 Rbd., som tilbagebetales naar hans Formuesomstendigheder maatte tillade det.

(Pastor Jacobsen skriver sidste Gang i Protokollen d. 26 Okt. 1853. Kammerraad Kierulf tiltræder som Formand.)

Ved Mødet d. 10 Febr. 1854 mødte Pastor Ehsmann første Gang. Kammerraad Kierulf valgtes til Formand.

Møde d. 17 Marts 1854. Det blev overdraget Formanden for indeværende Aar, at føre Regnskabet over Fattigvæsenet, da Sognepræsten for Tiden ønskede sig fritaget for dets med samme Forretning forbundne Skriverier, paa Grund af Dienstvaghed.

Møde d. 15 Aug. 1854. Skrivelse fra Herredsfogden af 29 Juli d. A., der indeholdes en Ordre fra Indenrigsmin., at ingen Handels- eller Industridrivendes Bøger maae føres i Courant, men desuden at al Beregning i Rigsmønt i alle offentlige og private Forhold, skal virkelig indføres og bruges for Fremtiden. – Kammerraad Kierulf underskriver sidste Gang Protokollen ved ovennævnte Møde.

Han er afgaaet ved Døden i Tiden imellem dette Møde og Mødet d. 14 Nov. 1854. Ved dette Møde blev Pastor Ehsmann valgt til Formand.

Møde d. 1 Sept. 1856. Præsten gjorde Forstanderskabet bekjendt med en Circulaireskrivelse af 22 Juli fra Skoledirectionen, som meddelte, at Gymnastikdirecteuren har til Ministeriet erklæret, at Gymnastikkens Tilstand i de fleste Skoler i Nørre Hanherred kun er ringe, og at denne Sag ønskes forelagt til Forhandling i Forstanderskaberne,

hvorefter de tilstilles Directionen Udskrift af det forhandlede, med Forslag af de Foranstaltninger Forstandersk. maatte anse tjenlige til denne Undervisnings gjenstands Fremme.

Præsten havde givet Pastoratets 3de Skolelærere Leilighed til at yttre sig om denne Sag, og af disse Læreres Skrivelser fremgik, at Gymnastikapparaterne ere i god Orden, samt at Undervisningen skeer lovmedholdig, hvilket ogsaa er Forstanderskabets Formening. Man antager derfor, at Gymnastikdirecteurens Klage ikke kan gjælde dette Pastorats Skoler. Imidlertid skal Forstanderskabet lade sig det være magtpaaliggende at paasee, at Gjymnastikken øves med Orden.

Vilh. Esmann. Ole Chr. Berthelsen. Ole Olsen. Lars Eriksen. Svend Nielsen. Jens Bach. Th. Dige. Jørgen Rasmussen.

Møde d. 15 April 1857. Forstanderskabet erklærede, at det skulde drage Omsorg for snarest muligt at faae anskaffet de Apparater som ere paakrævede i den autoriserede Lærebog af Gymnastikdirecteuren Obrist La Cour, dog Svømmeapparaterne undtagne, da Svømning her ikke finder Sted.

– Skoledirectionens Skrivelse af 3 April, betræffende Forsvimmelsen i Oslos Skole hvorfor Tvangsmidler bør anvendes. Forstanderskabet vil af al Magt stræbe at tilveiebringe en stadigere Skolegang.

Møde d. 18 Okt. 1859. Der forelaa et Andragende til Amtsraadet af 15 Okt. fra Chr. Jørgensen i Arup ang. Dæmning over Arups Veile. Blev forsynet med Forstanderskabets anbefalende Erklæring.

Møde d. 1 Dec. 1859. Ansøgningen af 20 Juli d. A. fra M. M. Bjørn i Grenaae, ang. Bygholms Veiles Inddæmning oplæstes, tilligemed Erklæringen derover fra andre Forstanderskaber. Herfra bliver Ansøgningen paa det bedste anbefalet, ligesom det forekommer Forstanderskabet, at Bemærkningen fra Thorup, Klim og Vium Forstanderskaber ere tildeels uden tilstrækkelig Grund, og utilbørlig hemmende for Foretagendet.

Møde d. 25 Juni 1860. Til Istandgjørelse af Fordemoderveien i Veslov Bg. bestemtes, at der paa Onsdag Middag skulle kjøres af hvert Sogn 5 Vogne at kjøre hver et Læs Agersteen a. 2 Td., og 6 Td. Grius, som tages ved Høiberg i Nordenden; desuden møder 5 Mand samme Dags Form. med Greb og Spade.

Møde d. 19 Okt. 1860. Flere Forstandere lade tilført Protokollen, at Anders Eskedals Søn Ole i Veslov har ladet bekjendtgjøre, at der hos ham kan erholdes Brændevin tilkjøbs i Krukker og Potter, og adskillige Beboere have ogsaa ladet afhente Brændevin derstedes. Udsælgeren siges at anføre, at Christen Olesen i Klim har hos ham ladet indlægge Brændevin til Udsalg. Hvorvidt dette forholder sig rigtigt, er Forstanderskabet ubekjendt.

Møde d. 2 April 1861. Et Andragende af 28 Febr. fra Endeel Næringsdrivende i Thisted, om at faae Markedspladsen til Oslos Marked forflyttet ½ Miil længere mod Syd. Forstanderskabet fandt ingen Grund til at anbefale det ansøgte.

Møde d. 23 May 1861. Skrivelse d. 16 Mai fra Herredsfogden, om at Justitsminister ikke finder Anledning fortiden til at foretage nogen Jurisdictionsforandring, navnlig ikke henlægge fra Vesterhanherred Hannæs til Hillerslev-Hindborg Herreder.

– En Ansøgning af 5 Mai 1861 fra Kjøbmand i Aalborg, Wulff om Tilladelse til Inddæmning og Udtørring af Arup og Veslov Veiles. Forstanderskabet for Oslov, Veslov og Arup har aldeles Intet at erindre imod dette, for det Offentlige meget gavnlige Foretagende; naturligvis forbeholder Beboerne sig den Grændse for deres Eiendom, som efter Matriculkortet afsættes af en Landinspecteur, ligesom ogsaa uhindret Fart over Veilerne til deres Eiendomme Vesten Veilerne.

Møde d. 1 Juli 1861. Præsten oplæste Cultusminister. Circul. af 17 Mai, betræffende Gymnastikundervisningens Fremme i Landsbyskolerne. Man formener, Pastoratets samtlige 3 Skolelærere have nydt tilstrækkelig gymnastisk Undervisning, og skal Forstanderskabet ikke undlade at tilholde Lærerne at opfylde deres Pligter i denne Retning. De 2de Skoler have anordningsmæssige Apparater, den 3die Skole vil i Aarets Løb ligeledes erholde det Fornødne.

Tilbørlige Øvelsespladse kunne her ikke anskaffes; at benytte Skolestuerne til Vintergymnastik kan Forstanderskabet ikke anbefale paa Grund af at Bordene og Bænkene ere fastfæstede, ligesom det og vil være meget vanskelig at faae Lo eller Lade i Nærheden til gymnastiske Øvelser.

Endelig skal Forstanderskabet sørge for, at den Aarstid som kan benyttes i

om at Færgerettigheden ved Taggesund alene maa tilstaaes den nordre Side, fordi den som den nu er deels ikke kan betale sig, deels ikke udføres med den tilbørlige Orden og Sikkerhed.

— I Skrivelse af 5 d. M. beder Skolelæreren i Veslis om Udvidelse af Skolebygningen, helst ønskes han et nyt Skolelokale. Idet Forstandersk. fuldtvel indseer Billigheden af Skolelærerens Begjæring, undlader man dog ikke at henstille til ham den Anmodning, endnu at lade Aaret 1865 gaae forbi inden den forlangte Udvidelse af Veslis Skole foretages, særdeles da Krigens Tryk vistnok endnu i det kommende Aar vil føles stærkt.

— Forstandersk. anmoder Sognefogderne om, ved Kirkestævne at bekjendtgjøre, at Loven af 2 Marts 1861 (Brandpolitiloven?) fra Nytaar træder i Kraft og derfor anmode Beboerne om at have de befalede Requisitter i Orden og tilstede.

Herredsfogden forespørger om hvorvidt de hos Brandfogder værende Brandredskaber kunne sælges nu, da den nye Lov træder i Kraft.

Møde d. 16 Aug. 1865. Præsten oplæste en Skrivelse fra Skoledirectionen, som meddeler Kultusministeriets Skrivelse om Gymnastikundervisningen i Herredet. I denne Anledning maa Forstanderske bemærke: „Naar Skoledirectionen til Ministeriet har berettet, at Gymnastikundervisningen møder Modstand hos Beboerne i Herredet, da maa Forstandersk. herved afgive den bestemte Erklæring, at dette Pastorats Beboere ingenlunde have lagt Gymnastikken Hindringer i veien, skjøndt man just ikke kan erkjende denne Undervisnings Gjenstand for at være høist nødvendig. Mangler her i Pastoratet Apparater til Gymnastikken, skulle disse uden Ophold blive anskaffede, ligesom ogsaa Skolelærerne blive paalagt med Iver at drive denne Undervisning.

— Præsten meddelte Forstanderske. Provst Damkier (Kjettrup) Skrivelse af 28 f. M. betræffende Forlangende af en Ferieplan. Hertil maa Forstandersk. bemærke: „Ferien i Skolen de 3 Høitider og andre i Loven fastsatte Fridage, behøver ingen Forudbestemmelse, og da Loven tilstaar Skolebørnene Ferie paa de Aarstider, da Forældrene mest trænge til deres Hjælp, f. Eks. 4 Uger fra Kornhøstens Begyndelse; men da denne begynder ganske forskjellig i de forskjellige Sogne, ligesom ogsaa Kartoffelavlens Høst i Oktober Maaned og Høiseferierne indtræffe til forskjellige Tider, saa kan Forstandersk. kun efter de locale Omstændigheder kort forud bestemme Ferien.

Møde d. 11 Jan. 1866. Fordi Jens Degn (i Oslo) ulovlig har holdt Gjæstebud med Udskjænkning, beder han om Eftergivelse af Mulct. Naar bemeldte Jens Degn til Oslo Pastorats Fattigkasse betaler 1 Rd., har man intet imod at han slipper for Mulcten, N. B. hvis han fremtidig afholder sig fra ulovlige Forsamlinger.

Ved Mødet d. 1 Juni 1866 er Pastor C. C. Lund tilstede, Pastor Esmann ses ogsaa at have underskrevet Protokollen.

Ved Mødet d. 8 Sept. 1866 blev fremlagt Skrivelse af 8 Aug. at Seminarist P. Vad Dags Dato er kaldet til Skolelærer og Kirkesanger i Arup. (Den afgaaede Skolelærer hed Christensen.)

Ved Mødet d. 4 Okt. 1866 omtales Pastor Esmann som „Emeritus".

Møde d. 29 Okt. 1866. I Pastor Esmanns Sted, valgtes Sognefogden Peder Nielsen til Formand i Parantes: Esmann bortflyttet.

Møde d. 20 Febr. 1867. Forstanderske. billigede, at Præsten havde engageret entl. Skolelærer Holm til at læse med Børnene Vesten Veilen, i Febr. og Marts for 6 Skill. daglig.

Præsten bemyndiges til at engagere ham ligedan for April, muligen i Maaned i Sommer.

Møde d. 4 Juni 1867. Til Forstanderske. var indkommet en Opfordring fra Redacteur Lund med Flere i Thisted, om at sætte sig i Spidsen for en Indsamling til Flesvigerne. Forstanderske. tog strax fat paa Sagen. Møder i Oslo Dags Dato, og Fredag derefter i Veslo og Arup.

— Peter Jürks Sag stod nu saaledes, at man vilde afvente om Herredsfogden vilde give ham Tilladelse til at synge Nytaar ved Markedene - kunde dette ei skee uden Mulct, vilde man tage under Overveielse, hvorvidt han kunde hjælpes til en Lirekasse.

Møde d. 31 Jan. 1868. Detailhandler Jørgen Peter Christensen i Veslis ansøger Mln. om Tilladelse til at sælge Brændevin. - Beder om Anbefaling. Sogneraadet seer ingen Trang til sligt Udsalg, og anseer ikke dets Oprettelse for heldigt. Tilladelse uffra Vgl. Bevilling. d 9/5 68.

— Herredsfogden spørger hvordan det forholder sig med Opsynsmænd med Limfjordsfiskeriet her i Pastoratet. Der udnævnes - foruden Lars Hyndi - Hmd. Fisker, Ole Peter Christensen i Arup Kjær.

Møde d. 3 Juli 1868. Fra Hundstrup-Osteild Sogneraad var foreslaaet, at deltage i Opførelsen af en Skole ved Torsig (250 Rd.), og Lønningen af en Lærer (15 Mark for hvert af vore Børn.) - Ønskes nøiagtig Bestemmelse af Stedet - helst syd for ellen? mellem Torsiggdene.

– Peter Türk ønsker at komme ud af Arbeidshuset, og lover nü at tage fast Arbeide eller Tjeneste – Bestyrelsen tilskrives, at han maa lades løs paa den Betingelse.

Ved Mødet d. 27 Juli 1868 bestemtes, at naar Peter Türk forlanger Understøttelse, skal han sendes med Brev til Thisted Arbeidsanstalt.

Møde d. 6 Dec. 1868. Det vedtoges, at Skolens Lærere mindes om, ikke at forsömme üden Tilladelse, saaledes at Börnene vide det i forveien.

Møde d. 25 Okt. 1869. Fremlagt blev Spisevært Mogens Peter Jensens Ansögning til Indenrigsmin. om Anlæg af en Kro ved Bygholms Veile. Det vedtoges at give følgende Anbefaling paa Grundlag af, at Anbefalingen kün gjælder hvis Veilen bliver tör og befardet, saaledes at det paatænkte Anlæg afgiver et forsvarligt Logi for Reisende og Arbeidere, og saaledes at det bliver en personlig Bevilling der ikke knyttes til Stedet, men maa ansöges paany ved Skifte af Eier.

Sogneraadet finder, at der vel er Anledning til at söge et Etablissement fremkaldt paa det i Andragendet nævnte Sted, som kan yde Reisende et passende Ophold og de formödne Forfriskninger, og mener, at dette end mere vil blive ønskeligt, efterhaanden som Færdselen, hvad der er at formode, tiltager over Bygholm Veile. Sogneraadet anbefaler derfor dette Andragende, der efter dets Mening helst bör knyttes til følgende Betingelser: „At Bevillingen kün gjælder for det Tilfælde, at Inddæmningsforetagendet fremdeles lykkes, saa at Veilen bliver tör og befardet, at det paalægges Bevillingshaveren virkeligt at skaffe tilveie et passende Opholdssted, baade for Reisende med Befordring, og for Arbeiderne, da det er dette der er Trang til, og ikke i Særdelshed et Udskjænkningssted af Spirituosa.

C. E. Lund. Christian Söndergaard. P. Nielsen. Th. L. Dige. Ole Chr. Lüxsen. L. Christensen. Anders Pedersen.

Møde d. ~~1 Jan. 1870~~ 30 Dec. 1869. Tilskrives skal Engelskmanden, at Veien over Veilen ikke er farbar til sine Tider, han bedes söge for at man üden Fare kan komme üd i Veilen. Han skal desüden tilskrives om han vil sætte sig selv i Skat.

Møde d. 25 Febr. 1870. Folketellingens Resültat opgives saaledes: „I hele Pastoratet var den 1 Febr. 1870, 284 Steder, 303 Familier, 712 Mænd og 704 Qvinder, altsaa i det Hele 1416 Personer. I 1860 var Folketallet 1332, altsaa Tilvæxten i 10 Aar = 84 Personer.

Møde d. 13 Juni 1870. Et Andragende om, at Thisted maa blive Garnisionsby ünderskrives.

Møde d. 27 August 1870. I Skrivelse af 16 Juli 1870, oplyser Herredsfogden, at ca. 100 Td. Land menes bortskyllet her af Kommunen af Fjorden, siden Havets Gjennembrüd.

Møde d. 7 Nov. 1870. Fremlagt blev et Andragende fra Chr. Jörgensen i Arup, om at maatte opföre en Dæmning over Arup Veile. Sogneraadet anerkjender Chr. Jörgensens Fver, og anbefaler Andragendet paa den Betingelse, at der sörges tilbörligt for, at Vandet ~~ad~~ den for Dæmningen faar frit Udlöb.

Møde d. 26 May 1871. Til Stodderkonge var antaget Christen Büssen; han har gaaet 6 Dage, og han hæver 3 Mark hos Nicolai Jensen derfor. Indtil Udgangen af Juni Maaned, skal han fra Pintsetirsdag Morgen af gaa hver Dag, 2 Dage ügentlig i hvert Sogn, for 8 Skill. daglig. Ved Kirkestævne opfordres Folk til at hjælpe ham at transportere Betlere til Sognefogden.

Sognefogderne faa Bemyndigelse til at transportere (dem?) til Selbjerggaard (men ikke Skjerpinggaard? A.P.S.) og til at tilsige Vogne dertil.

Møde d. 29 Febr. 1872. Indkommet var et Andragende fra Søgaard Christensen, om at sikres 200 Rd. aarlig mod at nedsætte sig paa Hannes som Fjerlæge. Der foreslaaes, at betale 2 Mark pr. Td. Hartkorn i Oslö-Veslö-Arup, og saa Forpligtigelse til at bo i Sönder-Tömmerby eller Höistrup. Dette drøftes ved Grandetævne i hvert Sogn, og Svar sendes Formanden i Tömmerby.

Møde d. 12 Dec. 1872. Til at besørge Indsamlingen til Vandledte, ønskes:
I Oslø, Jeppe Søndergaard, Peder Nielsen. Jens Bonnerup. Jens Hansen.
I Veslø: Forvalter Nørgaard og Frederik Gjørup. Skolelærer Christensen og Peter
Holst. I Arup, Lars Kold, Niels Lambertsen, Peder Toft og Skolelærer Vad.

Hermed slutter denne Protokol. pt. Tjørnitslev d. 23 April 1927.

A. C. Svalgaard.

Afskrift af Kollerup Sogns Forstanderskabs Forhandlingsprotokol. 1841-

Efterat den af Amtmanden Hr. Conferentsraad, Commandeur af Dannebroge, Faye, udnævnte Valgcomision for Kollerup Sogn have forfattet Valglister og disse vare fremlagte til almindeligt Eftersyn hos Sognefogden i 14 Dage, og Valgdagen 8 Dage forud var bekjendtgjort ved Kirkestævne, samt alle Valgene tilsagte ved Ombud af Sognefogden, blev Valgene overeensstemmende med Anordningen af 13de Aug. 1841 foretagne saaledes den 20 December 1841 i Kollerup Skole.

Da ifølge Amtets Bestemmelse af 17 Nov. 1841, Sogneforstanderskabet for Kollerup Sogn skal bestaae af 5 Mænd i Forening med største Lodseier og Sogneprasten, vil Sogneforstandersk. bestaae af: Sogneprasten Theod. Lerche Jørgensen, der tillige valgtes til Formand, Hr. Forvalter Bagger paa Sagaard Godses Vegne, Günder Christensen, Jacob Bach. Gyestgiver Bieballe. Ole Chr. Jensen. Christen Madsen.

Valgcomisionen for Kollerup Sogn d. 20 Dec. 1841.
Lerche Jørgensen.

1842, den 3die Januar var Sogneforstandersk. forsamlet i Kollerup Skole for at sætte Fattigligningen for Aaret 1842, der bestemtes til 15 Td. 3 Skp. Rug. 15 Td. 4 Skp. Byg, 12 Rbd., 3 Læs Skidtorv, 57½ Læs Hedetorv. Det blev bestemt, at for Aaret 1842 blev Bieballe og Jacob Bach Fattigforstandere, Günder Christensen og Christen Madsen Skoleforstandere, og Ole Christian Jensen skulde have det specielle Tilsyn med Bieveiene, samt nærv. ved Taxationer o. s. v.

1842, d. 6 April forfattedes Overslag til Udgifterne til Skolevæsenet. Det blev da bestemt, at for Aaret 1842 90 Rbd. i Penge, foruden det i Skoleplanen anordnede Korn og Foirage, samt Brændsel, skulde lignes paa Sognet.

1842, d. 20 Juni var Forstandersk. forsamlet i Anledn. af Istandsættelsen af Veiene, og det blev indstillet til vedkommende Herredsfoged, om det ikke var rigtigst at tage Hensyn til Materialet ved Istandsættelsen af Veiene, og at dets for Fremtiden maatte correspondéres med Forstandersk. om den for Beboerne bequemmeste Tid.

1842, den 21 Sept. var Forstandersk. forsamlet for ifølge Skr. fra Provsten af 6 Sept. at give Forslag ang. Pensionen for Skolelærer Riisagers Enke; og blev Pensionen foreslaaet at skulle være 6 Skp. Rug og 1 Td. 2 Skp. Byg in natura. 1½ Td. Byg efter Capitelstaxt, ⅛ Del af Kirkesangerlön, 1 Rbd. 24 Skill., ⅛ af Lön som Kirkebyens Skolelærer = 3 Mark. 12 Skill., ⅛ Del af Offer o. s. v., omtrent 4 Rbd. Det foreslaaes, at Communen skulde bære den halve, og Eftermanden den anden halve Deel af Pensionen. Der henvistes til en Placat af 22 Mai 1839, hvor anføres, at Sognet skal betale den hele Pension, eller en forholdsmæssig Deel deraf; at de foregaaende Lærere have levet vel selv før Tillægget af 10 Rbd. og 4 Td. Byg; at Communen er fattig.

1842, d. 9 November var Sogneforstandersk. forsamlet i Kollerup. Det vedtoges at anmelde for Politiet at der var Hestesygdom hos Chr. Christensen i Nørre Aldrup.

Ved Mødet d. 7 April 1843, undertegnede Forstandersk. en Protest med et Amtssygehus's Oprettelse i Thisted, hvorimod man fandt det ønskeligt, at et Districts Sygehus's oprettedes.

Ved Mødet d. 23 Nov. 1843, blev det vedtaget at nogle af Sogneforstandersk. skulle gaae fra Huus til Huus og opfordre Beboerne til at tilintetgjøre deres Brændevinsredskaber, om de vare i Besiddelse af saadanne.

En Ansøgning fra Peder Pedersen ved Kollerup Strand om en Svingplov hos Landhusholdningsselskabet, meddeelte Forstanderskabet anbefalende Paategning.

Klavermaskinen, som i dette Aar er anskaffet til Skolen, skulde omgjøres saaledes, at Brændstangen skulde forlænges og gjøres høiere fra den lave Ende. I saadan complet Stand skulde Tømmermand Frantz Madsen levere Maskinen for 9 Rbd.

Ved Mødet d. 10 April 1844 forelaa et Andragende til Thisted Amt fra Rasm. Madsen angaaende en Grøft i Gravens Kjær, og hvorpaa Forstanderskabet gav følgende Erklæring: „Med Hensyn til hosfølgende Andragende fra R. Madsen i

Kjettrup, tillader undertegnede Forstanderskab at bemærke, at Aarsagen til det meget Vand i Gravens Kjær, hidrører fra Mølleaaen, som kommer fra Aagaards Vandmølle, da den ved stærk Vandløb ikke kan rumme Vandet, hvilket derimod flyder over Engene, og ofte forderver baade Tørv og Hø. For faa Aar siden blev nemlig Sluseværket foranderet ved Vandmøllen, men ikke den nødvendige Dæmning sat. Blev derfor den tilbørlige Dæmning sat, vilde ved Aarsagen tillige den skadelige Virkning af det meget Vand ophøre. Hvad den foreslaaede store Grøft med Vandledning under Mølleaaen angaaer, da tillades man at bemærke, at saadant vilde medføre meget betydelige Omkostninger for det lille Eierlaug af Tjenstelev „Gravens Kjær," og ikke sandsynlig medføre den tilstrækkelige Nytte, da det overflødige Vand først fra Mølleaaen skulle oversvømme Engene hvilket ofte ville medføre stort Tab for Tørv og Hø og denne Foranstaltning udfordrer tillige Tilladelse af Kjettrup Enges Eiere, som maaskee vanskeligt vilde tilstaae den."

Under 27 Nov. 1844 tilskrives Amtet saaledes angaaende Bivegene: „I det Sognefor-standerskabsmøde (d. 11 Okt. 1844), hvor der skulde tages Bestemmelse angaaende Kollerup Sogns Biveiers Istandsættelse, var Politimesteren for Kammerjunker Lilliensko1d tilstede, og formeente Hans Høivelbaarenhed, at alle af Sogneforstandersk. under 20 Juli 1842 foreslaaede, og senere ved Amtsraadets Regulativ bestemte Biveie i Sognet, skulle forsvarlig indgrøftes, o. s. v. De første Klasses Veie vare alle enige, at de skulle indgrøftes og forsvarligen istandsættes; de 2den Klasses derimod ere kun Kirkeveie, og benyttes kun af et Par Kjørende, og formeente Forstanderskabet, at det baade var unødvendigt at disse indgrøftedes, da de kun benyttedes af Enkelte, dernæst at det var høist byrdefuldt og næsten uoverkommeligt i dette lidet bebyggede, men meget vidtløftige Sogn, og endelig, at det ikke var tilraadeligt, da derved flere Steder Sandflugt kunde befrygtes. Imidlertid troede Hr. Kammerjunker Lilliensko1d ikke at kunne indrømme dette uden det høie Amts Tilladelse, og det er desangaaende, at undertegnede Forstanderskab ærbødigst henvender (sig) til det høie Amt, med den Overbevisning, at dette af ovenanførte Grunde gunstig vil indrømme det forlangte."

1845 d. 29 Jan. tegnet saaledes paa Anders Stephensens Ansøgning til Amtet om Tømrer Bevilling: „Da der her paa Landet stedse er mere Arbeide end de faa Haandværkere kunne vel overkomme, og desuden And. Stephensen er, saavidt mig bekjendt, dueli1g i sit Fag og fører et kristeligt Levned, tør jeg paa det bedste anbefale hans Begjæring om at faae Bevilling til at arbeide som Tømmermand."

Th. L. Jørgensen.

I Mødet d. 21 Febr. 1845 forelaa Amtets Skr. af 16 Dec. f. A., hvori besvares Forstanderskabets Andragende af 27 Nov. om Biveiene i Sognet. Samtlige Veie skulle indgrøftes, efterhaanden som Sognets Kræfter tillade det.

1845 d. 22 Aug. paa Forstanderskabets Vegne givet Handelsmand Lundsgaards Ansøgning om udvidet Handelsret, en saadan Paategning: „Fra afsides Egn som denne, hvor enten en Reise til Kjøbstæderne er meget lang, eller til den nærmeste By, Løgstør, ved Overfarten over Fjorden kostbar, og undertiden i Stormvejr umulig, og hvor det saaledes gjøres Landmanden vanskelig at skaffe sig hans fornødne Kjøbmandsvarer, er det meget ønskeligt, at Enkelte maatte erholde en udvidet Handelsret, for derved at afhjælpe Egnens Trang, og da Hr. Handelsmand Lundsgaard i en Række af Aar har ført en ikke ubetydelig Handel, og er en af Alle for sin Retskaffenhed og Velvillie agtet Mand, vover jeg Underdanigst at anbefale det ansøgte paa det bedste. (Præsten.)

Møde 1845 d. 5 Okt. Paa en Ansøgning fra Jens Sørensen Smed af Bakken, om Tilladelse til at være Boenbrød o. s. v., blev tegnet saaledes: „Ligesom de ovenn. Forstsk., anbefales ogsaa det Ansøgte paa det bedste af Undertegnede.

Møde d. 18 Okt. 1845. Der forelaa en Skr. fra Herredsfogden af 14 s. M. om Sygdom i Kartoflerne; denne Skr. blev af Sognepræsten besvaret saaledes: „Vel er Sygdom iblandt Kartoflerne bemærket her i Sognet, dog kun i ringe Grad, og de tidligt optagne Kartofler vare aldeles ikke ledevede. Luftens Indflydelse har bevirket, at flere Kartofler som syntes friske ved Optagelsen, ere blevne brunlige og blide under Huden, som vist vil være Begyndelsen til Sygdommen. Nydelsen af saadanne Kartofler har ikke her i Sognet, saavidt vides, forvoldet nogen Skade."

Møde d. 9 Dec. 1845. Kronborg Kjeldgaards Ansøgning om udvidet Handelsret paategnedes saaledes: „Der ere kun faa Egne her i Landet, som ere saa langt fjernet fra Kjøbstæder som denne, og det er derfor meget besværligt og kostbart for Beboerne at skaffe sig de nødvendige Kjøbmandsvarer. Det vilde saaledes være et stort Gode for denne Egn, dersom det allernaadigst maatte tillades Hr. Handelsmand Chr. K. Kjeldgaard en udvidet Handelsret, og da han desuden ikke blot er oplært ved Handelen og har conditioneret i Altona, i Norge og herpaa Kysten, men er en for sin Retskaffenhed, Virksomhed og Velvillie af alle agtet Mand.

Møde d. 16 April 1846. Da nogle af Sogneforstanderne ere af den Mening, at Aske og anden Gjødning hos de fattige bør sælges, tillader jeg mig allerædigst at spørge, om Fattigcomisionen er berettiget til at sælge Asken hos de Fattige? Dette kan vistnok efter min Mening vanskeligt lade sig gjøre, da flere af de Fattige selv skaffe sig flere Tørv og Brænde, end Sognet giver, og saaledes selv ligesom hidtil kunne sælge Asken, og da nogle af de Fattige bo hos andre Familier i Sognet, og det synes, at skal Asken sælges fra de Fattige i Fattighusene bør den vel sælges hos alle Fattige i Sognet, hvilket vistnok er ugjørligt. Imidlertid, da flere af Sogneforstanderne mene, at Asken bør sælges, tillader jeg mig at spørge, om dette kan og bør skee og om de Penge som derfor indkomme, skulle gives til de Fattige, eller inddrages i Fattigkassen. (Af Formanden til Amtet.)

Den 6 Mai 1846 modtaget Skrivelse fra Amtet, at Asken ej bør sælges, men overlades vedkommende Fattige til egen Disposition." Aske. til Fjerritslev Avis, 12-9-1936.

1847, d. 3 Juli modtaget fra Herredscontoiret Withs Bog om Kreaturers Anvendelse til Spildning.

1847, d. 1 Nov. afgaves følgende Erklæring af Kollerup Sogneforstanderskr. i Forening med Kjærdahls og Skræm Forstanderskaber: „I Anledning af en underdanigst Begjæring af Hr. Hasselbalch til Aalegaard, til det Kgl. Generaltoldkammers Commercecollegium af 5 Nov. om Bevilling til et Dampbrænderies Anlæg paa Aalegaard, tillader undertegnede Forstanderskaber sig at give nedenstaaende Erklæring: 1. Med Hensyn til det ønskelige i et Dampbrænderies Anlæg paa denne afsides Egn, da kan man ikke andet end paa det bedste anbefale det Ansøgte, saavel fordi Omegnens Beboere paa Aalegaard saaledes let kunne afhænde den ikke ubetydelige Mængde Kartofler, som her avles, og maaskee ofte ombytte samme med Spil til deres Kreaturers Føde, som ogsaa fordi de selv og Egnens Gaardmænd lettere og maaske tillige billigere kunne forsyne sig med fornøiden Brændevin.

2. Hvad Anlægsstedet, Aalegaard betreffer, da kan der vist neppe gives et mere passende, thi Gaarden har overordentlig store Strækninger udyrket Jord, som ved et Dampbrænderies Anlæg og dermed forbundne store Kreaturhold, visselig kunde gjøres frugtbare, og dertil kommer, at paa Eiendommen er en næsten uapskyelig Tørvemose, som saaledes kunde komme i nyttig Brug.

3. Med Hensyn til Ansøgeren, da formener man, at Bevillingen vanskelig kunde komme i bedre Hænder, da Hr. Hasselbalk er en alm. agtet meget indsigtsfuld og overordentlig driftig Mand, som alt har med megen Flid og Bekostning opdyrket ikke faa af Aalegaards raae Jorder." Aske. til Fjerritslev Avis, d. 22/9 1936.

Møde d. 17 Dec. 1847. Da en betydelig Gave af Bøger var skjenket af Landhusholdningsselskabet, besluttedes det til en større Bogsamlings Anskaffelse, at samle aarlige Bidrag af Beboerne, saa at de som ønskede at deltage i Læseforeningen for det kommende Aar, aarligen skulde tegne sig for Bidrag.

– En Indbydelse til en høiere Bondeskole i Thisted blev forelagt, men Ingen tegnede sig.

1848

1848, d. 4 April var Sogneforstanderskr. samlet, og blev da fremlagt de forskjellige Skrivelser, som angaaende Krigstilberedelserne ere modtagne fra Herredscontoiret.

Skrivelse fra Herredscontoiret af 1 April, som var den 2 April besvaret af Formanden besvaret saaledes, at Veibning var her i Sognet organiseret ved Møde d. 20 Marts, og til Anførere ansat Niels Chr. Borup, Lars Chr. Mathiasen, Jens Chr. Jensen Ole Bak, Ole Chr. Jensen og Lars Thon (hvilke 3 sidste Navne vare ombyttede med Jørgen Pind.) Skrivelse fra en Forening i Thisted af 3 April, om Frivilliges Indmeldelse. (Ingen meldte sig.)

Skrivelse fra Provst Djurup af 1 April, om Møde i Vester Thorup d. 3 April, for at aftale hvad ansees fornødent til Landets Sikkerhed og Forsvar.

Skrivelse fra Herredscontoiret af 4 April, 1. om Tilbud af Stilling af Heste, Fourage og andre Requisitter. 2. Om Anmeldelse af Frivillige. 3. Om Skytter. 4. Om Antallet af det vaabendygtige Mandskab. 5. Om Oplags Fourage. 6. Om Tegning af Pengebidrag. Skrivelse fra Krigsministeren af 29 f. M., og schema-

tisk Liste over Værnedygtige, o.s.v. Disse 2 sidste Skrivelser besvaredes efter Aftale med Sognefordandesk. saaledes: „I Anledning af Deres Høivelbaarenheds Skrivelse af 4 og 6 dennes, undlader jeg ikke at indmelde: a. at da Sognene nu skulle stille 2 Heste ifølge Amtets Ordre, ingen Heste foruden de paabudne anskaffes, men at de subskriberede Penge i Kollerup 53 Rbd. 2 Mark, og i Hjortdal 46 Rbd. 4 Mark, stilles til Disposition til Anvendelse til Fædrelandets Forsvar.

b. Da ved Indkaldelse af Værnepligtige, Sognene alt flere Steder ere blottede for Arbeidere, anmeldte sig i Kollerup og Hjortdal ingen til Optagelse i Fricorpsene.

c. At ved nøiere Undersøgelse i Kollerup, befandtes 18 Gevehrer og i Hjortdahl 11, hvis Eiere for det meste Alle ere øvede i at bruge Skydevaaben.

d. At efter den mig leverede Opgjørelse, kan det vaabendygtige Mandskab i Kollerup Sogn beregnes til omtr. 100, og i Hjortdals til 48.

– I Henhold til den forlangte Liste over Folkevæbningen, gives følgende Oplysninger: 1. Værnedygtige Personer i Kollerup, fra 18 til 45 Aar, 100. I Hjortdal 47. Deraf har i Kollerup været Soldater, 15, i Hjortdal 6. Ingen af de anførte har været Underofficerer. I Kollerup kunne bevæbnes med Skydevaaben 18, i Hjortdal 11.

– I Kollerup er lidet eller næsten intet Bly og Krudt, i Hjortdal er Kjøbmand Kjelgaard ret godt forsynet dermed.

– Ingen har meldt sig frivilligt at ville indtræde i de mod Grændsen rykkende Korps, da ingen næsten kan undværes.

– Her i Sognene opholder sig ingen afskedigede Officerer.

afskr. til Hjørrislev Avis d. 31/8 1937.

Paa Hjortdals og Kollerup Sognefordandskabs Vegne, d. 8 April 1848. Th. Lerche Jørgensen.

– Skrivelse fra Amtet af 9 April 1848, at der nu kun behøves 600 Heste, istedetfor de fordrede 2000 af Fyhland og Fyn.

– Skrivelse fra Amtet af 15 April 1848, ifølge Skrivelse fra Justitsmin. af 12 April, at den extraordinaire Udskrivning af Heste ikke vil blive sat i Værk.

– Skrivelse fra Herredscontoiret af 17 April, til Kollerup og Hjortdahl Sognefordandskabet om Bænkes Oprettelse snarest muligt.

– Skrivelse fra Generalmajor Lastenskjold af 12 April, at med Glæde modtaget Mandskab med Hest som tilbudet, ligeledes modtaget frivillige Cavallerister.

– Circulaire af 18 April fra Herredscontoiret med Communication af General Molktes Skr. af 11 April, med Krigsministerens Instrux af 7 April, for de Officerer, som ere fordeelte i Districterne i den Hensigt at organisere Folkevæbningen. 1. Formaalet er mere at berolige (!) end forøge den stærke Spænding af Patrioterne, og lede Begeistringen i en rolig Strøm.

2. Landcommunerne sættes først i Virksomhed, naar Attraaen er stor, og grupperes om Kjøbstadbevæbningen.

3. Alle Fricorps maa erkjende den valgende (valgte?) Føres Myndighed.

4. Overbefalingsmanden gjøres ansvarlig for Corpsets Disciplin.

5. Intet Fricorps maa være under 50 Mand. Føreren af 50 betragtes som Lieutnant, af 100, som Capitain. Krigsbestyrelsen vil disponere over Sammensætningen af Corpsene.

6. Alle maa møde i Faxens Dieblik, og ingen Frøtrædelse kan tilstædes.

7. Provindsen erklæres i givet Tilfælde i Krigstilstand. Fricorpsene ere underkastede Lovene.

– Skrivelse fra Herredscontoiret af 19 April, hvori forlanges Oplysning om fedt eller magert Qvæg i denne og næste Maaned i Sognene ere bestemte til Udførsel til Hertugdømmene, eller til andre Steder. Skrivelsen blev besvaret saaledes, at intet Qvæg, magert eller fedt er fra Kollerup og Hjortdal i denne eller i næste Maaned bestemt til Udførsel nogetsteds afskr. til Hjørrislev Avis, 31-8-1937.

– Skrivelse fra Herredscontoiret af s. Dato, hvori forlanges Indberetning om Heste som Gave fra Kollerup og Hjortdals Communer, eller fra Private, blive indsendte.

Besvaret saaledes: Med Hensyn til Deres Høivelbaarenheds bek. Skrivelse af 19 ds. om hvorvidt Heste som Gave fra Kollerup og Hjortdals Communer eller fra Private, kunne ventes indsendte, tillader jeg mig ærb. at bemærke, at det fra først af havde været Communernes Bestemmelse frivillig at sende 1 a 2 Heste, og at de

i den Anledning i Sognene blev subskriberet endel Penge, men da senere kom Paabudet fra Amtet om 2 Hestes Stilling fra hvert Sogn, troede man umuligt at kunne skaffe flere end de paabudne Heste, hvorfor det blev anseet for rigtigst dengang at anvende de subskriberede Penge til Krigsministeriets Disposition til Fædrelandets Forsvar. Da formodentlig alt for længere Tid siden Indmeldelse er skeet af Ives Høivelbaarenhed, om de subskriberede Penge, kan jo vel ikke længere af Communerne disponeres over Pengene til Indkjøb af Heste og saaledes bliver det vel rigtigst, at det har sit Forblivende med Bestemmelsen af Pengene; kun ønskedes gjerne at vide, naar de ønskes samlede, og hvorhen de ønskes indsendte.

– Skrivelse fra Herredscontoiret af 21 April, hvori meddeltes for Kollerup og Hjortdals Forstanderskaber Thisted Amts Bestemmelse om Udskrivningen, samt at Proviantator Toft er udnævnt til Befalingsmand for V. Hanherreds østre eller 2det District, som indbefatter Klim, Gottrup, Kjettrup, Kollerup og Hjortdals Sogne; til Overcommandeur over begge Bataillonerne er valgt Kammerjunker Lilliensköld, og Feldmægtig Bredstrup beskikket til hans Adjutant. Tillige indsendes en Navneliste over det vaabendygtige Mandskab fra 18 til 45 Aar. Denne Liste er af Sognets Forstanderskabernes Formand indsendt, og deraf sees, at Kollerup Sogn havde 85 Mand; i Sognet var 18 Gevorbne, af Mandskabet havde 17 været i militair Tjeneste; at Hjortdals Sogn havde 46 Mand, 13 Gevorbne, og af Mandskabet havde 7 været i militair Tjeneste. Det bemærkedes i Indberetningen, at Mai Flytteday vil gjøre, om ikke stor Forandring i Listerne. Beretningen fordig d. 27 April.

– Skrivelse fra Herredscontoiret af 24 April, om at der indvarsles til Møde i V. Thorup af Forstanderskabernes Delegerede, for at træffe Aftale om Eensformighed i Folkevæbningen.

– Bekjendtgjørelse fra Amtet af 19 April, opfordrer til ufortøvet at sende de frivilligt stillede Heste til Randers.

– Bekjendtgjørelse fra Amtet af 27 April, at de stillede Cavallerister skulle øve sig hjemme i Ridning og Vaabnens Brug.

– Opfordring af 1 Mai fra endel Borgere i Thisted, om Fødemidler til Armeen.

– Den tidligere Opfordring i Aalborg Avis, at indsende Stromper til vore Soldater, der maatte gaae med bare Fødder i Skoene, blev gjest hes sat i Værk, og at der samledes alene i Kollerup Sogn 86 Par.

Møde d. 17 Mai 1848. Det blev vedtaget at lade Baunevagten ophøre indtil videre. Ligeledes bestemtes det nu at indsamle de subskriberede Penge til Krigen.

Th. Lerche Jørgensen. Christen Bach. Niels Christian Borup. Pedersen.

Møde d. 28 Mai 1848. I Anledning af Justitsministeriets Circulaire af 18 Mai 1848 var forlangt Forstanderskabets Betænkning, hvilken afgaves som følger: „Efter vor Formening er denne Egn bebot af rolige og sindige Folk, som ingensinde have været hengivne til nogensomhelst Uorden, hvorfor man troer at det vilde være overflødigt at der udnævntes her i dette District nogen Politiassistent ligesom ikke heller her saaledes som i andre Egne, findes Anledning til ürolige Bevægelser blandt Almuen, enten ved uheldige Fæsteforhold eller andet deslige. Derimod anseer Man det for meget gavnligt for Ordens Overholdelse i Sognene, at i dette større Sogne 2 og i de mindre 1 Sogneforstander, sættes som underordnet Politi til Assistance for Politimesteren, og at disse Assistenter forsynedes med Polititegn som Bevis paa deres Myndighed, og der gaves dem en trykt Instrux. N. B. Ved Møde i Vester Thorup d. 2 Juni af Sogneforstanderskabenes Delegerede, vedtoges det at Provst Djurup efter Overeenskomst, skulde være i alle Forstanderskabers Navn i Vester Hanherred, og foreslaae, at Sognefogderne skulde være Medlemmer af Forstanderskabene, og disses Medlemmer assistere i paakommende Tilfælde.

– Formanden underrettede Forstanderskabet om at han havde indsendt til Amtet det frivilligt tegnede Pengebidrag, nemlig 57 Rbd. fra Kollerup, og 52 Rbd. 2 Mark fra Hjortdals, ialt 109 Rbd. 2 Mark.

Møde d. 23 Juni 1848. Skrivelse af 11 Juni fra en Komitte i Thisted, om Indsendelse af Sølvtøi til Banken.

– Justitsmin. Circulaire af 29 Mai om Communernes Hjælp til fraværendes Soldaters Familiers Understøttelse. Under 24 Juni besvaredes ovenst. Skrivelse til Amtet, at ingen Soldater i Kollerup eller Hjortdals vare gifte eller bosatte, og saaledes uden Familie.

– Herredsfogdens Skrivelse af 13 Juni, om frivillige Bidrag af Korn og Slagtequeg hvorom Listen sendes rundt i Sognet. – De samledes ialt 9 Tdr. Korn af Kollerup nemlig 4 Td. 5 Skp. Rug, 1 Td. 5 Skp. Byg, 1 Td. 7 Skpr. Havre. Intet derimod af Hjortdals.

1848 den 18 Juli, Møde. Forstanderesk. var samlet for at forfatte og udfylde Skemata over 1823-24 og 25 fødte, og i Sognet sig opholdende ikke værnepligtige Personer; Lægdsmanden var ogsaa tilstede, men ingen Person af anførte fandtes.

– Lister bleve forfattede og uddelte til Indkrævning, nemlig af de Penge der maatte forlods udredes af Sognene til Kjelgaard for hans Heste, som han havde stillet for Kollerup og Hjortdals, ifølge Anordning 22 Juni d. A.

– Tilligemed disse Lister, omsendtes tillige de fra en Comitee i Thisted ankomne Opfordringer til Skillingssubskription.

Møde d. 8 Aug. 1848. Der fremlagdes Justitsmin. Circulaire af 19 Juli d. Aar, ang. Kolera, og med Amtets Bemærkning af 3 Aug. Herpaa svarede Forstanderesk.: „Det høie Amt har forlangt Indberetning, om hvorvidt der er i Sognet draget Omsorg for Isolocale o. s. v., og undlader man derfor ikke at indberette, at Kollerup Sogn er i Besiddelse af et Fattighuus, der, hvilket Øieblik det skal være, for Tiden meget let kan rømmes, og da det bestaaer af 2 Stuer og ligger i nogen Afstand fra Fjerritslev, vil det være ret passende til Isolocale, og Fattighuuset er desuden i Besiddelse af nogle Sengeklæder som her kunne benyttes.

Ligeledes undlader man ikke at indberette, at der for Tiden er et Huus ledigt i Hjortdal som ligeledes vil kunne benyttes som Locale for Kolerasyge.

afskr. til Fjerritslev Avis d. 4 Jan. 1937.

Møde d. 21 Sept. 1848. Skrivelse fremlagdes fra Amtsforvalteren, af 19 Sept., med Spørgsmaal, om der i Districtet er nogen Huusmand med under 1 Td. Hartkorn, som har ligget i Felten eller været paa Krigsskibene? Herpaa svaredes under 26 Sept.:

„I Kollerup Sogn og By blev i April indkaldt Huusmand Peder Christian Christensen af 11 Bataillons 3 Comp. som Krigsreserve. Han besidder, eller rettere besad et Huus her i Kollerup, af nyt Hartk. 2 Skp. 2 Fdk., men det bemærkes, at han sidste Vinter solgte dette Huus til Ole Chr. Lasen, som modtog det 1ste Mai.

afskr. til Fl. Avis, 31/8 1937.

– Paa Grund af Forholdene, da mange af Folkene have været i Felten og derfor Skolebørnene have været til stor Tjeneste i Hjemmet, besluttedes det at lade være at indstævne for Skoleforsømmelse for denne Sommer.

Møde d. 19 Dec. 1848. Gaardmændene i Sognet vare tilkaldte, for at man kunde spørge dem, om de vilde selv forrette Brevløb, eller lade det ske ved leiede Bud.

Da flere mente, at Penge vare vanskelige at skaffe i disse Tider, blev man enig om, at Brevløb skulde forrettes ved Omgang paa alle Gaardmænd, og ligne paa Hartkorn. For de følgende 5 Aar vedtoges det at Huusmandene i Sognet skulde bruges til Snekastning.

afskr. til Fl. Avis, 31/8 1937.

– Circulaire fra Herredscontoiret af 9 dennes blev fremlagt ang. Forslag fra Generalpostdirectionen af 18 Nov. om Brevindleveringssteder og Landpostbud, og afgav Sogneforstanderesk. derover den Betænkning, at det var ønskeligt, at der blev indrettet Postcontoir i Fjerritslev Kro og at Pakkeposten for Fremtiden kom til at gaae der forbi tilligemed ridende Postbud.

Møde d. 9 Marts 1849. Skrivelse fra Herredscontoiret, at Districtslæge Villemoes er givet Paaleg øieblikkelig at overtage sit Embede, og i Anledning af Spørgsmaal til Kollerup, Skram og Hjortdals Sogneforstanderesk. om Stedet, hvor Lægen bør tage Bopæl, svaredes af Formanden at alle Forstanderskabernes Medlemmer vare enige i at han, saavidt muligt bør bo i Kjettrup, midt i Districtet, hvor ogsaa Apotheket er.

Møde d. 4 Dec. 1849. Modtaget fra Centralcommitteen til Understøttelse for Saarede, at Poul Amstensen Gris i Fjerritslev er tilstaaet 3 rd. maanedlig indtil videre.

Ved Mødet d. 8 Sept. 1850, vedtoges det at sætte en Liste i Circulation for at samle Bidrag til Saarede, c. s. v., istedetfor 4 Skill. Subskriptionen.

Møde d. 9 Okt. 1850. Til at dække Udgifterne ved Skolelærer Pedersens Reise til Skive i Anledning af Landthingsvalget den 14 Oct. behøvedes der 9 Rbd., da der over Aggersund og Hvalpsund er 9 Mil, men da der findes en Beholdning af 3 Rbd. 8 Skill. fra den solgte Veihave, blev kun at ligne omtr. 6 Rd. – med 5 Skill. paa hver Td. Hartk., hvorved formentes at blive saameget i Behold at dermed kan sikres Udgiften ved Folkethingsvalget, som var for Kollerup 1 Mark 4 Skill.

1850 d. 3 Nov. var Forstanderesk. samlet, for overeensstemmende med Loven om Krigsskat af 15 Mai, at sætte de Næringsdrivende i Sognet i passende Skat, da Amtsraadet

havde bestemt, at de Næringsdrivende i Kollerups Sogn skulde udrede 3 Rbd. som skulde fordeles saaledes efter Forstanderskr.s Skjøn: „Christen Olesen af sit Teglværk med 3 Arbeidere, 4 Mark. Frandz Madsen, Tømmerm. med 1 Medhjælper, 3 Mark. Peder Pedersen, ligeledes, 3 Mark. Søren Chr. Andersen Tømmermand, 2 Mark. Chr. Albrechtsen, do. med 1 Medhj. 2 Mark. Chr. Beck. (udgaar.) Poul Jensen, Smed 2 Mark. Jens Nielsen Skomager, (udgaar.) Lars Pedersen, do. (udgaar.) Chr. Mortensen, Miller, 2 Mk.

Fortegnelse over Næringsdrivende, som ei blive ansatte i Krigsskat: „Tømmermand Chr. Beck. Skomager Jens Nidsk. Skomager Lars Kirk. Skræder Niels Mikkelsen. Smed Poul Christensen. Murerm. J. Chr. Nielsen. Smed Erik Jensen.

Møde d. 7 Sept. 1851. Til at deltage i Mødet i Gjernitslev den 19 dss. i Anl. af et Andragendes Indgivelse til Regjeringen om Fortsættelsen af Thisted Aalborg Landevei, valgtes Skolelærer Pedersen.

Møde d. 16 Sept. 1851. Modtaget Skr. fra Amtet af 11 f. M. om at indmelde hos hvem Districtshesten for Kollerup og Hjortdals Sogn, var opstaldet, og for hvilken Betaling. Besvaret d. 17, at Hesten var hos Sognepræsten, og den aarlige Betaling for dens Fodring var 14 Rbd.

Møde d. 8 Okt. 1851. Paa en Ansøgning af Thomas Madsen Møller i Klim, om at anlægge Gjestgiversted ved Aggersund, blev tegnet saaledes: „Det maa anses som en paatrængende Nødvendighed, at det i mangfoldige Aar følte Savn af et Gjestgiversted ved Aggersund, hvor der faaes tilstrækkelig Plads og Huldrum, snarest afhjælpes, da det er Enhver der har befaret Aggersundveien, nok som bekjendt, at der maa holdes med Heste og Vogn ikke blot i Storm veir, men ogsaa ofte paa Grund af andre Forhindringer, ofte i meget lang Tid, hvilket visselig er høist besværligt i Uveir og Regnskyl. Vi tillade os derfor at anbefale det Ansøgte paa det bedste."

— Modtaget Herredsfogdens Bemærkning ved det afholdte Veisyn, at Banken fra Kollerup ned mod Landeveien, burde sløifes. Hertil svaredes den 12 Dec. af Formanden efter Aftale med Forstanderskr. saaledes: „Deres Høivelbaarenhed har ved det i Efteraaret afholdte Veisyn over Kollerup Sogns Veie, bemærket, at Banken paa Veien fra Kollerup, nærmest ned mod Thisted Landevei, burde sløifes. Sogneforstanderskr. finder det ogsaa fuldkommen hensigtsmæssigt, da Banken ved Omdreiningen til Landeveien gjør stunddom Farten besværlig og farlig. Det vilde vistnok have været det retteste, om Sløifningen kunde foretages saaledes, at den overflødige Fyldning kjørtes paa Landeveien, som netop ved dette Sted er meget lav og om Vinteren opfyldes med Sne; men da det maaskee vilde medføre Vanskelighed fra det offentlige Veivæsens Side, har Forstanderskr. ogsaa tænkt paa at kjøre Fyldingen tilbage i en Fordybning som er høiere oppe paa Banken mod Kollerup. Hvorvidt dette bør skee, og om Arbeidet, som lettest synes at kunne skee bør foretages af alle Sognets Beboere i Vinter, vil Deres Høivelbaarenhed selv behagelig bestemme.

Den 23 Jan. 1852 var Forstanderskr. forsamlet, og blev forhandlet som følger: I Anledning af Skoledirectionens Skr. af 16 f. M. paaanket med Hensyn til Kollerup Skole, at Skolen var for lav og lille, at Lærerens Beboelseslejlighed ligeledes var for ringe, og at Gymnastikapparaterne bør udvides til 1ste eller fuldstændigste Grad.

I Anledning heraf, undlader undertegnede Forstanderskr. des med Hensyn til Ovenstaaende har været 2 Gange samlet, at indmelde for den høie Direction, at Skolestuen er omtr. 100 □ Alen i næsten Firkant, og høi til Loftet, 3 Alen 2½ Qvarteer, og da nyt Gulv skal lægges til Sommeren, kan Gulvet meget godt sænkes saa at Høiden i Skolestuen kan blive 3 Al. 3 Qv. Skolestuen kan meget godt rumme Børneantallet ved Benyttelse af Localet, og en Forandring af Bænkene er paatænkt ved den forestaaende Hovedreparation ved Skolen til Sommeren. For faa Aar tilbage — 1830 — blev Skolestuen bygget, og Communen paadrog sig da en Gjæld af 625 Rbd. som nylig er afbetalt, og Forstanderskr. haabes saaledes at Communen blive fritaget for at foretage nogen Udvidelse af Skolestuen, da man ikke anseer det gandske fornøden, og desuden store Udgifter forestaar. Det har allerede i flere Aar været paatænkt at ombygge Lærerens Beboelses-Lejlighed, og for at Byrden ikke paa engang skulde falde paa Communen, har man ønsket at fordele den paa flere Aar. Saaledes blev afvigte Aar 1851 endeel Materialier anskaffet, nemlig Murersten, og til forestaaende Sommer har man paatænkt at foretage Forandringen ved Beboelseslejligheden, og til den Ende indsendes en Tegning over den gamle Skole og Lærerens Lejlighed, og Tegning over den foreslaaede nye Indretning, samt Overslag over Udgifterne ved Forandringen som Forstanderskr. haabes vil finde den høie Skoledirections Bifald. Gymnastikapparaterne skulle erholde den forlangte Udvidelse.

(Ved dette Møde underskriver Pastor Th. Lerche Jørgensen for sidste Gang.)

Den 1 Febr. 1852 underskriver Lærer Pedersen som Formand, denne blev Medlem af Forstanderskabet i Dec. 1847. Det bemærkes, heddu det i Protokollen, at ved ovenstaaende Møde blev det besluttet, at Skolelærer Pedersen skulde, saalænge Vacancen i Præste-Embedet vedvarede, skulde fungere som Formand for Forstanderskabet.

Günder Christensen. Lars Chr. Brondum. Ole Christian. Jens Chr. Frandsen.

Møde d. 21 Febr. 1852. Der forelaa en Skr. fra Skoledirectionen af 29 Februari, af følgende Indhold: „Den med ærb. Skrivelse af 23 f. M. indsendte og hermed tilbagefølgende Tegning over en ny Indretning af Beboelses-Localet ved Kollerup Skole, har Directionen under Forudsætning af, at hele Bygningen opføres af Grundmuur, at Gulvene i alle Værelserne lægges af Bræddet, samt at alt Træværket i samme males med Oliefarve, ikke villet negte sin Approbation. Dog kan Directionen ikke undlade at gjøre det ærede Sognefordandesk. opmærksom paa, at hvis det ubetydelige lille Værelse, der er tiltænkt Læreren til personlig Afbenyttelse kunde undværes, og lægge Skillerum for Storstuen kunde forlænges vilde denne Stue erholde en passende Størrelse til hvilkensomhelst Brug. Maaskee kunde, da det dog er ønskeligt at Læreren har sit eget Arbeidsværelse, et saadant indrettes der, hvor nu Pulterkammeret er beliggende, og dette sidste henlægges i alt Fald til et Lukaf paa Loftet. Forsaavidt Forstanderskabet i den nævnte Skr. af 23 f. M. har ønsket sig fritaget for den af Directionen under 16 sidstn. f. A. foreskrevne Udvidelse af Skolestuen, da vil Directionen under Forudsætning af, at Skolestuen, uden derved at blive fugtig, kan sænkes til en Høide til Loftet af 3 ¾ Alen, indrømme, at Skolestuen benyttes i nuhavende Størrelse naar der dermed træffes følgende Forandringer og Foranstaltninger: „At der anbringes endnu 2 Fag Vinduer mod Syd, at samtlige Vinduer i Overensstemmelse med Anordningen af 29 Juli 1814 § 52 indrettes til at lukkes op, og at der anbringes adskillige Træknuder til at aabne under Børnenes Tilstedeværelse i Localet, samt enkelte Huller i Loftet med Træskaadder for at aabnes, naar Veiret ikke tillader Træknudernes Aabning. Alt for at fordele og bortlede den samlede Uddunstning; at Gulvet lægges af 1½ Tomme tykke Bræddet, samt at alt Træværket males med Oliefarve. Hvorhos Directionen maa have Forstanderskabet anmodet om nøie at paasee, at Børnene ikke opholde sig for længe ad Gangen (kun i et Par Time) i Skolestuen, og der i Mellemtiden sørges for tilbørlig Udlufting med frisk Lufts Gjennemstrømning for aabnede Vinduer og Døre, samt at Localet altid holdes rent, og Væggene hvidtes i det mindste 2 Gange om Aaret. I Skoledirectionen for Vester Hanherred. (om Kollerup Skole afskr. til Fl. Avis, 10-10-1936.)

Thisted og Kjettrup Præstegaard d. 20 Febr. 1852

Rosenkrantz. – Damkjer.

Ved Mødet d. 7 Marts 1852 forfattedes et Andragende til Skoledirectionen saaledes: Iblandt de Forandringer og Foranstaltninger som den høie Skoledirection i sin høigunstige Resolution af 20 Febr. sidstleden foreslaaer, at der skal foretages ved Skolestuen her i Sognet, er ogsaa den, at Gulvet skal lægges af Bræddet. Da man ligesaa let kan lægge Gulv af Bræddet som af brændte Steen, saa kunde man i denne Henseende ikke have noget at erindre, men da det forekommer os, at et Gulv lagt af Bræddet ikke har nogen Varighed, da det snart forraadner, og efter en 3 a 4 Aars Forløb igjen maa omlægges, og da et saadant Gulv især i Vintertiden, naar Skolebørnene for Exempel, hvilket med største Forsigtighed ikke aldeles undgaaes, indføre Fugtighed i Skolestuen med deres Fødder, nemlig deels Vand, deels Snee, altid er meget fugtigt, koldt og usundt, saa tillader Man sig herved allerærbødigst at bede den høie Skoledirection om Tilladelse til at forandre et Gulv i Skolestuen anlagt af nedrammede Pæle af 1½ Quarteers Længde. Pælene udskjæres af Bjælker, nedskrives i Jorden til en passende Dybde, og sættes naturligvis saa tætte og fastsluttede til hverandre, at de i det hele komme til at danne en lige saa jævn Overflade, som om det var et Bræddet-Gulv. Skjøndt Bekostningen ved at anlægge et saadant Gulv, vil efter vort Skjøn blive fuldkommen saa høi som ved et Bræddet-Gulvs Anlæggelse, saa tror vi at det vil have længere Varighed og holde sig i mange Aar, og vi antage tillige, at det om Vinteren ikke vil være saa fugtigt eller saa koldt, da Fugtigheden vilde kunde trække ind imellem Pælene.

De øvrige Forandringer og Foranstaltninger, som den høie Direction har befalet at der skulde foretages, saavel ved Beboelses-Leiligheden som ved Skolestuen, skulle vi nøie see udførte, og vi bringe den høie Direction vor Taksigelse, fordi den forskaanede os for Ombygningen af Skolen. Idet vi udbede os den høie Directions høie Gunst,

udbede vi os tillige Høisammes høigünstige Resolution paa dette vort Andragende. J. Pedersen. Günder Christensen. Ole Christian Jensen. Lars Christian Brinduim.
p.t. Formand. Jens Chr. Frandsen.
m.f.P.

Ved Mødet d. 21 Marts 1852, blev det besluttet, at Skolegangen skulde ophøre den 3 April, og at der saa, som sædvanlig Skik og Brug har været i Sognet, skulde gives Foraars Ferie, da Forældre og Værger nu havde Brug for deres Børn, deels til Vogtning af Kreaturerne, deels til andet Arbeide.

Den 24 Marts modtoges „den høie Directions Tilladelse til at anlægge Gulvet i Skolestuen af Pæle.

Den 29 Marts var Forstanderskabet forsamlet i Anledning af, at Gaardeier Christen Olesen i Klüm havde forlangt dets Erklæring angaaende en Ansøgning til Indenrigsmin. om Tilladelse til at anlægge et Dampbrenderie i Kollerüp Sogn, hvor han eier henved 200 Td. Land vaae Jorder. Da Mødet fandt, at Anlæggelsen af et Dampbrenderie vilde være til overordentlig Nytte og Gavn for Omegnens Beboere, blev bemeldte Ansøgning paategnet saaledes: „Idet Man erkjender, at et Dampbrenderie-Anlæg vilde være til overordentlig Vigtighed og Nytte for Egnens Beboere hvorimod, som ligger saa langt fjernede, omtrent 6 Mil fra nærmeste Kjøbstad, med Undtagelse af Logistier, hvorfra man dog er afskaaren ved Liimfjorden, da endeel af de Produkter, nemlig Kartofler, hvoraf der her i denne sandige Egn dyrkes en stor Deel, vilde derved bedre künne afsættes end forhen var Tilfældet, da man maatte sælge dem for en 3 a 4 Mark pr. Td., og endda transportere dem en lang Vei - og saaledes yde Landmanden en ikke üvigtig Indtægtskilde, og idet man tillige maa bemærke, at den Brænderiet som alle her i Egnen i Bjerrings Tid og ved andre Leiligheder, maa kjøbe, kommer naturligvis af ovennævnte Grund, da Man skal have den fra anden eller tredie Haand, temmelig dyrt, saa, da her fales et stort Savn af et Dampbrenderie, og da det forhen bevilgede Dampbrenderie paa Aalegaard, hvortil Omegnens Beboere knyttede saa store Forhaabninger, nu igjen er nedlagt, (og det lille Brænderie i Fjerritslev Aae aldrig drives) tillader Man sig herved inderdanigst at anbefale ovenstaaende Ansøgning paa det Allerbedste, og haabe, da Ansøgeren er en særdeles driftig og virksom Mand, der tillige har Evne og er i Besiddelse af den fornødne Driftskapital til Anlæggelsen af et saadant Brænderie, at det høie Ministerium, der vist vil indsee Nytten af et saadant Anlæg for Egnen heromkring, naadigst vil bevilge det Ansøgte og foründe Ansøgeren dette Privillegium. (7 Marts 1858 meenes Christen Olesen Brænderiet.)

Den 30 Marts ankom til Sogneforstanderskabet en Indbydelse til Subskription paa andet Oplag af „Krigen i Aarene 1848-1849 og 1850.

Den 3 April ankom fra et Interessentskab en „Indbydelse til Qvægforsikrings Forening for Vendsyssel m. v., hvilken strax blev sat i Circülation.

Den 6 April ankom til Sogneforstanderskabet en Skrivelse fra Hans Høiærværdighed Hr. Provst Damkjer af følgende Indhold: „Med Hensyn paa Skole-Examina i Kollerüps Pastorat i indeværende Foraar, tillader jeg mig at yttre for de øvrige Sogneforstanderskaber, at det formeentlig vil være rigtigst at disse opsættes, indtil den af Hans Majestæt Kongen allernaadigst beskikkede Sognepræst, Hr Lünd tiltræder sit Embede, idet jeg dog iøvrigt overlader til Sogneforstanderskaberne om de foretrekker selv at afholde disse Examina.

Den tilladte Sadeferie kan gives overensstemmende med hvad der hidtil har været brugt i Pastoratet.

— Den til Forstanderskabets ankomne Subskriptions-Indbydelse fra Hans Høiærv. Hr. Provst Damkjer blev fremlagt; men man künde ikke subskribere paa Sognets Vedkommende, da man fandt at et enkelt Expl. vilde være for lidt, og flere havde Sognets Kasse ikke Evne til at anskaffe.

Ved Mødet d. 4 Juni 1852 forhandledes bla.a.: „Da Forstanderskabets tidligere Formand var forflyttet, (Jørgensen) og den fungerende (Pedersen) kün interimistisk ansat, skred man til Valget af en Formand. Den nye Sognepræst Lünd valgtes til Formand. (Denne ünderskriver Protokollen første Gang ved dette Møde.)

— En Skrivelse fra Heredsfogden begjærer Oplysning angaaende Jordemoderens Kaar. Om hün har de i Reglementet af 21 Nov. 1810, omtalte Emolumenter, og om hün har et anstændigt Udkomme. Forstanderskabet bekræftede begge Dele efter indhentet Oplysning fra Jordemoderen selv.

— I Anledning af Heredsfogdens Skrivelse ang. Markedernes Forandring navnlig m. h. t. Dampskibsforbindelsen med England, anses Forstanderskabet for hensigtsmæssigt, at et 3die Marked oprettes paa Mandstrup Mark i Begyndelsen af August. Afskr. til Fjerritslev Avis, 4 Jan. 1937.

Möde d. 9 Juli 1852. Efter Opfordring af Skolepatronen, holdtes et Möde af Forstanderskabet, for at fatte endelig Beslutning angaaende Skolegulvet. Et Stykke af Gulvet var efter Formandens Anmodning alt blevet lagt. Man var først gaaet hen for at tage dette i Syne, og blev da sat under Afstemning om man skulde vedblive med dette Arbeide eller ikke. Formanden maatte formene, at Gulvet vanskelig vilde kunne blive glat og tet, at der desaarsag let vilde samle sig Fugtighed og Ureenlighed mellem de nedrammede Pæle, og at han desaarsag maatte fraraade at lægge Gulvet paa den Maade. De øvrige Forstandere formeente, at Gulvet efterhaanden vilde blive glat ved Brugen, at Fugtigheden vilde opslugtes af den løse Sandbund og at man skulde fortsætte Arbeidet. Formanden maatte da tilraade, at man skulde holde Tømmermanden til at kile Gulvet nöiagtigt, og hellere betale ham noget mere for hans forrigede Arbeide. Forstanderne bifaldt dette. Man besluttede at ville föie 4 Rbd. til den ved Licitationen tillagte Sum, imod at Tømmermanden lægger Gulvet saa nöiagtig, at man ikke nogetsteds kan sætte en Finger ned.

Möde d. 30 Juli 1852. Formanden maatte formene, at hans Valg til at före Valglisten ved Folkethings valget paa Bjerget (d. 4 Aug. 1852.) maatte ansees for ugyldigt, da han ikke var opført paa Valglisten, og ikke havde været I Aar i Kommunen.

Möde d. 26 Nov. 1852. Paa det af Aldrup Mændene indgivne Andragende om Veien gjennem Aldrup, besluttede man at svare: „Den Kjörsel som Skram og Hjortdals Sogne have over Aldrup, er meget ubetydelig for Tiden. Af Kollerup Sogns Beboere, er det næsten kun Klagerne som befare den. Paa Sognets almindelige, efter Udskiftningen optagne Kort, findes der vel en Vei fra Nalegaards Skjel til Aldrup, men den föres ikke videre Nord paa. Naar Andragerne benævnte, at der ikke er nogen egentlig Vei over deres Eiendomme, men en Mængde Kjörespor, som ödelægger deres Eiendom, saa nægter Forstanderskabet det ikke, men tilbyder sin Hjelp til at afmærke Veien til deres Gaarde, hvorimod det formener at det bliver Klagernes egen Sag at indkaste den. Forstanderskabet formener ikke at den omspurgte Vei, med Ret kan kaldes en „alfar" Vei, men skal heller ikke indlade sig paa at bedömme hvorvidt den kan afkastes (?).

Naar Klagerne andrage paa at Veien, hvad Kollerup Sogn angaar, først skal istandsættes af det hele Eierlaug, saa er det i skarp Modsætning med Amtets Resolution som siger, at den skal istandsættes af de Beboere som have Nytte og Brug af samme.

Med Hensyn til hvo de Beboere ere, som have Nytte og Brug af Veien, da skjönner Forstandersk. ikke rettere, end at disse væsentligst og udelukkende ere Klagerne selv.

Naar Klagerne slutteligen anföre, at Sagen om denne Vej som ofte nok har været fremfört, har været urettelig afvist, da troer Forstandersk. at maatte afvise denne Beskyldning, og at burde andrage paa, at Klagerne blive tilholdte at afholde sig fra Udtalelser, der ere ligesaa utilbörlige, som ubevisligе.

Möde d. 23 Juli 1853. Den 22 Juli modtaget fra Herredsfogden følgende Circulaire: F Fenhold til Justitsm. Circ. af 8 ds., hvori den störst mulige Omhue for Sundhedsforholdene og navnlig for Renligheden, som det virksomste Middel til at modarbeide den epidemiske Kolera, anbefales, anmoder Sognefortanderskaberne der ifölge Placat af 19 Juli 1848, ere traadte i de forhenværende Sundhedscommissioners Sted, at træffe saadanne Foranstaltninger, at Ureenlighed i og omkring Vaaningerne snarest muligt bortskaffes, samt at paasee at Beboerne gjennemgaaende udlufte deres Værelser, bortfjerne af disse saavidt muligt Alt hvad der kan forandlige stærk og skadelig Udduenstning, endog stærkt lugtende Madvare, o desl., hvorved Luften forderves og blive usund, i hvilken Henseende vi have troet at kunne til Veiledning specielt henvise til en fra Thisted Amt under 7 Juni 1851 udgaaet Politiforskrift, der vedlægges, med Tilföiende, at det saavidt muligt ligeledes bör sörges vindgaaet, at flere Personer opholde dem, eller sove sammen i et snævert og indskrænket Rum.

Endvidere vil det i diætetisk Henseende være gavnligt at gjöre den Arbeidende Klasse bekjendt med, at det for at forebygge Sygdommen, er nödvendigt at undgaae Forkjölelse, Nydelsen af mange og kolde Drikke under Arbeidet, især surt Öl (der er absolut skadeligt.) og at det derimod kan ansees for gavnligt under Arbeidet at tage en Mundfuld bittert Brændevin, der er tillavet med Malurt, eller Gentinerod i:om. trent et Lod til 3 Pægle Brændevin i hver Gang Törsten byder at drikke, som ikke

bør skee oftere end hidtil nødvendigt. Ligeledes opfordres Sognefortanderskaberne i Henhold til Justitsmin. Skr. af 15 Aug. 1848, at være betænkt paa, at have luftige Localer tilrede, der kunde være tjenlige til Sygehuse i paakommende Tilfælde, i hvor en Syges Bortflyttelse fra Hjemmet paa Grund af Localforholdene maatte være forbunden; tilligemed de nødvendige Dagvisitter og hjælpende Personale, ligesom ogsaa i enhver større Bye at være forsynede med et lidet Forraad af saadanne Lægemidler og Utensilier, som i Sundhedscollegiets Anvisning af 19 Juli 1848, til Behandling af den indiske Cholera ere anvendte, saasom: Hofmannsdraaber, Champferdraaber, amerikansk Olie, Opiums Draaber, Salmiakpulver, Hylde og Kamillelblomster, tyrk Champfer-Olie o.s.v., samt Lærred til Sandposer, uldne Strikker og Børster, nogle brændte Murersteen, o.s.v. Skulde noget mistænkeligt Sygdomstilfælde indtræffe, der synes at antage Karakteer af epidemisk Cholera, er det en Selvfølge, at Lægehjælp bør søges tilkaldt snarest muligt.

afskrevet til Hemitslev Avis d. 4 Jan. 1937.

Hjerpinggaard og Kjettrup d. 22 Juli 1853
Lilienskyld. Münster.

1853 den 25 Juli har Forstandersk. modtaget en Skrivelse fra Thisted Amtshuus af følgende Indhold: „Da den i Hvidstaden udbrudte og med Heftighed om sig gribende Cholera-Epidemi i forøget Grad maa opfordre Provindsens Beboere til itide at henvende deres Opmærksomhed paa, dels at træffe de Foranstaltninger, som af Sagkyndige ere ansete for de nødvendigste og vigtigste for saavidt muligt at afværge denne farlige Sygdoms Udbrud, dels at have de simpleste Midler i Beredskab, der, hvis Sygdommen, uagtet al anvendt Forsigtighed dog maatte udbryde ogsaa paa Landet, kunne tjene til Lindring og Helbredelse for de Lidende, og til at standse dens videre Fremtrængen, saa har jeg ikke villet undlade, i Forbindelse med den til samtlige Autoriteter og Sognefortanderskaber udsendte Circulaireskrivelse fra Justitsmin. af 8 dennes, herved tjenstlig at opfordre Sognefortanderskabet at yde Politimesteren og Sognefogden den virksomst mulige Bistand til Overholdelsen af den af Amtet under 7 Juni 1851 udstedte trykte Politiforskrift til Befordring af Renlighedsforholdene, saavel i Husene som i disses nærmeste Omgivelser.

Om hvad der i Overensstemmelse hermed er foretaget, tør jeg derefter imødesee Fortanderskabets Indberetning her til Amtet, ligesom jeg ved samme Leilighed bedes mig underrettet om, hvorvidt Samme maatte anse det for nødvendigt eller gavnligt at erholde tilforordnet en Mand, hvis Medvirkning kunde være det til Nytte ved de Foranstaltninger som blive at træffe, og som i saa Fald dertil bedes bragt i Forslag. Thisted Amtshuus d. 25 Juli 1853. Rosenkrantz.

Den 31 Juli 1853 afholdt Forstandersk. atter et Møde for at fatte Beslutninger i Anledning af ovenstaaende Skrivelse. Man vedtog at dele Sognet i 3 Distrikter, hvoraf hvert skulde visiteres af 2 Forstandere, overensstemmende med de modtagne Politiforskrifter. Hvert Huus og hver Gaard blive da at efterse, Politiforskrifterne at bekjendtgjøre for Beboerne og Tilhold at give dem, forsaavidt som noget fandes, der strider mod Forskrifterne. (J. Rasmussen)

Man vedtog at underhandle med den nuværende Eier af Lars Christian Mathiassens ledigt staaende Huus i Brøndum, til Sygelocale. Dette rummelige Huus med 4 Værelser og 2 Kamre, syntes Forstandersk. hensigtsmæssigt, da det er et nyt opbygget og luftigt Huus, forsynet med store og lyse Vinduer der kunne lukkes op. Ligeledes vedtog man at accordere med 2 a. 4 Fruentimmere om at pleie de syge, samt at opfordre Beboerne til at tegne sig for Sengeklæder, som kunde tages i Brug naar Behov gjøres.

Man meente foreløbig at behøve 4 Sengesteder, 4 Underdyner, 8 uldne Tæpper, 8 Hovedpuder, 8 linnede Lagner og 4 Overdyner. At kjøbe 6 Børster, et Anker Eddike, og det nødvendige Medicin, indtil et Beløb af 3 Rbd.

Dermed sluttedes Mødet.

J.V. Lund. Jens Chr. Frandsen. Gjønder Christensen. A. Pedersen. (Læreren.)
m. f. P.

Møde d. 9 Aug. 1853. Forstanderne meldte, at de havde visiteret Sognet overalt og at Beboerne vare bekjendte med Politiforskrifterne, og overalt lovet at efterleve dem. Lars Christian Mathiasens Huus leiedes for en billig Leie, og saaledes at det er til Forstanderskabets Raadighed. Sygevogtere vare endnu ikke ansatte.

43 Smed, do. og Niels Christian Madsen i Kollerup, dog at møde med Kornet til bestemt Tid og Sted. Ved Hjelp af Aggersborg Gaards Eier, lykkedes det dem at naae en Samling af tilførte Steen paa det Sted hvor den gamle Holm har ligget, dog ikke uden at Kornet blev vaadt, idet Vandet gik ind i Vognene. Man ankom til Holmen Kl. 1, og holdt der til Kl. 6, uden at der indfandt sig Nogen for at modtage Tienden. 4 Mand toge over til Løgstør, og forhørte sig forgjæves om Ordre til Kornets Levering. Tiendeyderne kjørte derpaa hjem, men da Vandet imidlertid var stegen, blev Kornet endnu mere vaadt. Som Følge heraf formener Forstanderskabet, at Kongetiendeeierne ikke kan være berettiget til at uidspante Tiendeyderne uden foregaaende Forlig. Forstanderskabet maa derhos bemærke, at Tiendeydernes Navne ikke er opført rigtigt paa den medfølgende Restantcoliste, idet flere Steder Beboere ere opførte, som ikke længere ere i Besiddelse af samme.

† 22 Sept. 1856 blev vedtaget og underskrevet et Andragende til Hjørring Amt, om at erholde en Erstatning af 100 Rbd. til Istandsættelsen af den Vei fra Peder Nørgaards Gaard, til Landeveien ved Nørupgaard, hvilken Vei i indeværende Sommer og Efteraar er bleven opkjørt og ødelagt af de Vogne, som daglig føre Grus fra Peder Nørgaards Grus-Grav til Veien i Hjørring Amt. Dette Andragende blev ledsaget af en Begjæring til Herredsfogden og Amtmanden, om at understøtte vor Sag, saa at vor underdanige Bøn og Begjæring maatte vorde ført for det høie Amtsraad i Hjørring. (Ved Skrivt d. 6 Febr. 1857 ses disse 100 Rbd. at være bevilgede.)

---

†(Indkomne Skrivelser til Kollerup Forstanderskab.

„Herredsfogden communicerede Amtets Skrivelse af 9 Oct. 1843, saalydende: „at det er foreneligt med Lovgivningen, at der til Kjøbstæderne fra Landet uopkaldt kan indføres til Salg, o. s. v., Kobber, som viser sig at have været anvendt til Brændevinsredskaber, naar samme er gjort ubrugelig. Dette undlader Amtet ikke at tilmelde til fornøden Underretning ifølge General-Toldkammerets Skr. af 30 f. M.

Denne Skrivelse blev oplæst paa Kirkestævne, og dernæst afleveret d. 27 Oct. til Fyt. trup.

3 Mai 1844 tilsendt General-Toldkammeret en Ansøgning fra J. Poulsen, om at Brændevinsprivillegiet i Fjerritslev Kro maatte overgaae til ham som den nye Eier.

Sognefortandersk. gav da følgende Erklæring: „I Anledning af hosfølgende underdanigste Andragende fra Hr. J. Poulsen, der har tilkjøbt sig Fjerritslev Kro, tillader undertegnede Forstandersk. sig underdanig at bemærke, at man anseer det i hele Egnens Interesse, at Fjerritslev Kro vedbliver at beholde og benytte det Hr. J. Poeballe forundte Privillegium til Brændevinsbrænden, da denne Egn er saa langt fraliggende Kjøbstæderne, da der haves omtrent 7 Mil til Aalborg, Hjørring og Thisted, og Overfarten til Løgstør, som vel ligger nærmere, er bekostelig og stedom meget vanskelig. Desuden vil et privilligiet Brændevinsbrænderi vistnok være et meget virksomt Middel til at udrydde alle Smugbrænderier, om der endnu skulle være saadanne."

Kollerup Sognefortanderskab d. 8 Mai 1844. Th. Lerche-Jørgensen.

† Møde d. 20 Dec. 1856. Et Andragende til Rigsdagen om at modsætte sig et Jernbane-Anlæg til Skive, blev fremlagt. Forstanderskabet fandt ikke at kunne gaa ind derpaa.

Møde d. 14 Januar 1857. Man bortliciterede Budfogedtjenesten; den blev tilstaaet Jens Risline for 11 Rbd. for Aaret 1857. Sognefogden klagede over, at Jens Risline ikke kan læse, og har bøiet feil een Gang. Forstandersk. henvendte sig til det forsamlede Flertal af Sognemændene, som udtalte, at de var tilfredse med hans Boining; desaarsag fandt Forstandersk. ikke at kunne have noget at erindre mod hans Bud.

Dernæst bortliciteredes Brevløbet. Det tilsloges samme for 8 Rbd. for Aaret 1857.

Møde d. 6 Febr. 1857. En Ansøgning fra Anders Gravesen om Tilladelse til at anlægge et Bageri i Fjerritslev, paategnedes. Denne Ansøgning anbefales dog saaledes, at Bevillingen ikke bliver til Hinder for at Andre i Sognet som maatte ønske det, tilstedes en lignende.

Møde d. 5 Juli 1857. Man valgte til Sognetaxationsmænd i Kollerup og Hjortdal, Postexpediteur Poulsen i Fjerritslev, og Sognefoged Jens Chr. Jensen i Hjortdal, samt til Suppleant Jens Brix Vestergaard i Fjerritslev.

† 19 Juli 1857 samledes, efter Indbydelse af Formanden for Kollerup Sognefor-
standsk, ovennævnte, samt Hjortdals Forstandeskabs Medlemmer, for at raadslaae om
Tilveiebringelsen af en Jordemoderbolig.

Man besluttede at vælge en Comitte, i hvis Hverv det bliver enten at kjøbe Jord
og Huus, eller hellere Jord som kan bebygges, hvortil Comitteen i det Hele maa
disponere over en Sum af indtil 1000 Rbd., eller, om dette ei findes gjørligt, da
foreløbig at leie en passende Bolig.

Comitteen vil have at afgive sin Beretning for et samlet Møde inden Sept.
Maaneds Udgang.

Comitteen maa ikke udlove mere end 600 Rbd. Contant.

Comitteen skal indhente de samlede Forstandeskabers Approbation, inden
endelig Handel afsluttes.

Den eventuelle Jordemoderbolig skal ligge i Kollerup By, eller paa Kollerup
Byes Mark.

Man besluttede at vælge et Medlem af hvert Sognefor-
standsskab; for Kolle-
rup valgtes Jens Brix Vestergaard, og for Hjortdals Peder Tømmerup.

† Ved Mødet d. 16 Nov. 1857 besluttede man, at Budfogden skulde have sin Løn
til 1 Nov., men ikke længere, da Sognefogden fra den Tid boier selv.

† Møde d. 3 Febr. 1858. Formanden begjærede Forstandeskabets Bestemmelse om Kjøselen med
Doctoren under Epidemien. (Tyfusepidemi.) Man besluttede at Sognet vil hente ham
i Hjetttrup, kjøre ham omkring i Sognet og til Slottegaard. I Nødstilfælde maa Sogne-
fogden efter nærmere Ordre fra Formanden, boie en Vogn til at kjøre Doctoren hjem.

† Møde 22 Febr. 1858. Niels Chr. Mouritsen af Kollerup, overlader Districtet 6 ½ Td. Byg-
sædel. af sin sondre Udmarkslod fra den sondre Side, ud til Veien fra Kollerup
til Fjenritslev, for en Betaling af 600 Rbd.

† Møde d. 5 Mai 1858. Den ved Jordemoderhuset kastede nye Brønd, blev afsynet
af Forstandeskabet, som erkjendte og befandt, at Alt desangaaende var udført
efter Conditionerne, med Undtagelse af, at den var vel „grund." og at Vand-
beholdningen i den var vel lidt, hvorfor Manden, som havde kastet den, til-
bød sig at kaste den dybere, ifald det gjøres fornøden. Den er 23 ¼ Al. dyb. Man
besluttede at udbetale ham den tilstaaede Arbeidsløn, som bliver for 23 ¼ Al.,
med Karm, Vinde, Tøug og Spand, 33 Rbd. 5 Mark 3 Skill.

† Møde d. 7 Juni 1858. Man besluttede at udbetale til Reisestalden paa Skjerpinggaards
Vedligeholdelse, af Communalkassen, det fordrede Beløb af 1 Rbd. 1 Mark 11 Skill.

† Møde d. 25 Jan. 1859. Form. fremlagde Skrivelse af 8 Jan. 1859 fra Formanden for
Hanherredernes Sparekasse, om at vælge en Revisor for 1859. Forstandersk. valgte
dertil Hr. Thestrup til Aarupgaard.

† Møde d. 24 Mai 1859. Ansøgning om Udstykning af Pedersbek fremlagdes. Man
paategnede, at man Intet derimod havde at erindre.

÷ Møde d. 28 Juli 1859. Oplæst blev en Opfordring af 20 Juli, til at komme de Beboere
sønden Aalborg til Hjælp, som havde lidt Skade ved Hagelveir. Man besluttede i
den Anledning at lade ombære en Tavle i Kirken den Søndag, der holdes Høstpre-
diken.

† Møde d. 20 Sept. 1859. Jordemoderen (Sidsel Kirstine Thrustensen) havde begjæret en Klæ-
deløn. Forstandersk. kunde ikke indrømme denne Begjæring, men henviste hende
til Amtet, eller at indsende skriftlig Begjæring.

† Møde d. 11 Jan. 1860. Sognefogden begjærede at Forstandersk. skulde udnævne 2 Mænd
til at ledsage Posten, i Tilfælde af ufremkommeligt Veir formedelst Sne. Forstan-
dersk. troede, at den Sag var det ikke vedkommende, og erklærede sig i Overensstem-
melse dermed.

† Møde d. 14 Febr. 1860. I Anledning af Herredsfogdens Opfordring til at foreslaae
en Sognefoged, foreslog man Gaardm. Jens Steffensen i Kollerup.

÷ Møde d. 24 April 1860. Herredsfogden fremsendte til de Fattiges Kasse 3 Mark, som
var erlagt i Anledning af et Daargepars Forevisning

† — I Anledning af at det var blevet bekjendtgjort, at Thomas Chr. Larsen imod
Forstandeskabets Indstilling, var beskikket til Sognefoged, besluttede man at
overlade Thestrup og A. Pedersen (Skolelæreren) at gjøre en Indstilling efter Aftale.

† Paa Forslag af Ole Chr. Jensen, besluttede man at træde i Correspondance med Districtslegen, om at yde Sognebeboerne Lægehjelp for 2 Mark pr. Td. Hartkorn.

× Møde d. 27 Juli 1860. Der forelaa en Klage fra Peder Larsens og Jens Backs Koner, over Jordemoderen. Forstandersk. fandt, at den ikke vedkom det.

† Møde d. 28 Sept. 1860. Formanden fremlagde en Skrivelse af 3 Sept. fra Veiinspecteur Hansen, om at lade et af Forstanderskabets Medlemmer møde til Veisyn paa Landeveien d. 12 Sept. Kl. 5½. Denne Skrivelse, som var sendt ved Leilighed, ankom først til Formanden den 12te om Aftenen. Det oplystes vel, at Veiinspecteuren ved Bud havde henvendt sig til Forstanderskabets Medlem, F. B. Vestergaard, og bevæget ham til at deltage i Synet; men Forstandersk. maa dog andrage for Amtet om, at Forstandersk. i Fremtiden betids maa i Kongelig Tjeneste, da ved fransket Skrivelse erholde den nødvendige Meddelelse i denne Henseende.

Forstanderssk. maa ved denne Leilighed beklage, at Landeveien gjennem Kollerup Sogn i det Hele forringes. Man skjønner ikke rettere, end at Aarsagen dertil maa søges i den Slags Grus som er paaført fra Milepælen i Fjerritslev til Koevadbroe, da Stenene ere for glatte, runde og store. Der tages ikke tilstrækkeligt Hensyn til at de store Steen tilbørligen bortskaffes. Planeringsmændene udføre ikke deres Gjerning tilbørligt. Den Bestemmelse i deres Instrux, at Stenene maa være 2 Cubiktommer i Indhold, synes at burde forandres til at de kun burde have 1 Tomme Cubisk Indhold.

Møde d. 24 Okt. 1860. Herredsfogden havde i Skr. af 28 Sept. forlangt Forstanderskabets Erklæring over en Klage fra nogle Husmænd, over Markedspladsen i Fjerritslev.

Forstanderssk. fandt, at efter den Udvidelse som Markedspladsen havde modtaget i aar, og saalænge det ikke blev flere (?), er der ingen grundet Anledning til at foranledige Markedspladsen flyttet. Vi antage ogsaa, at Politiet i Fremtiden, ligesom i aar, vil holde god Orden vedlige.

Møde d. 15 Jan. 1861. Paa et Andragende om at faa Veien fra Brøndum til Malborg Thisted Landevei optaget blandt de offentlige Veie, erklæredes: „At den ommeldte Vei er eneste Møllevei for Brøndum og Pedershek er usandt, da disse Beboere søge til Kollerup Mølle, men at den er ufarbar, indrømmes. Da den imidlertid kun har Betydning som Eiendomsvei for de Beboere og Parcellister som har Eiendom og Torvelodder, som støde op til den, saa gjør vi Indsigelse imod at den optages blandt de offentlige Veie, og henvise til dens Istandsættelse af Nyttere og Brugere, som meget godt kunne ordne det. Den største Vanskelighed vil formentlig være, at paavise Veien med Sikkerhed, hvilket Forstanderskabet forgjæves har forsøgt. Efter ældre Mands Formening, hidrører Veiens Forstyrrelse fra Grusgraven, som Thisted Amt har ladet grave der hvor den skulde gaae.

Møde d. 15 Febr. 1861. Man besluttede at afsætte Veien fra Pedershek til Vestermølle d. 18 Febr.

Møde d. 27 Sept. 1861. Da Formanden paa Grund af Forflyttelse udtraadte af Forstanderskabet, besluttede man at foranstalte et nyt Valg d. 17 October Em. Kl. 4.

Møde d. 11 October 1861. Man reviderede de af Sognefogden affattede Lister over Kreaturholdet og Udsæden, og bemærkede: „Tallet paa Vallakker, Hopper er nok rigtige, men 1 Føl født i 1860 er urigtigt. Vi antager, at der omtrent er født 20 Føl i Sognet.

Tallet paa Køer, Stude er rigtigt, men 76 Kalve født i 1860 er urigtigt, er nærmere herved 300. Sognefogden har kun beregnet Tillæggene.

I Rubrikken, Faar under 1 Aar, er vistnok nogen Urigtighed, idet Antallet nok maa være noget større, men født i 1860, 4 Lam, er ganske vist urigtigt; vi antage 400.

I Rubrikken Svin, findes vistnok Urigtighed helt igjennem. Der er saaledes anført i Borup Bye ingen Svin, dette er neppe rigtigt, og født i 1860, 11 Grise er ligeledes urigtigt. Vi formene at der er født over 100.

3 Bistader aldeles urigtigt – mindst 30.

Udsæden.

I Oversigten findes 5 Td. Land besaaet med Hvede, men i Optegnelsen er kun 5 Skpr. Endskjøndt Jorden i Efteraaret tog mere Rugsæd end sædvanlig, antage vi dog, at Tilskuddet af Rug er ansat noget for højt.

Ved Rubrikkerne Byg-Kornen, fandt vi Intet at bemærke derimod troe vi, at der ved Kløver og Græsfrø er en stor Urigtighed, thi uden al Tvivl er der saaet mer end 100 Tdr. Land med Kløver og Græsfrø.

De øvrige Angivelser anse vi for rigtige; der mangler 2000 Tdr. Land i Sognets Areal, men det er Klit og Strand. For Oplysningernes Rigtighed indestaaes ikke.

Møde d. 17 Okt. 1861. I Pastor Lunds Sted, som fratraadte paa Grund af For-flyttelse fra Sognet, valgtes til Formand i Lunds Sted, M. Thestrup af Aarupgaard.

Møde d. 23 Nov. 1861. Det besluttedes at tilskrive Herredsfogden om Omdeling af Sognets Bivei, foranlediget af den nye Ladv Vei til Aagaard.

Pastor N. Schrader mødte første Gang ved Mødet d. 7 April 1862. Ved dette Møde besluttede man, ingen Brandsprøite at anskaffe, paa Grund af Sognets meget spredte Beliggenhed.

Møde April 1862. I Anledning af Ordningen af Brandvæsenet, efter Lov af 2 Marts 1861, var hos Formanden, 2de af Forstanderskabets Medlemmer, i Foreening med Sognefogden og Brandfogderne for Kollerup Sogn, forsamlede, og vedtoges da saaledes: „Kollerup Sogn er inddeelt i 4 Brandfogeddistricter, og Brandfogderne ere for Tiden i Kollerup, med Aarupgaard og Gravensgaard Gaardm. Frands Madsen, for Fjenitslev, Jens Brix Vestergaard, i Brønderup, Grdy. Jens Bak; I Ringelbjerg med Aldrup, Andrup og Borup, Grdy. Niels Sørensen. Man blev da enig om, paa Grund af Sognets meget vide Udstrækning og adspredte Beliggenhed, ikke at anskaffe nogen Sognesprøite, og at foreslaae følgende Inddeling af Mandskabet: „I Kollerup Brandfoged-district, til Assistance, Husm. Niels Chr. Stephensen. Til naar der udbrydes Ild, at bringe Budskab til Politimesteren, o.s.v., valgtes Gaardmændene Niels Chr. Mø-stsen og Peder Nørgaard. Til at redde Mennesker, Kreaturer og Gods, kaste Vand paa Ilden, o.s.v., valgtes Husmændene Jens Knudsk, Chr. Madsen, Mads Svenningsen, Peder Lambertsen, Lars Christensen Dreier, Anders Klitgaard, Chr. Nielsen, Jens Knudsen, Poul Mandrup, Søren Chr. Andersen, Peder Toft og Jens Chr. Larsen. Til For-mand foreslaaes Mads Svenningsen.

Til at kjøre Vand eller forrette anden Kjørsel ved Brandstedet, valgtes Thestrup, Lars Christensen Grauen, Forpagter Jens Madsen, Jens Stephensen, Gunder Christen-sen, Chr. Pedersen, og Jens Jensen og Søren Chr. Jensen, som begge udrette efter Evne.

Til at pumpe, bære og lange Vand, det øvrige arbeidsdygtige Mandskab, Hvnd. Niels Mikkelsen Mand, Niels Chr. Wels, Skolelærer Pedersens Enkes Søn Ludvig, Peter Jensen, Hans Jensen, samt Districtets Tjenestekarle, til Formand indstilles Niels Chr. Wels. Til at holde Vagt ved det reddede Gods, o.s.v., ansattes Grdy. Hans Chr. Nielsen, Niels Chr. Watberg, Møller Chr. Mortensen og Smed Niels Jepsen."

I Fjenitslev Brandfogeddistrikt: „Til Assistent for Brandfogden, Grdy. Niels Kremmer. Til Ordinanstes Gaardm. Peder Sørensen og Niels Chr. Kjeldgaard.

Til at redde Mennesker, Kreaturer og Gods, o.s.v., Niels Larsen Skræm, Thomas Nielsen, Lars Chr. Christensen, Peder Korsbæk, Niels Peter Christensen, Chr. Kjoldrup, Lars Chr. Jensen, Andreas Sørensen, Lars Pedersen, Jacob Christoffersen og Rebslager Anders Christensen. Til Formand, Niels Larsen Skræm.

Til at kjøre Vand, eller forrette anden Kjørsel ved Brandstedet, Chr. Madsen, Jens Chr. Frandsen, Anders Sørensen, Niels Chr. Sørensen, Lauritsen, F.B. Vestergaard, Lars Chr. Nielsen Dronshauge, Lars Chr. Vestergaard, og Chr. Olesen Brandsviet.

Til at pumpe, bære og lange Vand, o.s.v., Poulsen, Bole Eskildsen, Peder Falk, Lucas Chri-stensen, Chr. Nøre, Søren Pedersen, Christian Bak. Svend Christensen. Peder Kreiberg, samt Districtets Tjenestetjende. Til Formand Gardm. Niels Larsen.

Til at holde Vagt ved det reddede Gods, o.s.v., Husm. Niels Kjemmelles, Jacob Tækker, Peder Chr. Christensen. Mads Vadbergaard. Chr. Poulsen og Anders Krag el. Knap?

I Brønderup District: „Til Ordinanstes, Niels Peter Jensen og Peder L. Nielsen. Til Assistent for Brandfogden, Christian Phillipsen. Til at redde Mennesker, Kreaturer og Gods, Peder Pind. Jens Chr. Svendsen. Peder Mellesen. Peder Chr. Larsen. Anders Eskildsen, Niels Vadmand. Lambert Larsen. Lars Chr. Lambertsen, Jens Chr. Christensen, Ole Frost, Jens Chr. Sørensen, Svend Hansen, Formand, Ole Frost.

Til at kjøre Vand eller anden Kjørsel, Jens Chr. Frandsen, Søren Mogensen, Anders Chr. Pedersen; til at bære Vand, o.s.v., Districtets Tjenestekarle. Formand, Søren Mogensen. Til Vagt ved det reddede Gods, Jens Dreier, Jacob Bach og Frands Christensen.

Ringelbjerg Districtet, som tillige indeholder Aldrup, Andrup og Borup: „Til Assistent for Brandfogden Poul Jacobsen. Til Udridere? Peder Vestergaard og Lars Rygild. Til at redde Mennesker, Kreaturer og Gods, o.s.v. Husmændene Anders Chr. Pedersen, Bent Nielsen, Niels Lauritsen, Chr. Jensen, Lars Frost, Jørgen Jensen, Marius

Andreasen. Jens Andreas Christensen. Chr. Albrectsen. Niels Christensen. Gaardm. Anders Madsen, Lars Chr. Anthonsen. Formand, Jørgen Jensen.

Til at kjøre Vand o. s. v., Jens Jacobsen, Erik Smed og Ole Chr. Jensen, samt Lars Chr. Vinther og Chr. Bach. Til at pumpe, øse og lange Vand, Gaardeyer Hans Nielsen, Anders Christensen, Peder Chr. Jensen, Bestyreren paa Nørre Aldrup, samt Distrikts Tjenestekarle, Formand Chr. Bach. Til Vagt ved det reddede Gods, o. s. v., Hans Chr. Christensen, Lars Lundtoft og Martin Hansen.

Møde d. 27 Mai 1862. Formanden fremlagde en fra Lars Chr. Jensen, Nørre Dromshauge, fremkommet Ansøgning om Udstykning af nogle af hans Gaard tilliggende Jorder, som anbefaledes.

Møde d. 11 Nov. 1862. Oplæst blev Amtets Svar paa Forstanderskabets Forespørgsel, angaaende hvorvidt Brænderie-Eier Chr. Olesen er pligtig at svare Afgivt efter Næringsloven § 72, hvilket Amtet fandt ham pligtig til.

Møde d. 15 Dec. 1862. Forslag fra Forstanderesk. i Hjortdals Sogn, angaaende en der i Sognet indgaaet Forening, om samtlige Beboere, hvorved de erklære dem villige til at lade foretage Husundersøgelse af Forstanderesk. i Forening med Sognefogden, under Herredsfogdens Medvirkning, i Tilfælde af Tyveri skulle blive begaaet i Egnen. Man besluttede at indgaae paa Forslaget, og sammenkalde Sognets Beboere til et Grandestevne efter Nytaar.

I Følge en Skrivelse til Skoledirektionen fra Skolelærer Nielsen i Kollerup, hvori han forespørger hvorvidt han er pligtig til at ringe med begge Kirkeklokkene, samt hvorvidt Fattigvæsenet er berettiget til at bruge Loftet over Skolestuen til Opbevaring af Korn

I Mødet d. 3 Febr. 1863, oplæste Pastor N. Schrader en Skrivelse fra Amts-Skoledirectionen, ang. en Forespørgsel fra Skolelærer Nielsen, om Klokkernes Ringning, samt om Fattigkornets Opbevaring paa Skolestuens Loft, hvilket første Spørgsmaal besvaredes, at Skolelæreren er pligtig at ringe begge Klokkerne. Det andet Spørgsmaal, at Skolelæreren er berettiget til at benytte Skolestuens Loft.

Man kom til den Overeenskomst, at Skolelærer Nielsen ringer begge Klokkerne, naar de ringes sammen hver Søndag, imod at han ikke skal betale af sin Formue til Skolevæsenet.

Møde d. 3 Juni 1863. Formanden oplæste en Skrivelse fra Herredsfogden af 15 Mai, angaaende en Erklæring fra Brænderieier Chr. Olesen, hvorved han i Henhold til Næringsloven af 29 Dec. 1857 frasiger sig sin Ret til at forhandle andre end de i hans Fag hørende Produkter, fra sit Brænderie i Fjerritslev, og han som Følge deraf anseer sig fritaget for Afgivter efter nævnte Lov.

Møde d. 7 Sept. 1863. Formanden fremlagde en Skrivelse fra Indenrigsministeriet angaaende Oprettelse af Skytteforeninger i Sognene, samt en Indbydelse fra Herredskontoret i samme Anliggende; man besluttede at sende Indbydelsen ud, for at samle Bidrag.

Møde d. 10 Nov. 1863. Fremlagt blev en allerunderdanigst Begjæring til Justitsmin., om at der maatte forundes den hidtilværende Fuldmægtig exam. jur. W. Stephansen fast ansættelse i sin hidtilværende Stilling. Man fandt dog det her omhandlede vilde være et alt for stort Baand paa den vordende Herredsfogd, og som Følge deraf vedtog man ikke at underskrive.

Ved Mødet d. 2 Mai 1864, forelaa Anmeldelse fra Herredsfogden om Ansættelse af Mette Johanne Christiansen som Distriktsjordemoder.

Møde d. 7 Nov. 1864. Da det var Forstanderskabet bekjendt, at der adskillige Steder i Sognet havde været afholdt Dansegilder, dels i Sommer da Militæret laae her, dels til Markedet i Fjerritslev, uden den sædvanlige Kjendelse til Communekassen er blevet erlagt, besluttede man at indgaae med en Forespørgsel til Herredsfogden, hvorvidt Forstanderesk. kan gjøre Fordring paa nogen Kjendelse i denne Anledning eller ikke.

I Mødet d. 5 Dec. 1864 forelaa et Brev fra Herredsfogden, hvormed fulgte 3 Rbd. for afholdte Dansegilder, ifølge Anke fra Forstanderskabet.

Møde d. 20 Dec. 1864. Amtets Skrivelse af 6 Dec., hvorved tilmeldes, at der tildeles N. Laursen Bevilling til at drive Gjæstgiveri i Fjerritslev Kroe, samt at J. Poulsens Bevilling af 21 Septbr. 1844, med tilhørende Stadfæstelse af 11 Dec. 1849, er sat ud af Kraft.

Samme Møde. Et Andragende fra Brænderieier Chr. Olsen til Indenrigsmin. angaaende Afgiften af hans Brænderie ifølge Næringslovens § 72, hvorpaa han begjærede Forstanderskabets Erklæring, som gaves saalydende: „I Anledning af ovenstaaende underdanige Andragende, skal Forstanderskabet efter Begjæring af Andrageren tillade sig at bemærke, at dette ikke har paalagt ham nogen Afgift af hans her i Sognet beliggende Brænderie, men kun sagt at opfylde sin Pligt efter Næringslovens Lydende, og Indenrigsmin. Skrivelser af 2den Febr. 1859 og 21 Juli 1862. Forstanderskabet er aldeles uvidende om nogen Amtsraads Resolution, som frikjender Andrageren for den omhandlede Afgift, tvertimod har Forstanderskabet modtaget tvende Amtsskrivelser af 28 October 1862 og 4 August 1863, inden han, som først skeete 15 Marts 1863, frasagde sig Retten til at forhandle andres Producter fra hans Brænderie, ligesom Forstanderskabet under 11 Febr. 1863 modtog en Skrivelse fra Herredsfogden, som efter Amtets Ordre paalegger dette at indsende til Amtsstuen den Deel af Afgiften som paahviler Chr. Olsen, der tilfalder Statskassen.

Forstanderskabet har i rette Tid erhvervet Amtets Approbation til Udpantning, og ligeledes i rette Tid indleveret samme til Herredsfogden til Inddrivelse, men først nu i sidstafvigte October Maaned opnaaet saa meget, at et Aars Afgift 75 Rbd. er deponeret hos ham. Forstanderskabet maae som Følge heraf selv med dets bedste Villie, ansee sig for uberettiget til at frigive Andrageren for bemeldte Afgift, men man henstiller det underdanigst til det høie Ministerium's Afgjørelse."

Mødte den 2 Jan. 1865. Alle Forstanderskabets Medlemmer vare mødte. Efterat den forrige Formand, Hr. Propr. Thestrup havde afleveret, fordeltes mandatstillingerne saaledes: „Til Formand valgtes Pastor A. Schrader, til at bestyre Kommunalvæsenet og Fattigvæsenet, valgtes Hr. Propr. J. Brix Vestergaard. Til Fattigforstander valgtes Niels Chr. Bonnerup og Lars Rygild; til Skolepatron, Jens Jensen, og som Skolebestyrere, Chr. Madsen og Lars Vinther.

— Fra Herredscontoret var ankommen en Skrivelse, som indeholdt Tilhold til Sognet om at betale til Thisted Amtsstue, en Restance af 28 Rbd. 12 Skill. for som det hedder — resterende Afgift af Fjeritslev Kro. (Poulsen.)

En Skrivelse fra Amtet af 23/12 1864 var ligeledes modtaget, der indeholdt Oplysninger om, hvorledes det forholdt sig med den eventuelle omtalte Restance. Det Forvirklede ved Sagen, mente man fremkommen ved, at Poulsen ikke havde afgivet Erklæring om Ikkebenyttelse af sit Udsalg af Brænderiet.

Af Kommuneregnskabet for 1865 anføres som Indtægt: „Overskud ved at indkræve den af Fjenden fordrede Skat, 2 Rbd. 4 Mark." Udgift: „For et Bud til Thisted med de af Fjenden udskrevne Skatter, 2 Rbd."

Mødte d. 17 Febr. 1865. De som havde klaget over at være blevne forurettede ved Ligningen til Krigsskat, vare blevne indvarslede, nemlig Propr. P. Vestergaard, Gaardm. Chr. Bach, og Anders Graversen. Ligeledes var Hr. Dyrlæge Hansen, hvis Selvangivelse ikke var taget til følge, indbudt til Møde. Den afgaaede Formand Hr. Propr. Thestrup, under hvis Formandskab Ligningen var blevet lagt, mødte efter Indbydelse af Forstanderskabet.

Af Klagerne vare mødte Hr. P. Vestergaard og Gaardeier C. Bach af S. Aldrup, og Anders Sørensen (formentlig ovenn. Anders Graversen.) Efter at de havde forsvaret deres Andragender og afgivet de Oplysninger som de vilde, kom Forstsk. til følgende Resultat: „Med Hensyn til de af Peder Vestergaard fremførte Oplysninger, mener Forstsk. at det kunde være billigt at nedsætte ham i skattepligtig Indtægt fra 600 til 500 Rbd."

„Da Forstanderskabet maatte ansee Chr. Bach og Hustrie, trods deres Alder, for at være i alle Henseender fuldkommen arbeidsdygtige til deres Bedrift, maatte det ikke at kunne gaae ind paa hans Andragende."

„Forstanderskabet ansatte Kjøbm. Anders Sørensen til en skattepligtig Indtægt

fra Veslös-Arup til Fjenritslev sandsynligvis om faa Aar vil være en Miil forkortet.

Møde d. 28 Juni 1867. Efter at det var blevet bekjendtgjort, at et Møde af Sognets Beboere var berammet, for at der kunde tages Bestemmelse om hvad der skulde foretages ved Sognets Fælleder, Leer og Grusgrave, som af Hr. Landinspecteur Birch vare afsatte, vare flere af Sognets Beboere mødte.

Efter at Forstsk. havde rettet Spørgsmaal til de forsamlede, vare Undertegnede, som havde givet Møde enige om, at der udvalgtes 5 Mænd for hver Bye Vedkommende tiltræder en af Forstandersk. – for at tage Bestemmelse om, hvad hver enkelt Mand, som ønskede at afbenytte denne eller hiin Andeel af Sognets Fælleder, Leer- og Grusgrave, burde billigevis give i aarlig Leie til Indtægt for Sognets Communekasse.

Ved Kaaring valgtes følgende 5 Mænd: (eenstemmig.) „Sognefoged Thomas Chr. Larsen af Fjenritslev. Grd. Jens Steffensen af Kollerup. Grd. Jens Jacobsen af Hingelberg. Grd. Peder Lauritz Nielsen af Brinddum og Ole Christian Jensen af Andrup. Disse havde ved Forretningens Udførelse at gjøre Vedkommende opmærksomme paa, at de Stykker Jord, som leies af dem, leies paa Livstid, og hvis Eftermanden er villig til at indgaae paa samme Betingelser, ikke kunne opsiges af Forstanderskabet, ligesom de overgives dem til fri Afbenyttelse, kun at ingen Hindring lægges for Færdselen.

Den vestlige Deel af Fjenritslev Gade, bliver at bortleie for hvert Aar.„

Skrivelse til Generalstaben i Kjøbenhavn. „Efter at det aarlige Vandsyn nu har fundet Sted, skal Forstsk. i Henhold til Generalstabens ærede Skrivelse af 25 April d. A. meddele følgende Oplysninger, betreffende de Sognet tilhørende Vandløb. Forstsk. antager, at Vandløbene i og for sig, ingen særegen Betydning have med Hensyn til en Fjendes Fremrykning, de ere at betragte som større Grøfter. Vandløb No 1, der gaaer mellem Kollerup, Hjortdal og Skram, er 3 Al. bredt og 5 Qvarter dybt, har Mark og Eng paa begge Sider, og er let at komme til. Vandløb No. 2 mellem Kollerup, Skram og Kjettrup er 3½ Alen bredt og 1½ Al. dybt, let tilgjængeligt. Vandløb No 3 mellem Kollerup, Kjettrup og Gjottrup, fra Sagaards Mølle til Vester Mølle, har derimod til begge Sider, Moser der ikke kunne passeres af Ryttere eller Kjøretøier. Dets Længde er ikke over ¼ Miil, ved begge Ender gode Landeveie. Vandløbets Bredde er forøvrigt 7 Al., i Bunden 4 Al., Dybden 1½ Al.. De øvrige Vandløb ere aldeles uden Betydning med Hensyn til det Omspurgte.

Kollerup Forstsk. 31 Juli 1867.

Ved Mødet d. 18 Dec. 1867 valgtes til Medlemmer af Sogneraadet Peder Vestergaard, Thom. Chr. Larsen, Jens Steffensen og Niels Sørensen.

Ved Mødet den 3 Januar 1868 valgtes eenstemmig Peder Vestergaard til Formand.

Møde d. 5 April 1868. Til dette Møde var alle Kollerup Sogns Hartkornseiere indvarslede af Kirkeeieren, for at enes om, hvad Vederlag der bør gives for Pligtarbeidets Afløsning ved Kollerup Kirke. Kirkeeieren og de tilstedeværende Hartkornseiere blev enige om at der skulde gives i Vederlag for alt Agt. Pligtarbeide til Kollerup Kirke og Kirkegaards Dige, Resten Rigsbank Skilling pr. Tønde Hartkorn aarlig. Dersom Beboerne ønske ovennævnte Beløb Tinglæst, da er Kirkeeieren pligtig dertil. Pengene erlægges til samme Tid som Tienden leveres. Som Kirkeeier – J. B. Vestergaard.

Underskrevet af 69 Hartkornseiere. (A. L. Pedersen)

I Mødet d. 23 Nov. 1868 vedtages det at der bør tilskrives vedkommende Formand for Sognerådsmøderne, angaaende det tiltagende Bortkørsel i Sognet, og andre Steder.

Møde d. 4 Jan. 1869. Da forelaa Skrivelse fra Skoledirectionen, af 16 f. M., at Jomfru Vilhelmine Nielsen af Thorupstrand, under 11 s. M. var kaldet til Lærerinde ved Kollerup Pigeskole.

(1) Sognerad benævnes saaledes 1ste Gang ved dette Møde.

Møde den 19 April 1869. Formanden meddeelte, ifølge Skrivelse fra Herredsfogden, at Gjæstgiver Larsen havde tilbudt en Mulkt af 20 Rbd., for de forskjellige Gange han har gjort Forlystelser uden Tilladelse.

Ved Mødet d. 1 Nov. 1869, vedtoges det at tilskrive Amtet i Anledning af de uerholdelige Skolemulkter, og at navnlig Peer Larsens Kone skulde afsone Mulkten istedetfor Manden.

– Lars Rygild paatog sig at opføre en Hauge Dige ved Pigeskolen, for 7 Rbd. 3 Mark; 2 Al. høi og 1½ Al. bred.

Møde den 20 Dec. 1869. Sogneraadet fandt ingen Anledning til at bidrage til den afdøde Konges Mindes Mærke paa Himmelbjerget, da der tidligere var givet til en lignende i Thisted Plantage.

Den 27 Januar 1870 var Sogneraadet forsamlet efter Indbydelse fra Formanden, i Anledning af Lærindens Dødsfald, hvad der var at gjøre med Hensyn til Undervisningen, til en anden blev ansat. Sogneraadet vedtog, efter Forslag fra Formanden og Pastor Schrøder, at Frøken Nicolajsen Holm, Thorup Strandgaard, overtog Bestyrelsen af Pigeskolen fra 7 Febr. indtil Embedets Besættelse.

2 Febr. 1870 var Sogneraadet og de øvrige Tællingskommissær samlede, for at faae Tællingslisterne berigtigede og sammenlagte; disse udviste, at Sognet talte 41 Gaarde, 122 Huse, 175 Familier; 420 af Mandkjønnet og 438 af Kvindkjønnet, begge Kjøn 858.

Ved Mødet d. 19 April 1870, meddeltes, at Frøken Clara Nørestrup var kaldet til Lærinde ved Kollerup Pigeskole.

Den 3 Oct. 1870 var Sogneraadet forsamlet. De forhandledes med Beboerne, angaaende Faaresygnene. De tilstedeværende Beboere vare fuldkommen enige om det ønskelige i at faae Faaresygnene afskaffede. Sogneraadet vedtog, at Formanden skulde faa et Møde istand af Delegerede fra samtlige Sogneraad, hos Formanden for Kollerup Sogneraad Løverdagen den 15 dennes Em. Kl. 2 for at forfatte et Andragende til Ministeriet, i den nævnte Hensende.

Ved Mødet d. 3 Juli 1871 anbefaledes P. Vestergaards Ansøgning om Bevilling til at drive Brænderiet.

Møde d. 8 Januar 1872. En Skrivelse oplæstes af Formanden, fra Landboforeningen for Nibe, Løgtør og Omegn, om at møde i Løgtør den 11 Jan. for at vælge en Comission, som paa Beboernes Vegne skal arbeide for at faa en Jernbane her paa Egnen. Man valgte P. Vestergaard og A. Nielsen, til at møde paa Kollerup Sogns Vegne.

Møde d. 2 Dec. 1872. Amtsraadets Opfordring oplæstes, om at Sogneraadet vilde give Sognebeboerne Leilighed til at yde Bidrag til de Landsmænd, som toge Skade ved Stormfloden den 13 Nov. d. A. Sogneraadets Medlemmer vilde hver for sig gaa om til de Beboere, som ikke selv meldte sig.

Møde d. 7 Jan. 1873. Formanden A. Nielsen oplæste Amtets Skrivelse om, at Kollerup Sogns Bidrag til de Vandlidte, 170 Rbd. vare indsendte til Centralcomiteen, men at Thisted Avis ikke uden Betaling vilde optage Fortegnelsen over de ydede Bidrag.

Møde d. 1 Sept. 1873. En Opfordring fra Lerup-Tranum Sogneraad, om at yde Bidrag til de mange Beboere, som i disse Sogne toge Skade paa deres Avl den 27 ds., vilde man gjerne følge, saavelsom ogsaa den almindelige Opfordring fra de andre Sogne, som toge Tab ved Uveiret; man vilde dog forløbig lade Sagen hvile, for at høre nærmere om den.

Ved Mødet den 6 Okt 1873 vedtog man, at lade Sogneraadsmedlemmerne hver for sig, gaa omkring i visse Kredse af Sognet, for at opfordre Beboerne til at yde Bidrag til de mange Familier i Tranum og Torslev Sogne, som ved Uveiret den 27 Juli tog Skade paa deres Avl.

Hermed er uddraget det interessanteste af den gamle Protokol. N. C. Svalgaard 14/6 1927.

Afskrift af Skoleprotokol for Kollerup Sogn 1857

15 April 1857. Man gjennemgik Skoleforsømmelseslisterne for Kollerup Skole for Februar og Marts Maaneder 1857. Man maatte beklage, at mange Forsømmelser havde fundet Sted, men da det maatte indrømmes, at Veiret havde holdt mange Børn tilbage, da de formedelst Snefog og Storm var hindret i at komme at tillige Frost i Fødderne og anden Sygdom, navnlig Typhus havde været almindelig blandt Skolebørnsdommen, og man saaledes ikke kunde tilskrive Modvilligheden disse Forsømmelser, besluttede man dennegang at indskrænke sig til Paamindelser.

20 April 1857. Efter endt Skoleexamen, hvorved Skolen omtrent fandtes i samme Stilling som tidligere, medens dog nogen Fremgang var kjendelig i Geographie, gjennemsaa man Skoleforsømmelseslisterne for April Maaned. Da Foraarsdriften allerede var begyndt den 8 April, og mange nødtes til at fremdrive denne paa Grund af Fodermangel, troede man at de ved sidste Klasse stedfundne Forsømmelser, maatte ansees som grundede.

24 Januar 1858. Med Hensyn til Skolegangen, som man i Mødet den 9 Jan. havde besluttet at standse, bestemte man, efter igjen at have aabnet den 22de, at den igjen skulde være lukket indtil den 30te, paa Grund af at Skarlagensfeberepidemien endnu ikke var standset. Men fra Løverdag den 30 Januar vil man aabne Skolen for de Forældres Børn, som ville lade Børnene komme, medens man bemyndigede Læreren til at bortvise de Børn, som enten have været smittede, eller i hvis Hjem Sygdommen har været.

25 Marts 1858. Skoledirektionens Skrivelse oplæstes, hvori udbedes Forslag fra Forstanderskabet til en Ordning af Skolevæsenet i Kollerup, hvorved Afstanden for de fjerntboende kunde formindskes. Man besluttede at tilmelde Skoledirektionen, at ihvorvel der havde været en Tid, da Opfordringen til at foretage en Forandring ved Skoleplanen for Kollerup, var stor, fandt man den dog nu mindre paatrængende, paa Grund af det store Antal Børn, som Skarlagensepidemien havde bortrevet, og mindre tilraadeligt paa Grund af den indtraadte Tilbagegang i Tiderne.

– Paa Grund af den herskende Skarlagensepidemi, som havde bortkaldt mange Børn, og hjemsøgt fast hvert Hus i Sognet, troede man ikke at burde mulktere for de hyppige Forsømmelser, som man i høi Grad maatte beklage. Det kunde under nærværende Forhold ikke være anderledes end at Skolegangen saa godt som maatte ophøre, da det varede meget længe inden de syge Børn ret kunde komme dem, og Forældre som havde sunde Børn, frygtede for at faae dem smittede ved at stede dem ud.

25 Januar 1859. Formanden oplæste Provst Damkjers Skrivelse af 20 Dec. 1858 ang. en nye Skoles Oprettelse ved Vestermølle. Forstanderskabet, som tog denne Sag under nærmere Overveielse, fandt at det vel for en Del kunde henholde sig til Sognepræstens Udtalelse ved Mødet i Vestermølle, dog med den Modification, at Sognefogdt. nu troede at man burde give en Andenlærer Ansættelse ved Hovedskolen, idet man derved sættes istand til at tilbyde alle Børn Undervisning, navnlig om Vinteren.

– Ligeledes oplæstes Skrivelse af 22 Jan. fra Provsten, som meddelte, at Skoleraadet havde nægtet Skolelærer Pedersens Ansøgning om en Hjelp i Anledn. af at han havde mistet en Hælhoppe med Fol. (Ansøgt under 27 Juli 1858.)

24 April 1860. Formanden oplæste Provst Damkjers Skrivelse af 19 April, angaaende Kirkegangen. Forstanderskabet besluttede at virke til, at Ungdommen kunde vide flittigere i Kirken.

25 Sept. 1860. Forstanderskabet besluttede imod Sognepræsten, som mente at man consequent burde fastholde Mulkteringen, ogsaa for denne Maaned, at man ikke burde mulktere for Juli Maaned, paa Grund af den meget besværlige Høslygning. Derefter foreslog Sognepræsten, at man skulde tillyse

ved Kirkestavne, Aarsagen til at man ikke denne Gang mulcterede, med en Opfordring til en flittigere Skolegang.

15 Jan. 1861. En Ansøgning fra Skolelærer Pedersen om Afsked og Pension, fremlagdes og anbefaledes.

Samme Dato. Erklæring paa Hr. Skolelærer Pedersens Ansøgning om Pension:

„Hvad Hr. Skolelærer A. Pedersen har anført i nærværende Ansøgning om sig og sine Forhold, er overensstemmende med Sandheden, og vi holder os forpligtede til at anbefale hans Begjæring. Han har i 18 Aar været en baade dygtig og nidkjær Lærer for Kollerup Sogns Ungdom, ærlig, redelig og paalidelig i al sin Færd. Saalænge det var ham muligt, har han udført sine ofte besværlige Embedspligter i en talrig Skole, med Lyst og Iver. Nu kan han ikke mere, formedelst en legemlig Sygdom, som har udviklet sig hos ham i det sidste Aar. Der er for os at dømme, ingen Udsigt til at han kan gjenvinde sit Helbred. Det langt nærmere liggende, er vistnok, at han gaaer bort herfra inden ikke lang Tid. Vi er fuldstændig overbeviste om, at det ikke er Ulyst til Arbeide, men Umuligheden for ham i at udføre det, der bevæger Hr. Pedersen til at søge sin Afsked. At gribe til den i Almindelighed lidet ønskelige Udvei, at paalægge ham at holde en Hjælpelærer, vilde være en Ubillighed imod ham, da det vilde paaføre ham høiligt Bryderi og finantsielt Tab, hvilket han, en svagelig Mand uden Formue, ikke kan taale. Det vilde derhos være meget vanskeligt for ham at erholde en saadan. Men ihvad som er, maa vi, som ere kaldede til nærmest at drage Omsorg for den Skole, som han har bestyret med hæderlig Flid og Dygtighed, paa det bestemteste gjøre Indsigelse imod, at denne nu skulde hjemfalde til at besørges af ivrige Medhjælpere og stadigt vexlende Hjælpelærere, for ikke at tale om at den, saaledes som Vilkaarene nu ere, vistnok til mange Tider vilde være uden Lærer.

Saa er man efter vor Formening ikke uden Ubillighed, kan nægte Hr. Pedersen den begjærede Afsked, vil man endnu mindre kunne nægte ham al den Pension, som Loven tilsiger ham. Vi nære ikke den mindste Tvivl om, at de Data, som han i denne Henseende har angivet, jo ere fuldkommen rigtige, og vi tilføie kun som vor Overbevisning, at naar Loven tilsikrer ham en antagelig Pension, saa har han fortjent den."

Lund. M. Thestrup. Ole Christian. J. B. Vestergaard. Jens Chr. Jacobsen.

„Under 18 Februar 1861 anbefaledes man en Ansøgning fra Skolelærer Pedersen om Understøttelse af Skolefonden.

17 Marts 1861: „Skolelærer A. Pedersen døde den 16 Marts 1861."

21 Marts 1861. „Skolen bestyres paa samme Maade som under Pedersens Sygdom, idet Lærerne i Strem og Hjortdals underviser hver 2 Dage om Ugen, mod en Godtgjørelse af 3 Mark daglig, og Kosten, hvilken Godtgjørelse bliver at udrede af Hr. Pedersens Enke i de 6 Uger hun beholder Embedets Indtægter, alle til 1 Mai d. A. Derefter foreslaaes den samme Fremgangsmaade, mod en Godtgjørelse af 1 Rbd. daglig for den Tid da Embedet maa være vacant, med mindre Forstandersk. eller muligen Skoledirectionen maatte kunne angive en Mand som er skikket til at bestyre Embedet som constitueret.

„Han efterlod sig Kone og 9 Børn, men fast ingen Formue."

31 Mai 1861. Ferierne foreslaaes saaledes: „Søndage. St. Bededag. Christi Himmelfartsdag og 2den Pintsedag. Høstferie efter Høstens Beliggenhed. 9 Dages Efteraarsferie. Fastelavnsmarked. 2 Dage, og Gerritslev Marked 2 Dage."

7 April 1862. En Skrivelse fra Provst Damkjer oplæstes, hvori han paa Ministeriets Vegne spørger, om Kollerup Skolestue er udvidet i Henhold til Min. Circul. af 25 Mai 1859. Man vedtog en Skrivelse af følgende Indhold:

„I Anl. af D. Kjær. Skr. af 18 Marts 1862, hvori D. H. meddeler Ministeriets Spørgsmaal, i ovennævnte Henseende, tillades Sognet sig at meddele:

„at dette vel endnu ikke er skeet. Til Undskyldning maa anføres, at man efter et Forstanderskabsmøde d. 28 Juli 1859 havde andraget paa, og faaet en Udsættelse til 1863, paa Grund af at Sognet da ikke vel kunde bære en saadan Udgift, samt at Børneantallet i Skolen, paa Grund af den for 4 Aar siden herskende Skarlagensepidemi, i de nærmeste Aar vil være betydelig formindsket. Medens Børneantallet saaledes 1 Jan. 1859 var 96, var det 1 Jan. 1862 kun 76, fordeelte i to Afdelinger, der ikke samtidig søge Skolen, den første paa 43, den anden paa 33, og det nuværende Cubikindhold af Skolestuen, 2793, synes saaledes at maatte kunne tilfredsstille. Sognet

tillader sig da, saameget mere, som de sidste Aar have været meget trykkende, for det, at anholde om at lade det blive ved det bestaaende, og anmoder D. K. om velvillig Understøttelse.

N. Schrader. M. Thestrup. Niels Chr. Borup. J. B. Vestergaard. Ole C. Jensen.
C. Madsen. Jens C. Jacobsen.

N. B. Under 28 Sept. 1862 modtaget Brev fra Provst Damkjer, der meddeler fra Min., at en Udvidelse af Kollerup Skolestue, efter de meddeelte Oplysninger, indtil videre kan udsættes.

4 Sept. 1862. Beboerne af Fjernitslev Vede andrager paa, at Forstanderske vilde hjælpe dem med at holde en Lærer i de 4 Vintermaaneder; de vilde selv sørge for hans Kost og Logi, naar Sognet vilde tilstaae ham en Løn af ca. 12 Rd.

Man meente, at det var en mislig Sag at indlade sig paa, da man ikke kunde skaffe lignende Hjælp til de andre Udkanter af Sognet; man var heller ikke fuldkommen overbeviist om Nytten, da man ikke vidste hvem man fik til Lærer.

29 Octbr. 1867. Man bestemte at tilmelde Skoledirektionen for V. Hanherred, at man ønskede en Anden lærer ansat ved Kollerup Skole, og meente at bygge en Skolebygning i den nuværende Skolebygnings Nærhed, efter nærmere Overveielse af Stedets Beliggenhed.

6 Dec. 1867. Et Andragende om at faae en Skole i Fjernitslev, fra forskjellige Beboere der, kunde der ikke tages Hensyn til, da Forstandersk. alt havde givet deres Ønskelse tilkjende i Skrivelse til Direktionen.

17 Jan. 1868. Sognepræsten fremlagde en Skrivelse fra Provst Damkjer af 22 Nov. angaaende Skolesagen. Sogneraadet i sin nye Sammensætning, maatte tiltræde det forrige Forstanderskabs Bestemmelse om at bygge en Skolebygning til i Kollerup, men det var enigt om at foretrække, at der istedet for en Anden lærer, ansattes en Lærerinde. Man bestemte at meddele Direktionen dette, og dersom den vilde gaae ind herpaa, vilde man strax fremkomme med de detaillerede Bestemmelser. Et Situationskort vilde man indsende til Angivelse af Beliggenheden; man overlod til Skolecommissionen at ordne det forøvrigt med Hensyn til samme. Man meente ikke at kunne foretage noget for at afhjælpe Ulempen ved de mange Børn, der for Tiden var i Skolen, men derimod drive Sagen med Iver for at faae den nye Skolebygning. Paa Grund af Sognets Form, kunde man ikke ønske at oprette et nyt Skoledistrikt.

N. Schrader. P. Vestergaard. Jens Stephansen. Jens Jensen. Niels Sørensen.
Lars Rygild. Thomas Larsen.

27 Febr. 1868. Man bestemte hvad der skulde svares i Anl. af Andragendet fra Fjernitslevboerne, hvorefter dette skulde tilstilles Provsten. Svaret lød saaledes:

„Sogneraadet har ikke været uvidende om, at en Deel af Beboerne af Fjernitslev, efterat dets Bestemmelse med Hensyn til Ordningen af Skolevæsenet var blevet bekjendt i Sognet, have været misfornøiede, samt at der vilde blive foretaget Skridt for at modarbeide den eventuelle Indstilling denne Sag betræffende.

Sogneraadet har imidlertid, efter hvad hvad der kom det for Øie ikke ret kunnet fatte, i hvad Retning Vedkommendes Ønske gik – hvad der i forklarligt nok, da vi see, at der i det tilstillede Document, som herved tilbagesendes, foreligge 3 forskjellige Forslag til Sagens Ordning. De ønskes et nyt Skoledistrikt for Fjernitslev – en Pigeskole, og endelig gaaer det tredie Forslag ud paa, at den nærværende Skole flyttes hen mod Fjernitslev.

Forinden Sogneraadet vil yttre sig om hvert enkelt af disse Forslag, er der et Punkt, som det synes, at alle Underskrivere er enige om, og hertil vil Sognerforst tillade sig at yttre sine Bemærkninger: „De ønskes paa, at Afstanden til Kollerup for Beboerne af den vestlige Deel af Sognet er saa særdeles stor, ½ Miil eller ¾ Miil, den sidste Ansættelse turde dog vist være altfor høi og i et hvert Tilfælde kun gjældende for et ringere Antal. Det skal ikke nægtes, at det var ønskeligt, om en Deel af Børnene havde nærmere til Skolen, men Børnene fra Aldrup, Andrup og Ringelberg ere omtrent lige saa langt fjernede fra Kollerup,

som maa ansees for Sognets Midtpunkt, og dertil kommer, at disse mangle Fordelen af en god og reel Landevei, hvilken Børnene fra Fjerritslev kunne følge lige til Skolen. Vi skulle tillige bemærke, at Skolejournalen helle ikke opviser flere Forsømmelser i Vintermaanederne for Børnene fra den vestlige Kant af Sognet end andetsteds fra, som overhovedet, at Skolegangen om Vinteren, langt fra at være daarlig, som anføres, under sædvanlige Vinterforhold, omtrent for alle Børnenes Vedkommende, maa kaldes meget antagelig. Forsømmelserne falde derimod i de Maaneder, da Veilængde og Ufore ikke kunne bære Skylden. Hvad nu angaar Oprettelsen af et nyt Skoledistrikt, som saa skulde ligge i den vestlige Deel af Sognet, saa har Sogneraadet ikke turdet tage Ansvaret paa sig for at have voldet Beboerne en saa betydelig Udgift, vore Forhold er, som anført, tarvelige - saa meget mere, som den maa ansees for unødvendig, da Ulempen ved det store Børneantal, paa anden, for Sognet i det Hele maaskee bedre Maade kan afhjelpes. Et saadant Forslag seer ganske bort fra de bestaaende Forhold, da vi, om det tages til Følge, vilde have to Skoler i samme Sogn, med ganske ringe Afstand fra hinanden. Det kunde ikke være andet, end at de forøgede Udgifter vilde komme til at hvile tungt, især paa Beboerne af de nordlige og østlige Deele af Sognet, som slet intet vandt for sig ved en saadan Ordning. Hvad Forslaget om en Pigeskole angaar, da beror det paa Ubekjendtskabet med Forholdene, eftersom en saadan, oprettet for Tiden i Fjerritslev, vilde, selv om Børnene fra Brøndum, (der ere lige saa nær Kollerup Skole) under 9 Aar toges med, ikkun kommer til at bestaae af 14 Børn, men en ikke større Formindskelse i Børneantallet vilde ikke være Midlet til at raade Bod paa Ulempen.

Hvad det tredie Forslag angaar, hvorefter Skolen skal henflyttes til Fjerritslev Mark, da forekommer det os, at Sagen her er saa eensidig seet fra Fjerritslevboernes Standpunkt, at Sogneraadet bestemt maatte sætte sig derimod. Naar den nærværende Skolebygning kaldes uanstændig, turde det være et temmeligt stærkt Udtryk, den er som de andre Skoler i Egnen, - og naar det hedder, at Kollerup er det meest ufarbare Sted i Sognet, skulle vi kun bemærke, at Skolebygningen ligger i Byens sydvestlige Kant, i ganske ringe Afstand fra Landeveien til Hjortdal.

Naar der i Andragendet udtaler sig en Misfornøielse med, at Sogneraadet har anbefalet en Lærerindes Ansættelse, saa tør vi antage, at der ikke ligger stort andet til Grund derfor end hvad der i Almindelighed er Tilfældet ved Indførelsen af noget Nyt, at det Nye i Begyndelsen betragtes med Mistro. Og saa meget troligere er det, som det der anføres derimod, i vore tarvelige hjemlige Forholde synes tvertimod at tale for det Ønskelige deri. Hvad der menes med, at det er upassende, naar der tages Hensyn til Drengebørnene, forstaae vi ikke; Sogneraadets Indstilling gaaer ud paa Oprettelsen af en Pigeskole. Sogneraad og Skolecommission har ikke forandret sin Anskuelse af Sagen, og maa henholde sig til den tidligere Indstilling.

Samme Underskrifter som under 4 Sept. 1862.

Conditioner for Licitationen d. 20 August 1868, over den nye Skolebygning i Kollerup.

1. Skolebygningen opføres øst for den anden Skolebygning, paa een af Sogneraadet dertil anviist Plads, og er Opfyldningen under Bygningen Entreprenøren uvedkommende, men skal selv lægge Grundstenene, naar Sognet skaffer disse til Stedet hvor Bygningen skal staae.

2. Alle Kjørsler som behøves til Bygningens Opførelse, er Entreprenøren uvedkommende; Murstenene skal han levere ikke længere borte (fra?) end Sagaards Teglværk, og Tagstenene, Tømmeret, Fjel etc. ved Aggersund, eller lige lang Vei.

3. Alle Materialierne til Bygningen, skal hver af sin Slags være af god Beskaffenhed. Murstenene til Ydermuren, skal være gode Helbrændte Sten, til Skyelæggene 3/4 og Halvbrændte. Tømmeret skal i Forhold til Længden have ordentlig Førelse (Sværelse) og 4 Stk. Bjelke, som skal ligge over Skolestuen, skal være 5 1/2 og 6 1/2 Tom. i Kant, og har Vedkommende som overtager Bygningen, forinden Materialierne blive kjørt nogensteds, at lade disse afsyne af Sogneraadet.

4. Bygningen, hvis Overslagssum foruden Kakkelovnene udgjøre 650 Rd. skal opføres nøiagtig efter vedlagte Tegning; den skal være 18 Al. lang, 11 Al. bred, og maae alt udføres solidt og godt. Entrepreneuren maae underkaste sig Sogneraadets Tilsyn, og dersom de formærke, at vedkommende lade noget udføre som er uforsvarligt gjort, da har Sogneraadet Ret til at lade det udføre paa Entrepreneurens Regning.

5. Bygningens Muur skal være 4 Al. høi under Murlederen, foruden Gesimsen, og skal alt mures i Kalk. Bygningen skal tækkes med Tagsteen, forsvarligen understryges, sømmes fast hver 5te Steen, om Sogneraadet anser det for hensigtsmæssig; Vinduene skal ifølge Tegningen være 2¼ Al høie, og bestaae i en øverste og nederste Deel, og skal Karmene og Posterne laves af 3 Toms Planker, ligesom ogsaa Udedørkarmene skal være 3 Tom. tykke, 6 Tom. brede, hvorimod Inderdørkarmene kuns behøves lavet af 2 Toms Planker. Alle Dørene skal gjøres i Speil, skal ligesom Vinduene forsynes med behørig og anstændig Beslag.

2 Værelser til Læreinden skal gibses til Loft, Gulv, Bord, Benke etc. e anslaaet vil medgaae 25 Tylter Fyl, som maae være fuldkantet, tørre Fyl.

6. Bygningen skal være færdig inden 20 Octbr. d. A.; overskrides det den Tid, da betales 2 Rbd. daglig i Mulkt til Bygningen e færdig. Skulde den imod Forventning ikke være færdig inden 1 November, da betales i Mulkt 5 Rbd. daglig for hver Dag, efter den Tid til Bygningen e færdig.

7. Til Betryggelse for Kommunen, stiller Entrepreneuren om forlanges, betryggende Sikkerhed, og har Sogneraadet Valget enten den vil antage det laveste eller næstlaveste Bud.

8. Saasnart Bygningen e Afsynet og færdigt, udbetales til Entrepreneuren Licitationssummen, op til 500 Rbd.; hvad Bygningen maatte overstige denne Sum, udbetales den 15 Februari 1869 ved Kollerup Sogneraads Formand.

Ovennævnte Konditioner approberet d. 14 August af Skoledirectionen.

P. Vestergaard. p. T. Formand.

26 October 1868. Der bortlicitteredes følgende Dele i Anledning af den nye Skolebygning, som Formanden meddelte var bekjendtgjort ved Kirkestævne:

Bortlicitteredes Leverance af Pikstæen, tilsloges Lars Rygild i Hingelbjerg til 3 Rbd. 1 Mark 8 Skill. for 31 □ Al.

Dernæst opraabtes Leverancen af 31 □ Al do, som tilsloges Jens Jensen, til 3 Rbd.

Ligesaa bortlicitteredes Pikningen af ovennævnte 62 □ Al. Brøe, tilsloges Jens Jensen, til 2 Rd. 5 Mark.

Dernæst opraabtes ovennævnte Dele samlede, og tilsloges Jens Jensen Kollerup, til 8 Rbd. 4 Mark.

En mindre Bygning til Retirade bortlicitteredes til Ole Frost Brinderup, for en Sum af 22 Rbd.

Ørnsten Mortensen Møller overlod det Stykke Jord, syd for Veien, hvorpaa Retiraden opføres, for 8 Mark aarlig i 50 Aar.

4 Nov. 1868. Var Sogneraadet forsamlet tilligemed Høiærværdige Provst Damkjær, for at tage den nye Skolebygning i Øiesyn, og var alt udført til Høiærværdiges Tilfredshed, kuns manglede Maling, som Sogneraadet lovede vilde blive udført til næste Aar.

I en Skrivelse til Skoledirektionen af 1 Febr. 1869, i Anledning af et formeget Andragende fra Beboerne i Fjenstolev, om Oprettelse af en Pigeskole, eller Vinterskole hedder det bla. a.: „Sogneraadet e nemlig ikke uvidende om, at Gjestgiver Larsen i sin Bolig har ladet en Skole begynde, hvor Børnene fra Fjenstolev, saa vidt os bekjendt, fint kunde komme og nyde Undervisning af et af ham dertil antaget ungt Menneske, og Skolen havde strax adskillige Elever. Men sammast Sognets Skolevæsen var ordnet, og Skolerne satte igang, mødte efterhaanden alle Børn med Undtagelse af Gjestgiver Larsens tvende Børn, og en anden Families Barn, i Sogneskolerne.

Slutteligt skal Sogneraadet tillade sig at bemærke, at det ved at gjennemgaae Navnene paa dem der have underskrevet Besværingen, maae finde, at flere af

Underskrivene ere gamle Folk, hvis Børn alt ere voxne, og som altsaa ikke kunne være ledede af personlig Interesse for Sagen, hvad Besvaringen synes saa stærkt at lægge Vægt paa, ligesom det kun er en mindre Deel af Besvaringens Underskrivere, der overhovedet har skolepligtige Børn."

3 Mai 1869. Murerarbeide ved Drengeskolen. Bygningens Udspækning og Kalkning ind- og udvendig, overtog Skolelærer A. Nielsen til 6 Rbd.

6 Dec. 1869. Formanden oplæste en Skrivelse af 31 Aug. d. A. fra Direktionen for Skolevæsenet for V. Han Herred, betræffende Gymnastiken. Sogneraadet var enig med Direktionen om Gymnastikens Nytte og Gavnlighed, men i Betragtning af de tilstedeværende Forhold, maatte man mene, at Børnene neppe vilde kunne drive det videre end til med nogenlunde Færdighed at kunne foretage de forberedende Øvelser, og Læreren maatte være af samme Mening.

Med Hensyn til Øvelserne i Geværeresits, maatte man ansee det for vildledende at lære Børnene de gamle Gevægreb, naar de senere skulde lære andre, selv om de kunde naaes saavidt.

Hermed er uddraget det interessanteste af denne Protokol. 19 Juni 1927. A. Bodyl

Afskrift af

Skoleprotokol for Vüst Halme Skole

1856 - 1876.

I Aaret 1856 gik følgende 6 Drenge i øverste Klasse: „Niels Chr. Jacobsens Jacob 12 Aar. „Jüst Olesens Niels Andreas, 11¼ Aar. „Jens Simonsen Vinthers Mads Mogensen, 13½ Aar. „Peder Bjerres Morten, 13 Aar. „Lars Gregersens Andreas Vallentin, 13¾ Aar. Godiks Jensens Nils Christian, 11 Aar.

Følgende Piger gik i øverste Klasse: „Niels Sörensens Ane Johanne, 12½ Aar. „Jörgen Vestergaards Otteline, 13¼ Aar. „Peder Kraghs Margrethe, 11¾ Aar. „Christen Smeds Pethrine, 12¼ Aar.

Følgende Drenge gik i nedeste Klasse: „Christen Smeds Anders Veesgaard, 10½ Aar. Niels Chr. Jacobsens Christen Brix, 9½ Aar. „Peder Kraghs Christen, 8 Aar, og Niels Chr. Jacobsens Ole Peter, 6¾ Aar.

Følgende Piger gik i nedeste Klasse: „Peder Bjerres Ane Marie, 10¼ Aar, og Christen Smeds Mariane, 8½ Aar.

Følgende Anmærkninger findes i Anmærkningsrubrikken: „Den 6 Mai modtog Læreren sin Korntiende om Formiddagen; om Eftermiddagen mødte ingen Börn."

„Den 12 og 13 Mai Pinseferie." „Den 19 Mai mødte ingen Börn, stærk Regn." „Den 26 Mai. Læreren til Valg paa Bjerget." „Den 11 Juni var Læreren med Præstens Tilladelse til Auction ved Havet." „Den 18 Juli. Skolen under Reparation." „Den 7 Juli, fri med Tilladelse af Præsten, d. 8 Juli, Oslös Marked." „Den 22 September mødte ingen Börn, Læreren syg." „Den 6 og 7 October var Læreren til Session i Thisted."

(Præsten, Koefoed.) (Læreren, Kjelstrup.)

Anmærkninger fra 1 Nov. 1856, til 1 Mai 1857: „Om Formiddagen den 12 Nov. tog Læreren mod Tiendekorn; om Eftermiddagen mødte kun 2 Börn. Sneefog." Forsömmelserne den 2/12, en Følge af den megen Snee." „Forsömmelserne d. 3 og 4 Februar ligeledes en Følge af den megen Snee." „Den 9 Febr. var Læreren med Præstens Tilladelse til Barselgilde." „Den 9 Marts mødte ingen Börn; stærk Sneefog." „Den 24 Marts, stærke Sneefog." „25 Marts, Overhöring i Thorüp og Vüst Kirker."

Anmærkninger fra 1 Nov. 1857 til May 1858. „Den 19 Januar var Læreren til Begravelse ved Thorüp Strand." „Den 16 Marts Prædiken i Vüst og Thorüp. Börnene til Overhöring."

„Formedelst Beskikkelse til Skolelærer-Embedet i - - - - ophörte Undertegnede med Undervisningen den 13 Sept. 1858. Kjelstrüp.

Anmærkninger fra 1 Nov. 1858, til Mai 1859: „Den 21 Dec. modtog Skolekorn om Formiddagen." Den 20 Dec. holdt Skole ½ Dag. Forfærdelig Vëir."

Anmærkninger fra 1 Nov. 1859, til 1 Mai 1860: „5 December mødte 2 Drenge om Formiddagen, og 3 om Eftermiddagen, formedelst Sneefog." „21 December 1859, 6 Börn om Formiddagen, ingen om Eftermiddagen, formedelst Sneefog hele Dagen." „16 Januar meget Sne om Formiddagen. 7 Börn forblev hjemme om Formiddagen af den Grund." „Den 1 Februari Folketelling, ingen Skole." „Den 28 Marts til Vüst Kirke, og Ligbegjængelse om Eftermiddagen." „Den 15 Februari hos Hr. Pastor Koefoed med Folketellings-Listerne."

Anmærkninger fra 1 Mai til 1 November 1860: „Den 3 Juli Oslös Marked, ingen Skole." „Den 2 October, Fjernitslev Marked mødte ingen Börn. „Mariane Christoffersen, hos Jens Simon Vinther, kom til Skade den 9 Mai ved løbske Heste."

Anmærkninger fra 1 Nov. 1860, til 1 Mai 1861: „d. 28 Nov. modtaget Skolekorn, om Eftem., ingen Skole." „7 Jan. Forsömmelser formedelst formegen Sne. ligesaa d. 8.-9.-14.-21. Den 1 Febr. Læreren til Sessionen, 12 Febr. stærk Sneefog, mødte ingen Börn.

1 Nov. 1861, til 1 Mai 1862: „3 Dec. Læreren til Sognefor[illegible]skabsmøde om Eftermiddagen i Thorüp. Ingen Skole." „Den 26 Febr. Læreren til Klüm Kirke da Provsten visiterede." „31 Marts, Forsömmelser formedelst Sneefog og ufremkommelig Vei."

Fra 1 Mai til 1 Nov. 1862: „4 Juni ingen Skole, Læreren til Ligfølge i Thorüp med Skolelærer Bech." D. 16 og 17 Sept. mødte ingen Börn, da de holdt Skuden Marked."

„1 October, Tjørvitslev Marked, mødte ingen Børn." Fra 1 Nov. 1862 til 1 Mai 1863:
„Den 24 og 25 Nov. Forsømmelser formedelst meget Sne og Veien ufremkommelig."
„Den 27 Januar 1863 Hoivande og Veien ufremkommelig for nogle Børn."
Fra 1 Mai til 1 Nov. 1863: „Skjern Marked d. 15 og 16 September mødte ingen Børn."
„8 Juli, Oslo Marked, ingen Børn mødte."
Fra 1 Nov. 1863 til 1 Mai 1864: „10 Febr. Forsømmelser formedelst stærk Snefog."
„22 Febr. skete Forsømmelserne formedelst Sne og ufremkommelig Vei." „2 Marts ligeledes." „7 Marts skete Forsømmelserne formedelst Sne og ufremkommelig Vei." „Den 24 Marts 1864 Læsen mødte ikke. Storm og ufremkommelig Vei."

— Følgende 6 Drenge gik i 1. Kl. i Aaret 1864: „Peder Jacobsens Søren Christian, 8 ½ Aar gl. Jens Chr. Christensens Thomads Christian 8 5/6. Peder Christ. Larsen Krags Lars Christian, 9 ½. Søren Chr. Riges Christian Sørensen, 7. Niels P. Klitgaards Jens Andreas Nielsen, 9 Aar. Peder Bjergs Thomas Pedersen, 7 ¼ Aar.

Følgende 4 Piger gik i 1. Kl.: Søren Chr. Vevers Ane Kirstine, 7 ⅓. Niels Chr. Jensens Martha, 8 5/6. Jens Lynge Poulsens Caroline Jensen, 7 ½. Morten Vestgaards Martha Mortensen, 7 Aar.

Følgende 14 Drenge gik i 2. Klasse: „Niels Chr. Jacobsens Ole Peter, 14 ⅙. Niels Jacobsens Jacob Larsen 12 ⅙. Jørgen Larsen Vestergaards Jacob Bærnth Sørensen 14 5/6. Peders Jacobsens Jacob 12 ½. Niels Chr. Jensens Jens Lars Nielsen 9 ¾. Jens Chr. Christensens Christian, 10 5/6. Niels Jacobsens Stephen Christian, 9 ½. Peder Chr. Christensen Bjerres Peder Andres, 13 ⅙. Christen Jensen Smeds Jens Christensen, 9 ½. Jens Simon Christensen Vinthes Peder Christian Johansen, 12 ½. Peder Chr. Bjerres Otte Carl, 9 5/12. Jens Christensen Vevers, Peder Andres Christensen, 10 ⅓. Gjedik Jensens Thomads Chr. Jensen, 13 ⅓. Hans Nielsens Carl Hansen, 13."

Følgende 6 Piger gik i 2. Kl.: „Niels Jacobsens Ane Marie, 14 ¼. Søren Chr. Møllers Karen Pedersen, 11 5/6. Lars Chr. Gregersens Inger Katrine Jørgensen, 13 ⅓. Niels Isachsens Ane Marie, 11 ½. Christen Jensen Smeds Martha, 13 5/6. Niels Chr. Jacobsens Mette Katrine, 9 ½ Aar."

Sommeren 1865: „Den 26 Mai begyndt Undervisningen i Holme. Jespersen."
„Den 4 October forsvarit med lovlig Grund formedelst Marked."
Ved Examen d. 24 April 1868 „kunde Retskrivning ej prøves, da skrivematerialier manglede."
Fra 1 Mai til 1 Nov. 1868: „d. 7-8 Juli Skolen flyttet."
Ved Efteraarsexamen i Holme Skole d. 23 Oct. 1868 anmærkes: „Skriftlæsningen er ikke meget ~~god~~ øvet, da apparatet mangler." „Børnene svarede meget livligt i Historie, og noget mindre livligt i Geografi." „Børnene sang ret godt."
Sommeren 1872: „Undervisningen begyndte d. 22 October, efter Christensens Bortflyttelse til —" anføres ikke. A. C. Svalgaard.
„Den 15 Mai 1873 ingen Skole, Bispevisitats i Thorup Kirke."
Thorup-Klim Skolekommision var i 1873: Georg Brahm. (Sognepræst i Thorup.) F. C. Strüntze. (formentlig Lær.) samt Søren Chr. Nielsen..

— Protokollen slutter med et Cirkulære som var udsendt til samtlige Skoler, angaaende Gymnastikundervisningen, vistnok i Aaret 1870. Cirkulæret slutter saaledes: „Direktionen vil bestille det Antal Gevære man til hver Skole maatte ønske; hvormange Trægevære der ved hver Skole (behøves?) forlanges Direktionen sig underrettet om Ved Aarets Udgang, samt Beskrivelse af hver Skoles Gymnastikplads, i henhold til Forskrift i Lærebogen § 105." (Approberet under 10 Mai 1855) —

Thisted d. 13 Juli 1927. A. C. Svalgaard.

61 findes i Folkebiblio-
theket i Thisted.

Afskrift af „Dueholms Diplomatarium.

103. Parochia Selnes. Littera Nicolai Palnøis Kyrt.

Side 64. Alle men thette breff see eller høre læses helser jegh Nis Palnsen Kyrt aff Wstrup wapner, ewindeligh met gudh och kwndgiøre alle men nw ore och komme scülle och (!) iegh hawer soldh och skiødh, seel och skiødher met thette mvt opne breff hetherligh man hær Jens Brun, prior i Dwholms closter i Morsø, een myn gardh til ewyn-
deligh eydom, som i Selnes soghen ligghr och kalles Oppogrwndh i Hillersløff-haret, met alle then gords tilligels, wodh och thyffvt, enthet wntaghet, alle fire weghen til mar-
kemodh hüilken gordh som fornæffnde prior Brun i pant hafde til forne for xviij skillingh grot i lybesk gamle hwide peninghe och tilbinder iegh megh och myn rætte arwinghe at frij och frelse then fornæffnde prior Brun och hans afterkom-
me then fornæffnde gordh til Dwholms closter for hwer mantz tal til tale til ewinde-
ligh tyd. Til ydher mere forwaringhe och stadfæstelse haver iegh henghd myt ingle for thette breff met andre gode mantz som er hær Jens Laurissen pro-
vest i Morsø och Hanshavet, hær Jens Jenssen, prast i Hillersloff, Ratloff Friis i Nebell och (!) Merchillssen, tyman i Tistedh.

Datum anno domini millesimo quadringentesimo güingüagesimo nono, die beati Marci ewangeliste. (25 April 1459.)

—o—o—

Brev 149. Gaarde i Thy. (Vendsyssel-Agerholm og Tved.)

2 Juni 1493.

„Alle mendt thette breff seer heller høre læsses helsser jegh Predbörn Podlewsk aff Wos-
borrig ridhere ewindeligh med gudt och kündgiøre med thette mith obne breff, alt jeg haffver skiott, soldt och affhendhe och skiødher seler och affhondher med thette mith obne breff fraa mig och myne arffvinge till everde-
ligh eyendom alt mith godtz liggendes i Hillersleherrit i Thywdt til sancti Johannis och sancte Marie Magdalene closter Düholm i Morssø, hüilket godtz forskrefne closther till forn hafde i pantt aff myn kiere fadher Clawss Podlüsk, hüess siell gudt haffve och aff mig for femhwndhret marc i gott güldt och danske penninghe, och kendes jeg migh eller myne arffvinge inghen rettighedt at haffve i thet godtz efther thenne dag som er jen gardt i Nör Twedt soghen, som Per Terchilssen nw i boer, och giffver till aarligh skyldt jen pünd bygh, jen gardt i Sönder Twed soghen, som Henrick nw i boer, och giffver ij (2) pünd bygh, jen gardt kalles Kabelstofft, som Henrick Olssen nw i boer, och giffver ij pünd bygh till arligh skyldt, item i Agerholm jen gardt, som Per Jenssen i boer, for iij (3) pünd byg, jen gardt ibidem, som Jeppe Massen nw i boer, for iij pünd byg, item i Viils Göll, som Anders Peissen nw i boer, thoo pünd byg, jen ödhe gardt, kalles Stientofft, for thoo pünd byg, item i Vestervandhit jen gardt, Torsthen Olüf-
sen i boer, och giffver iiij (4) pünd byg, item i Tordropp, som Kield nw i boer, thoo pünd byg, item Frökier jet pünd byg, med forskrefne godtzes och gardes andresmaa bedhe, som er hwss, gardtz rom, tofft, agghere och enghe, stwg och ornum, heedhe, moosæ och fis-
kewandt, fortha och felleth, indmarck och wdmarck, intthet vntaghit, chüad thet helst er heller nefnes kan, att haffve, nydhe och behaldhe till ewindelig eyæ och kendes mig at haffve opboret xv (15) hwndhret marc i gott güldt och danske hwit penninghe for for-
næffnde godtz och gardhe, och tacke jeg them for goedt betalingh.

Tilbindher jeg mig och myne affvinge att frij, frelse och hiemle forskrefne Düholms clos-
ter forskrefne godtz, gardhe eyendom och alle theres rettilliggelsæ, som nw tilligger och til-
leyett haffver aff arildz daghe for hwer mandtz tal som oppa kan tale med retthæ bodhe vertzlig och endelig. Skedhe thet saa, güdt forbywdhe, att forskrefne godtz, gardhe, heller noghit theres retthe tilliggelse och eyendom vondtness forskrefne closter fraa i noghen retthegangh for myn eller myne afterkomere wore hiemles skyldt tha tilbindher jeg mig och myne retthe sandt arffvinge att vedhertigge forskrefne Düholms [closter] saa mighit godtz och saa gott i arlig skyldt oc saa well beleyligt indhen aarss dag och holdhe thet forskrefne closther aldeles skaylöst. Till ydermere forwaring och stad-
festhelsæ saa att alle forskrefne articler skall holdes wskiidhelig till ewigtiidt, som for skreffvit, henger jeg mith indsigle nedhen for thette breff med myn kie-
re brodhers indsigle, Jenss Clawssen aff Skiærme, med andhre godhe mendt, som jeg bed-
her kerlighe besigle thette breff med mig, som ere hedherlig mandt prouest Gregers i Vestervigh, prior Gerloff i Øxclosther, hærre Pedher, prior i Grindhersle closther, hærre Ped-
her Nielssen, sogneprost i Pörtzæ, hærre Jenss Nielssen, officialis i Sönderherrit i Mors-
sø, hærre Peüeren Torbernssen, sogneprast i Hiercke Tomes Jenssen i Koos, Ywer Ericksssen i Kreyberig, Erick Erickssen och Jenss Koos, som rebnere ere, Moghens Laurissen och Jes Porssen, borgermesthere ere i Nykiöbingh i Morssø.

Datum Woesborrig anno domini millesimo quadringentesimo nonagesimo tertio dominica trinitatis."

—

Gaarde i Thy. (Semels - Semb og Hassing.)
3 Febr. 1515.

Registrum sen directorium süper bonis domus Düholm in Tywdt et primo in Reffzherrith oppa Tyrholm.

132 Semby.

„For alle mendt thette breff seer, höre lesses kündgiöre jegh Karine Ericksdatther till Wollerop gordt, Hennicke Kyrttis efftherleffuerske, att ieg aff frij willie och Gwaadt hwsk i myn velmackt och tesligesthe med myne venners radt och samtycke ffor myn kiere hosbondes Hennicke Kyrttes och min kiere söns Erich Hennickssens siele och for alle theres och myne foreldhres och alle cristhne siele haffuer giffuet och affhendt frea mig och myne affüinge och til Düholms closther i Morssö till ewindeligh eyendom thesse myne efftherskrefne gardke och gotz, Höist jen gardt i Selns i i Hildherslecherrith i Tywdt, som Per Tygessen nw i boer, och giffuer till arlig skyldt iij(3) pünd korn, iett pünd smör med andre bedhe, som therpleyer aff at ganghe.

Item ien gardt liggendes i Semby oppa Tyrholm i Reffzherrith som Lass Trabe i boer; och giffuer till arlig skyldt ser pünd korn och iiij (4) sneess aall och skofswyn etcetera. Item iett böll i Hasingby, som Pally Sparre nw j boer, och giffuer till arlig skyldt jett pünd korn etcetera, med alle forskrefne godtzes rettha tilliggelse som ere agghre och enghe, fiskewandt och segang, forthus och fellett vtti indmarck och wdmarck i alle madhe som nw tilliegher eller som bör till at ligghe medt rettha, intthet vndertaghet, hüadt nessnes kand, att nydhe och beholdhe till ewindelig eyendom med sadhant vilkor att formandt och bródhrene j forskrefne Düholms closther skülldhe holdhe jen ewig messe om mandaghen hwer wghe for sancti Johannis euangeliste altere i then sönder cappel, och thor till med jen begingelse hwertt aar oppa then forsthe fredag in güadragesima for forskrefne myn kiere hüsbündes och sönss och alle vore vöners salighedt. Thi kendes jeg mig och myne arffüinge inghen rettighedt at haffue i forskrefne gotz efftther thenne dag, men dog skall forskrefne closther selff frij thet pantt som then forskrefne gardt vtti Semby och thet boell i Hasingby standher fore etc. Thij tilbindher jeg mig och myne arffüinge at frij och frelse forskrefne closter Düholm fornemffnde gardke och gotz for hwer mandtz til taall som thor kan tale oppa med rettha. Till vindnesbyrdt henger jeg mith indsigle nedhen thette breff med velbyrdighe mendtz indsigler som jeg Karine bedher besigle, som ere Jenss Perssen Bonoffue Noghens Thomessön till Damsgardt, Jenss Hüass, Nids Bagge, Lass Reckhals och Pedher Massen till Owergardt, velbnere.

Datüm anno domini millesimo güingentesimo decimo güinto in crastino pürificacionis beate Marie virginis.

Nota, has ij cürias üt infra redemit monasterium Düholm pro bccentis marcis. Item cüriam illam eandem in Selns habeat et libere possidebit eadem domina Catherina Ericksdatter ad vitam, et tünc post obitüm eiüs libere redeat ad monasterium."

— —

Gaarde i Thy.
1493.

Fortegnelse over det Gods, Klostret 1493 købte af Predbjörn Podebüsk:

„Tordtopp parochia: jen gardt, Jenss Clementzön i boer.

Vestherüandhit parochia: jen gardt, Torchildt i boer.

Agherholm: jen gardt, Graüers i boer. Jen gardt nomine Dalgardt mett vidüa modo in habitat. Cetera bona ibidem require infra vbi Agherholm gardt.

Twedsoghen: jen gardt nordhen, Mattis Höst inhabitat, jen gardt söndhen, in qua Cristiern Poelssen. Ceteri in Twedt require infra.

Kabelstofft: modo Seuerin Cristernssen inhabitat.

Viilsböll: Mattis inhabitat modo.

Stientofft: Thomas inhabitat jam.

Ffrökier: Olüff Torstenssen inhabitat jam.

Thesse forskrefne gardke och godtz er xxij (22) pünd ordei, them köpthe closther aff herre Preborn Podbüsk.

Nota: Thor var taghit jordt fraa then gardt vtti Agerholm, nomine Dalgardt, och laffdt till Frökier, ffor thi güiffuer the hwer ij pünd ordei til skyldt etc.

Nota: hec omnia in sequentibüs litteris, primo appropriacionis, secündo impigneracionis, notentür, sequüntür."

—

Afskrift af Fattigprotokol for Viisbye og Holtberg Sogne 1829-1871.

Fattiglemmer i 1829: „Lars Krogs Datter Johanne, 19 Aar gl., vanvittig, dövstum, aldeles udvikelig til noget Slags Arbeide."

„Christen Hinn, vanvittig, kan næsten intet Arbeide bestille, er indtinget i Kost hos Jens Gadegaard i Holtberg."

Maren Jensdatter, 44 Aar, en vanför Pige, næsten stedse Sengeliggende, er indtinget i Kost og Leie hos Hans Kragberg i Holtberg."

„Ellen Larsdr, 66 Aar, svagelig, næsten udvikelig til Arbeide."

„Niels Sörensen, en gammel affældig Enkemand."

„Margrethe Knudsdatter, gammel og skröbelig, og har desuden nylig faaet Skade paa en Arm." Alle af 1ste Klasse.

„Christen Vittrups 2 ældste Börn gaar om paa Sognet."

„Christen Vittrups 2 yngste Börn ere indtingede hos en Slægtning af dem, nemlig Peder Pedersen i Ostrup i Hvidberg v. A. Sogn, der föder og klæder dem i 1829."

„Villads Hanninghuls Søn, er i Kost hos hans Morfader i Odbye paa Thyholm." — Alle af 2den Klasse.

„Hans Jensen Skrædder og Kone, Manden er svagelig, og Konen er paa visse Tider af Aaret vanvittig. De have desuden et Barn."

„Peder Sörgh og Kone med 5 uopdragne Börn. (Han var Fattigfoged i Holtborg.) „Poul Christensen og Kone med 5 Börn."

„Andreas Grönbek og Kone med 5 Börn."

„Christen Larsen og Kone med 5 Börn."

„Lars Andersen og Kone med 3 Börn."

„Sören Grahl og Kone med 3 Börn."

„Anders Knudsens Enke med 2 Börn."

„Jens Smeds Enke, gammel og affældig."

„Ane Levigsdatter."

„Jens Ulvbrand og Kone, gammel, men kan og vil dog arbeide, behöver desuagtet nogen Hjælp."

„Christiane Jensdatter, til Hjælp til et Slegfredbarns Opdragelse, fra hvilket Faderen er bortromt." 2 Rbd.

„Dorthe Andersdatter Bech, ligeledes til Hjælp til et Slegfredbarn." 1 Rbd.

(N. B.) Alle disse have tilforn nydt Almisse.)

„Ane Pedersdatter, har faaet Skade paa en Haand, hvorfor hun ikke kan fortjene sin Föde og Husleie. Hun har ikke för nydt Almisse." 1 Rbd. 3 Mark.

„Desuden faaer Christen Kiil, der ellers ikke nyder Almisse, 1 Td. 4 Skp. Byg, for at være Fattigfoged i Viisbye."

Summa Udgivet: „61 Tdr. 6 Skp. Byg. 39 Læs Skuddör, a. 24 Snese. 15 Læs Pladtörv, a 20 Snese. 76 Rbd. 3 Mark i Sölv.

Hos adskillige Fattiglemmer er i Löbet af Sommeren bleven registreret, saa at der nu er registreret hos alle nævnte indskrevne Fattiglemmer, undtagen Ane Pedersdatter, der nylig er antagen til Forsörgelse, og Ane Levigsdatter.

„Aarsagen hvorfor der ikke er registreret hos denne sidste er, at hun, som sædvanligt og ikke ret klog, ikke vilde finde sig i, at man skrev hendes Ejendele, og ikke engang modtage nogen Almisse, naar hun fik den under dette Navn. Hun eier nemlig selv en Sum af 250 Rbd. Sedler, hvoraf Fattigvæsenet have Renter, og hvorved det omtrent kan være skadesløst for den Hjælp hun modtager." Viisbye Præstegaard d. 2 Jan. 1829.

Blichfeld. Sognepræst.

Peder Christian Viborg. Sognefoged. Jens Nielsen. Peder Andersen. Anders Christensen.

1829 den 19 Mai var Fattigcommisionen tilstede i Viisbye Præstegaard, for at afgive sin Betænkning i følgende Sag: „Gaardmand Anders Korsgaard af Ullerup, blev ved Commisionens For-

samling den 30te Sept. f. A. udnævnt til Fattigforstander, men undslog sig for Valget.
Hans Vægring blev ifølge Reglementets Bydende, anmeldt for Amtsdirectionen som befalede ham at opgive Grunden, hvorfor han vægrede sig. Dette skeete ved Skrivelse fra Anders Korsgaard. I den Anledning forlangte Amtsdirectionen ved Skr. af 8de Mai d. A. Fattigcomisionens Erklæring om, hvorvidt Anders Korsgaards Grunde vare antagelige eller ikke, og i første Tilfælde forlangte Høistsamme en anden foreslaaet.

I den Anledning erklærede Comisionen: „Den kunde ikke paa Grund af Anders Korsgaards Brev, frafalde sit Valg, da den ikke derved blev underrettet om noget, som den jo vidste da den valgte ham, thi at han skulde være tunghørig, har ingen, som har omgaaet med ham, mærket noget til. Og hvad hans Svagelighed angaaer, da erklære Medlemmerne samtlig, at de anse ham for ligesaa stærk som Nogen af dem selv er. Vel var han syg ved Juletider, men denne Sygdom er forlængst siden forbi. Hvad hans Alder angaaer, da anses han for noget over 50 Aar.

Den Forretning han for Tiden har som Brandfoged, kan formeentlig ikke fritage ham for den Bestilling hvortil han nu er udnævnt, da den dels næsten ingen Byrder medfører, og han desuden kan frasige sig den naar han vil. Hans Udnævnelse i Pastor Gads Embedstid blev ikke tilbagekaldt; men da Pastor Gad strax efter flyttede, ønskede den i Vacancen fungerende Præst ikke nogen Forandring i Commisionen, og jeg, (Blichfeld) som var fremmed i Sognet, ønskede heller ikke i den allerførste Tid nogen Forandring, hvorfor den Fattigforstander, i hvis Sted Anders Korsgaard i Gads Tid var udnævnt, vedblev sin Bestilling indtil nu, og Anders Korsgaards senere Valg, er altsaa kun en Bekræftelse af det omtalte ældre Valg. At dette er overeensstemmende med vor bedste Overbevisning, bekræfte vi herved med vor Underskrivt. Viisbye Præstegaard d. ü. s.

Blichfeld. Niels Østergaard. Jens Christian Nielsen. Peder Andersen.
med paaholdt Pen.

Sognefoged. Kasseer.
Jens Nielsen. Anders Christensen. Anders Christensen.

Ved Fattigkomisionens næste Møde, d. 22 Juni 1829 er Anders Korsgaard tilstede, hvilket ses af at han underskriver tilligemed den øvrige Comision. –

Ved Mødet d. 14 Oct. 1829 besluttedes, at af de i dette Qvartal indkomne Tavlepenge, skulde der tilstaaes 12 Fattige, 24 Skill. Courant hver, og 1 Fattig 1 Mark Courant til Hjelp til at anskaffe sig de nye Psalmebøger, hvis de nemlig kunde lægge Resten til og saaledes benytte den tilbudte Hjelp.

Den 12 Okt. 1830, anføres som Udgift: „Til Maren Jensdatter i Beerup som cirurerede Christen Larsens syge Dreng, 3 Mark."

Under Indtægt for 1830 anføres: „I Anledning af et Testamente imellem afdøde Jens Vestergaard i Ullerup og efterlevende Enke hvorved bestemtes, at den længstlevende, hvis den ægtegivtede sig, skulde til Sognets Fattige give 5 Rbd. Sølv, hvilke betaltes, da Tilfældet indtraadte."

Under Indtægt for 1831 anføres: „En Mulct, betalt af Tømmermand Niels Christian Kirk, for ikke at have mødt i rette Tid ved en i Thisted afholdt Session. 2 Mark Sølv."
– 2de Mulcter paalagte Gaardmand Boye Christensen i Ginderup og Indsidder Lars Pedersen i Kjærup, for Udeblivelse fra Arbeide ved Kirken, hver 1 Mark Sølv."
Frivillige Gaver i 1832 i Anledning af Morten Mølles Huusbryllup, 2 Mark 8 Sk. Sølv."
Under Indtægt for 1833 anføres: „Betalt af Sognefogden Christen Christensen i Ginderup en Mulct, 1 Rd. Sølv."

– Fra 1827 til 1833, havde Visby-Hvidberg Fattigvæsen en samlet Udgift til Christen Vittrup med Familie, paa 422 Rbd. 15 Skill. Sølv. Forældrene havde i disse Aar undgaaet et Straf baade i Thisted og i Viborg Tugthus.

1834 den 28 Marts var Fattigcomisionen forsamlet i Viisbye Præstegaard til et Extramøde, for at tage en Bestemmelse om, hvorledes der skulde forholdes med Christen Vittrup og Kone, som fra Strafanstalten i Viborg vare vendte tilbage her til Districtet og havde forlangt Forsørgelse. Fr. Overauditeur, Herredsfoged Fischer havde havt den Godhed, ifølge Anmodning at overvære Mødet. Ligeledes havde Sognefogden i Hvidberg, Christen Christensen og Gaarden. Peder Chr. Viborg af Ullerup efter Tilsigelse indfundet sig. Det blev da vedtaget, at et Huus i Ginderup, som tilhører Comunen, skulde snarest muligt flyttes til Hvidberg Bye og istandsættes, at det kunde afgive fornøden Beboelses-Leilighed for dem. Af denne Forhandling blev under 2 April, indsendt en Afskrift til Amtet, ledsaget af følgende Skrivelse: „Jeg tillader mig herved at indsende til Deres Høivelbaarenhed en Udskrift af en Fattigcomisions Forhandling, som paa Langfredag

Afskrevet til Thisted Amtstue d. 4 Jan. 1928.

Efterm. d. 28 f. M. blev foretaget i Anledning af de fra Tugthuset i Viborg nylig hjemkomne Tyvsforbrydere Christen Vittrup og Kone. Commissionen, og især Herredsfogden, som var tilstede, ansaae det ved denne Leilighed for nødvendigt at anvende paa dem § 3 af Placat 14 Dec. 1810, ifølge hvilken „Enhver som behøver offentlig Forsorg og Understøttelse, bør forblive i det Fattigdistrict, hvor denne gives ham", og derfor paalegge dem den Forpligtelse. Det ansaaes nemlig for aldeles nødvendigt, at disse for den offentlige Sikkerhed saa særdeles farlige Mennesker, saavidt muligt, bleve indskrænkede til et bestemt Opholdssted, og ikke fik Lov at raade sig selv, da det høiligen var at befrygte, at dette vilde give dem Leilighed til at begynde deres forrige Haandtering igjen, om ikke for saa til Efteraaret, og deres Medhjelpere derved vilde komme i Virksomhed paany. Man meente derfor heller ikke at kunne tillade dem at søge Arbeide uden for Districtet, da de under Paaskud af, at have Arbeide for een eller flere enkelte Dage, kunde streife hele Uger omkring uden at nogen kunde holde Control med dem. Men da det er vitterligt, at denne Indskrænkning ikke behager Ægtefolkene, hvilket de og i Commissionens Møde yttrede, og at det altsaa maaskee ville møde Vanskeligheder ved at gjøre Commissionens fattede Beslutninger gjældende, indstiller jeg herved ærbødigst til Deres Højvelbaarenhed paa egne og øvrige Vedkommendes Vegne, om De ikke maatte finde det rigtigt, hvis De kan tiltræde den ovenfor yttrede Mening, at stadfæste Commissionens Forhandling ved deres gunstige Approbation. Ærbødigst Blichfeld.

Hr. Conferentsraad, Amtmand Faye, R. a D. og D. M.

– Kort efter blev den benævnte Commissionsforhandling sendt tilbage med Approbation.

Aar 1834 den 12 Sept. forsamledes i Viisbye Præstegaard, undertegnede Fattig-Commission, for efter Amtets paa det Kongl. Danske Cancellies Skrivelse af 5 Juli d. A. grundede Ordre, at tilkjende de fra Viborg Tugthuus hjemsendte Fangers, Fattiglemmerne Christen Jensen Vittrup og Hustrue Sidsel Jensdatter, Straf for deres mod Commissionen og Amtets Ordre viste Overhørighed. Amtets Ordre fremlagdes saalydende: „Det Kgl. Danske Cancellie har under 5 denne M. tilskrevet mig saaledes: „Med Hensyn til at Fattiglemmerne Christen Jensen Vittrup og Hustrue Sidsel Marie Jensdatter aldeles have nægtet, ikagtet Fattigcommissionens og Amtets Ordre, at ville deltage i Opfyldelsen af det for dem bestemte Vaaningshuus, har Hr. Conferentsraad i behagelig Skrivelse af 4 f. M. udbedt Dem Collegiets Bestemmelse for, hvor lang en Fængselsstraf der passende kunde anvendes for disse Fattiglemmers modvillige Adfærd, samt om det ikke, med Hensyn til at Fattigvæsenet maa besørge deres Varetægt og Forpleining, kan paalægge dem i Straffetiden at udføre passende Arbeide, hvorhos de endelig har henstillet til Resolution, hvorvidt der, paa Grund af de af merbemeldte Lemmer under et optaget Forhør brugte fornærmelige Udladelser mod Øvrigheden, findes Anledning til at foranstalte dem actionerede. Cancelliet skulde herpaa til behagelig Underretning og videre Bekjendtgjørelse, tjenligst melde, at det overlades til Fattigcommissionen ved Kjendelse at bestemme hvor lang en Straffetid der bør anvendes paa ovennævnte Fattiglemmer for deres udviste Forhold, og maa Fattigcommissionen ligeledes ansees fuldkommen berettiget til i dette Tidsrum at paalægge dem Arbeide. For de brugte fornærmelige Udladelser mod Øvrigheden, bør de foranstaltes tiltalte. Hvilket tjenstligt communiceres Deres Velbaarenhed til egen behagelig Efterretning og til fornøden Bekjendtgjørelse for Fattigcommissionen for at det videre fornødne derefter kan foranstaltes.

Thisted Amtshuus 12te Juli 1834. Faye.

Velbaarne Hr. Overauditeur og Herredsfoged Fischer.

Derefter anmærkes i Parantes: „Aarsagen hvorfor denne Sag blev saa ildigere foretaget end ellers vilde være skeet, var, at de omtalte Fattiglemmer, især Manden, forrettede Kostarbeide, og Man ikke ansaae det for rigtigt at afbryde denne deres nyttige Virksomhed." Udskrifter af Fattigcommissionens og Hassing Reps Herreders Politie Protocoller fremlagdes til Aflæsning og denne Acts Følge.

Almisselemmerne Christen Jensen Vittrup og Sidsel Marie Jensdatter fremstode hvorpaa forelæstes dem Cancelliets Skrivelse til Amtet og forholdtes dem de fremlagte Documenter og de ved det afholdte Politieforhør afgivne Forklaringer, som vedkjendtes. Da Almisselemmerne ei havde Noget at erindre, og alene vedbleve de ved Forhøret Anbragte, at de nægtede at arbeide, for di Fattigcommissionen ei vilde indrette Huset saaledes som de forlangte, blev Sagen, da yderligere Oplysninger

efter det afholdte Politieforhør ansaaes for overflødige, optaget til Kjendelse, som derefter afsagdes saaledes:

Kjendelse!

Ligesom det af de af Fattigforstanderne Mads Nørgaard og Jens Præstegaard samt Sognefogden Christen Christensen ved det under 28 Mai d. A. afholdte Politieforhør afgivne Forklaringer erfares, at Almisselemmerne Christen Jensen Vittrup og Sidsel Marie Jensdatter paa en trodsig Maade have nægtet at udføre det dem af Fattigcommissionen for Viisbye og Heltborg Sogne paalagte Arbeide, med at føre Leer til og kline Vaggene i det Huus som Commissionen efter dens Forhandling af 28 Marts d. A. for dem har ladet flytte og vilde indrette til Beboelse, og at de ligesaa lidet i saa Henseende have villet respectere den dem herom bekjendtgjorte Amts Ordre af 14de Mai d. A., saaledes have bemeldte Almisselemmer ved samme Forhør tilstaaet, saavel at have modsat dem Fattigcommissionens Paalæg, som Amtets Ordre. For den Troadsighed, Overhørighed og Modvillighed til Arbeide, Almisselemmerne have gjort dem skyldige i, ville de blive at tilkjende Straf, som med Hensyn til, at de ei alene have ringeagtet Commissionens, men ogsaa Amtets derimed stemmende Ordre, efter Omstændighederne bestemmes til 20 Dages Fængsel paa sædvanlig Fangekost i Herredernes Thinghuus i Vestervig Sogn, saaledes at Ægtefolkene hensættes i særskilte Arrester, og at de i Straffetiden under tilbørlig Tvang paalægges at udføre det Arbeide, som af Fattigcommissionen anvises dem.

Thi eragtes:

Almisselemmerne Christen Jensen Vittrup og Hustrue Sidsel Marie Jensdatter bør særskilte hensættes i Fængsel paa sædvanlig Fangekost i Hassing-Refs Herreds Thing og Arresthuus i 20 Dage, og i den Tid udføre det Arbeide, som Fattigcommissionen for Viisbye og Heltborg Sogne anvises dem. At efterkomme efter Fattigcommissionens nærmere Foranstaltning.

Blichfeld. Fischer. Johnsen. (Første Lodsie. Visby Vestegaard.) Mads Nørgaard. Jens Præstegaard. Hans Degn. Jens Andersen. Christen Haushiy.

Kjendelsen blev oplæst for Almisselemmerne, som derefter bleve sendte til Arresthuset i Vestervig Sogn.

Den 14 Dec. 1835 var Fattigcommissionen forsamlet for at lægge Forsørgelsesplanen for 1836, i den Anledning bemærkes følgende: „Angaaende det herved paaligned Bidrag af Byg blev, paa Grund af den Skade, som ved Stormen den 8de og 9de August var skeet paa denne Kornsort, vedtaget at det Halve af Bygget maatte ydes med andre Kornsorter saaledes, at 1 Skp. Byg kunde betales med 3 Skpr. Ærter eller Vikker 3 Skpr. Kartofler (med toppet Maal) eller 2 Skpr. Hawre." 1 Mark 14 Skill. Courant.

Under Udgift for 1835 anføres: „3 Vagterstokke til Fattigfogderne, 2 Skilte til do, 8 Skill Cour. – Niels Gade i Ginderup og Morten Nielsen i Viisby kunde bruges som Fattigfogder, og fik derfor det Korn de trængte til, ikke som egentlig Fattighjælp, men som Løn for dette Arbeide."

Under Udgift for 1836: „Til Fattigfogderne for 7 paagrebne Betlere, a. 8 Skill, 3 Mark 8 Skill. – s. A.: „For 12 Bredder, til at ophænges paa de med Koppesygdom besmittede Huse, 2 Mark 6 Skill.

„Christen Christensen fik 3 Skpr. Byg i 1836, som Fattigfoged."

„Fattigfogderne fik yderligere i 1836, 2 Mark og 8 Skill. for 5 paagrebne Betlere."

„Under Regnskabet for 1837: „For paagrebne Betlere i Heltborg Sogn, 20 a. 8 Skill. Rbd. 4 Mark, og for paagrebne Betlere i Viisby, 4 a. 8 Skill. – 2 Mark, samt yderligere i Heltborg, 10 a. 8 Skill. = 5 Mark."

„I 1838 paagrebes 16 Betlere i Visby og Heltborg Sogne."

Ved Mødet d. 28 Juli 1840 anmærkes: „Ingen af de Fattige ere døde, derimod er der ved Fattigvæsenet skeet den vigtige Forandring, at Christen Vittrup og Kone var arrestered for Tyveri, hvorved ved deres Absence er inddraget, men deres Børn have maattet sidestilles i Sognet, hvorved Udgiftene til denne Familie ere betydelig forøgede."

1841 den 24 Marts anmærkes: „Ingen nye Fattige have meldt sig, derimod ere de for Tyveri anklagede og ved Underretten dømte Ægtefolke Christen Vittrup og Kone ved Overretsdom frifundne, fordi der manglede tilstrækkelige Beviser, og derfor hjemsendte.

Under Udgift for 1841: „1 Kakkelovn af Steen til Abigael Cornelii's datter, 1 Mark 2 Skill."

(Pastor Blichfeld underskriver sidste Gang ved et Møde i Visby Skole den 31 May 1842.)
(Ved Mødet i Gimerupgaard (C. Hansen.) 9 Oct. 1842 underskrev Pastor J. N. F. Leth første Gang.)
eller Fittrup?

Onsdagen d. 2 August 1843 holdt Sognefordandersk. et Møde hos sammes Medlem Ole Jensen i Nørhedegaard. Det ønskelige og hensigtsmæssige i at have et vel opbygget Fattighuus istedet for de flere gamle og forfaldne, som for Tiden stode til Fattigvæsenets Brug, blev bragt paa Bane og discuteret ligesom og sammes Omfang og Indretning nærmere omhandledes. Formanden Hr Hansen, (el. Fuglsang) (Gjinnerupgaard.) og Gaardm. Chr. Balle (Holtberg.) vare villige til efter Forsamlingens Ønske og Anmodning at udarbeide et Udkast og Plan for en saadan Bygning, og skulde da Forstandersk. i et Møde i Vinterens Løb gjennemgaae og nøiere drøfte bemeldte foreløbige Disposition før Bygningens Udførelse kunde stilles til Licitation. C. Hansen. Leth. Peder Chr. Videbæk. Johannes Jensen. Christen Christensen. Christen Balle.

Møde d. 27 Oct. 1843. Fattiglem Christen Larsens Enke af Holtberg havde beklaget sig over, at Bøeren af Visby Vestergaard, Johnsen, istedet for at levere 2 Læs Høiduer a 24 Snese, kun havde leveret hende 36 Snese i Alt, samt at de leverede Tørv vare af en meget daarlig og ubrugelig Qvalitet. I denne Anledning blev bemeldte Johnsen ved Skrivelse fra Forstandersk. paalagt snarest muligt at yde ovennævnte Fattiglem de resterende Tørv, ligesom han og underrettedes om, at Forstandersk. paa Grund af de stedfindne Omstændigheder saae sig opfordret til for Fremtiden at foranstalte den forrige Kontrol med de af ham til de Fattige ydende Tørvs Levering, en Kontrol som vi havde forudsat enhver retsindig Mand vilde have forskaanet os for."

(Johnsen tiltraadte Fattigkommissionen ved Mødet d. 16 Juni 1831 som største Lodseier, og underskrev sidste Gang ved Mødet d. 29 Marts 1838.)

Møde d. 11 April 1845. „Da det af flere Grunde, og navnlig for Børnenes Skolegangs Skyld blev anseet for nødvendigt at faae det af Jesper Olesen beboede Huus, tilhørende Fattigvæsenet, flyttet ned paa Visby Byes Gade, skulde man i denne Anledning conferere med Skomager Frihstück, paa hvis Eiendom Huset er beliggende, om han ikke var villig til at besørge denne Flytning, eller i al Fald deeltage i sammes Omkostninger.

Ved Sognefordandersk.mødet d. 18 Sept. 1845 hos sammes Medlem Ville Rasmussen, blev et Forslag fra Hr. Hansen om, imod en Godtgjørelse af 2000 ¾ brændte Murstene, at transportere 8000 Murstene fra Fuglsang Teglværk til Aldershvile i Kirup taget under Overveielse, og fandt man at det vilde være i Communens Interesse paa denne Maade, at skaffe de til flere af Fattighusenes nødvendige Reparation behørende Sten tilveie, og befandtes da, at Kjøreleie i bemeldte Anledning skulde prøves lagdviis i begge Sognene.

Møde den 5 Marts 1846. „Det hensigtsmæssige ved at faae en Fattig-Foged ansat i Sognene til at forebygge de mange uidensogns Fattiges Betleriet, blev bragt paa Bane. Men da man ikke vidste Nogen der passende kunde overtage denne Function, blev Sagen sat i Bero for det første."

Møde den 27 Juli 1846. „Nogle af Visby Beboere mødte og yttrede Misfornøielse med den af Forstandersk. under 11 April f. A. tagne Bestemmelse, at faae det af Fattiglem Jesper Olesen beboede Huus nedflyttet paa Visby Fælled, paa Grund af, som de meente, at det vilde blive for bekosteligt, og at denne Flytning ikke vilde være til Fordeel for bemeldte Jesper Olesen.

Efter at have taget denne Sag paany under Overveielse, fandt Forstandersk. ingen Anledning til at forandre eller frafalde den engang tagne, paa gode Grunde støttede Beslutning. Huset blev dernæst taget i Øiesyn af samtlige Medlemmer, ligesom man og samtlige bleve enige om det passende og med mindste Bekostning kunde tilbygges den vestre Ende af det Fattigvæsenet tilhørende Huus, almindelig kaldet Visby Hospital. Da man formente, at det med bemeldte Huses Flytning forbundne Arbeide vanskelig kunde udføres førend imellem Høeslet og Kornhøst, blev det bestemt til denne Tid."

Møde d. 15 October 1846. „Da man havde Anledning til at nære Frygt for at der fandt Mislighed Sted, med Hensyn til de afsidde Fattiglemmers Efterladenskaber, blev vedtaget, at enhver Sognefordander, til hvis Kundskab det kom, at et Fattiglem var syg, og om hvis dødelige Afgang der kunde være rimelig Formodning, skulde ufortøvet i Forening med en anden medtaget paalidelig Mand, begive sig til hendes Boepæl, og optage en Fortegnelse over hendes Boelhave o.s.v., hvortil den i sin Tid optagne Registrerings-Forretning, der i saa henseende kunde medtages, vilde yde den fornødne Veiledning."

J. N. F. Leth. Ville Rasmussen (Sørch Mose) Gjinderup. Ole Jensen. Christen Balle.

Afskrevet til Visby Amtstue d. 20 Jan. 1928.

Møde den 28 April 1847. „Forstandesk. maatte protestere imod at Gaardmand Sognefoged Ville Rasmussen havde Ret til at fordre det paa hans Eiendom beliggende Fattigvæsenet tilhørende Huus nedrevet til Bortflyttelse, og skulde man i denne Anledning søge at skaffe sig de herhen hørende Oplysninger i Vedkommendes Documenter tilveiebragte. Ved Mødet d. 18 Aug. 1847 kom man overens med ham om, at han skulde bidrage 10 Specier til Huusets Flytning, der da skulde finde Sted i Aaret 1848."

Møde d. 12 October 1849. „Flere af Sognefor standerskabets Medlemmer yttrede deres Utilfredshed med, at de arbeidsføre Fattiglemmer ikke vare at formaae til at grave Kartofler op, eller foretage andet Arbeide som de maatte anses istand til at udføre, ligesom man ei heller saae dem nogensinde beskjæftigede med at samle (A-ætydelig) af Agrene. Til disse grundede Udsættelser, der bleve fremførte med Hensyn til flere Almisse-Lemmer af Heltborg Sogn, skulde der tages tilbørlig Hensyn ved næste Aars Ligning."

Møde den 21 Febr. 1850. „Da Villads Honningholms Fiolin var i den Grad brøstfældig og i Stykker, at den formeentlig ikke kunde bringes i brugbar Stand, og da dog et Instrument skaffede ham nogen Fortjeneste, og af ham saa meget attraaedes, indrømmedes ham ogsaa et saadant, der tilligemed tilhørende Kasse erholdtes til Kjøbs hos Sognefoged J. Chr. Andersen i Heltborg, for den billige Priis, 2 Rbd. 4 Mark."

Møde den 8 Juli 1851. „Paa Grund af den høie Priis, hvori Kornet for Tiden stod, og den Vanskelighed, hvormed de mindre Huusmænd kunde erholde samme da Forraadet her i Egnen kun var ubetydeligt, bestemtes, at det Fattigvæsenet tilkommende Beholdninger af Korn, skulde overlades visse mindre formuende Huusfolk, for en moderat Priis, nemlig den sidst satte Capitelstaxt, 16 Rb. Mark, og imod contant Betaling."

Møde d. 26 Sept. 1851. „Der anføres bla. a.: Paa Grund af Sognepræstens nær foranstaaende Afreise til Rigsdagen, blev man enig om at foretage Fattig-Ligningen for næste Aar, dog med den Reservation, at hvis Omstændigheder i enkelte Yderes økonomiske Stilling i den Tid der endnu er tilbage af Aaret skulde gjøre Forandring i saa Henseende nødvendig, da vilde saadan blive foretaget i den Bidrags Listen blev fremlagt til almindeligt Eftersyn og Bidragene indkrævede."

Møde d. 29 Sept. 1852. „Fattiglem Villads Honningholm beklagede sig over at være bleven slet behandlet, under sit Ophold hos Gaardmand Peder Viborg i Heltborg, idet saavel bemeldte Peder Viborg, som hans ældste Søn Anders havde tilføiet ham legemlig Ulempe, hvoraf ogsaa hans Ansigt bar Spor, idet Sagen var oprevet og det ene Øie ganske forslaaet. Da Sagnefor standesk. ikke var uden Frygt for, at bemeldte Villads Honningholm, der desto mere er meget drikfældig, i en berust Tilstand ved krænkende og fornærmelige Udtryk og Ytringer tildeels selv havde foraarsaget hiin Behandling, fandt man ikke Anledning til videre at forfølge denne Sag, men formanede ham til ved ædruelig og høflig Opførsel at undgaae Stødt for Fremtiden."

I Heltborg.
Istedetfor de i det nye Fattighuus værende to Kakkelovne af Murersteen, der paa ingen Maade svare til deres Hensigt og forbruge altfor meget Brændsels-Materiale, bestemtes, at to Jernkakkelovne skulde anskaffes og indsættes inden Vinteren."

Møde d. 8 August 1853. „I Anledning af Fattiglem Jens Christian Mortensens Kreature forulempede de til det nye Fattighuus i Heltborg tilgrændsende Beboeres Korn og Græs Marker, udfærdigedes en alvorlig Tilrettevisning i denne Henseende. Foruden den almindelige Opfordring til alle Pastoratets Beboere om Renlighedes og Sundheds Reglers Overholdelse, skulde samtlige Fattiglemmer i Fællesskab af de respective Sundheds-Committeer tilholdes at sørge for den størst mulige Renlighed, saavel i deres Beboelses Leiligheder, som med Hensyn til Sengeklæder, Sengehalm, Gangklæder og Drikke-Vand, ligesom og i Henseende til Luftens daglige Fornyelse og Udrensning ved Vinduer og Døre.

69 Møde den 8 Marts 1855. Da Gaardm. Niels Sønderhedegaard af Visby, istedetfor 20 Snese Fladtorv, havde ydet Fattiglem Lars Andersen kun 11 Snese og 3 Tørv skulde han ved Formanden erholde Tilhold om, uopholdelig at lade de resterende 8 Snese og 17 Tørv komme bemeldte Fattiglem tilgode, da de ellers bleve anskaffede paa hans Bekostning.

Møde d. 17 Dec. 1857. Forstander Chr. Andersen anmeldte, at en Bøde til Beløb 5 Rbd. ved Forlig var tilkjendt Fattigkassen af Fuglsig Teglværks-Arbeidere.

Møde d. 17 Febr. 1860. Med Gaardm. And. Skaarup i Holtborg, er sluttet Accord om en aarlig Godtgjørelse af 2 Mark Rigs Mønt for at holde den paa hans Eiendom beliggende Brønd i tilbørlig Stand med Dække, o.s.v., samt for sammes uhindrede Afbenyttelse af de i det nærliggende Fattighuus boende Fattiglemmer.

Møde d. 27 Oct. 1863. Til de forulykkede Hanbjerg Fiskeres Efterladte, var af Sognefor standerskr. indsamlet 250 Rbd. 2 Mark, der ligesom det i lignende Anledning til bemeldte Sogn afsendte Beløb 22 Rbd. blev tilstillet Sognepræsten for Hanbjerg og Engberg Menigheder, Pastor Vaupell til Uddeling iblandt bemeldte Enker og Børn.

J. N. F. Leth. Knud C. L. Andersen. Jens Nielsen. Jens Lyngklip Niels Lings. Ole Berthelsen. Peder Tolbøll.

(Pastor J. N. F. Leth skriver sidste Gang i Protokollen ved Mødet den 19 December 1867.)

Ved Mødet d. 5 Jan. 1868 skriver M. N. Hjardemaal første Gang i Protokollen.

Møde den 15 Dec. 1868. Paa Grund af de forholdsvis usædvanlige høie Priser paa Byg, og det ringe Forraad der haves deraf, vedtog man for neste Aar, for største Delen at levere Fattiglemmerne Rugbrød, istedetfor som tidligere Byg til Brød, og man afsluttede Accord med Bager Niels Madsen i Holtborg om at levere det for de første 6 Maaneder af Aaret udskrevne Antal Brød, for en Betaling af 27 Sk. for Stykket. (8 Lb.)

M. N. Hjardemaal. C. Andersen. Jesper Brandgaard. Niels Lings. Jens Lyngklip. P. Clausen. Niels Vestergaard.

Dermed er uddraget hvad der fandtes af Interesse i den gamle Protokol, trods de mange Forhandlinger i en saa lang Aarrække, er det kun lidt flg har uddraget. A. C. S. 29/7 27.

Afskr. til Thorsted Sogneraad 21 Marts 1928.

Afskr. til Thorsted A. Sogneraad 21 Marts 1928.

Afskrift af
Forhandlingsprotokol for Visby-Heltborg Sogneforstanderskab
1842-1878.

Afskr. til Protokol A. Anm. den 21 Marts 1928.

Møde den 17 Febr. 1842. „Der forlangtes Sogneforstanderskabets Mægling i en Dispüt om en Markveis Løb, mellem Jens Christensens og Claus Pedersens Marker. Da man paa Grund af at en betydelig Vandmasse havde samlet sig paa det omqvæstionerede Stykke, ikke kunde dömme med nogen Visshed om Sagen, erklærede de Mænd, som havde forlangt Synet afholdt, at de, naar Sogneforstandersk. vilde beramme et særskildt Møde for Afgjörelsen af denne Sag, vilde være fornöiede med den Kjendelse som da maatte blive given. Et saadant Møde afholdtes den 5 April s. A., og ved dette blev den Vei afsat med 8 Alens Bredde efter bedste Skjönnende. Samtlige tilgrændsende Lodseiere erklærede sig tilfreds med den af Forstandersk. gjorte Bestemmelse.

Ved samme Møde toges endvidere følgende Beslutning i Henh. til Forordn. af 13 Aug. 1841: „Sognefogderne opfordres til at bivaane Møderne, hvis de ikke ere Medlemmer af Sogneforstandersk., for at de gjennem dem i mindre vigtige Tilfælde kan gives Herredsfogden Efterretning om, hvad der i Henseende til de til Politievæsenet henhörende Gjenstande forhandles og besluttes; i de mere vigtige Tilfælde derimod tilstiller Formanden Herredsfogden en Udskrift af de tagne Beslutninger, hvis Udförelse, forsaavidt derimod ikke maatte være noget at erindre, ved Politiemesteren sættes i Kraft.

- Med Hensyn til de fordærvelige Følger af überettiget Udskjenkning og Salg af Brændevin, forenet med Ardhold og Aftensæde, ligesom ogsaa af Handel med Rom, Kaffe og Piker, o. s. v., hvilket giver den fattige Almue Leilighed til üunödvendige Udgifter, og til at afhænde sine Landproducter, for til höie Priser at anskaffe sig Overdaadighedsartikler, have vi besluttet nöie at paasee, at saadant for Fremtiden ophörer. Den første Forholdsregel vi i den Henseende tager, er en streng Advarsel til alle Vedkommende, med Betydning, at saafremt de ikke üeblikkelig ophöre med deres ülovlige Forhold, blive de angivne for Överigheden og dömte efter Loven. At Angivelse ikke strax finder Sted, synes os at være af den Grund rimeligt, at de, ved de mange Exempler af samme Slags, ere blevne ligesom vant til at ansee det for tilladeligt. Med Hensyn til Haandværkere, finde vi ikke, at der for Tiden kan foretages Forandring, da de ikke hos os klages over de mindre düeliges Præstationer, og alle, saavel Fiskere som Mestre, have Arbeide nok.

Hvad Betlerie angaar, da vil det vel vanskeligt kunne forhindres, at fo Districtets egne Fattige stundom gaae til En og Anden for at erholde en Fornödenhedsartikel, der bestaae i Klæde eller Föde; men fremmede Betlere skulle advares for at komme i vort District, og Beboerne opfordres til, naar dette desuagtet skeer, at lade dem transportere til Sognefogden, der da besörger dem overleveret i Överhedens Hænder, til anordningsmæssig Afstraffelse. Saadanne Personer, som enten ikke kunne faae, eller ikke ville söge Tjeneste og Erhverv, vil Sogneforstandersk. söge at anvise Arbeide; men dersom de Paagjældende ikke holder sig denne Anvisning efterrettelig, maa der meddeles Politiemesteren Efterretning om det den modvillige Løsgjænger givne Tilhold til Arbeide eller Tjeneste, for at han ved Politie-Protocollen kan blive paalagt at üdföre det ham paalagte Arbeide, da han ellers ikke i Almindelighed kan straffes som Løsgjænger."

Til Haandhævelse af Politie-Orden besluttedes endvidere Følgende: „Dandseforsamlinger, som afholdes for Betaling, afskaffes aldeles, da de som oftest üdarte og foranledige Uordener. Herfra ündtages 2 Dandseforsamlinger i hvert Sogn mellem Jüul og Kyndelmisse, hvilke skulle ophöre om Morgenen mellem Kl. 6 og 7. Sognefogden og en Sogneforstander skulle vaage over Orden i alle Dele.

Alt Arbeide, Villighedskjörsel og deslige maa aldeles ophöre ünder Gudstjenesten. Overtrædem af denne Bestemmelse blive angivne for Politiemesteren, og af ham mülcterede.

For at sætte en Grændse for den Handel med Bissekram, som vi af flere Grunde anse høist forderlig, da Statskassen derved besværes betydeligt Indgreb gjøres i Kjøbstedkjøbmandenes Rettighed, hvilke dog paa Grund af deres Privilegier maa bære store Byrder, medens Bissekræmmerne unddrager sig saadanne, — da endvidere Landalmuen og navnlig Tjenestefolk derved gives forførerisk Leilighed til Anskaffelse af unødvendige Artikler, ville vi offentliggjøre en eftertrykkelig Advarsel til alle Bissekræmmere, om at afholde sig fra vort Distrikt og opmuntre Beboerne til at paagribe saadanne Mend, hvis hele Virksomhed er imod Loven, og ved at overlevere dem og deres Vare i Øvrighedens Hænder, lade dem undgjælde for deres lovstridige Færd. Da Værdien af det Bissekram som anholdes, efter Omkostningernes Fradrag, tilflyder Anholderne og denne Omstendighed maaskee kunde afholde Mange fra at paagribe en Bissekræmmer, af Frygt for at det skulde faae Udseende af at Egennytte var Drivfjederen, saa opfordre vi til at lade det saaledes Indkomne tilflyde Fattigkassen, hvorved en Bissekræmmers Paagribelse kommer det hele Sogn tilgode.

Alle disse Beslutninger ville vi lade bekjendtgjøre ved Kirkerne, at de kunne komme til saa mange Vedkommendes Kundskab som muligt.

Viisbye Præstegaard d. 5te April 1842.

P. Hansen. Blichfeld. Johannes Jensen. Knudsen Balle. Ole Jensen. Chr. Knudsen. Peder Chr. Viborg.

Den 7 April 1842 afholdtes et Extra-Møde, der bivaanedes foruden af den tilkaldte Sognefoged, af hele Sogneforstanderskabet med Undtagelse af Præsten, der ved Embedsforretninger var forhindret. Dagens Forhandlinger angik Veiene, og der begyndtes med den Vei, der fra Stenkisten, vesten for den saakaldte Engkjærbro, løber gjennem Hellborg By til Landeveien. Den afsattes 12 Alens Brede indtil den vestre Ende af Ville Rasmussens Gaard. Her var Forstanderskabets Meninger om dens fortsatte Løb saa delte, at Formanden fandt sig foranlediget til at foreslaae, at Herredsfogden hidkaldtes, for at afgjøre Disputen, hvilket Forslag enstemmig blev antaget. Derfra begav Forstanderskabet sig til Ullerup, gjennem hvilken By det afsatte en Vei med 12 Alens Brede, og en Længde af 662 Alen. Fra Ullerup gik Sogneforstanderskabet til Viisbye hvor det, for at forandre den Veis Løb, der gaaer igjennem en, den længste Tid af Aaret, ufremkommelig Dal, afsatte en Vei i omtrentlig lige Linie fra Ole Jensen Nørhedegaards Mark, over Poul Pedersens, Johannes Jensens, Søren Madsens, Søren Hansens og Knudsen Rimmelhøis Jorder til Landeveien. Hertil gave ovennævnte Mænd samtlige deres Samtykke, hvilket de ved deres Underskrifter bekræfte. Samme Gang erklærede Søren Madsen, at da den Vei, som gaaer gjennem Dalen Norden for Viisbye Vestergaards Indmark, for Eftertiden ophører at være alfar Vei, og 12 Alen saaledes blev overflødig til Markvei, vilde han nøies med at den afsattes med 8 Alens Brede.

Anmærkning: „Da det kom til Underskrift gik Søren Hansen fra sit Ord, hvorved det Hele kuldkastedes." P. Hansen.

Møde d. 2 Mai 1842. I Anledning af den i Forstanderskabets Møde d. 7 April opstaaede Disput om Veiens Løb gjennem Hellborg Bye, tilkjendegav Herredsfogden Formanden, at han den 2 Mai vilde indfinde sig, for at afgive en Kjendelse. Dessaarsag sammenkaldtes Forstanderskabet, og de forskjellige Veie besigtigedes. Alt anførtes af begge Parter pro og contra hvorefter Herredsfogden erklærede sig for den nordre Vei, der saaledes bliver Byens Hovedvei." Afskrevet til Thisted Amtsvis den 3 May 1928.

„I Gjennem Amtet tilstilledes d. 11 Mai Formanden et Circulaire, hvori det Kongelige Danske Cancellie opfordrer Forstanderskabets Betænkning angaaende den mest hensigtsmæssige Organisation af Ting-Vidner.

Den 8 Mai afholdtes i denne Anledning et Møde, hvori vi, efter Sagens Overveielse fandt, at den i Loven bestemte Omgang er næsten uiværksættelig i en Jurisdiction, der har saa stort Omfang, at de til Møde i Retten pligtige, ofte bo flere Mile fra Tingstedet, og saaledes dels blive forbebyrdet med denne Forretning, dels ogsaa ofte ere ude af Stand til at indfinde sig, enten for Veirs eller Veies (Høyld.), ligesom den lange Afstand i ethvert

Tilfalde der udkrævede hurtig Tilstedeværelse, altid vilde være til Hinder.

Ogsaa synes os den Omstendighed at burde komme i Betragtning, at mange af de Individer, der have Forpligtelsen, ikke have de Egenskaber, der ere en nødvendig Betingelse for Opnaaelsen af Lovgiverens Hensigt. Mange Grunde tale derimod for at der i Nærheden af Tingstedet udnævntes et passende Antal agtbare Mænd, der i en vis Tid, mod en passende Betaling, der blev at udrede af den hele Jurisdiction, vare forpligtede til personlig at give Møde i Retten. Saadanne Mænd vilde nemlig, om de end i Begyndelsen vare temmelig fremmede for den Forretning der paalaae dem, efterhaanden med Øvelse erholde en klar Forestilling om dens Nytte og Betydning, og derved komme til at interessere sig for den; da vilde altid nogle af dem være ved Haanden naar det behøvedes, og Dommeren kom saaledes ikkun under høist sjeldne Omstendigheder i den Nødvendighed, der vistnok med Rette ansees for skadelig, at maatte afbenytte sine egne Betjente. Udnævnelsen af disse Mænd finde vi hensigtsmæssigst at kunne overdrages Amtsraadet, der gjennem Stedets Præst lettelig kunde faae opgivet et forholdsvist Antal Mænd, der baade i intellectuel og moralsk Henseende qualificerede sig til Functionen.

Ved samme Møde bad Præsten sig fritaget for denne Gang at reise til Thisted som Valgmand ved det forestaaende Amtsraadsvalg, grundet paa, at Pintsefesten er saa nær forhaanden. I hans Sted udnævntes C. Hansen til Fuglsang (Formand for Forstanderskr.) der overtog sig dette Hverv paa den Betingelse, at der gaves ham Befordring, da den travle Drift ikke tillader ham at afbenytte sin egen. Heri vare alle Sognefortanderne enige, og overlod til ham at træffe fornøden Foranstaltning, hvilket er skeet saaledes, at han i Forening med Valgmanden for Hurup Sognefortanderskr. leier en Mand til at kjøre for 1 Specie, hvoraf altsaa kun Halvdelen tilfalder denne Commune at udrede."

„Den 6 Juli 1842 indgik Formanden (C. Hansen til Fuglsang.) med en Forespørgsel til Amtet, saaledes lydende: „Aar 1834 forespurgte Grurup Sognefoged hos Amtmanden, om han ikke som Sognefoged var fritaget for at forrette Spanddag og Gangarbeide til Kirke-Skole- og Fattigvæsenet, og blev der ham da gjennem Herredsfogden tilkjendegivet, at da han ifølge den nyere Lovgivning er fritaget for at forrette Tilsigelserne til forneevnte Arbeiders Forrettelse, der nu paalægges Kirkevægen, Skolepatronen og Fattigforstander, kan han ikke fritages for at deltage i Arbeidet in natura, i Lighed med Sognets øvrige Beboere, efter rigtig Tour og Omgang.

Vissbye Sognefortander, der kjendte denne Amtsresolution, tilsagde derfor Sognefogden til at forrette Arbeide til Skolen. Han undslog sig imidlertid derfor, og foreviste faae Dage efter en Skrivelse fra Herredsfogden af følgende Indhold:

„I følge Forordn. 11te Nov. 1791 ere Sognefogderne, ligesom efter senere Bestemmelser, fritagne for al naturel Arbeide til Skolerne, men ei for Skolebidrags Udredelse, eller hvad der til Skolernes Vedligeholdelse paaligner, med Undtagelse af hvad der medgaaer til Vedligeholdelsen af Hegn omkring Skolehusets Jordlod. Hvilket i Anledning af Sognefogdens Forespørgsel meddeles til fornøden Underretning.

Jeg tillader mig derfor at udbede mig Deres Høivelbaarenheds Erklæring om hvorledes vi skulle bringe Harmonie mellem disse modsatte Fortolkninger, eller hvis Ordre vi under disse Omstendigheder have at følge. Mig forekommer det vanskeligt, at Sognefogderne ligesaavelsom Sognefortanderne skulle tage Del, ei blot i forneevnte Arbeide, men ogsaa i Veiarbeidet, da disse i mange Henseender ere mere belyrdet end han, uden derfor at erholde nogensomhelst Lettelse."

Herpaa har Amtmanden svaret saaledes under 9 Juli: „Ved behagelig Skrivelse af 6te d. M. fra Sognefortanderskr. for Vissbye og Holtborg forespurgt om Sognefogden er fritaget for at forrette Spanddag og Gangarbeide til Kirke-Skole-Fattig-og Veivæsenet. I denne Anledning meldes gjenstridigt, at om det end kunde anses vanskeligt at Sognefogden ikke var fritaget for at forrette Pligtarbeide til den communale Indretning, hvor han ei havde Ubekvemhed med at forrette Tilsigelserne, synes dog den nyere Lovgivning, navnlig Forordn. af 29 Sept. 1841 §10 Litra g., at have bibeholdt den i Forordn. af 11te Nov. 1791 §5, etablerede Regel, at Sognefogden som Løn for den Byrde der er forbunden med hans Bestilling, tilkommer Fritagelse for al Slags Pligtarbeide.

Jeg maa derfor være af den Formening, at Sognefogden er fritaget for at forrette Spanddag og Gangarbeide til Kirke-Skole-Fattig-og Veivæsenet."

Den 26 Juli 1842 afholdt Sogneforstandersk. det 3die lovbefalede Møde. Formanden meldte, at have siden sidste Forsamling modtaget fra Herredsfogden et Circulaire, angaaende Afbetaling af den danske Statsgjeld. Det ledsagedes af en Skrivelse, hvori Herredsfogden forlangte Forstanderskabets Erklæring om, hvorvidt det fandt det hensigtsmæssigst at lade i Sognet omløbe en Indbydelse til Beboerne, for at disse kunde tegne sig for frivillige Bidrag til ovennævnte Øiemed. Forstanderskabet fandt at den i Finantsbestyrelsen indførte Besparelse, langt sikrere fører til det attraaede Maal.

Ved dette Møde afleverede Høiærværdige Hr. Provst Blichfeld, der nu formedelst Forflyttelse fratræder Embedet Fattigregnskabet, tilligemed den til dette hørende Beholdning, stor 68 Rbd. 4 Mark 4 Skill., hvilke ere i Formandens Varetægt.

Fattrup den 26 Julii 1842. C. ~~Hansen~~ Hansen.

Blichfeld. Ole Jensen. Johannes Jensen. Christen Balle. Christen Christensen.

Afskr. til Tvisted Amtsavis den 10 Juni 1928.

„Den 30te Aug. 1842 afholdt Sogneforstandersk. det 4de lovbefalede Møde. Formanden til kjendegav, at have fra Amtet modtaget en Skrivelse, hvori Forstanderskabets Erklæring affordredes angaaende en Twist, der var opstaaet mellem Jens Viborg, Poul Pedersen Vestergaard, paa den ene Side, og Michel Sørensen paa den anden Side. Spørgsmaalet angik Vandafløbet fra et Kjær, der stöder til Michel Sørensens Eiendom. Sogneforstandersk. besigtigede Terrainet, fandt at Vandet havde sit naturlige Løb over Michel Sørensens Lod; men at det var nødvendigt at kaste en Grøft af 5 Qvarters Dybde, naar det skadelige Vand behørigt skulde afledes. Michel Sørensen erklærede, at han ingen Grøft vilde have over sin Eiendom, uden han blev tvungen dertil, endskjøndt han vedgik at Vandet altid havde haft sit Løb derover. Derimod paastod han at det kunde ledes Vesten ud over en af Klagernes Mark. Sogneforstandersk. undersøgte hvorvidt denne Paastand var grundet, og fandt da, at det vel var gjørligt, men at det baade var unaturligt, og kun kunde iværksættes ved at kaste en 4 a. 5 Gange saa lang, og mere end dobbelt saa dyb Grøft."

Møde d. 20 Dec. 1842. Morten Jensen af Ginderup forlangte Forstanderskabets Anbefaling paa en Ansøgning til Hans Majestæt Kongen, om Privilegium til at drive Handel med grove Vahre. Den givne Erklæring er saaledes lydende: „I følge Opfordring af Ansøgeren, kan Sogneforstandersk. ikke andet end udtale sig for det Ønskelige i, at et saadant Privilegium allernaadigst maatte meddeles, da herstedt føles Savnet af Leilighed til, nu og da, uden besværlige Reiser, at kunne forsyne sig med Artikler, hvis nødvendige Brug ikke altid kan forudsees, og saaledes ikke anskaffes de enkelte Gange Beboerne komme til Kjøbstaden.

Husfolk i Særdeleshed, der kun forbruge smaae Qvantiteter og næsten aldrig komme til Byen, vilde derved sættes istand til uden Extraomkostning at forsyne sig med deres Smaafornødenheder, hvilke de nu enten ofte maae undvære, eller ogsaa kun kunne forskaffe sig ved en Tidsspilde, der stundom er mere værd end den behøvende Gjenstand. Forstanderesk. maae derfor allerundergivenigst anbefale Morten Jensen, der er det bekjendt som en stedsom og agtværdig Mand, til det Ansøgtes Opnaaelse.

Skjøttelig foretoges Valg af Formand, og blev da C. Hansen eenstemmig generalgt.

C. Hansen. J. N. F. Leth. Peder Chr. Viborg. Christen Balle. Ole Jensen. Joh. Jensen. Christen Christensen.

Fra Dampbrænderie-Eier Meulengracht af Nyekjøbing paa Mors, var indkommen en Begjæring om Anbefaling paa en Ansøgning til Hs. Majestæt Kongen, angaaende Rettighed til at have Udsalgssteder af Brændevin paa forskjellige Pladser i Landet. Sogneforstanderesk. meddelte den forlangte Anbefaling, fordi det i det Ansøgtes Opnaaelse saae en fremtidig Opmuntring til en forøget Kartoffeldyrkning, saa og fordi et føleligt Savn derved vil blive afhjulpet, idetmindste Brændevin nu engang ikke ganske kan undværes, og Anskaffelsen ved Smuggelbrændevinens Ophør, og de lange Afstande fra Kjøbstaden er blevne vanskeligere, ligesom det heller ikke blev ubemærket, at der ingen Brændevinsbrænderie forinden drives i Thye, og kun til Nødvendighed blevne Artikel desaarsag i høi Grad fordyres ved at gaae gjennem flere Hænder. Toftum den 16 Mai 1843.

samme Underskrifter som ovenfor.

Møde d. 29 Juni 1843. Da den for Visby-Grurup og flere Sogne ansatte Gjordemoder i længere Tid har været syg og svag, og ude af Stand til at fungere, fandt man

det nødvendigt at indgaae til Amtet med Forslag om, at enten en midlertidig Assistent af hende maatte antages, eller hun maatte gaae af med en passende Aftægt.

– Formanden anmeldte at have fra Farver Möller modtaget en Ansögning til Hs. Majestæt Kongen, om Privilegium til at anlægge Farverie og Stampeværk i Ydbye. Sognefortandersk. enedes om at afgive følgende Erklæring: „Med Hensyn til foranstaaende allerunderdanigste Ansögning, finder man sig foranlediget til at erklære, at det antager, at det attraaede Farverie vil være betydeligt i Egnens Interesse. Vi og Mange med os have, paa Grund af den lange Afstand fra Byen, ikke liden Besværlighed ved at faae farvet hjemmegjorte Töier; og det er af samme Aarsag ikke sjeldent, at vi ei allene ikke faae disse til den Tid vi helst maatte önske, men at ogsaa mangt et Stykke bliver ügjort, der, naar Farveriet var nærmere og Husmödrene selv kunde see til og tale med Farveren, vilde holde den rede Skilling inde, som Bonden ofte nü giver üd til kjöbt Klæde, og hans Früentimmer til farvede Fabricater. Vel gives der allerede her paa Landet i et Par Miles Afstand andre Farverier; men denne Egn, der i sig indbefatter flere store Byer, har ingen, og Concürrence vilde, idetmindste stundom befri fra vilkaarlig Behandling, baade med Hensyn til Priser og Vahrenes Godhed.

Sognefortandersk. maa derfor allerunderdanigst anbefale det Ansögte til den kongelige Naade, i den Overbevisning, at manges Önske derved imødekommes, og en ofte følt Trang afhjelpes." Viisbye d. 4de Augüst 1843. samme Underskrifter som ovf.

Extra Möde d. 12 Sept. 1843. Formanden anmeldte, at have fra Herredsfogden modtaget til Erklæring en Begjering fra det Boddüm-Ydbyske Sognefortandersk. om at faae Nabosognene til at hjelpe dem med at istandsætte Veiene fra Döier til Döier-Odde og fra Döier-Möllegaard til Döier-Odde. Sognefortandersk. fandt sig foranlediget til at erklære: „At det ikke kan indsees, at der er nogen Grund til Opfyldelsen af denne Begjering, da Ydbye Sogn ikke har flere Veie at istandsætte end det meget godt selv kan overkomme, og det antog, formedelst den Beliggenhed der navnlig anføres som talende for Petitionen. Thi for det første gjennemskjæres det, som bekjendt, af Hovedlandeveien, der spares det ikke ubetydeligt Veiarbeide, og for det Andet begrændses det paa den ene Side af Limfjorden, hvilket foranlediger en langt ringere Færdsel paa dets Veie, end de Sogne have, der ligge midt inde i Landet. Den Ind- og Udskibning, der for Heltborg Sogns Vedkommende forefalder i Ydbye Sogn, er ikke saa betydelig at Veien deraf tager nogen Skade, saa meget mere som Nees Sünd og Döiermöllegaard ere dets naturlige Udskibningssteder, der desaarsag ogsaa i langt de fleste Tilfælde dertil benyttes. Den Omstendighed, at Heltborg tilligemed flere Nabosogne engang frivillig har hjülpet Ydbye Sogn med Anlegget af de omtalte Veie, synes ikke med Billighed at burde anføres som noget Motiv til, at det fremtidig skal overtage en Forpligtelse, ligesaa lidt som det forekommer os at kunne forandre Sagen, at den Overeenskomst der da blev sluttet, skete ifølge vedkommende Sognefoged's individuelle Ønskelse, thi hvorledes denne har været eller ikke været, er en aldeles ligegyldig Ting, aldenstund Factum er, at Ydbye Sogn gjordes en Tjeneste af Heltborg Sogn. At det ikke driftedes af noget Sogneraad, er en Selvfølge, da der ingen existerede. Sognefortandersk. for Viisbye og Heltborg maa derfor for dets Vedkommende protestere mod den tilsigtede Byrde, da vi ikke kunne have Deel i Istandsættelse af alle de Veie, som vi mellem Aar og Dag befare.

Füttrup d. 12 Sept. 1843. samme Underskrifter.

Ved Mödet d. 13 Dec. 1843 frasagde Formanden sig sin Function, og foranstaltede et nyt Valg afholdt, og blev da Velærværdige Hr. Pastor Leth eendstemmigt valgt til Formand.

Möde d. 7 Febr. 1844. Det bestemtes, at Forordningen om det saakaldte Dommerkorn, skülde ved Oplæsning fra Kirkerne, bringes til alm. Kundskab.

Möde d. 18 April 1844. Det blev besluttet, at der ved det forestaaende Amtsraadsvalg skülde paa Viisby og Heltborg Sognefortanderskabs Vegne, stemmes paa Hr. Cand. phil. Gaardeier Hansen og Pastor Bagger, Aabyf.[?] pra Mors.

– Man blev enig om, at der skülde indgives et Andragende til Amtet om, at et Forbüd maatte üdgaae imod at Drifter af løse Hüde maatte finde Sted paa Veiene, da saavel

disse derved bleve beskadigede, som de tilgrændsende Marker og Enge (ere) udsatte for en meget skadelig Nedtraaden.

Endvidere besluttedes, at man skulde stræbe efter at faae en Forening bragt istand imellem Sognenes Beboere, der skulde sigte til at holde Vadene inde, saalænge Faarene gik løse.

– Ved Skrivelse fra Amtet som svar paa et under 12 Febr. indgivet Forespørgsel angaaende det saakaldte Dommerkorn, var det Sogneforstandersk. commiuniceret, at den ved Forordn. bestemte Afgift af bemeldte Korn, var for en heel Gaard 1 Skp Byg, og for en Halvgaard ½ Skp. Byg, hvilken Amts Skrivelse ved Oplæsning ved Kirkestevne var Beboerne commiuniceret.

Møde d. 5 Juli 1844. Et Andragende om at Broen over „Elsvad" maatte opføres og vedligeholdes for Herredets Regning, var af Amtet sendt til Forstanderskabets Erklæring.

Man skjønnede ikke, at de i bemeldte Andragende anførte Grunde og berørte Omstændigheder kunne tillægges den Vægt og Betydning, som Andragendets Forfattere formene, og kunde man altsaa ikke anbefale samme til høie Vedkommendes Approbation. Møde d. 28 August 1844. Da det var kommet til Forstanderskabets Kundskab, at Tømmermand Claus Pedersen af Visby tvertimod Lov og Forordninger, og til stor Skade i flere Henseender for By og Omegn, tillod sig Udskjænkning og Udsalg af Brendevin og andre spirituøse Drikkevare, havde man ved Skrivelse af 26 d. M. tilsagt bemeldte Claus Pedersen at møde for Forsamlingen, og modtog han da og af samme en alvorlig Paamindelse og bestemt Advarsel imod for Fremtiden at gjøre sig skyldig i denne fordærvelige Uskik, da Forstanderskabet ved den første Lov-Overtrædelse, der hos ham maatte finde Sted i berørte Henseende, og som kom til dets Kundskab, uden Skaansel ved Overigheden vilde foranstalte ham afstraffet. Claus Pedersen aflagde bestemt Løfte, ikke for Fremtiden at skulle gjøre sig skyldig i en saadan Lov-Overtrædelse. Samtlige Medlemmer lovede at være opmærksomme paa, og ved næste Møde anmelde, om der maatte være andre af Sognenes Beboere der gjalficerede sig til en lignende Advarsel. Afskr. til Thisted Amtsavis den 7 Juli 1928.)

Møde d. 11 April 1845. Med den i det 14de Gjordemoder-District ansatte Gjordemoder, Christiane Bandgaard, er for Visby Sogns Vedkommende i Forening med de øvrige til Districtet hørende Sogne, nemlig Grurup, Bedsted og Villesløv, slaaet Accord om 9 Rb. Skill. pr. Td. Hartkorn efter den nye Matrikul, som Godtgjørelse for Boepæl, Ildebrændsel, Foder og Græsning til en Koe, hvilken Accord tager sin Begyndelse fra førstk. Mandag af.

„I Tiden fra April 1845 til 1859 fandtes intet særligt af Interesse i Protokollen."

Møde d. 13 Dec. 1859. Et Andragende om det Ønskelige i, at et Foraars Marked med Heste og Kvæg maatte afholdes, blev fremlagt og vedtoges det at meddele Forslagsstillerne, at Visby, Heltborg Sogneforstanderskab var enig med dem i, at et saadant Marked var ønskelig, og burde formeentlig afholdes 8 Dage efter Kliplev Marked, og at Kjøbstaden Thisted af flere Grunde maatte være det Sted, hvor samme hensigtsmæssigst burde afholdes.

Møde d. 8 Januar 1868. Ved Afleveringen af Sogneraadets Archiv, udbetalte dets tidligere Formand, Velærv. Hr. Pastor Leth, det ifølge forrige Aars Regnskab, tilstedeværende Overskud, 80 Rbd. 4 Mark 5 Skill., hvormed Medlemmerne blev bekjendt.

Man blev enig om, at Skjødet paa det af Hr. Skolelærer Kappel af Sogneraadet afkjøbte Stykke Jord, ikke stillede betryggende Sikkerhed, da der hviler en uudslettet Forheftelse paa Eiendommen. Da Hr. Kappel kom tilstede under Forhandlingerne, tilbød han at ville skaffe Skjødet frigjort for ovennævnte Forheftelse, og tilbød at ville stille fyldestgjørende Sikkerhed derfor ved Caution, eller ved at deponere en Sum af samme Størrelse som den omhandlede.

Sogneraadet blev, med Undtagelse af et Medlem enig om, at naar han indgik ovenstaaende Forpligtelse skriftlig, og stillede den Sikkerhed som man ønskede, samt at han ligeledes skriftlig vilde tilstaa at udlægge en Vei langs med nordsiden af det ham afkjøbte Stykke Jord, at man da vilde gaa ind paa ovenstaaende Forslag. Ovennævnte Medlem, L. Andersen derimod, mente ikke at kunne gaa ind derpaa, medmindre Hr. Kappel vilde sælge et Stykke Jord til Sogneraadet, af ca. 1000 □ Alens Størrelse til gangbar Pris, til at henlægge under det Afkjøbte, og anbefale de gamle Bygninger med Plads til Communens Eiendom. Paa Grund af, at ovenstaaende ikke blev indrømmet, protesterer jeg mediunderskrevne L. Andersen imod at antage den af de øvrige Medlemmer vedtagne Bestemmelse, da Skjødet uden videre af

Sognerraadet vor kjendes ugyldig og annulleres, paa Grund af dens Ugyldighed som Document, og som den nu er, kommer tilstede med Hensyn paa Eiendommens Taxation. M. Hjardemaal, Form. C. Andersen. Jens Lyngklip. Niels Lings. Niels Vestergaard. P. Clausen. Jesper Sandgaard.

Den 15 Jan. 1868 holdt Sognerraadet et Extra Møde i Heltborg Skole. Hr. Kappel tilbød at stille Sognerraadet et thinglest Sikkerhedsbevis paa stemplet Papir, med Sikkerhed i sin Eiendom inden 1 Maaned fra Dato, for den omhandlede Forhøftelse, og for at han udsteder fri og uforhæftet Skjøde paa den ham afkjøbte Eiendom. Tillige indrømmede Hr. Kappel, at han for sig og Efterkommere vil udlegge en Vei langs med Nordsiden af den ham afkjøbte Eiendom paa 4 Alens Bredde. Dog paa den Betingelse, at Skolen efter Bestemmelsen til næste Sommer opføres paa den omhandlede, af ham afkjøbte Eiendom. Dette paa Grund af ovenstaaende Tilbud opnaaede Overeenskomst underskrives af begge Parter; dog fasthaldt C. Andersen sin Protest.

Mandagen den 15 Marts 1869, blev efter forudgaaet Bekjendtgjørelse, den gamle Skolebygning i Heltborg bortsolgt ved offentlig Auction til Nedbrydelse. Skolebygningen blev tilstaaet Husmand og Smed Thomas Larsen i Heltborg for 202 Rd. og som Cautionist og Selvskyldner for Beløbets Betaling til 11 Juni Termin, antoges Møllereier Anders Chr. Poulsen af Refs. Tillige bortsolgtes derefter noget gammelt Skoleinventar til Adskillige for et Beløb af 1 Rd. 2 Skill.
(Ved et Møde d. 15 Oct. 1868 opnaaedes kun et Bud paa 120 Rd. paa den gamle Skolebygning.)

Tirsdagen d. 17 August 1869 afholdt Sognerraadet Møde hos Anders Christian Jensen. Formanden, M. Hjardemaal havde anmeldt Forfald da han paa Grund af sit Helbred saae sig nødsaget til at søge en Læge i Kjøbenhavn. Niels Lings valgtes til midlertidig Formand.

Efter at have overstaaet en langvarig Halsoperation, forlangte Formanden M. Hjardemaal ved Mødet den 16 Nov. 1869, i Henhold til Læge-Attest, enten at udtræde af Sognerraadet, eller ogsaa at fritages for sine Pligter som Medlem af Sognerraadet, foreløbig i Vinter, eller indtil hans Læge erklærer at han kan overtage ovennævnte Bestilling, uden Skade for sit Helbred. Dette indrømmedes.

Møde d. 22 Febr. 1870. Paa Grund af at det muligt kunde være til Indtægt for Kommunen, vedtoges det at meddele Herredsfogden, at Færgestedet ved Nees sund drives af en mye Ær, der tilflyttede sammesteds i Foraaret 1869.

— Da man var kommen til Kundskab om, at Pigen Ane Marie Jespersen havde udvist et yderst rosværdigt Forhold under den i Østergaard grasserende smitsomme Sygdom, ved at være de Syge til Pleie, vedtoges at indgaa til Amtet med Andragende om, at Pigen af samme maatte erholde en passende Opmuntrings Godtgjørelse.

Møde d. 1 Juni 1870. Et Andragende fremlagdes fra nogle Mænd i Nord Thy til Krigsministeriet, om at Thisted maatte blive Garnisonsby for en Militairafdeling, hvilket anbefaledes.

Møde d. 22 Juli 1870. Fra Herredscontoiret fremlagdes Skrivelse, hvorefter det forlanges oplyst hvormegget Areal der af Communens Eiendom langs Limfjorden af denne er bortskyllet eller ødelagt. Sognerraadet formeente, at der af Communens Eiendom, som strækker sig i circa 1 Miils Længde langs Limfjorden, i Løbet af de sidste 20 Aar er bortskyllet en Bredde af ca. 20 Alen, som saaledes omtrentlig vil kunne anslaaes til ca. 17 Tdr. Land.

Møde d. 20 Juni 1871. Der fremlagdes et Andragende til Ministeriet, fra Husmand Johannes Nielsen i Ydby, hvori han ansøger om Tilladelse til, at der paa den ham tilhørende Eiendom i Ydby Sogn maa aarlig afholdes et Foraars- og et Efteraars Marked. Sognerraadet vedtog at anbefale Andragendet.

Møde d. 14 Dec. 1872. Fra Handelsbestyrer C. H. Vagner i Visbyaa fremkom en Ansøgning til Min. om Tilladelse til at erholde Krohold i Kjærstrup By, til Sognerraadets Erklæring. Da Meningerne i Sognerraadet vare delte om det ønskelige i, og Nødvendigheden af et Krohold paa det nævnte Sted, idet 3 af Medlemmerne vare for, og 4 imod Sagen, saa vedtog man at afgive den Erklæring paa Andragendet, at Flertallet af Sognerraadets Medlemmer ikke fandt tilstrækkelig Anledning til at anbefale det Ansøgte.

77 Møde d. 24 April 1872. Fra en i April, ved et Møde i Thisted valgt Committee, bestaaende af en Deel af Egnens større Eiendomsbesiddere samt Handlende, var fremkommen et Andragende til Indenrigsministeriet, angaaende en heldigere Ordning af Markedsdagene her i Amtet, samt tillige Andragende om, at den nuværende Markedsplads for Vestervig, nemlig paa Rønbede, for Fremtiden henlægges til selve Vestervig By, hvorpaa Sogneraadets Erklæring affordredes. Man vedtog at anbefale den foreslaaede Omordning af Markedsdagene, paa det bedste, hvorimod man paa det bestemteste maatte modsætte sig Henlæggelsen af Vestervig Markedsplads til Vestervig By, da denne Omlæggelse af Markedspladsen maa ansees som meget uheldig for den langt overveiende Deel af Markedsgjæsterne, da Vestervig ligger paa en Udkant af Egnen, hvorimod den nuværende Markedsplads har en heldig Beliggenhed. Tillige fremlagdes et Andragende fra en Deel af Communens Beboere til Ministeriet, hvori de ansøge om, at der maatte blive oprettet et Apotheek ved Kolding Aa, man vedtog at anbefale det ansøgte. L. Andersen forlangte strax til Protocollen, at han bestemt har modsat sig at anbefale det ansøgte. Afskrevet til Thisted Amtsavis d. 29 Juli 1928.

Møde d. 23 Nov. 1871. Da Gaardmand Jens Vang i Feltborg havde ved Indgrøftning afsperret een langs hans Eiendoms Jorder, liggende 2den Klasses Vei, som er betegnet i Veifortegnelsen som Vei No 20, fra Hovedlandeveien i Sydøst til Veien No 4, og han efter mundtlig at være tilsagt af Formanden og 2 af Sogneraadsmedlemmerne, nemlig L. Andersen og Niels Kings, om at standse med Arbeidet, samt sløife det allerede Indgrøftede, og atter bringe Veien i farbar Stand, uden at han har villet efterkomme dette Paalæg, saa havde Formanden (Hjardemaal) henvendt sig til Prokurator Beck (i Vestervig) for at faa Oplysning om hvorledes man rettest skulde gaa frem i denne Sag, og Jens Vang havde derefter faaet en skriftlig Tilsigelse om at standse med Indgrøftningsarbeidet øieblikkelig, og atter bringe Veien i farbar Stand, hvilket han atter nægtede, hvorefter man ifølge Prokuratorens Raad vedtog at indstille Sagen til Amtet, med Begjæring om, at denne enten maatte blive optaget som offentlig Politisag, eller at der i modsat Fald maatte tilstaaes Communen fri Proces og Sagfører. Jens Vang indfandt sig idag ved Mødet som han foregav for at faa Sagen jevnet, men da Sogneraadet ikke fandt at kunne slutte anden Overenskomst med ham, end at han øieblikkelig, saa hurtig Veiret tillod det, sløifede det Indgrøftede, og atter bragte Veien i farbar Stand, samt at han for sin uhyriste Trods og Tilsidesættelse af det offentliges Interesser erlagde en Mulkt til de Fattiges Kasse, hvilket han bestemt nægtede; saa vil den foretagne Beslutning være at bringe til Udførelse.

Den 18 Marts 1872 indfandt Undertegnede Medlemmer af Sogneraadet sig paa Veien No. 20 i Feltborg, for i Henhold til den ved Hassing Reps Herreders Ret, d. 6 Febr. d. A. afsagte Dom, at afsyne den af Gaardmand Jens Vang ved Grøftningsarbeide afsperrede Vei, og befandtes da at Grøften vel var nedgravet, men at Veien paa Grund af Grøftningsarbeidet endnu er ufarbar, og man ansaa det nødvendig, at Veien paaføres 100 Td. Gruus, inden den igjen af Sogneraadet kan antages som farbar, og for vi i Henhold til den ved Hassing Reps Herreders Politiret afsagte Dom, kan anse Veien tilbagegiven af Jens Vang i samme farbare Stand som den var før han paabegyndte Grøftningsarbeidet i Sommer, nemlig saaledes, at der fra Vestenden til Midten af Veistykket paaføres 3 Td. Gruus pr. Favn, og 1-2 Td. pr. Favn den øvrige Vei, samt 8 Td. paa et Stykke Sønden for, hvor Jens Vang har borttaget Grøntorv midt i Veien.

Sogneraadet anmodede Jens Vang om at paaføre det nævnte Gruus til 1 April, hvilket han nægtede, hvorefter det vedtoges at indstille Sagen til Politimesterens Afgjørelse.

Møde d. 24 April 1872. Efter at der i Henhold til Politimesterens Forlangende, af Retten var udnævnt 2 uvildige Mænd, til at afsige Kjendelse over hvor stort et Parti Gruus der maatte ansees nødvendig paa Veien No. 20 i Feltborg, for at den kan ansees tilbagegivet af Jens Vang i samme farbare Stand som den var før han kastede Grøft i samme, og da de nævnte uvildige Mænd ved deres Kjendelse havde fastsat 96 Td. Gruus, saa vedtog man at indsende den nævnte Kjendelse til Politimesteren med Anmodning om at paalægge Jens Vang snarest muligt, under en Dagmulkt, at paaføre Veien det nævnte Quantum Gruus, samt at henstille til Politimesteren, at da han ikke har efterkommet Dommen, han da maa ikjendes en Mulkt for sin Overhørighed af samme.

Da Politimesteren i Svar paa Sogneraadets Skrivelse af 25 dennes, havde meddeelt, at han ansaa det rigtigst forinden videre foretages i Sagen mod Jens Vang, at Raadet affordrede hamen Erklæring, om han er villig til at paaføre Veien No. 20 i Feltborg det Antal Td. Gruus, som af de af Retten udnævnte uvildige Mænds Kjendelse er

bestemt, nemlig 16 Tdr., saa indfandt undertegnede Medlemmer os Mandagen d. 29 April hos Jens Vang for at afforde ham den nævnte Erklæring, idet vi tilbød ham at Sogneraadet for sit Vedkommende vilde frafalde Sagen, naar han inden Lørdag Aften d. 4 Mai paaførte Veien det nævnte Antal Tdr. Grüus efter vor Anvisning, og han derhos betaler en Mulkt til de Fattiges Kasse, fordi han ikke har efterkommet den af Politiretten afsagte Dom, idet vi fastholdt, at dersom han ikke til den nævnte Tid havde paaført Grüset, at den i Dommen bestemte Dagmulkt af 5 Rd. fra den Dag da træder i Kraft. Jens Vang erklærede paa det bestemteste, at han ikke nogensinde vilde paaføre den nævnte Vei Grüset, det maatte koste hvad det vilde. Som Vidner uden for Sogneraadet vare tilstede, Sognefoged Chr. Andersen og Gaardmand Niels Larsen af Heltborg. Da Jens Vang saaledes ikke var at formaa til at paaføre Veien Grüset, endskjøndt Raadet paa det mest indtrængende forestillede ham det urigtige i hans Vægring, og den mulige Følge deraf, at Dommen i sin fulde Strenghed kunde træde i Kraft, og det da vilde blive ham en meget betydelig Udgift, og han dertil kun gav trodsige Svar og fastholdt sin Paastand, saa indstilledes Sagen atter til Politimesterens Afgjørelse, med den Bemærkning, at da mundtlig Overenskomst ikke havde været at opnaa, maa Raadet henholde sig til Dommen, idet vi henstille til Politimesteren, at Dagmulkten træder i Kraft i den fulde Udstrækning, som han, af Hensyn til Veiforholdene i Slutningen af Marts og Begyndelsen af April, maatte finde rigtigst, med Anmodning om at Veien ved Foranstaltning af Politiet, maa blive paafort det af de uvildige Mænd fastsatte Antal Tdr. Grüus, og snarest muligaabnet for Færdselen, eller i Tilfælde af at dette ikke kan skee, at Raadet da erholder Meddelelse om hvorledes man har at forholde sig, saavel med Grüuspaaførselen, som med Sagen i sin Helhed. M. Gjerdemaal. Niels Lings. Jens Lyngklip. L. Andersen.

Møde den 14 Mai 1872. Der fremlagdes Skrivelse fra Herredsfogden af 3 Mai, hvori han paa vor Skrivelse af 30 April, i Sagen mod Jens Vang, forlanger de uvildige Mænds afgivne Kjendelse afhjemlet for Retten, Torsdagen den 16 dennes, i hvilken Anledning Raadet skal lade møde et Medlem for at paahøre Afhjemlingen.

Hertil valgtes Gaardeier Jens Lyngklip.

Møde d. 11 Juni 1872. Da Jens Vang fremdeles undlader at paaføre Veien No. 20 Grüus, vedtoges det at forlange hos Politimesteren, at Dagmulkten inddrives hos ham fra den Dag Sogneraadet først var hos ham, og ifølge de Uvildige Mænds Kjendelse, opfordrede ham til at paaføre Grüset, nemlig fra d. 29 April.

Møde d. 10 August 1872. Fra Procurator Bech i Vestervig fremlagdes en Skrivelse, hvori han meddeler Raadet, at han ifølge vort Forlangende har foretaget Udlæg hos Gaardmand Jens Vang, for de ham efter Politirettens Dom idømte Bøder, regnet fra d. 29 April d. A., indtil 19 d. M., eller for 81 Dage a. 5 Rd., ialt 405 Rd., og da Jens Vang for Fogden erklærede intet upantet Gods at eie, og udtrykkelig forlangte sin Gaard skrevet, saa blev denne udlagt til Dækning. Procuratoren tilraader dernæst Raadet at begjære Auction efter Udlægget. Da Raadet ogsaa anser det nødvendig for endelig at see en Ende paa denne Sag, at lade det udpantede bortsælge ved Auction, vedtoges man at anmode Procurator Bech om at foranstalte det formældne foretaget i denne Hensende." Afskrevet til Thisted Amtsavis d. 24 Aug. 1928.

Møde Lørdag d. 14 Sept. 1872. Fra Procurator Bech fremlagdes Skrivelse, hvori han meddeler Sogneraadet at han har beramme Auction afholdt over Jens Vangs Gaard ifølge Udlægget. Jens Vang fremkom ved Mødet, og erklærede at han nu havde paaskjøt det forlangte Quantum Grüus paa Veien No 20 i Heltborg, og da han nu indser at have feilet i denne Sag, bad han Sogneraadet om at eftergive ham en Deel af Mulktbeløbet. Raadet blev enig om at indrømme ham af Hensyn hertil at nedsætte Boden til 95 Rd., forsaavidt vi dertil ere berettigede, imod at han afholder Alle af Sagen flydende Omkostninger, hvilket Forslag Jens Vang indgik paa, og stillede Garanti hes som følger: " Jeg Undertegnede Gaardmand Jens Vang i Heltborg, tilstaaer herved, at jeg har afsluttet Overenskomst med Visby Heltborg Sognerad om, at jeg for den af mig udviste Fremfærd i Sagen angaaende Afgriftningen af Veien No 20 i Heltborg, har indgaaet paa, imod at Sogneraadet frafalder Resten af Mulktbeløbet, at ville betale til de Fattiges Kasse i Heltborg, inden 1 Nov. d. A., 95 Rd., skrives femog halvfemsindstyve Rigsdaler, samt at jeg betaler Procurator Bech hans Salair, samt forøvrigt alle af Sagen flydende Omkostninger, hvorfor jeg stiller Gaardeier Jens Nielsen i Kjærstrup som Caution ist og Selvskyldner, ligesom ovenn. Jens Nielsen og-

saa indestaaer som Cautionist og Selvskyldner for det hele Mulctbeløbs Betaling, ialt 405 Rd. til 11 Dec. Termin d. A. god Betalingstid, dersom det ikke af det Offentlige kan tilladtes at Sogneraadet maa eftergive mig Mulctbeløbet, nemlig 310 Rd.

I Betragtning af foranstaaende forpligter Raadet sig til imorgen at underrette Herredsfogden og Prokurator Beck om den trufne Overenskomst, samt anmode Sidstnævnte om at lade den berammede Auktion aflyse i Avisen inden Auctionsdagen, ligesom vi vil søge at bidrage hvad vi formaar, til at den foranstaaende Overenskomst maa træde i Kraft.

Fra Herredsfogden fremlagdes Skrivelse, hvori han udtaler det ønskelige i, at ~~et~~ faa oprettet en stadig Postforbindelse med et gaaende Bud, 2 Gange om Ugen imellem de respective Communer og Herredscontoiret, og hvori han anmoder Sogneraadet om at lade Møde ved et Medlem paa Thinghuset i Vestervig d. 19 Sept., for nærmere at drøfte Sagen. Hertil valgtes Anders Skaarup.

Møde d. 7 Febr. 1873. I Henhold til Herredsfogdens Skrivelse af 30 Sept. 1872, hvori han foreslaaer en Postforbindelse oprettet mellem Visby, Heltborg og Hiirup Communer til Vestervig og Herredscontoiret, afholdtes ifølge Brevveksling med Hiirup Sogn, et Fællesmøde, for at afhandle det nævnte Forslag. Fra Hiirup Sogneraad var mødt et Udvalg af Sogneraadsmedlemmerne, Peter Højris og Jens Bisgaard. Man blev enig om at bestemme Postruten saaledes: „At Posten afgaar fra Visby 2 Gange ugentlig efter Herredsfogdens nærmere Bestemmelse, saaledes at han de nævnte Dage afgaar hver Morgen fra Visby Brevsamlingssted eller Sognefogden i Visby til Sognefogden i Heltborg, Heltborg Brevsamlingssted, Kjøbmand A. Møller Pedersen i Refs, Formanden for Hiirup Sogneraad og Sognefoged Peter Højris i Ettrup, gjennem Ettrup til Herredscontoiret, og skal han tilligemed være forpligtet til at medtage Breve og Bud til Apotheket, Distriktslægen og Prokuratorerne i Vestervig. Dog bemærkes, at han fra Nytaar 1874 skal være forpligtet til ogsaa at gaa til den Formand for Sogneraadet i Visby-Heltborg, som til nævnte Tid bliver valgt. Man vedtog at ville indrømme en Betaling for et Aar af høiest 52 Rd., som fordeles mellem begge Communer med ligemeget pr. Td. Hartkorn.

Budet maa være berettiget til at medtage private Breve og Pakker, og vedtog man at fastsætte Betalingen herfor som følger: „For et almindeligt Brev, 2 Skill. Et Pengebrev af indtil 10 Rd., 4 Skill. Et do. af indtil 50 Rd., 6 Skill. Et Do af indtil 100 Rd., 8 Skill. I pothekersager og Pakker efter Overenskomst. Til at afslutte Accordt med vedkommende Postbud, valgtes en Comitte af Peter Højris, Niels O. Hedegaard og M. Hvidemaal.

Ved Mødet d. 9 Febr. 1873, afsluttedes Accord med Hiirsmand Søren Christensen Overgaard om at overtage den gaaende Posttour fra Visby til Vestervig, for en Sum af 45 Rd. for et Aar.

Møde Fredagen den 25 Sept. 1874. „Paa Amtsraadets Vegne mødte Eyber og N. Mortensen, der fremkom med Forslag til, at der af herværende Communer ydes Tilskud til et paatænkt Jernbaneanlæg fra Struer til Thisted, med fast Bro over Oddesund. Efter at denne for Egnen saa vigtige og betydningsfulde Sag var diskuteret, blev det enstemmig vedtaget, at der med Amtsraadets Samtykke, for Visby Heltborg Kommunekasses Regning, tages Actier i det omhandlede Jernbaneanlæg for et Beløb af 5600 Rd. skrives fem Tusinde og sex Hundrede Rigsdaler, som Sogneraadet forpligter sig til at udbetale til den Tid og paa samme Maade og i samme Forhold, som det Tilskud ydes, der skal udredes af Amtsrepartitionsfonden.

Det er en Selvfølge, at Kommunen for det tegnede Beløb beholder Actierne i Banen ligemed Amtet. N. O. Hedegaard (Formand.) Jens Hansen. P. Kleusen. Peder P. Bach. Poul Andersen. Anders Chr. Jensen. Fabricius. (Futtrup.)

Møde d. 12 Juni 1875. „Fra Kommissionen for den gjennemgaaende Jernbane fra Struer over Thisted til Nørresundby, forelaae et Andragende til Indenrigsministeriet, med Opfordring til at besørge samme understøttet af saamange af Kommunens Beboere som muligt, og da man fandt Andragendet vel begrundet, enedes man om at virke for Sagen efter bedste Evne, hvorefter de tilsendte Eksemplarer fordeltes imellem Medlemmerne,

som lovede at besørge Underskrifterne paategnede saa betids, at Ansøgningerne kan indsendes til Amtet inden denne Maaneds Udgang.

Mødte d. 24 Sept. 1877. Fra Kammeraad Hansen (Thisted.) var fremkommet et Andragende til Folkethinget, om at paaskynde Jernbaneanlægget gjennem Thy, for i Betragtning af de daarlige Aaringer, derved at forskaffe den arbeidende Klasse bedre Erhverv, hvilket Andragende man enedes om at besørge underskrevet af Kommunens Beboere.

Hermed er uddraget af denne Protokol hvad der fandtes af Interesse.

A. C. Svalgaard d. 9 Aug. 1927.

Afskrevet til Thisted Amtsarkiv d. 4 Sept. 1928.

Afskrevet i Decbr. 1950 til Visby-Hellberg Sognerad i Anledning af, at den originale Protokol er bortkommen.

A. C. Svalgaard. 21 Decbr. 1950.

Protokollen er omsider fundet, og Afskriften modtaget, og bliver indsat i By- og Sognearkivet i Thisted.

A. C. Svalgaard. 9 Jan. 1952.

Afskrift af Skoleforhandlingsprotokol for Heltborg 1840-67.

Læreren i Visbye faaer efter approberet Plan in natura, 6 Tdr. Rug 10 Tdr. Byg, 4 Læs Byghalm, 4 Læs Havrehalm, 4 Læs Hø, 14 Læs Mosetørv, samt 12 Læs Hedetørv. Endvidere 6 Tdr. Byg efter Cap. Taxt a 2 Rbd. 5 Mark ½ Skill. = 17 Rbd 3 Skill. rede Sølv. For at ringe Klokken, 6 Rbd. Sedler. Kirkesangerlön for 1½ Aar. 15 Rbd. rede Sølv. Lærerens Navn var Söndergaard.

Læreren i Heltborg faaer in natura, som ovenfor anført, dog faaer han 12 Tdr. Byg efter Cap. Taxt = 34 Rbd. 6 Skill., samt for at ringe Klokken, 8 Rbd. Sedler, samt i Kirkesangerlön for et Aar, 10 Rbd.

Istedetfor 4 Læs Lyng, som efter Planen er tillagt Enhver af Lærerne, men som Beboerne have Mangel paa, nyder Enhver af Lærerne ifölge mindelig Overeenskomst 5 Læs Skidtörv og 2 Rbd. „Hestil Enkepension til Degnen Kroghs Enke, 4 Tdr. Byg. (svaredes af Söndergaard.)

Skolekommisionen for Visby og Heltborg, var i Febr. 1840, Blichfeld Sognepræst. Jens Hyldgaard og Johannes Jensen, Skolepatroner. Poul Pedersen, Peder Lings, Mads Ambye og Jens Hauskou, Skoleforstandere. Samt som „Medlignings-mænd", Niels Jensen, Anders Christensen, Anders Jensen og Ole Jensen.

Möde d. 13 Oct. 1840. Protocollen blev eftersee, hvorved det viste sig, at nogle Forsömmelser vare indtrufne, men da man skjönnede, at Forældrene havde behövet Börnene i den vanskelige og langvarige Höst, mente Man sig ikke forpligtet til at möldtere. Höstferien havde formedelst bemeldte Beskaffenhed af Hösten, varet i 5 Uger.

Ved Eftersyn af Protocollen i Mödet d. 27 Oct. 1840, viste det sig at adskillige Forsömmelser vare indtrufne, men da Börnene havde været brugte, deels til Markarbeide, deels til Kartoffelopgravning, mente Man dog ikke at burde möldtere.

„I Aaret 1840 fik en Murermester for Heltborg Skolehus: Udspækning og Hvidtning i 5 Dage paa egen Kost, 1 Rbd. 2 Mark 13 Skill. Sölv."

„En Takke fik 2 Mark daglig. 100 Murersteen kostede 4 Mark 8 Skill. Courant."

„For at snoe 300 Faune Siner, 9 Skill Sölv."

Ved Eftersyn af Protocollen i Mödet d. 16 Febr. 1841 befandtes det, „at Skolen, især i Forhold til den strenge Kulde, havde været ordentlig besögt."

Ved Mödet d. 3 Marts 1841 befandtes, at Skolen i Forhold til det strenge Vinterveirligt, havde været antageligt besögt.

Ved Mödet d. 7 Juli 1841, befandtes det, at Skolen havde været tilbörlig besögt paa et Par Undtagelser nær, som man dog mente at kunne ünderskjöldes, saa at der altsaa ikke blev möldteret.

Ved Mödet d. 25 Oct. 1841 befandtes de Börn som havde forsömt Skolen, at have været brugt til Kreaturers Vogtning i den langvarige Höst, eller benyttede til Kartofles Opgravning.

Möde d. 7de Dec. 1841. Protocollen fremlagdes, hvoraf sees, at Skolegangen i Forhold til det meget regnagtige Veir, og Veiens deraf foraarsagede Ringhed, havde været meget tilfredsstillende.

Da Sognepræsten og den af Sogneforstanderne som har med Skolevæsenets Sager at bestille, Gaardmand Peder Christian Viborg den 28de Juli var tilstede i Heltborg Skole, for ved Sognepræstens Bortreise at eftersee Skolejournalen og bedömme Börnenes Flid, fandtes Skolen i det Hele at have været ordentlig besögt, hvorfor de ikke blev möldteret. Gid Herrens Velsignelse hvile over Skolen og dens brave Lærer!

Heltborg Skole den 28 Juli 1842. Blichfeld. Peder Christian Viborg.

Ved Sogneforstanderskabets Möde den 8 Mai 1843 blev vedtaget, at der skulde foranstaltes nogle store Steen henlagte ved Veien i Marheden af Jens Chr. Pölsen Huus, og et Rækverk opstilles ved Siden af samme, da Skole-Börnene ofte om Vinteren, paa Grund af den store Vandstrom, sammesteds havde Vanskelighed ved at passere Veien til Skolen.

Afskrift

af Skolelærer og Kirkesanger A. Söndergaards Indberetning om Heltborg Kirkesanger og Skolelærer Embedes nuværende Indtægter 1858.

„6 Tdr. Byg og 10 Tdr. Rug. 20 Tdr. Byg efter Cap. Taxt. Offer og Accidentser 133 Rd. Paaske- og St. Hansrente: 2 Brod, 1 Smör, 21 Oste imellem 6 og 7 Pd. 33¾ Snese Æg. Melk til Ost af Beboerne om Sommeren. Brændsel: 14 Læs Skidtörv a. 32 Snese 12 Læs Flagtörv a. 20 Snese. 4 Læs Lyng. For at ringe Klokken 10 Rd. Kirkesangerlön 102

Skolepenge 32 Rd. Anordningsmæssig Fourage. Skolegorden ligger Norden for Byen langt borte fra Skolen. Den udgjør omtrent 5 ½ Td. Land g. M. hvoraf omtrent 3/5 ved den nye Matricul er boniteret til 13, og det øvrige til 14 og 15. Jordsmonnet er leerblandet Muld. Skolebeligen bestaar af 2 Stuer 1 Sovekamme, Pigekammer og Spisekamme, hvilket alt tilligemed Kjøkkenet er noget indskrænket, desuden et Gjestekamme og et Kamme til en Hjælpelærer.

Hjelborg Skole den 6te Dec. 1858. A. Søndergaard.

Ved Skrivelse af 31 Jan. 1859 fra Provst Poulsen er Kirke- og Undervisningsmin. Resolution af 28 s. M. meddeelt, ifølge hvilken den under 17 Nov. f. A. fra 1 December næstefter at regne, entledigede Skolelærer og Kirkesanger A. Søndergaards Pension, der dog først bliver at oppebære fra den Dag, da han ophører at nyde Embedets Indtægter, er bestemt til 284 Rd. 2 Mark 11 Skill., som udgjørende 2/3 dele af Embedets Reguleringssum, 426 Rd. 4 Mark 1 Skill.

Ved Mødet d. 9 Febr. 1859 blev følgende 3 indstillede til det ledige Embede: „Som No 1. Gerh. F. Kappel. No 2. M. A. Vorde, og No 3. H. P. H. Steen. No 1. fik Embedet.

Fra c 1847 til 1867 er der kun indført Regnskab i Protokollen. A. C. Svalgaard 11/8 1927.

Beboere i Thisted By, fortsat fra Side 132. 1824: „Gryde Tory. Feldmægtig Hjelborg." Adel Gaden: „Apotheker Dahlerup. Bogtrykkersvend Fryde. Simon Odde. Søren Ballerium." Lille Torv: „Arent Lund. Friedrich Aarslev. Galten. Mads Baarer." Østre Gade: „Kjøbm. Jens Thomsen. Handelsbetj. Jep Frost." Nørre Gade: „Skipp. Dollerups. Skp. P. Leerhøy.

Beboere i Thisted By, 1825. Vestergade: Madame Ole Knapbergaard. Handelsbetj. Montzfp. Gaardskarl Mads Todbøl. Brændevinskarl Chr. Dysseldyssel. Haveplanteur Bach. Gartner Jacob." Gryde Torv: „Organist Lüstrup." Adelgaden: „Tesman Allegaard. Urmager Christensen. Madm. Schophuus. Kjøbm. Schütten. Guldsmed Nisted. Toldbetient Møller. Toldbetj. Krogh. Lonst. Byefoged Faye." Knapken og Torvet: „Urmager A. Sørensen."

Kringel Torv: „Toldbetient Star. Kjøbm. M. Agerholm." Østre Gade: Procurator Sørensen. Urmager Peder Hallerup. Toldbetj. Rask. Hellesen." Nør-Gade: „Kattemager Prahl.

Beboere i Thisted By, bla. a. 1826: „Vestergade. Kjøbm. Filleger. Neves Enke. Karl Neve. Procurator Thorsen." Algaden: „Bogbinder Myhlendorph. Garver Borne." Lille Torv: „Skomager m. Bole. Inedker Ole Jensen." Nørre Gade: Brænderiets Lindholm.

Beboere i Thisted By, bla. a. 1827: „Vester Gade. Doctor Lümholdt. Mahler Neve. Gartner Dyhr. Skomager Sand. Madm. Kolberg. Jomfrue Schandorf. Agent Nisson.

Adelgaden: „Terman Klem. Langenberg. Jomfrue Vandel. Sadelmager Bahner. Tiemsen (hos Amtmand Faye." Lille Torv: „Postmester Carstensen." Snakgaden: Johanne „Mossing. Lærer P. Kold." Nørre Gade: „Betient Bierring. Søren Agerholm. Engelhart.

Beboere i Thisted By, bla. a. 1828: Vestergade: „Madam Kyllesbech. Klokkerens Jord. Consul Nisson. Consul Matzen. Betient Mathisen. Betient Trolle." Adelgaden: „Vores. Handelsbetient Kiendal. Poul Oddesig. Aggerbuk, Prest. A. Kabbel." Lille Torv. Hattemager Gerlak." Nørre Gade: Hattem. Theil. Puttensens Kone."

Beboere i Thisted By, bla. a. 1829: „Vestergade, Kjøbm. L. Holst, Brænderi Karl. Smedes Skou. Feldmægtig Thagaard, nævnes efter Justitsr. Thagaard. Stampe." Adelgaden: Consul Lund." Lille Torv: Guldsmed Krogh." Nørre Gade: Jens Poe.

Beboere i Thisted By, bla. a. 1830: Vestergade: „Consul Lütyh og Bendix. Brinkmann." Adelgaden: „Handelsbetient Anton Kappen. Lillelund." Lille Torv. „F. Dollerups. N. J. Skyom. And. Gyrtler." Nørre Gade: Madm. Thomsen (Procurator Thomsens Enke, han nævnes sidste Gang i Stad 1828.) (Navnes dog igen i 1833, men er form. en Søn af ovenstaaende.)

Beboere i Thisted By, bla. a. 1831. Vestergade: „Inspecteur Bidlow." Adelgaden: „Rosenberg. Nørre Gade: „Dyrlæge Møller. Betient Hjorth. Betient Williaume. Betient Vang. Pastor Formann."

Beboere i Thisted By, bla. a. 1832: Store Bryggen: „H. Lassens Enke. Svend Wolff. Adelgaden: „Provst Hertel. Amtsprost Carstensen, Arv af Jordene. Smed P. Sørensen. Bildsmed Helt." Østergade: „Contorist Feldgaard, (hos Cancelliraad Toft.) Nørre Gade: „Kjøbm. Steenbryggen." Vesten Byen: „Skovslipper Hove."

Beboere i Thisted By, bla. a. 1833: „Gadenavne ikke nævnt. Consul Bendixsen, (nævnes første Gang.) Kjøbm. Klem. Arrest forvareren, (nævnes første Gang.) Controlleur Ingerslev. Af Thisteanslyst. Jens Christian Hvid. Guldsmed Forsleff. Hattemager Neuhausen. Gyrtler J. P. Bünch. Garver Christensen. Inform. Westergaard. Kjøm. Wodstrup. Statsmusikant Langenberg. Skomager Kiendahl. Procurator Thomsen. Garver Jensen. Musikus Stampe. Steen L. L. Klit. Toldbetjent L. Jensen. Smed Jacob Svesen. Peder Tallingboe. Christen Tamboe. Jens Dauer. Skomager Thorsdahl. Murersvend M. Rinkjer. Tømmersvend P. Frost. Urmager M. Nielsen. Sadelmager Arff. Skomager Hancke. Poul Gregersen Rebsl. Hattemblad. Rebsl. Ditlev Christensen Hattemager Lomborg.

Protokollen sluttet 1833. A. C. Svalgaard 10 Jan. 1928.

Beboere i Jennels Sogn der var ansatte til at svare Fattigbidrag i 1804.

(× Kr. Tørslef til Ullerupgaard,) Kr. Nørgaard til Momtoft (× Præsten Mulvad,) Degnen Sørensen, Selv-Eyer: Peder Larsen i Svingel, Thristen Horer, Peder Knudgaard, Peder Sørensen, Ole Jepsen, (× Thristen Kirk,) Niels Thildgaard (× Mikkel Brüün,) Anders Nørgaard, Thomas Hvass, Jens Brüusgaard, Mikel Nørgaard, Jens Skytte, Mikel Larsen, Niels Monn, Mikel Jørgensen, Jens Pudal, Thristen Bak i Malle, Lars Jepsen, Lars Mikelsen, Thristen Bakes Enke, (× Peder Thristensen,) Jens Mørsing, Jens Vantrangs Enke, Hans Strømgaard, Søren Thøgersens Enke, Niels Iversen, Jens Mikkelsen, Thristen Mikkelsen, Thristen Jensen, Peder Kundahl, Mads Kier, Søren Kundal, Thristen Bak paa Bakgaard, Niels Olesen, Niels Jørgensen, Søren Andersen, Bertel Mikkelsen.

1808: Ullerupgaard, Momtoft, Præsten, Degnen, Mads Jensen Kier, Lars Poulsen, Thristen Nielsen, Bertel Mickelsen (× Thristen Bak,) Thristen Iversen (× Niels Monn,) Søren Andersen, Niels Jørgensen, Niels Odde, Jens Kundborg, Anders Jepsen, Anders Kloster, alle af Malle, samt Thristen Bak Kundahlsbak.

„ Søren Tøgersens Enke, Søren Jepsen, Niels Iversen, Lars Madsen Vantrang, Thristen Tygesen (Thøgesen?) (× Mikel Brüün) alle af Kundahl.

„ (× Peder Østergaard) Jens Mørsing, Thristen Bakes Enke (× Peder Thristensen,) Michel Nørgaard, Thristen Flot, Jens Hvas, Jens Pugdal, Peder Toft, Jens Andersen, Thristen Horer, Rasmus Olesen, alle af Kier, samt Brüusgaard og Svingel, Peder Thristensen, Knudgaard, Peder Sørensen, Knudgaard.

„ Peder Thristensen, Kristen Kirk, Lars Jensen, Jens Skytte, Ole Kundahl, Thristen Michelsen, Anders Nørgaard, Peder Kundahl, Lars Michelsen, Hans Strømgaard, Jesper Foged, Niels Olesen Hedegaard, Thomas Hvas, Poul Jensen, Mads Thristensen, Michel Larsen, Hans Smed, Lars Kloster, Lars Bach, Thristen Wendelboe, Thristen Kloster, Thristen Sørensen, Thristen Hendriksen, Lars Thristen, Niels Jensen, Peder Ebbesen, Anders Klit, Peder Brüün, Thristen Nørgaard, alle af Jennels.

1809. Ullerup Gaard, Momtoft, Præsten (Smith), Degnen, Mads Jensen Kier, Thristen Mikkelsen, Thristen Nielsen, Bertel Mikkelsen, Thristen Bach, Thristen Iversen (× Niels Monn,) Thristen Sand, Niels Jørgensen, Niels Odde, Bertel Andersen, alle af Malle.

Thristen Bach, Kundahlsbæk, Søren Tøgersens Enke, Søren Jeppesen, Niels Iversen, Lars Madsen Vandtrang, Mads Kjønnerup (× Mikkel Brüün) Thristen Jonassen, alle af Kundahl.

Peder Larsen Svingel, Jens Brüusgaard, Thristen Flot, Mikkel Nørgaard, Jens Pugdahl, (× Peder Thristensen) Chr. Bakes Enke, Jens Hvass, Jens Mørsing (Peder Østergaard,) Peder Tofts Enke, Jens Andersen, Thristen Horer, Rasmus Olsen, Peder Thristensen, Nøre Knudgaard, Peder Sørensen, Sønder Knudgaard, alle af Kier.

Peder Thristensen, Thristen Jensen Kirk, Thristen Mølles, Jens Skytte, Ole Kundahl, Thristen Mikkelsen, Anders Nørgaard, Peder Kundahl, Thristen Larsen, Hans Strømgaard, Jespar Thristensen, Niels Olsen Hedegaard, Thristen Wendelboe, Mikkel Larsen, Lars Kloster, Lars Bach, Thristen Kloster, Poul Jensen Kaldahl, Thomas Andersen Hvass, Mads Thristensen, Hans Smed (× Thristen Sørensen,) Thristen Hendriksen, Niels Jensen, Anders Klit, Jens Olsen, Thristen Nørgaard, Anders Jeppesen Kundahl, Anders Jeppesen Kloster, alle af Jennels.

1811. Ullerup Gaard, Momtoft, Præsten, Degnen, Mads Jensen Kier, Thristen Nielsen, Bertel Mikkelsen, Peder Andersen Frøkier, Bertel Thristensen, Niels Jensen Monn, Thristen Sand, Niels Jørgensen, Bertel Andersen (× Thristen Bach,) Kundahlsbæk, Alle af Malle.

Søren Thøgesens Enke, Søren Jepsen, Niels Iversen, Lars Madsen Vantrang, Mads Kjønnerup (× Mikkel Brüün) alle af Kundahl.

Peder Larsen Svingel, Jens Brüusgaard, Jens Olsen Flottet, Mikkel Nørgaard (× Peder Thristensen,) Jens Thristensen Pugdahl, Thristen Bakkes Enke (× Jens Nielsen Mørsing) (× Peder Østergaard,) Peder Tofts Enke, Jens Andersen, Thristen Horer, Peder Thristensen, Nøre Knudgaard, alle af Kong Bye.

Peder Thristensen, Jens Thristensen Kirk, Thristen Mølles Enke, Jens Skytte, Ole Kundahl, Thristen Mikkelsen, Anders Nørgaard, Peder Kundahl, Thristen Larsen, Hans Strømgaard, Jespar Thristensen, Jens Jonassen, Thristen Wendelboe, Niels Olsen Hedegaard, Mikkel Larsen Peitrak, Lars Bach, Lars Kloster, Thristen Kloster, Poul Jensen Kaldal, Niels Jensen, Thristen Nørgaard, Mads Thristensen, alle af Jennels.

1825: Hr. Wad til Ullerupgaard, Hr. Nørgaard til Momtoft, Sognepræsten (Ohd), Jens Thristian Madsen, Thristen Nielsen, Jens Berthelsen, Peder Frøkjær, Niels Monn, Berthel Thristensen, Niels Larsen, Jeppe Andersen, Berthel Andersen, alle af Malle Bye.

Søren Bach, Niels Iversen, Søren Kundahl, Peder Thøgesen, Lars Madsen Vandtrang, alle af Kundahl Bye.

(× Peder Thristensen,) Jens Thristensen Kirk, Thomas Thomassen, Peder Jørgensen Gade, Ole Kundahl, Thristen Mikkelsen, Anders Nørgaard, Søren Pedersen Korsgaard, Thristen Larsen, Jens Hansen, Jens Weslös, Jens Jonassen, Poul Hedegaard, Lars Kloster, Lars Bach, Anders Thristensen Kloster, Peder Madsen, Anders Kinding.

De med (×) var de nævnte 3 af Medlem af Fattigkommissionen.
(×× Jens Nielsen Mørsing kom først i Fattigkommissionen i 1812.

Poul Kaldahl, alle af Jennels. Peder Larsen, Svingel, Jeppe Christensen Brüusgaard. Mikkel Christensen Bech, Mikkel Nörgaard, Jens Jepsen Hündahl, Jens Christensen Pügdahl, Jens Mørsing (Lars Kjer) Anders Christensen Bech, Christen Dahlgaard, Simon Andreas Pedersen, Jens Christensen Hoxer, Jens Poulsen Nörre Knüdegaard, alle af Hoi Bye.

1850. Jeppe Andersen, Jens Chr. Madsen, Christen Sand, Jens Berthelsen, Peder Frikjær, Jens Olesen (Anders Frikjær) Berthel Christensen, Niels Chr. Larsen, Anders Christensen, Niels Poulsen, Jens Hvas, Christen Poulsen, alle af Malle.

Peder Olesen (Anders Olesen) Peder Thygesen, Niels Gravesen, Mads Jensens Enke, Thomas Overgaard, Anders Sörensen, Christian Steentoft, Jens Kaastrup, Peder Sörensen, alle af Hündahl.

Ole Pedersens Enke, Christen Kirk, Thomas Chr. Thomassen (Lars Monn) Mikkel Christensen Lars Mikkelsens Enke, Peder Christensen, Sören Nörgaards Enke, Christen Pedersen, Poul Olesen, Sören Poulsen Hedegaard, Chr. Hündahl Andersen, Jens Bünk, Jens Hansen, Jens Erichsen, Niels Chr. Jonassen, Christen Knüdgaard, Anders Klosters Enke, Peder Madsen, Niels Thomsen Hvas, Mads Christophersen, Jens Korsgaards Enke, Niels Chr. Kaldahl, Niels Chr. Jensen, Jens Lassen, Peder Christensen Snedker, Peder Frostrup, Peder Christensen Klit, Christen Sörensen, Præsten (Carstensen,) Lars Mikkelsen, Jens Gade, Niels Chr. Nielsen, Jens Chr. Svendsen, Sören Hansen, Anders Jepsens Enke, Degnen, alle af Jennels.

Momtoft, Ullerupgaard, Jeppe Olesen, Brüusgaard, Slot, Nörgaard, Hans Christensen, Christen Dahlgaard, Niels Nörgai (Nörgaard?) Lars Andersen (Anders Bak) Lars Hedegaard, Villads Clausen, Niels Toft, Jens Olesen, Niels Jensen, Lars Smed, Niels Jensen Mørsing, Niels Jensen Smed, Mikkel Rasmussen, Simon Odde, Simon Knüdgaard, (Mads Bach) Christen Møller, Ole Poulsen, Christen Larsen, Vilhelm, Ole Bach, Anders Christian Jensen, Christen Svingel, Anders Frederichsen, Jens Chr. Nörgaard, Mikkel Larsen, alle af Hoi.

I Aaret 1804 balancerede Fattigregnskabet i Jennels med 3 Td. 6¼ Skp. Mel, 2 Td. 1 Skp. Malt, 2 Td. Grøn, 57 Rd. 1 Mark, 1 Skill. Man havde dette Aar 12 Fattiglemmer. I 1805 vare der 22.

I Aaret 1805 havde Districts Fattigvæsenet en Indtægt af 12 Td. 1 Skp. Rug, 12 Td. 1 Skp. Byg, 102 Rd. 5 Mark 5 Skill., og en Udgift af 12 Td. 1 Skp. Rug, 12 Td. 1 Skp. Byg, 86 Rd. 5 Mark, 2 Skill., altsaa i Beholdning, 16 Rd. 3 Skill.

I Aaret 1810 Udgift 11 Td. 4 Skp. 1½ Fdk. Rug, 16 Td. 7 Skp. Byg, 169 Rd. 1 Mark, 9 Skill. Indtægten var s. A.: 11 Td. 4 Skp. 1½ Fdk. Rug, 16 Td. 7 Skp. Byg, 165 Rd. 3 Mark 14 Skill., formets Indtægten og Udgift balancere altsaa, men dette Aars Penge Udgift overstiger Penge-Indtægten med 3 Rd. 3 Mark 11 Skill."

I Aaret 1825 balancerer Regnskabet med 6 Td. 2 Fdk. Rug, 8 Td. 4 Skp. 3 Fdk. Byg, 207 Rbd. 1 Mark 13½ Skill.

I Aaret 1856 var Udgiften 385 Rbd. 5 Mark 12 Skill., og Indtægten 306 Rbd. 4 M. 6 Skil. Underballance 79 Rbd. 1 Mark 6 Skill.

I 1807 havde Peder Christensen 1 Td. 7 Skp. " Fdk. 1 Alb. Hartk. Christen Kirk, 3-2-3-2. Lars Iversen, 2-7-3-". Jens Skytte, 4-4-"-". Ole Hündahl, 2-1-"2., Christen Nikelsen 3-1-3-". Anders Nörgaard 4-6-"-". Peder Hündahl, 3-2-3-". Lars Nikelsen, 3-2-1-2. Hans Strømgaard, 2-4-"-". Christen Vendelboe, 2-"-"-2. Lars Kloster, 1-2-"2. Christen Kloster, 1-5-"-". Jesper Foged, 2-5-"-". Niels Olsen Hedegaard, 3-4-"-". Lars Bak, 1-4-2-". Thomas Hvas, 3 Skp. Poul Jensen 6 Skp., Mads Christensen, 3 Skp., Mikel Clausen, 1-6-1-1., Hans Smed, 2 Fdk. 1 Alb., Christen Sörensen 2 Fdk., Christen Henriksen, "-1-2-1⅜., Lars Christian, "-1-2-2., Niels Jensen, "-3-2-2¼. Peder Ebbesen, "-3-2-2¼. Anders Klit, "-2-1-2., Peder Brüun, 4 Skp., Christen Nörgaard, 3 Skp., alle af Jennels, Mads Jensen Kier, 3 Skp. 3 Fdk., Lars Poulsen, 3 Td. 3 Fdk. Christen Nielsen, 5 Td. 7 Skp., Bertel Nikelsen, 2-1-2-"., Christen Bak, 4-6-"-"-., Christen Iversen, 2 Td. Niels Monn, 5-2-1-2⅝., Sören Andersen, 3-4-"-"-., Niels Jørgensen, 1 Td. 2 Alb., Niels Odde, 1 Skp. 2 Alb., Jens Hjemborg 1 Skp., Anders Jepsen, 1 Fdk. 2 Alb., Anders Kloster, 3 Fdk., alle af Malle. Hündahlsbäk, Christen Bach, 6-2-3-2., Sören Thygesens Enke, 3-3-3-"., Sören Jepsen, 4 Td. 3 Fdk., Niels Iversen, 2-4-1-1., Lars Madsen Vantrang, 3 Td. 7 Skp., Christen Thygesen, 2-1-2-"-. Mikel Brüun, 1-3-3-"-. alle af Hündahl.

Peder Østergaard, 5-2-3-1⅗., Jens Mørsing, 5-2-3-1⅗., Christen Bæks Enke, 3-7-3-"., Peder Christensen, 5-2-3-1⅗, Mikel Nörgaard, 6-2-2-3., Christen Slot, 1-7-"-1-., Peder Toft, 6 Skp. 2 Fdk. 1 Alb., Jens Andersen, 4 Skp. 1 Alb., Christen Hoxer, 4 Skp. 3 Fdk., Jens Hvas 2 Td. 1 Alb. Rasmus Olsen, 4 Skp. 1 Fdk. 2¾ Alb., Jens Pügdahl, 4 Td. 2 Fdk. 2 Alb., Svingel", 1-5-1-1. Momtoft, 20-7-1-2⅙, Peder Christensen Knudgaard, 3-5-1-2., Peder Sörensen do., 2-4-2-"-., Jens Brüusgaard, 1-6-1-1., Præsten i Jennels (Embedet var vakant fra Begyndelsen af Aaret 1806 da Pastor Mülvad fratraadte, til 6 Juli 1808 da Pastor Smith skriver første Gang i den mellemliggende Tid førtes Protokollen af Forskjellige til Ullerupgaard) Præstegaardens Hartkorn var 7 Td. 6 Skp. Degnen (Sörensen) (for denne er intet Hartkorn anført) Ullerupgaard 44-3-1-1¼.

Falt Hartkorn for hele Sognet: 225 Td. 3 Skp. 1 Fdk. 1⅗ Alb. (De sidstnævnte af Hoi)

Afskrift af Forhandlingsprotokol for Thorüp-Klim. 1842-65.

Mandagen den 14de Februar 1842, vare, efter Formandens Tilsigelse, Sogneforstandene for Thorüp og Klim Sogne forsamlede i Thorüp Skole til det første ordinaire Möde, i Overensstemmelse med Forordn. af 13de Aug. 1841 § 21.

Formanden fremlagde tvende Ansögninger om Bevilling til at ernære sig ved Skrædderhaandtering i Thorüp Pastorat, den ene fra Greges Larsens Datter Mariane fra Thorüp Strand, den anden fra afdöde Smed Peder Jensens Datter, Johanne Marie i Klim, hvilke vare indleverede til ham, for derpaa at erhverve Sogneforstanderskabets anbefalende Erklæring.

Da der erkendtes, at der i Sognene er Trang for Skræddere, og de Ansögende ansees dertil værdige, saa blev Anbefaling dem medgivne, hvorved de indsendes til Amtet.

For at hemme det Overhaandtagende Betleri og Løsgængeri, hvormed især disse Sogne saa meget ere belyrdede, da Landeveiene gaae midt igjennem dem, saa vedtoges det, i Overensstemmelse med Anordningerne, at Ingen maa give Almisse til Betlere fra andre Sogne, men skal opbringe uden Forskjel Enhver som betler, og bringe dem til Sognefogden, for at transporteres til Politimesteren. Ligeledes bliver det alvorligen pealagt Enhver, ei at huse om Natten fremmede Omreisende, uden efter Anvisning i ordentlig Omgang fra Sognefogden, og de blive da, naar de komme, at opbringe og transportere til Sognefogden.

Denne har offentligen at bekjendtgjöre denne Bestemmelse ved Grandestævne for alle Sognebeboere, og en offentlig Bekjendtgjörelse herom besörges Formanden indrykket i Stiftsavisen. Derunder blive ogsaa omreisende Handlende at indbefatte.

For at vaage over god Politiorden i Sognene, blev det og vedtaget, paa lige Maade at advare ved Grandestævne Enhver som at afholde sig fra at holde nogensomhelst ulovlig Sammenkomst med Kortspil, Svir, Udsalg af Brændevin, Krocheld eller Legestue, da Sogneforstanderiet ellers saae sig nödsaget til at anmelde det, saasnart det kommer til Kundskab derom, for Politimesteren, at Uorden kan blive paatalt og afstraffet.

Kirkevergen for Thorüp Kirke, som eies af Beboerne, Christopher Nielsen, foreviste efter Opfordring den Protocol, hvori Regnskabet igjennem en Række af Aar er ført for Kirkens Indtægter og Udgifter, hvilken blev eftersee og befunden rigtig.

Djörup. A. Rothöll. Mads Godiksen. Christopher Nielsen. Christen Godiksen. Christen Christen Tvergaard. Olesen.

Mandagen den 21 Marts 1842 var Sogneforstandersk. forsamlet i Præstegaarden til et overordentligt Möde, foranlediget ved en Skrivelse fra Politimesteren af 16 d. M. hvori han forlanger Forstanderskabets Medvirkning til, at alle løsgaaende Hunde blive bundne eller dræbte, da der her i Jurisdictionen har yttret sig Hundegalskab paa flere Steder. Sognefogderne havde communiceret Politimesterens Ordre ved Omböd og Kirkestævne for alle Beboerne, men, for at vaage over Ordrens nöiagtige Overholdelse, bliver der i hvert Sogn at antage snarest muligt en Mand, som dagligen har at gaae om i Sognene og skyde alle løsgaaende Hunde. Dette bedes Sognefogderne üopholdeligen at foranstalte, og dertil at antage og accordere med paalidelige Folk.

For at hemme Løsgængeri, havde Formanden anmeldt for Amtet 6 Personer af Klim, som ansaaes for ei at kunne ernære sig paa lovlig Maade, uden at falde Sognet til Byrde ved Betleri, og bedet deres Tilstand undersögt og afstraffet. Under 26 f. M. har Amtet resolveret, at efter den af Politimesteren foretagne Undersögelse, vare de Paataltes Forhold saadanne, at de ikke kunne tjene, hvorfor videre Sögsmaal i denne Anledning vil bortfalde. Af de anmeldte Personer er Bolette Margrethe Christensdatter senere indlagt paa Sygestuen, for at helbredes for Skür, og, naar hun bliver cureret, maa der passes at hun tager fast Tjeneste. Niels Andreas Christensen er vel over 28 Aar, og saaledes efter Placat af 16 Decbr. 1840 fritagen for at tage Tjeneste. Dog vil det blive at passe, at han ernærer sig paa lovlig Maade, uden at falde Sognet til Byrde. Karen Maria Christensdatter har senere taget fast Tjeneste, og de Övriges Tilstand erkjendes for Tiden at være saadan, at de ei kunne tage Tjeneste, hvorfor der for deres Vedkommende Intet videre bliver at foretage.

Underskrifter, som ved Mödet d. 14 Febr. Endvidere Rasm og Niels Myrüp. som Sognefogder.

Möde d. 1 Juli 1842. Formanden havde forfattet en Skrivelse til Amtsraadet i Twisted, hvori indstilledes, om Antallet af Medlemmerne for Sogneforstandersk. for Thorüp og Klim maa forøges fra 6 til 8, da Forretningerne i en saa vidtløftig Kommune ere saa byrdefulde for saa faa.

Til Sogneforstanderskabets Erklæring og Anbefaling vare indleverede Ansögninger til Amtet om Bevilling for Niels Jensen Rislüm i Thorüp, om at være Bödker, Niels Andersen i Klim som Reebslager, Pigerne Kirsten Jensdatter og Ane Marie Thomasdatter af Klim, som Skræddere. Da der erkjendtes at være Trang i Sognene for slige Haandværkere, og Supplicanterne dertil anskues for dueligе og værdige, saa medgaves dem en anbefalende Erklæring.

Fra Skolelærer Bech i Thorüp indkom en Begjæring, om at der maa lægges en Bro over Landeveiens nordre Grøft i Veien og til Skolens Eng, da denne er en üdlagt Vei, ad hvilken alene Høet kan kjøres fra Skolens Eng, saa fandtes denne Begjæring billig, og de bestemtes snarest müligt at drage Omsorg for at der anlægges en Stenkiste, men da den neppe kan blive færdig inden Höstgrøfning, tilbød A. Rothöll for iaar at ville lægge en Træbro derover.

Møde d. 17 Nov. 1842. Formanden oplæste en fra Amtet til Erklæring tilsendt Klage fra Gaardmandene Niels Vilsen og S. Chr. Gravesen i Thorüp, over at en Strimmel Land imellem deres Klitskifter og de fredede Klitter, hvilken senere er üdlagt fra Fredningslinien, af Sognet er üdleiet til Sognefoged Jens Raün, og af ham dertil kjøret Lyng, hvortil de troe sig ene berettigede, da det löber ümiddelbart langs med deres Eiendomme.

Klagen var ledsaget med en Erklæring fra Sandflügtscomisionen, som havde tilladt, at det omtalte Øykke Land maatte üdleies. Sognefor standesk. maatte tiltræde den af Sandflügtscom. givne Erklæring, erkjendende Klagene ikke berettigede til den omtalte Eiendom, som maa ansees for at höre Sognet til, hvilken det maa have Ret til at üdleie. Sognefogden som Leier deraf, maa derfor ansees berettiget til det som derpaa kan kjøres üden Skade for Sandflügten, idet han maa indestaae for at det ei misbrüges.

Møde d. 29 Decbr. 1842. De üdskiftede Eiendomme, Thorüp Sogn tilhörende, have hidtil været üdleiede. Til 1 Mai 1843 üdlöber Leietiden, og de blive da paany at üdleie til Græsning og Slet. Leieafgiften for Veiene tilhører Thorüp By alene.

Klüm Sogn eier ligeledes en fælles Kjærlod, som er üdleiet for 20 Rbd. aarligen i 10 Aar til Niels Kiib fra 1841 Aars Begyndelse. Af denne Leieafgift vedtoges det at tage Grundmoder lön og Betaling for Grandestævne, og at anvende Resten til at anskaffe Grundstenen til den nye Skole. (i Klüm.)

Møde d. 6 Marts 1843. Formanden fremlagde en fra Herredsfogden til Forstandeskabets Erklæring, sendt Ansögning fra Holm i Thorüpstrandgaard, til Det kgl. Danske Cancelli, om Tilladelse til at drive der Nordstrandshandel. Skjönt Men ikke kan ansee det for nödvendigt her i Districtet, da der i dette Pastorat ere alt tvende Handelsberettigede, saa erkjendtes det dog for önskeligt for Concurrencens Skyld, at denne Egn, der har langt til Kjöbstad, künne have flere Handelsberettigede at vælge imellem, hvorfor Ansögningen medgaves Anbefaling, tillige paa Grund af Eiendommens dertil skikkede Beliggenhed og Indretning.

Da Leiemaalet nu er üdlöbet for Kommunens fælles Eiendomme, bestemtes der, paany at afholde Forpagtning derover ved Grandestævne, efter forüdgaaet Bekjendtgjørelse ved Kirkestævne hos Sognefoged Jens Raün i Thorüp næste Torsdag d. 9 Marts, saaledes: „Steenberg, det omflydte Land, Strimlen langs med Sanden, Smedens Vei, Hestenqueien, Niels Simonsens Vei, Lövets el. Lövets Vei, Veien til Holme Mölle, Veien sönden om Kirken, Niels Sylts Vei og Skolens Vei. Jörüp. Anders Rothöll. Raün. L. Gaardahl. Christen Godiksen. Christen Olesen. Christen Tvergaard. Mads Godiksen. Jörgen Raün. Christopher Nielsen.

Sommeren

Møde d. 17 Juli 1843. I Klüm er der i Marts Lst opført en ny Skolebygning. Udgifterne derpaa, har dette Sogn bestemt sig at üdrede üden Bidrag af Thorüp Sogn, paa den Betingelse, at Thorüp iggen i Fremtiden ingen Fordring gjör paa Klüm Sogn, dersom der nogensinde i Tiden skal bygges, maa dette Sogn iggen bekoste sin Skoles Istandsættelse og opbygge dem. Denne saa retfærdige og billige Bestemmelse, tiltraadtes gjensidigen, og vedtoges herved som bindende for begge Sogne i Fremtiden. Afskr. til Kolighed, Klüm, 16/10 1863.

Møde d. 19 Sept. 1843. Sognefor standesk. opfordres til at yde det Offentlige Bistand i at forebygge ülovlig Brændevinsbrænden, i hvilken Anledning der bestemtes, at Forstsk. ved Kirkestævne skülle lade bekjendtgjøre, at Men i Fremtiden nöie maatte passe, at ülovlig Brændevinsbrænden ei oftere gaar i Svang i disse Sogne, da Forstsk. maa derom gjøre Anmeldelse, naar det kommer til Kundskab om, at slig Misbrug finder Sted.

Møde den 29 Nov. 1843. Der oplæstes en Skrivelse fra Toldinspecteuren af 25 f. M., hvorved tilkjendegives, at Toldvæsenet, for at modvirke til Udrydden af ülovlig Brændevinsbrænden, herefter vil renoncere paa de anordnede Mulkter og Konfiskationsbeløb, hvilke mea tilflyde vedkommende Sogns Fattigkasse. Ligeledes gjöres opmærksom paa, at ei alene Besiddelsen af fuldstændige Redskaber, men og af enkelte Dele vil have Confiskation til Følge.

Endelig opfordredes Sognefor standesk. til, ved Udgangen af hvert Qvartal at meddele Underretning om der maatte være spordt ülovlig Brændevinsbrænden eller Besiddelse af Redskaber dertil. Den constituerede Herredsfoged formeener, at naar der blot er Eenighed iblandt Medlemmerne af Sognefor standerskabene, vil denne Sag ikke künne ündgaa deres Opmærksomhed hvorfor Opfyldelsen af den dem paaliggende Pligt, at modvirke ülovlig Brændevinsbrænden forventes ükrænkeligen fulgt. I Anledning af de tvende anførte Skrivelser, bestemte Forstandesk.

snarest muligt at foranstalte Grandesteevne i hvert Sogn, og da bringe disse til almindelig Kundskab, indskjærpe Enhver at holde sig fra at brende Brandevin samt at gjøre deres Redskaber ubrugelige, da man ved dog herefter uden Skaansel at anmelde Enhver som vedblever at være Øvrighedens Bud overhørig. Formanden lod aflæse en Skrivelse af 9 f. M. fra det Kgl. Amtshuus i Thisted, hvorved det paalægges Sognefogderne at bringe til almindelig Kundskab at Brændevinsredskaber som ere gjort ubrugelige, ikke maatte kunne indføres til Kjøbstæderne til Salg.

Møde den 19 Jan. 1844. Fra Kjøbmand Gjerløv i Kliim var der indkommet en Ansøgning til General Toldkammeret om, at den Ret, som ved Bevilling af 12 Sept. 1837 var tildeelt ham til at handle med grove Vare, maatte udvides, saa at han fik Ret til at handle med alle Slags Kjøbmands og Høker-Vare. Herpaa vedtoges at erklære: at man maatte antage det for at være gavnligt for denne Egn om en saadan Handelsret blev tilstaaet, og anaa Kliim for at være det mest passende Sted dertil, da der er saa langt til Kjøbstæder, at Beboerne ofte have Vanskelighed ved derfra at erholde det Fornødne, og Overfarten til den nærmereliggende Kjøbstad Løgstør er, om ei ikke fremkommelig, dog ofte vanskelig og mislig. Derfor tillader man sig at anbefale dette Andragende.

Thorup. Mads Godiksen. Thisten Godiksen. Jørgen Thun. Thisten Tvergaard. P. Gaardahl. Thistophus Nielsen.

Undertegnede Sognefogder underskrive disse Forhandlinger med Undtagelse af Pto 10 (Gjerløvs Ansøgn.) hvorom vi forbeholde os at erklære os særskildt, naar den vedkommende Ansøgning omsendes til Underskrift. Anders Rotbøll. Thisten Olesen.

Møde den 27 Sept. 1844. Fra Sognefogderne Chr. Olesen i Kliim var der indkommet et Andragende om, at Sognekartet og Udskiftningsforretningen i Henhold til Kommunalanordningen maatte opbevares hos Formanden. Dette kunde Forstanderskabet ikke antage for hensigtsmæssigt, da de omtalte Documenter bør være i Sognet til enhver Lodseiers Eftersyn, hvorfor man antager, at de som forhen bør opbevares hos største Lodseier i Sognet, der derfor maa være ansvarlig.

Sognefogderne Chr. Godiksen i Kliim fremsender Ansøgning til det Kgl. Rentekammer, om Tilladelse til at anlægge Pillevark i den af ham opførte Mølle i Kliim By. Denne blev paa Forlangende medgivet Forstskr. anbefalende Erklæring.

Møde den 22 October 1844. Fra Politimesteren var der sendt til Erklæring en Ansøgning fra Chr. Olesen til Kongen, af 1 Okt. d. A., om at benytte Pillevarket i den af ham opførte Mølle, hvilken blev anbefalet af Forstanderskabet med tilføiet Protest af nogle Medlemmer, som antoge at den staar for nær ved Chr. Godiksens Mølle.

Møde d. 13 Febr. 1845. Fra Herredsfogden var der indløben en Skrivelse af 3 d. M. hvori han foreslaar at hver af Sognene ville betale 2 Mark aarligen til Hannes Post for at besørge Embedsbreve til og fra Herredscontoiret, hvorved Sognebud ofte kunde spares. Dette fandt Man billigt, og indvilgede i denne Betaling, naar han da paa hans Tour vilde komme ind paa et nærmere betegnet, bequemt Sted i hvert Sogn, for at modtage og aflegge Brevene."

„Man afgav Svar paa et Andragende til Amtet fra endeel Beboere i Thorup Sogn, hvori de besvære sig over at de skulle udrede Udgifterne til Kirken efter det nye Hartkorn."

Dette fandt Forstanderskabet at være overeensstemmende med Forordn. af 8 Juni 1840."

„Da der især i Kliim Sogn ere saa mange Indesiddere, som ulovligen ville undrage sig fra at tage Tjeneste, og falde Sognet til Byrde, vedtoges det at indgaae til Politimesteren med Anmodning om, at give et almindeligt Tilhold til at søge Tjeneste, og i modsat Fald at tiltale dem efter Anordningerne."

„Da der intet Brandsyn holdes her i Amtet, og Brandfogder paa flere Steder ikke ere ansatte, vedtog man for den offentlige Sikkerheds Skyld at indgaae til Amtet, med en Besværing over, at Anordningerne derom ikke overholdes."

Møde den 2 April 1845. Anledning af Opførelsen af en ny Skolestue i Thorup, vedtoges det at bygge saa meget, at der foruden Skolestuen, bliver en Gang paa 2 ½ Alen, med Skorsteen og et lidet Værelse bagved, alt indrettet paa samme Maade og med samme Dimensioner som i Kliim. Der blev da proevet, om Nogen vilde paatage sig at opføre denne Bygning, og da tilbød Sognefogd. Chr. Olesen i Kliim at fuldføre Bygningen i alle Dele færdig til Syn efter Bestemmelsen for 190 skrive et Hundrede og halvfemsindstyve Rigsbankdaler rede Sølv, hvilket Bud blev antaget, dog med Forbehold af endelig Approbation paa den indgivne Ansøgning om at nedlægge Holme og flytte Thorup Skole. Arbeidet paabegyndes saa betids, at det kan være fuldt færdigt til Oslo Marked.

Formanden fremlagde Amtets Resolution af 28 Febr., ifølge hvilken Udgifterne til Thorup Kirke, som Sognet eier, blive at udrede efter det gamle Hartkorn, hvorom Afskrift er communiceret Kirkeværgen, og ved Grandesteevne Kommunen.

Møde den 2 Juni 1845. Fra Hr. Wöldicke, der ved den ulykkelige Ildsvaade i Kliim den 31 f. M. havde mistet sit Huus og en stor Deel af hvad hun ellers eiede, blev der indleveret et Andragende fra Skoldl. Beck, hvori hun anbefales til at blive hjælpen i denne hendes sørgelige Forfatning. Dette blev af Forstanderskabet bevidnet og hun blev anbefalet til Amtet, for at faae Brandsfloidsbrev (?) til at indsamle milde Gaver.

Fra Huusmand Jens Vaver af Kliim Strand, var der indkommet et Andragende til Amtet om Tilladelse til at have Udsalg ved Strandingsauctioner og lignende Leiligheder, hvilket Forstanderskabet forsynede med sin Anbefaling.

Fra Gaardmandene Tidemann Nielsen og Mogens Jmes var der indløbet Klage over, at Lars Chr. Nielsen opførte et Huus paa Kliim Bjerg, hvortil Klagerne havde Græsningsret.

Man vedtog at svare herpaa, at man ei havde givet ham Tilladelse til at opføre der et selvstændigt Huus; men, at man intet havde imod, at han flyttede sit Huus

Thy: til Fuldtlbu Arkiv d. 17 Dec. 1927.

Flyttet til Lov Arvs d. 17 Dec. 1927. Hjørnet til

op paa Thorup Steenbjerg, hvortil man vilde være ham behjelpelig. Dog bemærkes det, at bemeldte Lars Chr. Nielsen, naar han der opfører Huus, ei maa iggjen sælge det eller deri optage Inderster uden Forstandeskabets Tilladelse, da ellers Huset skal strax flyttes.

Fra Jens Andreasen i Kliim var der indløbet Klage over, at der løbe mange løse Hunde, der jage Kreaturene løse. Denne vedtoges det at sende Politimesteren.

Sognefogden Chr. Gaardahl, der under 6 Marts d. A. af Amtet var beskikket til Brandfoged i Thorup, bad om at indstilles til Fritagelse derfor, da han, der tillige er Sognefogd. ei dertil har Leilighed. Dette fandt man billigt, og vedtog dertil at anbefale Sandflugtscommisair Smith i Thorup.

Fra Gregers Larsen i Kliim var der indkommen Besværing over, at Hosm. Peder Houes Norsteen ei gaar oven ud af Norsteenen 1/2 (skal vel vare Taget?), hvorved de var Fare for Naboerne.

Denne vedtoges det at sende til Politimesteren.

Djurup. Niels Nicolaisen Raun. Ulnisten Veesgaard. A. Rotbøll. C. Gaardahl. Jeppe Jensen.

Mødte den 19 Nov. 1845: Efter Anmodning af Sognefogden, var Politimesteren tilstede her i Forening med Forstanderskabet at tage under Overveielse om den Vei, der fra nordre Ende af Thorup By gaar under Klev til Thorup Strand, kunde blive anlagt, da de nu om Vinteren lægger sig derpaa saa megen Snee, at den ikke kan holdes opkastet. Der blev da befundet, at naar den blev lagt Vesten om Nørgaard og ud over dens Have, der tilhører Chr. Gaardahl, vilde det kunne undgaaes. Der blev da bestemt, at den fra Chr. Kraghs Have skulde gaae tvers over Nørgaards Gaardsplads igjennem det Skaar i Diget, hvor Overkjørselen om Vinteren pleier at være, derpaa inden for Diget lige i Nord efter en grøn opkastet Tue, som skulde være Østen for Veien, og da iggjentage den gamle Vei. Chr. Gaardahl, som var tilstede, indvilgede i at udlægge Jord dertil af sin Eiendom uden Betaling, imod iggjen at faae den Deel af den nuværende Vei, der herved blives aflagt, samt blive fritaget for, efter sit Hartkorn, at tage Andeel med det øvrige af Sognet i Arbeidet med den nye Veis Anlæg, Bekostningen paa den Steenkiste, som vil blive fremdeles over den nye Vei og Opfyldningen af Grøftsgravene paa den gamle Vei. Tillige forpligtedes Sognet til, uden Byrde for Chr. Gaardahl at nedkaste og planere det nuværende gamle Dige langs Østen med Nørgaards Have.

Ved samme Leilighed bestemtes, at de for Veien faa liggende Grøftsgrave under Klev, skulde opfyldes paa den østre Side fra den opkastede, grønne Tue ved den søndre Ende i lige Linie efter Veigrøften, paa Østre Side Norden for Gravene.

Fra Herredsfogden var der indløbet Forespørgsel, efter Amtets Ordre, om Oplysninger ang. den iaar graserende Kartoffelsygdom. Form. meddeelte, at han paa Forstks. Vegne havde besvaret samme.

Skrivelse til Amtet med Begjæring om aarlige Brandsyn, af 17 Febr. 1845.

„I Anledning af en Ildsvaade her i Thorup i Slutningen af forrige Aar, hvorved flere Beboere skade Fare, (el. stode i Fare) har Sognefogdeskabet henvendt sin Opmærksomhed paa det mangelfulde Tilsyn, som der i Almindelighed paa Landet haves med, at Forordn. af 24 Januar 1761 overholdes, ligesom og de senere Bestemmelser der ere givne, for at forebygge slig Skade paa Landet. De anordnede Brandredskaber ere som oftest i daarlig Forfatning, fordi de aldrig blive eftersete. Paa flere Steder ere Skorstenene ei opførte heelt igjennem Vaaningerne, Sæd og Tørv ligge optil Skorstenene, og de i Fortiden ansatte Brandfogder ere i mange Byer bortdøde eller fraldede. I den Anledning blev det ved Forstanderskabets sidste ordinaire Møde den 13 d. M., under denne Sags Forhandlinger vedtaget, at indgaae til Amtet med en Begjæring om, at de gunstigst maatte træffes Foranstaltning til, at de anordnede aarlige Brandsyn overalt maae blive foretagne, Brandfogderne ansatte, hvor de ei haves, Brandredskaberne ogsaa paa Landet holdes i lovbefalet Orden, for saaledes at afværge den Skade, som Ildsvaade, eller ved Uforsigtighed saa let kan foraarsage, hvilket jeg herved tillader mig paa Forstanderskabets Vegne at meddele.

Skrivelse til Amtsraadet angaaende Veien fra Kliim til Stranden af 3 Okt. 1845.

Ved et Møde den 10 Okt. d. M. vedtoge man at foreslaae en Vei fra Kliim ned til Stranden, der ei blot vilde være af Vigtighed for de derved boende, som Kirke, Skole, og Mølle-Vei, men tillige ved Strandinger, Udskibninger og lignende Tilfælde som have offentlig Interesse. En saadan findes alt udlagt ved Udskiftningen, uden senere at være bleven anlagt, men i dens nuværende Retning skjønnede Forstk. ikke at den hertil var skikket, da den gaaer i smart Øst og snart i Vest, op og ned af Klitbakkerne, snart ind i Thorup Sogn, snart i Kliim, hvorved den bliver dobbelt saa lang som den bør være. Derimod formeente Majoriteten af Forstanderskabet, at i dens Sted en ny Vei burde afsættes fra Kliim Bjerg, hvortil en offentlig Bivei i denne Tid bliver anlagt efter Amtsraadets Bestemmelse, i lige Linie til Strandhusene og Havet, hvorved Klitbakkerne kunde tildels undgaaes, og en betydelig Veilængde formeentligen spares. Hertil tillader man sig i Henhold til de i sidste Udtog af Amtsraadets Forhandlinger skrevne Opfordring, at begjære Assistance ved Leilighed, af Amtets Veibetjent, hvortil Amtets Ordre gunstigst forventes meddeelt.

Skrivelse til Amtet angaaende Veien fra Gjøttrup til Bygholms Veile, af 3 Okt. 1845.

Den af Amtsraadet under 15 f. M. tagne Beslutning, at den som Bivei bestemte Vei fra Gjøttrup til Bygholms Veile bør istandsættes af Kliim Sogn saaledes, at en ordentlig Vei anlægges, indgrøftes og opfyldes, fra Kvædbroen hvor Gjøttrup Sogns Veipart ender, og indtil Bredbakken, hvorimod det øvrige Stykke til Veilen omtrent halvveis, og som er udsat for Overvimmelse, ikke kun bør udgraves, og de blotte Steder opfyldes, samt paafores et Lag Grus. Ved et Møde d. 1 d. M., tog Forstanderskabet under Overveielse, hvorledes denne Fordring kunde opfyldes, og Arbeidet derpaa fordeles, men da fandt man, at det vilde være umueligt og gandske overstige Sognets Kræfter, at faae den omtalte Vei saaledes grundlagt i et Tidsrum af 3 Aar. Det er ingenlunde af Ubillighed derimod, eller for at indbage sig en retlig paahvilende Byrde, at Forstanderskabet alter tillader sig at ilegge Amtet med denne Sag.

da man gjerne vil udføre hvad der kan lade sig gjøre, og saa smart muligt; men paa den anden Side er man overbeviist om, at det ærede Amtsraad ei vil fordre Mere end Tognet kan udholde og Nødvendigheden fordrer. Den omtalte Vei som har en Længde af 2680 Alen, som ei blot gaae over Enge, men til de fleste Tider af Aaret over et bundløst Morads, hvor den anlagt efter de gjorte Fordringer, vilde udkræve ligesaa meget Arbeide som i sin Tid paa vore Landeveie over Kjærene. Men dette vilde vare til ringe Nytte, da det neppe vilde være færdigt, inden det igjen var ødelagt, thi saaledes har til Eks. i denne Sommer, Fjorden 3 Gange staaet saa høit, at de ei blot udenfor Bredbækken, men helt ind til Kanalbroen har staaet over 1 Alen Vand hvor Veien skulde anlægges. Da der nu ikke kan tænkes paa at gjøre noget ved denne Vei i Efteraaret, maa det høist kan skee til næste Sommer, paa den tørre Aarstid, saa vedtog Forstsk. at henvende sig til Amtet med den allerærbødigste Begjæring, at det gunstigst i dette Efteraar, da Hjon ledst kan optages derover, vilde foranledige denne Vei taxt i Øiesyn af den ved kommende Veicommittee af Amtsraadet, og dertil indvarsle Forstanderskabet og Politimesteren, for paa Stedet at komme til Kundskab om Rigtigheden af de Localkyndiges Formening derom, og derved tage undersømmende Bedømmelse hvad der kan gjøres ved denne Vei, hvor meget dertil vil udfordres og hvorledes Arbeidet kan fordeles til Udførelse. Ved samme Leilighed tillade vi os at forespørge, om Tognefogdstanderskr. kan være bemyndiget til, for Kommunens Regning at besørge det dertil bestemmende Arbeide udført ved Licitation, thi da de fleste af Klim Togns Beboere have indtil 1 Mil at kjøre til Arbeidsstedet, ca. 3/4 Mil med Grus, hvoraf flere 1000 Læs ville udfordres, kunde det ventes billigere udført af de i Nærheden boende, end af de Vedpligtige, in natura.

Møde den 29 December 1845. Efter den ved sidste Amtsraadsmøde tagne Bestemmelse, var der fra Amtet i Skrivelse af 10 d. M. udgaaet en Opfordring til Forstanderskr. om at lade udgaae en Opfordring til alle Gaardbrugere i Distriktet, om at holde et Parti Korn i Beredskab til Fattigvæsenets Disposition for en vis Middelpris, til Udsalg iblandt de Trængende, da der ellers under de høie Priser kunde befrygtes almindelig Trang, og mange falde Fattigvæsenet til Byrde. I den Anledning vedtoges det at udstede Lister med Opfordring til alle Gaardbrugere om derpaa at tegne sig for et frivilligt Quantum, at levere i Marts Maaned næste Aar, da det bliver oplagt paa Thorup Kirkeloft.

Det leveres til en Pris af 5 Rbd. pr. Td. Rug, 16 Mark pr. Td. Byg, og udsælges da til alle Indsiddere og fordums Husmænd, idet en Forstander af hvert Togn, vexelvis paa en vis Dag i Ugen udleverer det til dem imod contant Betaling. Det leveres og udsælges igjen kun dobbelt Byg imod Rug.

Formanden oplæste en Kgl. Circulære af 8 November, hvorved offentlige Forsamlinger iblandt Almuen forbydes. Cfr. Kr. til Lensr Religsdt. Klim d. 16/10 1863.

Møde den 3 Marts 1846. Fra Herredsfogden var der tilstillet Forstanderskr. en Ansøgning fra Malersvend L. F. F. Beck til Amtet, om at nedsætte sig som Maler i Thorup, Klim og Vust Togne, hvorpaa forlangtes Erklæring. Derover vedtoges det at erklære, at Andragerens Dygtighed os ubekjendt, saa at vi ei kunne dømme om hans Dygtighed, men da vi ikke kunne antage, at der her i Pastoratet kan blive tilstrækkeligt Erhverv for en Maler, formene vi ikke, at det er tjenligt for ham at nedsætte sig her, hvor der hidtil ikke har vist sig Trang til en saadan Haandværker.

Møde d. 21 April 1846. Fra Ungkarl Peder Nielsen af Thorup Holme, var der indløben en Ansøgning til Amtet om Bevilling til at ernære sig som Skomager i Vester-Hanherred, hvorpaa meddeeltes Forstks. Anbefaling. (Bevilling dertil gaves af Amtet under 8 Juni 1846.) (at nedsætte sig i Thorup.)

Møde d. 2 Juni 1846. Da meddeeltes Kgl. Cancelli-Circ. af 14 Mai, hvorved Kgl. Circul. af 8 Nov. f. A. ophæves. (Offentlige Forsamlinger blandt Almuen.) Afskr.

Fra Herredscontoiret var der indløbet Skrivelse af 22 f. M., hvorved forlangtes Oplysning om, hvorvidt Chr. Gaardahls Teglværk med Hensyn til Ildebrandstilfælde ejensynlig er farlig for Naboerne, samt om dets Afstand fra nærmeste Bygning. Forstsk. fandt, at det omtalte Teglværk maa i paakommende Ulykkestilfælde ansees farlig for Ejerens egen Gaard, hvorfra det ligger ca. 50 Alen og derfra for Naboerne, og maa derfor tilraade, og ansee det for ønskeligt, at det bliver flyttet, men finde det tillige billigt, at Paalæg derom først gives om at have det fuldført inden Afbenyttelsen næste Foraar.

Fjorup. Thmisten Vestergaard. Jens Rasm. (Sognefoged.) C. Gaardahl. Jørgen Rasm. Jeppe Jensen. Niels Nicolaisen. Afskr.

Møde d. 22 Juli 1846. Politimesterens Communication af 16 f. M. af Amtsraadets Bestemmelse oplæstes, hvorved det befaldtes, at der til en Prøve, blev istandsat en Strækning paa 80 Favne af Veien igjennem Klim Togn til Byggholms Veile ud imod Fjorden.

Møde den 25 Sept. 1846. Fra Politimesteren var der tilsendt Forstanderskr. til Erklæring, en Ansøgning fra Møllerejer Chr. Godiksen i Klim, om Tilladelse til at maatte indlægge Meelqvarn i den af ham ved hans Gaard anlagte Pillemølle, og i den Anledning vedtoges det at erklære: „Forstsk. maa erkjende, at der i Tognet ingen Mølletrang findes Sted, da det nu har Overflødighed af Møller, saa at ingen nye Meelqvarne ville behøves. Hvad derimod angaar at flytte den af Supplicanten tilhørende Meelqvarn i Byens nordre Ende, hen i den af ham i den sondre Ende ved hans Gaard anlagte Pillemølle, hvorved den vil de komme til at ligge tæt ved Siden af den af Thmisten Olesen i samme Ende af Byen opførte Mølle, da maa Formanden anse det ubilligt, om der blev tilladt ham det samme, hvor for han har trænget Chr. Olesen til at flytte sin Mølle, og kan af disse Grunde ikke anbefale denne Ansøgning, men iøvrigt skjønner Forstanderskr., at det kunde være Tognet ligegyldigt i hvilken Ende af Byen Møllen ligger." Afskr. til Religsdt. 19/10 1863

Møde d. 13 October 1846. Fra Herredsfogden var der tilsendt til Forstanderskabets Erklæring, en Forespørgsel fra Gaardm. Chr. Pedersen Vestergaard til det Kgl. Rentekammer, om der er noget til Hinder for, at han paa den til hans Gaard Tiendelag hørende Møllerskyld, maa opføre en Meelmølle, som tillige agtes benyttet til Vandafledning, istedetfor den ved Tiendelag, forhenværende, men for en Del Aar siden nedlagte Vandmølle. I den Anledning vedtoges det at erklære: „Paa Andragerens Ejendom hviler den ommeldte Møllerskyld, efter saavel den ældre, som den nyere Matricul, og der ere Mænd som kunne erindre, at der ved Tiendelag har været en Vandmølle, men, saavidt vides, var det en Grømølle, og den har været nedlagt i ca. 40 Aar. Hvorvidt dette kan være til Hinder for, i dens Sted at lade opføre en Vindmølle, efter de derom gjældende Bestemmelser, fordrister Forstanderskr. sig ikke til at bedøm-

Afskr. til Fjordbo Kr. dat. 15/12 1928.

me, men maa erklare, at en saadan Mølle vist vil være ønskelig for Eieren til det omtalte Vandledningsvæk, men en Meelmølle derved antages overflødig for Omegnen, der alt hermed er tilstrækkelig forsynet."

Møde den 3 November 1846. Fra Elisabeth Maria Anthonsdatter i Kliim forelaa Andragen dat. 15/2 1928. til Amtet, om at maatte opføre det hende tilhørende, afbrændte Huus paa Brandstedet i Byen, uanseet at det var stridende imod Brandanordningen. Man fandt ikke at kunne anbefale dette, da det vilde blive saa nærved andre Bygninger i Byen at der i lignende Tilfælde kunde opstaae Fare for Naboerne, men i det Sted vilde man tilbyde at overlade hende Bygge-plads paa den Fattigvæsenet tilhørende, saakaldte Lars Nielsens Toft, Norden for Skolen, hvor det kunde opføres uden Fare for andre Bygninger. Ligeledes var indkommen fra Ovennævnte en Ansøgning til Amtet om Tilladelse til at indsamle Brandhjælp, hvilken blev forsynet med Anbefaling.

Møde den 10 Mai 1847. Der fremkom en Ansøgning fra Gaardeier Chr. Vestergaard til Tiendelaggaard om Bevilling til at anlægge et Dampbrænderi, hvilken blev forsynet med Anbefaling. Noter.

Møde den 12 Juli 1847. Fra Amtet var der sendt til Forstanderskabets Erklæring, en Ansøgning fra Gaardm. Chr. Olesen i Kliim om Bevilling til at nedlægge og udstykke Anders Nørres Gaard i Kliim i 4 Parceller. Herom vedtoges det at erklære: „Undertegnede Forstanderskr. erkjender den ansøgte Udstykning af den heri nævnte Gaard for særdeles hensigtsmæssigt og gavnlig, under Forpligtelse for Kjøberen af Parcellen No 4, Niels Andersen, inden 3 Aar at flytte sit jordløse Huus ud paa Parcellen, og for Eieren af Hovedparcellen, Chr. Olesen, deraf at udrede de Kjørsler til Kirke og Skole, som nu paahvile den samlede Gaard, foruden af sin egen, da ellers Sognet i det Hele vil lide under at Gaarden bliver nedlagt, under hvilke Betingelser vi tillade os at anbefale det ansøgte."

Krigen.

„Aar 1848 den 15 April, var Sognefogdestaabene for Kliim, Thorup og Vium Sogne, tillige med tvende tilkaldte af hvert Sogns største Lodseier, forsamlede hos Gaardm. Chr. Gaardahl i Thorup hvor da forhandledes: „Ifølge den af Amtsraadet under 1ste denne Maaned tagne Bestemmelse, at hvert Sogn uopholdelig skulde anskaffe og paa nærmere Opfordring, stille 2 Heste til Regjeringens Brug, blev det ved Grandestævner af alle Sognebeboerne den 9de dennest sammesteds vedtaget, at tilbyde Regjeringen vor Andeel af de anfordrede Heste uden Betaling, under Betingelse, at den øvrige Deel af Amtet tiltraadte den samme Bestemmelse. Senere har Amtet meddeelt, at Krigsministeren, paa Grund af de mange stillede frivillige Heste, havde nedsat Fordringen til en tredie Del, og rimeligviis ville disse ei i hella udfordres. Under 11te s. M. havde Amtet atter tilskrevet Forstanderskr. og opfordret til at hvert Sogn, ellers i alt Told hvert Pastorat vilde paatage sig at stille i det mindste en dygtig Mand til Kavalleriets Reservecorps, og dertil levere ham en Hest og forsyne ham med Ammatiur. I den Anledning blev det vedtaget at stille en frivillig Mand med Hest og Tilbehør af dette Pastorat, men da ingen frivillig har meldt sig, og der ei er Sandsynlighed for at Nogen vil stille sig selv her, blev det overdraget Formanden, at lade i Avisen opfordre Enhver som ønske det til at melde sig.

Bekostningen hertil udredes af den 1 Rbd. pr. Td. Hartk., som Behovene have tilbudt til de af Regjeringen fordrede Heste, naturligviis under den Forudsætning, at de ei blive indfordrede, eller i det Høieste kun 1 Hest desuden skal stilles her af Pastoratet.

En Skrivelse fra Politimesteren af 12 d. M. oplæstes, hvorved meddeles, at Hassing-Refs Aarsloth, samt Oster Hanherred havde tiltraadt den af disse Herreders Forstanderskaber tagne Bestemmelse, at sprette Bauner paa passende Steder i alle Byer, og derved holde Nattevagt af 2 paalideligeMænd, samt foreslaaet dertil at lade en tom Tjærende opreise paa en Stage.

Denne Bestemmelse tiltraadte Forstanderskabene, og blev det overdraget til Sognefogderne, dertil at træffe de fornødne Foranstaltninger.

Ligeledes oplæstes Skrivelse af 1ste d. M., angaaende Afgivelse af Kjørsler i Anledning af de paaludne Troppeafdelinger.

Da der i denne Tid blive indkaldte saa mange Karle til at indtræde i den active Armee for at fremtræde til Fædrelandets Forsvar, fandt Forstanderskr. det ubilligt at de selv befordre sig herfra, hvorfor det blev vedtaget, at befordre fremtidigen, medens denne Udskrivning vedvarer, alle indkaldte Rekrutter herfra, enten til Aalborg eller til Randers, og udrede den dertil medgaaede Bekostning af alle 3 Sogne i Forening efter Hartkorn."

Thorup. Anders Rotbøll. Christen Olesen. Niels Mejrup. Raun. Niels Nicolaisen (Grishauge.) P. L. Gravesen. Jørgen Larsen. Christen Pedersen. Jens Nørhaven. Christen Vestergaard. Jeppe Jensen Lars Korsbech. Christen Tvergaard. Jørgen Svensen. Jens Christensen. Jacob Jensen. Mads Godiksen. P. Gaardahl.

Møde den 25 April 1848. „Ved sidste Samling var der vedtaget at stille en frivillig Ryttertil Nordjysk Reservecorps. Da ingen hertil havde været at erholde, og Amtet under 19 d. M. har opfordret til snarest muligt at indsende de frivilligt stillede Heste, bestemtes det at indsende til Randers, den Hest som er bestemt til Stilling for dette Pastorat tilligemed 50 Rbd. til Equipering, idet man da maa overlade til Regjeringen selv at skaffe en Karl til at ride den."

„Der oplæstes en Skrivelse fra Amtet af 19 d. M. til Herredsfogden under 21 s. M., angaaende Folkevæbningen i Ø. Han Herred, og da blev der bestemt en Mulkt af 8 Skill. for hver vaabenpligtig Mand som ei møder til de fastsatte Øvelser, hvilken Mulkt forhøies med 4 Skill. for hver Gang, Forsømmelsen gjentages. De der ei møde til bestemt Tid, betale en Mulkt af 4 Sk., 6 for ½ Times Udeblivelse, og den der ei møder inden 1 Time efter den bestemte Tid, ansees som ganske udeblevet. Den der paa den fastsatte Tid har lovligt Forfald, har i Forveien at melde saadan for Sognefogden, som derover fører ordentlig Liste, der da fremlægges den ved næste Forstanderskabs-Møde, til Bedømmelse om den anførte Grund kan antages for gyldig. De faldne Mulkter indflyde i en for Pastoratet fælles Krigskasse, som

anvendes til de ved Øvelserne fornødne Omkostninger d. ü. s.. Underskrifterne. (14)

Møde d. 10 Juni 1848. Peder Snedsteds, Peder Høüs, Mogens Madsens og Andreas Guldhammers Koner, hvis Mænd ere i Krigen, have beklaget sig over at de ei künne skaffe sig Brændsel imedens de ere ene og bade Kommünen om dertil at hjælpe dem, da deres Forsørgere ere üde som vore Forsvarere, erkjendtes det übilligt, at deres Efterladte i Hjemmet saalænge skülle lide Mangel, og der bestemtes derfor at tillægge hver af de 3 Førstnævnte 6 Læs Brændtörv, som paalignes Sognet med 48 Törv pr. Td. Hartk. Den sidstnævnte bor til Hüse hos sin Svigermoder, som selv har til Brug et Skifte, hvoraf Halvdelen tilhører Sognet, hvorfor det ansaaes billigt, at hün deri faaer sit Brændsel, som Sognet lader grave og hjemkjøre."

Fra Niels Mynüp var indkommet Andragende til Herredsfogden om at erholde 3 Büdfogder, da Sognet er saa vidt üdstrakt, hvilket efter Omstændighederne blev anbefalet."

Møde d. 25 Sept. 1848. „Fra Amtsforvalteren var der indløben Forespørgsel ünder 19 d. M., i Anledning af den paabüdne Krigsskat, om hvilke Hüüsmænd indtil 1 Td. Hartk. de ~~findes~~ siden 1 April have ligget i Felten, saadanne ere: „Peder Chr. Jensen i Udkiet, Kliim Sogn, Jens Chr. Jensen Smed i Kliim samt om der findes Fæstere eller Leiere af ikke over 4 Skp. Hkr., af saadanne forefindes Ingen i Thorüp og Kliim Sogne."

Møde den 26 Febr. 1849. En Ansøgning fra Poül Jensen i Kliim, om Bevilling til at være Sognesmed, blev forsynet med Anbefaling.

– Ved Regnskabet for Pastoratets Krigskasse var der 17 Rbd. i Beholdning. Forstk. vedtog, saafremt Vüüst Sogns Forstk. deri er enig, deraf at üdbetale 1 Rbd. til hver af de hjempermitterede Militaire som nü igjen skülle ind til Armeen, i Reisepenge; og Formanden lovede at ünderrette Amtet derom, for at dette Pastorat, som befordrer sine egne Militaire, kan blive fri for at afgive Befordring in natüra til de Militaire fra andre Dele af Amtet."

Møde d. 24 April 1849. En Ansøgning var indleveret til Erklæring fra Gaardeier Chr. Olesen i Kliim, og Garver Jac. Jensen i Løgstör, om Bevilling til at anlægge Feldberedelses og Garveri i Kliim By. Herpaa vedtoges det at erklære: „I denne Egn, der er saa langt borte fra Kjøbstæder, hvor det er vanskeligt for Beboerne at erholde de for dem fornødne Produkter, og afsætte deres egne, er det af stor Vigtighed at have Haandværkere i Nærheden, til hvem de künne søge. Tilberedning af Hüder og Skind, er en saa stor Fornødenhed for Almüen, og aarligen afhændes herfra en stor Mængde til de fjerne Kjøbstæder, som først efter meget lang Tid og med Vanskelighed og Bekostning künne faaes tilberedte, derfor ansees det meget ønskeligt for dette Pastorat, om Bevilling til et saadant Anlæg her maatte günstigst foründe, og, da den Ene af Supplicanterne, som i Kjøbstad har drevet et lignende, deri har Erfaring og Indsigt, saa tillade vi os paa det bedste at anbefale denne Ansøgning. (Der bliver solgte mange Hüder og Skind for Spotpris, som vilde blive tilberedte hjemme til eget Brug, naar Anledning dertil er i Nærheden."

(Ved Mødet den 19 Febr. 1851 skrives Provst Tjørüp sidste Gang i Protokollen.)

Møde den 28 Febr. 1851. „Fra Kontrolcommitteen til Understøttelse for Saarede og Ovrigte Krigere, e.t.c., var til Forstandersk. sendt en Skrivelse hvorefter Niels Madsen Thaarüp var tillagt en Pension for indeværende Aar, af 4 Rbd. maanedlig, at have paa Ålborg Amtsstüe; da Sognets Forstanderskab ikke kjendte Nogen her i Pastoratet af dette Navn, der var qualificeret til Pension, saa leverede Skrivelsen til Skolelærer Bach i Kliim, der anmodedes om at sende den til nærmeste Øvrighed, som man haabede vilde tage hensigtsmæssig Bestemmelse angaaende denne Sag."

Møde den 10 Mai 1851. „Skolelærer Jensen fra Kolme androg om Frihed fra Skolen dersteds i 3 Maaneder i Sommer, medens han paa Ranüm Seminarium forbereder sig til som Privatist, at tage Examen ved nævnte Seminarium i Efteraar, paa det Vilkaar at han besörger Skoleünderviisningen for 1ste Klasse ved Jens Isachsens Søn Peter Johan Jensen i 4 Dage, og for 2 Kl. ved Hjælpelæreren i Thorüp Skole, Seminarist Christensen, en Dag ügentlig. Sognefogden havde Intet derimod, og henstillede Andragendet til Provstens Afgjørelse."

Møde d. 26 Mai 1851. „Der fremkom til Erklæring en Ansøgning fra Ungkarl Christen Ømer om Amtets Bevilling til at ernære sig som Mürer, medens han har Bopæl i Kliim Sogn. Forstk. var eenigt i, at de künde anbefale den paa bedste Maade.

Ligesaa var Ansøgning fremkommen til Erklæring, fra Bødkermæd. Ole Pedersen, (sidste Vinter Meierie Bestyrer paa Nagaard) om at erholde Bevilling til at drive Bødkerprofession, medens han har Bopæl i bemeldte Kliim. Forstk. fandt, at üanset der ingen Bødkere er i Kliim Sogn, saa künde det dog ikke anbefale Ansøgningen, da det befrygtede, at de 4re Bødkere i Thorüp Sogn künde lide Afgang i sin Næring, om en düelig Bødker blev bosat i Kliim, og Fattigvæsenet saaledes paaføres Byrde." (Bevilling gaves af Amtet ünder 14 Juli 1851)

Jacob Haüm (Haven) Lars Korsbech. Mads Godiksen. Peder C. Graversen. Christen Tvergaard. Jørgen Svendsen. N. C. Korsbech. Güdik Jensen.

Møde den 2 Juli 1851. „Forhandlingen tiltraadtes af den nye beskikkede Sognepræst Pastor Rosfoed. Der foretoges Valg i den forflyttede Præsts, Provst Tjørüps Sted, og Pastor Rosfoed valgtes eenstemmigen til Formand.

Der fremlagdes en Skrivelse fra Pastor Prytz i Nørüp, med Gjenpart af Generalpostdirectörens Skrivelse af 22 Marts 1851, hvoved meddeles, at der ikke for Tiden findes Anledning til at etablere en directe Postgang mellem Ålborg og Thisted nordenfor Kliimfjorden."

Møde d. 31 October 1851. „Chr. Vinter fik for at kjøre Soldaterne til Ålborg i fjor, 2 Rbd.

– Sognefoged og Bager Thomsen i Kliim forespürgte sig, om Sognefostk. mente at ville finde Anledning til at anbefale en indgiven Ansøgning fra ham, om Tilladelse til at levere Reisende paa Veien fra Bjerget til Aggersünd. Forstanderskabet havde efter Omstændighederne at künne anbefale den."

Møde d. 23 Marts 1852. „En Ansøgning fra 4 Beboere ved Thorüp- og Kliimstrand, om at erholde deres for October M. 1851 dictérede Skolemülctér eftergivne, og at maatte i Fremtiden selv sörge for deres Børns Underviisning. Hvad Mülctérne angaar, da formeente Forstanderskabet,

[Skjødt. til Forstk. Mødebog d. 10 Juni 1908 – 10 Marts 1928.]

at ligesaalidt som de andre Beboere ved Thorup-og Kliimstrand, der bleve mulcterede for Forsömmelser i Octob. 1851, og som have betalt deres Mulcter, kunne fritages for hine.

For Börnenes bedre Undervisning i Fremtiden, mente Forstanderskr. at kunne sörge deels ved Anlæggelsen af nogle Skolestier, deels ved om Vinteren at antage en Hjælpelærer til at holde Skole paa et passende Sted ved Stranden, hvorimod Börnene om Sommeren fremdeles kunne söge Thorup Skole. Paa ingen Maade kan det derimod billiges, at det indrömmes Beboerne Tilladelse til selv at undervise, ellers lade undervise deres Börn, uden Forstanderskabets Tilsyn med om Undervisningen er forsvarlig."

En Ansögning fra Bager C. Steensen om at maatte sælge Drikkevarer til Brod, for Reisende. Denne Ansögning anbefaledes ligesom forhen."

Söndagen den 28 Marts 1852 afholdtes et extraordinært Möde efter endt Gudstjeneste. Hr. Holm til Thorupstrandgaard var nærværende, og fremlagde en allerunderdanigst Ansögning om Bevilling til Anlæggelsen af et Brænderiets brænderi. Sognefortanderskr. haabede, at et saadant Brænderies Anlæggelse vilde være til megen Nytte for Egnen, og at Thorupstrand vilde være et passende Sted, og det besluttede derfor at anbefale denne velbegrundede Ansögning paa det bedste." Afskr. til Fjenstles Arkiv den 14 April 1928.

Möde den 9 Juni 1852. Der fremlagdes en Skrivelse fra Skoledirectionen af 21 May 1852, hvorved det paalægges, at anskaffe et fuldstændigt Klavreapparat til Kliim Skole. Samtlige Sognefortandere vare imidlertid af den Mening, at der intet saadant Klavreapparat burde anskaffes, hvorfor de da ville indgive en Indstilling desangaaende til Ministeriet, der blive at forelægge Sognepræsten, for af ham at paategnes med sit Votum.

Möde den 20 Juli 1852. Der forelagdes en Skrivelse fra Skoledirectionen angaaende en Forandring i Skoleplanen for Thorup og Kliim Sogne. Sognepræsten fremsatte i denne Anledning, som sin Mening om Sagen, at det maa anses for hensigtsmæssigt, at der med Tiden foretages den Forandring, nemlig: „at Thorup Skole flyttes mod Sönder, og Thorup-Ullerup og Thorupholme forenes til et Skoledistrict; at Viuust holme henlægges under Viuust Skole, og at derpaa Holme Skole nedlægges og en ny Skole oprettes ved Thorup-Kliim Strand. Mod Udførelsen af denne Plan stille sig imidlertid for Öieblikket store Hindringer iveien, thi Thorup Skole er nyopbygget, og ligger bequemt for Skolelovden, saa at den ikke uden store Bekostninger kan flyttes. Viuust Skoles Udvidelse vil ogsaa blive betydelig for vedkommende Kommune. Med Lærernes Lönning i Thorup Egn skulde i Tilfælde af Forandring, foregaae en Omregulering saa at de Indtægter der haves dertil blive rigtigen fordelte mellem Skollærerne i Thorup Bye og den nye Lærer, der skulde ansættes ved Stranden; men denne Omregulering vil bedst kunne foretages, naar den nuværende Skolelærer i Thorup engang afgaaer. Desaasag bör der siges om at Skoleplanen for Thorup Pastorat endnu i nogle Aar forbliver uforandret. Som Middel til imidlertid at raade Bod paa det ufuldkomne Skolevæsen ved Stranden, foreslog da Sognepræsten, at der til Efteraaret antages en Hjælpelærer til at holde Skole til næste Vinter ved Thorup og Kliimstrand, i et Værelse som man haaber at kunne faa tilleie paa et passende Sted ved Stranden, at hvis den nuværende Skolelærer i Holme skulde blive befriet, da at andrage om, at der antages til hans Efterfølger, helst en ugift Person, hvem det paalægges at holde Skole 3 Dage om Ugen i Holme, og de 3 andre Dage ved Stranden.

Sognefortanderne vare enige med Sognepræsten om, at man bör ansöge om at Planen for de 4 Skoler i Pastoratet fremdeles i nogle Aar forbliver uforandret. Derimod formeente de, at der, istedfor at antage en Hjælpelærer til at holde Skole ved Stranden, til næste Vinter bör anlægge de 2 tidligere Skolestier fra Stranden af til Thorup og Kliim Skoler. Sognepræsten bemærkede hertil, at disse Stier neppe kunne blive anlagte i den nu Sommer, efterdi adskilligt skulde forhandles derom med Vedkommende Lodseiere. I al Fald maatte han udbede sig nöiagtig Underretning om, hvor mange Veien til Skolen henad disse Skolestier bliver for enhver Beboer ved Stranden. Denne Underretning paatoge Skolepatronerne sig at forskaffe, til Udgangen af denne Uge.

Sognepræsten forespörgte sig hos Skolepatronerne om hvad der var foretaget i Henseende til de Indretninger, der skulde foretages til Befordring af Sundhedstilstanden i Skolerne. Skolepatronerne for Thorup-Kliim og Holme, lovede snarest muligt at besörge udført: „at der anbringes Trækrude paa flere af Vinduerne; at der ligeledes anbringes i det mindste een Klap paa Loftet, at der opslaaes Knage i Forstuerne til derpaa at hænge Börnenes Töi; at Skolestuerne blive hvidtede snarest muligt; at de med Frost behængte Börn besörges helbredede i Henseende; det formidne Tilhold desangaaende vil derhos være at give Beboerne ved Kirkesterne. Hvad Lokummet angaaer, da vare Sognefortanderne imod denne Sag, og forlangte det indstillet til Ministeriet, hvorvidt det skal være paalagt at gjöre denne Indretning, og i saa Fald til hvad Tid den bör være gjort. Kvefoed. Mads Godiksen. Christen Tvergaard. N.E. Knudsen. Peder L. Graversen. Godik Jensen. Lars Knudsen. Afskr. til Roligkud d. 19/10 1963.

— De övrige Forstandere skreve derpaa under, idet de tilföiede den Bemærkning, at de ansaae en Tre Klap's Anbringelse paa Loftet i Skolestuerne for unödvendig. Afskrevet til Fjenstles Arkiv den 5 May 1928.

Møde den 3 August 1852. Der fremlagdes en Skrivelse fra Herredsfogden af 29 f. M., hvorved meddeles, at Sogne"- eller Bye-Lavet formeentlig bør indkjøbe eller anskaffe en Vei til Niels Madsen i Ullerup. I denne Anledning besluttede Man, at underrette Beboerne i Ullerup ved Sognefogden sammesteds om Sagen, og at paalegge dem, hvis de ei ved Kortet eller paa anden Maade kunne skaffe det oplyst, at en Vei ved Udskiftningen er bleven udlagt til N. Madsens Huus, da at bekoste den omtalte Vei til bemeldte Huus.

– Angaaende de Børns Helbredelse, der have smittende Udslet og Bylder, bliver at lade undersøge, hvilke Børn der ere behæftede og da at give vedkommende Forældre alvorligt Tilhold om at besørge Børnene helbredede inden Høstferiens Udløb.

– Hvad de Indretninger angaar, der skulle gjøres for at befordre Sundhedstilstanden i Skolestuerne, da var der bleven hvidtet og reengjort i Kommunens 3 Skoler. De andre Ting, om hvis Udførelse Man blev enig ved sidste Møde, var derimod ikke udførte. Denne Sag bliver da at forhandle paany ved et mere fuldtalligt Møde, og naar Aarstidens Travlhed er aftaget noget."

Møde den 18 August 1852. "Kortet over Thorup Sogns Jorder blev eftersee, for at udfinde om der ved Udskiftningen er bleven udlagt nogen Vei til N. Madsens Huus i Ullerup. Saavidt Man kunde skjønne, er der ingen Vei afsat paa Kortet, derimod har der tidligere været Kjørsel sønden om Byen, efter hvad de Ældre bevidne. Man formeener derfor, at P. Bands Enke i alle Tilfælde bør anvise N. Madsen en Vei over hendes Jord, hvorpaa det da senere kan afgjøres hvorvidt der tilkommer hende Godtgjørelse for denne eller ikke.

– Endvidere fremlagdes en Skrivelse fra Min. for Kirke- og Undervisnings væsenet af 22 f. M. communiceret af Skoledirectionen under 3 d. M., hvorved Directionens Indstilling om Anskaffelsen af en Klaveremaskine af Gymnastikkjøbens 1ste Grad til Kliim Skole, bifaldes.

Dette Apparat bliver saaledes at anskaffe i det seneste til næste Foraar, hvilket Sognepræsten, betydede Skolepatronen for Kliim Sogn. De valgte Forstandere yttrede herved, at de atter vilde søge til høiere Vedkommende om Fritagelse for at anskaffe det omtalte Apparat hvortil Sognepræsten bemærkede, at saadant stod dem frit for, men efter alt hvad han skjønnede, vilde det være til aldeles ingen Nytte at indgive en saadan Ansøgning paany.

Sagen om de befalede Indretninger til Sundhedstilstandens Befordring, forhandledes paany. Man besluttede at ansøge hos Ministeriet om følgende Forandringer i Skoledirectionens Paalæg: „At det maa bero med, at to Vinduer, et paa hver Side af indrettede til at lukke op, at kuns een Klap eller Ventil anbringes paa Loftet hvor Læreren maatte finde det mest passende, at der anbringes Traakruder paa de 3 Vinduer, samt angaaende Locummet, at ansøge om Fritagelse for at indrette et saadant, eftersom man anseer det for unødvendigt. Sognepræsten derimod kan ikke tiltræde denne Ansøgning, men maa ansee det for aldeles nødvendigt, saavel for Sundhedens som for Velanstændighedens Skyld, at der indrettes et Locum ved enhver Skole. Det bliver da at indstille til Ministeriet, om og naar disse Indretninger skulle foretages, eller til hvad Tid de maa være færdige.

Forstanderne begjærede endvidere til fort, at de begjærede sig forskaanede for et Locums Indretning, saalænge der ikke existerede noget Lovbud, der paabød et saadant Locums Indretning." Møller 19/10 1963.

Møde den 2 September 1852. "Fra Heredsfogden var udbedt nogle Mænd bragte i Forslag til Sognefoged-Bestillingen i Kliim, i Anledning af at den nuværende Sognefoged Klemmen Steensen afgaar. Da imidlertid Forstanderskabet var af den Mening, at bemeldte Cl. Steensen er en dueleg Sognefoged, med hvem man stedse har været tilfreds, saa toges den Bestemmelse, at begjære hos Heredsfogden, at hiin, om muligt, maa forblive i sin Bestilling."

– Skoledirectionens Skrivelse af 10 August d. A. fremlagdes, hvorved det paalægges at antage en Hjælpelærer til at undervise Børnene ved Thorup- og Kliimstrand denne Vinter. Forstanderskabet besluttede imidlertid at ansøge om, at det for Skole kan yde Børnene saa bequem en Skolevei, saa at de uden Vanskelighed kunne søge Skolen, og saaledes nyde den fornødne Undervisning.

Møde den 4 Oktober 1852. Der fremlagdes Ministeriets Skrivelse af 18 August d. A. angaaende Gymnastikapparaterne, meddelt fra Skoledirectionen under 12 Sept. d. A.

Mads Godiksen paastod imidlertid, at saalænge den gamle Klaveremaskine kunde bruges, saa behøvede man ei at anskaffe nogen nye, og de andre Forstandere var af samme Mening. Sognepræsten svarede hertil, at der behøvedes ikke flere Forhandlinger om denne Sag; men naar han modtog Directionens bestemte Ordre om Klaveremaskinens Anskaffelse af 1ste Grad til Kliim Skole, saa maatte han henvende sig til Skolepatronen sammesteds, og hvis denne nægtede at anskaffe Klaveremaskinen, saa maatte han uden Ophold indberette det til Directionen, og Skolepatronen maatte da tilskrive sig selv Følgerne deraf. Forstanderne yttrede endvidere, at de vilde søge til Ministeriet om Fritagelse for den omtalte Klaveremaskines Anskaffelse. Præsten svarede hertil, at saadant ikke kunde fritage Skolepatronen for at opfylde sin Pligt, og saa mente han, at Sagen ofte nok havde været hos Øvrigheden.

Møde d. 20 October 1852. Der forelagdes en Indbydelse fra Kammerraad Hansen (i Thistel) til Oprettelsen af en Brandforsikringsforening for Thisted Amt, med Undtagelse af Mors,

for rørlige Eiendomme. Man besluttede at anmode Niels Chr. Ottesen i Thorup og Thomas Skou-
sted i Kliim om at give Møde for at forhandle om denne Sag, forudsat at Reisen ikke
bliver for lang. Afskrevet til Fuldmægtig Juris den 11 Juni 1928.

Mødet den. Ved Mødet d 2 Sept. blev det besluttet at prøve en Skolestiens Anlæggelse fra
Stranden til Kliim Skole, for at undgaae at antage en Hjælpelærer for Børnene ved Stran-
den, saaledes som det er paalagt ved Skoledirectionens Skrivelse af 10 August d. A.

Denne Stie er nu bleven anlagt for en Deel, men Beboerne ved Stranden have indgi-
vet en Forestilling til Forstanderskabet af 20 dennes, hvori de erklære, at de ikke tør
lade deres Børn gaae ad denne Stie til Skolen, eftersom de derved staae (i) Fare for at
drukne eller fare vildt i Klitterne. I denne Anledning anmeldte Sognepræsten, at Johan
Peter Jensen, der i forrige Sommer undervistе i Holme, kan erholdes til Hjælpelærer ved
Stranden i den nu forestaaende Vinter, for 16 Rbd. og Kosten, der kan beregnes til 30 Rbd.

Et Værelse til at holde Skole i, kan ogsaa erholdes hos Esper Henriksen for en 10 Rbd.

Dette Forslag saae han sig da nødsaget i følge sin Embedspligt til at indgive til Skole-
directionen. De valgte Forstandere svarede hertil, at Skolestien efter deres Mening var
fornødig, og at de, hvis Beboerne vare utilfredse med den, vilde have den afsynet med
2 eedsvorne Mænd af Kliim Sogn. Sognepræsten svarede hertil, at det stod dem frit for at
foretage saadant, men at han alligevel var nødt til at indgive sit Forslag til Directionen,
og efter modtaget Svar derfra, at foretage det Fornødne til Hjælpelærerens Antagelse.

Fra de valgte Forstandere blev overleveret Sognepræsten en Indstilling, angaaende Klaver-
apparatets Anskaffelse i Kliim, til Indsendelse gjennem Skoledirectionen til Mini-
steriet. Forstanderne begjærede endvidere tilfort, at Hjælpelæreren for Børnene ved Thorup-
og Kliimstrand, efter Forstandernes Mening, bør bekostes af Beboerne sammesteds alene.

Kofoed. Mads Godiksen. Lars Chr. Korsbech. Jacob Hansen. P. L. Graversen. Christen Tver-
gaard. Jørgen Iversen.

Ved Mødet den 23 November 1852 forelaa Skrivelse fra Skoledirectionen af 11 Nov., hvorigjennem
Kjendstand med Klaver-maskinens Anskaffelse til 1ste Grad i Kliim indtil næste Aar.

– Der fremlagdes en Besværing fra 3 Beboere i Kliim Sogn over at Skolegrøften mellem
Thorup og Kliim Sogne, var bleven opreist ved Accordtarbeide paa Communecassens Reg-
ning, og at det ikke var bleven dem bekjendtgjort, Tiden og Stedet til Accordtens Afslutning.

Sognefortanderskabet maatte finde denne Besværing aldeles ugrundet, eftersom bemeldte
Arbeide var bleven forsvarligt og billigt udført, og Bekjendtgjørelsen ei kunde skee ved
Kirkestevne i Kliim Sogn, hvor der Søndagen for Accordtens Afslutning ikke var nogen
Gudstjeneste. Bidraget til Communecassen i Anledning af dette Arbeide, bliver altsaa
at afkorte disse Beboere, og om behøves, at inddrive ved Udpantning.

– I følge indkommen Skrivelse fra Skolelæreren i Thorup, (Bech) have Poul Larsens, Anders
Nørgaards, Jens Kjærs, Jens Væfers og Niels Larsens Børn mesten ganske forsømt Skolen
i nærværende Maaned. I denne Anledning besluttedes at lade høre hos disse Beboere
om Grunden til Forsømmelserne, hvorpaa Sagen bliver at forhandle ved næste Møde.

– Der fremlagdes Skrivelse fra Skolelæreren af 14 f. M., hvorved meddeles Ministeri-
ets Resolution af 28 Sept. d. A. der paabyder Indretningen af et Locum m. m. ved Sko-
lerne, hvilke Indretninger i følge Directionens Bestemmelse skulle være fuldførte til
1 Dec. d. A. Sognepræsten anmeldte, at han under 3 Nov. d. A. havde bekjendtgjort denne
Skrivelse for Skolefortanderne, og at han nu for nyligen d. 22 dennes havde indberettet
det til Directionen hvad der var foretaget eller ikke foretaget ved denne Sag. Skolefor-
stander Mads Godiksen i Kliim havde ladet indrette en indhegnet Plads med forsvarlig
omkring til Brug for Børnene, istedetfor et Locum. Sognepræsten forestillede ham,
at en saadan Indretning vilde være anstødelig for Sandsene i høieste Grad, hvilket
han havde indberettet til Directionen, og anmodede ham derfor sagtom, at lade opføre et or-
dentligt Locum af brændte Steen og med Tørvetag. M. Godiksen var ikke villig dertil,
men vilde blive ved den saaledes begyndte Indretning. Forstanderne i Thorup og Holme
erklærede sig villige til at foranstalte Locummer opførte ved Skolerne sammesteds
til næste Foraar, hvis saadan Henstand maatte blive dem given, og de 2 andre For-
standere af Thorup samtykkede heri. Sognepræsten svarede at han ingenlunde turde love
at forskaffe dem en saadan Henstand, men dog efter Omstændighederne vilde anbe-
fale dem dertil, saafremt de da godvilligen vilde besørge disse Locummer forsvar-
ligen opførte til næste Foraar, hvilket de lovede. Sognefortanderen af Kliim Sogn
vilde derimod ikke indvillige i at opføre mere end det alt paabegyndte Vandsted?,
der vil blive fuldført. Alt dette bliver nu at indberette til Skoledirectionen. Afskr.

– En Skrivelse fremlagdes fra Ministeriet af 30 f. M. communiceret af Skoledirectionen under
10 November d. A. hvorved opmuntres til Aftenskolers Oprettelse. Man besluttede da til Aften-
skolen 2 Aftener om Ugen, Tirsdag og Fredag fra 6 til 8. Brændsel og Lys haaber Man kan
afholdes ved frivillige Sammenskud, især af dem der søge Skolen, eller deres Husholder.

Mandagen den 13 December 1852 var Sognefortanderskabet forsamlet. 6 valgte Medlem-
mer og Sognepræsten vare nærværende, og Forsamlingen tiltraadtes af Foged Fogden,
Kr. Kammerjunker Lilliencrone, der havde Ordre fra Amtet om, at drive paa Op-
førelsen af et Locum ved en hver af Communens 3 Skoler. Foged Fogden gjorde Sogne-
fortanderskabet bekjendt med Amtets Skrivelse af 2den d. M., i hvis Følge det billigen
maa misbilliges, at de af Amtsskoledirectionen og ved Kommende Ministerium appro-

bevede Indretninger ved Skolerne, og navnligen Indretningen af Locummer, endnu ikke vare udførte, og henstillede til Forstandersk., hvorvidt det nu maatte være villig til at udføre Befalingen saaledes at Locummerne opføres inden en Frist af 14 Dage fra Dato, selvfølgelig under Forudsætning af, at ikke en pludselig indtrædende streng Frost skulde deri være til Hinder. Forstanderskabets tilstedeværende Medlemmer tilkjendegav i Anledning heraf, at de vel ikke vilde vægre dem ved at udføre Befalingen med Hensyn til Locummernes Indretning i Kliim og Thorup Sogne, men da Aarstiden var meget imod Bygningernes solide Opførelse, og det derhos for Tiden er meget vanskeligt og kostbart at anskaffe Materialier, både de om at det maatte tillades, at det forbliver ved bemeldte Locummers Opførelse indtil næste Foraar, saaledes at de forpligtede dem til at have samme færdige inden 1ste May n. A. Stjendt Amtets Skrivelse indeholder en Regtelse af denne Forstanderskabets Beggæring, troede Herredsfogden dog, med Hensyn til at en saadan Beggæring er anbefalet for Thorup Sogns Vedkommende af den constituerede Districts provst, og da den nu understøttes af Sognepræsten, at kunne tillade sig nærmere at indhente Amtets Resolution forinden han efter dets Paalæg selv foranstalter Locummerne opførte. Afskr. til Religbd. c. i Ullerup. 24/10 1963.

Lilienskjold. Koefoed. Mads Godiksen. Godiks Jensen. N. C. Lorslech. Christen Tvergaard. Jørgen Svensen. P. C. Gravesen. (Afskr. til Hemitslw Avis den 10 Juli 1928.)

Møde den 22 Dec. 1852. Skolepatronen for Thorup Sogn havde forhørt sig hos vedkommende Strandbeboere, om Grunden til deres Børns overdrevne Forsømmelser i November Maaned d. A., og erfaret, at Aarsagen havde været deels Udslæt og andre Sygdomme, deels Veiens Ufremkommelighed formedelst Vand. For denne Gang formeente Man desaarsag at Mulkterne for bemeldte Nov. Md. turde bortfalde.

– En Skrivelse fra Ministeriet af 23 Nov. d. A. fremlagdes, hvori meddeles som Svar paa den af Forstanderskr. indgivne Ansøgning mod Klavreapparatets Anskaffelse i Kliim, at det maa have sit Forbliivende ved Ministeriets Resolution af 23 Nov. d. A.

Endvidere fremlagdes Ministeriets Skrivelse af 2 Dec. 852, hvorved det paalægges Sognefoerstanderskr. fra Nytaar 1853 af, at antage en Hjelpelærer til at holde Skole for Børnene ved Thorup og Kliim Strand, samt at indkomme med Forslag til en ny Skoleplan for denne Kommune. Skolepatronerne for Thorups og Kliim Sogne nægtede at udføre denne Foranstaltning. Sognepræsten fremlagde da en Skrivelse fra Skoledirectionen af 16de dennes, hvori han bemyndiges til, i Tilfælde af at Forstanderskr. skulde vægre sig ved at iværksætte Ministeriets Resolution, da selv at gjøre det. I følge heraf vilde da Sognepræsten foranstalte det Fornødne, og anmeldte i denne Anledning, at Hjelpelærer P. F. Jensen af Helme, kan erholdes for en Løn af ialt 40 Rbd., og at et Værelse kan leies hos Espen Henriksen for 10 Rbd. Angaaende Sagens Fremgang skulde han da ved næste Møde underrette Sognefoerstanderskabet.

(Peder) Koefoed.

De andre tilstedeværende Foerstandere skrev under med den Bemærkning, at de fandt ingen Grund til at der skulde være Skole ved Stranden, eftersom Thorup og Kliim Skoler ligge midt i Districterne. Afskr.

Peder Christian Gravesen. Mads Godiksen. Christen Tvergaard. Jørgen Svensen.

Møde den 26 Januar 1853. Justitsmin. Skrivelse af 11 Dec. 1852 om Forandring og Forbedring i Sognefogdernes Indtægter, forelaa, navnlig om et passende Vederlag for den Rettighed som de have mistet ved Værnepligtsloven af 12 Febr. 1849, den, navnlig under visse Omstændigheder, at kunne erholde en Løn eller Paaskrivende fritagen for Udskrivning. Herredsfogden havde under 30 Dec. f. A. udbedt sig Foerstanderskabets Betænkning om denne Sag. Samtlige valgte Foerstandere vare imidlertid af den Mening, at Sognefogden i vare godt nok aflagte, saa at der ikke behøvedes nogen Forøgelse eller Forandring i deres Løn. Sognepræsten maatte hertil bemærke, at det forekom ham billigt og gavnligt, om Sognefogderne bleve lønnede paa en mere passende og tilstrækkelig Maade, men han havde for Tiden intet Forslag at gjøre i saa Henseende.

– En Ansøgning fra Kollerup Foerstanderskab om, at det paatænkte Marked i Rødbro, ikke blive oprettet, at der i dets Sted oprettes et Efteraarsmarked i Gjerritsley, hvormod Manstrup Marked paa samme Tid, hvis det behøves, kunde bortfalde. Foerstanderskr. fandt disse Forslag at være saare passende, og besluttede derfor at tiltræde Ansøgningen.

– Da fremlagdes Skrivelser fra Provsten og Herredsfogden, af 22 og 27 f. M. hvorved tilkjendegives at der er forefundt Hensyn med Locummers Opførelse ved Skolerne i Thorup og Kliim Sogne, saaledes at disse Bygninger maae være færdige til Udgangen af April d. A.

Møde den 22 Febr. 1853. Skolepatronen for Kliim Sogn fremlagde et Overslag til Skolevæsenets Udgifter, der beløb sig til ca 130 Rbd. Sognepræsten gjorde opmærksom paa, at der intet var anført til Locummets og Klavremaskinens Opførelse. Skolepatronen mente, at det fornødne til Lokummet vil kunne erholdes ved Hjelp af de 130 Rbd., og Beholdningen fra forrige Aar. Angaaende Klavremaskinen ansaae han det for ufornødent at have Penge der til i Beredskab. Sognepræsten betydede ham da, at det i saa Fald vilde blive Skolefoerstanderens egen Sag at skaffe Penge til Betaling af Klavremaskinen, naar denne ved Licitationsauktion eller paa anden Maade er bleven fuldført.

Afskrevet til Hemitslw Avis d. 19 Aug. 1928.

Samtlige Forstandere begjærede det tilfört som deres Mening, at der ikke behövede at opföres nogen Klavremaskine til 1ste Grad i Kliim, saalænge som den gamle Maskine til 2den Grad er i forsvarlig brugbar Stand og saalænge det ikke er vedtaget som alminde-lig dansk Lov, at Klavremaskiner til 1ste Grad skulle opföres, og de til 2den Grad nedbrydes.

Sognepræsten bemærkede blot i Anledning af alt dette, at Klavremaskinen til 2den Grad naturligviis ikke skulde nedbrydes, men kuns at en til 1ste Grad skulde opföres ved Siden af den gamle. Hellas.

– Sognepræsten anmeldte, at der til den ved Stranden iaar oprettede Skole, vilde behöves en 60 Rbd., der efter hans Mening vilde være at ligne paa Thorup og Kliim Sogne. Forstanderne svarede hertil, at de ikke ville indrömme en saadan Ligning Forfattelse, men vilde holde sig til den gamle Skoleplan, hvilken de önskede at see. Sognepræsten bemærkede hertil, at denne Plan, saavidt han vidste ikke fandtes i Archivet, men muligen kunde erholdes hos Skoledirectionen. Endvidere fremlagdes Skoledirectionens Skrivelse af 16 December f. A. hvori forlanges at Forslag skal indgives til Directionen om en hensigtsmæssig Om-ordning af Pastoratets Skolevæsen. Sognepræsten gjorde da i denne Anledning det For-slag, at Holme og Strandens Skoler forenes under een Lærer, saa at der holdes Skole 3 Dage paa hvert Sted; dertil udbrödes da, at der til næste Sommer bygges en Skolestue ved Stran-den med et lille Værelse til Læreren, der antages for Fremtiden at ville blive en ugift Person.

Samtlige valgte Forstandere nægtede at samtykke i dette Forslag, og troede at det kunde forblive ved den gamle Skoleplan, indtil en Skolereform blev indført i Landet.

Præsten gjorde derpaa Fordring paa de ovennævnte 60 Rbd. og erklærede, at han maat-te reqvirere Directionens Hjælp for at erholde disse Penge lignede og indbragte.

Det forhandledes om Skoleplanen blev ogsaa at indberette til höiere Vedkommendes Afgjörelse.

– Forslag til en Brandforsikrings Oprettelse for Thisted Amt, fremlagdes. Forstanderne fandt ingen Anledning til at foreslaae nogen Commission for disse Sogne.

Mödet den 8 Marts 1853. En Skrivelse fremlagdes fra nogle Beboere af Thorup og Kliim, hvori de forlange, at det maa bero med Ligningen af Ugifterne til Locummet i Kliim, Klavremaskinen sammesteds, og Skolen ved Stranden, m. m. indtil de faae indgivet en Fore-stilling til Ministeriet desangaaende. Sognepræsten svarede hertil, at disse Sager forlange siden ere endeligen afgjorte saa at en Forestilling til Ministeriet derom vilde være aldeles forgjæves. Han maatte, hvis Skolepatronerne fremdeles nægtede at foretage denne Ligning, sige om Udpantningsordre imod dem. Han forespurgte sig derpaa hos Skolepatronen for Kliim Sogn, om denne havde noget imod bemeldte Ligning, og han, M. Godiksen indvilligede da i Udgifterne til Locummet, men ei til Klavremaskinen og Skolen ved Stranden; derpaa forespurgte han sig hos Skolepatronen i Thorup derom, og han satte sig ligesaa mod Ligningen. Der vilde da blive sigt om Udpantningsordre imod dem begge. Skolepatronen for Kliim Sogn nægtede endvidere at besörge Klavreapparatet af 1ste Grad opført ved Skolen, hvilket de ogsaa vil blive indberettet.

Löverdagen den 19 Marts 1853 var Sogneforstanderne forsamlet i Thorup, 6 valgte Forstandere og Sognepræsten var tilstede, og deltog tilligemed i Forhandlingerne, Herredsfogden i Hjerhold til Amtets Skrivelse af 7 dennes, hvorefter det var paalagt ham at forestille Forstanderne det urigtige i at vægre sig ved at efterkomme Ministeriet for Kirke- og Undervisnings-væsenet dets Resolution af 2 Dec. f. A. betræffende Udredelsen af Udgifterne til en Interims-Skole ved Thorup- og Kliimstrand. Efterat Forstanderne vare gjorte bekjendte med Ind-holdet af Amtets forbemeldte Skrivelse, tilkjendegav de, at de være villige til at forfatte Ligning paa Beboerne og indbrövre bemeldte Udgifter til ovennævnte Interimsskole til Beløb af omtrent 60 Rbd. Men de maatte derhos, da de vare af den Formening at den friede Foranstaltning var ufornöden, og at Sognene derved utilbörligen vilde blive betyngede, forbeholde sig i Hjerhold til Slutningen af Amtets Skrivelse, at indgaae med motiveret Klage over den trufne Foranstaltning. Herredsfogden afstraadte derpaa,

Lilliendahl.

– Den 31 Marts vil muligen foranstaltes Ligning paa de 60 Rbd.

Kofoed. Mads Godiksen. P. C. Gravesen. N. C. Horsbech. Lars C. Horsbech. Jacob Hahn. Anisten Tvergaard.

Mödet d. 8 April 1853. Sogneforstander Godik Jensen androg at en Hovedreparation maatte gjøres ved Holme Skole i nærværende Foraar, og fremlagde et Overslag i saa Henseende til 50 Rbd. Forstanderskabet indvilligede heri, og der vil saaledes være at drage Omsorg for denne Sag, saa at Arbeidet udföres ved Licitation.

– Sognepræsten erindrede ved Kommende Forstandere om, i følge den dersom tagne Beslutning og skete Indrömmelse, ved i Mödet d. 3 Dec. f. A. at besörge Locumme opførte ved Skolerne in-den Midten af May Maaned. Skolepatronen for Kliim Sogn, paatog sig at besörge Klavremaski-nen til 1ste Grad færdig til samme Tid.

Mödet den 13 May 1853. Skrivelse fra Skoledirectionen for Hjerm og Vennebjerg Herreder, hvorved Man underrettes om, at Skolelærer N. Chr. Jensen i Holme er beskikket til Skolelærer i Skallerup Pastorat. Sognepræsten foreslog i denne Anledning at indstille til Skoledirectionen, at den nye Skolelærer i Holme, ved sin Beskikkelse tilpligtes til, om Vinteren at holde Skole i 3 Dage om Ugen i Holme, og 3 Dage om Ugen ved Stranden. Som Vederlag derfor, ellers for mang-lende Ford og Føring, tilstaaes ham 30 Rbd. om Aaret, der udredes halvt af Holme og halvt af Strandens District. Sogneforstanderne kunde ikke tiltræde denne Indstilling, eftersom de havde forbeholdt sig Ret til at indgive deres Forestilling til Ministeriet, angaaende Nödvendigheden eller Unödvendigheden af Strandens Skole. Sognepræsten vilde da alene indgive ovennævnte Indstilling til Directionen.

Skolevæsnet til Forstanderskabet skrivelse d. 19 Aug. 1928.

ge i Vedligholdelsen, ligesom dette ogsaa i Forbindelse med begge de forneunte Distrikters udrede Pengelinnen, 50 Rbd. saaledes, at 25 Rbd. falde paa Kliim, og 25 Rbd. paa Thorüp Skoledistrikt.

Rosenkrantz. Lund. Koefoed. Peder C. Gravesen. Jacob Kiün. Godike Jensen. Mads Godiksen. Christen Tvergaard. Jörgen Svensen. Christen Jensen Aarre. Niels Jacobsen

Alskrevet til Tjenestebrev dat. 17 Nov. 1928.

Onsdagen den 23 August 1853 vare Sognefortandene og Beboerne af Kliim Sogn forsamlede i Skolen sammesteds for at prøve, hvorvidt passende Foranstaltninger for Tiden kunde lade sig træffe mod Cholera-Epidemien, for denne muligen udbryder her paa Stedet.

Til at modtage de reisende Haandværkssvende, der af og til komme her igjennem og som ifölge Skrivelse fra Herreds fogden for Fremtiden ville være at give Sengeleie i et særeget Kiüs, kan ifölge hvad herved forhandledes, benyttes Søren Bislevs Kiüs i Kliim Bye. Forstander Mads Godiksen paatog sig at forhöre hos S. Bislev om hans Seng der i Huset kan erholdes tilleie, saaledes at den modtages ved Syn og Taxation, og dens Værdi erstattes ham, saafremt den skulde blive befangt med Smitte. Skulde den ikke kunne erholdes, saa maa der leies eller kjöbes en eller to Senge, hvorom Sognefogden og M. Godiksen anmodes om i tide at forhöre sig. Dernæst behöves et Sygekiüs for de Cholera-Syge der ikke kunne erholde Pleie hjemme, eller som önske i saadant Tilfælde at bringes fra deres eget Kiüs. Hospitalet i Terp der er eenligt beliggende og rummeligt, anses for meget passende dertil. Fattigforstanderen vil det paaligge at besörge dette Kiüs uden Ophold istandsat og tækket samt tættet saaledes at det kan brüges i ovennævnte Hensigt. Ligeledes maa der höres om Leilighed er til Almueselemsmene deri Huset, saa at disse alle ufortövet kunne flytte ud, saasnart som Sygdommen skulde yttre sig her paa Stedet. Til Familie-Asyl eller Karantene kiüs, kunne benyttes forannævnte Søren Bislevs Kiüs, og Anders Lortsens Kiüs.

Til Sygepassere udsaae Man sig Simon Kiib og Kone, der altsaa i ovennævnte Tilfælde forblive boende i Terp Hospital. Endvidere Anders Skytte og Kone. Sognefogden og M. Godiksen ville forhöre sig om de ere villige til at paatage dem denne Forretning, for 1 Rbd. pr. i Døgnet. Kunne de ikke erholdes, maa der höres om andre.

Angaaende Medicin vil man henvende sig til Apotheket her i Herredet, for at erholde et passende Maal at begynde med, af de mest brügelige Midler, som da blive at opbevare i Kliim Skole.

Torsdagen den 24 August 1853 vare Sognefortandene for Thorüp Sogn forsamlede i Anledning af den befrygtede Cholera-Epidemi, og Forhandlingen tiltraadtes af Hr. Landfligtskommisser Schmith, der ved Amtets Resolution af 11 d. M. er tilforordnet Sognefortandsskabet i nærværende Sag. Der forhandledes da Følgende: „Til Syge- eller Karantene kiüs kan Man erholde Hr. Holms nye Kiüs paa Kliimmarke paa det Vilkaar, at Kommunen bortskaffer det deri værende Korn og Höe ved at kjöre det til Thorüpstrandgaard. Da dette Kiüs med Ladebygningen er afsides beliggende og rummeligt, saa at det fortinlig er skikket enten til Sygekiüs, muligen for begge Sogne Thorüp og Kliim, eller ogsaa til Opholdssted for de der maae flyttes ud af de smittede Huse, saa var det Hr. Schmidts og Sognepræstens ufravigelige Mening, at Man skal modtage Hr. Holms Tilbud angaaende disse Huse, og accordere med ham om dem, saaledes, at de i paakommende Tilfælde kunne erholdes tilleie for en passende Betaling. Sognefortanderne Chr. Tvergaard og P. Chr. Gravesen formeente derimod, at Man kunde tage til Sygekiüs, Nörregaard i Thorüp Bye, og til Karantene kiüs det gamle Vaaningskiüs i Sondergaard. Imidlertid fandt Man det rimeligt, at Hr. Schmidt og en af Forstanderne forhörte sig nærmere hos Holm angaaende Vilkaarene for Leien af Husene, samt derhos efter-see, hvad Reparationer og Forandringer der kir gjöres i Forveien, for at Husene kunne være i Beredskab strax naar det behöves. Mest hensigtsmæssigt synes det at benytte Hr. Holms Huse til Sygekiüse, og Nörregaard og Sondergaard til Karantene kiüse. Hr. Schmidt og Forstanderne ville forhöre sig om Sygevogtere der kunne være at erholde strax om Sygdommen skulde udbryde.

Til Betaling maatte lönes dem 1 Rbd. mer i Døgnet. Reisende Haandværkssvende indgaves i Sondergaards gamle Kiüs, til hvilket der da maa leies eller kjöbes nogle Sengeklæder.

P. Chr. Gravesen lovede at besörge denne Sag. Det formidre Medicin blives at reqvirere strax fra Apotheket og at opbevare i Thorüp Skole.

Möde den 5 October 1853. Der forelaa en Ansögning fra Hr. Kjeldgaard ved Slettestrand, om at det maatte forundes ham at drive Handel med Kolonial og andre Varer ved Thorüpstrand, istedetfor som hidtil ved Slettestrand. Formanden afgav i denne Sag det Votum, at da afgangne A. Rotbölls Handel rimeligvis vil blive fortsat ved hans Efterlevende, saa formener han, at der ikke er nogen Anledning til at bestride sig for, ved Forstanderskabets Anbefaling at skaffe en 3die Handelsmand Ret til at nedsætte sig i Thorüp Sogn, hvorimod det synes ham rimeligst, hvis en Kolonialvare-Handler skulde ønske at ville nedsætte sig i bemeldte Sogn, da at anbefale en af de to allerede herværende Handelsmænd, Hr. Holm og A. Rotbölls Enke til at erholde udvidet Handelsret i saa Henseende. Herved vilde Man opmærksomme hvad Sognet og dets Omegn behöves af Handlende, hvorimod det maatte befrygtes at 3 Handelsmænd i dette ene Sogn, næppe vilde kunne bestaae ved Siden af hinanden. Samtlige valgte Forstandere erklærede hertil, at de paa ingen Maade kunde samtykke i dette Votum, og de forbeholdt sig derfor

Ret til at afgive deres Betænkning i denne Sag ved en anden Leilighed.

Møde den 22 October 1853. Der forelaa en Ansøgning fra Hr. Handelsmand Holm til Thorupstrandgaard om at den ham forundte Bevilling maa udvides til Tobak, Kaffe, Sukker, Sæbe, Brendevin og Rom. Da der længe her i Egnen er følt Savnet af en Handel med Kolonialvarer saa fandt Man Anledning til at anbefale denne Ansøgning paa det Bedste. Der forelaa en Ansøgning fra Skipper Jacob Kjær om Bevilling til Skudehandel ved Thorupstrand. Ogsaa denne Ansøgning var Forstandersk. villig til at anbefale.

Møde den 3 Januar 1854. Valg af Formand for 1854 foretoges, og der valgtes da Pastor Koefoed. Forretningerne fordeltes saaledes imellem Forstanderne i Anledning af de foretagne Valg; i Thorup sveitage Jørgen Pondergaard, Fattigvæsenet, Mads Gravesen Skolevæsenet, i Klim, Enevold Bødtker, Fattigvæsenet, og Lars Christian Andersen, Skolevæsenet.

Møde den 20 Januar 1854. Der forelaa en Ansøgning fra H. Steensen om Bevilling til at drive Kjøbmandshandel i Klim Sogn. Denne Ansøgning var man villig til at anbefale, dog med det Forbehold, at det udtrykkeligen bliver ham foreskrevet med hvilke Ting han maa handle, og at det navnligen forbydes ham at sælge nogensomhelst Slags destilleret Drik. Afskrevet til Justitsministeriet den 8 Dec. 1928.

Derpaa toges Sagen om Skolevæsenets Ordning her i Pastoratet i Overveielse. Ministeriet har nemlig ved Skrivelse af 28 Dec. 1853 forelagt Forstanderskabet denne Sag paany, idet Ministeriet i saa Henseende erklærer det ikke for nødvendigt, at der gjøres noget for at forskaffe Børnene fra Strandhusene den Undervisning hvorpaa de have Krav. Hvis Forslaget om Thorup og Holme Skoles Sammenlægning skal bortfalde, vil det da være nødvendigt at der paa anden Maade sørges for Børnenes Undervisning ved Stranden, navnligen ved Antagelsen af en egen Lærer for Strandboerne. Det overlades da til Sognefogtskabet, hvorvidt det maatte see sig istand til at fremsætte et andet tilfredsstillende Forslag til Sagens Ordning, istedetfor det allerede gjorte om Skolernes Sammenlægning. Da Sognepræsten ifølge heraf opfordrede Forstanderne til at gjøre deres Forslag, erklærede de enstemmigen, at de ansaae det for tilstrækkeligt, at der blev anlagt en opkastet Vei fra Stranden af, til Klim Skole, ved Hjelp af denne mente de at Strandboernes Børn vilde erholde en passende Leilighed til at søge Skolen, saa at der ikke for dem behøvedes noget særegen Skolehold. Nogle af Forstanderne bemærkede endvidere, at da Strandboerne efter det gjorte Forslag, kun skulde have 3 Dages Skolegang for deres Børn, saa kunde de saameget desto bedre lægges under Klim Skole Sognepræsten maatte herved gjøre opmærksom paa, at der i Klim Skole er henved 100 Børn ialt, saa at altsaa 3 Dages Skolegang under en egen Lærer, vil være disse langt tjenligere end den sædvanlige Skolegang i Klim. Endvidere forespurgte Sognepræsten, om Forstanderne, hvis Ministeriet agtede det her gjorte Forslag, forlangte et særegent Skolehold for Børnene ved Stranden, om da ikke Forstanderne i saa Fald ønskede Holme og Strandens Skoler sammenlagte, for at undgaae at antage en 5te Lærer her i Pastoratet. Da Forstanderne ikke vilde afgive nogen Erklæring desangaaende, saa afgav Sognepræsten det Votum, at han vilde gjøre Paastand paa at Holme og Strandens Skoler sammenlægges, og at Kommunen derimod forskaanes for at antage en 5te Lærer til Børnene ved Stranden. Forstanderne bemærkede endvidere, at de vestlige Strandhuses Børn, skulde ifølge deres Forslag, søge Thorup Skole til hvilken der haves en god Sti. Sognepræsten mastede dog atter bemærke, at ogsaa disse Børn vilde være bedre tjente ved at have deres egen Lærer. Da intet mere var at afhandle, saa sluttedes Mødet og Protokollen underskrives af Koefoed.

Efterat de valgte Forstandere flere Gange forgjæves vare blevne opfordrede til at underskrive Protokollen, hævedes Mødet, uden at saadan Underskrift havde fundet Sted. Koefoed.

Møde den 7 April 1854. Der forelaa en Begjæring fra nogle Beboere af Holme, om at den udlagte Vej fra Vestergaardsbroe til Ullerup maatte blive istandsat. Samtlige tilstedeværende Forstandere vare mod denne Sag med Undtagelse af Jens Simonsen, der paa sine Bymænds Vegne maatte paastaae Vejens Anlæggelse. De andre anførte som Grund til deres Negtning, at den omtalte Vei, saa ofte som denne Sag havde været behandlet, var bleven anslaaet for unødvendig. Forøvrigt bliver at indbyde til et Grandestævne, for at det derved kan blive afgjort, hvorvidt Beboerne ønske Sagen indstillet til Ophævelse, eller hele re ville lade den bero.

Møde den 9 May 1854. Med et Andragende fra Tidemann Jensen om at maatte opsætte en Kalkovn paa den fælles Ejendom tæt ved Klim Bjerg havde Forstanderskabet intet at erindre. Forøvrigt maa han helst forsamle Beboerne til et Grandestævne, og deri bevilge Tilladelsen.

Møde den 28 Juli 1854. Fra Herredsfogden var begjæret Erklæring angaaende en Ansøgning fra Maler Bech, om Tilladelse til at holde en Svend. Forstanderskabet fandt ingen Anledning til at anbefale denne Ansøgning, eftersom bemeldte Maler saavidt vides, neppe har tilstrækkeligt Arbeide til sig selv.

Mandagen den 11 September 1854 var Forstanderskabet samlet, og afsynede den ved Thorup og Klim Strand i denne Sommer opførte Skolebygning. Denne antoges som forsvarligen opført; der manglede kun 2 Trækroge i Skolestuen, som bliver at levere af Entreprenøren. Ved Skorstenen og ved Forkammeret var der nogle uhensigtsmæssige Indretninger, formedelst Feil i Tegningen. Det overdroges til Skolepatronerne i saa Henseende at besørge de fornødne Forandringer udførte. Licitationssummen var paa 225 Rbd. foruden 45 Rbd. til Borde og Bænke, samt til 2 Kakkelovne, ialt 270 Rbd.

Møde den 30 Oct. 1854. Tidemann Nielsen af Kliim var nærværende og bad om at Veien østen om Kring Klimbjerg, og nør til Klitten, maatte blive istandsat.

Forstanderne for Kliim Sogn ytrede i denne Anledning, at bemeldte, efter deres Mening, kan betragtes som en Sognevei, og derfor lige saa lidet som flere liggende Veie i Kliim Sogn, kunde forlanges istandsat af hele Sognets Beboere. til Fjerritslev Avis d. 4/1 1929.

– P. Badstüe i Ullerup havde klaget over, at Skoleveien fra ham var ufremkommelig. Denne Sag bliver at undersöge, og det Fornödne til Mangelens Afhjelpning at foretages af Skolepatronen i Thorup.

Møde den 10 November 1854. Der fremlagdes Skrivelse fra 9 Batterie i Altona, af 28 Sept. d. A. hvormed tilsendtes Chr. Pedersen Badstües Marchpenge, 4 Rbd. Endnu restere Niels Chr. Larsens Marchpenge, 3 Rbd. 71 Skill., hvorom er skrevet til Amtet.

– Skrivelse fra Kjörring Amt af 2 Oct. d. A. angaaende Cholerans Udbrud i Arendahl. Saavidt vides er intet Skib herfra i Arendahl, men skulde noget desuagtet ankomme, saa vil der uden Ophold vare at træffe Foranstaltninger i saa Henseende.

– En vidtløftig Klage fra Skolelærer Bech i Thorup fremlagdes, hvori han besvære sig over, at hans Hjelpelærer af Sognepræsten er bleven anmodet om at holde Skole i Holme 1 Dag om Ugen, indtil den nye Skolelærer ankommer. Skoleforstanderen i Thorup gjorde Paastand paa, at Hjelpelæreren ikke efter maatte undervise i Holme, eftersom Beboerne af Thorup ere saa höist misfornöiet dermed. Der bliver da om muligt at leie en Lærer til midlertidigen at forestaae Holme Skole. Forövrigt maatte Sognepræsten bemærke, at han ikke havde seet sig istand til paa nogen anden passende Maade at faae Holme Skole bestyret under Vacancen, end ved at anmode Skolelæreren i Vüist og Thorup, om at undervise der hver 1 Dag om Ugen. Hjelpelæreren havde nü læst der 2 Dage efter Anmodning, ikke efter Ordre fra Sognepræsten.

Møde den 11 December 1854. Der forelaa Skrivelse fra Skolecirectionen af 29 f. M., hvorved der deels bevidnes Skolelærer Bech i Thorup Directionens Anerkendelse, fordi han selv har holdt Skole i Thorup, medens hans Hjelpelærer underviste i Holme, deels bedes tilkjendegivet Beboerne i bemeldte District, at Grunden hvorfor Embedet har staaet saa længe vacant alene er denne, at Directionen har modtaget saa ufuldstændige og mangelfulde Indberetninger om Embedet fra Sognepræsten og Forstanderskabet. Forstanderne maatte imidlertid bestemt fralægge sig den deri gjorte Beskyldning, og Sognepræsten burde forsikre, at han hürtigt og nöiagtigt havde meddeelt enhver Oplysning, der af Directionen var forlangt om Embedet. Saadant bliver at indberette til Provsten.

Ogsaa gjorde Sognepræsten Forstanderne bekjendte med Indholdet af en privat Skrivelse fra Provsten, hvori denne giver at betænke, om ikke en Omændring af Pastoratets Skolevæsen skulde være passende, istedetfor Oprettelsen af Strandens Skole. Forstanderne maatte imidlertid fralægge sig enhver saadan Omændring, efter at de havde havt Bekostning med Skolehusets Opförelse ved Stranden.

Kofoed. Jens Simonsen Winther. M. C. Gravsen. Mads Godiksen. N. C. Korsbech. Jacob Kaun. Enevald Poulsen.

Til Skolelærer i Holme beskikkedes ~~endnu~~ først i Dec. 1854. den 6 Nov. 1854. N. C. Skolelærer Hjelbirk.

(Fra ovennævnte Tidsrum, 11 Dec. 1854 til nedenstaaende Forhandlinger, med Skolelærer Johannes Bech i Thorup som Formand, har der intet særligt af Interesse været at nedskrive. A. C. Svalgaard. Johannes Bech skriver første Gang i Protokollen den 3 Jan. 1856, valgt til Formand samme Dag.)

Den 3die Januar 1856 vare forsamlede følgende den 6te og 14de December 1855 valgte Sogneforst. i Thorup Skole, nemlig Mads Christian Gravesen, Peder Badstüe, Anders Jensen fra Ginder Faarbek, Jeppe Jensen fra Kliim, Gaardmand Christen Nielsen af Odde, Gaardmændene Christen Levisen af Kliim og Peder Christian Jensen af Thorup og valgte da til Formand Skolelærer og Kirkesanger Johannes Bech i Thorup, der var den 6te December 1855 udnævnt til Sogneforstander. Formanden og alle de ovennævnte Sogneforstandere gik derefter til den forrige Formand, S. T. Hr. Pastor Kofoed, og blev da, efter at der i forvejen var gjort Begjæring om Udlevering af det Archiv der er i Thorup og Kliim Sogneforstanderskab vedkommende, talt om Almisse-Uddeling til de Fattige, for Januar Qvartal 1856, men de blev hverken udleveret Archiv, eller Almisse-Uddeling bestemt den Dag. – Kun betydede Hr. Pastor Kofoed det hos sig forsamlede Sogneforstanderskab, at det skulde komme igjen den 8 Januar 1856, hvorefter Enhver gik til sit Hjem.

Den 8de Januar 1856 vare atter alle de forannævnte Sogneforstandere forsamlede tilligemed Formanden, hos Mads Christian Gravesen i Thorup. Sognepræsten, Hr. Pastor Kofoed, havde i forvejen anmeldt til Formanden, at han, formedelst Pigdom ikke kunde give Møde i Sogneforstanderskabet benævnte 8de Januar 1856. Efterat de forneevnte Sogneforstandere vare forsamlede den 8de Januar hos Mads Christian Gravesen, gik de til Hr. Pastor Kofoed; Hr. Pastoren kom strax tilstede. Man bad sig da Archivet, der tilhörte Forstanderskabet, udleveret; Hr. Pastoren udleverede da blot 4 smaae Pakke Papirer – Forhandlingsprotocol for Sogneforstanderskabet, og en lille Protocol bestaaende af 92 Blade autoriseret til at være Valgprotocol for Thorup og Kliim Sogneforstandere, havde Hr. Pastoren om Morgenen den 8 Januar, ladet aflevere ved sin Karl, da Hr. Pastorens Sygdoms Forfald blev anmeldt til Formanden. – Da Hr. Pastoren havde udleveret de ovennævnte 4 smaae Pak.

ker Papiir til Sognefortandeskabet, blev Talen henvendt paa Almisse-Uddeling for Januari Qvartal 1856. - Hr. Pastoren greb sin Hovedbedækning forlod Værelset, og gik til Sognefogden for, som han sagde, at hente Fattiglegningen. Forstanderskabet fandt det upassende at forblive længere i bemeldte Værelse, da det ingen Befaling derom havde modtaget, det gik derfor ud paa Marken; imellem Niels Christian Ottesens og Præstegaarden traf Forstanderskabet igjen Hr. Pastoren, og talte (med) ham; men da Uddelingen af Almisse for Januari 1856, til Almisselemmerne, af Hr. Pastoren ikke blev bestemt for denne forlod Forstanderskabet gik det, meget utilfredse og mismodige tilbage til Mads Christen Gravesens Hjem, og bestemte Fattig, eller Almissens Uddeling for Januari Qvartal, Mandagen den 14 de Januari 1856, da man stod i den Formening, at denne Uddeling burde vare skeet den 31 December 1855, at Tiden var for lange siden udløben inden hvilken de Fattige skulde have haft Korn og Penge, og at de dertil vare haardt trængende.

Hr. Pastor Koefoed blev anmodet om at tilføre denne Protocol, hvad han behager, i Fattig-og Skolevæsenets Anliggender og bemyndiget dertil af Forstanderskabet. Hr. Pastor Koefoed afleverede den 14 de Januar 1856 en lille Bog, der betegnes med Ord. Regnskab(?) og Intet videre af Documenter. "(Afskrevet til Bentalen Avis den 26 Jan. 1929"

→ Derefter skrives Pastor Koefoed følgende i Protokollen: „Sognepræsten bemærkede, at der nødvendigviis maatte være 1 Fattigforstander i Thorup Bye, og 1 Fattigforstander i Kliim Bye, eftersom alle Fattige sammesteds have Bolig. Han foreslog derfor at føre til de 2 allerede udnævnte (Peder Badstue i Ullerup og Anders Jensen i Søndre Faarbæk) Peder Chr. Jensen i Thorup og Jeppe Jensen i Kliim. Samtlige Forstandere vare derimod af den Mening, at der ikke behøvedes flere Forstandere end de udnævnte, men at alle Forstanderne skulde være fælles om Besørgelsen af Fattigvæsenets Anliggender imellem og ved Møderne. Sognepræsten mente, at Følgen deraf maatte blive, at de Fattige ikke vilde savne en Maand, der kunde tage sig af deres daglige Forpleining, og at Regnskabet vilde komme i Uorden. Sagen bliver altsaa at afgjøre af Amtsraadet.

Sognepræsten erindrede derpaa om, at hans Stilling til Kommunens Fattigvæsen, ifølge Lov af 22 Marts 1841(?) forbliver uforandret, saa at Fattigvæsenet efter hans Mening bør bestyres paa samme Maade som hidintil; han maatte derfor besvære sig over, at man gandske mod Sædvane uden hans Vidende, havde skrevet Opbævningslisten og foretaget Uddelingen paa en Tid, da det maatte være dem vellekjendt, at han ved Konfirmations-Undervisning var forhindret i at overvære denne. Han forlangte derpaa, at man gav ham Regnskabs forelsen samt Kassen tilbage, ifølge Kommunalloven af 13 August 1841 § 16. Derhos bemærkede han, at der aldrig i hans Embedstid havde været den mindste Klage eller Strid om Fattigvæsenets Anliggender, saa han indsaae ikke at der var nogen Grund til at foretage noget slags Forandring." Sognepræsten afstraadte. Koefoed.

Formanden Skolelærer Bech bemærkede i Anledning af Præstens Tilføjelse, følgende: „Angaaende hvad Hr. Pastor Koefoed har anført om, at der maatte være en Fattigforstander, nemlig Jeppe Jensen i Kliim Bye og Peder Chr. Jensen i Thorup, altsaa en Fattigforstander i hver Bye maae vi bemærke: „at Peder Chr. Jensen i Thorup maatte ikkun gaaelig være Skolepatron for Thorup Skole, da der maatte være en Mand til at have daglig Tilsyn med Skolebygninger, og en Mand hvorvidt Skolelæren i Bye„ kunde henvende sig uden at maatte gaae enten til Holme eller Ullerup. Peder Chr. Jensen var derfor bleven udnævnt under 8 dennes, til Skolepatron for Thorup Skole, og for Kliim Skole blev nævnte 8 de dennes udnævnet Jeppe Jensen i Kliim. 2 Skolepatroner for hver Skole er tillige nødvendigt for at indbrave Pengebidragene til Patronerne, og for at tilsige Skolearbeidet, ifølge Lovgivningen. De for udnævntes som foran er anført til Fattigforstander, Anders Jensen i Kliim Sogn og Peder Badstue i Thorup Sogn og forøvrigt forpligte vi os til, En for Alle og Alle for En at varetage de Fattiges Krav, saaledes at de kan være tjente, og Sognefortandersk. kan forsvare til enhver Tid, og saa godt som det er os muelig, da det ikke er vor Hensigt at de Fattige i nogen Maade skal lide Nød.

Hvad det angaar, at vi have uden Hr. Pastor Koefoeds (som Hr. Pastoren anfører foran) gandske mod Sædvane havde skrevet Opbævningsliste, og foretaget Uddelingen paa en Tid han havde Konfirmanterne til Undervisning, da maae vi bemærke at vi, som ogsaa foran er anført var hos Hr. Pastor Koefoed og talte om den Almisse Uddeling den 31 Dec. 1855, burde have været udført medens han var Formand, og endnu stod tilbage. Vi talte til ham derom den 3 og 8 Januar d. A. og derved udkom intet Resultat fra ham, og Tiden var saa langt fremskreden at de Fattige ikke kunde undvære deres Almisse for Januar Qvartal længere, da Hr. Pastor Koefoed den 3 og 8 Januar ikke gav os noget tilfredsstillende Resultat. At Hr. Pastor Koefoed behager at sige, at vi vidste han den 14 Januar skulde have Konfirmanterne til Undervisning da maa vi dertil bemærke at Mange af os ikke vidste det; at han blev underrettet derom den 11 Januar d. A. hvorfor haves tilstrækkeligt Bevis, og at han blev ombodet senere at han vilde have ladet hans Konfirmations-Undervisning opsætte til en anden Dag, som for har været Tilfældet andre Steder, men denne Bøn var forgjæves.

Forresten ansaa vi det Øvrige Hr. Pastor Koefoed i Dag har skrevet i denne Protocol som usvarende, benægter det Urigtigt og Ubevisligt, og forbeholder os alt Lovligt. Hr. Pastor Koefoed indleverede først idag den 14 Jan.: „En Skrivelse af 31 December 1855, fra den høje Amtsoverighed, en Skrivelse fra Herredsamme af 6 te Dec. 1855, om hvor mange Sølvgaarde hvert Sognefortandersk. bestaar af. En Skrivelse fra det høje Amt af 28 Sept. 1855 om Føringspenge, Anvisning for Districts-Hestelægderne i Vester Han Herred, for de Heste som i forrige Aar 8 Efteraar vare meldte til

C. N. A.-Fil. 2. J. nr. 1008

Tjeneste ved 5te Dragon Regiment i Randers. Skrivelse af 8 Dec. 1855 om en Mulkt af 10 Rd. ~~for~~ Distriktshesten for slet Fodestand".

Det passerede bekræftes med Underskrift. Datum ut supra. J. Bech.

M. C. Gravsen. Anders Jensen. Jeppe Jensen. Christen Lovisen. Peder Bakstue.
Christen Nielsen. Peder Chr. Jensen. afskr. til Fjendslev Skrs den 20 Marts 1929.

Møde den 30 Januar 1856. Johanne Skytte der er meget skrøbelig og over 70 Aar meldte, at den Almisse 1 Skp. Rug og 2 Skp. Byg hun af Sognefor standerskabets store Godhed modtog den 14 Januar 1856 har hun modtaget med dybeste Taknemmelighed men hun maatte beklage sig, at førend hun modtog denne Almisse, som hun erlægger sin Taksigelse for, var den, under Vinterens Haardhed opbaaret i Brød, hvorfor hun var nødsaget til at gaae ned til Forstanderen Christen Lovisen Jensen og laane 1 Skp. Rug. - I forrige Qvartal fik hun 2 Skp. Rug og 2 Skp. Byg, og hun var lovet at hun fremdeles skulde have qvartalite 2 Skp Rug og 2 Skp. Byg, eller om hun tør bønfalde Sognefor standerne at de gunstigen ville skjenke hende 2 Skp. Rug og 4 Skp. Byg og 3 Mark i Penge, indtil Herren kalder hende bort fra Jordelivet, da hun, i Betragtning af den høje Alder, formodentlig ikke har lang Tid tilbage heneden, og hun, saaledes ge hun nogensinde kunde erindre sig, ikke turde bede Sognene om Hjelp for sin Alderdommens Skrøbeligheder har nedtrykt hende saa haardt, at hun, især i denne temmelig haarde Vintertid, ikke til enhver Tid tør komme ud. Hun beder, at Forstan derne ikke ville vredes over hendes Bøn, da hun gjerne bekjender, at den Understøttelse hun faaer af Sognene i denne hendes høje Alderdom er en Godhed og Barmhjertighed der vises hende.

Der fremlagdes et Andragende fra Mariane Kold i Klim til den høje Bestyrelse for de mi litaire Underklasses Pensionering og for Invalide Forsørgelsen. Dette Andragende blev an befalet saaledes: „At Supplicantinden, formedelst Svaghed ikke er istand til at erhverve No get, men at hun bestyrer sit Hus med megen Sparsommelighed, og opdrager sine Børn med megen Omhue og fører en sædelig Vandel, saa at hun er en værdig Trængende. Dette kan vi Sognefor standere med Fornøjelse bevidne; men hendes Trang er stor, og derfor tillader vi os indstændigt at anbefale hende til Bønhørelse. Dette Andragende var dateret den 29 Januar 1856.

Møde den 12 Febr. 1856. Der bemerkes i Protokollen: „Præsten Hr. Koefoed bedes om selv at tilføre denne Protocol hvad Fattig- og Skolevæsens sager angaar, hvilket det samlede Sognefor stan derskab beder Hr. Præsten om. - Hr. Præsten vilde ikke skrive i denne Protocol.

Et Brev fra Pastor Hansen (Snedsted Forstandersk.) af 4 Febr. tog Hr. Pastor Koefoed til sig og tog det hjem med sig. Sognepræsten bekjendte Formanden, at alle saadanne Skrivelser ang. Fattig- og Skolevæsenet skulle opbevares i hans Arkiv ifølge Anordningen. Formanden be mærkede, at Hr. Pastor Koefoed var ombedet om at føre Fattig-Regnskabet og Korrespon dancen for Fattigvæsenet, og bad Hr. Præsten om at tilmelde Forstandersk. i Snedsted, at Peder Andersen Ibsen havde faaet i Almisse 3 Skp. Rug, 5 Skp. Byg.

Sognepræsten meldte, at der manglede Bord og Sengested i Lærerens Kammer i Strandske len. - Sognepræsten afstraadt. Koefoed.

Dernæst tilføjes: Sognefor standersk. nægtede at levere Bord og Sengested i Lærerens Kam mer i Klim Strandskole. - Alt urigtigt benægtes af Sognefor stk.

Møde den 4 Marts 1856. Der fremlagdes en Skrivelse fra den administrerende Direkteur af Bestyrelsen for de militaire Underklasser Pensionering og for Invalide forsørgel sen, at Enken Mariane Pedersdatter Kold af Klim var bevilget en extraordinair Understøttelse paa 5 Rd. af den overordentlige Invalidefond, som vil blive hende ud betalt ved Thisted Amtstue mod Qvittering, men at Bestyrelsen ikke kan finde sig foranlediget til at forhøie den hende og hendes Børn tillagte Forsørgelse.

Møde den 19 Marts 1856. Der fremlagdes en Skrivelse fra Hr Pastor Koefoed af 10 Marts d. A., hvori han communicerer en Skrivelse fra R. D. Hr. Provst Lic. Damkier, med 2den Bilage, nemlig et Andragende fra sig selv af 21 Febr. d. A. til Skoledirectionen, om Vand og Brød Straf for Lars Chr. Nielsens Enke af Klim, for hendes Datters Skolefor sømmelser.

Ved ~~det forrige~~ Møde den 12 Febr. beretter Præsten, at ovennævnte Enkes Datter, samt en anden Skolepige „havde forsømt Skolen næsten den hele Vinter," og der blive da Mulcter at dictere og senere at inddrive, og i fornoiden Fald at udsone disse imod lovmæssig Straf." Hertimod protesterede Forstandersk. med følgende Ord: „Vi modsige Hr. Pastor Koefoeds foran tilførte, at udsone Børnenes Skolefor sømmelser med Vand og Brød Straf, da det vil blive Sognene til Bekostning, uden at Sagen i mindste Maade vilde blive bedre, da Vedkommende vist kun lidet ville ænse denne Straf." Formanden, Johannes Bech bemærkede endvidere ved Forhandlingerne den 19 Marts: „Den 4 Marts 1856 sagde Hr. Pastor Koefoed til Formanden: „fij skamme Dem"!

- Sognepræsten oplæste en Skrivelse fra Provsten af 3 d. M., hvori fore spørges hvorfor Sognefor standersk. formener, at Lars Chr. Nielsens Enke kun lidet vilde ænse den Straf som efter Hs. M. Kongens allernådigste Anordninger paa lovlig Maade blive hende idømt. ~~Om~~ Om denne Sag havde Sognepræsten underrettet Formanden.

Denne fore spørgte han tillige, hvorledes Sagen stod for Tiden. De 2den Bilage, nem lig Hr. Pastor Koefoeds Andragende til Skoledirectionen af 21 Febr. d. A., og det andet, Et Brev til Hr. Pastor Koefoed fra Skolelærer M. Bech i Klim af 5 Febr. d. A. (angaaende

(& Michael Bech, Skolelærer og Kirkesanger i Klim, født paa Øland ca. 1799. (Se „Mindeblade om Gerhard Faye, udgivne af Chr. Heilskov, Thisted 1925. min Samling. A. P. Svalgaard.

de omtalte Børns Forsømmelser.) blev Hr. Pastor Koefoed tilbageleveret. Sognepræsten foredrog endvidere: „Pastor Koefoed sagde at det Onde var kommet fra Formanden (!!)

Sognepræsten foredrog 2de Skrivelse fra Amtet af 3 og 8 Marts angaaende Fattigvæsenets Bestyrelse. Han forespurgte naar Fattigvæsenets Uddeling skulde være, hvilket han ifølge Amtets Skrivelse skulde forestaae; han gjorde Paastand paa, at Fattigforstanderne, i det mindste naar Uddelingen var forbi, skulde aflægge ham et fuldstændigt og rigtigt Regnskab for alle de Indtægter og Udgifter som de havde haft for Fattigvæsenet siden Nytaar. Vi modsige alt Urigtigt og Uhæderligt i Hr. Pastor Koefoeds Tilførte, og forbeholder os vor lovlige Ret. Udskrevet til Herstedsten Avis den 20 May 1929.

Møde den 3 April 1856. Der forelaa Amts Skrivelse af 2 / Marts dette Aar, med en vedlagt allerunderdanigst Ansøgning til Hs. Majestæt Kongen, om at Thorup Sogn maatte blive adskildt fra Klim Sogns Fattigvæsen, fra M. C. Gravsen m. fl. af Thorup Sogn af 17de Febr. 1856, til Thorup og Klim Sognefor standers Kabes Erklæring.

Møde den 16 April 1856. Der fremlagdes en Skrivelse fra Formanden for Lild Sogns Forstanderskab af 9 April d. A., tilligemed Forslag af 27 Febr. d. A. til en Plan for Klim, Thorup, Vium og Tømmerbye, samt Oslev, Oslev og Arup Sogne om for privat Regning at holde en Dyrlæge. Betalingen var foreslaaet at udredes med 2 Mark pr. Td. Hartkorn. Han skulle befordre sig selv, og være opsigelig paa 1 Aar, men have Betaling for Kuur og Medicin.

Der fremlagdes en Skrivelse fra Husmand Jens Christian Guldhammer i Klim, hvori han begjærer Anbefaling til at drive Høkerhandel i Klim. Anbefaledes.

Møde den 21 Mai 1856. Formanden anmeldte, at Husmand Peder Krag i Thorup havde for ham skriftlig anmeldt at han agtede at søge Bevilling som Høker i Thorup Sogn, hvilken Anmeldelse var bleven paategnet af Formanden.

– Fremlagtes Skrivelse af 19 Mai d. A. fra Husmand Christen Hansen i Thorup om at faae Bevilling som Høker i Thorup Sogn. Fremlagt en Skrivelse af 19 Mai d. A. fra Hr. Pastor Koefoed i Thorup, der beviser at dette Møde var ham bekjendt. – Han mødte ikke. – For øvrigt modsige og benægte vi alt Urigtigt og Uhæderligt i bemeldte Hr. Pastor Koefoeds Skrivelse og forbeholde os alt Lovligt. – Fremlagt en Do. Skrivelse af samme Dato ogsaa fra Hr. Pastor Koefoed, om at der skal betales 2 Rd. 32 Sk. til Hr. Provst, Licentiat i Theologien Damkier for 1854 for en Bekjendtgjørelse i Stiftstidenden om Vacancen i Holme Skolelærer Embede i Aaret 1854. Disse Penge bliver med næste Post at tilsende Hr. Provsten da Hr. Pastor Koefoed havde anmeldt under 19 Mai d. A. at han i denne Uge skulde foretage „en Forretnings-Reise til Aalborg"

Møde den 22 Mai 1856. Ovennævnte Penge, 2 Rd. 32 Skill. for Bekjendtgjørelse i Aalborg Stiftstidende om Vacancen 1854 i Holme Skolelærer Embede, blev af det ovennævnte forsamlede Sognefor standerskab tilsendt Hr. Provsten, da Hr. Pastor Koefoed ifølge sit Brev ikke var hjemme, men paa en „Forretnings Reise til Aalborg.

Den 4 Juni 1856 skriver Pastor Koefoed følgende i Protokollen: „Sognepræsten forelagde til Forhandling paanye de fra Directionen under 5 April d. A. tilsendte Spørgsmaal og der forhandledes da følgende: Børneantallet i Skolerne var af Skolelærerne angivet saaledes: i Thorup 47, i Klim 82, i Holme 14 og ved Stranden 20, alt sammen fra Aarets Begyndelse, Forstanderne fandt intet derimod at indvende."

Derpaa skriver Formanden J. Beck følgende: „Forstanderskabet modsiger alt Urigtigt og Uhæderligt i Hr. Pastor Koefoeds foranførte. – Og forbeholder sig alt Lovligt." Senere tilføjet: „Hr. Pastor Koefoed har været mødt her i Sognefor standerskabet i Dag."

Møde den 3 Juli 1856. I Sognefor standerskabsmødet den 18 Juni 1856 blev fremlagt en Skrivelse fra Herredsfogden af saalydende: „Over vedlagte Andragende fra Jens Eiersleb i Thorup, og med samme tilbage maae jeg ærbødigst anmode Sognefor standerskabet om at meddele mig Erklæring. Bemeldte Jens Eiersleb Andragende til Amtsraadet, handler om Kristian Smerups Nyopbyggede Huus norden for Thorup Bye, i Nærheden af den gamle Kongevei: Erklæring over Jens Eiersleb Klage til Amtsraadet: „Jens Eiersleb paastaaer at have en Græsningsret, der hvor Christen Smerup har bygt sit Huus, som han aldeles ikke har, og Hvad kan han ikke fange paa en offentlig Ejendom. Christian Smerup var virkelig Huusvild, ligesom Peder Kjølder, der begge bygge hver et Huus norden for Thorup Bye.

Den Græsningsret Jens Eiersleb ommelder i sit Andragende til Amtsraadet, har han ikke, heller ikke er Christian Smerups opførte Huus til Ulempe eller Besvær for Jens Eiersleb i nogen Henseende. Jorden hvorpaa Huset er bygget, eier Jens Eiersleb ikke, og der er en vidd og rummelig Plads og en bred Landevei for Jens Eiersleb at drive sine Faar og sit Kvæg paa uden at hindres af Christian Smerups Huus, der er bygget tæt østen for Vejen der gaaer fra Thorup Strand til Aggersund, ved Foden af et Bjerg paa en saakaldet Sandbanke eller Sandgrund der er saa ringe at den kun har en meget ubetydelig Værdie hvorfor en stor Deel Lodseiere i Thorup Sogn skrev at de havde Intet derimod. De Mænd der har skreven paa Jens Eiersleb Andragende, er hans Kones Morbroder Christen Thomsen, hans Svoger Simon Christian Nielsen, og hans Svigerfader Jens Raun, samt Anders Nørgaard og Lars Hjernes, og vi benægte og modsige alt Urigtigt og Uhæderligt, som baade disse Mænd og Jens Eiersleb anføre, og forbeholder os Alt Lovligt. Thorup den 18 Juni 1856

Johannes Beck, p.t. Formand for Thorup og Klim Sognefor standerskab.

– Ligesaa Forhandlinger den 3 Juli 1856. Fremlagt er en Skrivelse fra Hr. Pastor Koefoed af 30 Juni d. A. der godtgjør, at Hr. Pastor Koefoed har været tilsagt at yde sit Bidrag til Almisselemmerne den 3 Juli d. A., og altsaa var vidende om den paa Kirkestævne tilvarede Almisse-Uddeling, hvor han kunde møde for at have Kundskab om Indtægter og Udgifter, og at føre Kommunens Fattigvæsens-Protocol, der er og stedse har været beroende hos ham. Fremlagt en Besværing fra Hr. Pastor Koefoed til Amtet, af 4 Juni d. A. – Vi gik til Præstegaarden for at tale (med) Hr. Pastor Koefoed angaaende Almissens Uddeling til de Fattige, men han var ikke at finde hjemme, og hans Tjenestepige,

Else Christene Johannesdatter erklærede, at Hr. Pastoren var i Aalborg.

Møde den 3/ Juli 1856. Formanden fremlagde en Skrivelse fra Hr. Pastor Koefoed, saalydende: „Herved bedes De at lade mig vide, om De vil betale mig af Kommunekassen, mit Udlæg til Chr. Hyldgaard for hans Værelse, som Thorup-Kliim Sogneforstanderskab (har) benyttet i Aaret 1855 nemlig 4 Rd. Deres Svar herpaa maatte meddeles snart, for at jeg i fornident Fald kan henvende mig til Amtet." Fremlagt en Skrivelse fra Hr. Kammerjunker, Herredsfoged, Ridder v. Lilliencron af 19 Juli dette Aar, der giver Svar paa en Ansøgning fra en Deel Beboere af Thorup Sogn om at Thorup og Kliim Sogne maa blive adskilte i Henseende til deres Fattigvæsen, hvilket ikke har kunnet bevilges. Afskrevet til Hjemstlev Avis den 22 Juni 1923. H.C. Pedersen.

Møde den 13 August 1856. Fra Thisted Amt er indløben en Skrivelse af 4 Aug. 1856 der kom hertil Formanden den 11 dennes med Posten der lyder saaledes: „I behagelig Skrivelse af 10 f.M., har Sogneforstanderskabet indberettet, at Christen Vestergaard af Gjøttrup var valgt til Medlem af samme i Stedet for Jeppe Jensen, og er denne Indberetning derefter forelagt Amtsraadet i dets ordinaire Møde den 1ste d.M. hvor det vedtoges ikke at approbere det skete Valg, da det er oplyst, at Vestergaard, skjøndt han vel er Hartkornseier i Kliim, har Husholdning og Bopæl i Gjøttrup, og dette er stridende imod Anordningerne, hvorefter en Sogneforstander skal have Bopæl i Districtet. Man maatte som Følge heraf anmode Forstanderskabet om at fremstille et nyt Valg afholdt, og om sammes Udfald gjøre fornøden Indberetning til Amtet.

– Formanden havde under 7 August d.A. indsendt en Ansøgning til Amtet, saalydende: „Jeg tillader mig herved underdanigst at ansøge det høje Amtsraad for Thisted Amt, at det højgunstigst vilde tillade at jeg paa Grund af min Alder, 66½ Aar, maa udtræde af Thorup og Kliim Sogneforstanderskab, fra August Maaneds Begyndelse af. Denne Ansøgning bedes tilbagesendt til Thorup-Kliim Sogneforstsk. med følgende Paategning: „Herover, og ved dettes Tilbagesendelse, maa jeg tjenstlig udbede mig Forstanderskabets Erklæring, lieb. meddelt. Thisted Amtshuus den 4de August 1856. Rosenkrantz.

– De mødte Sogneforstander, Peder Badstue, Christen Nielsen af Odde, Peder Chr. Jensen, Anders Jensen af Faarbæk og Mads Chr. Gravsen, ønskede ikke Formandens Udtrædelse af Forstanderskabet.

Møde den 3 September 1856. Det Svar der blev udfærdiget den 9 Juli d.A. af Sogneforstanderskabet paa Hr. Pastor Koefoeds Besværing af 4 Juni 1856, var saalydende: „I følge Amtets høigunstige Skrivelse af 21 Juli d.A., foranlediget af Hr. Pastor Koefoeds Besværing til Amtet, skulde Forstanderskabet herved derover afgive sin underdanige Erklæring i Men for mange gjennemgaaende Indvendinger, dog med Hensyn til Hr. Koefoeds forrige Besværing af 11 April d.A., da Man slutter sig vel af forannævnte den høje Amtsskrivelse, som af dets forrige, dat. 2 Juni d.A., at Sogneforstanderskabet ikke har været saa heldig med sine Erklæringer af 30 Jan. og 27 April d.A. over Hr. Pastorens første Besværinger, til hvilke Man ogsaa herved underdanigst tillader sig at henvise, at fremsætte Sagen med fornøden Tydelighed, samt da disse Bemærkninger vil kaste noget Lys ogsaa over Præstens sidste Klagemaal. Saaledes tillader Forstanderskabet sig da at oplyse: 1. Det har altid i forvejen været Præsten bekjendt, naar og hvor Forstanderskabet afholder sine Møder. 2. Naar Præsten har forlangt Forstanderskabet samlet er dette altid skeet. 3. Naar Præsten har forlangt Noget tilført Forstanderskabets Forhandlings-Protocol, der ikke i forvejen ved Forstanderskabet har været forhandlet, hvilket flere Gange er skeet, er dertil hver Gang givet ham den fuldkommeste Leilighed, i det Formanden da stedse har leveret ham Protocollen, med det Tilbud, at Præsten deri kunne indføre hvad og hvormeget han vilde. Præstens Forhandlinger med Sogneforstanderskabet er derimod ikke tilført denne Protocol, af den Grund, at han endnu ikke siden Nytaar uden (et) Par Gange har forhandlet med Sogneforstanderskabet, han har med de meest nedsættende, indstændigste Anmodninger ikke været at formaae dertil, men hvad Præsten forhandlede 14 Jan. og 12 Febr. er tilført Forhandlingsprotocollen, dog uden i Forvejen at være egentlig forhandlet. At Præsten ikke – efter sin Erklæring i sin Klage af 11te April, har indført Noget i Forhandlingsprotocollerne for Fattig- og Skolevæsen i dette Aar, maae Forstanderskabet desværre tro, da han, uagtet han i Klagen kalder dem sine Protocoller, dog ingenlunde kan føre dem paa egen Haand, efter eget Tykke, men efter Forhandling med Sogneforstsk. i hvis Forsamling de bør være tilstede ved Forhandling af ved kommende Sager, saa at det kan være vidende om det Tilførtes Rigtighed, men i dette Aar har han endnu ikke haft dem tilstede i nogen Sogneforstanderskabs forsamling, og dog er disse Protocoller alene i Præstens Varge. Ligesom Forstanderskabet ikke uden Præstens Medvirkning havde foranstaltet de ordentlige Fattiguddelinger, havde disse ikke kunnet skee i rette Tid, da Præsten endnu ingensinde i aar har fojet nogen Anstalt desangaaende. Fattigkassen er hos og bestyres af Sogneforstanderskabet, og kun af dette kan altsaa Opkrævningen skee. De ordentlige Uddelinger skeer i Forstanderskabets Forsamlinger, Sted og Tid er Præsten forud bekjendt, saa han kan være tilstede og iagttage hvad hans Embede medfører, om han vil.

Forskud til løbende Udgifter mellem de ordentlige Uddelinger er ikke, og vil ikke blive ham nægtet. Hidtil har han intet forlangt, hvilket da heller ikke har været fornodent, da han dels af Kassen for 1855, dels af i aar indkomne Refusioner har tilbageholdt saa meget som han har villet, uden hidtil derfor at aflægge nogen Rigtighed eller iagttage det som ved Reglementet § 17 er befalet. Det er høi Grad vigtigt, at Overtagelses forhandling, Oversigter og Opgjørelse, Fattigvæsenet betræffende, skee nøjagtigt og fuldstændigt i Fattigprotocollen, og for at dette kan tilvejebringes og passes er det fornodent, at saadant skeer i Sogneforstanderskabets Samling, hvor Præst og Protocol da nødvendigt maa være tilstede hvert Fjerdingaar, thi da det er Sogneforstanderskabet der staar til Ansvar for Kasse, Kapitaler og rigtigt Regnskab, saa bør det ogsaa være vidende om, hvorvidt Regnskabs materialet, Qvartals-Oversigterne rigtig blive til-

førte Fattigprotocollen. Og man kan ikke antage andet, end det er Amtets Mening, at Kvartals-Regnskab skal tilvejebringes paa denne, som paa den eneste sikkre muelige og lovbestemte Maade. Skeer dette, – og dette bør skee skjønt det som foran forklaret iaar af Præsten skal nøjagtigt, især under nærværende Omstændigheder, da Præsten alene er vidende om de Ind- og Udgifter der i Kvartalets Løb ere passerede ham. Korrespondancen angaaende Fattig- og Skolevæsen kan neppe føres nøjagtigt og fuldstændigt af Præsten uden Forhandling med Sogne-forstanderskabet, der som foran er oplyst ikke i dette Aar har fundet Sted, og det vil jo være en Følge af Formodenhed, at Sogneforstanderskabet, der staaer til Ansvar for Fattigvæsenet og som befatter sig med Correspondancen naar det anseer det formodent enten formedelst Mangel paa Meddelelse fra Præsten, eller naar han forsømmer eller ikke tilbørligt udføres det Herhenhørende. Præsten har aldrig forlangt fordret Papiir af Formanden, Skolevæsenet vedkommende, naar de have været i Formandens Varge. – Med Hensyn nu til Hr. Pastor Kofoeds Besværing til Amtet af 4 Juni d. A. bliver underdanigst at oplyse, at Præstens Fremgangsmaade var den samme ved Mødet den 2 Juni d. A. som i det Foregaaende er beskrevet. Han meldte, befalede Formanden at indføre i Sogneforstanderskabets Forhandlingsprotocol (Skoleforhandlings-protocollen var som sædvanlig ikke tilstede) det han vilde dictere ham. ** Formanden mente at Sagen først maatte foredrages og mundtlig forhandles med Sogneforstanderskabet, men vil de Præsten ikke dette, saa tilbød Formanden ham, at han først i nævnte Protocol, som derhos blev ham leveret, kunde indføre hvad han vilde hvorpaa Præsten indførte følgende: „Sognepræsten forelagde til Forhandling paa mine de fra Directionen under 5 April d. A. tilsendte Spørgsmaal og der forhandledes da følgende: „Børneantallet i Skolerne var af Skolelærerne angivet saaledes i Thorup 48, i Allum 82, i Holme 14 og ved Stranden 20 altsammen fra Aarets Begyndelse." Forstanderne havde Intet derimod at erindre, (naturligvis) da de ei kjendte Sagen. Formanden gjorde opmærksom paa, at det forekom ham, at disse Børneantal ei vare rigtige, især naar der blev tillagt altsammen fra Aarets Begyndelse, og den derefter af Forstanderskabet anstillede Undersøgelse viiste at Formanden havde Ret. Han meente at det var bedst, at Skolens Journaler, eller og saa Lister paa Børnene vare tilstede, for at kommetil Visshed, og da dette ikke skete, eller kunde ske, forlangte han, at de Fortegnelser Præsten havde faaet fra Lærerne maatte blive fremlagte; dette skete heller ikke, men Præsten forlod Protocollen, og paa Formandens gjentagne Forespørgsel om han ikke vilde forhandle noget videre, enten af Skole- eller Fattigvæsens Sager svarede Præsten med sin sædvanlige Høflighed og forlod Mødet. Saaledes forholder denne Sag sig og ikke anderledes. At Formanden og enhver Sogneforstander gjør opmærksom paa det Urigtige, han troer at finde, i hvad der føres til Protocollen er vel aldeles i sin Orden. At Formanden indslaaer sig for at indføre i Protocollen, hvad Præsten uden foregaaende Forhandling, mundtlig Afgjørelse eller Afstemning, vilde have indført og at saadant skeer af Præsten selv, maa Forstanderskabet anse for rigtigt, da en saadan Tilførelse eller Rettelse fik Vidnesbyrd af Forstanderskabets Afgjørelse. Denne Fremgangsmaade, at Formanden skulde indføre i Forhandlingsprotocollen hvad der ikke i forvejen var forhandlet og vedtaget af Forstanderskabet er mere vildledende, og af denne Grund forkastelig, ligesom det synes at stemme overens med Lovene, at Sagerne saavidt muelig først forhandles før de indføres i Protocollen.

Naar derimod Protocollen bære Præg af Præstens egenhændige Haandskrift, forledes Ingen lettelig. Det Modsatte kunde maaskee lettere forvolde Urigtigheder, Misligheder og Forviklinger.

Baade de nuværende som de afgaaende Sogneforstandere, have i denne Henseende Erfaringen for sig, og der skal være Mærker og Beviser, flere end nok for denne Forhandlingsmaades Afgjørelses Ubensigtsmæssighed. Sogneforstanderskabet skal endnu ikke her yderligere oplyse, ellr paaklage Præstens Forhold, da Fremførte i Forbindelse med dets til Amtet indgivne Erklæringer af 30 Januar og 27 April, formeentlig er tilstrækkelig til at godtgjøre, at der fra Sogneforstanderskabets Side er givet Præsten al muelig Leilighed og Opfordring til at handle i Forstanderskabets og Kommunens Anliggender, saaledes som hans Embede medfører, og at hans Besværinger over Udeblivelse herfra ere aldeles ugrundede.

At der mellem Forstanderskabet og Præsten, som denne i sin Besværing til Amtet af 4 Juni d. A. erklærer, er en Trængsel tilstede er ganske sandt, idet nemlig Præsten søger at trænge Sogneforstanderskabet tilbage fra tilbørlig og lovlig Indflydelse paa Fattig- og Skolevæsenets Sager, og istedet for den at forhandle og virke med det paa anordnet Maade, tiltager sig en øverste afgjørende Myndighed og Befalingsret over Sogneforstanderskabet og dets Anliggender, som han ikke har, og som Forstanderskabet ikke, uden at svigte sin Pligt, kan overlade ham – trænger han sin egen Pligtopfyldelse istæde, hvorpaa den omhandlede Skoles Sagens Gang og de forsømte ydest vigtige Kvartalsforhandlinger i Fattigvæsenet, foruden mange andre Sager, afgive Exempler. Men da denne Trængsel alene hidrører fra Præstens Side saa kan Forstanderskabet endnu mindre end han, „drister sig til at afgjøre hvordan Manden skal slippe ud deraf." Saa meget antager Forstanderskabet dog at være vist, at denne Trængsel og Tingenes nærværende Tilstand umuelig kan vedblive, og at der ligesaa umueligt kan raades Bod derpaa ved yderligere eller fortsat Eftergivenhed fra Sogneforstanderskabets Side; thi derved vilde Communens Fattig- og Skole-Væsen aldeles voldgives Præsten, og den anordnede Communal-indretning vilde saaledes i Gjerningen ophøre. Men herved har Commissionen ifølge de godtgjorte Erfaringer, ikke fundet sig tjent, og af denne Aarsag var det, at skriftvalg tildeeltes een eeneste Stemme. Det bliver saaledes nødvendigt enten at Præsten godvillig træder tilbage, inden for de Grænser Lovgivningen har sat for hans Myndighed og Virksomhed, og at han fremtidig tilbørligt tager denne, eller at Commune og Sogneforstanderskabene til at faae Præstens hele Adfærd opklaret og bevidst, saa det videre Nødvendige derefter kan blive indrettet. Men ligesom hidtil, vil Forstanderskabet gjerne endnu engang forsøge det Mulige til Sagens Berigtigelse i Mindelighed, og i denne Henseende har Forstanderskabet vedtaget et Regulativ for sin Forretningsorden, som det herved tillader sig at fremsende til Amtsraadets behagelige Eftersyn. Alt Urigtigt og Uvedkommende i Hr. Pastor Kofoeds Besværing til Amtet af 4 Juni d. A. som ikke her specielt er imødegaaet modsiges og benegtes, og Formanden samt Sogneforstanderne forbeholde deres lovlige Ret. Da Formanden

fandt det mindre rigtigt, at han havde Deel i Besvarelsen af Præstens Ansøgning over ham selv, idbad han sig at maatte afstede, medens denne Deel af Sagen afhandledes, og at Forstanderskabet vilde vælge En blandt sig til som Formand at lede denne Forhandling.

I Sognefor standerskabets Forsamling i Thorup den 9 Juli 1856. J. Beck.

M. L. Gravsen. Jens Simonsen Vinther. Jeppe Jensen. Peder Madstue. Christen Levesen. Christen Nielsen. Anders Jensen. Peder Chr. Jensen.

Fjenstolev Skole den 11 Sept. 1929.

I følge Formandens foranførte Opfordring valgte Forstanderskabet derpaa sit Medlem Mads Gravsen til sin Formand (for) at lede Forhandlingen angaaende Erklæring over Præstens bevirkte Yttringer Formanden Beck vedkommende, og blev da Forstanderskabet enigt om efter Sandhed, saaledes at erklære: „Formanden Beck, saavelsom hele Forstanderskabet, har i alle Henseender handlet nøjagtigt efter Forsamlingens Bud, og givet Præsten al mulig Leilighed og Opfordring, til at udføre hvad der efter Anordningerne paaligger ham. Formandens Adfærd mod Præsten har ikke alene været sømmelig, men han har, som hele Forstanderskabet, vist Præsten al passende Agtelse og Beskedenhed. Med Hensyn til Yttringerne om Becks Afgang som Formand, henholder Forstanderskabet sig til den Rettighed som Communalordningen giver det, især da Becks Afgang fortiden er umulig, fordi ingen af Sognefor standerne kan overtage hans Post. Det er tillige ønskelig, thi da Præsten har haft Strid med alle Medlemmerne af Forstanderskabet, baade de nuværende og de afgaaende, saa vil Venighed med ham ikke kunne forebygges ved en anden Formand. Herhos bemærkes at Strid mellem Præst og Kommunalvæsen ikke har været kjendt fra her før Pastor Koefoeds Tid, i det mindste ikke i hans 5 nærmeste Formænds Tid, hvilket vi Alle erindre. Beck var hele Kommunen enig i at vælge til Forstander, for at have ham til Formand, da han i sin 44 aarige Embedsstid iblandt os har erhvervet sig Alles Tillid, og han har hidtil forestaaet Kommunalvæsenet med Retsindighed, Nøjagtighed og Nøjagtighed." I Sognefor standerskabet ovennævnte Datum. Underskrifter som ovenfor.

— Hr. Pastor Koefoed skriver i sin Besvarelse til Amtet af forannævnte 4 Juni d. A., „og saa er Becks Opførsel mod mig ved Mødene saa høist usømmelig, saa jeg ikke kan andet end haardt besvare mig derover." „Disse Yttringer benegtes aldeles, men det er mig der har Aarsag til haardt at besvare mig, saa jeg ogsaa for disse af Hr. Pastor Koefoed brugte Udtryk forbeholder mig alt Lovligt." J. Beck.

Møde den 15 Sept. 1856. „Hr. Pastor Koefoed mødte omtrent Kl. 11 den 15 Sept og valgte Enevold Bedsted til Sognefor stander for Thorup og Klim Sogne. Efter Forstanderskabets enstemmige Bestemmelse, var Valget bestemt til den 15 Sept. Form. Kl. 7.

Møde den 29 Dec. 1856. Formanden fremlagde 2de ligelydende Skrivelser fra Aalborg og omliggende Landdistricter, om en Jernbane.

For at vælge en Formand for 1857, blev givet Afstemning, hvorved Skolelærer Bech i Klim valgtes til Formand.

Johannes Beck fremlagde en Ansøgning til Ministeriet, om at fritages for at svare Penge til Thorup og Klim Fattigvæsen, paa Grund af at han har en Kjælpelærer at holde, og at benævnte J. Beck ingen Formue eier, han troer derfor, at han ifølge Plakaten af 22 Maii 1839 er fritagen for at svare Afgift til Klim Thorup Fattigvæsen, især da han bidrager til den Kasse hvoraf de fattige Skolelærer-Enker nyde Understøttelse.

1857 den 10 Februar, Em. Kl. 2, blev efter foregaaet Bekjendtgjørelse ved Kirkestævne, og efter speciel Bekjendtgjørelse til hver af Sognefor standerne, holdt Forstanderskabsmøde i Thorup Skole. Der fremlagdes Amtets Skrivelse af 7 f. M. hvorved Skolelærer M. Bechs Valg til Medlem af og Formand for Thorup-Klim Sognefor standersk. bekræftedes.

Ansøgning fra Bager P. Philipsen i Hallund om at blive Bager i Klim, han er Forstanderskabet ubekjendt, den i Klim etablerede Bager Steensen, har hidtil svaret til Sognets Fornødenhed. 2de Bagere i dette Sogn, ville ei kunne bestaae. Forstandersk. kan derfor ingenlunde anbefale Ansøgningen.

Formanden svarer Amtet paa dets Skrivelse af 20 Nov. f. A., at da Forstanderskabet nu tildeels har skiftet Personer og de Omstændigheder, der forhen kan have foranlediget Ønsket om et Regulativ for dets Forretningsorden, i den senere Tid ikke have været tilstede, saa anseer Man sig ikke sikker paa endnu at kunne udarbeide et hensigtsmæssigt Regulativ, hvilket heller ikke nu er, og forhaabentlig heller ikke vil blive fornødent. Forstandersk. indstiller, at denne Sag indtil videre maatte stilles i Bero.

Ved en Ansøgning fra Skolelærer Beck i Thorup, om Fritagelse for at svare Fattigbidrag, der for Aaret 1857 var ham paalignet med 3 Mark, bemærkede Hr. Pastor Koefoed, at efter hans Formening kunde han ikke fritages for de personlige Afgifter til Kommunen. Ogsaa mente han, havde Becks Kaar været af den Beskaffenhed, at han uden Vanskelighed kunde udrede det paa hans Kjøring lignede Fattigbidrag 3 Mark. Hans Embede henregnes nemlig til de gode Slags Embeder. Forstanderskabet vidste, at Stemningerne vare delte, om Skolelærere og Gjerdemødre kunde paaligne Fattigbidrag.

Det tilmeldes Herredsfogden i Anledning af Communication af 23 f. M., at der ikke her i Sognene fiskes til Husbehov, og at Modeller til Saltpresse og Rygeovne ikke her ville møde Interesse.

Møde den 2 Juni 1857. Præsten fremlagde en Skrivelse fra Skoledirectionen af 25 April d. A., hvorved der tilkjendegives Sognefor standersk. Directionens Tilfredshed med den Beredvillighed hvormed de har bestemt sig til Anskaffelse af Gymnastikapparaterne. Præsten ytrede i denne Anledning det Ønske, at de andre manglende Apparater maatte blive anskaffede uden Ophold.

— Der forelagdes en Ansøgning fra Enken Maren Nielsdatter af Oster Klitgaard, om Tilladelse

til fra hendes ibvende Gaard at afhende Parcellen No 2, ø:ster (Kjül?) Eng. Ligesaa Ansøgning fra Enevold Poulsen om fra sin Gaard at afhande en Parcel, betegnet Lit: a., og endelig en Ansøgning fra Gaardmand Christen Jevisen, om fra sin Gaard at overtalge en Parcel deel til Gaardmand Jørgen Svendsen. F. Henseende til de 2de første Ansøgninger, maatte Forstandersk. fraraade dettes Bevilgelse. Kliim Sogns Gaarde ere nemlig saa yderligt udstykkede i smaae Dele, saa Beboerne deels ikke kunne ernære sig selv, deels ikke kunne yde forholdsvis og billigt Bidrag til Kommunen, at der ved videre Udstykkning maatte iagttages Betænkelighed.

De sidstnævnte Ansøgninger derimod anbefaledes.

Møde den 6 Juli 1857. De forelaa en Ansøgning fra Skadde J. Chr. Davidsen i Thorup om Tilladelse til at selge Kaskjetter med Pelsværk. Forstanderskabet vidste ikke, om dette Erhverv henhørte til Skræder- eller Bündtmagerhaandværket ligesom det heller ikke indsees, at de mindre Stykker af Vadmel og Skind, - det eneste, han som Landsbyskrædder formeentlig maa sye, kan tjene til Kaskjetter saaledes som de nu her paa Landet bruges. Forstanderskr. maa derfor indskrænke sig til at henstille Ansøgningen til høiere Afgjørelse.

Møde den 3 August 1857. Hr. Pastoren mindede om at anskaffe de fornødne Gevædre til Kliim Skole, med Bajonetter, overensstemmende med den anordnede Lærebog, saasnart muligt.

Ved Mødet den 5 Januar 1858 anføres følgende: Sogneforstanderskabet erkjendte gjensidigt at Enhver i det forløbne Aar efter bedste Evne havde rigtet sit Kald i Kommunens Tjeneste takkede Sognepræsten for hans Understøttelse og ønskede sig med det nye Aar nye Kræfter til at rigte sit Kald."

Møde den 19 Mai 1858. En Ansøgning til Kongen fra Farver Strentze i Kliim fremlagdes til Erklæring. Da Ansøgeren har forestaaet Farveriet i Kliim siden forrige Efteraar, vi han Forstandersk. erkjendt som dygtig i sit Fag, redelig og paapassende og da han tillige har Evne til at drive Farveri: et paa en saadan Maade, at dette Anlæg kan være vigtigt for Sognets Beboere, saa finder Forstandersk. sig foranlediget til at anbefale Strentzes Ansøgning til at drive Farveriet i Kliim, som han har tilkjøbt sig af Farver Petersen der er flyttet.

Møde den 1 Juni 1858. F. Anledning af Hr. Pastor Koefoeds Skrivelse af 1ste f. M. om Strandskolens Udspekning, anmeldte Formanden, at han i denne Anledning havde henvendt sig til Chr. Olesen, der havde erkjendt sin Forpligtelse til at lade dette Arbeide udføre og at saadant skulde skee saa snart Kalk i denne Forsomme bliver at erholde. Forstanderskr. bestemte at give denne Sag en Tidsfrist indtil 24 d. M., efter hvilken Tid Forstanderskr. forbeholder sig at lade Bygningen i nævnte Henseende istandsætte for Chr. Olsens Regning.

Møde den 3 Nov. 1858. Søren Væver af Holme antoges til at forestaae og besørge Undervisningen ved Holme og Strandens Skole, indtil en Anden beskikkes, (istedetfor Kjelstrup.) efter de gjældende Bestemmelser, imod Betaling 3 Mark hver Undervisningsdag.

Møde den 7 Dec. 1858. Ved Kirkestævne advares imod den alt for vidt drevne Skydning ved Bygninger og i Byerne Nytaarsaften og Morgen. Sognefogderne anmodes om at have Indseende dermed.

Forskjellige Skrivelser afgivne af Pastor Koefoed til forskjellige Mend.

Til Kirkesanger Beck i Thorup, 15 Sept. 1851. „Da jeg paa Grund af Bortflytningen fra Mit forrige Hjem ikke kan være nærværende i Thorup Kirke paa næste Søndag, den 21 dennes saa anmodes De om, samme Dag, 14 Søndag efter Trinit. d. A. at oplæse en Prædiken for Menigheden, og derpaa efter Gudstjenesten at oplæse ved Kirkestævne hoslagte Bekjendtgjørelse angaaende Folkethingsvalget d. 29 d. M., samt give den Paategning om denne Deres Oplæsning. Skulde mod Forventning ingen komme til Kirke paa bemeldte Søndag, saa maa Bekjendtgjørelsen endnu samme Dag offentliggjøres for Sognets Beboere af Sognefogden ved Gadestævne, og dette ligeledes tegnes paa den."

„Paategning paa Niels Langgaards Ansøgning om Bevilling til Krohold paa nordre Side af Aggersund: „Da det os Undertegnede bekjendt, hvor haardt Man kan behøve et Sted at tage ind for Mennesker og Heste, paa nordre Side af Aggersund, saa anbefales herved foranstaaende Ansøgning paa det bedste. Thorup Præstegaard. 11 Nov. 1852. Koefoed. Sognepræst.

Til Valgbestyrelsen i 8 Landsthingskreds, 24 Febr. 1853. Herved tager jeg mig den Frihed at indberette, at de for Tiden findes følgende Valgbare til Landsthingsvalget i Thorup og Kliim Sogne: „Christen Godiksen, Gaardmand i Kliim, 66 Aar, har boet sammesteds i flere Aar. Skatteme af hans Ejendomme paa forskjellige Steder udgjorde i Tidsrummet fra 1 Januar til 31 Dec. 1852 200 Rd.

„Christen Pedersen Olsen Gaardmand i Kliim, 44 Aar, har boet sammesteds i flere Aar. Skattene af hans forskjellige Ejendomme udgjorde i ovennævnte Tidsrum 200 Rd.

„Peder Koefoed, Sognepræst til Thorup, Kliim og Vinst, 47 Aar, har boet i Thorup siden 11 Juni 1851, Embedets aarlige Indtægter er ifølge Reguleringssummen 1330 Rd., deraf gaaer Enkepensionen 30 Rd. og Bygningsgjælden 35 Rd. om Aaret, saa at Netto-Indtægten bliver 1265 Rd. om Aaret."

Til Tidemann Jensen i O Klitgaard – „ bemærket S. 99.

Til Herredsfogden d. 7 August 1854: „Af Thorup Kommunekasse er i sidste Foraar bleven udbetalt Marschpenge til følgende Soldater, som alle vare uformuende: „Hr. Pedersen Ørebro ved Militairet i Altona, 5 Rd. „Niels Chr. Larsen, Holme ved 7 Batt. 2 Komp. (Kiels.) 3 Rd. 71 Skill. „Christen Pedersen Baadstie, ved Rendsborg Artillerie 9 Batterie, 4 Rd.

Fra Hamborgerdemes Contoir paa Skjerpinggaard den 31 Juli 1854, om Courant Mønten Indvexling. I det foranstaaende meddeles Sognefogderne til Bekjendtgjørelse paa hensigtsmæssigste Maade, at ikke blot de saakaldte Lybskere, men ogsaa af andre større Courantmynt kan modtages i den fastsatte Tid a 3 Skill. pr. Skill. Courant, at de Norske 8 og 4 Skill. ikke ere Courantmynt, men dog kunne modtages til deres Paalydende som Rigsmynt, at Danske Courantmynt

kan modtages efter Forholdet, 2 Skill. Dansk Cour. til 1 Skill. Svensk Cour. eller 3 Skill. Rigsmont, altsaa 128 Skill. Dansk Cour. for 1 Dobbelt-daler, eller 64 Skill. Dansk Cour. for en enkelt Daler, at de saakaldte 24 Skillinge eller Rigsorter fremdeles kunne modtages for 38 Skill. Rigsmont pr. Rdl. og 5 Rdlr. for en dobbelt Daler." Lillienskjold.

Afskrift af Forhandlingsprotokol for Thorup-Klim Sognefstsk. 1859-65.

Møde den 10 Mai 1859. Der forhandledes Sagen angaaende et Fattighuus Opførelse paa Stoirhoi i Klim Sogn. Overslaget kan ei nu afgjøres bestemt, da man ei endnu vidste om de bestilte Kiimsteen kunde faaes, og brændte Steen ei har været at faa. Skulde Kiimsteen ikke faaes, og brændte Steen ikke her i Sognene kunne faaes itide, bestemte Man at forfalde Bygningen, da Man troede ei at burde besvare Kommunen med den høie Betaling og lange Transport for de brændte Steen, især da de dog vilde afgive en mindre solid Bygning end Kiimsteen.

Den 24 Mai 1859 afgav Forstanderskabet Erklæring til Amtet over en Skrivelse til samme af 30 April fra Hr. Pastor Koefoed i Thorup, hvori meldes Amtet, at Thorup-Klim Sognefor-stander have foretaget adskilligt angaaende et Fattighuus Bygning i Klim, og indkjøbt adskillige Materialier dertil, allesammen uden at lade ham vide noget derom, at han underhaanden har faaet at vide, at Bygningen agtes opført af Kiimsteen, at han tvivlede om, at Anordningen (?)(Formandens Anm.) tillader saadant, og ønskede Forstanderne gjort et Vink herom itide, at de ei selv skulde komme til at betale de Steen de maatte indkjøbe.

Møde den 13 Sept 1859. Der forelaa en Ansøgning fra Altagtsmand Jens Christiansen af Odde dat. 18 Juli d. A. om Bidrag af dit offentlige til at høitideligholde sit Guldbryllup, som kunde vente skeet 26 Mai d. A. At han i denne Ansøgning har anført sin Ægteskabstid, sine Børns og Børnebørns Antal rigtigt, antager Man. At hans Børn ere skikkelige Folk" kan heller ikke modsiges, ligesom Man ogsaa veed at een af hans Sønner har gjort et Forlæg "(eller Forslag?), og at en anden af hans Sønner, efter kort Tid at have været Skriver hos Toldcassèren, Ritmester Schach i Thisted, i en særdeles troskab eller Velvillie mod Konge, Fædreland eller Kommune, enten som Kystmilice-Mand, eller bidragende Beløb i de Kommuner hvori han har været. Er han trængende, som der heller ei kan attesteres, saa antager Man, at Grunden dertil ikke kan være andet, end at han, som formuende Gaardmand enten maa have afhændet sine Eiendomme til sine Børn paa saa uheldige Vilkaar, eller at Børnene ikke indfrie deres Forpligtelse mod ham."

Møde den 7 November 1859. Der fremlagdes Ansøgning fra M. Bjørn i Grenaae om Tilladelse til at udtørre Bygholms og Han Veile, og beholde den udtørrede Grund som Eiendom.

Herved bemærkede Man, at det skjønnes nødvendigt, at 2de betydelige Vandafledningskanaler anbringes langs baade med østre og vestre Land, for at udføre i Fjorden den betydelige Vandmasse, der afledes fra Landet, hvilke Kanaler formeentlig maatte forsynes i Udmundingen med tilstrækkelige Dampmøller til Vandets Udbringelse, samt med forsvarlige Sluser.

Ved at bestemme Grænserne for Veilen og Landets Tørre, maatte tages Hensyn til hvor langt udenfor de egentlige Fjordbrinker der har yttret sig Vegetation og Græs, Rævl eller Rørholme i Fjorden, hvilke formeentlig tilhøre Landeierne. Endvidere maatte af Kyndige bedømmes hvorvidt Udtømningen af Veilen kan skee uden uforholdsmæssig Skade for Fiskeriet af Aal, der formenes at yngle i de i Veilen værende Dyb, nemlig Glombak, Saldahls og og Lund Dyb. Naar Veilene længere Tid have været tørre, kan Vinden føge med Brændsandet. Man maae altsaa ogsaa, for Udtørring skeer, være vis paa at der ikke herved gives Aarsag til skadelig Sandflugt for de tilgrændsende Jorder. Endeligt vil det heller ikke være uvigtigt, at det, før Sagen foretages, nøiagtigt bestemmes, hvad Man vil ansee at være den sydlige Grænse for Bygholms Veile, for at Lodseierne, især i Aggesborg Gjøttrup ikke skulle lide Tab paa deres udenfor Fjordbankerne liggende Holme.

Møde den 23 Januar 1860. De vedkommende Sognefor-standere lovede at opgive Sognepræstens de Indtægter og Udgifter til Fattighuus Bygningen, der ere løbne i 1859, for at middelstidigt Regnskab herfor kan til Beboernes Eftersyn fremlægges.

Hr. Pastor Koefoed yttrede den Mening, at de af Sognefor-standerne indkjøbte Materialier til Klim Fattighuuses Bygning, burde synes inden de benyttes, for at Beboerne kunde komme til Vished om de, deres Behandling og Indkjøb vare forsvarlige.

– Formanden erklærede, at Skolepatronerne i sidst forløbne Aar, havde efter hans Skjøn, gjort Overgreb af deres Myndighed, ei allene over Skolevæsenets Pengesager, men ogsaa i andre Henseender, og forbeholdt sig derom at foretage det Fornødne. Angaaende de 2de fremlagte Regnskaber, erklærede Formanden, at de efter hans Skjønnende vare aldeles ufuldstændige, manglede fornødne Bilage, og blev de for at afgive til Skolepatronerne, der saaledes, Skolepatronen for Klim møder Mandagen den 16, og Skolepatronen for Thorup, Mandagen den 23, hver Dag Kl. 6 Em., hos Sognefoestander Anisten Larsen, for at Regnskabs Materialet kan blive bragt i orden.

Møde den 6 Marts 1860. Den i forrige Møde omhandlede Sag (ang. Materialierne til Fattighuset) afgjordes saaledes, at Man først bemærkede, at det skal være udspredt at Bestemmelsen at bygge med Kiimsteen skulde hidrøre fra, at Forstanderne skulde have Penge tilgode hos Steenbrydere, som de paa denne Maade søgte sig godtgjorte. I denne Anledning fremlagde Formanden Steenbrydernes Quittering for de for Steen betalte Penge, med Erklæring om, at Forstanderne og Steenbrydere intet Mellemværende havde, men at Pengene for Stenene vare betalte pr. Contant. Med Hensyn til Nødvendigheden for Forstanderne ved Synsforretning at varge sig for Følgerne af Paasagn om misligt Indkjøb af de øvrige Materialier, maatte Man formene, at saadant var uforhindret. Størstedelen af Materialierne have i længere Tid været tilstede paa Byggepladsen for alles Syn, og Tømmeret er ved det til Præsten indleverede Regnskabs

Afskr. til Forstanderskabet d. 21 Dec. 1929.

Aftrykt til Fællesbladet d. 3 Maj 1930.

Oversigt, underrettes om, hvor de øvrige ere at finde og undersøge, ligesom Kommunen deraf kan erfare Indkjøbspriis og Anvendelsen til Datum af de til Bygningen paaligneede og indkomne Penge. Herved kan da Enhver, der vil, overbevise sig om at Forstanderne have handlet reedeligt tilbørligt og i Kommunens Interesse, og der kan altsaa i denne Sag med Forstanderne ingen grundet Klage fremkomme. En aaben, årlig Klage foreligger heller ikke, og Forstanderskabet maatte forsømme sig selv, naar det vilde foretage noget ydermere i denne Sag, saalænge den kun dreier sig om ondskabs fuld Bagvaskelse af skjulte Skurke.

Møde den 28 Sept 1860. Der var klaget over, at Kliim Byes Hovedgade de ingenlunde kan undværes trues med at gjøres ufarbar derved, at Christen Andersen gjør Anlag til Bygning paa Veien.

Bygneforstanderne i Kliim overdrages i Forening med Sognefogden, at afsætte og ved Paabemærke denne saa formodne Gades Retning og Bredde, fra Storgaard til Landeveien, efter Udskiftningskaartet, og anmode Sognefogden om, at give Vedkommende formodent Tilhold om, mærken ved Bygning, Indhegning eller Dyrkning at hindre Gadens Brug.

Møde den 2 Juli 1861. Præsten foredrog en Skrivelse fra Directionen af 19 Juni d. A. ang. om Læreren Beck i Thorup vilde søge, eller om han vilde gives sin Afsked. Præstens Votum var: „Han maatte, ligesom Directionen anseer det for det eneste rigtige, at Hr. Beck erholder sin Afsked snarest muligt, da saadant formeentligen vil være det Tjenligste, ikke blot for Thorup Menighed og Skole, men ogsaa for ham selv.

Sognefogdene forbeholdt sig til denne Erklæring angaaende Johannes Becks Afgang eller vedblivende i Embedet, som det under 19 Febr. d. A. afgav, nemlig, at de meente, at Beck kunde bestyre Skolen indtil en Seminarist efter afholdt Dimissions-Examen kunde faaes. Det antog ikke, at den maadelige Skolegang i Sommer var foraarsaget ved at Beck selv underviste. De antoge ham for at være en god Kirkesanger. Med Hensyn til at Beck holdt, og vedblivende at holde Hjælpelærer, antog Forstanderskabet at Skolen ingen Skade var skeet, da han stedse havde holdt dygtige Seminarister. Beck vedlev den Erklæring, at han nævnte Dag afgav at han vilde skaffe en dygtig Seminaristisk uddannet Hjælpelærer saa snart muligt.

Møde den 16 August 1861. Præsten fremlagde Forespørgsel fra Provsten om, hvorvidt Skolelærer Beck i Thorup er villig til at overdrage sin antagne Substitut, Undervisningen i sin Skole, paa dennes Ans.-og Tilsvar. Beck i Thorup forbeholdt sig herpaa at svare Provsten. Præsten erklærede, at det var ham ligegyldigt, om den Seminarist Beck havde antaget, bestyrede Skolen paa eget Ansvar eller ikke.

Sognefogdene maatte bemærke, at dets Mening og Ønske i denne Sag var, at Beck, der nu i circa 50 Aar havde været Lærer i Thorup og hos de fleste af de Beboere, der nu ere Fædre og Mødre, og til hvem de havde Kjærlighed og Tillid, vedblev at have Tilsyn med, og Ansvar endnu saalænge han kunde.

Møde den 10 Sept. 1861. Dette Møde afholdtes i Anledning af, om Skolelærer Beck i Thorup maatte holde Hjælpelærer efter hans Andragende til Ministeriet af 10 Juli, eller ikke. Men bemærkede, at Beck havde indfriet sit Tilbud i det han nu havde antaget en Seminarist med bedste Caracter for 150 Rd. og alting fit i Huset. Det bemærkedes endvidere, at Beck saaledes havde holdt dygtige Seminarister som Hjælpelærer, at han ansat 1812, indtil 1827 kun havde 24 Rd. og 15 Td. Korn aarlig, foruden Jordlod, og fra nævnte Tid og til 1848, da han begyndte at holde Hjælpelærer, 16 Td. Korn og 16 Td. Byg, betalt Offer og Accidentser, havde han fra denne Tid til nu, 16 Td. Korn in natura, 20 Rd. betalte Jordlod og Offer, saaledes har Beck havt i mangfoldige Aar uden synderlig Løn, og Tilladelsen til at holde Hjælpelærer fandt man billig.

Præsten forbeholdt sig til Ministeriet at afgive sin Erklæring. Sognefogderne forbeholdt sig til Directionen at afgive Erklæring.

Møde den 2 October 1861. Sognepræsten fremlagde en Skrivelse fra Provsten af 5 f. M. hvori der fremsættes nogle Spørgsmaal, hvilke Præsten for sin Part, meente at maatte besvares saaledes: „Thorup Skole stod tom fra Mandag til Høstferiens Begyndelse d. A. Beboerne talte altsaa sandt naar de sagde, at de havde ingen Skole i Thorup. I December og Januar Maaneder sidste Vinter vanskeliggjordes Skolegangen ved Uveir og Sneelag, senere fra 19 Februar af siddede den efterhaanden da Substituten var bortreist.

Præstens Mening var, at Hr. J. Beck helst maatte tage sin Afsked sidste Foraar.

Om den constituerede Lærer i Holme og ved Stranden, Søren Vever: „Præstens Mening om denne er, at han vel kan danne ret antagelige Børn, men ikke egentlig flinke Børn, hvor (for) da ogsaa Præsten og Forstanderskabet gjentagne Gange har ytret Ønske om at disse Skoler snarest muligt maatte blive forsynet med en dygtig seminaristisk dannet Lærer. Præsten har kun givet Søren Vever det Vidnesbyrd, at han havde passet sit Kald upaaklageligt.

Med Hensyn hertil henholdt Forstanderskabet sig til ovenstaaende Erklæring og gjentog, at det mente, at Aarsagen til at der ingen Skolegang havde været i Sommer, maatte være en ganske anden end den, at Beck selv underviiste. Nærmere kunde Forstanderskabet ikke gaae ind paa denne Sag, da det ei er bekjendt med Foranledningen til Hr. Provstens Skrivelse af 5 f. M. Præsten afstraadte. Roefoed. Midtet hævet. M. Beck. Niels A. Nielsen. Anders Nielsen. J. Badstue. Klemen Klemsen. Niels Petter Pedersen.

Den 3 Oct. 1861 indgav Forstanderskabet Andragende til Amtet om, at Aggesundsveien fra Kliim maae fremdeles behandles som offentlig Bivei eller mindre Landevei, da det maa antages, at saavel Extraposter mellem Aggesund og Thisted, som andre Reisende, Kreaturog Varetransporter fra Aggesund og vest efter og modsat, fremdeles ville passere Veien til Kliim, som meget nærmere, end om ad Fjendsley.

Møde den 9 October 1861. En Ansøgning fra Skorstensfeier A. J. Alberg om at ansættes i Hanherredene, fremlagdes. Efter at Man forhen havde indhentet Beboernes Mening, fandt Man, at Man overeensstemmende hermed maatte erklære: „at Man endnu ingen Trang fandt til en Skorstensfeier, da Skorstenene her ere lave, enkelte og uden Bøiер, saa Beboerne let selv kunde holde dem i tilbørlig renset Stand.

Møde den 20 Dec. 1861. Hoker Steensen forespurgte, om den Jacobsen, der skal have aabnet Kjøbmandshandel i Kliim, var dertil berettiget. Forstanderesk. kunde ikke give ham Svar herpaa før det havde forespurgt Heredsfogden.

Møde den 7 Januar 1862. Undertegnedes Forstanderskab var samlede hos Lars Christian Andersen i Kliim. Forstanderskabsmøde var ikke sammenkaldt til den Dag, fordi Medlemmet Steensen, allerede d. 3 Jan. anmeldte, at han idag ikke kunde være tilstede, fordi han samme Tid som Lægdsmand havde Forretning hos Lægds forstanderen og ved Skrivelse idag havde forlangt, at det maatte bero med at tage Bestemmelse om Noget der i nogen Maade vedkom ham, eller Noget hvori han havde stemmet. Sognepræsten forlangte desuagtet at Sagen skulde afgjøres, og at den hidtilværende Formand, (Bech.) (Farer Strüntze var under 19 Dec. 1861 valgt til Formand.) skulde erklære om han med det samme vilde afstede og overlade Strüntze der har negtet at modtage Valg som Sogneforstander, Formandsfunctionen. — Formanden Bech mentliglen ikke kunde være til Hinder for at de nødvendige Forhandlinger fandt Sted ang. Fattig- og Skolevæsenets Sager, eftersom Klemmen Steensen havde sit Votum forbeholdt, og kun de gjennem Formanden indgive det til Amtet, saafremt han med Forventning skulle være uenig med Forstanderesk. om nogen i Dag tagen Beslutning.

Bech maatte bemærke at en besynderlig Hast, hvortil de maatte synes at være en saregen Grund, var tilstede for de Bestemmelser og Forhandlinger som man i Dag vilde afgjøre.

Det synes endog at være fordi man vidste at Steensen ikke kunde være tilstede. Forøvrigt bemærkes at den fratrædende Formand anser Communen meget vel tjent med Hr. Strüntzes Formandsskab; han har boet her i Communen i 4 Aar, og vist sig at være en lige saa nedelig som passende Mand.

Møde den 4 Marts 1862. Der fremlagdes en Skrivelse af Sr. Præsten d. M., hvorved det betydes ham (Form.?) og Sogneforstanderesk., at Ledelsen af Sangen i Kliim Kirke ingenlunde er tilfredsstillende, eller engang af den Beskaffenhed at den bør taales, hvorom da Præstens og Forstanderskabets Yttringer bedes meddelte. Præsten underrettede i denne Anledning om, at Kirkesanger Jespersen i Vanst, der har en meget smuk Sangstemme og er musikalsk dannet, har tilbudt at ville forestaa Sangen i Kliim Kirke mod et aarligt Vederlag af 15 Rd.

Præsten mente at det burde paalægges Bech at antage Jespersen til Sanger i sit Sted, paa de fremsatte Vilkaar. Niels Peter Pedersen gik ind paa Præstens Forslag, dog med det Forbehold, at dersom der kommer en Hjelpelærer, da overlades det til ham. Anders Jensen Strüntze og Steensen fandt det rigtigst at overlade det til Hr. Bech om han vilde tilholde Præstens Forslag, eller forkaste det, men dog at de Kirkesøgende blev bekjendt med hvilke Salmer der skal de synges. Formanden vilde besørge Sagen forelagt Hr. Bech. De tre sidste have ikke noget imod Sangen at erindre.

Møde den 17 Marts 1862. Der foretoges Behandling angaaende den imod Kirkesanger Bech i Kliim af 21 Beboere i samme Sogn, reiste Klage. Sognepræsten afgav følgende Erklæring: „Tilstanden i Kliim Skole har i flere Aar været god, tildels endogsaa meget god, og er det endnu. For den Lags Skyld kan Hr. Bech formentlig gjøre endnu i nogen Tid vedblive at støtte Skolen. Angaaende Kirkesangen i Kliim afgav Præsten sit bestemte Votum ved sidste Møde. Hvad angaar Klagernes Yttringer om, at Hr. Bechs Tilstand ofte er mindre Adrielig, maatte Præsten bemærke følgende:

„Hr. Bechs Vandel er ingenlunde bleven stort i det skjulte. Som en Kundskabsrig og fortrinligen begavet Mand, der har nydt megen Tillid af mange af Egnens Beboere, har han nedvedet en fremragende Personlighed. Han kan derfor ikke være Directionen ubekjendt, og denne maa da selv kunne bedømme, hvor vidt den imod ham reiste Klage angaaende en mindre adrielig Tilstand er grundet eller ikke.

Sogneforstander Niels Peter Pedersen henholder sig til den af ham underskrevne Klage; de øvrige 7 af Sogneforstanderskabets tilstedeværende Medlemmer henholdt sig baade til den af Provsten givne Erklæring om Skolen i Kliim, og til det af Hr. Bech skrevne Forsvar for sig. Nicolai Sand henholder sig til Præstens Erklæring angaaende Skolens Tilstand i Kliim.

Møde den 8 April 1862. Paa den mod Kirkesanger Bech indgivne Klage af nogle Beboere der i Sognet, er resolveret af Skoledirectionen under 29 f. M.: „At der af Præsten og Forstanderskabet skal gives Hr. Bech paalæg om at lægge Sag an mod de Mænd, som have underskrevet Klagen, forsaavidt han i denne bebyrdes for, at have indfundet sig til Betjening af sin Embeds Gjerninger i mindre adrielig Tilstand.

Hvad angaar Bebyrdning for, at Hr. Bech ikke skulde have været synderlig i Skole fra Juli forrige Aar, til 9 Marts dette Aar, da mener Directionen, at der herved er reist en haard Bebyrdning mod Præsten og Sogneforstanderesk., som disse ikke have haft tilbørlig Efterssyn med Skolen. Herpaa mente man at maatte svare, at Præsten og Forstanderesk. umuligen kan være tilstede hver Dag fra Morgen til Aften for at paasee, at Læreren selv er i Skolen og undervieser. Saavidt man skjønner, er der ikke klaget over, at Skolen nogen Dag er bleven lukket naar der skulde holdes Skole, men over at Hr. Bech har ladet undervise ved sin Søn eller ældste Datter, og disse Besvaringer ere først for nylig kommen Præsten for Øre. Hvorledes Skolegangen har været ordnet, eller hvor mange Dage der har været bestemt til Skolegang, vil Directionen kunne see af Præstens Indberetning over Skolevæsenet for 1861.

Bechs Forsvar blev ifølge Directionens dertil givne Minde, overgivet til den af Klagerne som var tilstede, N. P. Pedersen, men maa tilbageleveres Præsten naar den er benyttet. Paalæg om Sagsanlæggelse vilde Præsten meddele Hr. Bech.

Der fremlagdes en Skrivelse fra Skolelærer Bech i Kliim til Skoledirectionen, hvori han begjærer sig fritaget for at lede Sangen i Kliim Kirke, og ønskede dennes Ledelse overdraget til Søbstiller Andersen i Thorup, indtil der bliver beskikket en fast examineret Lærer for Kliim Strandskole. Sognepræsten mente ligesom tidligere, at Sangen i Kliim Kirke hellere

Udskr. til Forstanderskabet d. 16 Juni 1930.

III maatte forestaaes af Kirkesanger Jespersen i Vinust, der har Udmærkelse for Sang ved Seminari-
et, medens Andersen endnu ikke har aflagt Sangprøve. Flertallet af Sognebestyrelsens stemte
for Andersen.

Møde den 9 Mai 1862. Sognepræsten fremlagde en Skrivelse fra Ministeriet af 23 April d. A.,
hvorved J. Bech entlediges fra sit Embede som Kirkesanger og Skolelærer i Thorup, med en
aarlig Pension af 203 Rd. 4 Mark 7 Skill. Denne Entledigelse regnes fra 1 Mai iaar, og Forstan-
derskabet anmodes om i denne Anledning at indsende Hr. Bechs Kaldsbrev med Oplysning og nøiagtig
Opgivelse af Embedets Beskaffenhed, og saa forespørges de om Embedets Betjening under Vakancen.
Hjælpelærer Andersen tilbød at bestyre Embedet under Vakancen, mod at constitueres dertil for 4
Maaneder fra 1 Mai dette Aar at regne. I disse 4 Maaneder oppebærer altsaa den afgaaende Skolelærer
Embedets Indtægter, og lønner derimod Hjælpelæreren.

Sognebestyrer Bech (Skolelæreren i Klim.) androg paa sin Broders, Skolelærer J. Bechs Vegne som
ogsaa paa sine egne Vegne som Sognebestyrer, at en Skrivelse fra Provsten der som det fore-
gaaende udvises, i Sognebestyrerbesk. af Hr. Pastoren blev omtalt, maatte efter Hr. Formandens
Foranstaltning blive Bestyrerbesk. forelagt før videre Bestemmelse af Bestyrerbesk. i denne
Sag foretages, da den i Dag hverken blev oplæst eller leveret Bestyrerne til Gjennemlæsning.

Møde den 24 Juli 1862. Fra Provsten var forlangt Forslag til Pension for afdøde Skolelærer J. Bechs
Enke i Thorup. Man var enig om at foreslaae for hende Pension efter Lov af 8 Marts 1856.

Der var fra Provsten tilsendt 6 Ansøgninger om det ledige Skolelærerembede i Thorup. Man
var enige om at indstille de 3 Ansøgere som man kjender, og at indstille dem i følgende Orden:
1. J. J. Andersen. Kjelstrup, Skadhauge. Sognepræsten agtede derimod at indstille Skadhauge
foran Kjelstrup og Andersen. (Skadhauge var Hjælpelærer i Thorup, og Kjelstrup havde været Lærer i Holme.)
Koefoed. M. Bech. Peder Chr. Gravesen. (Denne underskriver som Form. siden Mødet d. 24 Juli 1862.)
Niels Chr. Nielsen. Nicolai Sand. N. C. Jensen. Anders Jensen. Godik Christophersen.

Møde den 3 Nov. 1862. Fra Skoledirektionen var modtaget Skrivelse af 25 Sept. d. A. at Seminarist
J. J. Andersen er beskikket til Skolelærer i Vester Thorup Distrikt, og til Kirkesanger for Thorup
Sogn.

Ved Mødet den 30 Dec. 1862, valgtes Nicolai Sand til Formand for Sognebestyrerbes-
tet.

Møde den 31 Marts 1863. Der fremlagdes en Skrivelse fra Skoledirectionen af 14 d. M., hvori
forlanges Bestyrerbesk. Erklæring angaaende et Andragende fra adskillige Beboere
af Klim Sogn, hvori de begjære Kirkesanger Bech i Klim, enten entlediget, eller
suspenderet fra sit Embede, paa Grund af de i en af hans mod dem anlagt Sag,
optagne Tingsvidner. Dette Andragende, tillige med en Udskrift af Vidnefør-
selen, var opsaa tilsendt og fremlagdes efter at dette Andragende var oplæst og
den Bemærkning gjort, at ovennævnte Tingsvidne var optaget inden 13 Dec. f.
A. og 10 Januar d. A. Sognepræsten formente, at Skoledirectionen allerede havde
modtaget Oplysninger nok om nærværende Sag, iøvrigt haabede Præsten, at Directio-
nen vilde tage billigt Hensyn til sagnel Kr. Bech, som til Skolekommunens Tarv, og
hvis Hr. Bech nu vilde søge sin Afsked, saa vilde Præsten anbefale ham til at erholde
den anordnede aarlige Pension paa Grund af at Klim Skole gjennem en Række
af Aar havde været god, tildels endogsaa i fortrinlig Tilstand.

De 5 Tilstedeværende Sognebestyrere, Niels Krag, Godik Christophersen, Niels Chr.
Jensen, P. Chr. Gravesen og Nicolai Sand, ønskede Sagen overladt til Directio-
nens Forsorg.

De 2 Tilstedeværende Bestyrere af Klim, Anders Jensen og Pl. Jensen bemærkede,
at Klim Skole var i lige saa god Orden nu, som de havde kjendt den i de sidste 16
Aar, og ønsker derfor i Forening med den største Del af Beboerne, som havde indgi-
vet deres Andragende om, at beholde Bech som Lærer for deres Børn og at de fore-
handlede Klagen ved Tingsvidner er modbeviist, og ønske derfor at Sagen maa
henstaae, og Bech vedblive som Lærer, indtil han snarest muligt vil sørge for at
tilveiebringe Vidnefølgen af 31 Marts, som beviser alt for ugrundet Klage.

Møde den 8 Juni 1863. Bech (i Klim) anførte, at han nu i halvandet Aar ingen
Løn havde faaet udbetalt, og hvorom han flere Gange, men forgjæves, havde gjort Be-
styrerskabet opmærksom paa.

Møde d. 4 Sept. 1863. Der fremlagdes en Ansøgning fra Forpagter Steen paa Selbjerggaard
om Afholdelse af et Efteraars Marked paa forrige Markedsplads for Oslo Marked.

Denne Ansøgning anbefaledes saaledes, at Marked et afholdes i 2 Dage, og samme-
steds som nuværende Oslo Marked.

Endvidere fremlagdes en Skrivelse fra Ministeriet af 21 Juli d. A. om Indførelsen af
Tidelingen ved Regne Undervisningen i Skolerne. Skolelærer Bech i Klim erklærede
paa sin og Skolelærer Andersen Vegne, at Undervisning i Tidels Systemet, meget
let kan indføres i Skolerne, dog at et eget Apparat dertil behøves. Dette er saa-
vidt Man ved, allerede i Boghandelen, eller dog ved dens Udgivelse og til en meget
billig Pris, men Man formener, at Regningen i Skolerne ikke udelukkende kan fore-
tages efter dette System, for det er indført Mand og Mand imellem. Dog maatte ved
den hidtil brugte Regning vedblive ved Siden af. Sagen blives nu at indstille til
Directionen.

En Skrivelse fra Indenrigsmin. af 30 Juli d. A. om Skyds-Ovelsers Indførelse for
de ældste Børn i Skolerne, fremlagdes. Herredsfogden opfordres i vedføiet Skri-
velse af 14 f. M. hertil, men Man fandt det ikke at være hensigtsmæssigt.

Der fremlagdes en Skrivelse fra Skoledirectionen af 27 f. M., hvormed er til-
sendt Dommen i den af Kirkesanger Bech i Klim efter Directionens Ordre,
mod adskillige Beboere der i Sognet anlagt Sag, til bekjendtgjørelse for begge
Parter, fra hvilke de hos forlanges bestemt Erklæring om hvorvidt de vilde appel-
lere Sagen, eller ikke. Præsten fremlagde i denne Anledning selve den omtalte Dom,

Afskrift til Familieliv Avis d. 4 Juli 1930.

Afskr. til Familieliv Avis d. 19 Juli 1930.

samt Hr. Bechs Erklæring af 31 f. M., at han vilde appelere Sagen, (endvidere) en Indstilling fra Hr. Bechs Modpart, 15 Beboere af Kliim Sogn, til Skoledirectionen og til Kultusmin. om nærværende Sag. Sognets Præsten havde ingen videre Bemærkning at gjøre til denne Sag; de valgte Forstandere, som var tilstede, 5 i Tallet, hellet ikke.

Forstander P. Steensen yttrede, at han ikke fandt Indstillingen fra Bechs Modpart at være rigtig. ×

1863 den 25 October, var Sognefortandeskabet forsamlet i Thorup Skole, i Anledning af en Omordning af Skolevæsenet. 41 Beboere vare tilstede og afgave deres Stemmer saaledes:

„36 stemte for at Skolevæsenet her i Kommunen vedbliver at være ordnet som hidtil til Udgangen af 1865, hvorefter man vilde bestrabe sig for at faa Holme Skole nedlagt, og Thorup Holme forenet med Thorup Distrikt, hvis Skole flyttes mere med Syd.

Blandt disse 36 Beboere var en Mand fra Vinust Holme. 6 Beboere af Holme District stemte for, at Holme beholder sin egen faste Lære, som underviser den halve Tid i en ny Skole, som paatænkes oprettet for Ullerup og Odde Byer; desuden stemte en Mand af Vinust Holme for det samme, dog saaledes at Forandringen først Indtræder efter Udgangen af 1865.

En Mand af Kliim Odde stemte ogsaa for en Skoles Oprettelse for Odde og Ullerup, men tilføiede Intet om hvorvidt den skal have sin egen Lære eller ikke.

Paa Grund af dette stemte Sognepræsten som de foranførte 36, for at Holme Skolen og Strandeskolen fremdeles vedbliver at være forenede under en Lære; den nuværende Lære Biren Vever bliver ifølge Min. Skrivelse og de afgivne Stemmer, at opsige til Udgangen af dette Aar. Lønnen forøges derpaa med 100 Rd. for hvert af de 2 næste Aar, og Embedet begæres saaledes Opslaaet som ledigt. Efter de 2 Aars Forløb bliver Sagen angaaende Skolevæsenets Ordning her i Pastoratet at overveie paany, i Henhold til de afgivne 36 Stemmer. Oprettelsen af en Skole for Ullerup og Odde med halv Skolegang, ansaa Præsten for at være ihensigtsmæssig, og medførende store Bekostninger.

De 8 tilstedeværende Forstandere fra Thorup og Kliim Skoledistrict, tiltraadte Præstens Votum. Sognefortanderne Niels Christian Jensen (og) Jens Lynge erklærede paa egne og Beboernes Vegne, at ved Holme Skoles Nedlæggelse, vilde Holme By ske Uret, hvorfor de ønskede at Directionens Forslag ikke fremmet, nemlig den, at vi faar vor egen faste Skole med Fordlod, for at imødegaa Beboerne i de andre Skole Districter, vil vi ogsaa gaa ind paa, at der bliver en ny Skole opført i Ullerup hvor Læreren Holme Skole Underviser den halve Tid, hvorved spares den Bekostning at flytte Thorup Skole.

De andre Sognefortandere tilligemed Præsten, maatte hertil bemærke, at Beboerne af Ullerup og Odde ikke havde begjæret nogen Skoledistrict oprettet for dem i Forening med Holmeboerne, og de, navnlig Holmeboerne og Præsten, maatte bestemt modsætte sig den saa dan Skoles Oprettelse, der betydelig vilde forøge Udgifterne, uden at være til nogen Slags Nytte.

Skole. Til Sandtofte Skole d. 19 Nov. 1930.

Møde den 21 Nov. 1863. Sognepræsten fremlagde Skrivelse fra Skoledirectionen hvorved det paalægges Kirkesanger Bech i Kliim, at lade sit Embede i Kirken og i Skolen bestyre ved en Medhjelper.

Møde den 2 / Dec. 1863. Der fremlagdes en Indstilling fra samtlige Beboere af Thorup og Ullerup til Min. om at Thorup Skole maa blive flyttet mod Syd i Thorup By, Thorup Holme lagt under Thorup Skole District, Vinust Holme lagt under Vinust Skoledistrict, og Holme Skole saaledes nedlagt. Sognefortandesk. bifaldt denne Indstilling, og maatte andrage paa, at Holme Skole senest om to Aar bliver nedlagt.

Ved Mødet den 15 Januar 1864 tiltraadte Niels Chr. Jensen som Formand.

Møde den 31 Mai 1864. Fra Amtstuen var forlangt opgivet Beskaffenheden af Huse som i Halvaaret til 1 April d. A. have i mindst 8 Dage gjort Militairtjeneste. Disse Huse befandtes at være følgende: „Frederik Christensen, 5 Skp. 1 Fdk. 2 ¼ Alb. Christian Badstues Hus 6 Skp. 2 Fdk. ¼ Alb. Ole Klatrups Hus, 2 Skp. 2 Fdk. 1 ¾ Alb. Isach Nielsens Hus 4 Skp. 2 ¾ Alb. Thorø 3 Skp. 3 Fdk. ¼ Alb.

Møde den 30 Juni 1864. Der fremlagdes en Forsømmelsesliste for Thorup Skole Sogn, hvoraf det sees, at Jens Ersleu Thomas Nielsen, Nicolai Lund og Chr. Hylgaard næsten slet ikke lade deres Børn gaa i Skole af de store Børn havde saaledes 11 forsømt Skolen hele Tiden siden Sommerskolen begyndte. Paa Grund af Krigen, turde man ikke lade at multare derfor, men udtalte sin Sorg derover.

Mandagen den 11 Juli 1864 var 6 af Sognefortanderne mødte, men paa Grund af Rygter om at Fienden var i Nærheden, havdes Mødet.

Møde den 2 November 1864. Der fremlagdes en Skrivelse fra Amtet af 28 f. M. hvorved der paalegges Sognefortandeskabet under en daglig Mulct af 2 Rd. inden 8 Dage fra Dato at afgive sin Erklæring over en med samme Skrivelse tilsendt Plan til Skolevæsenets Omordning her i Kommunerne. Sognefortandesk. maatte i denne Anledning høilig forundre sig over den i Amtets Skrivelse udtalte Strenghed, thi Forstandeskabet havde efter Opfordring fra Ministeriet og Skoledirectionen under 2 August d. A. afgivet en aldeles bestemt og efter dets Formening tilstrækkeligt motiveret Erklæring i nærværende Sag. Denne Erklæring var under 2 August tilsendt indsendt til Provsten, der maa være ansvarlig for om Skoleraadet ikke endnu har modtaget samme Erklæring. Det er altsaa rigtigt, naar det i Skoleraadets Forhandlinger af 22 Sept. d. A. hedder under No 28, at Sagen om en ny Skoleplan for Thorup Kliim Kommune, hvor paa vedkommende Forstandeskab, thi dette har, som her er oplyst, for længe siden givet Sagen fra sig,

med tilstrækkelige Oplysninger og Erklæringer. Hvad nu angaar den her tilsendte Skoleplan, maatte man bemærke følgende: „Lærerembedet ved Thorup Hovedskole bliver ved denne Plan saaledes forringet i Indtægter, saa at den næsten maa staa tilbage for Lærer Embedet i Holme; saadant findes man ubilligt og uhensigtsmæssigt. De 3 Lærerembeder her i Kommunen, nemlig Thorup, Holme og ved Stranden, bliver ved denne Plan saa ringe af Indtægt saa at man ikke kan vente at beholde dygtige Lærere ved disse Embeder i længere Tid. Hvor betydelige Udgifter den her paatrængte omordning af Kommunens Skolevæsen desuagtet vil forvolde denne er tidligere blevet udviklet, navnlig i i forommeldte Erklæring af 2 August d. A., ifølge alt dette, maatte Sognets Forstanderskab gjentage sine tidligere afgivne Vota, og mishilligede den her tilsendte Skoleplan.

Møde den 8 Nov. 1864. Sognepræsten fremlagde en Skrivelse fra Biskoppen af 1ste d. M., den var ledsaget af 22 indkomne Ansøgninger om Skolelærer og Kirkesanger Embedet i Klim, og hvorved Forstanderskabet opfordres til at indstille 3 af disse Ansøgere til at erholde dette Embede. De 5 tilstedeværende Sognefogder og Sognepræsten var enige i at indstille Skolelærer M. K. Monrad, Klustrup, P. P. Blichsted Vilsted og C. Christensen i Holme.

Møde den 14 Dec. 1864. Der fremlagdes en Skrivelse fra Provsten, hvorved underrettes om, at M. K. Monrad under 9 d. M. af Biskoppen var udnævnt til Skolelærer og Kirkesanger i Klim.

Fra og ved Mødet den 3 Jan. 1865 fører Pastor Koefoed Forhandlingsprotokollen efter 9 Aars Forløb. Ved et Møde den 20 Marts 1865, var Peder P. Gaardahl constitueret Formand.

Møde den 4 April 1865. Der gaves Svar paa nogle Besværinger, der vare indkomne over den ved Sognefogdernes Møder 1ste og 4de Marts d. A. forfattede Ligning over Indkomstskatten.

Fra 7 Beboere af Thorup Sogn var der indkommen Besværing over deres Ansættelse, nemlig af Hr. Kontrollør Koefoed, Niels Ottesen, J. Rygild, Th. Rahn, Jens Chr. Nielsen og Niels Chr. Krags Enke. Denne sidstes Bidrag nedsattes til 1/4 Rd. 66 Skill., de andres Klager afvistes.

Endvidere klagede Bager Kjøbmann Søren Myrup, Christian Smed og Jens Chr. Tømmermand. Bager Kjøbmanns Bidrag nedsattes til 1/4 Rd. 66 Skill., for Nedsættelse af Søren Myrups Bidrag afgaves 1 Stemme, de andre stemte for, at dette Bidrag forbliver uforandret. Christian Smeds og Jens Chr. Tømmermands Bidrag forbliver ligeledes uforandret.

Der fremlagdes en Skrivelse fra Bestyrelsen for den militære Pensionering, hvorved underrettes om, at ingen Pension kan tilstaaes casseret Matros Niels Møller Larsen af Klim Sogn.

Med Besværing over deres Ansættelse til Krigsskat mødte de foranomtalte Niels Ottesen og Th. (skal vist være Jens Chr.) Nielsen. Ottesen anførte, at han havde stor Familie, og var Forpagter, ikke Eier, samt ikke ene om Kjøbmandslen. Hertil svarede Forstanderskabet: „at Kjøbmandslen af Ottesens Børn er confirmerede; Ottesen har Eiendomme her og andetsteds, og sidder for en billig Forpagtningsafgift, samt at han antages at drive en større Kjøbmandslen end Kommunens andre Beboere.

Møde den 23 Mai 1865. Forespørgsel fra Provsten af 8 d. M., om hvilket Embede den nuværende Skolelærer for Holme og Strandens Skoler ønsker at beholde. Hertil har denne Skolelærer mundtlig svaret, at han naturligvis ønsker at beholde Embedet i Holme.

Tillige forlanges Underretning om det saaledes ledigt blivende Embedes Beskaffenhed. Man mener, at dersom indeholder den nye Skoleplan det Fornødne, kun tilføies det, at Offer og Accidentser for Læreren ved Strandskolen kan anslaaes til 10 Rd., og hans Skolepenge til 10 Rd. Lærerboligen vil blive istandsat, saa at den kan være passende for en ugift Person. Forøvrigt vil man, ligesom tidligere begjære, at det maa bevæge med en Lærers Ansættelse, indtil Vinterskolegangen igjen begynder. Herved er endvidere at mærke, at Læreren for Holme og Strandens Skoler formyligen er afgaaet herfra til Militietjenesten, hvorfor der her maa tages Bestemmelse om disse Skolers Bestyrelse under hans Fraværelse. I denne Anledning fandtes det mest hensigtsmæssigt, at Læreren i Vium bestyrer Holme Skole, og Læreren i Thorup, Strandskolen.

Møde den 6 Marts 1866. „Sognepræsten forlangte Forstanderskabets Erklæring, angaaende det „Barfodske Lovforslag" i nærværende Rigsdag, angaaende Konfirmation, m. v., i Anledn. af Provstens Skrivelse desangaaende. Sognefordsk. ytrede, efter saa omhyggeligt som muligt at have ved Sognepræstens Veiledning, gjennemgaaet Sagen, at det fandt det af ydeste Vigtighed, at Børn og Ungdom, saavel i Hjemmet, som i Skolen paa det Omhyggeligste blev undervist i Kristendommen, hvilken Undervisning, som hidtil, maatte fuldendes af Præsten, og fortsættes, indtil det af Skolens Foresatte, vel ogsaa af Menigheden i Kirken, er anerkjendt, at den opfattede Kundskaber tilbørlig. At Konfirmationen bliver frivillig, mener Forstanderskabet ikke kan skade, da man antager, at ingen af de Unge, der have Nytte af Konfirmation, vil undrage sig samme, og ingen christelige Forældre, eller engang de, der ville ansees for „ikkekristelige Folk", ville undlade at sørge for deres Børns Konfirmation.

Afskrevet til Gjerrild Avis d. 15 Januar 1931.

A. C. Rudgaard.

Afskrift af Fattigprotokol for Sennels Sogn 1804-1867.

paabegyndt d. 21 Sept. 1927. A.C. Svalg-

Forslag

ang. de mest nødlidende Almisse-Lemer af Sennels Sogn, i hvad til deres høist nødvendige Underhold kan ansees fornident, og hvorledes samme formeenes at kunne lignes paa Sognets Beboere til Aarets Udgang 1804 saafremt de Almisse-ydende, og de Almisse-nydende deres Forfatning blive omtient den samme.

Af 1ste Klasse: „Johan Henric, fød i Kiøbenhavn, har ingen Dåbsseddel; efter Angivende som og udsees henimod 80 Aar, er dog svagelig, har opholdt sig her siden sit 9de Aar - har i mange Aar faaet vis Almisse af Sognet, samt af Md. Tofts legatum 4 Rd. 4 Mark aarlig."

„Karen Thomasdatter, fød her i Sognet, hvor hun sig har opholdt. 48 Aar gl., har i mange Aar faaet Almisse-Korn, kan vel fortiene lidet; men har 2de uopfødde Børn."

„Maren Lauritzdatter, fød i Han herred, efter hendes Angivende og udseende 76 Aar, har her i Sognet opholdt sig 59 Aar, faaet fastsat Almisse over 10 Aar, kan som Kriø-ling hartad intet fortiene, af Md. Tofts legatium (har) hun aarlig faaet 4 Rd. 4 Mark."

„Karen Murermester, efter egen Angivelse thi hun er fød i Snedsted Sogn, 69 Aar, til hvilken Alder hun vel og kan svare, faaet her Understøttelse i 6 Aar da hun endogsaa formedelst en tal-rig Børneflok, faar af Rasmus Olesen Aftagts-Korn ½ Td. Rug. ½ Td. Byg, samt fra Md. Tofts legatium 4 Rd. 4 Mark, kan intet synderlig fortiene."

Niels Ebbesen, 57 Aar, fød her i Sognet og har sig stedse opholdt, har betydelig Brok, derved til Arbeyde uskikket, har i mange Aar lidet hvidet og faaet Sognets Understøttelse, samt af Md. Tofts legatium 3 Rd. 2 Mark."

Inger Marie Mikelsdatter, Hendes Mand er Lars Christian fra Høi, i et fordlös Huus, hun fød i Sennels Sogn hvor hun sig stedse har opholdt, er 52 Aar, har faaet Sognets offentlige Almisse i over 10 Aar, har 2de uopfødde Børn."

„Peder Vantrang, er fød her i Sennels, efter Angivende 86 Aar, / thi den ældste Kirkebog er kun 77 Aar / har ægtet i Sognet over 40 Aar, er blind, har i nogle Aar faaet Sognets Almisse; faaer han og Huustrue fra Vantranggaard Aftagts-Korn 3½ Td. Rug og Byg; de kan slet intet fortiene."

„Jens Sörensens Enke, 46 Aar, har stedse sig opholdt her i Sognet, faaer Portion af Md. Tofts legatium."

2den Klasse: „Søren Poulsen, nu Kröbling, hos Anders Nörgaard, (x) fød i Sennels og stedse sig der opholdet, (x der hidtil har han af Medjynk antaget, er i 14de Aar, faderlös og miderlös, arvede intet efter sine Forældre. For denne Søren Sörsen at beholde og forsörge til Nytaar, blev Anders Nör-gaard eenstemmig tilstaaet for samme Tid. 3 Rd. 2 Mark."

3die Klasse: „Else Olesdatter, Peder Knudgaards Kones Söster, fød her i Sognet og sig her opholdet, 41 Aar gl., har fri Huusvarelse; fra Md. Tofts legatium, 3 Rd. 2 Mark.; mens et Tilfælde af den faldende Syge, der i mange Uger kan giöre hende uskikket til noget at fortiene, for-voldt, at hun ved almindelig Samtykke tillagdes 10 Mark i Aarets sidste Qvartal at modtage.

„Karen Jensdatter, i Christen Svaasens Huus, fød i Aarup Sogn, været her i Sognet i 58 Aar, en gammel svagelig Pige, har ingen Slægt, hende tillagt 3 Skp. Korn."

„Mikel Bek, 27 Aar, fød i Sennels, og der sig opholdt, har i det ene Ben et Skud, som Districts Physicus Dr. Kofoed har erklæret ulægelig, i hvorvel han er heel uskikket til Arbeyde, det blev besluttet at han i Omgang i Sognet, skulle til videre sige sit Ophold."

„Maren Stark, Christen Gravesens Enke, været her i Sognet i 40 Aar og er 75 Aar gl., har af Md. Tofts legatium 3 Rd. 2 Mark aarl. samt fri Huusvarelse, hende tillagt 2½ Skp. Korn.

Med samtlige disses Forhold haves intet at erindre.

Sennels Præstegaard d. 28 May 1804. P. Mülvad. (Præsten) Törslef. (Ullerupgaard.)

Ø Kirk. (min Tipoldefader.) Peder Christensön. Christen Sörensön. Peder Östergaard.

I Fattig Commissionen den 14 Junii 1805 indleverede Herr Törslef en Mulct af en Karl som hav-de forsect sig " 3 Mark.

„I følge Höjvelbaarne Herr Amtmand Fajes Ordre af 13de Dec. 1805 d.d., havde Præsten Sogne-mandene forsamlede for at erfare, om de vare villige til i Nödtilfælde de huisede en omvend-rende Bettler, da næste Morgen ikke at fortsætte sit Betleri, at tillade ham, men i Følge Forordningen af 24 Sept: 1708 at aflevere ham til Sognefogden, under 1 Rd. Mulct til Sognets Fattige. Præsten havde for at denne Bestemmelse kunde erholde Lovs Kraft, sam-menkaldt samtlige Sognemænd, for i Fattig-Protocollen at modtage deres Tilstaaelse, at de villigen antage denne Sogne Vedtægt og understaste sig den Mulct og Udpantning for samme, naar den ej godvillig udredes. Derefter anföres Navnene paa 63 Beboere. Disse Navne har Præsten skrevet.

Under Udgift for 1805: „En fattig Skolebolde i Høi til Kirke sidste Vinter, 3 Mark."

Anno 1806 den 8de Julio var Sennels Fattig Comision samlet og da blev forhandlet følgende: S.T. Hr. Amtmand Faje har under 29 April d.A. tilskrevet Commissionen, og paalagt os at drage Om-sorg for Konen Maren Andersdatter med Børn saalænge indtil hendes Mand Peder Jörgensen, der for nærværende Tiid er som Soldat i Holsteen, kommer hiem, og det saavel med Huuslije, som Underholdning.

„Pastor Smith tiltraadte ved Mødet den 6 Juli 1808."

Ved Mødet den 20 Sept. 1808 fremlagdes en Regning fra Sr Lars Skielgaard i Vixie, for Tømmer til Fattighuset, stor 89 Rd."

20 Sept. 1808 maatte Mikkel Brüün betale 2 Mark til Fattigkassen, for Vagthold Forsømmelse."
"Mikkel Brüün leverede samme Aar et Ølk Eeg til Navle "til Fattighuset for 4 Mark."
Møde den 15 April 1809. "Christen Jonassen fik for at kaste og pynte Mikkel Becks Grav 5 Mk. 12 Sk.
I samme Møde, gav Christian Toft paa Ullerup Gaard i Mulct for Overhørighed, 1 Rd.",
"og Friderick paa Ullerup Gaard ligeledes Mulct for Skields Ord, 1 Rd."
Møde den 29 Decbr. 1809. "I Mulkt fra Søren Kiisk paa Ullerup Gaard, for grov Behandling imod Husholdersken, 1 Rd.; og en Mulkt fra Ullerup Gaard, hvor en af Folkene havde beskyldt Sophie Stuepige for Tyv, 1 Rd.;" og betalt til Kirsten Kier for nogle Kakkelgryder til Fattighuset, 1 Mark og 6 Skill."
"I Slutningen af Aaret 1809, havde Fattigkassen en Gjeld paa 104 Rd. 2 Mark, paa Grund af Fattighusets Opbyggelse."

Copie. Under 2den dennes har jeg tilskrevet Sogne Commissionen for Hillesleff og Keastrup saaledes: "Foranlediget af Sognepræsten Hr. Brasch's Klage til Amts Directionen over, at Fattig-Commissionen for Pennels Sogn nægtede, at antage sig Peder Brüsgaards Kone og hendes Børn til Forsørgelse, paa en Tid, da hendes Mand, Familiens Hoved og Støtte, var som Soldat med de annecterede Bataillons ud kommanderet til Landets Vern, har jeg indhentet Pennels Sogns Commissions Erklæring, og ved at sammenholde denne med Klagen selv, og Peder Brüsgaards egen Attest om sine Opholdssteder, fra 29 Maj 1805, indtil nærværende Tid, finder Amtet: "At bemeldte Peder Brüsgaard har opholdt sig utrængende til Forsørgelse heninod 5 Aar i Hillesleff Sogn, førend han flyttede til Pennels, at han vel har opholdt sig der, heninod, men dog ikke fulde 3 Aar. At Familien nu til Slutningen har opholdt sig i Hillesleff Sogn i 2 Aar mindre end 3 Maaneder, og altsaa den længste Tid i de sidste forløbne 3 Aar. At den Trang, som Familien er underkastet, deriveer deraf, at Manden, som Familiens Forsørger, er bortkaldet fra Kone og Børn, at deres Trang altsaa er temporair, og Forsørgelsen interimistisk, thi da disse Folk bortflyttede til Hillesleff, vare Udsigterne for dem til at ernære sig, ligesaa gode som de da de flyttede derfra til Pennels, eftersom de medbragte derfra en Koe og nogle Faar, hvilket ikke var Tilfældet da de ankom til hiint Sogn. Altsaa paalægger saavel den 6te som 7de § i Reglementet af 5te Julii 1803, Hillesleff Sogn at yde omhandlende Familie den behjørende interims Understøttelse, hvilke jeg i Følge foranstaaende Grunde gjenstridigen maae paalægge Fattig-Commissionen for Hillesleff Sogn at forskaffe. Som hermed communiceres Sogne-Commissionen til forvidere Efterretning. Christiansted Amts Huus d. 3 Marts 1810. Faye."

Ved Mødet den 24 Julii 1811, blev Mulkt indbetalt af Christen Wendelboe for mislig Omgang med Tienden, 2 Mark. Do. fra Søren Skolskarl, Peder Tygesen, Peder Ryttер, Karen Ryttер og Bodil Ryttер af Høeg, samtlige paa Ullerup, forsøet sig og bødet hver 3 Mark."
Mette Brüsgaards Huus og Tomt, sønden Kirken beliggende, med tillagt Hede Skifte, kjøbt af Christen Wendelboe og betalt med 60 Rd." "Da dette Huus er meget brøstfældig paa Tag og tillige paa Tømmer, blev Tag udskrevet af Sognet, og lignet med 1½ Kiør af hver Td. Hartkorn."
Den 18 November 1811 klagede følgende Fattige: "Karen Jens Datter, Else Brøust og Peter Mikkelsen over at have mistet deres Korn ved Østermølle som de var leveret for at males, (ialt 1 Td.) Efter at have forestillet Hr. Amtmand og Ridder Faje denne Sag, og disses Trang til ovenstaaende Korn, paalagde Han Fattig-Commissionen at levere disse Fattige det dem frakomne Korn, imod at bemeldte Fattige fraskrev sig deres Ret, og overdrog samme til Fattig-Commissionen, hvilket Korn om muligt af Overskudet blev dem leveret, og Jens Hammer eller Ejeren af Øster Mølle indkaldt til Forligelses Commissionen, men intet Forlig sluttet, og Sagen overgivet til Hs. Højvelbaarenheds Godtbefindende.
Saaledes rigtig passeret bevidner vi Undertegnede. Smith. Sognepræst for Pennels Sogn. Peder Christensen. Mikkel Brüün. Søren Jespsen. Peder Østergaard.
Møde den 3 Januarii 1812. Ved Ullerups Gaards Salg og Kiøb modtaget 10 Rd.
Under Udgift i samme Møde: "Christen Jonasen for at kaste 3de Grave, 1 Rd. 1 Mark."
"Lars Svoger for Kost og Arbeidsløn ved Niels Ebbesens Liig Kiste, 3 Rd. 4 Mark."
"Peder Boesen for en Halvm. Liig Kiste, 2 Rd. 3 Mark."
"For Liig Lagener og 3 Potter Brændevin betalt Peder Christensen, 6 Rd. 3 Mark, 4 Skill."
"Niels Monn for 2 ℔ Smør og 2 ℔ Ost til Niels Ebbesens Begravelse, 2 Rd."
Ved overordentlig Møde den 12 Januarii 1812 bemærkes, at formedelst den stedse vedholdende Regn i afvigte November 1811 vare Voggene falde ind hos Jesper Christensen."
Møde den 24 Martii 1812. I Anledning af Niels Olsens Skiede paa Søren Christian Olsens Huus, og Poul Sørensens Skiede paa Niels Olsens Gaard, Hedegaarden, kaldet blev af hver af de 2de Contrahenter givet til Fattig Cassen 2 Rbd.; udgjør i Alt 4 Rbd. som blives Indtægt. Saaledes rigtig forhandlet tilstaar Vi: Pennels Sogns Fattig Commission d. 24 Martii 1812. Smith. Michel Brün. Søren Hiindahl. Peder Christensen Jens
Møde den 4 November 1812. Til Indtægt blev anmeldt: "For Peder Sørensens Skiede Mossing. Dahlgaard her i Sognet, blev saavel af anførte som Kiøber, som af Mads Lynnerup som følger, af hver (givet) 1 Rd.; a 2 Rd.:"
"For Bundgarn at sætte i Høeg er givet til de Fattige af Peder Larsen Svingel, og Mikkel Svigaard med Flex af Høeg Bye, 10 Rd."
Møde den 15de Januarii 1813. Man besluttede, at Mette Brüusgaard, som formedelst Enfoldighed hidtil og har villet tage imod Korn, nu da det er steget saa høit, skal have aarlig 4 Skpr. Rug, og 4 Skpr. Byg."
Den 6te November 1813 vare Pennels Sogns Fattig Commissions Medlemmer forsamlede i Præstegaarden og blove da følgende afhandlet og foretaget: "Fremstillede sig den fattige og Fødemeløse Tjeneste Karl Boje Jensen af Pennels Sogn, og beklagede sig indtrængende

Afgivet til Christiansted Amtsarkiv d. 15/4 1930.

over sin store Nød og Trang, da Han Dagen efter pludselig skulde indfinde sig ved Regimentet, og hvorken havde Klæder eller Penge til Rejsen; da Commissionen ikke saae sig istand til at forsyne Ham med de hoj fornødne Klædningsstykker i et saa kort Øjeblik, opmuntrede de deels hinanden indbyrdes, deels nogle af de nærmeste Beboere at komme Ham til Hjelp, hvilke og höjst adelmodigen udrustede Ham med de fornødne Klæder, og Fattig Commissionen fandt sig forpligtede til at understötte Ham af Fattigkassen med 16 Rd."

Ved samme Möde idømtes Bøgefogden Mads Jensen Kier i Malle en Mulkt af 6 Rd. for Efterladenhed med Tilsigelse til Land Inspecteuren." (Maaske i Anledning af Udskiftning)

I følge Amtets höjre Skrivelse af 22 December d. A. (8/3) vare Sennels Sogns Fattig Commissions Medlemmer forsamlede i Sennels Præstegaard d. 27 December, for at bestemme den Arbejds Hjelp som de udkommanderede Gaard og Huusmænds Kuestuer kunde trænge til i deme Vinters Tid og i disses Fraværelse, og blev da følgende bestemt: „at de fraværende Gaard- og Huusmænds hjemmeværende Kuestuer skulde daglig have en Mand af Sognet til Arbeide uden Betaling, imod at give Kosten. At Huusmænd skulle gjøre lige Arbejde med Gaardmænd, da disse ved dette Arbejde ville forsømme meere hos dem selv 1 Dag, end en Huusmand i 3 Dage." (Approberet af Amtet d. 4de Janv. 1814.

I övrigt blev antaget, at Almissen for tilkommende Aar bliver af Sognets Beboere ligesom dette Aar at udrede, men at Penge Bidraget overgaaer til Rigs Bankpenge, Navne Værdie ligesom Almisse Lemmernes ogsaa til Rigs Bankpenge N. V."

Den 6te Janv. 1814 blev nedenstaaende Korn Beholdning solgt og udbragt saaledes: 4¼ Skp. Rug til Fattige Huusmænd for 12 Rd. = 48 Rd. D. C., 6½ Skp. Byg ligeledes a 6 Rd. = 37 Rd. 2 C. i alt Summa 75 Rd. D. C."

Paa Regnskabet for 1813 bemærkes: „Kornet balancer altsaa; Penge Overskudet bliver for dette Aar 20 Rd. 2 Mark 5 ½ Skill. D. C., eller 3 Rbd. 2 Mark 5 ½ Skill. N. V., hvilke forbliver in Deposito i Fattig Commissionens Bevaring, for at bestride overordentlige mindre Udgifter.

Fattig Væsenets Ejendomme ere: Fattighuset nede paa Gaden Norden for Præstegaardens nordre Toft, og et Huus Sönden Kirkegaards Diget, samt et Eede Skifte i Sennels östre Hede."

Möde den 10 Julii 1814. Ved denne Leilighed bleve de Koner, som formedelst deres Mands Fraværelse i Hans Majestæts Tjeneste, havde nydt Almisse, og hvis Tøj desaarsag var optegnet, igjen udleverede af Almisselemmernes Tal, og deres optegnede Gods dem overleverede."

Sennels Sogns Fattig Commission Datum x Anno ut supra. Smith. Michel Brun.
Peder Christensen. Søren Hundahl. Jens Nielsen Mossing.

Anno 1815 d. 9 Januarii, besluttede man, i Anledning af det mindre Antal Fattige, at Almisse Bidraget for Ydene bliver nedsat saaledes: Rug til det Halve, Byg og Penge til d. ⅔ Dele mod forrige Aar. (1815 var der 9 Fattiglemmer i Sennels Sogn.)

Aar 1816 Janv. 5 vare Medlemmerne forsamlede i Præstegaarden; man fandt i Betragtning af det mindre Antal Trængende, som og det betydelige Korn og Penge Beholdning, blev Almisse Bidraget for Ydene atter nedsat."

Ved Fattig Commissionsmødet den 5 Aug. 1817 blev fremlagt en Forpligtelse fra Gaardmand Christen Larsen (min Oldefader.) (A. d. Svalgaard.) i Sennels, at han vil holde Sennels Sogns Fattigvæsen frie for al Byrde, af Hans Hoidskendelsen Anne Mads Datter som agter til anstundende Efteraar at flytte her til Sognet, i de første 3 Aar efterat bemeldte Anne Mads Datter er kommet hertil."

Til Klining paa 2de Fattighuset paa Gaden vil medgaae 10 Læs Leer, som bøjes at hjemkjøres og altes, men Kline-Arbejdet skal Beboerne i Fattighuset forrette.

Da disse engang tilforn have vægret sig ved dette Arbejde, saa paalægges Mikkel Bruun at være overværende herved, for at holde dem til Arbejde og efterse at det bliver gjort.

Hans Forsømmelse heri bliver at möderes efter Anordningerne, og det som anden Gangs Forsømmelse, formedelst Hans Udeblivelse fra Commissions mødet i Dag.

Pengene fra Momtoft, nemlig det Toftske Legat (stor 1000 Rd. hvoraf Renterne, paa den Tid 75 Rbd. N. V. udbetaltes til de Fattige i Sennels Sogn og stode i Gaarden Momtoft.) som efter Tilbydning fra Peder Christensen lovede at afbetale Hr. Steergaard dem paa førstkommende Søndag."

(Pengene blev først udbetalt d. 5 Jan. 1818.)

Ved Commissions Mödet for Fattigvæsenet i Dag blev besluttet, at da Fattig Cassen havde en ej ubetydelig Beholdning, skulde kjøbes en Kakkelovn til den vestre Stue i Fattighuset paa Gaden, hvor de tvende Almisselemmer hidtil havde maattet leje een, og nu ingen kunde faae for ringere Leje end 5 Rbd. N. V., og det ende en gammel ituslaget Ovn. Da den indfaldende Kost forhindrede Arbejdet ved Fattighuset, blev dets bedre Udbedring udsat til næste Aar. Det Toftske Legat fra Momtoft var ej udbetalt af Hr. Steergaard."

Möde d. 18 Decbr. 1817. Den til Fattighuset bestemte Kakkelovn, som er af 1½ Skp. Vegt, var indkjøbt for 54 Rbd." Sennels d. 8 Octbr. 1817. 3 Underskrifter.

Möde den 22 Decbr. 1818. Da 2de Legat ved tvende Dødsfald vare blevne ledige og den fattige Huusmand Peder Ebbesens Datter Anne Marie gl. 8 Aar, havde brækket sit ene Been ved et uheldigt Fald, skulde han for denne Gang nyde en Portion af dette Legat til Feltskjer Lorn."

Möde den 20 Decbr. 1819. Ved Skiodeme paa Peder Lorensens udstukkede Gaard Dahlgaard

Peder Christensen Toftes til Momtoft Amtmands d.

var betalt til Fattigkassen. 2 Mark i Tegn. "Leverede Degnen Grønlund Tavlepengene, som i dette Aar vare indkomne med 2 Rbd. 2 Mark 3 Skill. i Sedler og Tegn."

Det Toftske Legatum, som i Dag sammest skulde været udbetalt blandt de Fattige, var ikke betalt til Comisionen, og saaledes har den ej heller kundet uddeele den til de Fattige.

Under Aar Regnskabet for 1819 anføres: „De Fattige, som vare tillagte hver en Portion af det Toftske Legat, have for dette Aar ikke faaet deres Portioner, da det ej er betalt af Hr. Chr. Nees. gaard til Momtoft, uagtet idelige Paamindelser derom.

„Til Hr. Brand Direktør og Capt. Ridder Rørbye, for Fattighusets Forsikkring i Landets almindelige Brandkasse, hvor det blev forsikkret for 280 Rbd. rede Sølv, betalt 1 Rbd. 3 Mark 2 Skill."

Den 4 Juni 1820, blev af Hr. Chr. Neergaard til Momtoft, det Toftske Legat indbetalt for Aarene 1819 og 1820. For Aar 1819 med al pari Cours og for Aaret 1820 med rede Sølv.

Samme Dag blev en Mulkt af 5 Mark 4 Skill. Tegn betalt af Hr. Wad paa Ullerupgaard, hvilken var af Amtet dicteret for Forsømmelse i at fremvise sin Skattebog for Amtet."

(Wad omtales første Gang i Protokollen for Aaret 1813.)

Møde den 29 Dec. 1821. Det Toftske Legat er endnu ikke udbetalt af Hr. Chr. Neergaard til Momtoft, uagtet Kan flere Gange er af Comisionen ved Udlagte Peder Christensen bleven anmodet derom.

Gaardmand Jens Christensen Rygdahl af Koug mødte for Comisionen, og beklagede, meget den tunge Skjebne der er tilstødt Hans Datter Anne Marie, da nu Sygdom har sat sig i begge hendes Knæe, allerede for 2 Aar siden og hun er 12 Aar gammel. I de forløbne 2 Aar har han allerede anvendt paa Hendes Helbredelse, dels hos Peder Kudsk i Nor, dels hos andre, meget over sin Evne og Formue, og vilde endnu gjerne anvende meere til Hendes Helbredelse. Fornemmelig vilde Han henvende sig til Hr. Distrikts Chirurg Wittendorff for at bruge hans Raad, men maatte aldeles opgive dette, maaske sidste Middel til sin Datters Helbredelse, hvis Comisionen ej vilde vare ham behjelpelig heri, formedelst Hans store Uformuenhed. Comisionen fandt, at den ej kunde negte Ham denne billige Fordring og lovede at understotte ham heri.

Møde den 30 Decbr. 1822. Det Toftske Legat for dette Aar var endnu ikke udbetalt af Hr. Chr. Neergaard til Momtoft, uagtet de mange gjentagne Bud og Anmodninger Han have. de faalt herom, saavel af Comisionens Medlemmer, som af de Fattige selv.

Møde den 28 Marts 1823. Ved Mødet i Dag blev antaget, at da Avlen havde overalt været overmaade ringe, og mange havde allerede, før Sæden i Aar blev lagt, fortæret deres Føde-Korn, ja endog kjøbt og laant saa vilde Comisionen komme de meest Trængende, der intet havde at kjøbe for og ikke kunde faae laant, til Hjelp med at laane dem af Korn Beholdningen, saa langt denne kunde tilstrække.

Møde den 29 Decbr. 1823. Der blev indbetalt Mulkter af 2 efterstaaende, der, uagtet flere gjentagne Anmodninger, ej havde forevist Skudsmaal, nemlig: „af Mads Tække og Knud Ivi i Vantrang, 2 Rbd. Sedler, af Thomas Sørensen i Sigtbarhuus, 1 Rbd., og af Niels Gravesen i Malle for hans Pige, 1 Rbd." (Mulkten af Thomas Sørensen i Sigtbarhuus eftergaves ham.)

Det Toftske Legat var endnu ej betalt af Hr. Neergaard til Momtoft, uagtet de gjentagne Anmodninger, men da han har bestemt lovet at afgjøre samme medio Janv. forestkommende, blev Comisionen enig om at opsatte det Summariske Regnskab, indtil Legatet var betalt i Janv.

Møde den 19 Febr. 1824. Det ved sidste ~~Møde~~ Samling fastsatte Møde til medio Januari, blev formedelst min Præstens Forflyttelse til Lindahl opsat til den 19de Februari, og vare da samtlige Sennels Sogns Distrikts-Fattigvæsens Comisions Medlemmer forsamlede. Men endnu vare Pengene af det Toftske Legat ej udbetalt af Hr. Chr. Neergaard til Momtoft. - Hvorfor een af Comisionens Medlemmer var villig til strax at gaae til Momtoft, for at fordre Ham for dette Legati Renters absolute Udbetaling, hvorom og Præsten tillige skriftlig anmodede Ham, og lovede Han da bestemt at udbetale samme til d. 26 Febr. forestkommende, naar Comisionen vilde opsatte Regnskabet til denne Tid, og kunde han end da ikke betale Legati Renter for begge Aar, vilde Han i det mindste betale for Aar 1822. Da Comisionen længe havde ventet derefter, vilde den ikke negte Ham denne Villighed, og opsatte derfor Regnskabets endelige Slutning til d. 26de dennes. (Legatet blev udbetalt den nævnte Dato.)

* Aar 1824 d. 25 Octbr. var Sennels Fattig Comisions Medlemmer forsamlede som var den første Forsamling efter deres nye Sognepræst Berthel Langballe Obels Ankomst.

(De forhandledes intet videre af Interesse. A.E.P.)

I 1825 forhandledes intet af Interesse.

Møde d. 31 Dec. 1826. Som trængende til Hjelp i det trange Aar, vare de mange som meldte sig. De hvis Beggening Comisionen fandt billig, og derfor indrømmede en temporair Hjelp for anstundende Aar, uden at antage dem som faste Almisselemmer, da de, naar et bedre Aar indtræffer, ere skikket til at ernære dem selv. (De mødte 11.)

- Hvad der altsaa til næste Aar skal udredes af Districtet, er betydelig mere end dette Aar, men da Districtets Behoeve, formedelst den ringe Avl, paa ingen Maade kan taale at paalegges mere, saa er det Comisionens eenstemmige Mening, at det i Korn og Penge man kunde, skulle udredes af Beholdningen i Fattigkassen.

For Aaret 1827 forhandledes intet af Interesse.

Aar 1828 den 14 Octbr. var Sennels Fattigcomision forsamlet i følgende Anledning: „En ugift Qvinde Anne Margrethe Simonsdatter, har avlet et Barn med hendes Stedfader, Husmand Niels Christensen Toft i Malle. Da begge disse værdige Personer ere af Øvrigheden tagne under Forvaring, var det en nødvendig Følge, at Fattigcomi-

Møde den 1 Juni 1830.

onen maa
Barnet er
holde det
foiet til a
hendes M
sig selv,
hun vil v
at have B
½ Potte s

Fra ad
Kartofler
Kommunen
8de for he
større Una
urigtige
tet de selv

For at
comisionen
have gjor
mende e
nedsatte
kunde tv
gen Unde

Under
karl Pe

Givet
Under
3 Mark.

Mø
endog d
ei, at de
missele

B.

Unde
den, ek
Sølv."

Møde
Fattige
sen for
maneds

- Da
ge af Y
stændig
end de

Mø
Fattige
Obel, er
nærmt

Ved
Unde
i Nøden

Præst
har intet

Past

Unde
(Johann

- Ma

I Aar
at give
Forsørgel
ve ikke
nen er u
daglig a
største
end an

onen maa antage sig det spæde Barn. Bemeldte Huus mand. Niels Tofts Hustrue, hos hvem Barnet er, thi Qvinden fødte hjemme hos Forældrene, erklærede sig villig til at beholde det imod et passende Vederlag, hvilket Kommisionen ingenlunde fandt sig beføiet til at negte hende, da hendes Kaar ere saa elendige, at hun umuelig, nu da hendes Mand er fængslet, kan med 3 uforsørgede Børn i et jordlist Huus, ernære sig selv, men er trængende til Almisse. Da Kommisionen har Grund til at troe, at hun vil vel omgaaes med Barnet, det hun og helligen lovede, bestemtes at hun for at have Barnet, skal for det første Aar tillægges 2 Tdr. Rug, 2 Tdr. Byg, 4 Rbd. Sedler og ½ Potte sød Melk daglig.

Fra adskillige Steder i Amtet er indløbet Klage over, at Landmanden ei kan faa sine Kartofler opgravede af Forden, fordi Fattiglemmerne og deres Børn, som understøttes af Kommunen, vægrer sig ved at arbeide ved Opgravningen, uagtet man har budt dem hver 8de for hver 7de Skjeppe. Dette overbeviser Amtet om, at disse Fattiglemmer maa nyde en større Understøttelse af det Offentlige end de behøver, eller endog, at de maa staae i den urigtige Formening, at det maa være det Offentliges Pligt at understøtte dem, uagtet de selv forblive i Ledighed og Dovenskab.

For at hæve saadan urigtig Mening, maa jeg tjenstligt anmode samtlige Fattigcomisioner peri Amtet om at undersøge, hvem af Districtets Fattiglemmer der maatte have gjort sig skyldig i ovennævnte Hensende, og naar det da befandtes at Vedkommende ei har havt nogen tilstrækkelig og antagelig Grund for deres Vægring, da at nedsætte den dem tillagte Understøttelse til det allernødvendigste, paa det at de derved kunde tvinges til i Fremtiden at anvende deres Kræfter, for saa vidt muligt til deres egen Underholdning, og ei mere end absolut nødvendiggjøres, falde Kommunerne tilbyrde.

Under Indtægt for Aaret 1829: „Indleveret af Hr. Cancelliraad Toft, 1 Rbd. som givet af Ungkarl Peder Christensen i Fennels for ubevæbnet Jagt.

„Givet af Thomas Vinther, som overkjørte Almisselem Maren Andersdatter, 2 Rbd.

Under Udgift for Aaret 1829: „For et bud til Hanherred, da Mads Andersen var druknet, 3 Mark. 12 Skill." (Mads Andersen var Almisselem.)

Møde d. 11 Jan. 1832. Da Rugavlen alleles mislykkedes i Fennels Sogn sidste Aar, saa at endog de fleste Gaardmænd maa hjælpe dem med ene Byg til Brød, fandt Commisionen ei, at den kunde forsvare at udskrive Rug af Pastoratet for indeværende Aar, da Almisselemmerne jo maa hjælpe dem med det samme, som Ydere bruge til Brød.

P. L. Abel. Jeppe Olesen. Jens Madsen. Peder Frickes. Christen Pedersen.

Under Indtægt for 1832: „Sognepræsten for ei at have forevist sin Skattebog for Amtmanden; ekjendt rigtig nok. Ingen havde underrettet ham derom, idetmindste en Mulct, stor 4 ß Sølv."

Møde den 5 Januar 1833. For at standse det forderlige men og at forebygge Tiggeri af Fattige fra andre Sogne, antoges 2de Fattiglemmer til Fattigfogder, nemlig Peter Mikkelsen for Fennels, Hundahl og Malle Byer, og Lars Rasmussen for Hani Skjoldstrup, og formanedes paa det Alvorligste til at varetage deres Pligter.

– Da Rugavlen ogsaa sidste Aar var meget ringe i Fennels Sogn, saa ringe, at endog mange af Ydere intet Rug selv kan faae i deres Brød, kunde Commisionen under disse Omstændigheder ei ligne Rug paa Sognet, thi Almisselemmerne bør vel ei have bedre Brød end de Ydende.

Møde den 20 December 1833. Fattigcommisionen var forsamlet for at lægge Ligningen til de Fattiges Forsørgelse for Aaret 1834. Denne Ligning er den sidste, som jeg, Sognepræsten Abel, er med til at lægge for denne Menighed, da jeg under 6 Octbr. allernaadigst er udnævnt til Sognepræst for Oslo, Veslis og Arup Menigheder i Vester Hanherred.

Ved et Møde den 18 Dec. 1834 underskriver Pastor J. M. Bille, første Gang.

Under Udgift for Aaret 1835: „Det overblevne Byg (7 Skp. 3 Fdk.) uddeelt Skjeppevis i Nødens ~~Stund~~ Dage efter Stormen den 9 August.

Pastor Bille underskriver Protokollen ved et Møde den 27 April 1839. I den forbiløbne Tid har intet været forhandlet af Interesse. A. C. L.

Pastor Begtrup underskriver Protokollen første Gang d. 16 Dec. 1839.

Under Udgift paa Regnskabet for 1839: „Johanne Gade i Anledning af Vandfloden, 1 Rbd. 4 Skill. (Johanne Gade var Almisselem.)

9 – Christen Larsen for gammelt Tag, 4 Mark. (Christen Larsen var min Oldefader. A. C. Bahnsen)

– Maren Andersdatter til Tobak, 2 Mark.

I Anledning af Proprietairerne Hagensen og Stergaards Besværing over det byrdefulde i at give den gamle Maren Andersdatter Spise i hendes Bopæl, samt det urigtige i denne Forsørgelse, har Amtet recirkuleret saaledes: „Proprietairerne Hagensen og Stergaard have ikke ganske uden Grund besværet sig over den Forsørgelsesmaade, som af Commisionen er valgt for den 80 aarige, blinde, sindssvage og sengeliggende Maren Andersdatter, ved daglig at lade hende bringe Mad til hendes Opholdssted, da det ei kan negtes, at de største Lodseiere og længst bortliggende, ved i følge deres Gaardes Størrelse, ofte ere end andre belyrdes. Directionen maa derfor være af den Formening, at saafremt

Afbrændt til Christian d. 2 Juni 1830.

man ikke kan forenes om at give Klagerne, og enhver anden der maatte være i lige Forfatning med dem, noget Afslag i Dagantallet hvorpaa Underholdningen skulde leveres, vilde det være rettest at accordere med en Enken nærboende skikkelig Familie, der under Commissionens Opsyn kunde bringe hende den daglige Underholdning, hvorfor fulgte, at Hr. Hagensen og Nørgaard, samt enhver anden i Sognet, som maatte befinde sig i lignende Forfatning, maatte paalignes en quota Part efter enhvers Hartkorn, Formue og Leilighed. Thisted, i Directionen for Hillerslev og Hundborg Herreder, d. 11 April 1840.

Vaye.

– Inden Fattig Commissionen modtog denne Skrivelse, havde Gud bortkaldt hende til en bedre Verden, og saaledes var den indbildte Byrde for de tvende Mænd hævet. Andre, som havde havt længere, havde ikke beklaget sig over det.

Pastor Begtrup underskrev Protokollen sidste Gang den 10 Mai 1840.

7 December 1840 underskriver Holst som „fungerende Sognepræst", første og sidste Gang.

Den 13 April 1841 underskriver Hansen første Gang.

Den 30 April 1843, bemærkes Pastor Hansen: „Offeret til Fattigvæsenet der ved Undertegnedes Bortreise, af hele Sognet ham velvilligen skjænkede og tiltænkte Offer, bestaaende af 2 Rbd. 5 Mark 1 Skill." „Det bemærkes: „Gaardeiere Nørgaard og Hagensen, samt Hr. Wad fraregnede."

Under Indtægt for 1843: „Af Thomas Chr. Thomassen modtaget ved hans Overtagelse af Faderens Gaard, 7 Dec. 1 Mark." „Ved Forlig mellem Anders Olesen og Jens Kirk 4 Rbd. (sidstnævnte min Oldefader. A. C. J.)

Pastor J. F. Carstensen skriver første Gang i Protokollen den 29 Jan. 1844. & skal være Jens Kirk. altsaa min Oldefader.

Under Indtægt for Aaret 1846: „Ved et Skjødes Tinglæsning af Christen Kirk, 1 Mark. (min Bedstef. A. C. J.

Pastor Carstensen underskriver sidste Gang den 11 Jan. 1855. Pastor Dybdal underskrives første Gang den 1 Jan. 1857.

(Fra 1841 til Protokollen slutter, Aar 1868, var ingen Forhandlinger indført, kun Regnskab.

Afskrevet til Thisted Amtsarkiv d. 2 Juli 1930.

Afskrift af Sognefor standerskabs Forhandlingsprotokol for Sennels Sogn 1842-1895. Paabegyndt af A. C. Sealgaard den 2 Oktober 1927.

1842 den 3 Febr. forhandledes i Sognefor standerskabets Forsamling som følger: „Enhver der kjører efter Fordenmoderen saaledes at hun hentes og føres tilbage med den samme Befordring, godtgjøres herved tvende Kongekjøreler.

P. Hansen. (Anisten, tiltraadt 30 April 184.) Nørgaard. P. Kragensen. Peder Frederiksen. Anisten Pedersen. Niels Jørgensen. Søren Nørgaard.

1842 den 9 Marts var Sognefor standersk. forsamlet. 5 Medlemmer gave Møde, der forhandledes som følger: Vedtoges det at udstede en Advarsel imod alle Betlere, Disse fremmere og paseløse Personer, samt at udstede en Bekjendtgjørelse herom forstkommende Søndag paa Kirkestævne.

Møde den 8 Oct. 1842. Advarselen imod Betlere og Løsgjængere er læst ved Kirkestævne saaledes: „Da Sognefor standerskabets Advarsel imod at nære Betlere og Løsgjængere ikke har frugtet tilstrækkeligt, og Betlere samt Løsgjængere endnu stundom antræffes med Almisse som er sammentigget her i Sognet, saa gjentages Advarselen herimod paa det Stærkeste, med Tilføiende at en Mulct af 1 Rbd. Byg til Fattigkassen betales af dem, om hvem det bliver vitterligt, at de ved Almisse have bidraget til bemeldte Personers Underhold.

Tirsdagen den 6te Dec. 1842 var Sognefor standersk. samlet for at afsatte og udgive en Petition til Kongen om, at den Gaardm. Niels Pedersen Kildsk af Nors meldeste Tilladelse til at ægtevie Arm- og Beenbrud, samt Forvindinger, maatte udstrækkes til hans Levetid, i stedetfor som før at være betinget af Kirurgraad, Districtslæge Wittendorff's Levetid.

Møde den 21 Decemb. 1842. Da Sognefor standerskabets Medlemmer havde bemærket at flere Læs Jord vare bortførte fra Veiene i Sognet og kjørte ind paa de dertil stødende Marker, vedtoges det, for at afværge slig skadelig Uorden, at indstævne tvende af dem herfor og paalægge dem passende Bøde. Disse Mænd ere Peter Christian og Anisten Larsen af Sennels. (Anisten Larsen min Oldefader. (A.C.S.))

Det vedtoges at foranstalte Grandesteevne, for at andrage om Tilladelse for Anders Nielsen til at bygge et Huus paa Sennels Byes Fælled, og forestille Sagen for Sennels Beboere ang. Poul Pedes, paa Sennels Byes Fælled beliggende Huus-Nedbrydelse.

Møde den 25 Jan. 1843. Man enedes om at indgive en Begjæring til Cancelliet om Hou Skoles Nedlæggelse.

Møde den 21 Marts 1843. Det vedtoges, at Kr. Nørgaard i mulig Vacance overtager Formandens Forretninger.

-Det tilkjendegaves Peder Christian og Anisten Larsen at gjøre istand de Fejl og Mangler, som de havde tidligere afstedkommet.

Pastor J. F. Carstensen tiltræder som Formand ved Mødet den 9 Juni 1843.

Møde den 29 Juni 1843. Man besluttede at indgive en Ansøgning til Cancelliet om at forene Biskolen i Hou, med Hovedskolen i Sennels.

Møde den 26 Nov. 1844. Der tilstodes i dette Møde Jens Kirk (min Oldefader (A.C.S.)) 3 Mark i Godtgjørelse for det Vand, der ved Skolehusets Opførelse, blev bragt af hans Brønd.

Ifølge Skoledirectionens Erklæring af 27 Marts 1847, er den unge Grønlænd bleven vakt efter Skoleplanen modtager denne Løn og saaledes vilde faae den to Gange betalt. Desuagtet, endskjøndt denne Løn ikke kan fordres af ham som Ret, ville vi dog tilstaae ham denne forøgede Indtægt saalænge som hans Fader lever, da denne i sin lange Embedstid har udviist en priisværdig Iver og Nidkjærhed i sine Forretninger, og derved har Krav paa Sognets Taknemmelighed.

Sennels den 2 April 1847. J. F. Carstensen. Nørgaard. Lars Mønn. Mads Bach. Anders Beck Anisten Pedersen.

I Mødet den 17 Febr. 1856 bemærkes: „Det af afdøde Sognepræst Carstensen afgivne Fattigregnskab for 1855, afsendtes til Amtet med behørig Paategning

(Pastor Carstensen og den gamle Lars Grønlænd døde med en Times Mellemrum, d. 9 Febr. 1856, meddelt af Kr. Kirk (min Onkel) den 6 Okt. 1927. A.C.S.)

I Mødet den 23 April 1856 besluttedes at indgive Andragende til Amtsraadet om Understøttelse af Amtsrepartitionsfonden til Afholdelsen af de til følgende af Thyphus Syge-dom, udenfor det almindelige Fattigvæsen, angrebne Familier, nemlig til Andrea Andersdatter, 76 Rd., til Ane Cathrine Pedersdatter 8 Rd. 4 Mark 6 Skill., til Søren Overgaard, 16 Rd., til Søren Knudsgaard 20 Rd., samt til Peder Christian

Afskrevet til Anisten Andersens d. 2 Febr. 1930.

Pedersen 10 Rd. og overdroges det til Pastor Hansen i denne Anledning at erhverve Districtslægens Attest og med denne paa Forstanderskabets Vegne at indgive bemeldte Andragende."

"Sognefogdens og Budfogdens Løn bestemtes opkrevet efter 10½ Rigsskilling pr. Td. Hartk. ved Skjult Bud."

Møde den 19 Mai 1856. "Fremlagt Circulaire fra const. Provst Wesenberg paa Skoledirectionens Vegne af 22 April d. A., i hvilket fordres Oplysning om: a. Børnenes Antal i de enkelte Skoler og hvorledes Sogneforstandersk. ønsker at afhjelpe den Ulempe der er tilstede naar dette overskrider det i Loven foreskrevne Maximum. b. I Sennels Skole befandtes Børneantallet at være 74, fordeelte i 2de Classer, hver paa 37, og var der saaledes i denne Skole ingen Ulempe i foranførte Retning at afhjelpe. b. Skolelocalernes Størrelse og Beskaffenhed: Sennels Skole befandtes at være 12 Alen lang, 10 Al. bred, 4 Al. høi, opført af Nyt 1844.

c. hvilken Betalingsmaade der foretrækkes med Hensyn til Udredelsen til Lærerens, ifølge Lov 8 Marts 1856 § 11, forøgede Lønninger. De i denne § bestemte 3 Mark for hvert Barn, formeente Forstandersk. at ville foretrække. Paa hvilken Maade Lærerne ønsker at bidrage til sin eventuelle Enkes Pension, hvorom den enkelte Lærer maa afgive sin Erklæring, forsynet med hans egenhændige Underskrift. De den nuværende Lærer ved Sennels Skole ikke er gift, kunde ingen Erklæring desangaaende afgives.

Børneantallet i Hoü Skole er 36, fordeelte i 2de Classer, respect. paa 20 og 16. Skolebygningen i Hoü, er 4 Al. høi 7 Al. bred, 7½ Al. lang, i god og forsvarlig Stand, opført 1831. Indtægten ved Hoü Skole er ialt 245 Rbd. 2 Mark 10 Skill.

Lønnen ved Sennels Skole var ialt 478 Rbd. 4 Mark 4 Skill. Skolelæreren i Sennels var Grønlund, og i Hoü, Brask.

I Mødet den 22 Sept 1856 blev det vedtaget, at Omkostningerne i Anledning af Poul Gravesens Kones Tour hos Lægen Heiberg i Aalborg, skal blive betalte af Sognet. (Poul Gravesen var min Kones Bedstefader.)(H.C.S.)

Møde d. 15 Okt. 1857. "Forslag indgivet til Overtagelsen af Bestillingen som Sognefoged, istedetfor Hr. Kundal, som har begjæret sig entlediget."

Møde den 4 Nov. 1858. "Det vedtoges, at der skal forsøges indsamlet Korn til dem som i Høsten blev afslaaet. Hvad Enhver i Sognet tegner sig for at ville give, skal leveres i Skolen Onsdagen den 8de Dec. næstk."

Møde den 4 Jan. 1859. "Til Formand udnævntes for næste Aar Pastor Dybdal. Til Regnskabsfører for Skolevæsenet udnævntes Niels Nørgaard og til Fattigforstandere Andreas Nørgaard, Peder Andersen og Chr. Kirk." (Min Bedstefader.)(H.C.S.)

Møde den 4 Febr. 1859. "Angaaende en Degneboligs Opførelse. Sognepræsten forelagde det Spørgsmaal til Overveielse, om der ikke med Hensyn, deels til den stigende Befolkning i det Hele, deels for Bekvemmeligheden af, at Vestersognet, indbefattet Ullerupgaards-mark samt Østerheden og hvad derved ligger, vil blive langt mere bebygget end det nu er, saa at Børnene deels vil faae for lang Vei til Skolen, og deels vil blive mange, om det da ikke var bedre end (eller nu?) at faae en Skole og Degnebolig bygget i Østerby, i hvis Nærhed desuden Hovedjordlodden ligger af Degnejorden. Fra Østerheden vilde der da vel neppe nogensinde blive ført nogen vægtig Klage over for lang Vei, og fra Vestersognet kunde dog Skolen omtrent ligesaa vel som nu besøges, saaledes den kunde rumme dem. Men skulde i sin Tid Sognet blive nødt til at maatte have en Skole til, da vilde det vel være passende at opføre een for Malle og det øvrige Vestersogn, f. Ex. i Nærheden af Vandtrang. Maaskee ogsaa ved en Vacance noget af den nuværende Degneindtægt kunde afsees som Bidrag til en ny Lærer, saameget hellere, som det vel neppe altid er det bedste for Børnenes Skyld, at et Degnekald er saa meget stort. Sogneforstandersk. vedtog i Aar at opføre en Degnebolig tilbygget Skolen ved den østre Side.

Dybdal. Niels Nørgaard. Anders Frikjær. Christen Jensen (Kirk.) (min Bedstefader. H.C.S.)
Jens Skriver. N. Nørgaard.

Møde den 12 April 1859. "Erklæring blev givet paa Skoledirectionens Forespørgsel om Hensigtsmæssigheden af at opføre Sennels Degnebolig paa dens nuværende Sted. Hertallet henviste til en Flytning af Hoü Skole, hvis Børneantallet ingensinde bliver for stort i Sennels."

Møde den 23 August 1859. "Sennels nye Degnebolig, som er opført af T. Schou i Thisted, blev ifølge Syn modtaget paa Opførelsen fandtes at udsætte."

Møde d. 29 Dec. 1859. "Som Formand gjenvalgtes Pastor Dybdal, ligeledes som Skolepatron Niels Nørgaard. Til Fattigforstandere Christen Kirk Peder Andersen, N. Andreas Nørgaard."

Møde den 8 Marts 1860. "Anmeldt at ulovlig Udsalg af Brændevin har fundet Sted i Lars Smeds Kauge."

Møde den 16 Aug. 1860. "Indstilling af Brandi og Schibsby til Skolelærerembedet i Hoü. Schibsby kaldtes til Lærer næste Aar."

Møde den 28 Dec. 1860. "Som Postbud blev Mikkel Christensen atter antaget i Aar, hvorfor

Kjøbr. til Thisted Amtstue d. 5 Aug. 1930.

han skal have 6 Rd. Som Formand gjenvalgtes Pastor Dybdal, som Skolepatron Propr. Ha-
gensen. Som Fattigforstandere Jens Skriver, A. Nørgaard og Chr. Kirk. Som Skoleforstandere,
Niels Nørgaard og A. Frikjær. Til Sognefoged i Jens Skrivers Sted, bragtes i Forslag A. Frikjær,
Andreas Nørgaard og Søren Hansen.

Møde den 30 April 1861. Som Voldgiftsmænd for Hoveriafløsningen udnævntes Christen
Kirk og Thomas Chr. Thomsen."

Møde den 7 Juni 1861. „Fr. Proprietair Breinholt, Momtofts nuværende Eier, mødte idag
med Sognets Districtshest, med Paastand paa, at han ikke er pligtig til at beholde
den længere. Skjøndt Sogneforstanderskabet anser Sognet fritaget for at holde den
førend den fastsatte Tid er udløben, kunde det dog ikke undslaae sig for at modta-
ge Hesten, indtil Spørgsmaalet om, hvem Byrden af at holde den i de næste 2 Aar
paahviler, er afgjort, da den Part, paa hvem denne Forpligtelse hviler, ogsaa skal
betale denne mellemtidige Opstaldning."

– Undertegnede Proprietair Breinholt, der som Eier af Momtoft har overtaget den for-
henværende Eier Th. Nørgaards Forpligtelse til at holde Sennels Districtshest, frafalder
herved min Paastand paa 100 Rd. som jeg har gjort, angaaende bemeldte Hest imod
at Jens Skriver, A. Nørgaard, Christen Kirk og Anders Frikjær betale mig til nærmest kom-
mende 21 Nov. 32 Rd. ~~hver~~, med 8 Rd. hver, som de have tilbudt mig. Den Akkord som
ved Licitationen i Sennels Skole blev gjort, kan da herved Sennels Sogneforstk. ansee
som sig ikke vedkommende saa at jeg derfor med Hensyn til Th. Nørgaard er ansvarlig
for, at han frafalder sin Akkord." Sennels 26 Sept. 1861. J. Breinholt.

Møde den 30 Sept. 1861. Læreren Grønlund ved Sennels Skole erklærede, at han paa Grund
af Gigtsvaghed og Stivhed i Lemmerne, tildeels en Følge af, at han er i en fremrykket
Alder, nemlig 45 Aar, ikke ansee sig skikket til at give Gymnastikundervisning,
mende med Sandheden, medens Sognepræsten gjorde opmærksom paa, at bemeldte
Lærer besidder (ikke ringe) dygtighed og da ingen ellers findes i Sognet som kan lede denne Un-
dervisning, formeente det, at det vilde være rettest, at samme stilles i Bero, indtil da ved
Vacance i Skolelærerembedet, kunde erholdes en dygtigere Lærer i dette Fag.

Læreren ved Kou Skole, Schibby, er paa Grund af legemlig Svaghed aldeles udygtig til
bemeldte Fag, hvori han heller ikke selv nogensinde har erholdt Undervisning."

Møde den 13 Jan. 1862. Forretningerne mellem Sogneforstanderne fordeltes saaledes: Ved
Fattigvæsenet Christen Knudgaard, Jens Skriver og Christen Kirk. Ved Skolevæsenet, Anders
Frikjær, og Jens Olesen, Propr. Hagensen som Degnskabsfører."

Ved et Møde den 12 Febr. 1862 hvortil samtlige tiendeydende Beboere af Sennels vare
indbudte, blev følgende vedtaget: „Af Sognets tiendeydende Beboere, skal 3 Mænd ud-
nævnes som en Art Kirkeværge, saaledes: De skal, hvor formodent gjøres, paatale Sog-
nets Ret og være om dets Interesse i Alt hvad Tienden angaar. De skal fra Sog-
nets Side have deres Opmærksomhed henvendt paa de aarlige Udsættelser ved Kir-
ken, og hvor de godt synes, være forpligtede til at henvende sig til Kirkens Tilsyn
med Ønsker og Forestillinger, og om formodent skal de i kirkelig Henseende være Me-
nighedens Mund eller Organ, hvor Præstens Myndighed ikke maatte være tilstrække-
lig. De skal saavidt muligt føre Indseende med Kirkeblokken, og være Bestyrere for
de Fattiges Kasse og den frie Fattigunderstøttelse."

Dertil blev Lars Mønn, Christen Sørensen og Christen Sand indtil videre udnævnte.

Møde den 13 Juni 1862. „Da Jagtretten i Sennels Sogn, saavidt vides er forenet med Eien-
domsretten, antoges det ikke for nødvendigt at foranstalte Udnævnelse af Vold-
giftsmænd." – Under 28 Juni, udnævntes Søren Hedegaard og Søren Hansen til Vold-
giftsmænd for Jagtrettens Afløsning."

Møde den 8 Sept. 1862. Det blev vedtaget, at naar nogen af Sogneforstanderskabets
Medlemmer uden særdeles gyldige Grunde enten udeblive fra Møderne, eller ikke
møder inden en Time efter den til Mødet bestemte Tid, skal han for hver Gang
dette finder Sted, indbetale 1 Mark til de Fattiges Kasse, uden dog derfor at være fri-
taget for videre Ansvar for sin Forsømmelse."

Møde den 31 Okt. 1862. Søren Povlsen Hedegaard blev foreslaaet til Brandfoged
istedetfor Chr. Kirk."

Møde den 15 Dec. 1862. „Da Lars Mønn har begjært sig entlediget som Forligsmæg-
ler i Tyendesager, blev Gaardmand Christen Kirk foreslaaet, og Anders Frikjær
som Suppleant istedetfor Anders Bak."

Møde den 2 Januar 1863. Forretningerne mellem Sogneforstanderne blev
saaledes fordeelte: „Som Formand gjenvalgtes Pastor Dybdal. Ved Fattigvæsenet
fungere Jens Skriver, Chr. Kirk og Chr. Knudgaard. Ved Skolevæsenet, samt Degn-
skabsfører, Proprietair Hagensen, og desuden A. Frikjær og J. Olsen.

Møde d. 14 Dec. 1863. Til at ansættes som Sognefoged, blev foreslaaet Gaardmændene,
Christen Kirk, Thomas Chr. Thomsen og Jens Olesen."

Møde d. 29 April 1864. Sogneforstanderskabet vedtog, at foruden Hartkornsejerne, skulle
følgende opføres paa Mandtalslisten til Krigsskatten nemlig, Enkefru Nørgaard,

(Afskr. til Thisted Amtstavis d. 5 Aug. 1930.)

begge Skolelærerne, Jomfru K. M. Nielsen og Poul Chr. Nielsen (Møller.)

Møde den 12 Juli 1864. „Efter at Skattelisten til Krigsskat har henligget til Eftersyn i den lovbefalede Tid, have følgende tvende Skatteydere paaanket deres Ansættelse nemlig: 1. Anders Jensen i Malle. Han fremlagde Attest for at ikke han, men hans Moder er Ejer af det Sted, hvor han tillige med hende bor. Han opgav at han vilde være tilfreds med at ansættes til en Skatteindtægt af 430 Rd. Men da han derhos yttrede at der var Restancer af Renterne fra 1863, som ikke vare indkomne, men som han dog antog at ville indkomme, og hans Virksomhed som Bestyrer af sin Moders Gaard ikke er at agte ringe, saa afgav Sognefortandersk. den Kjendelse at han maatte ansættes til Skatteindtægten 450 Rd. med Vedhæftelse paa Grund af Lovens Paragraf 9, af 25 Rd. Da han var tilstede i Mødet, blev denne Kjendelse i sammeham forkyndt."

2. „Ønisten Ønistensen i Vandtrang. Paa Grund af meddelte Oplysninger af hvem om hans Formuestilstand vedtog Sognefortandersk. at ansætte hans Skatteindtægt kun til 1000 Rd." Endvidere gaves Erklæring over en Klage af A. Chr. Svanborgs Kone, og besvaredes derhen, at Fortandersk. vel havde nægtet at lade hendes Pladstørv grave, da hun ikke kunde ansees som trængende til saadan Hjelp, og har kun 3 Køer at malke, og ingen Børn. Men det var tilbudt at hjemkøre hendes Tørv, saa velsom ogsaa at lade Arbeide ved Jordernes Drift, hvortil Resterne bestaar, udføre. Dybdal. Ønisten Knudegaard. A. Frøkjær. Jens Olesen. Jens Skriver.

Ønisten Kirk

Møde den 29 Aug. 1864. „I Anledning af Hr. Lagensens og Hr. Revsgaards Besværing over Frikjørslerne i Tennels Sogn, besluttede Sognefortandersk. at andrage paa hos Amtsraadet, at der gjøres 1 Kjørsel af hver fulde 2 Tdr. Kartkorn, dog at der tilligе af det enten en lille let Kjørsel, eller en Kjørsel i hvervanden Omgang. Denne Fordeling træffer paa det nærmeste sammen med den Ordning, som hidtil har fundet Sted her i Sognet." Samme Underskrifter som ovenfor.

Møde d 29 Dec. 1864. „Mødet, hvortil Sogneforstanderskabet for Killerslev-Kaastrup, samt Forstanderne for Faarløft By, vare tilkaldte for at forhandle om Anskaffelsen af Bopæl til 1ste Januar for Reservegjordemoderen. Fra Faarløft mødte ingen, hvorimod Killerslev-Kaastrup lod møde ved dets Formand Hr. Fjeldgaard. Da der var Udsigt til at faae et Huus kjøbt, men Ejeren ikke for Øieblikket var hjemme, vedtoges det at Ønisten Kirk og Ønisten Knudgaard bemyndigedes til at kjøbe bemeldte Huus til en Pris af 300 indtil 325 Rd. Medundertegnede Fjeldgaard samtykker i, at Ønisten Nikkelsens Huus kjøbes for den ovenanførte Sum, med Reservation af vedkommende Autoriteters Bestemmelse for Fordelingen af den Deel, som deraf kan paahvile Killerslev og Kaastrup Kommune. Hvis ingen Handel kommer istand, maa man sige at faae det saakaldte M. Kvass Huus istandsat til Jordemoderens Bopæl, for det første." (Huset kjøbtes for 320 Rd.)

Møde den 6 April 1866. „Til at taxere de fra Gaardmandene Thomas Ønistian Thomsen og Jens Eriksen i Tennels, under Krigen af Tydskerne rivede Heste, udnævntes Gaardmandene Jens Skriver og Niels Andreas Nørgaard."

Møde den 23 Mai 1866. „Til at modtage Beløbet af Krigserstatning i Thisted paa Løverdag, blev Pastor Dybdal udnævnt."

Møde den 24 el. 29 Okt. 1867. „Sognefortandersk. mener for dette ~~Aar~~ Sogns Vedkommende, at Sognefogdens Løn paa Grund af Formindskelsen i hans Arbeide, bør nedsættes indtil 20 Rd. aarligt."

I Mødet den 3 Januar 1868, valgtes L. Frøkjær til Formand for Forstanderskabet.

Møde den 10 Januar 1868. „Fra Chr. Kirk var indkommet Andragende om at blive fritaget for at være Forligsmægler i Tvistesager. I hans Sted valgtes Gaardmand Andreas Nørgaard, med A. Frøkjær som Suppleant."

Møde den 22 Mai 1869. „Fra Brandfogden i Tennels (Søren Kongaard) var fremkommet Klage angaaende Brandhullet for Tennels. Sogneraadet formeente at faa Brandhullet flyttet til et Sted der var mere Vandholdig."

Møde den 28 October 1869. „Ved Mødet blev udmeldt Gaardmandene A. L. Frøkjær, Ønisten Lundahl og A. Jepsen til at drage Omsorg for at Brandhullet i Tennels, kommer i tilbørlig Orden med Vand."

A. L. Frøkjær. Fm. Niels Hedegaard. Anders Jepsen. Ønisten Larsen. Chr. Lundahl. Ønisten Søren Hedegaard.

Møde den 2 Jan. 1871. „Til Veivæsenet valgtes F. Poulsen (Momtoft.) Ønisten Kirk og A. Svesen. Jensen."

Møde den 27 Mag. 1871. „Klage fra de 4 nyvalgte Medlemmer af Sogneraadet, tilsendt fra Amtet, blev fremlagt til Erklæring, og Erklæring underskrevet af Sogneraadet desangaaende, nemlig af de 3 ældre afgaaende Medlemmer og 3 af de nuværende ældre Medlemmer. Anders Jensen og Ønisten Kirk erklærede ikke at ville underskrive Protocollen."

Ved Mødet den 16-17 Decbr. 1871 valgtes Proprietair Poulsen til Momtoft.

Møde den 2 Jan. 1874. „Til Formand genvalgtes Poulsen paa Momtoft, til Skolevæsenet og Veivæsenet, Ønisten Kirk, Mølle Andreas Frederiksen og Anders Jensen. Til Fattigvæsenet, Søren Høi, Niels Andreas Nørgaard og P. K. Andersen. Til Vandsynsmænd udnævntes Gaardmandene Ole Bech og Jens Kristensen, begge i Høi. Til Forligsmægler udnævntes Kristen Lundahl i Tennels og Søren Hedegaard som Suppleant.

Afskrevet til Thisted Amtstaxt. d. 4 Okt. 1930.

Til Skolekommissær Møller Andreas Fredsøe og Gaardeier Kristen Frikær til Hundahlsbak. Til Bestyrelsen for de Fattiges Kasse, udnævntes Pastor Dybdahl, Kristen Iversen i Malle og A. Jensen i Høe."

Aar 1874 den 5 Oktober holdt Sogneraadet (Møde) og samtlige Medlemmer var tilstede. Paa Amtsraadets Vegne mødte Kammerraad Knudsen fra Ulstrup og J. Hornstrup Mogelvanggaard, der fremkom med Forlag til, at der af Sennels Kommune ydes Tilskud til de paatænkte Jernbaneanlæg fra Struer til Thisted, med fast Bro over Oddesund. Efter at denne for Egnen saa vigtige og betydningsfulde Sag var diskuteret, blev det med Majoritet vedtaget, at der med Amtsraadets Samtykke for Sennels Kommunekasses Regning, tages Aktier i det omhandlede Jernbaneanlæg for et Beløb af 5200 Rd., som Sogneraadet forpligter sig til at udbetale til den Tid og paa samme Maade, og i samme Forhold, som det Tilskud ydes der skal udredes af Staten og Amtsrepartitionsfonden. Det er en Selvfølge, at Kommunen for det tegnede Beløb erholder Aktieret i Banen, ligemed Amtet og de øvrige Sognekommuner."

Møde den 21 April 1876. „Til Hjælpelærer ved Sennels Skole blev vedtaget at indstille Lærer F. P. Andersen."

Møde den 23 Dec. 1877. „Til Bestyrelsen af de Fattiges Kasse, blev Pastor Borch valgt."

Aar 1879 den 9 Juli var Sogneraadet i Henhold til Amtets Skrivelse af 2 dennes, mødt paa Thisted Raadhuus, for at forhandle med et Udvalg af Amtsraadet om Tilskud til en Jernbane fra Oddesund til Thisted. Medlemmerne vare mødte med Undtagelse af P. K. Andersen. I Anledning heraf blev det vedtaget, af Sennels Kommune at yde et Tilskud af 10,600 Kroner til det nævnte Jernbane Anlæg, saaledes at denne Sum ved betales i Thisted Amtsstue med 1/15 Part aarlig i 15 paa hinanden følgende Aar, første Afdrag i det første efter Banens Anlæg følgende Finansaar, og forpligtes Sogneraadet sig til at præstere disse Indbetalinger til de Tider paa Aaret, som nærmere maatte fastsættes af Amtsraadet, alt i Overensstemmelse med de af Indenrigsmin. tagne Bestemmelser, denne Sag betræffende. Endvidere forbandt Sogneraadet sig til eventuelt at foretage extraordinære Skatteudskrivninger til Dækning af Kommunens Forpligtelse i foranmeldte Henseende." F. Povlsen. Andreas Fredsøe. Lars Olesen. Christen Iversen. Ole Kr. Andersen. Anders Jensen.

Møde d. 7 Marts 1880. „Ifølge Skrivelse fra Byfogedcontoiret i Thisted angaaende Indstilling af 3 Mænd til den ledigblivende Sognefoged Bestilling for Sennels Sogn, indstillet Sogneraadet herved som No 1, Gaardeier Anders Christian Frikær af Hundahlsbakke, som No 2, Niels Andreas Nørgaard af Sennels, og som No 3, Gaardeier Anders Thomsen af Sennels."

Møde den 24 Marts 1880. „Ved Mødet blev følgende 3 Lærere indstillet til det ledige Skolelærerembede i Sennels, nemlig som No 1, Lærer Christiansen (elle Christensen) af Sennels, som No 2, Lærer Skaarup Thisted, og som No 3, Lærer O. el. J.s Pedersen af Nykjøbing."

Møde den 18 Sept. 1881. „Sogneraadet blev enigt om at tillade, at Peder Tonsgaard maatte afholde en Legestue med Bevaartning i Efteraaret for Sognets Ungdom."

Møde den 9 Febr. 1889. Der fremlagdes en Klage over Skat, fra Gaardeier Kristen Kirk. Klageren mødte ved Chr. Larsen Kirk (Hans Søn?), og det vedtoges at tvivle 12 Point, der skal godtgjøres ham til næste Aar.

Møde den 10 Febr. 1893. Der gaves Kristen Larsen Kirk Tilladelse til at afholde en (d) Gammelmandsbal d. 19 Febr. s. A.

Hermed er uddraget det interessanteste af denne Protokol. A. C. Svalgaard. 17/10 1927.

Højstbeskattegede i Thisted By i 1813: Amtsforvalter Sørensen, 40 Rd. 5 Tdr. Bygg, det laveste 32 Skill. I 1814, Kjøbm. Høe med 45 Rbd., det laveste var 2 Mark. I 1815 samme med 48 Rbd. 5 Tdr. Bygg." I 1816, samme med 60 Rbd. 4 Tdr. 4 Skp Bygg." I 1817 samme med 55 Rbd. 5 Tdr. Bygg." I 1818, samme, med samme Beløb." I 1819, samme med 46 Rbd. 4 Tdr 4 Skp. Bygg. I 1820, samme med 30 Rbd. 4 Tdr. 4 Skp. Bygg."

Afskrevet til Thisted Amtsavis d. 17 Nov. 1930.

Afskrift af Fattigprotokol for Oslo-Veslo-Aarup, 1839-

Fra 3 Januar 1839 da Protokollen er paabegyndt, samtles intet af Interesse. Den 9 Juni 1841 skriver Pastor C. Obel sidste Gang, og Proprietær P. L. Kierulf til Veslogaard, føres Protokollen første Gang ud et Møde den 20 August 1841 hvor følgende Skrivelse forfattes og afsendes til Amtet: „Da der for Tiden er Vacance her i Oslo Præstekald, saa tillader undertegnede Medlemmer af Fattigcommisionen sig at andrage paa følgende Sag for Deres Høivelbaarenhed: Et ugift Fruentimmer Kirsten Maria Andersdatter i Amtoft Pgd, Aarup Sogn, 18 Aar gammel, er under 1 Juni d. A. nedkommen med et Drengebarn, der er døbt Anders Madsen, til hvilket Barnefader er udlagt Husmand Mads Skaarup i Vesle, 73 Aar gammel, hos hvem Pigen tjente, da hun blev besvangret af ham, og paa samme Tid han var gift med hans under 26 Mai d. A. afdøde Hustrue. Hvorvidt Deres Høivelbaarenhed maatte finde Anledning til at paalegge bemeldte Mads Skaarup Bidrag for Hoer, ansees Commisionen sig uberettiget til at andrage paa, men derimod er det Commisionen af Vigtighed, at Barnefaderen paalægges et tilstrækkeligt Alimentationsbidrag til bemeldte Fruentimmer til Barnets Opdragelse og Forpleining, da det ellers vil falde Fattigvæsenet til Byrde, fordi Moderen intet eier, og hendes Fader, Husmand Anders Pedersen Rende i Amtoft beboer et fordløst Huus og er meget fattig. Mads Skaarups Formues Omstændigheder ere meget gode, da han eier et Huus paa Veslos Mark, af circa 7 Kpr. Hartkorn, og han sidder for Tiden i uskiftet Boe efter sin afdøde Hustrue.

Da Commisionen ikke kjender, hvormeget eller lidet Barnefaderen for Tiden lader den stakkels Moder tilflyde til Barnet, og man nærer Frygt for, at han skulde afhænde sin Eiendom inden Alimentationsbidraget blev bestemt og sikkeret, saa er det vor underdanige Begjæring, at deres Høivelbaarenhed vilde gunstigen tage Sagen under Overveielse, og derefter paalægge bemeldte Husmand Mads Skaarup det høieste mulige aarlige Bidrag til sit med Fruentimret Kirsten Maria Andersdatter avlede Drengebarn, og at Bidraget efter Faderens Død kunde af dennes eller Arvingernes Boe udredes, indtil Barnet bliver 14 Aar, hvortil hans Formues Omstændigheder godt kan svare." Oslo Pastorats Fattigcom. den 20 Aug. 1841.

Kierulf. Anders Seldal. Niels Oddegaard. Niels Nielsen. Hans Badstue.

Den 5 Juli 1841 skriver Pastor Chr. Jacobsen første Gang i Protokollen.

Møde den 21 Oct. 1841. „Efter Marthe Nielsdatter (Almisselem) efterlodes et Par Hovedvands-Øg, hvilket Commisionen fandt, at burde skjænkes til den afdødes Datter, naar hun til næste Paaske bliver confirmeret."

Under Udgift for 1843: „17 Skind til de Fattige, 8 Rd."

„Aar 1849 den 8 Juni blev ved Forlig, der blev sluttet imellem Elias Koldsgaards Kone og Pigen Ane Christine Nielsdatter, hvorefter Elias Koldsgaards Kone, der havde beskyldt Pigen for Tyv, maatte tage sit Ord tilbage, og bøde for sin Mund, 2 Td Uld til Fattigvæsenet, hvilken Uld imidlertid Sognepræsten formente rettest burde skjænkes Pigen, der uden Grund havde været beskyldt, som en Slags Ores Oprejsning."

Fra 1852 til 1873, findes Intet indført i Protokollen. A. C. Svalgaard. 22/10 27.

Møde den 25 Aug. 1873. „Amtsforvalteren begjærer inden denne Maaneds Udgang, Fortegnelse indsendt om jordløse Huse. Af Arvefæstehuse og Selveiershuse findes i Oslo 8, i Vesle 6, og i Aarup 9. Af Fæstehuse findes ingen. Af Leiehuse findes 1 i Oslo."

– Lerup-Tranum Sogneraad begjærer Indsamling til de af Uveiret skadelidte Huse, (vistnok?) 8. Der bestemtes at foranstalte en Indsamling, om muligt ved følgende Mænd: „Oslo. Peder Madsen og Ole Pedersen med Syd, Jens Thomsen og Jens Bonnerup mod Nord. Vesle. Nørgaard og Gjerup hele Vesle Sogn. Aarup. Vad, Peder Toft, i hele Aarup Sogn."

– „Hanherredernes Landboforenings Formand, Hasselbalk paa Aalegaard, bedes bekjendtgjort, at inden 1 Sept. maa ikjøes Præmier for ypperlig Dyrkning af Husmandslodder, med Oplysning om Størrelsen af det samlede dyrkede, besaaede Areal, samt af Besætningen."

– „Forslag fra Hanherredernes Landboforenings Bestyrelse, (Hasselbalk) at Sogneraadet vil tilbyde 1 Rd. for hver 10 Tdr. Hartkorn til Landboforeningen for at faa Deel i 10,000 Rd. bevilgede i Præmier af Rigsdagen for ypperlig Dyrkning af Husmandslodder." „Det besluttes, at Sogneraadet i denne Anledning vil sætte sit Bidrag til 10 Rd., og Landboforeningen vil modtage denne Sum."

Møde den 5 Dec. 1873. „Ved Indsamling til de ved Uveir skadekomne i Lerup og Tranum, var indkommet 63 Rd. 3 Mark, men samtidig var indkommet et Andragende om Hjelp fra Tilskadekomne i Torslev og Svendstrup, hvorfor førstnævnte Sogne fik 33 Rd. 3 Mark, og de to sidstnævnte 30 Rd."

– Formanden (Pastor Lund) meddelte, at han den 10 Nov. havde ansøgt Amtet om at de Landboforeningen tilstaaede 10 Rd. til ypperlig Dyrkning af Huslodder, maatte uddeles, og den 12 Nov. efter Anvisning udbetalt disse Penge til Jeppe Andersen Tindergaard, Niels Skjoldborg og Nicolai Justesen."

-Pengene til de ved Stormfloden Skadelidte siges at kunne faaes tilbage, dette "undersøges".

Møde den 30 Dec. 1873. „Provsten meldes, at Skoledirectionen har kaldet Seminarist Kristen Kortegaard Pedersen i Hjardemaal, til fra 1 Jan. 1874 at være Anden lærer i Oslev."

-Sogneraadene i Lerup-Tranum, Svendstrup-Torslev, takke i Skrivelser af 14-22 Dec. for 33 Rdl. 48 Skill. og 30 Rdl. dette oplæses ved Kirkestævne."

Møde den 30 Marts 1874. „Slagter Mork kunde for Øieblikket ikke hjælpes af Stormflods (committeen?)

-Det vedtoges af Communens Kasse at afholde de fornødne Udgifter for at holde Steen Fader (Vardet) reiste paa Arup Veilen."

Møde den 30 Juni 1874. „Sogneraadsformand Høyer fra Tømmerby-Lild opfordrede til fælles Optræden for at fremkalde Oprettelsen af et Apotheek paa Hammes.

Der svares, at man erkjender det ønskelige i saadant et Apotheek (i det mindste en Læge med Ret til at uddele Medicamenter, ansees man nok saa nødvendig) Man er derfor villig til at træde i Forbindelse med T. L. Sogneraad, man forventer nøiere Forslag derfra."

Møde den 16 Sept. 1874. „Capt. Jagd udsender Indbydelse til at abonnere paa Bladet „Thy": man vil udsende Indbydelser."

Møde den 22 Jan. 1875. „Dyrlægen paamindes mildeligen om, at være mere hjemme."

Møde den 11 Juni 1875. „Til Stoddekonge i Christen Bussens Sted, udnævntes Peter Tiirk, at gaae 3 Gange om Ugen, for 8 Skill. daglig."

Møde den 1 Sept. 1875. „Rasmus Markussen mødte, og fremførte en Klage over den Maade, hvorpaa Skolelærer Christensen i Veslev havde behandlet hans Søn, Marcus Jensen Markussen, født den 15 Mai 1862, for Skoleexamen i Foraaret 1875. Han erklærede at Læreren, efter Faderens Mening, uden tilstrækkelig Grund havde anvist Drengen en særegen Plads, hvorpaa han hverken kunde see Læreren eller de øvrige Børn, og lod ham hensidde paa denne Plads en Uge over, indtil Præsten ved Examen forlangte, at han skulde indtage sin Plads. Faderen formente, at paa den Maade, Drengen af Læreren blev behandlet, var det alt for byrdefuldt for ham, og derfor urigtigt at han søgte Skolen. Dette understøttes af Klageren, Rasmus Markussen, med fort Ord af Præsten.

I det Skolekommisionen herved tilstiller Hr. Lærer Christensen i Veslev denne Klage, ønske vi os dens Oplysninger om denne Sag saa nøiagtigt og snart som muligt.

Men i Forbindelse hermed udbede vi os, tildeels paa Foranledning af Sogneraadet at følgende Henvendelse til Dem maatte blive taget under alvorlig og velvillig Overveielse: „Det har gjort os ondt, at der ofte ere fremkomne Ting, som synes at vidne om, at der, i det mindste for en Deel af Børnenes Vedkommende ikke synes at være nogen god Tone blandt Veslev Skolebørn, navnlig ikke overfor deres Lærer. De vil jo vistnok være enig med os i, at en kjærlig men alvorlig Overholdelse af al Tugt og Orden er nødvendig for at Skolegjerningen kan bære Frugt, ligesom ogsaa i at Lærerens Virken væsentlig afhænger af, at han kan stille sig i det rette gode Forhold til Børnene og Forældrene, saadan at Hjemmet og Skolen kan arbeide Haand i Haand. Flere af Forældrene have nævnet det som et almindeligt Ønske, at denne Sammenarbeiden blandt andet kunde bestaa i et Tilsyn fra Lærerens Side med Børnenes Hjemmearbeide. I det vi fremsatte dette for dem, er det vort oprigtige Ønske, at det maa bidrage til Skolens Gavn, og derved ogsaa til Glæde i Gjerningen for Dem." 1/9 75.

Møde den 15 October 1875. „Jens Christensen besvarede under 2 Sept. Rasmus Markussens Klagepunkter, idet han 1o. indrømmer, at Drengen Markus blev sat for sig selv, for hans gjentagne forstyrrende Adfærd, hvilket formenes lovligt og et virksomt Middel; men 2o. Skolestuens Indretning i Veslev belyst saa utilstrækkeligt at han derved blev forhindret fra at see Læreren og de andre Børn. 3o. Den Ugestid han sad bagved, kan vel passe med Faderens Opgivende (?), da var der rolig, hvilket var Hensigten. 4o. Præstens Forlangende ved Examen, var eens han og andre Skolebørn angaaende. Ordentlig Skoletugt kan vel besvære Drengen, og maaske har Faderen Ret, at det er unyttigt eller skadeligt at Drengen søger Skolen."

Præsten havde sendt dette Svar til Skolecommisionen, og med samme Billigelse tilskrevet under 15 Sept.: „Rasmus Markussen „Foranledniget ved deres Fremstilling i sidste Skolecomisionsmøde af Grunden til, at deres Søn, Markus ikke har søgt Skolen siden Foraarsexamen, skulde jeg, som Skolecomisionens Formand, meddele dem, at Commisionen er forvisset om, at der Intet er til Hinder for, at denne deres Søn atter besøge Skolen, naar han ved sommelig Opførsel viser, at han skjønner paa den Undervisning der bydes ham, i hvilken Henseende Hjemmet forventes at ville støtte Skolen. Skulde de foretrække vedblivende at tage ham ud af Skolen, da vil Skolecomisionen ikke nægte dem den Tilladelse, hvortil der for Børn over 12 Aar er nødvendig, imod at han møder ved Examen og beviser sin Kundskab, valger

de dette sidste, da har jeg som Sognepræst, Intet imod at han allerede i Vinter delta-
ger i Undervisningen hos mig, sammen med Præstebørnene, naar hans hele Færd
gjør ham skikket dertil. Foretrækker de derimod at lade ham søge Skolen, har jeg
Intet imod, hvis han først personlig henvender sig til mig, og medbringer til Skolen
et Par Ord fra mig."

Til Lærer Christensen i Veslös.: „Foranlediget ved Rasmus Markussens Henvendelse til Skolecommissionen, og deres modtagne Erklæring, skulde jeg ikke undlade at meddele Dem, at Commissionen har tilmeldt Rasmus M., at den ikke skjønner, at der er noget til Hinder for, at hans Søn atter søger Skolen, naar han ved sin-
melig Opførsel viser, at han skjønner paa dens Undervisning, men forresten
stillet ham hint Valg, om han vil gaae denne Vei, eller selv sørge for Dren-
gens Undervisning, mod at lade ham møde ved Examen. Skulde Drengen
møde paa Skolen, kan jeg ikke Andet end legge dem hans vanskelige Forhold,
paa Grund af Hjemmets Stilling til Skolen, paa Hjerte."

Møde den 19 Nov. 1875. Man havde modtaget Brev fra Hundstrup-Osterild Sog-
neraad, at man havde antaget Jacob Tækkes Indgersen med Attest fra Pastor
Heiberg i Hundstrup, at han kan bringes til Lærer ved Skolen vesten Veilen."

— Sogneraadsform. Høier fra Tømmerby-Lild havde tilskrevet Sogneraadet
her, at de under Forhandlingerne om at dele vort Lægedistrict — hvilket ikke kun-
de bevilges, — Ministeriet havde udtalt, at dersom en privat Læge, støttet af Sogne-
raadene, nedsatte sig paa Hannes, vilde Min. ikke være uvilligt til af Statskas-
sen at tilskyde et Beløb til ham, der svarede til Sogneraadenes Understøttelse.

Sogneraadet i Tømmerby-Lild har nu tilbudt 100 Rdl. aarligt af Communens
Kasse, under Forudsætning af Amtets Resolution, hvis vi vilde gjøre ligesaa. Man
svarede herpaa, at dertil var man villig, underskrevet af alle Sogneraadets Med-
lemmer, undtagen af Ole Peiter Christensen, der vel billigede Sagen, men mente
Beboernes Samtykke forinden. Skrivelse til Amtet blev derpaa tilsendt med
saadant Tilbud under Forbehold af lignende Statstilskud."

Fra Sogneraadet i Tømmerby-Lild, var tilsendt til Medunderskrift og Frem-
sendelse til Amtet, en Ansøgning om, at Amtsraadet vilde ligesom anden-
steds, understøtte den Dyrlæge, der har nedsat sig paa Bjerget. Efter Samraad
med Sogneraadsmedlemmer fra de forskjellige Sogne, underskrev Formanden
paa Raadets Vegne denne Ansøgning, og tilstillede Amtet den.

— „Amtet havde under 10 Nov. 1875 forlangt Sogneraadets Erklæring angaaende den Paas
i N. P. Christensens Klage til Generalpostdirectoratet af 12 Aug., over Brevindleve-
ringsstedet hos T. C. Dige i Oslös: „ især slutteligt tilføie, at det vistnok er et almin-
deligt Ønske, at en mere ordentlig Brevsamler maa blive ansat i bemeldte T. C.
Diges Sted," Sogneraadets Erklæring lød: „Sogneraadet har for sit Vedkommende
Intet at klage paa den hidtilværende Brevsamler i Oslös men ansaae det dog
for heldigere at det blev flyttet til Skolen, hvilket man vil søge iværksat."

— „N. P. Christensen (Peter Türk) mener, at der tilkommer ham 33 Øre, fordi han hav-
de taget en Fattig i Arup og afleverede til Sognefogden der lod hende gaae. dette
misbilligedes (mundtlig til Lars Kold), men Gratialet kan ei udbetales Peter Türk,
der faaer sin Løn."

— „I Anledning af Amtsrevisors Bemærkning om Stodderkongepenge, oply-
ses Bestillingens Gavnlighed, og at Personen er Fattiglem, og alligevel maatte
have saadan Hjelp."

— „I Arup udvalgtes til at forestaae Indsamling til de Hagelskadelidte (paa
Sjælland), afgaaet Lærer Christensen og Ole Bak."

— Det kgl. Amt ansøges om at faae Hjelp til Sløifning af Bakken norden
for Arup Kirke" (Kl. Birket.) 26/11 75.

Ved Mødet den 8 Dec. 1875 var følgende Mænd Medlemmer af Sogneraadet: „Pastor
Lund. Ole Peiter Christensen. Jeppe Kjeldsen, Niels Eriksen. Jens Nicolai Jensen.
Peder Toft Jensen. Christen Jensen. Niels Lynge, P. C. Madsen."

Møde den 25 Jan. 1876. „I Skrivelse af 8 Dec. 1875 meddeles Amtet Samtykke
til, at Sogneraadet af Communekassen udreder 200 Kr. aarlig som Bidrag til
Lønning af en privat Læge for Hannes."

— Amtsraadet har i Mødet den 25 Nov. vedtaget at der af Amtsrepartitionsfon-
den udredes 250 Kr. aarlig til en Dyrlæge, som har nedsat sig paa Bjerget."

— „Formanden havde indberettet til Amtet, at der var 1 Fattighuus i hvert Sogn."

— Himmelstrup kan faae en Brevkasse, og selv søge at han faar (?) Brevsamlings-
sted i Skolen, og om han vil i Kirken (!!)

Møde den 9 Marts 1876. „Districtslæge Schierup, boende Gjettrup Apotheck, skri-
ver 12 Febr. 1876, og spørger, om han kan vente nogen Befordringsgodtgjørelse

for Reisens om Onsdagen til Bjerget. Formanden havde svaret, at man ön-
skede disse Reisers Fortsættelse, og vilde søge at indsamle Godtgjørelse."
„Møde Tirsdagen den 6 Juni 1876. Formanden (Pastor Lund) var ved Sygdom
forhindret i at overvære Forhandlingerne, der lededes, som og Protocollen førtes
af Jens Nicolai Jensen. Amtets Skrivelse af 31 Mai 1876, hvori bevilgedes at
lönne en Stoddekonge af Kommunekassen."

Justitsmin. har under 20 Mai 1876 tilskrevet Amtet, at der ved Finans-
loven for næste Finansaar, vil blive søgt bevilget et Tilskud paa 400 Kr.
aarlig af Statskassen, til en privat Læge paa Hammes."

I Mødet den 30 Juni 1876 bemærker Præsten „At Thisted Amt under 31 Mai med-
deler sit Samtykke, at Sogneraadet lönner en Stoddekonge eller Sognebetjent
til at bortvise fremmede Betlere, og sanctionerer, at en saadan Udgift, afholdt
i 1874 og 1875, selvfölgelig (vor vedkommende?) uden ved Politimesterens
Samtykke." „I Anledning heraf, meddeler Herredsfogden den 28 Juni 1876,
at han ikke blot billiger Sogneraadets Fremgangsmaade ved at benytte en
saadan Betjent, men endog bekjender Sogneraadets Bestræbelser."

Møde den 2 Marts 1877. „Sogneraadet for Tömmerby-Lild, spörger det hvorvi-
de Sognerad, i Anledning af en Læges Ansættelse paa Hammes: „Vil man her afholde
Udgifterne af en Lægebolig, uanset at man ingen Læge har endnu?" „Om man er
villig til at yde de tidligere lovede 200 Kr, naar Lægen bosætter sig paa Bjerget.
Raadet der vil ligesaa gjerne have ham boende i Tömmerby?" „Hvad kan der
gjöres for at faae at vide, om en Læge vil nedsætte sig her, og bör man i øvrigt
med at foretage sig videre til man veed dette?" „Der svares, Sogneraadet her
vil ikke deltage i Bygningen af en Lægebolig, saalænge Regjeringens Tilskud
af Lægelönnen ikke er bevilget, og ikke saalænge ingen Læge har meldt sig her;
men man er villig til at deltage halvt i en Bygning, naar vore man veed at
en Læge vil komme her, men paa den Betingelse, at Boligen opføres i Tömme-
by. Man er villig til at deltage i Bekostningen ved at anskaffe Lægen en mid-
lertidig Bolig, indtil hans Bolig bliver opført."

Møde den 12 Marts 1877. „Sognebetjent Peder Türk havde indleveret sin Beskikkelse, og er
som saadan udtraadt af Sognets Tjeneste. Det besluttedes at udsöge en anden i Stedet."
(Kaar forhindret ved Sygdom.)
(„Pastor Lund skriver sidste Gang den 11 April 1877.)

Møde den 25 Juni 1877. „Skrivelse af 30 Mai fra Herredscontoiret, hvori meldes, at der
er meddelt Chr. Dige Bevilling til Krohold ved Heggesund."
„Skrivelse af s. D. fra samme, hvori meddeles, at Tilsagn om Concession paa Ind-
dæmning af Veslö og Arup Veile, overgaaes til Livingstone Leermot (?) istedet for
Civilingeniör Zorle."
– „Skrivelse af 21 Juni d. A. hvori Pastor Lund af Fjaltring i hans Broders, Sognepræst
Lunds Navn, begjær Fritagelse for Sogneraadsvirksomheden paa Grund af Sygdom.
Begjæringen ledsages af Lægeattest. Det vedtoges for Sogneraadets Vedkommende,
at fritage Præsten derfor, samt anbefale Skrivelsen til Amtet."
– Sogneraadet antog Husmand i Oslö, Christen Hansen d. Mindre?, til at være
Sognebetjent i Communen, for en Løn af 1 Krone ugentlig, at begynde den 25 Juni d. A.
(maa være den nye Præst.)
Møde den 29 October 1877. „Foresörgsel fra Pastor Möller (hvorfra?) om Tilladelse til
Afholdelse af Möder i Communens Skole og Belysning ved slige Möder for Communens
Regning. Man bestemte at svare, at man intet havde imod at der blev afholdt
Bibellæsning og Politiske Möder, hvorimod man modsatte sig Möder af histo-
risk Indhold, men at man savnede Myndighed til at afgive Belysning til Mödene."

Møde den 22 Jan. 1878. „Indragende til Erklæring fra 41 Beboere af Oslö, om at faae
en Skole i den nordligste Del af Sognet. Man vedtog, at man ønskede at bibeholde den
hidtil værende Ordning, og desuden maa det besvares af Formanden."

Møde den 4 Febr. 1878. „Der forhandledes, efter Klage fra 41 Beboere i den nordre Del af
Oslö og paa Tosbjerg, om at faae en Skole bygget mellem Byen og „Overbjerge". Det
vedtoges efter Overenskomst med Delegerede af Klagerne, at indstille til Skoledirek-
tionen, at der bygges en Skole efter Klagernes Ønske senest 1880."

Møde den 25 Marts 1878. „Fremlagdes en Contrakt mellem Læge Varming af Kjö-
benhavn, paa den ene Side, og Tömmerby-Lild og Oslö, Veslö og Arup Kommu-
ner, paa den anden Side, og vedtoges Contrakten med Undtagelse af § 4, som om-
andres dertil, at hver af Kommunerne har Opsigelsesret."
– Det vedtoges at tilskrive Distriktslæge Schjerup, at Akorden angaaende Omsej-
ling til Bjerget maa ophöre, da man har afsluttet Contrakt med en Læge
til at bo paa Hammes."

Møde den 18 Juni 1878. „Ministeriets Skrivelse angaaende Oprettelse af et nyt
Skoledistrikt i nordre Del af Oslö, og Bygningen opført og vedr færdige til 1 Sept.
d. A.

Man besluttede at forlange Direktionens Billigelse til at faae Udsættelse til neste Aar."

Möde den 3 August 1878. „Skrivelse fra Provsten, hvori der tilstaaes Udsættelse af den nye Skolebygning til 1 Juli 1879. Man vedtog at andrage hos Amtsraadet paa at optage et Laan til Bygning af den nye Skole, stor 3000 Kr., ligeledes at faa et Laan af Skolefonden, at forrente og udbetale paa 10 Aar, og saaledes, at der faaes 1000 Kr. i Dec. d. A. og 2000 Kr. til 11 Juni Termin n. A. Til at søge Akkordt om Jord enten til at kjöbe eller leie, samt til at gjöre Opkjöb af Materialer til den nye Skole, udnævntes Peder Madsen af Veslös, Kristen Sondergaard af Veslös og Niels Munk af Arup."

Möde den 20 Marts 1879. „Skrivelse fra Amtet hvori det meddeles, at Laanet, 2500 Kr. til bygning af den nordre Skole i Veslös, ikke kunde faaes."

Ved Mödet den 27 May 1879, forelaa Skrivelse fra Amtsraadsmedlem G. Sondergaard, hvori meddeles, at „det begjærede Laan hos Amtet til den nye Skolebygning var bevilget."

Möde den 15 Mai 1880. „Under 19 April d. A. er fra Amtet gjennem Herredskontoret, tilsendt Sogneraadet en Irettesættelse, samt en dicteret Mulkt for en affattet Leiekontrakt, for flere ulovlige Feil, hvilket afsendes strax til den afstrædende Formand, Kristian Sondergaard i Veslös."

– Da den fratrædende Formand, Kristian Sondergaard ikke har villet vedkjende sig, selv at ordne forbemeldte, efter Anmodning, har den nuværende Formand, (Ole Berthelsen) afsendt samme tilbage til Amtet, med Anmodning at fremsende samme til forbemeldte Formand, da det nuværende Sogneraad ikke finder sig beföiet til at betale den dikterede Böde."

Möde den 30 Dec. 1880. „Skrivelse af 15 Dec. fra Enke Frue Gjörup i Veslös, (efter Forvalter Gjörup Veslösgaard.) ligeledes fra Köker Kristensen i Tömmerby, angaaende den uheldige Kjörsel over Veslös Veile Mandagen den 13 ds. om Aftenen, hvorved Vognen væltede og Vedkommende paadrog sig derved en ikke ubetydelig Skade paa Varer, og har de Skadelidte henvendt sig til Sogneraadet om Erstatning, grundet paa, at en Steen var veltet, hvilket var Aarsagen til Uheldet." „Sognerådsmedlemmerne, som havde lokal Kjendskab til Forholdene, udtalte sig i Anledning af den uheldige Kjörsel for Enke Frue Gjörups Son, at saasnart Forholdene indfandt sig, var der ingen Forpligtelse eller Ansvar for den Paagjældende som rejser Stenene, mere for dette Aar, men maatte være enhver sin Sag at befare Veilen, og „staa sin egen Trafik, baade for Liv og Gods."

Möde den 5 Februari 1881. „Fra Formanden, Hörer paa Selbjerggaard er modtaget Skrivelse angaaende Læge Ansættelse paa Hammes, og tilläge om at træffe Akkord med Distriktslæge Schjerup om at overtage hans ügentlige Ture fremtidig, hvilket er ordnet af Formanden.

– „Det vedtages at Kommunebetjent Kristen Kjös i Oslös fremdeles vedbliver at fungere som saadan i Aaret 1881, paa de tidligere Betingelser."

Möde den 1 Marts 1881. „Den 25 Febr. er fra Læge Bjerring tilsendt Formanden en Anmeldelse om, at han har nedsat sig i Tömmerbye som praktiserende Læge."

Möde den 8 Juni 1881. „Amtsskrivelse af 2 Juni fremlagdes betreffende Anlægget af en ny Vei over Bygholms Veile, anlagt paa Dæmningen, hvorefter det paalægges de tilstödende Kommuner at istandsætte Veiene til Veilen i forbar Stand, i de næste paafölgende 2 Aar, 1881-1882."

– Amtsskrivelse af samme Dato fremlagdes, i Anledning af Klage fra Kjöbmand Kristensen af Tömmerby, samt Enke Frue Gjörups Søn Peder Larsen, paa Grund af Væltningen i Veilen, hvorefter Amtet fandt Anledning til at indlade sig paa denne Sag."

– „Da der i den senere Tid er fremsat Klage i Anledning af, at Stenene paa Veslös Veile ikke endnu er opreist, hvilket Sogneraadet ikke heller finder passende, paalægges det herved Vedkommende, inden Onsdag nestkommende, at faa Stenene opreist."

Möde den 20 Juli 1881. „Klage af 10 Juli d. A. fra Beboere af Kvistrup, hvori samme beklager sig over, at Lodseierne i Skaarup forhindre dem Fædsel paa Overdrev, Jordene langs Fjorden til deres Eiendom, idet Lodseierne opkaster Grifter til Hinder for den almindelige Fædsel. Det vedtages, at lade Sagen ved dertil udnævnte Mænd undersöge, og om muligt en Afgjörelse i Mindelighed (kunde fares.?)

Möde den 4 Febr. 1882. „Skrivelse fra Skoledirektionen for Hillerslev Kjendsborg Herred, angaaende Veslös Huses Skoles Nedstyrtning, fremlagdes til Efterretning."

Möde den 22 April 1882. „Andragende fra Kristen Nielsen Kjös, om at gaa to Gange ügentlig som Kommunebetjent, imod 50 Øre for den ene Gang; det bedtages at Sognerådet ikke kan indlade sig paa at give mere Løn til Kommunens Betjent, hvorimod om han ønsker sig fritaget for hans Bestilling, da har Sognerådet intet derimod at erinde."

Møde den 8 Juli 1882. „Fra Sognebetjent Kristen Riis i Oslo fremlagdes en Opfordring fra endeel Beboere i Sønder Aarup om at lade ham gaa to Gange om Ugen; da Sogneraadet i sit forrige Møde behandlede denne Sag, vedtoges det at fastholde sin tidligere Bestemmelse, og fandt ingen Anledning til at tage anden Bestemmelse denne Sag vedkommende."

Møde den 4 August 1882. „I Anledning af at mulig en Jernbane vil blive gjennemført fra Vorre Sundbye til et Punkt paa Hannes, er Sogneraadet for Oslo-Veslo. Aarup opfordret til fra Jernbane Komitteen, fra et Møde i Bjergets Krog den 14 August d. A. Til dette Møde var mødt af hervorende Sogneraad, Anders Kristensen af Aarup, Peder Bak i Veslo og Ole Bertelsen af Oslo, om hvorvidt Beboerne i Kommunen vil være villig til at yde Tilskud til nævnte Baneanlæg, nemlig paa to forskjellige Punkter, nemlig Station i Kjærup, eller Station i Skeerup. I Sognerådsmødet i Dag, blev Sagen behandlet, og Resultatet blev afstemning for Skeerup Station, med Tilskud af 5 Kr. pr Td. Hartkorn, selvfølgelig med Forbehold af Amtets Approbation. For Banen med Endestation ved Skeerup, stemte Ole Bertelsen. Niels Jensen Peder Bak. Lars Simmesen. Peder Bundgaard og Peder Andr. Mikkelsen.

Imod Banen stemte: „Erik Jensen, Anders Kristensen og Jørgen Thomsen.
(? lidt uklart. Mødet var jo endnu ikke afholdt. A.C.S.

Møde den 4 April 1883. „Cirkulære fra Amtet var tilsendt angaaende Telegrafvæsenet, forsaavidt vedkommende Kommune vinskede sig opkjøbt i Forbindelse (med) Statstelegrafvæsenet: Sogneraadet fandt ingen Anledning til at indlade sig derpaa."

Møde den 23 Juli 1883. „Indvarslings min. Cirkulære, hvorefter Matr. No 5 af Veslo gaards Jorder, paa Grund af Oversvømmelse af Limfjorden forvoldte Skade, bliver at forandre Hartkornet saaledes: Matr. No 5. L.L. Fuglsang, 6 Skp 2 Fdk. 1 Alb."

Møde den 19 Okt. 1883. „Der blev fremsat Forslag om at tage under forngyet Overvejelse ~~om~~ at yde til det paatænkte Baneanlæg fra N. Sundby til Thisted, og enedes man om at vedtage at yde et Tilskud af 5 Kr. pr. Td. Hartk. aarlig i 15 Aar, naar Banen kommer til at berøre Kommunen, og hvis Banen faar en nordligere Retning, da 3 Kr."

Møde den 10 Okt. 1885. „Skrivelse fra Provst Skjødt (i Brovst) tilligemed Andragende fra Skolekommissionen, om at forandre Navnet paa Oslo n. Skole, til „Lyshede Skole," med Anmodning om Sognerådets Erklæring derover. Sognerådet ønsker, at Skolen bibeholder sit Navn: „Oslo n. Skole."

Møde den 24 August 1887. „Skrivelse fra Telegrafdirektøren, i Anledning af et Andragende fra endel Beboere paa Hannes, om Oprettelse af Telefonanlæg fra Bjerget til Faggesund, med Mellemstationer. Tømmerby-Oslo og Veslo, og hvori meddeles, at Staten vil anlægge Ledningen fra Bjerget til Faggesund, uden Tilskud, hvorimod der forlanges 1000 Kr. som Bidrag til Mellemstationerne Oslo-Veslo for hervorende Kommune, og ved at Kommunen forfalder Station i Veslo, vilde det efter senere Skrivelse antages, at Bidraget vil kunne ansættes til 500 Kr." Det vedtoges at svare, at Kommunen ikke tør indgaa paa at yde noget Pengebidrag, hvorimod man vil tilbyde, forsaavidt Materialerne til Telefonledningen vil blive at udskibe ved Faggesund, eller Landingspladsen ved Oslo, vil være frit at befordre til Stedet hvor det ønskes i Kommunen, samt befordre Ingeniøren overalt fra og til Arbejdspladsen, og i det hele holde Staten fri for Udgifter ved Kjørsler til Anlægget, for hervorende Kommunes Vedkommende."

Møde den 27 Marts 1888. „Der forelaa Opfordring fra endel Beboere i Kommunen, der anmoder om at faa sammenkaldt et Fællesmøde for alle 3 Sogne, om Oprettelse af en Fattiggaard, og som Grund dertil, angives de stigende Kommunalgifter. Der foretoges en Afstemning over Forslaget, hvorved der faldt 3 Stemmer for Fattiggaard, og 6 Stemmer imod. Det vedtoges at indbyde til Fællesmøde i Henhold til Beboernes Ønske."

Møde den 20 Sept. 1889. „Vedtægter om Hundetegnenes Løsning i hervarende Kommune affattedes saaledes for de følgende 3 Aar: „Alle Hunde skal have Tegn som faas hos Sogneraadet for en Betaling af 2 Kr. Holder Nogen flere Hunde, skal der foruden de 2 Kr. svares en Afgift af 3 Kr. for hver af de øvrige. Hundeejere som ere Medlemmer af Andres Husstand, erlægge 5 Kr. for hver af deres Hunde. Tegnene maa fornyes hvert Aar."

– „Til et Møde i Osterild Kro, for at deltage i at indgive et Andragende til Regering og Rigsdag om at faa en Jernbane fra Aalborg til Thisted, iidnævntes Niels Kjeldtoft paa Sogneraadets Vegne."

Møde den 28 Febr. 1890. „Fra Amtet var tilsendt en Klage til Erklæring, som det havde modtaget fra 54 Skatteydere, som forlanger at Amtet skulde paalegge Sogneraadet at omlegge Ligningen for 1890. Det bestemtes at paategne Klagen, at man ikke fandt nogen Grund til at omlægge Ligningen."

Møde den 1 April 1890. „Skrivelse fra Læge Bjerrum Tømmerby, hvori han underretter om, at han ophører at praktisere i Tømmerby til 1 May, og betragter saa den gjældende Overenskomst mellem ham og Sogneraadet, for ophævet til den Tid, og han erklærer at være villig til at være behjelpelig med at faa en ny Læge igjen, dersom det forlanges, og i saa Fald forbeder han Sogneraadets Erklæring, om de vil indgaa paa den samme Overenskomst med ham eventuelle Eftermand.

Det bestemtes at henvende sig til Tømmerby-Lild Sogneraad, om at faa en Plan derfra, hvor man skulde henvende sig for at faa en Læge i Doktor Bjerrums Sted, og forøvrigt anser man det for heldigt om Doktor Bjerrum vilde være os behjelpelig i denne Sag." (Doktor Bjerrums Overenskomst med Sogneraadet, var 200 Kr. aarlig.)

Møde den 28 April 1890. „Det bestemtes, at Sogneraadet for sit Vedkommende vilde antage Læge Sørensen Randers, til den ledige Plads som Læge i Tømmerby, paa omtrentlig samme Vilkaar som Læge Bjerrum."

Møde den 12 Juni 1890. „Fra Amtet forelaa Forespørgsel om man var tilfreds med, at dette af Amtsraadet forhen tilbudte Tilskud paa 52,500 Kr. til en Jernbane i Vester Hanherred, blev udbetalt naar Banen gik fra Nørre Sundby, med Endepunkt i Fjerritslev. Forespørgselen fremkom paa Grund af, at der var tilstillet Amtet en Opfordring fra en Komitte i Vendsyssel, med Amtmand Rump som Formand, om den ovennævnte Sum kunde faaes naar bemeldte Bane blev anlagt. Det bestemtes at svare, at man har meget imod, at den nævnte Sum bliver udredet til en Bane med Endepunkt i Fjerritslev, da man ikke kan have nogen Nytte af en saadan Bane, men derimod dersom den bliver gjennemført til Thisted."

Møde den 14 Juli 1890. „Fra Amtet var tilstillet en Cirkulære fra Fondenrigsmin., om at der ved Anlæg af ny Veje, og ved at tage Grus til samme, maa Sogneraadet vaerne om de gamle Fortidsminder. Til Efterretning."

Møde den 23 Sept. 1890. „Gjennem Amtsraadstidende oplyses, at der ikke hos anvendes Fjernvindues i Fattiggaarde."

Møde den 18 Nov. 1890. „Skrivelse fra Lærer Kristensen Veslös, hvori forespørges, hvorvidt Sogneraadet vil indfri sit Løfte, med Opførelse af Regn vundt Skolens Toftlod. Læreren ønsker et lille Forddige, og ovenpaa, et Palehegn med Traadforbindelse. Tillige anmodes om at bygge en ny Skole i Veslös, tillige med fornødent Udhus, i næste Sommer, og som Læreren ønsker flyttet op til Landevejen. Endvidere anmodes om at skaffe tilstrækkeligt Husrum til de nødvendige Markredskaber til Skolens Drift, samt om Sogneraadet inden næste Vinter vil lade opsætte en Recks Ventilationsovn, istedetfor den staaende Rundovn.

Det bestemtes at svare, at man ikke kunde bestemme Tiden naar det tilbudte Hegn vil blive opført om Skolelodden, før man faar forhandlet med de tilstødende Lodseiere. Med Hensyn til Skolebygningen, da vil man tage den i Øjesyn, hvilke Mangler der er at afhjælpe."

Møde den 8 Dec. 1890. Fra Provsten forelaa et Andragende til Erklæring, som Lærer Kristensen havde tilsendt ham, stilet til Kultusmin., om at det maatte blive Sogneraadet paalagt at lade opføre en ny Skolebygning i Veslös.

Andragendet var saalydende: „Undertegnede leder herved underdanigst om, at det maa paalægges Sogneraadet for Oslös-Veslös-Arup Kommune, om muligt til Sommeren 1891, at opføre her i Veslös, en ny Skole med fornødent Udhus, nær Kirken, ved Høggesvends Landevejen, hvilken Begjæring jeg tillader mig at begrunde saaledes: „Bygningen her, er gammel og temmelig brøstfældig, særlig Stalden er mer eller mindre ütæt, lav under Loftet og indskrænket Lejlighed. Skolen er lavt liggende og noget fugtig, navnlig Skolestuen, denne opførtes som Tilbygning for ca. 20 Aar siden, men blev da til Dels gravet ned i Jorden. Opholdet der, er mindre sundt for Børn og Lærer, og muligt at derfra hidrører de her i Veslös ikke saa sjeldent herskende epidemiske Sygdomme.

Skolestuen – for Tiden med 60 Kubikfod Rum til hvert Barn af ældste Kl. – varmes ved en almindelig Rundovn, hvorved Luften hurtig bliver daarlig;

det var derfor ønskeligt, at der allerede i denne Vinter blev indsat en Recks Ventilationsovn, i Stedet for Rundovnen. I Nybygnings Tilfælde, mangler her vistnok Byggeplads, og ved at lægge Skolen paa Bakken ved Kirken, vilde Børnene kunne nytte Landevejen som Skolevej, mens de nu næsten i Efteraars- og Vintertiden maa vandre til Skolen i et daarligt Føre.

Jeg sendte under 9 Okt. d. A. Begæring til herværende Sogneraad om en ny Skole, Hegn om Skolegaarden (et gammelt Løfte) og Indsættelsen af en Recks Ventilationsovn i Skolestuen i denne Vinter, men har ikke erholdt noget Svar derpaa, skjøndt Raadet har holdt Møde 2 Gange siden, og derfor henvender jeg mig underdanigst til det høje Ministerium, forventende Skolekommisionens og Skoledirektionens gode Anbefaling til, at dette mit Andragende maa naadigst bevilges."

Det bestemtes at svare: „Beboelseslejligheden er efter Sognerådets Skjøn godt beboelig, har 3 Værelser, samt 2 Gjæstekamre, og er godt vedligeholdt. At Halden er temmelig svag, har Sognerådet ogsaa fundet hvorfor man har bestemt at lade foretage Grundforbedring deraf. Hvad Skolens Beliggenhed angaar, da finder man, at Klagen er aldeles uden Grund, idet hele Skolebygningen ligger ca. 1½ Alen over Byvejen.

Hvad angaar de epidemiske Sygdomme, som Læreren anfører, kan det ikke skjønnes at de forekommer hyppigere i Vesløs end andre Steder. Skolestuen er for ikke mange Aar siden opført af nyt, har en høide af ca 3 Al. 3 Kvt. mellem Loft og Gulv, store tidsvarende Vinduer; at der ikke er mere end 60 Kubikfod Rum til hvert Barn i ældste Klasse, beror paa en uligelig Klassefordeling, idet der i øverste Kl. er 46 Børn, medens der i nederste Klasse kun findes 19.

Møde den 15 April 1891. „Skrivelse fra Amtet angaaende Indsamling af Oldenborrer, med Anmodning om at meddele Amtet om der er Anledning til at træffe Foranstaltning til Indsamling af Oldenborrer her i Kommunen. Sognerådet finder ingen Anledning til ovenstaaende."

Møde den 17 Juli 1891. „Skrivelse fra Amtsraadets Kredsudvalg for V. Han Herred, om at paa Grund af at Amtsraadet har besluttet at opføre et Sygehus i Vester Han Herred, har nævnte Kredsudvalg anmodet Sognerådet om ved Delegerede at give Møde i Thorup Kro Lørdagen d. 18 d. M., for at tage under Overvejelse hvor Sygehuset heldigst burde opføres. Der udnævntes Peder Jensen og Johan F. Pedersen til at møde i Thorup."

(Det var det sidste Møde, og herved er uddraget af denne Protokol hvad der fandtes af Interesse. Thisted den 5 November 1927. A. C. Svalgaard.

Beboerne i Thisted By i Aaret 1818, fortsat fra Side 163: „Jens Peites Bjørk Gjøttle.
Nørre Gade: „Vacte. Peder Nyborg. N. Madsens Enke. Dynes Christensen. Simon Skaarup, Søn Anders Skovrup. Hans Lucasen. Poul Steentoft. Anders Steentoft. N. P. Skaarup. Anders Dahl. Christen Dahl. Christen Berg. Christen Thomsen. Jens Vulff. Pettensen. Anders Ferregaard. Johanne Osterild. Klemmen Dahlgaard. Niels Kjærs Enke. Bager Højmark. Anders Skaarup. Thor Christensen, og Søn Christen. Salve Christensen. Peder Schmit. Jens Christensen. Gaver Lund. Niels Klemmensen. Peder Leerhøj."

Vesten Byen: „Ane Katrine. Jeppe Cristian, død. Jens Rojkjær 2. Anders Madsen. Jeppe Sylt. Anders Nielsen. Rasmus Møller, Ejer af Vinthus Mølle og en stor Deel af Byens Jorde. Andreas Roenberg. Anders Skaarup paa Vestermølle.
Osten Byen: „Østermølle, Thor Krogh."

Endvidere nævnes i Aaret 1819, Lille Torv: „Otto Carstensen. Niels Thorup Kiøb." Østergade: „Peder Terp." Nørre-Gade: „Uhrmager Jens Pind. Madm. Aarup. Poul Agerholm. Jørgen Bain. Hattemager Pratsch. Christian Rosenberg. Skræder Schwartz. Handelsbetj. Hassel. Proprietair Nyeborg."
Osten Byen: „Handelsbetient Lund. Chr. Schytte hos Schiønn. Skolelærer Beck. Skolelærer Pittersen. Consumptionsbetj. Riis. Anders Torph."

Endvidere i 1820: Vestergade: „Peder Hvas. Controleurs Neve. Forstbetient Beck."
Adel-Gaden: „Uhrmager Wills. Contorist Aakier. Betient Wagner."
Øster-Gade: „Friderich Høyer." Nørre-Gade: „Betient Holst. Bødker Ped. Lundbech. Skræder Peder Beck." Vesten Byen: „Betient Hancke. Murermester Gjeller.

Endvidere i 1821. Gryde Torv og Gyde: „Fuldm. Lutzhøft. Martin Lutzhøft.
Adel-Gaden: „Contorist Meyer. Uhrmager Graf. Caspar Dalleriis. Mads Mouritsen. Fuldm. Faye. Contorist Berthelsen." Lille Torve-Gade: „Peder Stoyholm."
Vesten Byen: „Betient Wagner. Michel Foged. Smedes Niels Larsen." Torp: Lieutn. Toft."

Endvidere i 1822: „Store Torv. Skræder Becher. Sønder Gade: „Von der Lehr." Gryde-Torvet: Sørensen Øeland." Skole-Gyden: „Lieutenant Sørensen." Adel Gade: „Baron. Bagger. Skræd. Højes Enke. Brødrene Schiøtte. Murmester. Willum." Lille Torv: „Post fører Carstensen. Chirurg Riis." Lille Torvegade: „Peder Vægter." Knakken og Knaketorvet: „Niels Rokkedreyer. Nørre Gade: „Rokkedreyer Thorsen. C. Kielerich. Hattemager Dahl." Vesten Byen: Smedes Nergaard.

Endvidere i 1823: Vestergade: „Translator Lund." Søndergade: „Guldsmed Feld. Gryde Torvet: „Kobbersmed Smit." Adel Gaden: Ritmester Schrack. Secher. Schisty. Pastor Lunds Assistent Faye. Fldm. Faye." Lille Torv: „Galthen." Knakken og Torvet. Blichensl. Knakkergaard. Nørregade: P. Miberg." Fortsættes Side 82.

Afskrift af Fattigprotokol for Thisted By 1804.

Bladene 1-9 mangler.

Ao 1804 den 17 Marts, holdt Commissionen Martii Maaneds Qvartals Forsamling i Overensstemmelse med Reglem. § 27, for at ordne Forsörgelsen for det tilkommende Qvartal. Forsamlingen var tillyst fra Prædestolen Söndagen forhen.

Efter Ordren § 29 blev da foretaget som følger: a., Byefogden, havde allerede 13 Jan: ved Vægter og Arrest-Forvarer Sören Svarter sendt mig, Sogne-Præsten en 69 Aars gammel Mand, navnlig Jens Thomasen; der som opbragt Betler havde udstaaet sin Straf her; med Sigende, at jeg ville give ham Hjelp indtil videre. Bemeldte Jens Thomsen er født her i Sognet i Tingstrup, men da han ikke i 50 Aar har været her i Sognet, og i de sidste 12 Aar ej havt Ophold nogetsteds i de danske Stater saa længe, at han der burde forsörges, har jeg Sogne-Præsten indstillet til Amts-Commissionen, om han ikke blive at forsörge efter Reglementet for Landet § 9. Fra bemeldte 13 Jan: incl. til Datum, havde han til sit Ophold nydt af Sogne-Cassen daglig 8 Skill., betalt af Sogne-Præsten til Sören Svarter. Sogne-Præsten havde dog saa set sig forbunden til, i Overensstemmelse med Reglem. at anskaffe denne Fattige, som var ganske nögen og fuld (af) Utöi, nogle höyst fornödne Klæder og 1 Skjorte, for hvilke Udgifter ved Regnskabets Aflæggelse skulle vorde fremlagte behörige Qvitteringer. Disse Udgifter paa Sogne-Cassen blive nu billigede af Commissionen, som indsaae Nödvendigheden i at han fremdeeles maatte nyde denne Understöttelse af Cassen, samt endnu 1 Skjorte, indtil Resolution falder paa det ham angaaende fremsatte Spörgsmaal."

– „Den 22 Jan: blev Christen Michelsen i Nörregade syg, og da hans Kone desuden forrige Sommer, ved at valtes paa en Höst-Vogn, for endeel mistede sin Förlighed, og de begge ere aldrende, blev dem ved Commissionens Samtykke bemeldte Dato tillagt en Understöttelse af 6 Skill. ugentlig indtil videre, og i Dag tilstaaes dem disse endnu for tilkommende Qvartal."

– Den 17 Febr: hjembom Erich Kaastrups Kone fra Forbedrings-Huset i Viborg – yderlig fattig, forlangte hun öjeblikkelig Hjelp af Præsten, og fik 20 Skill., ligesom og Provsten ved Skrivelse indhentede Commissionens Samtykke til, at hende tillagdes ugentlig 6 Skill., hvilke hun dog kun nod i 3 Uger, thi den 13de dennes döde hun pludselig, og maa nu begraves paa Kassens Regning, hvorimod hendes üsle Sögangs-Klæder, som det eneste hun eyede, af mig Byefogden foranstaltes solgt ved Auction, Kassen til Fordel.

Hendes Mand Erich Kaastrup, er i sin Sygdom tilstaaet et extraordn. Tillæg af 4 Mark."

– Under 14de Febr. gav Commissionen Stedets Districts-Chirurg. Neve, efter hans skriftlige Forestilling desangaaende, Anviisning paa Kassens Regning fra Stedets Apothek, at tage de til Bogbinder Hinters ? Helbredelse nödvendige Medicamenter, da han længe har været sengeliggende af Bryst-Svaghed, og ej er istand til at fortjene noget til Ophold for sig, sin gamle Moder, sin Kone og 2 Börn, og da hans Vilkaar ere (som) bekjendt maadelige."

– Af frivillige Bidrag ere ingen indkomne til Kassen i afvigte Qvartal. Vel blev paa et Ball, Kongens Gebürts-Dag, efter Foranstaltning og Indbydelse af Capitain Told-Casserer Langeland, og Sogne-Præsten indsamlede til Byens Fattige 15 Rd. 7 Skill., hvortil Kjöbmand Lund dorph siden skjød 1 Rd., men disse 16 Rd. 7 Skill. blev strax, uden samtlige Sogne-Commissioners Medvirkning, dog med dens Samtykke af 3 Febr. af Sogne-Præsten ere efter bedste Skjönsomhed og Overbevisning, som et extraordin. Bidrag uddeelte til de mest Trængende, at de kunde tage Deel i de mere Formuendes Glæde."

– Jens Peter Lindberg, Skomager, meldte sig atter, forlangende Understöttelse, men Commissionen fandt ikke, at han qvalificerede sig dertil, da han og Hustruen begge ere arbejdsföre, og de have kun et Barn, en Datter, som kan være dem til Byrde, derimod tilstod Commissionen, indseende, at intet vigtigere kan gives den Fattige end Bidrag til physiske og moralsk Sundheds Vedligeholdelse, at i fald bemeldte hans Datter atter skulde blive hjemsögt af det Flod paa

Halsen, hvorved hun for. Aar ledt saa meget, da skulle Distr. Læge blive bemyndiget til paa Kassens Regning, hvad de nødvendige Læge-Midler angaar at antage sig hende. - Ligesom og Skole-Løn og Bøger for hende af Kassen skulle bestrides.

Vel ere Byens Skoleholdere ved det for Skolerne gjældende Reglement forbundne til, uden Betaling at læse for, eller at undervise de af Skole-Inspectionen, som fattige anseete og erklarede Børn, men Commissionen fandt, at den just ej paa den Grund burde til frie Undervisning henvise et hvert Barn hvis Forældre man ville skaane for denne Udgift - en Skaansel, som gaves ej allene med Hensyn til yderlig Fattigdom, men og for at betage i formuende og skjødesløse Forældre den Undskyldning for forsømt Pligt, som derfra hentedes."

- I Følge skeete Tillysning om denne Forsamling, indfandt næsten Byens øvrige Fattige sig, og fornyede de bestandigen førte Klager over, at den dem tilstaaede Understøttelse var for liden i Betragtning af Fødevarenes tiltagende Dyrked, da 1 Td Brød kostede 4 Mark, den strenge vedholdende Vinter, da kun 3 smaae Tør gaves for 1 Mark, og den vedvarende Mangel af Arbejde, da enhver undslog sig for at holde Arbejds-Folk over det Nødvendigste og kun saare faae havde noget at lade spinde paa en Tid, hvor 1 Td Kiør kostede 27 a. 28 Mark.

Comisonen maatte med Bekjymring tilstaae, at disse Klager vare kun alt for velgrundede, og gav derfor consequent undertegnede Fattige Tilleg over det dem tilforn tilstaaede som følger: „Kjeld Jepsen Dybe, Stine Tilsted, Jens Peter Thinnergd.r, Tort Rømbergs Enke, Peter Didrichsens Enke, Christen Nye, Lessigs Enke, Rasmus Skygs Enke, Christen Provst, Christian Post, Sophia Dahl, Klat, S. M. Hvidtkar, Christian Voth, And. Johansens Enke, Rasmus Skredder, Else Lind, Karen Fuglsang, Joseph Skomages Enke, Erich Kaastrup, Jens Poulsen Nyestrup, Maren Christens Datter, Sidsel Urok, Christen Ovesen i Grønland, Anders Lucasens Enke, Maren Klov, Jens Lundholm

Thisted, i Comisionen for Sognets Fattig-District, 1804, 17 Marts.
Carstensen. Brøndlund. P. Knakkergaard. O. Knakkergaard. Jens Lundorph.

Ao 1804, 16 Junii holdt Comisionen sin 3die Qvartals Samling i Capitain Brøndlunds Huus. Comisionen modtog et Brev fra (Amts) Directionen af Dags Dato, som indeholde Majestætens Resolution af 11te d. M. hvorved den af Comisionen foreslagne Afgivt af Thisted Bye, 16 Skill.r af hver Rigsdalers Grundtaxt allernaadigst approberes. Da denne Approbation, som længe er udeblevet, og Provsten, som Cassere allerede har gjort Cassen Forskud, blev besluttet, at Forstanderne strax skulle indkræve den sidste halve Deel af det Thisted Bye paaligned, og tilforn anførte Penge-Bidrag, og levere samme til Casereren. Saasnart det paa Grundtaxten faldende, nu approberede Bidrag kan vorde lignet og reguleret, skal og dette vorde opkrævet og indleveret.

Og da det Penge-Beløb, som Comisionen har seet sig nødsaget at tilstaae til Districtets Fattige Forsørgelse allerede med 80 Rd. og derover, overstiger det Bidrag, for hvilket er viist Udvej, seer Comisionen sig sat i den ubehagelige Nødvendighed i Dag at paaligne Thisted Byes Indvaanere et nyt Bidrag, for det første af 100 Rd., som skeete saaledes: „Paa de tilforn gandske forbigaaede: Jens Peiter Feldthereder 2 Mark. Niels Skadholm 2. Mads Post 3. Christen Dahl, Farver, 3. Just Jensen 1. Jeppe Nielsen Kirk. 3. Poul Sand 2. Guldsmed Krogh 1 Rd. Niels Christian Madsen, Skomager 2 Mark. Ingvis Christensen 2. Niels Peiter Skaarup 2. Christen Dahl i Nørregade 1. Overbetient Aothen 2. Jens Axelsen 1. Jens Vangsgaard 3. Bertel Lerbøj. 2 Rd. Cassere Langeland 2 Rd. Axel Reebslager 1 Mark. Peder Smed 1. Lars Salmandsen 1. Niels Madsen 1. Anders Fuglsang 2. Jesper Christensen 2. Mad.me Rasmussen 6 Rd. Jens Dahlgaard Junior 8 Skill. Niels Mortensen 8 Skill. Jens Christian Jørgensen 1 Mark. B. Forbindelse paa de tilforn ansatte: „Ole Knakkergaard 4 Rd (Bertel Holst 2) Lars Grønkjær 2. Nicolai Reesen 2. H. Knakkergaard 2 (Lars Holst 3) Kammerraad Thygaard 2. Frue Steensen 4. Lassen Winther 8. Kabbel 2. Kiøbmand Eerslev 2. Amtmand Arnty 4. Jens Lundorph 6. Byeskriver Høigh 2. Kr. Nielsen 1. Amtsforvalteren (Rasmus Friderichsen, 1798-1805.) 4. Apotheker Bech 2. Provsten (Christian Ehrenfried Carstensen 1789-1831.) 4. Mad.me Kjærkjær 2. Jens Larsen (Kiøbmand.) 4. Inspecteur Ludvigsen 2. Capitain Brøndlund 4. Niels Kiær 3 Mark. Peder Lynnerup 1 Mark. P. Knakkergaard 6 Rd. Anders Grisehauge 2. Jacob Benjaminsen 8 Skill. Peder Fenegaard 1 Mark. Lars Klastrup 1. Michel Nielsen 1. Niels Jacob Friergaard 1. Teskild Frandsen 1. Poul Lomborg 1 Mark 8 Skill. Summa 95 Rd. 2 Mark.

I Comisionsmødet den 27 Sept. 1804, blev man enig om at udlaane en Capital stor

103 Rd. til Christen Laursen uden for Søndre Port, imod lovlig Pante-Obligation.

„Aº 1804 den 12te Dec. var Comissionen forsamlet i Provstens Huus, for at ordne Fattig-Forsørgelsen for næste Aar. I Betragtning af, at Tingstrup-Bye er den største Landsbye i Districtet, og har de fleste Landsbye Fattige, havde Comisionen anseet det godt, at nok en Mand af denne Bye tiltraadte samme, den have de derfor ved Skrivelse valgt Sognefogden Thomas Frantsen, som og i Dag her var tilstede. Ved fleeste Stemmer, blev Forstanderen Kjøbmand Lundorph udnævnt til at være Comisionens Cassere for næste Aar. Til ham, og imod hans Qvittering, afleveres da alle Kassens Bidrag, for hvilke han aflægger Rigtighed. (Skrevet til Thisted Amtsavis den 24 Sept. 1928.)

Provsten havde efter foruds skeet Indkaldelse, hørt de Fattige, som havde meldt sig hos ham, og fremlagde nu for Comisionen sit Forslag til næste Aars Forsørgelse. Under den Overbeviisning, at forrige Aars Forsørgelse have de medtaget meget og været tung for Districtet at udrede, havde han vel ønsket at foreslaae den mindre for næste Aar, men havde maattet opgive dette Ønske paa Grund af de Fattiges Trang og Mengde, og den beklagelige Erfarenhed, at Tiden ej var bedre - den til Vished grændsende Formodning om, at Kornet ville blive dyrere næste Aar end dette, og alle øvrige Livnets Midler ligesaa i Forhold dertil. Saa meget mere maatte Forsørgelsen snarere blive større end mindre, da endnu ingen ordentlig Arbeyds-Anstalt var gjort, hvor den Arbeyds-Søgende kunde finde det."

Under Regnskabet for 1804: „Brendevinsbrænder Goddik Christensen her i Thisted, har betalt i Følge et imellem sig og afdøde Kiøstine oprettet, og under 12 Aug. 1796 allernaadigst confirmeret Testamente. 2 Rd."

Regnskabet for 1804 balancerer med 682 Rd. 10 Skill. 2 Fdr. 4 Skp. Byg, 1 Td. 4 Skp. Grynn.

Under Regnskabet for 1804. Nota: „Foruden ovennævnte Rede-Penge Beholdning (42 Rd. 11 Skill. 2 Skp. Byg) faaer Kassen til næste Termin en Capital af 103 Rd., som ved Stiftsdirectionens Foranstaltning og Decision, dat. 2 Sept. 1771 have staaet hos Stedets Sogne-Præster, Mand efter Mand, rentefrie, imod at de deraf som en Hielpe-Fond, skulle gjøre Byens Fattige Forskud imellem Terminerne: St. Hans Dag og Juul, da Legatorum Renter og andre Fattig Penge til dem, skulle uddeles; da denne Indretning nu ikke behøves, udbetales de af undertegnede, som allerede i Protocollen under 27 Sept. har tilkiendegivet dette, og med den øvrige Comision føyet Anstalt for deres Udsættelse."

Thisted Præstegaard 1804, 31 Dec. underdanigst. Larstensen.

Provst, Stedets Sogne-Præst. Cassere i Comisionen det første Aar efter Deres Anmodning.-

- At Indtægterne i dette Regnskab, og in specie de, for hvilke Hr. Provsten har beraabt sig paa vort Vidnesbyrd, ere anførte med deres rigtige Summa, og at til og for de Fattige er udbetalt og leveret alt hvad Regnskabet melder, bevidnes herved af os undertegnede, som med Provsten udgiør dette Districts Fattig-Commission. Thisted den 5te Marty 1805.

Brøndlund. C. Knaakergaard. Jens Lundorph. Niels Bach. Christen Gade. (Tingstrup.)
Faarup.

Møde den 12 Juli 1805 (paa Raadstuen). „Den 8de May hidkom til Byen en fattig vanskabnidden Pige, navnlig Anna Maria Westgel, adresseret til os ved Skrivelse, dat. 30 Apr. af Hr. Capitain og Herredsfoged Hansen i Klim, som meente, at hun, paagreben i Klim-Herred for Betlerie, her burde forsørges, da hun i et over hende 4 Febr. herfra optaget Forhør havde angivet, at hun var født i Thisted, og havde betlet paa egen Haand siden sit 8de Aar. Det oplystes snart, at hendes Forældre, Faderen Jacob Westgel, Musketeer og Skomager ved et af de Comp. af det Jydlandske Infanterie Regiment, som hidkommene fra Viborg, garnisonerede her i Thisted fra Aaret 1778 til 1784, havde boet her, men og at de havde avlet dette Barn, før de kom her. Vi tilskrevne Comisionen for Fattig-Væsenet i Viborg, vor Formodning, at hun maatte være født der, og at hun vel saa der og ei her burde forsørges. Efter at nogle Breve vare vexlede, og en Attest dat. 6 Juni d. A. endelig var tilveiebragt fra Klokker Randrup i Viborg, hvorved bevises, at benævnte Forældre 1777, 5 Sept. i Dom-Kirken der havde ladet dibe en Datter af Navnet Anna Maria, troede vi, at have Beviis nok for, at Pigen var den i Attesten nævnte - og altsaa - at Viborg var forbunden til paa Grund af Omstændighedene og Reglem., at forsørge hende. Vel gjorde Comisionen i Viborg endnu Indsigelse paa Grund af, at Pigen i Forhøret havde angivet sig at være omtrent en Snes Aar gammel. Men da vi ikke fandt, at der kunde reflecteres paa hendes usikkre Angivelse imod saa klare Beviser, hvilket vi og tilskrev den - expederede vi hende til Viborg den 23 Juni, forsynet med Skrivelse fra os, hvori gjordes Rede for den Fattedoms Forsørgelse, hun her havde nydt, hvilken vi bade vor Fattig-Kasse igjen maatte godtgjøres. Fra 8de Maj til 20 Juni. med hun til Ophold 1 Rd. 4 Mark; Til Jens Lassens Kone i Nørregade betalt for Huusleye og Vede, 1 Rd. Reyse-Penge blev hende givet for 12 Miile til Viborg, a. 4 Skill. er 3 Mark, og desuden 24 Skill. i Betragtning af

hendes u
intet Sor
– I Be
Huusly
sidst, t
dette Dis
han ved
Todtkiæl
Almisse
Ubrugba
de mig,
„ Pro
ledes vil
boer, til
eyer, hv
Nota: „
This
Pro
mand
Cancell
fra Co
de have
tydelige
Bidrag
Aaret 18
tales sa
maatte
hvilke
nets In
nævnte
vexling
man h
gjørelse
og Biski
at der a
udredes
maae ud
Fattigvæ
Væsen
og i sin
retning
Hen
Comisi
Aº 18
forhen
for Aar
sig, Chr
Begyn
Betrag
des Døt
des hen
– Jens
milie,
Skjøn
Boepæl
af, at h
milie."
Un
en Fe
Armee
Un
tilsta
stemm

Bekræftet til Thisted Amtsavis den 24 Oct. 1928.

hendes skriftelige Forfatning (thi hendes Øier vare frøsne af hende.) Endnu have vi intet Svar faaet fra Commissionen, og ingen Godtgjørelse."

– I Betragtning af den Forlegenhed, hvormed Commissionen ideligen trues for Huusly til en eller anden fattig Familie, tilskrev jeg, Provsten, under 9de April sidst, Kammerherre de Fønss til Grevskabet Løvenholm, og bad ham overdrage til dette Districts Fattig Væsen, sit lidet, umatriculerede Huus i Tingstrup, hvilket han ved Auctionen, holdt for nogle Aar siden over Stiregodset til Stamhuset Todtsall, ej havde solgt, og endnu eyede – i meget maadelig Tilstand beliget af Almisse Lem Dorthe Karekjær, for hvis Huusly Commissionen, i Tilfælde af Huusets Ubrugbarhed, maatte sørge. Det Svar, hvormed Høyjemeldte Kr. Kammerherren beære de mig, tilføres Protokollen, som Hjemmels-Brev paa Huuset, og lyder saaledes:

"Pro Memoria. Siden Deres Velædle Velærværdighed, som min gamle Ven saaledes vil have det, saa forærer jeg det Huus i Tingstrup, som Dorthe Karekjær beboer, til Thisted Districts Sogne Fattig Commission, med samme Ret, som jeg det eyer, hvorom denne Missive maae tjene til Forsikkring. Løvenholm den 14 April 1805. Fønss

Nota: "Til Huset hører en liden Toft, liggende tæt sønden derfor, omgiærdet i Hkp. Hæde."

Thisted. dat. ut supra. Carstensen. Brøndlund. Jens Lundorph. O. Knakkegaard.

Pro Memoria: "Det Kongl. Danske Cancellie har under 28 f. M. tilskrevet Hr. Amtmand Arenty saal: "Med Hr. Amtmandens Skrivelse, dat. 15 Febr. sidstleden, har Cancelliet modtaget 2de af Dem hertil indsendte og anbefalede Forestillinger fra Commissionerne for Fattigvæsenets Bestyrelse i Thisted og Nykjøbing, hvori de have andraget paa den i Thisted, at hemeldte Byes Kirke, der skal have betydelige Indtægter, og et aarligt Overskud, maatte paalegges et extraordinairt Bidrag af 100 Rd. aarlig til Fattigvæsenet sammesteds, fra Begyndelsen af Aaret 1804, at regne, og Commissionen i Nykjøbing, at den af dens Byes Hospitals aarlige Overskud, der i de sidste Aar ikke skal have været ubetydeligt, maatte udredes 40 Rd. aarl.; ligeledes til Fattig Kassen i sidstnævnte Bye, hvilke Bidrage dels skulle tjene til at supplere det Manglende i Fattigvæsenets Indtægter, og dels til Arbejds- og Skole-Anstalters Indretning i de ovennævnte Kjøbstæder. Efter at man i Anledning af disse Forslage har ført Brevvexling med Stiftamtmanden over Aalborg Stift, Kammerherre Tenty, skulle man herved tjenstligst melde til behagelig Efterretning, og videre Bekjendtgjørelse, at man under Dags Dato har tilskrevet ovenmeldte Stiftamtmand, og Biskoppen over Aalborg Stift, Doctor Theologiæ, Christian Severin Skiødgaard, at der af Thisted Kirkes Midler, i 2de Aar, fra 1 Januar d. A. at regne maae udredes 100 Rd. aarlig til Fattigvæsenet i Bemeldte Bye, og at der paa lige Tid maae udbetales 30 Rd. aarlig af Nykjøbing Hospitals Midler til denne Byes Fattigvæsen, og haabes man herved at have sat begge disse Kjøbstæders Fattigvæsen i Stand til at indrette de ovennævnte Arbeyds-Anstalter, ligesom man og i sin Tid venter sig underrettet om de velgjørende Følger, som denne Indretning maatte medføre."

Hvilket jeg herved har den Ære at communicere Thisted Byes Fattig-Væsens Commission til behagelig Efterretning. Thisted Amts Contoir den 16 Juni 1805. Sørensen.

Anbefalet til Thisted Amtstues den 24 Oct. 1925.

Aar 1805, 10 Sept. var Commissionen forsamlet efter befalet Tilsvarsel Fredagen for den fra Thisted Prokestoel, paa Byens Raadstue, for at ordne Fattigvæsenet for Aarets 4de Qvartal, og forhandledes da som følger: "Af nye Fattige meldte sig Christiane Ipsens Enke, Christiane Schandorph, og igjentog sin ofte gjorte Begjæring, at hende maatte gives i det mindste nogen Hjelp til Huusly. – I Betragtning af hendes Alder, og at hun nu have føjet Anstalt for, at hendes Døttre vare komne ud for at tjene for deres Brød, og hun nu er eene, tilstodes hende for dette sidste 1/4 Aar, 2 Rd. 3 Mark., og siden for neste Aar, 10 Rd."

– Jens Christensen, en gammel Karl, som af og til havde nydt Hjelp i Fattigkassen hos sin Familie, og nu havde brækket sit ene Been, forlangte Badskjær-Lønnen betalt af Kassen. Skjønt Districtet ikke vedkjender sig ham som den, der ikke har havt stadig Hjemstand og Bopæl iblandt os, gaves ham dog til Hjelp i benævnte Henseende, 5 Rd.; i Betragtning af, at han kom til Skade her i Sognet, og stedsom han havt Understøttelse her hos sin Familie."

Under Regnskabet for 1805 anføres: "– at den maaske kommer til at give Huusmand Jens Korns Kone noget Korn, ifald hendes Mand, som er commanderet med Armeen i Holsteen, skulle blive længe ude."

Under 7 Januar 1806 læses: "Vi undertegnede Sogne-Gaard-Mænd her i Districtet tilstaar og erklære ved vor her i Protocollen givne Underskrivt, at vi i Overensstemmelse med Hans Højvelbaarenhed Hr. Amtmand Føjes Opfordring til

Bøtteriets Hemmelse, under 13 f. M., der i Gaar blev oplæst fra Prædikestolen, og af Stedets Sogne-Præst blev os indskjerpet, ei allene med al Omhyggelighed ville bidrage alt, hvad som staar i vor Magt til denne gode Sags Fremme, men og vedtage og erkjende det som Sogne-Vedtægt, at den nævnte Mulct af 1 Rd. skal betales af enhver den iblandt os som forsømmer at efterkomme hvad i samme er paalagt, og intet ville eller kunde have noget imod, at den Mulct udredes ved Udpantning, naar den Skyldige ei godvilligen betaler den. Og erklære og vedtage vi endvidere som Sogne Vedtægt, at den som Mulct skal betales af, og i Tilfælde af Vægring udpantes fra huer den, som ei strax anholder enhver, der melder sig som Bøtter, og lader dem indbringe til Øvrigheden ved den Mand, hos hvem Stakkels-Fjælen i Byen er. Den hos hvem Bøtteren melder sig, skal være ansvarlig for, at de blive tilstede, indtil Vognen møder for at modtage dem; saa at Bøtteren ei maae henvises til den Mand der har Stakkels Fjælen, men den Mand Bøtteren melder sig hos om Almisse, skal gjøre Anstalt for, at den der har Fjælen varsles at møde, og bør samme saa hastigt som muligt møde med sin Vogn, eller i Tilfælde af Hindring skaffe en anden til at kjøre for sig. Da disse Byer ligge saa nær Thisted, hvor Øvrigheden boer, til hvem Bøtterne skulle leveres, kan det staae den Mand frit for, hvis Pligt det er at transportere den paagrebne Bøtter, om han vil føre samme til Vogns, eller om han vil ledsage dem sikkret ved 2de Mand paa sit eget Ansvar, til Fods, naar det er et gangfort friskt Menneske, der taaler Gangen. Thisted 1806. 7 Jan. Thomas Frantzen. Sognefoged. Niels Bach. Ørnsten Malle. Jens Jensen. Thomads Brønd. Peder Andersen. Ole Westergaard. Ørnsten Gade. Niels Jensløye. Lars Ladegaard. Jens Michelsen. Ørnsten Sørensen. Peder Madsen. Lars Møller, ~~med sin Kone, Maren Anders Datter~~. Ørnsten Nielsen ved sin Kone, Ørnestine Poulsen. Maren Anders Datter, ved sin Søn, Jens Thomasen. Niels Malle. Peder Smed."

Under Indtægt for 1805: „Peder Ørnsten Vaastrup tilkiendt at erlægge en Mulct til Fattig Kassen 1 Rd. - Jens Ørnstensen ligesaa, 1 Rd."

- Capitain og Byefoged Brindlund lovet til Fattig-Kassen for Søren Svartes Forseelse, 3 Rd." „Ørnsten Wendelboe betalt en Mulct, 1 Mark." „Fra nogle Aggebøe betalt en Mulct, 3 Mark." „Constitueret Amtmand Sørensen betalt fra Peder Apotheqver en Mulct, 20 Rd." „Samme betalt fra Jens Gjøl, 2 Mark." „Samme betalt ½ Procent af afgangne Amtmand Forslevs Auction over Løsøre, 25 Rd. 1 Mark 4 Skill."

Anm. til Regnskabet for 1805: „De af Hr. Provst Carstensen i Protocollen benævnte 2 Hundrede og Tre Rigsdaler, som efter de Hr. Directeurers dictation af 2 Sept. 1771 have staaet hos Stedets Sogne Præster Rentefrie, for derfor at gjøre Byens Fattige Forskud, er nu gjort frugtbringende; Men da benævnte 103 Rd. ei kunde udsættes førend Snapsting d. 1., kunde intet for i Aar deraf beregnes Fattig Kassen til Indtægt. Thisted den 31 December 1805. Underdanigst. Jens Lundorph. Med-Commissair og dette Aars Kasserer."

Møde paa Raadstuen" den 22 Martii 1806." - At Ørnsten Poulsens Kone som, siden hendes Mand ei længere er Vagter, ingen Hjelp har fra ham, for sig og deres 3 Børn ugentlig 24 Skill."

- Da den Indvending ofte mødte Provsten under sine Opmuntringer til flittigere Skolegang, at man ikke havde Raad i disse dyre Tider til at betale Skole-Lønnen, og det ikke kunde forlanges, at Skolelæreren skulle undervise uden Betaling ethvert Barn, hvis Forældre man kunde have Aarsag til at ønske denne Lindring, som den taaleligste og nyttigste Understøttelse af det Offentlige, - bad han i Provsten i sine Herrer Med Commissairer, at det maatte være hannem overdraget efter bedste Skjønsomhed, og de befundne Omstændigheder, at tilstaae denne Hjelp af Kassen, da Skolelæreren efter Regning, paalignede af Sogne-Præsten, og Børnenes Forældre kunde modtage Lønnen hos Cassereren, hvilket og blev tilstaaet."

Møde den 3 Okt. 1806. „Forstanderen Thomas Frantzen anmodedes om, at besørge det Kassen til hørende Huus i Tingstrup, klinet paa Kassens Regning."

- „Forstanderne her af Thisted erindrede, at deres 3 Aar ved dette Aars Udløb vare forbi, og at de nu i Medhold af Reglem. maatte forlades fra denne Bestilling, og bade tillige, at Commissionen maatte skride til et nyt Valg. Dette skeede, og blev da i deres Sted ved fleste Stemmer valgte: Dmr. Kjøbmend Niels Diderichsen, Poul Jørsløv og Lars Holst, hvilket Valg det blev Inspecteurernes Pligt strax at communicere dem, at de i næste December og fremdeeles kunde tiltræde Commissionens Forhandlinger."

Møde den 16 Dec. 1806. „Efter skeet Tilbydning fra Prædikestolen, havde Provsten Løverdagen forhen, i Forstanderen Kjøbmand Diderichsens Overværelse, hvert de Fattige, som meldte sig, og fremlagde nu sit Forslag til næste Aars Forsørgelse, der ei kunde ventes mindre end dette Aars; skjønt dette Aars Høst paa Rug og Byg var ulige rigere og bedre end forrige, var den ikke overflødig, og den

Afskrevet til Thisted Amtstue den 14 Nov. 1928.

ulykkelige Krig i Nord-Tydskland, Preussen og Polen gjør, at Kornet endnu er dyrt. - Alt, hvad der udfordres til Klæde og Føde er usædvanligt dyrt - naar undtages Kjød, som, fordi det avlede Straae i Aar var lidet, hidtil er solgt noget lettere.

Skattene ere store og trykkende, og Tiderne besværes desuden ved Overdaadighed og Letsind. Commissionen nödes til at antage sig de ugifte Børn, hvis Mödre, da de ej maae raade Bod paa deres Uformuenhed ved Betlerie, ej kunde opdrage eller opföde dem. - Desuden synes Fattig-Væsenets Organisation at have den beklagelige Følge, at mange, selv blandt de mere formuende, nægte deres fattige Familie den Understöttelse, som naturlig Kjerlighed og Billighed tilbyder bud dem yde, og vælte dem paa Fattig Kassen — hvortil kommer endnu at ingen nye Stærings Veye, ved Offentlige Arbeyds-Anstalter ere endnu aabnede for de Fattige."

- Vist nok er den anviste Kilde til næste Aars Forsörgelse ej rig nok, men da Comm. i dette Aars Termin har optaget det eene af de 200 Rd. som ere tilstaaede fra Thisted Kirke, gjör den noget Regning paa Overskud fra dette Aar. I Betragtning af, at de allerede paalignede Bidrage ere meget trykkende for de fleeste af Districtets Beboere i disse haarde Tider, anseer Comm. sig forpligtet til, underdanigst at forestille det höy kongelige Danske Cancellie, at den ej allene ikke kan ansees som sat i Stand til ved disse 200 Rd. Tillæg fra Kirken, at oprette Arbeyds-Anstalter" men endog har höylig Aarsag til at udlede sig aarligen 100 Rd. tilstaaet fra Kirken, for at supplere det manglende i Fattig Væsenets Udgifter, som Districtet ej uden saadan Hjelp vil kunde udholde at udrede. - I dette Aar har været klaget nu og da, at man har leveret de Fattige slet og svangt Korn, skjönt baade hemmelig og offentlig Opmuntring er givet til at yde reent og hammelt ell. fremmest Korn. Skulde denne Klage blive lydeligere og befindes grundet, da vil Commissionen nödes til at lade Kornet ydes til sig paa bestemte Dage i hver Qvartal, og iggen at levere samme til de Fattige, og efter Tilsigelse at lade det leveres de Fattige i sin Overværelse."

Carstensen. Brinkmand.

Möde den 14 Juli 1807. „Det blev Christen Gade overdraget, imod siden derover at indgive Regning, at skaffe Leer til det Fattig-Væsenet tilhörende Huus i Tingstrup, at foranstalte det klinet, og at sætte et Vindue, som foregaves at være brøstfældigt."

Möde den 19 Dec. 1807, paa Raadstuen. „Lars Holst havde ved Skrivelse i forveyen paastaaet sig fritaget fra denne Forretning paa Grund af, at Udsalget af det stemplede Papir var ham overdraget, men denne Grund blev af de Fleeste i Comm. anseet som ugyldig til hans Fritagelse, hvorfor han i Dag endnu var tilstede."

Commissionen overbeviste sig om, at Forsörgelsen, haard og trykkende dette Aar, vilde blive det samme, om ej höyere Grad i næste Aar. Til de Aarsager, der findes anförte foran, kommer den ulykkelige Krig her i Landet siden sidste August er udbrudt mod den troløse, al Natur- og Folke Ret krænkende, kun den stærkeres Ret hyldende engelske Nation ell. Regjering."

- Möde den 16 Juli 1808. „Provsten fremlagde Cancellits Resolution af 22 de Marts, paa Commissionens Forestilling til höylemelde Collegium af 13 Jan., hvorved 100 Rd. aarligen tilstaaes Districtets Fattigvæsen fra Thisted Kirke, paa 3 Aar, nemlig for Aarene 1807, 1808 og 1809. - Forestillingen og Resolutionen tilföres Protocollen, og lyder som følger:

„Ved Skrivelse til dette Stifts Directeurer, dat. 28 Maj 1805, har det höye Col. naadigst tilladt, at Thisted Kirke maatte udrede til Fattig-Væsenet i Thisted Sogn. Distrikt aarligen 100 Rd. i 2 de Aar fra 1 Jan. 1805 at regne. For at supplere det manglende i Fattig-Væsenets Indtægter, have vi i Slutningen af Aaret 1806 allerede seet os nödsagede til at optage det eene Hundrede Rixdaler og vi finde nu ved dette Aars Slutning, at vi end ikke med det andet 100 Rd. kunde dække Kassens Deficit, uagtet hver Mands Bidrag er ansat saa höyt som han vel kan taale.

Vel nærede vi i Forstningen det Haab, at vi ved sligt et aarligt Bidrag fra Kirken, skulde havt et aarligt Overskud, der om nogle Aar skulde sat os istand til at oprette og med Tiden udvide en Arbeyds-Anstalt her i Byen. Men vi see os ej uden Bekymring skuffede i denne vor Forventning, hvortil Aarsagen er: dels de Fattiges Mangde, i de første Aar, hvoraf nogle, men ej tilforn ukjendte ere hjemvante paa Distrikatet, og andre her hjemme næsten i samme Grad som hine ved Betlerie afvendte fra Arbeyde, dels vore Tiders Overbærelse med Letsindighed og Uhyggelighed, hvorved uægte Ægteskaber og ugifte Børn falde det Offentlige til Byrde, og endelig vor Tids stedse stigende Dyrtid paa alle nödvendige Opholds-Artikler, som føles bitterligen, og maae føles, imens den ulovvillige Letsindighed tvinges til at vende tilbage til de glemte Dyder: „Höysomhed - Arbeyds-Flid, Tarvelighed og Sparsommelighed. Ja! Byen behöver haardt disse 100 Rixdaler fra Kirken for at supplere det manglende i sin Fattig-Forsörgelse. Denne blev nu i sidstafvigte Maaned bestemt til 715 Rd. for dette Aar, foruden 22 Tdr. Byg, og naar de for Tiden uberegnlige uforudsete Udgifter ved Aarets Ende komme til, oplöber Pengeforsörgelsen over 800 Rd. Hertil haves 125 Rd. Legatsum Renter, det övrige, henimod 700 Rd. skal udredes af Districtet, og in specie af Thisted Byje. 110 Rd. lignes paa

Aftskrift til Thisted Amtstoris dv. 6 Dec. 1938.

Gründene, 600 paa Formue. I denne Bye ere 111 Familier i Aar ansatte til at svare per-sonlig Penge-Bidrag, og naar det mærkes, at 79 af disse Numere ikke bidrage uden med 75 Rd., vil det let erfares, at Byrden maatte blive de øvrige for tung, om de ene skulde bære den, og at de ej længe kunde bære den, uden selv at blive trang-ende. Under disse vore ulykkelige Udsigter, bede vi, at det maae tillades Comisionen fra Thisted Kirke aarligen fra 1 Januar 1807 at regne, at hæve 100 Rd. som et Bi-drag til Fattig-Forsørgelsen her i Districtet.

Undertegnede Inspecteurer for Kirken, kunde med Sandhed bevidne, at Kirken af sit aarlige Overskud godt kan undvære disse 100 Rd., og ligesom vi paa den ene Side glæder os ved, at sørge for Kirkens Midler, at de forøges, og ej til fremmed og urigtig Brug anvendes, saa kunde vi paa den anden Side ej nøgte Retfærdighe-den i, at den anvender sin Rigdom, næst sin egen Vedligeholdelse, til Nytte for Byen og Egnet der sammenskjød den ved at lette dens Byrde i Fattig-Væsenet, og forbed-re dens Undervisnings-Anstalter. Skulde vi være saa heldige, med Tiden at kunde udrette noget ved dette Tillæg til Arbejds-Anstaltens Indretning, da skal den før-ste Leilighed dertil, med Glæde gribes. Vi gjøre os det Haab, at de høje Herr Directeurer ved deres uddedede Erklæring, understøtter vor Begjæring." Thisted i Comisionen for Districtets Fattig Væsen, 1808, 13 Januar.

Som Inspecteurer. Carstensen. Brøndlund.
Som Fattig-Forstandere. Diderichsen. Lerslev. Lars Holst.

Mode den 18 Marts 1809. -„Kassen havde bekostet den druknede Kjøbmand Barthold Jacob Rips til Jorde, og bortsolgtes samme Dag hvad han havde efterladt sig, i: i sin lange Vanvittighed-eller maaske kun af Grændsel og heftige Lidenskaber forvoldte Forvildelse, havde han ødt og sønderrevet næsten Alt:/ hvorved indkom 12 Rd. 3 Mark 4 Skill."-„Lerslev anmeldte, at ham af Joden, Kjøbmand Nathan havde modtaget Tre Rigsdaler, som kunde beregnes Districtets Fattig-Kasse til Indtægt."

Mode den 7 Okt. 1809.. Da de nærværende Forstandere nu efter 3 Aars Forløb, forlangte ved dette Aars Udløb at forskaanes for Forhandlingene i Fattig-Væsenet, foretog Com. sig, i Overensstemmelse med Reglem. at udnævne nye Forstandere for Districtet, som i næste December Session kunne tiltræde Forhandlingene med Inspecteurerne, og faldt Comisionens eenstemmige Valg da paa Hmr. Kjøbmand Math. Nicolay Resen, Berth. Holst og Anders Griishuus for Thisted Kjøbsted, Gaardejerne Pov. Agerbol i Tingstrup, for samme Bye og Torp, og Gaardejer Hm. Sørensen i Frastofte for denne Bye."

Under Regnskabet for 1808: „Givet ved Bryllupper. Indsamlet: „27 Maii ved Anders Griishauge, 2 Rd. 3 Mark, 7 Julii ved Lars Winther, 3 Mark 7 Skill., 26 Augusti (Jahn. Rsbm.) 1 Rd. 2 Mark."

Frivillige Gaver ved Handel og Skiødes Paategning: „Jens Lundorph og Poul Agerholm, 8 Skill., Provst Carstensen og Krogh 2 Mark, Peder Christian Lund og Schellein 1 M. Godich og Christen Sinnerup 1 Mark., Lassen Winther og Lars Stegaard 2 Mark, Ole Knak-kergaard og Christen Paulsen 1 Mark 8 Skill.

Underdanigst Forklaring og Erindring: (Til Regnsk. for 1808.), „Har jeg under 14 April d. A. Recevineret attest hos Hr. Capitain og Byefoged Brøndlund, om noget var Fattig Kas-sen til falden i dette Regnskabs aar, men jeg har hverken erholdt Indtægt til Kassen, eller noget Svar fra ham." Underskrev. Niels Diderichsen. Dette Aars Fattig Cassere.

„Enten jeg nu er recevineret, som Fattigvæsenets Kassere behager at kalde det, eller ikke, saa er det ikke Stedet hvor disse Attester skal haves, men er fra Rettens-Skriver, altsaa er Kassererens Uvidenhed den rigtige Aarsag, at de paaberaabte Attester ik-ke følge med Regnskabet." Thisted d. 7 Nov. 1809. Lars Holst. Brøndlund.

Mode, den 16 Marti 1810: „Provsten fremlagde en Designation fra Hr. Captain, Byefoged Brøndlund, og 2de deri som Bilage ætsterede 2 Attester fra Hr. Byeskri-ver Høeg; disse Documenter, der i sin Tid vilde vorde indsendte med dette Aars Regnskab som Bilage til Stifts-Revisor, tilføres Protocollen, og lyder Ord til an-det som følger: „Af de ved offentlige Auctioner, under 24 Oct. 1808, og 31 Aug. 1809, bortsalgte Ladninger, a af det prisdømte Skonnertskib „Dei dreij Frøn-den", til Beløb, 19,684 Rd. 65½ Skill., og b, af det ligeledes prisdømte Kuffskib Hendrina Neuenhausen af Beløb, 132,564 Rd. 57 7/8 Skill., Tilsammen 152,249 Rd. 27 3/8 Sk., blev ¼ pr. C. afgiven til Indtægt for Districts-Fattig-Kassen at beregne med 380 Rd. 3 Mark 12 Skill., skriver Tre Hundrede og Firesindstyve Rigsdaler Tre Mark 12 Skill., som herved til Fattig Casseren leveres imod Qvittering paa lig-lydende heraf, hvorhos følger Byeskriver Høeghs Attester for de anførte Auctions-Summa." Thisted den 3 Januar 1810. Brøndlund.

„Efter Thisted Byes Auctions-Protocolls Udvisende sees, at ved offentlig Auc-tion den 24 Oct. 1808 er bleven bortsolgt Ladningen af det af Kaper-Capitainerne A-teurnes 2 og Justnes til Vixø Bugt opbragte og derefter prisdømte Skonnertskib „dei dreij Frøvenden" kaldet og udbragt til den Summa 19,684 Rd. 65 ½ Skill., skri-ver Nitten Tusinde, Sex Hundrede og Firesindstyve Rixdaler 65 ½ Skill., som herved

attesteres.

Efter D-
per-fører
opbragte
Auction
57 7/8 Sk
sindstyv

— Prov-
paa lige-
dede Pr-
med at
ham, og
til Kasse-
ne bruge
Arbejds-

„Re-
ken Com
— I D-
hvad
locale
anledig
i Stort
re, som
a. 8, 8 Sk
Hvor 12 t
a. Bon

Carstens

„Re
„Da
Behold
gjorte
500 Rd.
Skiøde a
gren af
Raad

„Sa
samle
mindel
messig

„For
som fø
res Exi
der tilli

„Næs
4: „fo
samme
om mu
have a

Ingen
haft no
ved Bl
mig at
lagte, m
fører M
on den
stedene

Ford

Ar
Glæde
bekræ

Den
Resolu
Forskeu
dens fo

attesteres. Thisted den 2 Januar 1810. O: G. Hoegh (L.S.)."

Efter Thisted Byes Auctions Protocolls Udvisende sees, at Ladningen af det af Kaptejnen Peder Larsen Schjeldsgaard til Flitmøller Ankersplads sidstafvigte Sommer opbragte og derefter prisdømte Russkib Hendrina Neuenhaven kaldet, ved offentlig Auction den 31 Aug. 1809 er bleven bortsolgt og udbragt til den Summa 132 564 Rd. 57 7/8 Skill., skriver Et Hundrede Tre og Tredive Tusinde Fem Hundrede Fire og Tresindstyve Rixdaler 57 7/8 Skill., som herved attesteres. Thisted den 2 Januarii 1810.

O.G. Hoegh (L.S.)

– Prosten, som efter Capitainens Begiering havde modtaget disse 380 Rd. 60 Skill. og derfor paa ligelydende Exemplar givet sin Qvittering, leverede strax deraf 100 Rd., skriver Et Hundrede Rigsdaler til dette Aars Kassere i Fattig Væsenet, Kr. Kjøbmand Berth. Holst for dermed at bestride de først forefaldende Udgifter. Resten er endnu in Deposito hos ham, og skal, om Leilighed gives, og de fra dette havde Aar kunde undværes udsættes til Kassens Fordeel, for enten ved Renter at understøtte samme eller som Capital at kunne bruges som Bidrag til Opfyldelse af Commissionens varme Ønske: „at bygge og indrette et Arbejds-Huus."

– Resen anmeldte at han havde en Rigsdaler fra Foden Philip til Districtets Fattige, hvilken Commissionen bad med Designation at levere til Cassereren."

– I Betragtning af nærværende Tids usædvanlige høje Priser paa alle Ting i: som Følge, hvad Almindeligheden angaar, af vor Stats Penge-Cours, næsten 400 mod 100 – og hvad det locale angaar, af den stærke Handel, Krigen med Engelland og Sies Usikkerhed har foranlediget paa Egnens Nordstrand med Norske, af hvilke og til hvilke alle Livets Midler i Stort og Smaat opkjøbes og til de højeste Priser opdrives til usødelig Skade for de Fleste, som intet have at selge. Rug koster saaledes a. Td. 10 Rd., Byg 7, Havre 5, Erter 10, Bröd a. ß 8 Skill., Smør 40 Skill., og a. Snesen 28 til 32 Skill.. Nu til Klæder – Uld a. ℔. 16 Rd. Hør 12 til 14 Rd., og som Følge tillige af forrige Efter-Sommerens bestandige Regn, Tørv a. Bonde-Læs 5 Rd., og i Skydske-Vies, som maa bruges af de Fattige a. 1 Skill."

Thisted i Commissionen. 1810. 16 Martii.

Carstensen. Brorlund. Reesen. B. Holst.

„Revisionens Anmærkninger til Regnskabet for 1807." (Af disse Anm. udtages følgende:)

„Da det er første Gang jeg reviderer dette Regnskab, er det mig ubekiendt om forrige Aars Beholdning rigtig er anført med 35 Rd. 0 Skill. og 7 Skp. Byg, om de ved 1806 Aars Regnskabs gjorte Anlegnelser ved dette Regnskab er efterkommet. Justice Raad Caspergaards Legatum 500 Rd. er givet til Thisted Byes Kiøbsarme, og ikke Fattige i Almindelighed. Efter Tinglyst Skiøde af 24 Juni 1805, paa Hundborg Sogns Korn Tiende af Hartkorn 28 Td. er Byen af samme pligtig at svare Aarlig i Rente fuldt 5 Proc. uden Afkortning af Justice Raad Caspergaards Legatum:

Som Stifts Revisor, maae jeg anmærke: „At Thisted Kiøbsted har en Capital 103 Rd. indsamlet af Blokpenge, hvorfor i mange Aar mangler baade befalet Regnskab til den almindelige Revision, som og Bevis om hvor Capitalen er forsikkret imod befalet rescriptmæssig Sikkerhed." Afskrevet til Thisted Amtsarkiv den 3 Jan. 1929. J.C. Svalgaard.

„For Jacob Jørgensen (Tilsted) er anført en Capital, stor 49 Rd., og Med– Riis en Capital 107 Rd. som ligge har svaret Renter. Anlediget heraf udbedes oplyst, hvorfra disse Capitaler har deres Existence, thi er det fra Legater, hører de under den almindelige befalet Revision, hvor de tillige aarlig maae bevises Capitalernes rescriptmæssige Sikkerhed."

„Næste Regnskab ønsker jeg maae blive ordentligere affattet end dette heel ufuldkomne det er: „ fuldkommen forsynet med Bielagge for Indtægt og Udgift, og disse Bilagge citerede i sammen hængende Orden, enten efter № eller Litr., thi den Maade hvis er brugt, er kuns til om muligt at forvilde, baade Revisor og Decisor, og ikke troe jeg Vedkommende kunde have anbuden dette Regnskab i Cancelliet til Revision saaledes som det er mig leveret. –

Ingen af de andre Kiøbstedes Fattig Væsens Regnskaber jeg har revideret for 1807 har havt nogen Lighed med dette. – Saa sandt som det er, at det Regnskab der mangler Hoved Bilager ved Indtægt og Udgift, er intet Regnskab, fordriste jeg mig dog underdanig at indstille til Hrr. Decisores, om dette Regnskab med de Bilagge derved ere fremlagte, maae passere for denne Gang, paa Grund af de Attestationer Thisted Fattigvæsens Herrer Medlemmer har paategnet samme. Dette Regnskab er mig først leveret til Revision den 13 Januarii 1809." Følgende indstilles: „Om Fattigvæsens Regnskaberne for Kiøbstederne i Thisted Amt skal være under min Bevaring, som for Ringkiøbing Amt skeer; – Hvad jeg skal have for dette Regnskabs Revision." Aalborg den 18 Januarii 1809.

Gleerup. Kriegs-Raad og Stifts Revisor.

Ærbødigst Besvarelse! „Paa foranstaaende af Hr. Krigsraad og Stifts Revisor Gleerup i dette Regnskab gjorte Anmærkninger til 1ste Post: „Hrr. Inspecteurer vilde behage at bevidne, at forrige Aars Beholdninger er rigtig anført."

Den her omspurgte Capital 103 Rd. som siden 1772 i Følge dengang Directions Resolution havde indestaaet hos Sogne Præstene rentefrie, for dem at giøre de Fattige Forskud, er i Terminen 1805 med 4 Rd. Rente ~~~ udbetalt af Hr. Provst Carstensen, da dens forrige Bestemmelse nu ikke behøvedes; de bleve i samme Termin udsatte af Com-

missionen hvis Qvittering derfor er givet Provsten i Regnskabs Protocollen".

„Capitalen 49 Rd. fremkom saaledes at de Fattige i Thisted Sogns Landsbyer havde denne Capital in specie for sig, sorterende under Heredskassen besparet og af Sogne-Præsten besørget udsat hos den Mand Jacob Thøgersen, der endnu har den."

„Da Todbölls Stamhuus opløstes og det dertil hørende Strøegods solgtes beholdte Hr. Kammerherre Tyns et meget lidet jordlost Umatriculeret Huus udsat i Tinstrup Bye, 1805 tilskrev Hr. Provst Carstensen velbem. Hr. Kammerherre og forestillede ham, om han ikke vilde forære dette ubetydelige Huus til dette Fattig Væsen. Hans Svar af 14 s. M. var bejaende og Huuset gjennemmes blandt Comissions Papirerne og er som Stemmel for Huuset Ord til andet indført i Regnskabs Protocollen Folio 24 b. En liden Brink uden for Huuset og dets Forlöng tilforn udgjort, er det som i Regnskabet kaldes Huusets Tagt, og hvoraf forhen var svaret 4 Mark ell. 8 ß. aarligen, men nu 13 Mark 4 Skill."

„Comisionen troer ej paa nyttigere Maade at kunde hielpe en fattig Kone som gad bestille noget end ved at give hende en Rok naar hun trænger til den, ønsker den, og ej formaaer at betale den." Thisted den 26 Maj 1810. Lars Holst. Fattig Væsens Casserer pro 1807.

Möde den 7 Marts 1811. Til Christen Brixen betales for at have kundet en Ligkiste 3 Rd. 3 Mk.

Efter medfølgende Byeskriver Høighs Attester af 12 September og 11 December d. A. er Ladningen af det opbragte og prisdomte Skib Jupiter, samt endeel af Ladningen af det paa Steenberg Strand indstrandede Skib die Hofnung "ved Auctionerne her i Thisted den 16 Martii 1809 og 2 April 1810 ialt udbragt til den Summa 60,967 Rd. 83 3/8 Skill. hvoraf 1/4 % til de Fattige bliver at beregne med 150 Rd. 89 Skill., som herved overleveres Thisted Byes Fattig-Kommission

(Jupiter var opbragt til Vixe Bugt af Kaperfire Elling Jacobsen og indbragte 587,894 - 82½.
(die Hofnung" indstrandede paa Steenberg Strand Natten mellem den 21 og 22 Nov. 1808, fort af Skpr. Gand? ell. Land, og indbragte den Summa 14,073 Rd. 7/8 Skill.

Möde den 11 Juni 1811. „Det blev vedtaget, at der til et Forsøg skulde kjøbes, og Casseren bemyndiget til at kjøbe 40 Faone Tørv i Nørstrup eller Sjørring, som ikke ere svovlede, for Kassens Regning, og dertil at leje Huus, hvori de kunde haves under Laas og Lukke, for deraf at kunde sælge eller uden Betaling uddele til Byens Fattige i tilstundende Efteraar og Vinter. Comisionen vilde selv bidrage og formaae nogle af Byens Indvaanere til at bidrage til at hente dem hjem."

– „Povl Grishave var død i Gaar den 10de. Til Hjelp til Lig-Kisten tilsagdes Enken, hvad en Straae-Kiste kunde koste, af Kassen at betales med Sex Rigsdal. – og da hun ønskede at erholde en Kiste af Bredder til sin Mand, lovede Comisionens Medlemmer at give hende hver een Fjel dertil."

Under Regnskabet for 1809. Ved „Brøllupper Indsamlet: „Februarii, 10de ved Niels Fogeds, 3 Mark 4 Skill., 26 Maii, Ole Berthelsens 3 Rd., 8 Junii Christen Hiertbergs, 3 Mark 10 Skill. 9 Junii Lieutnant Stokflet, 4 Rd. 3 Mark. 12 Julii Lars Mørkebyes, 4 Mark 2 Skill. 2 Nov. Lars Christian Erichsens, 1 Rd. 1 Mark. 3 Nov. Jens Peter Fuglsang, 3 Mark 6 Skill. 30 Nov. Jacob Benjaminsens, 3 Mark 12 Skill. 30 December Christian Lundbyes, 1 Rd. 1 Skill."

Afskrivt af Comisionens Skrivelse til Cancelliet af 19 Febr. 1811:

„Under 22 Marts 1808 har det høye Coll. paa vor underdanigste Forestilling af 18 Jan. forhen, naadigst tilladt at Thisted Kirke af sit Overskud til dette Distr. Fattig-Væsen aarligen maatte bidrage 100 Rd., dog kun for 3 Aar, 1807-08 og 9, ligesom den havde gjort i 1805 og 6 forhen. Vi bade underdanigst at dette Bidrag maatte vedvare fremdeeles, da Kirken kan undvære det, og Kirken (Byen?) höjligen behöver det. Hvor meget vi end havde ønsket det, har det dog været os aldeeles umueligt, hidtil at gjøre nogen Indretning til Arbeyds-Anstalt for de Fattige. Aarsagerne ere ligsaa bekjendte, som almindelige, og ligsaa beklagelige som bekjendte; Ey allene Huusleye og Ildebrendsel, men og, som Følge af Krig, Curs og Nordstrands-Handelen, alle Føde- og Klædemidler ere stegne til uhyre enorme Priser. De Fattiges Antal og Trang forøgedes aarligen de fleste Indvaaneres Evne til Bidrag formindskedes i lige Grad, og det blev stedse umueligere med Lidet at udrette noget; Ikke en Pind er at faae til Bygning og Indretning, og 1 Fyld slette Bord koste 20 Rd. Men da Kassen nu i sidstafvigte Aar ved 1/4 procent af solgt Prise-Gods og ved Gaver er tilfalden en extraordinair Indtægt af mod 2000 Rd. have vi ey ganske opgivet Haabet om at see vort Ønske opfyldt. For at gjøre det mueligt, have vi paalignet de Faa af Districtets Beboere, som havde nogen Fordeel af Tiden, 100 Rd. meere for dette Aar, end tilforn, og af samme Grund ønske vi, at Bidraget fra Kirken ej maatte savnes. Forsørgelsen for sidste Aar medtog over det bestemte 405 Rd. af den tilfældige Indtægt, ialt foruden 19 Tdr. Korn, 1200 Rd. Districtets faa sammenskydende Indvaanere bidrage ved Ligning med 734 Rd. Fra Legater haves 100 Rd. Rente af frugtbargjorte 800 Rd., og fades nu end dertil 100 Rd. fra Kirken, sees dog, at det vil holde haardt at conservere hvad Tilfældet har tilladt os at oplegge for den forønskede Hensigt, hvorfor vi af al Magt vilde bestrebe os." Thisted i Comissionen for Thisted Districts Fattig-Væsen 1811, 19 Febr. underdanigst. Carstensen. Brøndlund. Som Forstandere Resen. B. Holst Grishave.

(Afskr.)

Under 14 Juni 1811 indløb gennem Stiftamtmand Penty og Biskop Jansen Aalborg, Svar at „det Ansøgte efter de oplyste Omstændigheder ikke kan tilstaaes.

Gjengivet til Thisted Amts avis den 20 Januar 1929.

Ved Mødet den 12 Dec. 1811 hedder det bl.a.: „Kommissionen pastog sig nu at ordne Forsørgelsen for tilkommende Aar, og grundede ved at lægge Haand derpaa, da nu ogsaa Kornet, især Rug, formedelst tarvelig Afgrøde, den vedvarende Ufred samt Korn exporten og Handelen paa Norge, var steget til usædvanlig høje Priser. Rug allerede a. Td. 20 til 24 Rd., Byg 10 a. 12 Rd., og da tillige de sidste 2de Aar havde medtaget det meste af hvad Kassen ved extraordinaire Indtægter havde vundet, saa at alle Udgivterne til den bestandig stigende Forsørgelse snart maatte bestrides ene af Byen, og Pengebidraget formedelst den slette Cours og Dyrheden paa alt, intet kunne forslaae. Da det allerede faldt de Fattige vanskeligt at faae Brød, da allerede 12 a. 16 Skill. forlanges for Pundet deraf, og Udsigterne lade befrygte, at det for Efteraaret, især til Sommeren kunne blive vare, turde Commissionen ei undlade, for at sikre de Fattige Brød, at forsikre sig om et saadant Forraad af Korn, som for det første dertil ansaaes tilstrækkeligt. Den besluttede derfor at indgaae med Byggaring til det høj Kongelige Rentekammer – og var allerede dermed indgaaet – at 30 Td. Rug til Moderat Priis af 10 til 15 Rd. pr. Td. maatte overlades sig Fattigvæsenet tilgode, samt at paalægge Byens Indvaanere 60 Td. Byg i det mindste, for deraf at lade Bages 6 a. 9 Td. Korn Maanedlig, hvoraf det Brød, som maae tillægges de meest trængende i Forsørgelse, kunde tages, og hvoraf tillige kunne overlades dem, der ventedes selv at kunne fortiene noget, Brød til taalelig Priis pr. Tdr. à 8 Skill. Af den Betaling, som indkommer for hvad der sælges, venter Kommissionen at kunne betale de 30 Td. Rug, og maaske noget derover af Omkostningerne paa Brødets Bagning.

Byggot vil tabes, men dog ei ganske tabes, da Pengebidraget spares for at betale det Brød som uden Betaling tillægges de Fattige. Overalt forbeholdt Commissionen sig nøjere at gjøre rede for Anvendelsen af dette Korn, naar den ihenseende til dets Bagning har truffet Accordt med en Bager, som ej endnu er skeet."

(Ikke af skuet Enoch Carstensen. A.L.F.)

Under Forsørgelseslisten for 1812: „Iøvrigt Forsørgelsen" her nævnes den kommende Hjælp – „dog alt kun paa Vilkaar, at han inden Februarii Maaneds Udgang for Accorderet Betaling binder, og til Commissionen afleverer een som den sidste Velgjort fuld Kornmen Straaleste til Fattigvæsenets Behov."

– Det anmærkes: a. „at de i Thisted Bye, hvilke Byg er paalignet, skulle være forbundne til at afgive Kornet til Bageren, Dagen efter at Commissionens Anvisning desangaaende er dem forevist da Bageren afhenter det, samt at det bør leveres med forsvarligt Maal og hver Tønde i det ringeste af 10 Lbs Vægt. b. At de Fattige efter Commissionens Beslutning skulle sammenkaldes ved Trommeslag, at Leilighed kunne gives til at betyde dem, at ingen maatte sælge eller paa anden Maade afhænde det dem for eller uden Betaling tilstaaede Brød, under Straf af at miste det, ifald de overbeviistes om det modsatte. Af de 40 Faune Torv, Commissionen Indkiøbte for Fattigvæsenet i Afvigte Sommer skete for det første Følgende Uddeelinq til de Fattige, dels uden Betaling, dels for Betaling a. 1mesen 12 Skill. som erlægges til Casseeren ved Modtagelsen af den Anvisning dem alle derpaa gives. Commissionens Medlemmer, paa Casseeren nær, som formedelst sit forøgede Arbeide derfra forskaanes, skiftes til at besørge Udleveringen, som skal skee hver Løverdag Formiddag Kl. 10, til hvilken Tid det skal paalægges de Fattige at indfinde sig og da modtage Tørvene som de falde, store og smaae uden at vrage dem."

– Commissionen havde ønsket under denne sin Samling at kunne Etablere en Arbeidsanstalt til Fordeel for Fattigvæsenet, og skiønt den følte sin Afmagt til at gjøre noget Stort, ville den dog i det Smaae anstille et Forsøg ved at lade Indkiøbes nogle Kispund Uld, og lade samme spinde og forarbeide til Vadmel, i Tanke, at Anledning derved kunne gives til noget Større og Vigtigere."

Carstensen. B. Holst. N. Grishauge. Christen Jørgensen. Poul Agerbæk.

Samme Møde: „Forstanderen Grishauge fremlagde en Regning, sig givet under 10 Nov. d. A. af Peder Kudsk i Nors, hvorved han fordrer hos ham 1 Rd. 4 Mark for at have givet det unge Menneske, Hendrik Andersen, Søn af Tømmermand Anders Jeppesen her i Byen, Kost og Kuur i 2 1/2 Dage, efter at Drengen, som tilforn Tjente Grishauge, af denne var selv (anvist?) Peder Kudsk for at faae kureret et Svagt Been. Grishauge foreslog og bad, at denne Regning maatte udbetales af Fattigkassen. Commissionen fandt sig ikke fuldkommen pligtig til at udbetale denne Regning, og troede ikke for Byen at kunne forsvare det, da Grishauge paa egen Haand, uden Aftale med Commissionen og uden dens Bestemmelse, havde bestemt Fremgangsmaaden med Drengens Helbredelse, ligesom Commissionen heller ansaae Peder Kudsk til den Mand, til hvem hans Kuur i saa lang Tid burde være overladt, da han kun har Tilladelse til at kurere Benbrud, hvortil han har viist sig dygtig, men som ikke fandt Sted. Imidlertid da Byen vistnok har Medlidenhed med den lidende Dreng, da det ikke har været Commissionen ubekiendt, at Drengen tog Skade i sit Been, at Grishauge antog sig ham, skiønt han desuden havde megen Byrde af sin Familie, og at Drengens Fader Anders Jeppesen ingen Raad havde til at anvende noget for sin Søn, tillod Commissionen, at Fredsindstyve Rigsdaler af Kassen maatte

udbetales som Hjelp til Regningens Udbetaling. Listoes Kone anholder hos Commissionen om at erholde Huuslije for Cassens Regning: „det har hverken været hende eller Commissionen hidtil muligt at overtale nogen til at antage hende til Huuse; Commissionen vil fremdeles gjøre sig umage for hende i saa henseende, og i Tilfælde ingen anden Leilighed kan haves, forsøge at skaffe hende Tilladelse hos Stedets Byefoged, som i dette Øieblik ei var tilstede, til at overnatte i een af Arrestene som maatte staae ledige. Afskr. til Thisted Amtsavis d 13 Febr. 1929.

Møde den 25 Januar 1812. „ Efter at Commissionen havde ladet bage til Prøve 2de Bagninger a. 3 Tdr. Korn af Brød til Fattig-Væsenet hos Bager Grønlund, een hos Bager Højmark, fandt Commissionen sig beføjet til at slutte Contract med den Sidste, som var villig til at paatage sig Bagningen fra nu af til Martii Maaneds Udgang for det første, og blev denne Contract slættet paa følgende Vilkaar: 1mo Bager Højmark forbinder sig til at levere af hver Bagning, nemlig 1 Td. Rug og 2 Tdr. Byg, 32 lb. godt velbagt Brød. 2do Kornet anvises ham, 6 Tdr. paa Gangen, af Casseren, 14 Dage før det skal bruges, da Bageren selv saasnart Anvisningen falder ham i Hænde, tørrer Bygget, vasker Mandene Kornet er anvist hos, at have det i Beredskab til een af ham bestemt Dag. 3tio Bageren besørger selv Kornet afhentet, Rugen paa Amtstuen, og Bygget hvor det er anvist, ligesom han og selv tørrer Bygget. 4de Bageren udveier selv Brødet til de Fattige efter de Anvisninger som gives dem af Casseren, hvilke Anvisninger han ved Udveiningen beholder til Bevis for sig at have udveiet det bestemte Quantum, 32 lb. Disse Anvisninger giver han tilbage strax efter at hver Bagning er udleveret, til Casseren, tilligemed sin Regning paa Bager Løn og Omkostninger. 5te „ Commissionen forbinder sig til at betale Højmark som Bage-Løn for hver Bagning, eller for hver 3 Tønders Bagning, samt Kornets Tørring, 11 Rd., desuden for at hente disse 3 Td. Korn, og for at føre dem til og fra Mølle, 1 Rd. 3 Mark, ialt for hver Bagning Tolv Rigsdaler og 48 Skill. som betales ham af Casseren, naar han, som ovenmeldt vil, ved Brødanvisningernes Tilbagelevering godtgjøre at have udleveret af hver Bagning til de Fattige, de bestemte 32 lb Brød. - da han tillige godtgjøres den udlagte Consumption for hver Bagning 5 Mark 1 Skill." 6te „ Skulde saa lang Vindstille indtræffe, at Kornet ej til rette Tid kunde erholdes malet paa Byens Vejr-Mølle, da besørger Bageren det, efter foregaende Conference med Casseren, kørt til Vand-Mølle imod at Fattig Cassen godtgjør ham de derved forøgede Omkostninger. Men paa det at dette Tilfælde, saavidt muligt, kunde undgaaes maae det iagttages. Hvad ved den første nu forestaaende Bagning ej kan skee, at Kornet altid er paa Møllen 8 Dage før det afhentes bagt.

7de „ Det falder af sig selv, at intet Meel maae tages fra det malede Korn hvilket skjønt af Commissionen anseet overflødigt at anmærke, for Fuldstændighedens Skyld anmærkes." Til Stadfæstelse underskrives dette Forhandlede ej alene af Commissionen, men og jeg Højmark underskrive og ved min Underskrivt stadfæstiden indgaaede Forpligtelse." Carstensen. B. Holst. A. Griishauge. Chr. Højmark.

Møde den 19 Marts 1812. „ Det bestemtes at Casseren skulde udbetale 2 Rd. for det strax Tag til Thomas Brønd (i Torp) til den Liigkiste Commissionen havde forbunden Søren Svarter til at gjøre."

- I Anledning af at „ Lygn koster 15 Rd. pr. Læs, fik Bager Højmark et Tillæg af 2 Rd. til Bagerlønnen."

- „ En Omreisende Mechanicus? havde Tilladelse af Stedets Byefoged til at vise sine Konster, imod at hvad som faldt en Forestillings Aften, skulle tilfalde Fattigvæsenet, og bemeldte Kasseer Griishauge i Dag at have imodtaget i den Anledning 1 Rd. 2 Mk. 3 Skill."

Møde den 26 Juni 1812. „ Casseren berettede, som desuden er Commissionen bekiendt at de tvende gamle Lagener ere forbrugte, det eene til Kjeld Jepsens, det andet til Søren Svartes Jordfæstet." „ Approberedes til Udbetaling af Casseren for Kjelds Grav til Klokkeren, 2 Rd. 64 Skill."

„ Approberedes til Udbetaling 16 Mark til Klokkeren Christen Jønnerups Liig."

- „ Hr. Bager Højmark har ladet fremlægge i Commissionen et Brev af Dags Dato, hvori han forlanger sin Bagerlon forhøjet med 4 Rd. hver Bagning, indtil 19 Rd. 2 Mark, paa Grund af at Prisen paa et Læs Lyng var stegen over 10 Rd., men da Lønnen allerede engang var forhøjet fra 13 Rd. til 15 Rd., paa Grund af at Prisen paa et Læs kunde stige til 15 Rd., og han har forbundet sig til at være fornøjet med denne Betaling til Aarets Udgang, fandt Com. for Tiden ingen Aarsag til at tilstaae ham denne hans Begjæring.

- „ Bedemand Mathias Holst lod fordre 2 Rd. for at bede til Stine Kolds Liig følge, paa Grund af hendes Efterladenskabers faldt Fattigvæsenet til gode. - de tilstodes ham paa samme Grund, og kunde af Kassereren strax udbetales ham." Afskr.

- „ Casseren anmodes om: i forestaaende Marked at gjøre sig Umage for paa Cassens Regning at indkiøbe Vadmel til Trøjer, Underbrøge og Bære."

Møde den 10 Oct. 1812. „ Den 8 Aug. 3 Mark at udbetales Poul Agerholm for Trommeslag til Skygs Enkes Auction."

- „ Bedemanden her paa Stedet meldte sig i Commissionen, og forestillede om han ikke maatte betales noget for at byde til de Fattiges Liig følge. Com. tilstod ham herefter at nyde 2 Rd. for sin Ulejlighed, for enhver Fattig, hvis Efterladenskaber beløb sig til 2 Rd. over hvad Kiste, Grav og Liglinned kostede."

- „ Det anmerkes: at Forstanderen Gjbmand Bertel Holst i sidstafvigte Julii Maaned ved Døden afgik, og at Commissionens øvrige Medlemmer valgte Borgeren Christen

(Afskr.)

Møller til a
vedvarer, hv
Grund af s
paa Grund
handlinger
mye. Forstan
Skophuus o
at give sin
Chr. Krigsas
Carstens
- I det Øje
Inspecteuren
paa Forsta
kjendegive
- Det Anm
spinde, da
og de Fatti
- Til Forb
a. Al. 7 Ma
1812 den
Fattigvæsen
Prædikest
Amtstuen
Commis
nu med
Understøt
40 Rd.; og a
bragt, i a
Rug, ingen
Inspecteu
fales, indse
ning udle
30 Tdr. Rug
moderat
nen see su
Byg, paa
eller hver
Aarets Slutn
- „ Med. He
det af det
Ines Tørv,
- „ For at
deved, at
mangel
at det paa
ner af enh
halve, een
paa hans
at jo enhv
almindeli
18 lb, a. Tør
med Bag
Brød han
Carstens
Møde d
fra Rente
sen af 30
nødt til p
4 Tdr. Rug,
og desuden
Forestillin
fra Magis
den mø
vedblive
Inness
ninger Bø

Møller til at træde i hans Stød, idet mindste saalænge dette Aars Forhandlinger vedvarer, hvorfor han dog i denne Samling har været tilstede - og da nu han paa Grund af sin Alder, og de 2de andre Forstandere, Kjøbmændene Reesen og Griishaugs paa Grund af (at) have været brugte i Tvende Aar, ønskede at forskaanes fra Forhandlingerne i Fattigvæsenet, var det Comisionens Pligt i Følge Reglementet at vælge nye Forstandere for næste Aar. De nærværende Forstandere foreslog dertil Kjøbmændene Skophuus og Jahn, samt Amtsten Dahl Farve. Provsten forbeholdt sig i den Henseende at give sin Stemme indtil han desangaaende havde conferert med sin Medinspector Hr. Krigsassessor Lützhöft, som i Dag ikke havde havt Leilighed at være tilstede."

Carstensen. Lützhöft. Reesen. A. Griishaug. C. Møller.

- I det Øieblik da ovenstaaende var underskrevet indfandt Assessoren sig, og erklærede Inspecteuren sig eenig med de Herrer Forstandere i Henseende til det Valg som var gjort paa Forstandere for Byen for næste Aar, og ville Amtsprovsten ikke forsømme at tilkjendegive dem Valget, og bekjendtgjøre det i Overeensstemmelse med Reglementet.

- Det Anmærkes: „Comisionen havde seet sig nødsagt at forfalde at kjøbe Uld og lade spinde, da baade Uld og Spindelon vistes til den Priis, at ingen Fordeel kunde ventes og de Fattige desuden befandtes at være saa fae, som godvilligen dermed ville have at bestille.

- Til Forbrug for de Fattige havde Comisionen indkjøbt i Sallerup 49 1/4 Al. Blaaskjæred a. Al. 7 Mark 3 Skill." Afskrevet til Tristed Amtsstue den 26 Feb. 1929

1812 den 2 Dec. var Comisionen forsamlet, bestaaende af Inspecteuerne for Stedets Fattigvæsen og de nye valgte Forstandere, som havde antaget Valget, og hvis Valg fra Prædikestolen var bekjendtgjort, Kjøbmændene Jahn og Skophuus, samt Borger Amtsten Nicolajsen Dahl, for at ordne Forsørgelsen for næste Aar.

Comisionen gik forrige Aar med Frygt til dette sit Arbeyde, og gjør saa i Aar endnu med større Frygt, da Kornet og enhver anden Artikkel, der fordres til de Fattiges Understøttelse, er steget til uventede høje Priser, Rug a. Tønden 60 til 80 Rd., Byg 30 a. 40 Rd.; og alt i Forhold dertil. Erfarenhed lærte, at den Forsigtighed forrige Aar blev brugt, i at sikre de Fattige Brød, i at paaligne Byen Korn og forskaffe fra Magasinet Rug, ingenlunde var overflødig. I Betragtning deraf, og den høyere Trang dertil, havde Inspectionen allerede under 28 forrige Maaned igjennem Amtet, for derfra at anbefales, indsendt en Forestilling til høy Kongl. Rentekammer, hvorved sammes Velgyndning indbedes Districtets Fattigvæsen bevist for næste Aar som dette, at nemlig 30 Tdr. Rug maatte anvises fra Tristed Amtsstue og dets kongelige Magasin for moderat Betaling af 16 Rd. pr. Td. som forrige Aar. Af samme Grund vil Comisionen see sig nødsagt til for næste Aar som dette, at paaligne Byen et Bidrag i Byg, paa 60 til 70 Tdr., for derved at sættes istand til at kunne besørge enten hver eller hveranden Uges Brød bagt for de Fattige, og forbeholder Comisionen sig ved Aarets Slutning at gjøre rede for hvad i saa Henseende forbruges."

„Med Hensyn til den formodede høyere Priis paa Rug, har Comisionen bestemt, at derfor Pundet af det Brød som for Betaling overlades, skal betales 1 Mark, ligesom og Prisen for 1 Snes Tørv, i Betragtning af sammes Dyrhed, er ansat til 1 Mark."

- „For at undgaae den Standsning i Brødbagningen, som dette Aar foraarsagedes derved, at Kornet ej altid var tilrede naar det behøvedes, og for at undgaae den Brødmangel herved kunde forvoldes de Fattige, saae Comisionen sig nødsagt til at bestemme at det paaligned Kornbidrag efter nærværende Bestemmelse, skal leveres i 2de Terminer af enhver Contribuent, det halvsidst i Januari eller først i Februari, og det andet halve, een af de sidste Dage i April Maaned. Leverance skeer i Bager Højmarks Gaard paa hans Loft, i Overværelse af 2de af Comisionens Medlemmer. Skjønt vi ej paatvivle at jo enhver vil kappes om at yde de Fattige godt Korn til Brød, fastsættes dog den almindelige Bestemmelse; at det Byg som ydes, skal veie i det mindste a. Skjeppe 18 ℔, a. Tønde 9 ℔. saameget mere, som denne Vægt er lagt til Grund i Accorden med Bager Højmark, for Bestemmelsen af det Quantum Brød, eller den Vægt i Brød han har forbundet sig til pr. Tønde at tilsvare."

Carstensen. Lützhöft. Jahn. J. C. Schophuus. C. Dahl. Povl Agerbye.

Møde den 13 Marts 1813. „Comisionen havde ikke været saa heldig at erholde Resolution fra Rentekammeret, paa sin Skrivelse af 28 Marts f. A., hvorved ansøgtes om Overladelsen af 30 Tdr. Rug for Fattigvæsenet til moderat Priis; den havde derfor seet sig nødt til paa Carstens Regning at laane af Stedets Amtsforvalter (Søren Sørensen 1805-14) 4 Tdr. Rug, hvoraf med Tillæg af 8 Tdr. Byg, vare besørgede 4re Bagninger for de Fattige, og desuden 1/2 Bagning af Byg uden Rug. - Comisionen besluttede i Dag med nye Forestilling til Kammeret at fortsætte Forsøget paa at erholde det forønskede Rug fra Magasinet, om ikke just 30, saa dog 20 Tdr. til taalelig Priis, for at undgaae den nu Stedhavende høje Priis paa Rug, imellem 80 og 90 Rd., og for at kunne vedblive at skaffe de Fattige Brød, der allerede næsten var ufangeligt.

Imens dette Forsøg anstilles, besluttede Comisionen at lade bage 3 a. 4 Bagninger Brød af Byg, a. Bagningen, 3 Tdr., og var desangaaende i Dag kommet

til rette med Hr. Bager Højmark saaledes: „Han[til] svarer af hver Bagning 27 lbs[me] lagt Brød. Den ved Forandringer i Pengevæsenet forårsagede Forhøjelse, og Consumptionen, i hvis Følge, Han siden 1ste Febr. har givet og fremdeles skal give istedet for 5 Mark 1 Skill. pr. Bagning, 5 Rd. 6 Skill.. Disse godtgjøres ham af Kassen. Deels formedelst Hans forøgede Arbejde ved at behandle det bare Byg; Deels formedelst Prisens Stigen paa Lyng, er han for hver Bagning tilstaaet 24 Rd.

Skulle end Rug blive tilstaaet og til Bagningen anskaffet, skulle dog hans Bagerlön forandres fra 19 til 22 Rd. pr. Bagning, i Betragtning af Brændselets Dyrhed."

Carstensen. T. Jahn. C. Dahl. Schophüus.

Udtog paa.

Möde den 23 Sept. 1813. „I Betragtning af den Forandring Pengevæsenet er undergaaet siden Dec. f. A., da Forsörgelses-Planen blev lagt til nie, da 1 Rd. Banco Seddel vide Forordn. af 5 Jan. er nedsat til 1/6, og ved Cursen 1 Aug. nasten til 1/12, og i de daglige Betalinger imellem Mand og Mand er „sjunket" langt derunder — samt i Betragtning af den sjeldne og tilforn uhörte Priis, hvortil alt er steget, f. Ex. (1 Faun Törv 10 a. 12 Rd. D. C. — 1 Td. Rug 250 - Byg 100., et Lam 50 til 100.) og de mange extraordinaire Udgifter Cassen var forvoldet ved Betalingen for fornöv Orlogs, Mette Slagters og Pigen Frederikke Yde, foretog Commissionen sig at gjöre et Overslag over Cassens Tilstand, dens Indtegt og Udgivt, og befandtes da, at den efter de Indtegter og Udgivter som allerede vare bestemte ved dette Aars Udgang, vilde have et Deficit af over 1400 Rd. Formodningen om Deficit havde Commissionen havt allerede ved Planens Leggelse, og havde derfor forbeholdt sig at forhöje Bidragene.

At dette Deficit blev större end da formodedes, ändres Ingen over, som kjender vore Penges Værdi. For at raade Bod herpaa, besluttede Commissionen at gjöre den Bestemmelse, at det halve af de i Forsörgelses Planen bestemte Penge-Bidrage af Enhver Contribuenet, skal betales i Rigsbankpenge, Daler for Daler Navne Værdi, og saaledes af Forstanderne saavidt muligt opkræves.

Paa sine Forestillinger af 28 Nov. f. A., og 19 Marts d. A., til Rentekammeret, om at erholde 20 Td. Rug fra det Kongl. Magasin til moderat Priis, fik Commissionen ej engang noget Svar, den havde derfor været nödt til at lade bage eene Byg. De 4 Td. Rug, som Commissionen under hiin Forventning laante af Stedets Amts forvalter, maae derfor enten in natura leveres ham tilbage, eller 8 Td. „fremmest" Byg, som han i Dag har tilstaaet derfor at ville modtage. Begge Betalingsmaader vilde blive tykkende for Fattigvæsenet, dog den sidste taaleligere. Ifald den ~~nekes~~, vil Com. nödes til at paaligne Distrikterne dem, maaske i Ligningen for neste Aar; men den vil dog forinden conferere med Stedets Amtmand, om det ikke skulde ansees muligt at erholde i det mindste disse 4 Td. fra Magasinet (det kgl. Magasinhus i Strandgade.*) til den Priis hvori Rugen stod i Nov. f. A. Da Overladelsen sögtes.

Casseren havde i Følge herom anførte Beslutning, indkjöbt nogle Faune Törv for Fattig-Væsenet, hvormange, og til hvad Priis, kunde han ej bestemt opgive, da han ej havde sin Optegnelse derover, ved Haanden. 5 Læs deraf vare hentede af Borgerne uden Betaling, og 20. 4 Læs ventedes hentede paa samme Maade af andre. — Men da endeel havde vægret sig ved at opfylde Commissionens desangaaende gjorte, og efter igjentagne Anmodninger, paa Grund af, at de ej ansaae sig pligtige til at bære denne Byrde, og andre Byens Contribuanter derfor at forskaanes, (hvorved Törvene vare blevne forlenge udestaaende og risiquerede at fordærves,) bemyndigedes Casserer-en til, paa förstkommende Mandag, at lade den Deel paa Cassens Bekostning ved lejede Vogne hente, som ej af de derom atter anmodede Borgere hentedes." Thisted 1813. 23 Sept. Carstensen. Leitzkiift. F. C. Schophüus. C. Dahl. Jahn.

I denne Aars Qvartal er ingen af de Fattige döde, undtagen ex Betjent Mathias Listo, död den 2den i d. M. (Sept. 1813), efter hans Död modtog Casseren fra Hr. Toldcasserer Roder, hans sidste Qvartals Pension, med 7 Rd. 70 1/2 Skill., eller Dansk Courant 46 Rd. 2 Mark 7 Skill.

Under Forsörgelses Plan for 1814. „Forstanderne enedes om, at Amtsten Nicolajsen Dahl for Aaret 1814 bliver Casserer for Fattigvæsenet. Istedet for de afgaaede Forstandere, Poul Agerboe af Tingstrup og Amtstue Sörensen af Gaarlöft er Sognefoged Jens Jensen af Gaarlöft og Peder Thomsen af Tingstrup udnævnet for Aaret 1814. Dskr.

— Commissionen ansaae det nödvendigt ved Trommeslag at bekjendtgjöre Indvaanerne her i Thisted den Dag, paa hvilken det halve paaligne de Kornbidrag skulle leveres, som blev bestemt til den 17 Januari, Formiddag fra Kl. 9 til 1.

Da man for Tiden intet videre vidste at erindre, uden dette: „at Lekring Bekjendtgjörelse om det forhandlede, skeer efter Reglementet, fra Prædikestolen, og en Udskrift af Protocollen gives hver af Forstanderne, for at læses af hvem det begjære, slüttedes Forhandlingen med samtlige Vedkommendes Underskrift. Thisted i Commissionen for Districtets Fattigvæsen. Datum ut supra.

Carstensen. Leitzkiift. F. C. Schophüus. J. Jahn. C. Dahl.

Möde den 19 Marts 1814. „Det fortjener at anmærkes, at Poul Christian Skadhalm af Skjoldborg (i) Fox a. 8 (3) Maaneds haarde Frost, havde tilfört Commissionen et lidet Læs Skidtörv, med Begjæring, at samme maatte uddeles iblandt de mest trængende i Thisted Bye; de vare med Taknemmelighed modtagne og anvendt efter Giverens Kjærlige Hensigt. Carstensen. F. C. Schophüus. C. Dahl.

Møde den 23 Juli 1814. „Karen Tilsted mødte, og bad om Lærred til en Sæk, som blev hende tilstaaet til Michaelis, da Meget Blaalærred i Marked det ventedes at erholdes, og maatte med Hensyn saavel til hende som til flere til den Tid anskaffes."

Møde den 17 Dec. 1814. „Det anmærkes, at Hr. Kjøbmand Jahn for nogle Dage siden havde tilmeldt Comisionen, at han formedelst Forandring af Bopæl maatte ildgaae som Forstander af Comissionen, hvorfor Peder Chr. Vestrup, Pensionevet Skoleholder her i Byen, i Dag var mødt i hans Sted. I Anledning af denne Forandring, eenedes Comisionens øvrige Medlemmer om, at anmode bemeldte Ped. Chr. Westrup at indtræde i Comisionen som Forstander for næste Aar, og tillige at paatage sig de Forpligtelser og det Arbeide som hviler paa Comisionens Cassaer, hvilket Valg han med Underskrift vil bevidne at have modtaget.

Vestergaard.

– Under 5te December har Klokker Kjellesbec fremlagt en Regning paa Skolelön for nogle af Byens fattige Børn, for Aaret 1814 fra Januari til 7de Nov. paa 10 Rbd. S. V, som approberes til Udbetaling ved Lesseren. Ligeledes udbetales hans Regning indleveret under 16 Dec. paa 2 Rbd. S. V, for Christen Tilsteds Grav at kaste."

Møde d. 22 Marts 1815. „Alexander Garlieb har under 16de f. M. tilskrevet Hr. Amtmand Faye, og bedet ham anbefale sig til Comisionen, at han paa Fattigvæsenets Regn. maatte erholde nogle Fornødenheder, hvortil han meente at trænge, og som han anslaaer til intet mindre end: Lærred til 2 Skjorter, Katun til en Nattrøje med Fillehör, Overtræk til en Senge Dyne, et godt Lagen, et Par Støvle-Fødder, og nye Saaler under et Par do. – For hvilke han meener Fattigkassen kunde vorde Skadesløs ved hans dødelige Afgang." Comisionen besluttede med første at ville undersøge og optegne i Registrerings Protocol: hvad han ejer, og dernæst undersøge hvorvidt han virkelig kan ansees trængende til det forlangte, og hvad der kan og bør tilstaaes ham.

Under Regnskabet for 1810.: „Ved Brylluppet indsamlet, d. 8 Marts, Thyge Lassens 4 Rd. 3 Mark 5 Skill., Kjøbm. Hesbyes ?, 5 Rd. 2 Mark., Skomr. Steenbrygger, 3 Rd. 2 Mark 5 Skill., Søren Frandsen 4 Mark 10 Skill., Krogsgaards 5 Rd. 4 Skill." Modtaget Amtsprovst Carstensen en Gave fra L. Vinther 10 Rd., af Hans Mygind fra et Spilleselskab 14 Rd."

Udgift: „for Tag til en Ligkiste, 4 Mark., Søren Svaster for at binde en Kalmkiste 4 Rd. Til Provsten for udlag Arbeydeløn for en Kalmkiste, 6 Rd. Poul Aggerholm for Trommeslag 3 Mark.

Under Regnskabet for 1811. Ved Brylluppet indsamlet, Mai 1. Andrew Kragholm 1 Rd. 5 Mark 4 Skill. 31 Mai. Jens Christensens, 1 Rd. 1 Mark 3 Skill. 7 Sept. Jens Oxenbøl 2 Rd. 1 Mark 9 Skill. 9 Nov. Clemmen Dahlgaard, 1 Rd. 5 Mark. 30 Nov. Jens Chr. Dahlgaard, 1 Rd. 3 Mark 9 Skill. 18 Dec. Organist Bang, 10 Rd. 4 Mark 8 Skill.

Bøder ved Forlig: 28 August, Niels Chr. Dahl, 4 Rd., 29 Aug. Kjøbm. Houe for en Skippe 5 Rd. 7 Sept., af 4 Mend i Thisted som nægtede at Arbeide for en ildkommanderet Landsoldat 8 Rd.

Udgift Af Hr. Amtsprovst Carstensen imodtaget for en Kalmkiste, 6 Rd. 3 Mark. Udgift: „Christen Brixen, til ham betalt for at have bunden en Kalmkiste 3 Rd. 3 Mark." „Peder Jensen for Tag til en Kalmkiste, 2 Rd." „Thomas Frandsen for en Trave Tag til en Ligkiste, 2 Rd." „Søren Svaster for at binde en Kalmkiste, 4 Rd." „Kyllesbech, Skolelön 1 Rd. 3 Mark 8 Skill." „Christen Skjøt Ligesaa, 5 Rd. 5 Mark 12 Skill."

Under Regnskabet for 1812.: Ved Brylluppet indsamlet, 8 Jan. „Hr. Kjøbm. Houe for en Skippe 5 Rd. 15 Skill., Christen Poulsen, 2 Rd. (den 2 Mai.) 5 Mai Niels Mortensen, 1 Rd. 4 Mark., 9 Oct. Poul Ellingsig, 16 Rd. 5 Mark 8 Skill. 14 Oct., Peder Redsted, 6 Rd. 4 Mark 10 Skill., Peder Larsen, 1 Rd. 5 Mark 13 Skill., (den 7 Nov.) 20 Nov. Peder Lerbek, 8 Rd. 5 Mark 8 Skill., 11 Dec. Rasmus Mølle, 22 Rd. 2 Mark 8 Skill." Udgift: „Thomas Brond for 1 Trave Tag, 2 Rd."

Under Regnskabet for 1813. Indtægt. Faldne ved Brylluppet: „Januari 1m Amtsforvalter Sørensen 20 Rd., 5te Febr. Nicolaj Rose, 12 Rd. 4 Mark 4 Skill., 21 Marts, Lars Chr. Lundberg, 2 Rd. 5 Mark., 2de April Bjerring, 11 Rd. 8 Skill., 30te April, Niels Rytter, 4 Rd. 3 Mark 12 Skill., 12 Mai P. C. Lund, 10 Rd. 3 Mark 8 Skill. 22 Oct. Mads Agerholm, 14 Rd. 8 Skill., 28 Oct. Poul Nielsen, 12 Rd., 20 Nov. Chr. Justesen, 25 Rd. 4 Mark 12 Skill., 4 Dec. Clemen Mossing, 11 Rd. 4 Mark 4 Skill., 31 Dec. Jens Stoiholm, 11 Rd. 5 Mark 12 Skill."

Udgift: „Jens Christensen i Nørtrup for Tørv, 194 Rd. Peder Skadholm for Tørv, 88 Rd., Jacob Houe for Do. 120 Rd. Betgent Hancke-Consumtions af ovenmeldte Tørv 1 Rd."

Under Regnskabet for 1814. Indtægt. Faldne ved Brylluppet: „20 Januar, Kjøbm. Melkior 20 Rd. 1 April Thøger Jensen Lassen, 42 Rd. 8 Skill., 5 Mai O. Dinter, 44 Rd., 10 Juni Peder Hvass, 7 Rd. 3 Mark 8 Skill., 6 Aug. P. Tabring, 17 Rd. 5 Mark., 24 Sept. Math. Holst, 36 Rd., 3 Nov. M. Kold, 12 Rd., F. C. Hartges, 11 Rd. 2 Mark. 1 Skill., 10de Chr. Hinding, 9 Rd. 3 Mark 5 Skill., 2 Dec. F. C. Dollerup 28 Rd. 1 Mark 8 Skill., 7 Dec. P. M. Jensen, 16 Rd. 2 Mark. 1 Skill., 8 Dec. Chr. Vang, 42 Rd. 8 Skill., 16 Dec. Chr. Smed, 10 Rd. 2 Mark 14 Skill., 30 Dec. Johnsen, 60 Rd." Til Jens Oxenbøls Kon, betalt for Expresse til Thor, 8 Rbd."

Efter. om Ridsling og Dalleris

Møde d. 24 Juni 1815. „Efterat Amtet, efter Omstændighederne, havde kjendt for Ret, at Thisted Byes var forpligtet til at underholde Natmandskvinden Lene Diderichsens 2de ægte Børn, paa Grund af at hun har født her i Byen, saae Amtsprovsten sig nødsaget til at give ejendommelig Underretning til det yngste af disse Børn som var meget syg, efterat dets Mormoder Mette Natmands var sat i Arrest, indtil en Leylighed for dets Udsættelse kunde findes. Denne fandtes 25 Mai sidst, da Comisionen eenedes om indtil videre at udsætte dette Barn (3 uger gl.) hos Christen Poulsens Hustrie Maren Frost imod ugentlig Betaling af Sexten Rigsbankmont. S. V. I Tilfælde af Barnets Helbredelse kommende til at være, da har Comisionen Haab om mindre Betaling. Hvad det andet Barn som nu er syet, et halvt Aar gammel, angaar, da har Mosteren Inger Marie Didrichsdatter hidtil sørget for dets uden Byrde for Fattigvæsenet, og Mormoderen Mette, har mundtlig erklæret, at hun uden Hjelp vil antage sig dette Barn som til forn, naar hun først har overstaaet sin halv aarige Fængselstid, hvortil hun er dømt. Amtsprovstens Udlæg for førstnævnte Barn, 4 Rbd., godtgjøres ham af Cassen."

– „En Vendelboe af Birglum Sogn, navnlig Anders Jørkildsen, som siden 1784 har opholdt sig her i Amtet, og i de sidste 10 a. 12 Aar intet Ophold har haft her i Thisted undtagen i Vaarhusene, blev her i Byen liggende i afvigte Mai Maaned hos Christen Clemensen her i Thisted, ganske aflagt af Brændskade, hvorfaf han længe havde laboreret, og en stærk Flod i Amtet, udygtig til at kunne fortjene noget, søgte han Stedets Sognepræst om Øjeblikkelig

Understøttelse, hvilket jeg, Amtsprovsten, ikke kunde negte ham. Jeg indlod mig i Correspondence med en Broder han opgav at have i Lokken, nemlig Frederik Torkildsen, bad ham efter Anders Torkildsens Begjering, at antage sig ham og yttrede tillige min Formeening, at Børglum Sogn som Fødestedet, blev forbundet til at forsørge ham, da han ingensteds, efter sin egen Forklaring, havde haft fast Tieneste siden i Aaret 1794, men opholdt sig hist og her i Amtet en Qvart eller halv Aar paa Sted og ernæret sig om Sommeren ved Grøftekastning og om Vinteren ved Tærskning, men jeg erholdt Svar saavel fra Brodderen som Sognepræsten Hr. Albretsen, af hvilke den første erklærede at han ikke havde Evne til at opholde ham og den sidste paastod, at Børglum Sogn ikke kunne være forpligtet til at antage sig ham efter at han i 30 Aar havde forspildt sine Kræfter i Thisted Amt, og der var bleven udvielig til at ernære sig for Fremtiden. Paa Comissionens Vegne indstillede jeg til Amtet om dit ikke maatte ansees for Ret, og overensstemmende med Anordningerne, at Børglum blev forpligtet til at understøtte ham paa de Sted fundne Grunde. – Men Amtet har under 9de d. M. resolveret, at Anders Torkildsen skal understøttes af Thisted Sognedistrict saalænge han dertil er trængende, paa Grund af at han i 3 samfulde Aar, nemlig 1792, 93 og 1794 har haft fast og stadig Tieneste hos afgangne Mads Thousgaard her i Thisted, og Eftermand i Ægteskab, Hr. C. Knudtzøn, samt at han baade for og siden har som Dagleier erhvervet sit Brød uden noget Sted at have haft fast Ophold.

Da han i de 2de sidste Uger ej har meldt sig, er ham endnu intet videre foretaget."

Carstensen. Lützhøft. F. C. Schophuus. C. Dahl. Vestergaard.

Mødte den 18 Dec. 1815. 1815 den 18 Decb. forsamlede sig i Amtsprovstens Huus, Inspectionen for Fattigvæsenet, tilligemed de 2de Forstandere Christen Dahl, som nu havde havt dette Ombud i 3 Aar, og nu ønskede at udgaae af Comissionen og Peder Chr. Vestergaard, som var indtraadt i den fra Byen bortflyttede Kjølmand Johns Sted fra dette Aars Begyndelse, og hidtil var vedblevet at tage Deel i Comissionens Forhandlinger, tillige som Cassener for Fattigvæsenet, men nu maatte udgaae som beskikket til Skolelærer og Kirkesanger i Tilsted. I den tredie Forstanders Kjølmand Schophuus' Sted, der nylig er flyttet fra Byen, mødte Ingen. – For at skaffe Alexander Garber sin Kost hos Byens Indvaanere i Aarets sidste Qvartal, som han i dets første 9 Maaneder havde havt, og Comissionen, som under Samlingen af 20 Sept. blev beslattet, ved Trommeslag og Plakat paa Kirkedøren, offentligen havde opbudet hans Forsørgelse, men forgjæves, saae Comissionen sig nødt til, at indlade sig i Accordt med Mahler Bechs Enke, for en maanedlig Betaling af 25 Rbd.

– Den indgaaede Accord lyder saaledes: „Tiden er der, da Garber skal have Kost og Forpleyning paa Fattig Kassens Regning – Ingen vil privat give ham den længere – hans Værtinde, Bechs Enke, forlangte i Førstningen 1 Rbd. daglig for hans Kost og desuden 40 Rbd. for Huslye og Opvartning. – Siden hans Forpleyning ved Trommeslag og Placat paa Kirkedøren, af Comissionen blev offentlig opbudet, har ingen meldt sig. – Jeg har for sidst at overtale mange, men alt forgjæves –

Jeg har havt flere Samtaler med Bechs Enke, som ene er vant til (at) omgaaes ham og Tid efter anden nedstemt hende dertil, at hun vil give ham Huslye og Opvartning og Føde samt Seng paa et Aar imod at derfor at nyde maanedlig Betaling 25 Rbd., som gjør 300 Rbd. N. V. for Aaret. – Midt i hver Maaned skeer den maanedlige Betaling. – Og har hun tillige betinget sig at Fattigkassen maae give ham Lærred til et Par Lagener og til en Skjorte, da hun ellers ikke kan holde ham reen. Mine Herrer Medcomissairer vil de behage at sige deres Mening om denne Accords skal sluttes. – Jeg veed kun dette Raad, og i Morgen skal den i saa Fald begynde, da han ingen andensteds har Kad. – Lærredet skal anskaffes naar det til taaleleg Priis kan haves."

Til Fattigcomissionen i Thisted. Carstensen.

Heved meddeles min Stemme til Accordens Sluttning. – bekræftende. Lützhøft. Christen Dahl. – For Lene Diderichsens Jordefærd, havde Fattigkassen havt en Udgift paa 14 Rbd 5 Mark. Peder Vestergaard. – Comissionen skred nu til sin Pligt at udnævne Forstandere for næste Aar, for i Forening med dem at kunne lægge Forsørgelses Planen og vare vi alle enige i dertil at udnævne Handelsmand Peder Harkjær, Niels Christensen Kjær og Brændevins brænder Mikkel Nielsen for Thisted Bye. Forstanderne Peder Hanstrup i Tingstrup og Jens Jensen i Faarsløft vedblive endnu for næste Aar."

Carstensen. Lützhøft. C. Dahl. Peder Chr. Vestergaard.

„1815 den 21 Decemb. var Comissionen forsamlet i Thisted Præstegaard, for at ordne Fattigvæsenet for næste Aar, efter at Sognepræsten i Forstander Harkjærs Overværelse den 19 forhen havde hørt saamange af Byens Fattige, som mødte efter Varsel desangaaende fra Prædikestolen Dagen forhen. De under forrige Samling af da-værende Comission valgte Forstandere mødte i Dag for at tage Deel i Forhandlingen og havde antaget det dem tilkjendegivne Valg, dog kun under den udtrykkelige Forbeholdelse, at de ville ansøge hos Directionen, at have Ombudet kun dette Aar, paa Grund af, at ingen af dem kunde paatage sig Cassere-Arbeidet eller affatte Regnskabet. De ville paa den Grund ganske undslaaet sig for Valget, med Paastand, at kun Mænd burde vælges, der selv kunde læse og skrive og føre Regnskabet, og altsaa ei behøvede at betale for sig, eller i det mindste een Mand, som det kunde, da de derimod, om de skulle forpligtes til at vedblive Ombudet efter Reglementets Bestemmelse i 3 Aar, og een af dem i hvert Aar at være Cassere, hver for sig maatte paadrage sig en Udgift af 20 til 30 Rbd. – ja maaskee derover." Med Forudsætning af, at Comissionen havde troet disse Mænd, i det mindste Hr. Kjølmand Harkjær, at kunne læse og skrive hvad hertil behøvedes; paa nogen Hjælp mer maaskee til at skrive Regnskabet? havde Inspectionen svaret, at det var Comissionens Pligt at fordele denne Byrde saa ligeligen som muligt paa Byens Borgere, og at den, hvis kun een eller to af de valgte Forstandere havde Ulighed til at være Cassere, ei havde Magt til at paalægge nogen Forstander at være Cassere i alle de tre Aar han maatte have Ombudet saa at bestandigen nogle maatte træffes, som i bevirte Henseende maatte betale for at faa gjort, hvad de ei selv kunne gjøre, og at dette Onde, om det saa skulde kaldes, ei kunde undgaaes uden derved, at en bestandig Cassere vinnedes af Cassen, der kunde paatage sig Ind- og Udtællingen og føre Regnskabet, hvorved denne Byrde kunde blive ligeligere fordeelt, og hvorefter det blev lettere at udnævne Mænd til Forstandere, af hvilke Intet fordredes uden nøiagtig Kundskab om Indvaanernes Forfatning, retsindig Nidkjærhed for Sagen, og Upartiskhed i at bedømme saavel de Skyldiges som de Ydendes Kaar. At slig en Indretning ansøges hos Directionen, finder Inspectionen meget hensigtsmæssigt. De denne Gang valgte Forstandere, vare bleven enige om paa fælles An-

og Tilsvar at antage Skolelærer Bekh til at være Cassérer for næste Aar hvortil han havde ladet sig overtale imod Betaling af 20 Rbd. N. V, der betales ham saaledes: „5 Rbd. af hver af Forstanderne, hvortil Assessoren (Lütchift) skyder 3 Rbd. og Amtsprovsten 2 Rbd. Dog ere Forstanderne forbundne til selv hver af sit District at oppebære de Indvaanernes paalignede Bidrag og igjennem Kjøbmand Harkjers Hænder at levere ham hvad han behøver til Uddeling. En, ligesom og til Kjøbmand Harkjer leveres de øvrige Fondtagter, der tilflyde Cassen.

Comisionen skred derpaa til Forsørgelsens Planen i det Haab man stedse har gjort sig at Forsørgelsen skulde blive lettet, skiftes bestandig Tid efter Tid, Maren Kirstine Clausens 3de ugifte Børn og Alexander Garber bidrage meget til at belyde Byen og Cassen. Kornet er ikke dyrt, Bygget nedsunket i sin Pris, dyrere end Landmanden vel kan taale, men Brændsel, andre Livets Fornødenheder, og Husleien ere ei alene ikke faldne i Prisen, men snarere stegne i ubegribelig og ubillig Grad." „Af Overslaget sees, at Comisionen har sat sig beføjet til endnu at tillægge de Fattige endeel af deres Forsørgelse i Brød og Korn, deels fordi Contribuenterne da Kornet er faldet i Prisen, helst ønskede det deels fordi Brødet som bagt hos Bageren staaer i forhøjet Forhold mod Kornets Pris. 19 Bagninger a 3 Tdr. Byg ville foranstaltes, som gjør 57 Tdr. Byg. Det Pengebidrag som Comisionen seer sig nødt til at paaligne Byen, vil findes at være meget højere end forrige Aar, men derover kan ingen forundre sig, som lægger Mærke til, og hvilket Comisionen bede enhver at lægge Mærke til, de nye tilkomne Fattige der for dette Aar ere faldne Byen til Byrde, og forvolde nye Udgifter af henimod 500 Rbd. Den bestemte Pengeforsørgelse beløber sig til 1018 Rbd. 12 Skill., dertil vil komme Bagerlønnen 180 Rbd., og til extraordinaire Udgifter kan ikke gjøres mindre end 200 Rbd. For at tilvejebringe denne Sum, maae Comisionen nødes til at paaligne Byen et Pengebidrag paa 1000 Rbd., og er da ivrig om Byen for videre Pengebidrag vil kunne forskaanes." Thisted Embsarkiv den 8 August 1929

Pengebidraget maae opkræves af Forstanderne, og af Contribuenterne (erlægges) i Rigsbankpenge Navneværdi først i Januar Maaned, hvad den halve Deel angaaer; idet da det lidet Overskud dette Aar kan give, undestaaer som Restance, der først skulle indkræves; den anden halve Deel betales først i Juni Maaned. Kornbidraget ydes ligeledes i 2de Terminer, halvt midt i Januari og halvt midt i Juni, med forsvarlig sundt Korn, ei under 9 lbs Vægt pr. Tønde. Comisionen vil og allene i 8 a 10 Dage i Forvejen ved Trommeslag lade bekjendtgjøre paa hvad Dag det i een af Forstandernes Overværelse ydes paa Kr. Bager Højmarks Loft, men Forstanderne ville og tilige til samme Tid tilstille enhver Contribuent en Fortegnelse over det Bidrag i Korn enhver har at yde, at ingen skal undskylde sig ved Uvidenhed herom naar Varsel skeer, og ønskede Comisionen meget at Contribuenterne ville iagttage med Nøjagtighed denne Ordre, da Comisionen har forpligtet sig i sin Contract til saaledes at levere Kornet, at Bagningen ikke uden dette kan skee ordentligen, og da Bageren ei allene foraarsages større Møje ved uordentlig Leverance, men endog staaer i Fare for ubilligen at lide Tab, som Cassen i saa Fald maae erstatte ham, thi at han i de 3 sidste Maaneder maae modtage Korn af Aarets nye Afgrøde, naar han deraf skulle skaffe samme Vægt i Brød, som af forrige Aars Korn, det begriber enhver letteligen. Det erindres her, at Peder Kildsk i Dag har forlangt endnu 10 Rbd. for sit Tilsyn med, og Lægemidler til Anne Mølles Been, der ei endnu fuldkommen efter Brækket er helbredet, samt 5 Rbd. for at have curéret Maren Kirstine Clausen efter et Fald ned fra Loftet. Comisionen som kjender hans Arbejde med disse 2de Patienter, ville ved Samtale see at formøje ham for det Hele med 10 Rbd. skjønt han maaskee kan have fortjent dem Alle."

Carstensen. Lütchift. P. Harkjer. Niels Kjer. M. Nielsen.

Mødte den 30 Juni 1816. „Amtsforvalter Sørensen og Krigsraad Degaard (boede paa „Adelgaden") havde nu begge forladt Byen, efter at have betalt det første ½ Aars Bidrag. Sidste havde ved Skrivelse til Cassereren af 1. d. M. erklæret, at han ikke fandt sig forpligtet til at betale videre i saa Henseende, hvilket maaskee kan ansees rigtigt, da han nu slet intet igjen har i Byen. Men da Amtsforvalteren Sørensen endnu eier baade Gaard og Mark-Jorder, og deels har bortlejet disse, deels agter at sælge den derpaa staaende Afgrøde, formeenes, at han for Aarets sidste ½ del bør betale noget, om ei saa meget, hvilket nærmere vil overlægges og bestemmes næste Gang naaer Krigs-Assessor Lütchift som i Dag har meldt Forfald, kan være tilstede."

Bestad

Under Regnskabet for 1815. „Foldne ved Brylleipper. 3 Maj N. C. Bangs, 6 Maj. J. P. Bødsted. 21 Maj, Ole Veje. 2 Juli, Briand. 28 Oct. Peder Oxenbøl. 6 Nov. Chr. Post. 21 Nov. Jens Hedegaard. 30 Dec. Jørgen Vibl. "Ole Kiil?"

„Anno 1816 den 18 October var Comisionen forsamlet paa Raadstuen, for at afhandle et og andet Fattigvæsenet vedkommende for Aarets sidste Qvartal. Forrige Qvartales Løb var Forstanderen Niels Kjer ved Døden afgaaet, gvalt under et Læs Salt og i hans Sted mødte i Dag i samme Qvalitet Niels Wig her af Thisted, dertil udnævnt ved eenstemmigt Valg af Comisionens øvrige Medlemmer, under 11 d. M."

– Inspectionen fandt det nødvendigt at minde Forstanderne, Kjøbmand Harkjer og Michel Nielsen om, at de, hvis de ønskede at fritages for næste Aar for Bidrag til at lønne en Kassérer, eller maaskee ganske at entlediges Embedet som Forstandere, med allerførste maatte indkomme med Forestilling desangaaende til Directionen, som til Inspectionen kunne leveres, for at nyde Paategning i Overensstemmelse med det forhen anførte."

– Af de Tov afsidde Forstander Niels Kjer havde paataget sig med Comisionens Samtykke at anskaffe, være indkommen kun 2de Læs; som vare indsatte i det af Skolecomisionen til saadant Brug overladte Rum i Didrichsens Gaard, for hvilket af Fattigkassen i denne Vinter skal betales 6 Rbd. N. V.; vi have nogen Frygt for at ingen flere Tov af de af Forstander Kjer bestilte, indkomme, i saafald besluttede Comisionen, om Leilighed gaves, at kjøbe nogle paa Torvet, eller at forsøge andensteds at anholde dem, og i Tilfælde Mangelen ikke paa nogen af disse Maader kunne afhjelpes, maatte Comisionen se sig nødt til at give Bidrag herfor i Penge.

– Da Fattighuset i Tingstrups u saa forfaldet, at de Fattige ikke deri kunne have Lov i Vinter; blev Forstanderen Niels Wig bemyndiget til med Tømmermand Anders Sørensen af Tilsted, at udsøge det til Husets Reparation nødvendigste Tømmer, som sidste i Samtale med

Amtsprovsten havde anslaaet til 9 Mk, samt 2de smaae gamle, dog brugelige Vinduer, og maatte
bemeldte Anders Sørensen antages til at fuldføre Reparationen, og med en Mand i Tinghuus maa
afkorderes om Klining og Tækning." Carstensen. Lutzhöft.

Anno 1816 den 30 Decbr. var Comisionen forsamlet i Thisted Præstegaard, dels for at aftale og anfø-
re hvad som endnu for dette Aar maatte ansees nødvendigt, dels for at lægge Forsørgelses Planen
for næste Aar, efterat Amtsprovsten i Forgaars i Overværelse af Forstanderen Michel Nielsen havde
holdt Districtets Fattige, vaarlede forrid ved Trommeslag. Fattighuset i Tinghuus er repareret, og
har forvoldt Cassen følgende Udgifter: „til Henrich Jensen for et Fiirtree Fjel og Tom til Tømme-
mand Anders Sørensen, Arbeydsløn for et Vindue betalt Kiøbmand Søeborg Mads Pedersen for at
omlegge det ene af Vinduerne i nyt Leye etc. til Peder Hanstrup udlagt til Tagdækning og Klining,
ialt 29 Rbd. 1 Mark." „I Følge Øvrighedens Tilladelse for Mekanikus Seyffert, er indkommen til Fat-
tigvæsenet 6 Rbd. 5 Mark N. V.

Forstanderne Kiøbmand Harkjer og Mikel Nielsen indgik sidste October Maaned med en Forestil-
ling til Directionen, om at fritages fra Forstanderiet paa Grund af, at ingen af dem var istand
til at paatage sig de Forretninger der paalegges Comisionens Casserer, og at de fandt det ubilligt
at betale for sig, hvorhos de foreslage tillige, at en Casserer herefter maatte lønnes af Cassen, da en-
hver god Mand kunne være Forstander, men Resolutionen faldt under 23 November, (og) skjønt Re-
solutionen indeholder dette, at disse Mænd ikke kunne forskaanes for at bære denne Byrde
med andre deres Medborgere, og at det blev Pligt for dem, hvis de ikke selv kunne paatage sig Regn-
skabs-Væsenet, paa egen Bekostning at betalen en anden for at gjøre det, blev dog Comissionens
nærværende Medlemmer enige om at lade dette skee for næste Aar, som i Aar. Den constituere-
de Skolelærer Bech, lejede Comisionen fremdeles i næste Aar paa Forstandernes An- og Tilsvar at
paatage sig de Forretninger som til komme Comisionens Casserer, imod at nyde af hver af de 3de
Forstandere 5 Rbd., og ligesaa af hver af Inspecteurene, ialt 25 Rigsbankdaler. Inspecteurerne
gjorde dette Tilskud paa Grund af, at de indsaae Billigheden i at en Borger, der formedelst
sin skrive og regne Ukyndighed ey kan befatte sig med Regnskabsvæsenet, burde forskaa-
nes for Penge Udgivt i saa Henseende, naar han vælges som Forstander og som saadan desuden
skal give Bidrag til Fattigvæsenet."

Carstensen. P. Harkier. Lützhöft. Michel Nielsen. Niels Vig.

„Directionens Resolution paa Forstanderne P. Harkjer og Michel Nielsens Ansøgning om, at
fritages for at betale en Kasserer for dem, og at være Forstandere:

„Fattigforstanderne her i Byen, Kiøbmand Peder Harkjer og Mikkel Nielsen have ved Skri-
velse af 22 Oct. sidstl. ansøgt om at entlediges fra at være Forstandere, efterat de nu i et Aar
have fungerede i denne Bestilling, og formedelst Ukyndighed i Skrive og Regnekunsten ikke
finde sig skikkede til at vedblive Forstanderiet, især formedelst Ukyndighed i Regnskabs væs-
net, som de ikke forstaar at føre, hvilket har foranlediget, at de i det løbende Aar have været
nødsagede til at lønne en Regnskabsfører. I anledning heraf ønsker Directionen ikke at
tilkjendegive Deres Forsvarsdighed og Fattigvæsenets øvrige Foresatte i Thisted, at da Fattigforstan-
deriet er en Byrde, hvorfra ingen af Byens agtbare Mænd kunne undrage sig, og det af Comisionens
Forklaring er oplyst, at 16 af Byens ældste Borgere allerede have fungerede som Fattigforstandere, og
personligen bestridt de Byrder som Fattigvæsenet har udfordret, saa formeene vi, at de nærværen-
de Fattigforstandere, Supplicanterne Peder Harkjer og Mikkel Nielsen ikke kunne undslaae sig for
at dele Byrden med deres øvrige Medborgere; thi lad det og være: at de ikke besidde den fornød-
ne Kundskab i Regnskabsvæsenet, saa ville de dog blive pligtige i de 2 følgende Aar, ligesom i
det indeværende skeet er, at lade samme bestyre ved en kyndig Mand for deres Regning, da det sy-
nes ubilligt, ved nye Omgang at vælte Byrden paa de Borgere, der allerede have forestaaet denne
Bestilling, uden samme maatte anses uundgaaeligt nødvendigt. Da det i øvrigt er bekjendt, at
Kiøbmand Harkjer personlig bestyrer sine egne Anliggender, saa kunne den medfølgende Doctor-
Attest ikke komme i Betragtning til at entledige ham fra en Bestilling, der forsaavidt den for-
skaffer ham Legemsbevægelse, maa være ham mere gavnlig end skadelig."

Directionen for Thisted Byes Fattigvæsen den 23 Nov. 1816. Faye. R. Jansen. (Biskoppen.)

Revisor Gleerups Anmærkning paa Regnskabet for 1812: bla. a.: „Efter Qvittering No 29, er til
Bedemand Holst i Thisted betalt 2 Rd. for at bede til og opvarte ved et fattig Liigs Begravelse,
hvorvidt denne Udgivt er passende og maae passere, indstilles." (efter. 27/12 1944 til Provst.)

Comisionens Besvarelse: „Bedemanden faaer i Almindelighed Intet for at byde til de fat-
tiges Begravelser, men har, hvor Kassen vandt Noget ved den Fattiges Død, opfyldte Comisio-
nen hans Beggæring, og tilstod ham de anførte 2 Rd., som haabes at passere til Udgivt,
og det indstilles, om ikke det samme i et hvert lignende Tilfælde bør finde Sted, da enhver
bør have noget for sit og han som fattig Mand, har ofte Ulegelighed, faaer slet Intet."

Nibe den 28 Julii Anno 1817. „Kassereren bevidnede ved fremlagt Designation, at han har
de modtaget for et Benefice Skuespil af det Steinerske Selskab, givet den 2den forrige Maa-
ned, efter Fradrag af 4 Rbd. 4 Mark til Liys, 33 Rbd. 2 Mark N. V., som saaledes blive at føre
til Indtægt for Fattigvæsenet i dette Aars Regnskab."

Anno 1817 den 29 Decbr. var Comisionen forsamlet, efter foregaaende Tilsvarsel paa
Provstekontoret, formenmeligen for at ordne Fattigvæsenet for tilkommende Aar.

Comisionen anseer det nødvendigt at vedblive at besørge de Fattiges Brød for
dette Aar; thi vel er Kornet for nærværende Tid faldet noget i Prisen, men det befrygtes
at ville stige naar den Tid er forbi, da Landboerne af Mangel paa Contanter er tvungne
til at sælge; og da næsten hver Mand i Landet har været nødt til at bruge af det nye Korn,
før det vel kom i Huus; desuden maatte Comisionen under nærværende almindelige trykk-
ende Pengemangel, anse det lettere for Districtet at udrede endeel i Korn, end alt i Pen-
ge, med hvilke desuden en Deel af de Fattige, som slette Huusholdere, ey er saa vel tjent."

Comisionen indseer med Bekymring, at Fattigforsørgelsen bliver Districtet tung, og har
nøje eftertænkt om den paa nogen Maade kunne lettes; men Aarsagen hvorfor det ej er mue-
ligt, er dels den, at Huusleyen er for dyr, og ey endnu nedsattes, skjønt Corsøen har bedret
sig fra forrige aar til nu fra 7 Rbd. pr. Specie, til 25 Mark(e), dels at de Fattiges Tal stedse

stiger, forn
skadende
Anordnin
Lösagtigh
som anden
— Efter
paa dets
hver Byes
Tour også
for sig, hv
standeren
maatte lø
til Fattige
Forretnin
Forestilling
lingen ej
standere
vere, og til
Aaringsv
det de ej
consistemm
blive und
bevisning
har kunn
blive paa
ham som
29 Sept. d
tet, at hu
faae en l
ring deron
enkunde
Klein Sog
i 12 havt
desyge hos
med hen
saluerie o

Imidl
at skaffe
ved et for

I Bet
sagt til
for hvilk

Unde
at forme
som Fol
det. Ber

Car

„Anno
Tilvarsel
at til fore
til Comis
nyeste P
hans nye
maae at
d. Mennes
tagelse ku
kunne
og han se
vejelse, da
ham for i
Qvartal s

Jens
i Somm
lagte Und
alle sine
ve Bage,
den medb
og selv ku

Aar 1818
kjendtgjø
der kunne
de hidtil
te, ønskede

Afskrevet til Thisted Amtstidende den 26 Sept. 1929.

stiger, fornemmeligen som Følge af at en Deel af Byens Indvaanere søge en skikkelig og Byen skadende Vinding i at indtage Fattige andensteds fra kommende Mennesker som, saasnart Anordningerne hjemle dem det, søge Understøttelse, og endeligen, at den overhaandtagende Losagtighed som befriet fra al borgerlig Straf, kaster saa mange uægte Børn paa Byen som andensteds."

— Efterat Forstanderne Peder Harkjer og Michel Nielsen havde erholdt Directionens Resolution paa deres Forestilling til höjsamme af 22 October, hvorved det blev vraget at være Pligt for enhver Byens god Mand, som udnævnedes til Forstander i Fattigvæsenet, at paatage sig i sin Tour ogsaa de Forretninger som henhöre til Inkassationen og Regnskabsførelsen, og at betale for sig, hvis han ikke selv forstod at gjöre det — indgik bemeldte Forstanderne i Selskab med Forstanderen Niels High til det Höj kongl. Danske Cancelli med en Forestilling om, at en Kasserer maatte lönnes paa Kassens Regning, og saaledes de Mend forskaanes for fordobblede Udgifter til Fattigvæsenet, som ikke selv besadde Skrive- og Regnefærdighed nok til at udföre Kassererforretningerne. Inspectionen fandt sig forpligtet til ved sin Erklæring af 5te August, at give Forestillingen, og de for samme anförte Grunde, Bifald, men foreslog tillige, at det, hvis Forestillingen ej bifaldtes af det höje Collegium, maatte være Commissionen tilladt, i Valget af Forstanderne at forbigaae saadanne Mend hvelfter der ej besidde Dygtighed til at være Kasserere, og til at före Regnskabet, da de ansaae det ubilligt, at de foruden Tidsspilde fra deres Næringsvejes Forbrydelse (og paaligned Bidrag) endnu skulle have Udgivt for at lade forrette det de ej selv forstode. Under 28 Oct.br behagede det det Höj Kongl. Danske Cancell. at Resolvere i Overensstemmelse med Directionens Erklæring af 29 Sept. f. A. I følge höjbemeldte Resolution vedblive undertegnede Forstanderne dette Embud endnu i næste Aar, hvorimod Inspectionen sin Overbevisning troe, vedbliver at lide med dem det Tab de have lidt og lide derved, at ingen af dem har kundet paatage sig Forretningerne som Kasserer og Regnskabsförer; Skolelærer Bech vedblive paa Forstandernes Ansvar at være Kasserer, imod at Inspecteurerne og Forstanderne betale ham som dette Aar hver 6 Rbd. i Alt 25 Rbd. N. C." Til Slutningen anföres følgende: under 29 Sept. d. A. indgav Mette Marie Josephs Datter, i af Matmands-Familien, en Begjæring til Amtet, at hun maatte forhjælpes til en liden Plads hvorpaa hun kunde bygge sig et Fag Huus eller faae en liden Huuslejlighed for Betaling; under samme Dato skede Amtet Commissionens Erklæring derover, som under 8 Oct.br derpaa udförligen blev givet, og gik derhen, at Commissionen ingenlunde ansaae Byen pligtig til at skaffe hende Huus, da Amtet engang tilforn havde bygt Klim Sogne District Pligtig til at antage sig hende, og da hun end ikke i et Aar, meget mindre i 12 havt stadig Ophold i Districtet, men kun periodisk Ophold nu og da, naar skiden Vinddesyge hos Byens slætteste Indvaanere havde aabnet Huus og Arme for hende for at dele med hende det Forraad, hun og hendes lidelige Døttre ved deres Omflakken, betlende Overalverie og flere lastværdige Maader, understöttede ved Pöbelens Overtroe havde samlet.

Imidlertid behagede det dog Amtet under 12 dennes at dömme dette District pligtigt til at skaffe hende Huus, anförende som Grund, at det saavel ved Commissionens Erklæring, som ved et foranstaltet Forhör var bevidst, at hun brugte havt stadig Ophold her i 12 Aar.

I Betragtning her af, og Qvindens ömfödelige Forlegenhed, har Commissionen seet sig nödsaget til at anvise hende Huusleje, erholdt hos Jens Broskjer, indtil 1ste Mai næste Aar, for 20 Rbd., for hvilke den har mest at give hem Sikkerhed, men dog paalagt Qvinden selv at betale.

Under Dags Dato har Commissionen atter indgivet en Forestilling til Amtet, for om muligt at formindske Byrden for Districtet af denne slette Familie, der ej ganske kan undgaaes som Følge af den lastværdige Medhold den fra flere Sider i de senere Aar her i Byen, har erhvervet. Bemeldte Forestilling lyder som følger. Fol. (Mangler A. C. A.)

Carstensen. Lütgshöft. P. Harkjer. M. Nielsen. Niels High.

„Anno 18/8 den 8de April var Commissionen forsamlet i Thisted Præstegaard efter foregaaende Tilvarsel fra Prædikestolen, for at undersöge, om noget Fattigvæsenet angaaende fandtes at tilföre Protocollen. Under 21 Janv. sidst. har Consumptions Betient Biering indleveret til Commissionen en Forestilling, hvorved han beder Den at antage sig til Forsörgelse hans yngste Barn, et Pigebarn 3/4 Aar gammelt, paa Grund af at hans Omstændigheder ere ved hans nyeligen bortdöde Kones langvarige Svaghed i den Grad svækkede, at han ikke formaaer at underholde sig selv bemeldte Barn, til hvis Opvartning han nödvendig maa leje et Menneske, og sit andet Barn, en Dreng, 3 3/4 Aar gammelt — Han beder om Barnets Antagelse kun for en Tid, og har det Haab, at hans Kaar igjen saaledes skulle bedres, at han kunne spare Byen for Byrde deraf, skjönt hans faste daglige Indtægt er kun 30 Skill. N. C., og han selv maa betale sin Huusleje. Efterat Commissionen havde taget hans Begjæring i Overvejelse, da hans Forfatning var i höj Grad trængende, fandt den sig nödsaget til at tillægge ham for indeværende Aar en Hjelp for sit fjerde Barn, af 7½ Rbd. Qvartalitet, hvoraf den første Qvartal som forfalden, kan udbetales ham."

„Jens Andersen Harckjers Hiustrue, Ane Barbara, blev det i Dag i Commissionen betydet, at hun i Sommer, og hvis Omstændighederne ej forandre sig, for næste Vinter beholder den sig tillagte Understöttelse, kun under den udtrykkelige Betingelse, at hun ufravigt daglegen lader alle sine Børn söge Skolen de for dem bestemte Timer; Klasselæreren anmodedes at tilkjendegive Bager Hörjmark, at han ikke udlevere til denne Familie mere end ret to Brød med mindre den medbringer Attest fra Skolelæreren, for ovenmeldte Betingelsers Opfyldelse, ligesom han og selv kun under lige Vilkaar udbetaler den det övrige Tillagte."

Aar 18/8 den 24de October var Commissionen, efter foregaaende Tilvarsel fra Prædikestolen og Bekjendtgjörelse ved Trommeslag, forsamlet paa Byens Raadstue, deels for at ordne og aftale hvad der kunne vedkomme Fattigvæsenet for næste Qvartal, og deels for at vælge nye Forstandere, da de hidtil værende Forstandere, Kjöbmand P. Harkjer, Michel Nielsen og Niels High, som vare meddelte, ønskede sig i saadan Qvalitet entledigede, da de nu ved dette Aars Udgang have fungeret

Afskrivet til Thisted den 26 Sept. 1929.

i saadant Kald i 3 Aar. Til Forstandere for næste Aar og fremdeles blev valgt Kjøbmand Lars Andreas Grønlund, Skræddermester Høiger og Borger Poul Nielsen. (L. A. Grønlund udnævntes til Kasserer.)
Carstensen. Leitzhift. P. Harkjer. Niels Wigh. Michel Nielsen.

Mødt den 23 Dec. 1819. „Da hverken Forstanderne Skræddr Høiger eller Poul Nielsen ere i Stand til at paatage sig Arbeidet som Kasserer i Fattig-Væsenet, og det ei kan paalegges Kjøbmand Grønlund at være Kasserer 2de Aar, saae Commissionen sig nødsaget til at vælge en anden Casserer da Grønlund, der havde Ombuddet kun 1 aar, til en anden Tid kunde i 2 Aar, om behøves, tjene Fattig-Væsenet som Forstander og blev Commissionen eenig om til Casserer at vælge Hr. Lauritz Rømer Gram, hvilket Valg Amtsprovsten endnu i Dag vilde tilmelde ham, at han i næste Samling kunde tage Deel i Forhandlingerne for næste Aar.

1819, 29 Decbr. var Commissions Samling hvor L. R. Gram i Dag tiltraadte som Casserer i tilstundende Aar i overensstemmelse med det ham Bekiendtgjorte og under forrige Session passerede Valg. Forstander Poul Nielsen var af Sygdom forhindret fra at møde, men havde overladt Forstanderen Skræddr Høiger sin Stemme for hvad som her forhandledes.

Commissionen havde Anledning til at være Misfornøjet dermed, at Skolelærer Bech ei endnu havde aflagt Regnskab paa sine Mandatariers Vegne for de 3de Aar 1816, 17 og 18, ihvilke han havde paataget sig Arbeidet som Casserer ved Fattigvæsenet og ville Commissionen ei tilstede ved Directionens approbation at Bemyndiges til at paalegge ham inden næste Febr. Maaneds udgang til Commissionen at aflegge disse skyldige Regnskaber, samt at dictere ham en Mulct af 3 Rbd. Sølv for hver Maaned han dermed over den Tid bliver indsiddende.

At Kjøbmand L. A. Grønlund strax aflegger Regnskab for sit Aar 1819, er ham bekiendt og at det skeer om en følge Tid, vil Commissionen forvente. For at berolige sine Medcommissairer, forklarede Amtsprovsten, at han vilde holde Kassen Skadesløs for alt hvad Skolelærer Bech og hans Mandatairer maatte befindes at være Cassen skyldig, dog med forbeholdenhed af sin Ret til at søge Erstatning i afg. Ped. Harkiers Boe, for det samme maaske maatte findes at være skyldig."
Carstensen. Leitzhift. Gram. Høiger. Poul Nielsen.

„Anno 1820 den 17 April var Commissionen forsamlet efter Foregaaende Beslut Vasel og blev da foretaget som følger: „Mødt i sidste Samv. saae Commissionen sig nødsaget til at tillegge Christiane Fuglsang for sig og Børn, Qvartalitet 1 Td. Byg, eftersom Peder Frisergaard, Børnenes Fader, formedelst sin forargelige Samleiet med hende, var dømt til at rømme Byen. Men da han siden har indladt sig i Ægteskab med hende, fandt Commissionen sig ikke bøjet til at give ham, som dueligt Haandværksmand, understøttelse. Dog for ei at afbryde Huusleyen paa engang, tilsiges det, at Casseren anskaffer for Cassens Regning 4 Skpr. Byg, at leveres dem i næste Høst, som meenes anskaffet for 9 Mark og føres til Udgift."
„Natmands Familien har forlangt Understøttelse til Huusleie, og Commissionen har seet sig nødsaget til at bevæge Salve Dahl for deres Huusleie i Vinter 9 Rbd. (under Mødt 29 Dec. 1819)
Johanne Ostrild forlangte nedsættelse i sit Fattig-Bidrag. Commissionen fandt ingen Grund til at agte derpaa." (Hun skulde betale i Fattigbidrag 4 Mark.)

Mødt den 5 Jan. 1821. „Da det ikke kunde paalegges Casserer Gram at vedblive Forretningerne som Kasserer ogsaa for næste Aar, og hans Medcommissairer dog ønskede at han vilde vedblive det, har han dertil ladet sig overtale, dersom en liden Kiendelse af 10 Rbd. derfor kunde tilstaaes ham for disse Bestræbelse, har Commissionen seet sig berettiget til at tage paa den udvalgte Peiger Larsen, hvem Com. i modsat Fald havde udnævnet til Kasserer, har erklæret sig villig til at betale 4 Rbd. Sedler for at forskaanes for denne Byrde.
De øvrige 6 Rbd. Sedler bliver at beregne Fattigcassen til Udgift, i Haab om at Directionen i saa Fald kunde lade Udgiften passere, paa Grund af den Vanskelighed det medfører i en Bye som denne, foruden deegentlige Embedsmænd, til denne Forretning ved Aarlig Omskiftning, at faae Mænd der have Dueelighed dertil, og hvilke Kassen kand betroes, skulle imod Forventning negte Udgiften sit Samtykke, bestrides den ved lige deeling af Commissionens øvrige Medlemme."
– „Commissionen vil gjøre et Forsøg paa at give de Fattige Byg for det Brød de tilforhandle paa et Byggets i noget større Qvantitet til Gjengjeld eller Opreisning for den Consumptions og Bage Løn, de i saa Fald selv maae betale. Grunden til Forsøget er, at det i et Aar som dette falder Contribuenterne lettere at yde Byggets, der staaer i lav Priis, end at yde Penge, hvorpaa er overalt ulykkelig stor Mangel – dernest at over 60 Rbd. spares ved at undgaae at lade bage. Om Forsøget lykkes vil Tiden lære, at Contribuenterne vilde give godt Byg, som i Aarslobet skal leveres til 10 lod Vegt pr. Tønde, vil meget bidrage dertil. Vel have de Fattige, som ere hørte desangaaende, givet Samtykke til Forandringen, men Commissionen befrygter, at de Fattige stole paa, at det ei vil blive dem vanskeligt under de slette Korn-Priser, at tigge Brødet, og skulde det findes at Forandringen giver Anledning til Betleriets Forøgelse, kan den ei vedfaldes. Først i hvert Qvartal skal ¼ af Byggets gives de Fattige, altsaa skal og Byggets leveres af Byen til Com. først i hvert Qvartal. Com. haaber at Raadstue-Loftet overlades til dets Henlæggelse, og Dagen derpaa til Udleveringen. Naar det ikke har den bestemte Vegt, bliver det casseret, da de Fattige ei kan bydes til Brød andet end meelrigt Korn. Skjønt Pengeforsørgelsen er beregnet til 520 Rbd. 56 Skill., og vitterlig i aarslobet til Fladings-Hielp, Linned og uforudsette Leiligheder vil fordre end nu 200 Rbd., er Commissionen dog saa lykkelig at kunne nedsætte Penge-Bidraget for Byen fra 500 til 300 Rbd., da hvad som maatte fattes vil blive tilskudt af den Beholdning, Kassen kan vente fra Peder Harckjers og Bechs Regnskabsaar, hvoraf ei een Skilling tabes, og hvorfor her i Protocollen vil blive gjort fuldkommen Rede, naar Regnskaberne hjemkomme fra Stifts-Revisoren, til hvem de ere nedsendte, og blive Protocollen til foiede."
1821 den 23 April var Commissionen forsamlet paa Raadstuen. Det anmærkes, at Kattemagermester Friderich Birchenbusk Høiger i Dag var Tilgaaet Commissionens Forhandlinger, ud-

Afskrevet til Christiansø Amts Tidende d. 12 November 1929.

nævnt til Forstander i Districtets Fattigvæsen, i sin i sidst afvigte Febr. M. afdøde Fader, Skredder Christian Højers Sted.

× – „Salve Christensen har opsagt Lejen for Natmands-Familien til næste 1 Nov. – saa at Commissionen ventelig kommer til at sørge for anden Leylighed til dem."

– Det anmældes, at i sidst afvigte Qvartal er bortdøde Anna Möller, f: hvis Senge- og Gangklæder vare saa usle Pjalter, at de ej kunde falbydes paa Auction, men blev strax kastede paa Møddingen. En liden Kiste fandtes, den blev solgt: f: Og Maren Thorstet, der fandtes død i Fjorddingen: f: Stod sig kun det hvor for hendes Linnet kunde forskaffes. f

Commissionen eenedes om at vælge Kjøbmand Poul Resen til Cassser for næste Aar, og Gjørder Anders Fuglsang til Forstander."

Carstensen. Lützhöft. P. Resen. Höjer. A. Fuglsang. J. Jensen. Peder Kanstrup. P. Christensen (Degnefoged i Tingstrup)

Mødt den 12 Januar 1823. „Betalt efter Regning for Fattig Væsenet i Kjøbenhavn for Gravsmed Thisteds Kiste og Begravelse, da han paa en Reise did var blevet syg og døde der, Otte Rbd. 38 Skill. N. V."

– „Til Rbmd. Grishave betalt Thé og Sukker, tilstaaet de Syge i Sommer til Lædskelse 1 Rbd 8 Sk.

– „Under 20 April 1822 meldte Amtet til Fattig Commissionen, at Bonden Christen Hoede, af gen. Toldkammeret var tildømt at betale til Byens Fattig Væsen en Mulkt af 20 Rbd. Sølv, men Amtet har senere indberettet, at denne Mulkt ej indkom, saasom Skyldneren deri ej kunde betale Summen, havde afsonet den ved Fængsel."

– Efterat Kjøbmand Poul Resen nu i Aaret 1822 har været Cassser i Fattig Væsenet, som dertil udnævnet, kunde han ikke tvinges til at vedblive det følgende Aar, men Commissionen bad ham at han vilde vise den Forleylighed den vilde paa skjønnes, og hvorved han desuden fralejer sig den Forpligtelse, ved første Vacance i næste Aar at udnævnes som Forstander.

Commissionens øvrige Medlemmer udbad sig herpaa hans Svar. Da han ej var dertil at overtale, blev ved de fleste Stemmer dertil udnævnet Kjøbmand Mads Møller, hvem Amtsprovsten i Morgen tidlig vil ved Skrivelse tilmelde dette paa ham faldne Valg."

Carstensen. Resen. Höjer. A. Fuglsang.

Under Forsørgelsesplanen for 1823 hedder det: „At denne Forsørgelses Plan er lagt, vil næste Søndag fra Thisted Prædikestoel blive bekjendtgjort. Forstanderne forskaffe sig hver en Afskrift deraf, som kan ligge hos dem til Efterseyn af Enhver i Districtet, som det forlanger. Cassseren besørger 2 Exemplaer afskrevne hos Skolelærerne Bech og Pedersen, hvoraf det ene Exemplar leveres Sognepræsten, det andet Bjefogeden.

Carstensen. Lützhöft. M. Möller. Höjer. A. Fuglsang.

Under Regnskabet for 1816: Bryllupper. „19 Januarii A. Steentoft. 26 Febr. J. Geertsen. 10 April N. Riis. 14 April Jørgen Mahler. 9 Maii P. Steentoft. 10 April H. Jepsen. 2 Augustt P. Møeberg. 3 Oct. Mentzen. 11 Oct. C. Kjær. 1 Nov. J. Jannerup. 1 Nov. P. Hvejselum. 23 Nov. N. C. Kjær. 25 Nov. P. Graasgaard. 26 Dec. M. Aarup."

Bøder: „H. Laursen for slet Opførsel mod Betient Hancke 5 Rbd. Bertel Frank for sin Sons Opførsel, 1 Rbd. 24 Skill. N. C. Kjær for sin egen, 1 Rbd. 84 Skill. Hr. Justitsraad Ridder Langeland sendt fra en nasvis Krabat, 48 Skill. Hr. Told Kassers Ride sendt fra en confisk. Brændevins Hat, 16 Rbd. 29½ Skill.

Inspectionens Anmærkninger til Regnskabet for 1816.: „Da Bedemand Møller. Holst til den Tid stedse havde været ordentlig i (at) afgive til mig Amtsprovsten hvad han modtog til de Fattige, ansaae jeg det uskyldigt, at han udebleo med de til Rest anførte 25 Rbd. 8 Skill. Men da jeg ved Aarets Slutning krævede Rigtighed af ham, fremlagde han sin Optegnelse, hvormod ej mindste Tvivl hædes, men beklagede tillige, at han havde brugt Pengene, og ikke, som han dog havde troet, nu kunde betale dem, og da disse 25 Rbd. Sedler nu i virkelig Værdie ej udgjør ⅓ Del deraf, da han idelig har havt Forretninger ved Almisselemmenes Fordeling, der intet efterlade sig, uden Betaling, og da hans Fortjeneste som Bedemand er saare ringe, og han er en meget fattig Mand, – grunde hvorpaa han har ventet Skaansel – indstilles allerærbødigst, at denne Gjeld eftergives ham, og at Restancen saaledes bortfalder. (Afskr.)

Under Regnskabet for 1817. Fattigkassens Indtægt ved Bryllupper: „17 April, Kalum Villaco, Thaarup. 28 Maii, Anders Pedersen. 13 Julii, Peder Bødker. 3 Nov. And. Jørgensen. 3 Nov. N. Tvehøj."

× – Ved Forlig og Bøder: „Augustt 23. Matros H. Johansen efter ved følgende Assessor Lützhöfts Jesignation, hvis Indhold er følgende: „Matros Henrick Johansen har erlagt en Mulct af 1 Rbd. N. V. til Thisted Byes Fattige for at have brugt overvirige Udtryk mod Peder Sørensen, Mads Mortensen og Niels Christensen af Flade.

– Joden Aron Gjunst, Borger i Holstebroe, som den 18 f. M. tillod sig endeel fornærmelige Udtryk baade imod mig (Langeland) og den Kongl. Overstald betjent Hr. Neve, har jeg ladet sagsøge ved en Politiret i Holstebroe den 20 dennes. Ved fornævnte Ret har fornævnte Jøde ikke alene tilbagekaldt de fornærmelige Udladelser, men ogsaa erlagt en Mulct af 20 Rbd. N. V. til Thisted Byes Fattig Kasse. Hvilke Fyve Rigsbankdaler N. V. jeg herved har den Ære at aflevere til den respective Fattigcommission." (Afskr. til en Slægtning af Neve.)

Inspectionens Anmærkninger til Regnskabet for 1817: „Restancerne for Capitalen fundets, Baadføres Lærerø og Kjøbmand P. Möller maae ansees som reent tabte."

Under Regnskabet for 1818. Ved Bryllupper: „29 April, Chr. Knakkergaard. 14 April. J. Ubbesen. 15 Augustt, M. Mogensen. Søren Dahl. 23 Oct. Søren Høeg. 10 Oct Thyge Christensen. 16 Oct. Brøndum. 24 Oct. J. Pinnerup. 30 Oct. P. Terp. 6 Nov. And. Torp. 12 Dec. Bigum. 18 Dec. Gram. 18 Dec. Rosenberg.

Afskr. til Søren Høeg.

153

Mulcter 1818: „Bonden Jens Østergaard har for at kjøre Vesterbom forbie, uden at blive in-
gvineret, efter Placaten af 24 Dec. 1805 betalt en Mulct af 1 Rbd. Sølv, som herved følger til
Stedets Fattige 1 Rbd. 84 Skill. N. V. (22 Jan.) Thisted Consumptions Cont. 22 Janr. 1818. Roder.

– Brændevinsbrænder Niels Møllers Enke her i Byen der brændte Brændevin den 9de dennes,
uden derpaa at have taget den Befalet Toldseddel, har efter Forordningen af 25 Maii 1804
ilagt Bøder derfor, en Fjerdedeel til falde Stedets Fattige, som herhos følger med 2 Rbd. 42 Skill.
Thisted Consumptions Contoir den 11 Marti 1818. Roder.

– „November 13. Jacob Benjaminsen har for uforsigtig Kjørsel hvorved Farver Hammers-
gaards Datter var i Fare, ved Forlig med denne, forpligtet sig til at betale til Thisted Byes Fattige,
2 rb. Mark." Thisted den 12te Nov. 1818. Brandt

– Ved S. T. Hr. Assessor Byefoged Lützhöft er til Fattigkassen afleveret en Mulct fra Kjøbm.
L. A. Grimdlund, 39 Rbd 2 Mark 4 Skill."

„Inspectionens Bemærkninger under Regnskabet for 1818: „Idet vi yde Hr. Bech vor Tak for
den Bistand han troeligen og med sjelden Flid og Orden har ydet os 3 Aar, i dette ej lette eller
behagelige Arbeide, anbefale vi dette hans Regnskab, som i alle Deele rigtig befindet, til behø-
gelig Revision og höjgunstig Decision." Thisted 1820, 23 Sept. Carstensen Lützhöft.

Møde den 19 April 1823. „Hr. Distr.-Chirurg Wittendorph havde indgivet Regning til
Fattig-Væsenet for sin Ulejlighed forrige Sommer med de mange af Byens Fattige,
som bleve anfaldne af den da grasserende smitsomme Sygdom, 33 Personer, a. 1 Rbd. Sølv,
men paa Fattig-Væsenets Vegne og dets Samtykke fik Amts Provsten Fordringen ned-
stemt til Lex og Tyve Rigsbankdaler 24 Skill. Sedl. og Vegn, som af ham udlagdes, og
igjen ham af Kassen refunderes."
Carstensen Lützhöft. M. Møller. Höijer. A. Fuglsang.

Møde den 17 Juli 1823. „Casseren havde efter Commissionens Bestemmelse havt følgen-
de Udgivter ved i Markeds-Tiderne at indkjøbe 5 Al. groat Vadmeel til den i Reebslager-
Løe i Aalborg satte Dreng Christian, o. s. v." ialt for 26 Rbd. 3 Mark 14 Skill."

„Ped: Ager har anmodet Commissionen om nogen Understøttelse for sin hele vanvittige
ulykkelige bevangrede Datter, hvem tillige med Barnet han hidtil har maattet under-
holde, det han ej længere uden Hjelp magtede at vedholde. Commissionen kan ikke andet
end beklage disse Forældre, at der skulde findes saa lideligt og ugudeligt et Menneske,
der vilde lægge sig efter og forføre et vanvittigt Barn, der allerede som Jaadan var sine For-
ældre til Byrd. For det første anvises ham en Tønde Byg til Føde-Hjelp i disse Tider da Kor-
net er blevet dyrere."

Møde den 16 Oct. 1823. „Efterat det af Amtet var paalagt Commissionen at understøtte
Niels Christensen Dahl med det Fornødne, da han ikke efter en Reise til – (Viborg? Aalborg? tilbage?
hvor han blev opereret for Øie var blevet curéret, og havde tabt meget af sit Syn-gjorde
Commissionen sig Umage for at accordere ham ind til en Familie paa Landet, hvor han
ved at foretage sig et eller andet passende Arbeide, som at snoe Piber, vinde Garn, bin-
de Stromper, kunde bidrage til sin Underholdning. Men han fandt sig meget fornærmet
derved, og paastod at boe her i Byen, paastaaende med Fasthed og Haardhed at han ikke
kunde snoe Piber, og at han aldrig kunde lære Slegt. Da Manden, Jens Balle, som paa de
anførte Vilkaar, (anføres ikke) og mod Betaling af 6 Skill. daglig havde erklæret sig villig at
tage mod ham, blev længe for at tage imod ham, efterat han havde hørt hans Strenghed –
Har Commissionen ingen Grund fundet til at betale for Niels Dahl ovenbevidst om, at han ikke
var saa blind, at han jo kunde see nok for at foretage sig noget til sin Nytte, som for ex. at
fylde Møg-Vogne, snoe Piber etc., samt gaae allene i i Byen, hvor han sees at gaae uden
(Kvinde?) Commissionen har derfor troet og troer, at have opfyldt sin Pligt mod ham, naar
den herved tillægger ham 6 Rbskill. Vegn dagligen for det første for Aaret fra 1 Maj d. A.,
til 1 Maj næste Aar, som bliver i alt 22 Rbd. 78 Skill. Sedl. og Vegn, hvoraf det Halve betales ham
til næste 1 Nov., og den anden 1/2 Deel til næste 1 Maj – Da han tager Ophold hvor han vil, og
det siges og betydes ham, at han, om han vil nyde godt af Byen, skal være forbunden til at for-
rette hvad passende Arbeide, ham maatte anvises for en taalelig Betaling."

– „Til Drengen Christian Reenberg" vil Fattigvæsenet levere et Par nye Skoe, en ny Hat, om
han behøver den, Blaaklæde til 2de Skjorter, og Vadmel til en Kjole og et Par Bukser." Mulct.

– Kjelds Enke har bedet om 4 Al. Vadmel til at bede sine ved hendes lange Leje og
sine Been, forraadnede Senge-Klæder med."
Carstensen. Lützhöft. M. Møller. Höijer. A. Fuglsang.

Regnskabsførerens Besvarelse paa Revisor Wolffets Anmærkninger paa Regnskabet for 1816:
„Med disse samede 2rbd. har det saadan Sammenhæng: „De vare Apotheker Jacobsen paa-
lignede, han solgte først i Aaret til R. Møller, sin Gaard, (i Torp.) og han blev da ansva-
lig derfor. Da han ikke betalte, blev han sat paa Restance-Listen, som i Marts 1817 blev for-
synet med Amtets Paategning til Udpantning. Om Udpantningen fandt Sted eller ej;
tilstaaer jeg ej at vide. Jeg tør vente, at Hr. Assessoren (Lützhöft) herom ved bedre Besked.
Har Fogden ikke udpantet, og solgt Pantet, da er disse 2rbd. tabte, efterdi R. Møl-
ler allerede da var en Stodder, og er det nu i höjere Grad."

Revisorens Bemerkninger paa Regnskabet for 1817: „Det kunde vel Spørgsmaal undersøgt,
om Bilag Litr. F. var forsynet med Underskrivt, endskjøndt det dog synes saa."

Regnskabsførerens Besvarelse: „Bilagt Litr. F. der er skrevet med samme Haand
som Bilagene Litr. A og E, har Underskrivt, endskjøndt den er Bilag i med ligesaa gode Bog-
staver som Hr. Revisors egenhændige Navn paa Regnskabet."

Revisor: „Den i Forsørgelsesplanen Ane Vesth, er i Regnskabet benævnet Ane Wesths?

Regnskabsføreren (Bech): „Ved Hjelp af Lidt Dansk Grammatik med Hensyn til Nomina-
tivus og Genetivus, kunde Hr. Revisor have sparet denne Bemærkning"!

Møde den 20 Dec. 1824. „Ved Christen Hansens Hiemkomst fra Tugthuset, blev ham givet Øieblikkelig Hielp 2 Mark, udlagt af Amtsprovsten."

— Kiøbmand Mads Møller vedbliver efter sin Pligt at være Forstander endnu for det første og „Bager Niels Christian Bygum udnævnes eenstemmigen til at være Forstander i Gjertles Anders Fuglsangs Sted, som efter at have (havt dette?) Ombud i 3 Aar, udgaaer; Jens Andersen Grønlund vedbliver for næste Aar."

Til Forsørgelses planen for 1825 bemærkes: „Til den her beregnede Understøttelse vil i Aarsløbet komme flere Udgifter, som de forrige Aaringer til Brændsel, Linned, e.t.c. maae tillige tages Hensyn til ufornødsede Udgifter, (de) sikkert vil medtage, foruden det foran lignede, over 200 Rbd., og da i afvigte Aar ved Underballance af henimod 200 Rbd. fandt Sted, som Virkning af den stedse, desvære stigende Armod, da giør at de Trængende blive flere, og Kassens Debitorer bliver mere ufornødende til at betale deres Renter — da ingen sikker Regning tør gives paa ødestaaende Restancer og Beholdninger fra de forrige Aaringers Regnskaber, kan den ikke i hvor gjerne den vilde skaane Districtet og sig selv, tørdet paaligne mindre end 784 Rbd. 4 Mark, som bliver at betale med Sedler og Tegn eller med Specie Mynt, beregnet a. Specie 13 Mark 8 Skill. uden Hensyn til Aarets Qvartals Cours, da de, de Fattige tillagte Betalinger saaledes ere bestemte, undtagen Uge Pengene der ydes de Fattige i Sedler eller Skillingsmynt, uden Hensyn til Coursen. Landsbye-Beboere have indstillet til Commissionen, om det ikke maatte anses billigt, at dem ikke paaliignedes mere af Korn og Penge, end hvad de Fattiges Understøttelse af Landsbygerne fordrede, da de desuden have Byrde nok af Kiøbstedens Fattige, en Byrde de ikke kunde undgaae at bære. Commissionen ansaae dette deres Andragende at være billigt, kun at de da ogsaa maatte belæne sig paa, aldrig i noget Tilfælde at faae Hielp af Byen til deres Fattiges offentlige Understøttelse, hvilket Forstanderne for Landsbye Districtet ogsaa fandt billigt." Altsaa bliver den for Thisted Bye bestemte Understøttelse af Korn og Penge at udrede een af Thisted Kiøbsteds Beboere og Bisgaards Fordes Eyer."

Efter at Forsørgelsesplanen var lagt bemerkes: „Efter at vi havde lagt denne Plan, og forfattet den dertil hørende Ligning, hvilket vi have giort efter vores bedste Kundskab og Overbeviisning, anmerkes: „Den tilstaaede Forsørgelse er beregnet i Navne Varde, og Bidragene ligesaa, hvilke Contribuenterne ere forpligtede at betale i 2de Terminer. Penge Bidragene skulle betales i Sedler og Tegn eller i Sølv, til Cours 13 Mark 8 Skill. uden videre Hensyn til Cours. Forandringerne i Aarets Løb, og efter samme Maalestok skeer Udbetalingen af Kassereren til Vedkommende. En Lybskskillings Mark² modtages og udbetales kun til 3½ Skillings Tegn, og courante danske 8te Skillings Mark², kun til 14. Tegn. Commissionen vil haabe, at Contribuenterne de nyde deres Deel efter Bestemmelsen, og paa det at Kassereren ej skal betynges med ideelig Ovarlob, maae de som skulle have Penge, vide at kræve dem kun til bestemt Tid: i sidste Uge af Halv Aaret eller Qvartalet, og om Betalingen er bestemt Maanedlig, da kun sidste Uge af Maaneden, og Uge Pengene hentes som sædvanlig hver anden Løverdag."

Carstensen. Grønlund. M. Møller. N. C. Bygum.

Møde den 10 Oktober 1825. „Commissionen blev enig om, at Hatmands-Raden nu burde splittes ad, imedens den gamle Bedstemoder opholder sig i Tugthuset, hvorhen kun lempeligste Maade at faae Børnene udsatte paa Landet, helst imod Betaling i Korn, dog blev det besluttet, at den dem allerede tillagte Understøttelse skulle vedblive for det første indtil Paaske, til hvilken Tid man haabede at have funden Leylighed for Børnene, da den ældste til den Tid bliver Confirmeret."

I 1825 den 28 December var Commissionen forsamlet i Thisted Præstegaard, for at udlegge en nye Cassere i Kiellm. F. A. Grønlunds Sted, og en Forstander i Kiellm. Mads Møllers Sted hvilke begge nu have havt disse, den første i 2den Aar med hvilke han var lovet at slippe som Cassere, og den sidste i 3 Aar, af hvilke han det første Aar var Cassere."

— Det er Commissionen behagelig at anmelde, at Hr. Justitsraad, Ridder Langeland, Told og Commissions Inspecteur her paa Stedet, har ved Gavebrev, dateret 31te d. M., skjænket til Thisted Fattigvæsen et sig hidtil tilhørende Huus paa 6 Fag i Nørre Gade,

Gavebrevet lyder saaledes: „Af Taknemmelighed mod Forsynet, som i det sidst henrundne Aar, ved menneskelig Hielp befriede mig fra en trykkende Legems-Svaghed, skylder jeg efter Evne, at yde mine fattige Medmennesker her i Thisted, hvor jeg har levet over ¼ Seculum, den Hielp jeg formaar. Den respective Fattig-Commission ville derfor tillade mig at oversende undertegnede Gavebrev paa det Huus jeg til Dato har eiet i denne Byes Nørregade." Thisted den 1 Januar 1826. ærbødigst. Langeland.

(Derefter følger Afskrift af det virkelige Gavebrev som dog ikke afskrives her. A. C. S.)

— For at bage Matmanns Brød (!) hele Aaret, er udbetalt til Bager Bygum 4 Mark 8 Skill.

Da ord ikke indstes mere for Tiden at erindre, skred Commissionen til Valget af en Kasserer for næste Aar, hvortil enstemmigen udvalgtes Hr. Kiellmand Peder Holm, og da Kiellmand Mads Møller erklærede sig villig til at vedblive Forstanderskabet endnu i et Aar for det første, er Commissionen saaledes fuldtalligt.

Carstensen. Leutzhöft. J. A. Grønlund. M. Møller. N. C. Bygum.

I Forsørgelsesplanen for 1826 bemærkes: „Niels Glarmester, for ham var accorderet Simon Odde 4 Rbd. Huusleie fra 1 Nov. f. A., og til 1 Mai d. A., men da han midt i December Maaned

Thisted Fattigvæsen 1824–1826

blev funden liggende paa Kjelstrups Mark, ført i høire Side, og var Ulven først til Peder Jørgensen samme Steds, hvor han var i 4 Dage, og derfra per ind til F. Odde hvor han endnu ligger i samme Forfatning uden Haab om hastig Forandring til det Bedre, har Commissionen seet sig nødsaget til i Dag at slutte Accordt med Simon Odde at han be= holder ham for det første til Udgang i Marts Maaned, og forsyner ham med Seng, plei= er ham, holder reent under ham og opvarter ham, samt giver ham den Føde og Ved= gruegldet han kan nyde, imod derfor at betales til bem. Marts Maaneds Ende 12 Rbd." x)

(x Han døde paa Dagen efter.

Møde den 15 April 1826. „Fattigvæsenet har holdt tilbage med at betale Klokker Kyllesbech, hvad han har fordret for de Fattiges Grave, hvoraf han i Dag har tilgode for 6, fordi Beta= lingen, a. 10 Mark forekom den udvillig og alt for høi; men efterat man adskillige Gange, tilsidst i Dag, forgjæves har gjort sig Umage for at overtale ham til at nedsætte den, be= myndiges Casseren til imod Qvittering at udbetale ham for disse Grave, 10 Rbd."

– „Til Fattigvæsenet har Hr. Byefogden under 9 Febr. leveret 1 Rbd. Sedel, givet af Mekani= kus Hofmann, og 16 Skill. Tegn af 14 ds. givet af en Pige fordi hun i Utide forlod sin Tjeneste."

„1826 den 22 Julii var Fattigcommissionen forsamlet paa Thisted Raadstue (dog var Casseren Hr. Kjøbmd. Holm, som afreist til Kjøbenhavn ikke nærværende) for at af= handle og Protocollen at tilføre det som under denne Qvartals Session fandtes nød= vendigt. Under 17 Junii sidst, da Hs. Majestæt Kongen hertil forventedes, tilskrev Hr. Cancellie-Assessor Byeskriver Toft Stedets Amtmand, at han, paa det at den trængende Deel af Byens Indvaanere ogsaa kunde deeltage i den almindelige Glæde, havde besluttet at give til Byens Fattige 52 rbd. Sedler hvilke han med sit Brev afgav, tilligemed en For= tegnelse over de Fattige, hvilke han vilde under de derudi med Bestemmelse af 3 Mark for enkelte Fattige, og een Rigsbdl. for hver af de nævnte Familier.

Samme Dag behagede det Hr. Amtmanden, at tilsende mig, Amtsprovsten, Brev og Penge, med Begjæring, at jeg vilde besørge dem uddelte ved Stedets Fattigcommission efter Giverens velgjørende Hensigt. Den 18 s. M. eller Dagen derpaa, Dagen før Hs. Majestæt ankom, tilskrev jeg Fattig-Forstanderne Hrr. Kjøbmd. M. Møller og P. Holm og anmodede dem om, næste Dags Formiddag at uddele efter Giverens Bestemmel= se bemeldte 52 Rbd. til de opgivne Fattige, hvilke jeg til den Ende tilsvarede at mø= de hos dem om Morgenen Kl. 8, de mødte, og bemeldte Forstandere have paategnet For= tegnelsen deres Bevis for, at Uddelingen var skeet, ganske overensstemmende med Forskrivtet. Den 19 Junii om Morgenen tilskrev Stedets Apotheker Hr Dahle= rup mig, Amtsprovsten, saaledes: „Indlagte 12 rbd. ville Deres Høivørdighed Godhedsfuld modtage, og for de meeste trængende af Byens Fattige gjøre en An= vendelse efter eget bedste Skjønnende." Ærbødigst Dahlerup."

Ved Samtale med Hr. Apotheker foreslog jeg ham, at der indkjøbtes Tørv for disse Tolv Rigsdl., som uden Hensyn til den Brændsels Understøttelse Com. af Fattigcassen gav, kunde uddeles blandt de meest trængende af Byens Fattige; Da han samtykte dette Forslag, har jeg for Gaven indkjøbt 12 Læs haarde Tørv, hvis Uddeling vil finde Sted."

– Har Casseren ikke kjøbt til Kjelds Enke Leered til den hende i Planen be= stemte Part, da anskaffes hende saasmaat muligt ei allene Leered til den, men og i det seneste til Michels Marked nok en Part, da hun bruger den slet= teste af sine Gamle, til sine Børn."

P. C. Fuglsangs Enke har i Nødvendighed forlangt Hjælp til Fljding, og 10 Rbd. Tillæg til den hende tilstaaede Huusleie Hjelp, 6 rbd.; den sidste Begjæring maatte Com. ansee som aldeles uforskammet, og kunde for Byen ikke være bekjendt at til= staae hende den, da hun paa egen Haand har indgaaet saa kostbar en Leie, derimod tilstaaes hende et Læs gode Tørv, som Casseren maae anskaffe hendi=

– Eidsel Uroe og hendes Plejesøn Ole forlangte, For det første, at vi skulde skille hende af med ham, og for det sidste, at Fattigcassen vilde give ham Penge og Klæder til at reise an= densteds hen; Commissionen, der som hele Byen kjender dette Menneskes Vanart og Drikfældighed, hvorved han har gjort alle Mennesker leed af at bruge sig ~~med~~ og som var overbevist om, at hvad ham gaves til Reisepenge og Klæder var spildt, vidste kun den ene Maade at skille Plejemoderen ved ham, at han skul= de indgaa som Læredreng i et eller andet Haandværk her i Byen, da Fattigcassen vilde tilstaae ham det nødvendige Hjælp til Klæder da han endnu mueligen kunde blive til Nytte for Samfundet, men da han afslog dette, ved Com. intet at gjøre for ham."

– „Det af Hr. Justitsraad Langeland Fattigvæsenet skjenkede Huus er yderst brøst= fældigt, og Fattigvæsenet deraf ei kan have den tilsigtede Nytte før det ikke fuldkommen istandsat, og den nordeste ½ Deel af Huset sat i stand til at kunde modtage en Familie hvortil udfordres at nyt Loft skal lægges over begge Leiligheder (: en Tylft Bord koster nu 4 a. 5 rbd. :) endeel Fod og gandet nyt Tømmer skal indsættes, Væggene igjen opkliines, og nye Døre og Vinduer gives den nordeste Deel, som aldeles fattes, – besluttede Commissionen først at bestride disse Omkostninger, da den derefter til Fattigcassens Fordeel, vil an= vende Resten." Carstensen. Peder Holm. M. Møller.

Afskrevet til Thisted Amtsavis d. 12 Febr. 1930.

Møde den 21 December 1826. Ved denne Leilighed overholdtes en Overenskomst med Klokker Hyllesbeck, at han for et voxent Menneskes Grav at kaste, skulde have 8 Mark og for et Barns, 4 Mark, hvorfor haves hans Skrivelse under 17 Juni. "

„Til Fattigkassereren er indbetalt 1 Rbd. Sedel, Mulkt fra en vis Peder Vith."

Til Byefogden er mod hans Qvittering betalt 1 Rbd. 10 Skill. af hans udgivne til omreisende Haandværkssvende."

– „Det staaer kun tilbage at organisere Commissionen for Fattigvæsenet næste Aar; Hr. Kjøbmand M. Møller, som i 4 Aar har været beskæftiget med dette Ombud, det første som Cassirer, bør nu billigen derfor forskaanes. Forstanderen Boger Bigum vedbliver for næste Aar. Commissionen var enig om at valge Hrr. Kjøbmand Arnt Lund til Forstander i Hr. Kjøbmand M. Møllers Sted, og Kjøbmand P. Holm vedbliver efter Inspectionens Ønske at være Cassirer for næste Aar."

Carstensen. Peder Holm. M. Møller. (Afskrevet af A. C. Vestgaard d. 21 Dec. 1927)

10 Aar efter.

Møde den 8 Jan. 1827. = Angaaende Peder Frøergaard, som havde et svagt Barn, anmærkes at „til St. Ols Marked skulle 6 Alen Lærred til 2 Stk. Linned blive givne det svage Barn."

for Landsognet

Møde den 7 Febr. 1827. „Under Forsørgelses planen bemærkes: „Jørgen Bruun Winthers Mølle, da han med Hensyn til dette Jord er taxeret i Thisted Kjøbstad, forbeholder Distrikten sig at faae Godtgiørelse af hvad han er ansat for, om Bisgaard Jord; Hartkorn blive tilkjendt Landsbye-Districtet, ligesom af de Flere der har af Bisgaards Hartkorn: „Assessor Lützhoft, Lars Klastrup Peder Madsen, Niels Clemensen, Anders Dahl, Jens Christensen, Niels Vigh, Søren Sand, Møller Anders Schaarup." Efterat Amtet under 9de f. M. havde foranstaltet, at Fattigfogder skulde ansættes i ethvert District, for at forebygge Overvommelse af fremmede Egnes Betlere, blev Beboerne enige om, at de selv, enhver for sig skulde forrette Omgang i 8te Dage, som efter saadan fuldendt Omgang igjen begynder forfra. – 2t. Skildt blev til den Ende leveret Forstanderne, som drage Omsorg for, at Omhyddet gaaer ordentligt."

Thisted. datum ut supra. Carstensen. Jens Thomsen. C. Nielsen.

„Efter at jeg i flere Aar har Boet her i Byen, hvor jeg ogsaa er Fød og Opdragen, tilstødte mig flere den sidste Commision bekjendte Uheld, der satte mig i trængende Forfatning – hidtil har jeg skiønt meget kummerlig ernæret mig og 3 Børn ved Familiens og Venners Hielp, og jeg haaber ogsaa fremdeles saalænge Gud vil unde mig Helbred at kunne sørge for min og Børns Underholdning; men den nødvendige, skiønt indskrænkede Huusleilighed er det mig umueligt at forskaffe, da jeg ikke kan betale den, og den Leilighed som jeg nu beboer i Hr. Kjøbmand O. Wejes Vaaninger kan jeg ej heller beholde men trues næsten daglig med at blive udkasted fordi jeg ikke har kunnet præstere Lejen, som er 17 Rbd. aarlig.

Jeg er derasag høiligt nødsaget til at bede den respective Commision om den saa høist fornødne Hielp, nemlig det alt nævnte Beløb saa hastig mueligt, for at jeg ikke skulle udsættes for med mine Børn at blive huusvild – en Grund som nødsager mig til for Fremtiden at bede Commissionen om den for nødne frie Huusleie aarlig."

Ærbødigst. Dorthea Højmark. Thisted den 14 Novb. 1828.

– Atter et Forsøg paa, paa den nye opfundne Maade at tvinge Commissionen til at betale alt af Fattig Cassen hvad de forlanger. Man tier stille indtil det Øjeblik da man kan kastes ud, hvor til man har forberedt sig, ved ikke at betale 4 Skilling af Huusleien, hvorved man faaer Leilighed til at bruge den bydende Fruedsel, faaer jeg ikke hvad jeg forlanger, bliver jeg kastet paa Gaden, og saaledes mener man da at have stoppet Munden paa Commissionen, og undraget sig den billige Fordring, at de selv burde sørge for at betale, ogsaa at visse Slags Huusarme finde sig vel tient med denne Facon: de forsikkre sig ikke for [illegible] deres Leie, opsiger ikke de Fattige Lejen til rette tiid, naar Leieren er af det Slags, at disse formener at kunne tvinge Commissionen til at betale. Mad^me Højmark har ikke forlangt nogen Huusleje hielp af Commissionen i Fortiden, ikke forlangt nogen Caution given for den leie hun har lovet Kjøbmand Weje, saa at hverken hun eller Han kan have nogen Fordring paa Fattig Cassen til denne Flyttetiid det være altsaa en Sag imellem Kjøbm. Weje og hende, hvorvidt han har opsagt hende til rette tiid, og hvorvidt han kan gjøre sin Ret gieldende til at kaste hende ud for hvad hun til denne Flyttetiid har tilgode; hvorvidt der kan tilstaaes Mad^me Højmark nogen Huusleje hielp for den tilkommende tiid derom kan nærmere handles med Commissionen og Sagen af denne nærmere undersøges.

Vil hun have hielp af Fattig Cassen da bør hun ikke gjøre Regning paa den private understøttelse hende ved Subskription var lovet, gjæst i den Hensende, at man vilde forskaane hende fra den Ydmygelse at optages blandt Byens Almisselemmer. – Mad^me Højmark bør ikke forglemme at hun ingen Umage har gjort sig, som dog hver trængende bør, for at vinde Velvillie i det hun saa aldeles har forsømt sine Børns Opdragelse og Undervisning, som dog var et uddrygkeligt

Vilkaar, hvorunder ieg Amtsprovsten gjorde mig Umage for at samle omtalte Subscribtion for hende; hun navner 3 Børn men hun veed dog at hendes ældste Fatteviseken bør eller behøve at være hende eller Byen til Byrde, da det strax da hendes Upasselighed paa Comisionens Anmeldelse ved Amtets Foranstaltning blev afgjort, at hun i Lemvig er beretteget til at nyde den understøttelse hun behøver. Desuden har denne hendes Datter, hvis Upasselighed, som vel var gik smart over, nok selv kunnet fortiene sin Føde for den tid hun har været hos hende. – Hr. Bagermester N. J. Grønlund som har bragt denne Mad^me Højmarks Forestilling, ville behage at bringe hende dette Comisionens Svar. Thisted 1828 den 13 Novr. Carstensen.

Leitzhioft. Ped. Holm. N. L. Bjerum. A. Lund.

Møde den 30 Dec. 1828. „ Betalt Peter Chr. Torndahl for en steen Kakkelovn at opsætte hos P. Svasses Enke. 1 Mark 8 Skill."

Betalt til Jeppe Frost for Murersteen og Baandjern til samme. Kakkelovn 3 Rd. 3 Sk.

„Modtaget fra Cancelliraad Leitzhioft efter Anmeldelse, for et ihielrevet Lam 1 Mark."

„Til Rettelse anføres at Comisionen i næste Aar, tildeels af paaskiønnet Føielighed, nødsages at bestaae af de samme Personer som i dette, saa at Kiøbmand A. Lund bliver Cassér, og Kiøbmand Holm og Bagermester Bjerum Forstandere."

Thisted datum ut supra.

Carstensen. Peder Holm. N. L. Bjerum. A. Lund.

Under Regnskabet for Thisted Sogns Landsbye-Districts Fattigvæsen for Aaret 1828: Udgivt, Lars Henricsens Kone nød sin Kost ved Omgang indtil 28 Aug. d. A., da hun døde, i hendes Sygdom kiøbtes til hende 1 Pægl Viin, 11 Skill. og Tørske Skaft for 4 Skill. ialt., for hendes Kiste betalt 4 Rbd., for Graven at kaste 3 Mark, for 1 Pægl (Pot) ifølge Reglementet at sætte ved hendes Grav, 1 Mark, for Liglinned, 1 Sæk og 1 Lagen 1 Rbd. 6 Skill."

Aar 1829 d. 4 Julii var Fattigcomisionen for Thisted atter forsamlet for at ordne Fattigvæsenets Anliggender for Aarets tredie Qvartal, efterat Vedkommende i Dag Formiddag ved Trommeslag var blevne indvarslede at give Møde. Udbetalt for Kjelds Enkes Efterladenskaber at transportere fra vester Bom, ned i Byen hvor det blev solgt, 8 Skill.

Møde den 12 Dec. 1829. „Under 3 Febr. 1825 kiøbte Fattigcomisionen ved offentlig Auction, det af Kleinsmed Lars Lundorph beboede og til Kirken pantsatte Huus paa Hiørnet af denne Byes Østergade og Traktorvet, for Kiøbesum og øvrige i Conditionerne bestemte Betalinger, 283 Rbd. 1 Mark 15 Skill. Sedler og Tegn."

Møde den 27 Dec. 1829. „Under den betydelige Mangel paa Brændsel, der har fundet sted i dette ibeldige Aar, har Comisionen seet sig nødt til, deraf, især da frosten stedse tiltog, at giøre følgende Indkiøb: Nov. 2. Betalt Anders Nestrup for 200 Snese Torv a 10 Skill. Peder Jensbye for 43 Snese, Jens Hansen i Sarup for 48 Snese, Anders Kold for 268 Snese, og Peder Smith for 50 Snese, ialt 609 Snese = 62 Rbd. 2 Mark 10 Skill."

– Med Thomas Kjær er giørt den Akkort at han beholde Piben Tøns Kone til Huus, som hidtil fra 1 Nov. saaledes til næste 1 Maj for 3 Rbd. 3de undermaals bord skal Fattigkassen strax levere ham 1 allerede i i Dag betalt af Kassereren med 4 Mark 8 Sk.; med disse 3de Fiel skal han indrette et Sengested i et lidet indelukket Kammes i sit Frammest hvor hun kan ligge om Natten, og Døren dertil skal (han) have Lov til at lukke udvendigen, i fald hun vil giøre støi og allarm om Natten."

Under 11 Dec. Indkom med Anmeldelse fra Told Casserer Schach, en Mulct af 1 Rbd. Sølv erlagt af Posten Niels Strand."

– „Allerede under 29 December forrige Aar modtog Comisionen fra Amtet Cancellie Circulaire af 18de samme Maaned, hvorved opmuntredes til Indretning af have Colonier til Fattiges Understøttelse, med tilføiet Raadag, inden 2de Aar at indberette til Cancelliet, om noget og hvad paa et hvert Sted der skeet til Indretningens fremme. Comisionen har her ingen Leilighed fundet til saadan Indretning."

– „Jeg Amtsprovsten tilstaaes med Taknemmelighed at de gode Mænd, Hvr. Kiøbmænd A. Lund og P. Holm, og Hr. Bager Bjerum, af Føielighed imod mig og paa min Anmodning ere vedblevne længt over den Tid det kunne fordres, de sig paalagte Hverv, første som Kasserer og de 2de sidste som Forstandere, men da nu enhver af dem i sin Stilling havde gyldig Grund til at undskylde sig for=loste Inspectionen dem med Tak for deres Velvilligehed og Bistand, og bad dem i Foreening med sig i Overensstemmelse med Reglementet, at udnævne af Byens Borgere de Mænd som skulle træde i deres Sted, og blev da eenstemmigen udvalgte til at være Kasserer, Kiøbmand Jens L. Møller, og til Forstandere Smeddemester A. Jørgensen og Skomagermester P. Pondergaard, og i saadan Qvalitet at tiltræde Comisionens Forhandlinger i tilstundende Aar."

Carstensen. Leitzhioft. N. Bjerum. Peder Holm. A. Lund.

Under Forsørgelsesplanen for 1830: „Jens Mortensen nyder pgte halve Aar til Huusleie 2 rbd., og ei som han har forlangt, 3 rbd., da Comisionen har hørt at han ei med alle andre i Landet har betjent sig af den lagte Jord til at stange Aal paa."

– Peter Holm, som var i Lære i Randers, skulde man give godt hiemmegjort Vadmel til en Trøie, Vest og Bixer, og 2 Gange i Læretiden en nye Hat, men da han f. A. ei fik disse Klædestykker, har han ved sin Nærværelse her i disse Dage erklæret sig fornøiet, at maae istedet derfor gives ham et par gode sufficante Skoe hvilket og antages,

og Skoene idag hjemleveret, hvorfor Betalingen er 2 Rbd. Til næste St. Hans Dag skal det erindres at anskaffe ham anførte Klædningsstykker og en god uld Hat."

Carstensen. Lütkhöft. Chr. Schütten (Adelgaden) A. Jørgensen. Chr. Søndergaard.

„1830 den 28. September, efterat Kassereren i Fattigvæsenet Kjøbmand Jens Møller Dagen herfor ved Døden var afgaaet, var Commissionens øvrige Tilforordnede forsamlede, dels for at udnævne en ny Kasserer, som saasnart muligt kunne paatage sig den afdødes (?), og til hvem Regnskab kunne aflægge, indtil den Tid da han antager sig Incassationen, dels for at afgjøre paa hvad Maade Commissionen nærmest skulle bestræbe sig for at skaffe Brændsel for de Fattige til Vinteren, da intet hidtil har været at erholde formedelst Sommerens idelige Regn og den enorme Priis, hvori et Kun hale Tørt Læs Tørv hidtil har staaet, 12 a 14 Mark. Commissionen besluttede enstemmigen til Kasserer i Fattigvæsenet for det første til d. A. Udløb, at udnævne Hr. Kjøbmand Christopher Schütten, og blev det Amtsprovstens Pligt at communicere ham Valget."

„Betalt Consumption af 1 Td. Meel, skjænket de Fattige af Møller d. Schaarup 2 Mark 8 Skill."

„Betalt for Natmandsfamiliens Brød at bage. 12 Skill." (Disse 12 Skill. fik de selv maanedlig for at bage deres eget Brød af 6 Tdr. Byg, som de erholdt aarlig.)

„For Skomager Peder Chr. Lundbyes Huus, har Commissionen i Sommer seet sig nødsaget til at anvende følgende Omkostninger, de Skorstenen faldt ned, og sønderre Side var gandske brøstfældig paa Tømmer og Tag: „Betalt Murermester Bülow for Murerarbeide 8 Rbd. 1 Mark. Betalt Tømmermand J. Conradi 6 Rbd. 1 Mark 3 Skill. Betalt Vognmand Ole Berthelsen for at hente Leer og Sand 4 Rbd. 1 Mark. Betalt Tækker Thomas Kjær 1 Rbd. 12 Skill. Betalt Kjøbmd. H. Jepsen 7 Rbd. 2 Mark 2 Skill. Til A. Jørgensen betalt for 500 raae Steen 1 Rbd. 4 Skill., og 1 Læs Tag 1 Rbd. 3 Mark 2 Skill. Til Christian Post for 2½ Dags Arbeide som Handtlanger 3 Mark 12 Skill. Betalt Ditto for 4 Dages Arbeide a. 24 Skill. og for Bringen af hans egen Hjælpir. 16 Skill. : 1 Rbd. 1 Mark. Til 2 Arbeidere for at kline i 2 Dage a. 24 Skill. for hver og til Anders Hule som Handtlanger, 24 Skill. : 1 Rbd. 1 Mark 8 Skill. Betalt Kjøbm. Griishauge for Fjel til P. C. Lundbyes Huus, 4 Rbd." (Huset laa paa Hjørnet af Østergade og „Knabestrædet.")

Mødt den 5 Jan. 1831. Betalt Fr. Dollerups for Murerarbeide ved Langelands Fattighuus 2 Rbd. 2 Mark 4 Skill. Efter Regning betalt Arrestforvareren N. Chr. Bang for den vanvittige Kirsten Wangs Bevogtning og Underholdning 7 Rbd. 2 Mark 3 Skill. Betalt Thomas Kjær for at mønne Fattighuset i Nørregade, samt for samme Arbeide paa P. Chr. Skoemagers Huus, 5 Mark 2 Skill. Betalt Dollerupses Enke for at kline paa P. Chr. Skoemagers Huus 1½ Dag 1 Mark 12 Skill. Afskr. til Ingwersen, Roskilde.

Carstensen. Lütkhöft. Chr. Schütten. A. Jørgensen. Christen Søndergaard. (Løfter.)

Efter at Forsørgelsesplanen for 1831 var lagt, (ved Møde den 7 Jan. 1831) anmærkes følgende: „Dette er det haardeste Aar, hvori Commissionen end har været opfordret til at lægge Plan for Districtets Fattigvæsen. Det er ei nok at Forsørgelsen er forøget ved de Fattiges forøgede Antal og Trang, især ved Dyrtiden paa Brændselet ved de 2de sidste Sommeres bestandige Regn, hvorved Beholdningen som tilforn havdes, nu er mangaaet, men hvad som fornemmeligen gjør Aaret haardt er i Forening med Brændselets, og tildels ogsaa Kornets vedvarende høie Priis i de ulykkelige Omstændigheder der ere indtrufne hos nogle Familier, Niels Wulff, Poul Steentoft og Kirsten Wang, der ville forvolde, at et forhøiet Bidrag vil paaligne;

Men da vi forresten ikke kunne beregne de Udgifter som med Hensyn dertil ville fordres, Udgifter, som hen i Midsommerstiden maaskee kunne kjendes at blive mindre eller større end vi nu formode eller befrygte, have vi besluttet nu for det første at udsee Udveie til Forsørgelsen forsaavidt den allerede forhen er beregnet, ligefor af lige Størrelse med den f. A., og ligesom i Dag, men ligesom Commissionen f. A. med Hensyn til Brændsel, Lemned, andre uforudsete Udgifter og de Fattiges stigende Trang, fandt sig nødsaget til over Overlegats Sum at paaligne Byen et Par Hundrede Rigsbankdaler, som dog befandtes ei nær at forslaae, saa maaskee dette ligeledes i Aar ware Tilfældet." (De ligneres 2 Tdr. 4 Skp. Meel, 5 Skp. Grøn, 90 Rbd. 4 Mark 12 Skill. Sedler og Degn, 106 Tdr. 6 Skp. Byg.)

Mødt den 21 Marts 1831. „Jens Christian Jørgensens Kone mødte, og bad paa Sins og Mands Vegne om 2 Skp. Byg af Fattigvæsenet, til Opholdshjælp imens de forfardigede et Stor-Seil til deres Baad for den forestaaende Fart, som i følge Omstændighederne tilstedes hende." „Tilstaaet Hvidbolts Kone til hendes Sins Confirmation, Hjemmegjort Vadmel til en Henskaaren Kjole og 1 Par Bøxer som betales af Fattigvæsenet ved dets Casserer med 4 Rbd. 1 Mark 2 Skill."

Mødt den 11 April 1831. „Peder Jensbye foredrog, at han formedelst Kornets og Føderets Dyrhed, som og formedelst sin egen Armod, havde seet sig nødsaget til at sælge sine Heste, og at han nu var sat i den ulykkelige Forfatning, at han, der som bekjendt intet Haandværk havde lært, intet kunne fortjene til Opholdelse

159 Klæder og Føde for sig, Kone og 7 Børn, men maatte lede at Comisionen, paa hvis Medlidenhed han havde havt saa mange Prøver, i Betragtning af Levnetsmidlernes Dyrked, ville have Medlidenhed med ham, og sætte ham istand til igjen at kjøbe en Hest, i indkjøbet for de 2de andre han han havde havt en anden Hest (?!) i da han deels ei kunne fortjene stort med een Hest, og da denne, som ene under den tarvelige Føde ham kunne gives, ei kunne holde længere ud. Comisionen, som vel indsaae Rigtigheden heri, fandt, at den ei vel kunne forsvare paa den Maade at understøtte dem, da den ingen Sikkerhed havde for at Tyelpen ville have nogen Varighed, men bebrygte at dette om faa Tid maatte forlanges nyt Indkjøb af Heste. Derimod fandt den det nødvendigt at tilraade ham for jo hellere at sælge Hesten, forend den i hans Værge forarmedes og gandske tabte sit Værd, og derimod at være om stadig Arbeide hvortil man havde Leilighed i Sommer, naar man itide bekymrer sig derom. Fattigcom. var og af den Formening, at større Leilighed til nyttig Virksomhed ville gives, naar baade Mand og Kone befriedes fra den daglige Angstelse, hvormed de maatte sørge for Føden til de daarlige Heste, hvortil de hidtil havde slaaet formegen Lid. Comisionen vil ingenlunde undlade at opfylde sin Pligt imod Familien, og i samme Grad som den gjør sit, vil og Comisionen bestræbe sig for at understøtte dem, saavel med Fødehjelp som Hjelp til Klæder. I den Formodning at P. Jensbye antager Com. Raad, sælger Hesten, gjør sig ald Flid for at have daglig Arbeide, og for det der indkommer for Hesten, indkjøber Korn til Familiens Underholdning, og gjør sig al Umage for daglig at have nyttig Arbeide, fremdeles indtil videre tildele ham 4 Skp. Byg maanedlig, og tilstaae ham 1 Lst Høi nu i Sommer til Linned og Klædehjelp." (Amtsprovst Carstensen underskriver sidste Gang ved ovennævnte Møde. Derefter underskriver Pastor Rasmussen, og derefter Jakob Samuel Hertel, 1831-1837. Carstensen fra 1789 til 1831.)

Møde den 23 Dec. 1831. „12 October 1831 betalt P. T. Hr. Cancellieraad Lützhøft Udlæg for Fliminationen i Anledning af Hs. Kl. H. Prinds Christians Nærværelse her i Byen, for Jens Larsen 2 Mark." Comisionen tog sig derpaa for at stemme paa en Mand, der i den fratrædende Kassérer Hr. Kjøbmand Schiøttens Sted, kunne tiltræde Comisionen som Kassérer i næste Aar, hvortil eenstemmig blev valgt Hr. Tobbes medemester Chr. N. Smith som var kommen tilstede i Anledning af dette Valg, og bekræftes samme ved sin Underskrivt.

J. F. Hertel. Lützhøft. Chr. Schiøtten (afdød). A. Jørgensen. Chr. Søndergaard. C. N. Smith.

Møde den 12 April 1832. „For en 4 Alen dyb Grav at kaste til den af Sprinkelsyg døde Anders Hesseldahls Datter 1 Rbd. 2 Mark." afgår. til Otto C. Jørgensen, Thisted, d. 16/2 1962.

Møde den 13 Juli 1832. „Fødehjelp for Inger Didriksdatter af Sætmandsfamilien, 3 Mark."

Møde den 1 Nov. 1832. „For at kjøre til Klitmølle Sandmølle at faae Kornet til Brød for de Fattige, Malet da det formedelst Vindstille ikke ved Thisted Veirmølle kunde skee, 1 Rbd. 4 Mark."

Møde den 29 Dec. 1832. „Den forsamlede Comision tog sig for at stemme paa gode og dueligt Mænd af Byens agtbare Borgere, som i den fratrædende Kassérers og afgaaendes Forstanderes Sted kunne tiltræde Comisionen for næste Aar – hvortil eenstemmigen blev valgt Hr Kjøbmand P. Møller som Kassérer, og til Forstandere Gjørtlermester J. P. Bünch og Raadslagermester L. Axelsen, som ved deres Medunderskrivt ville bekræfte Valget." Møller.

J. F. Hertel. Lützhøft. C. N. Smith. A. Jørgensen. Chr. Søndergaard. Søren Møller.
J. P. Bünch. L. C. Axelsen.

Hermed er uddraget det interessanteste af denne Protokol. Thisted Nytaarsdag 1928. A. C. Svalgaard.

Afskrevet til Thisted Amts Avis d. 10 Marts 1930.
A. C. Svalgaard.

Beboere i Thisted By som var ansat til at svare Fattigskat for Aaret 1805:

„Kjøbmand A. Knakkergaard. Kjøbm. B. Holst. Kjøbm. Grøntoft. Kjøbm. Reesen. Kjøbm. H. Knakkergaard. Kjøbm. L. Holst. Peder Chr. Lund. Skolelholder Kylles-bec. Kammer-Raad Thagaard. Frue Steensen. Kjøbm. Thøger Larsen. Kjøbm Lassen Winther. Kjøbm. Hans Winther. Provstinde Brøndlund. Niels Ovesen. Lars Ovesen. Niels Bang. Kabell, Reisd. Capell, Brix, Skipper. Kjøbmand Eeskov. Amtmand Arenty. Frost Skolelholder. Bager Lund. Kjøbmand Diderichsen. Niels Andersen. Farver Rises Enke. Kjøb-mand Lundorph. Skomager C. Møller. Byeskriver Høegh. Distr. Chirurg Neve. Amtstue-Fuldmægt Nielsen. Amtsforvalt. Friderichsen. Herredsf. Høyer. Lars Kynde. Apothe-ker Bech. Kjøbm. H. Chr. Leerhøj. Hummelfoier Krüger af Hammer, som har Borgerskab-ber. Provsten (Carstensen.) Kjøbm. Rasm. Møller. Goddike. Math. Blok. Klejnsmed J. Schov. Kjøbm. Soltoft Enke. Hendes Søn Th. Dücke. Bager L. Lundbye. Kjøbm. J. Larsen. N. Tousgd. Jensen. Organist Bang. Told og Consumptions Inspecteur Ludvigsen. Byef. Capt. Brøndlund. Chr. Myrup. Chr. Thomasen. N. Clemensen. N. Kjær. Ped. Lynnerup. Kjøbm. Chr. Knakkergd. Frykkes Wachter. And. Lauritsen. Murermest. J. Klov. Christen Smed. N. Møller Skom. Chr. Smit, Slagter. Kjøbm. Anders Grishave. Katte-mag. Gerlach. Feldbered. C. Schellin. Chr. Clemensen. Skom. Spanggaard. Jac. Benjamin-sen. Murersv. P. Fergegd. L. Klastrup. Michel Nielsen. N. Munk. L. Timmerbye. N. Las-bessmed. Maren Niels Datt. N. J. Friergaard. Terkild Frantsen. Peder Bunk. Hans Sadelmag. Poul Lomborg. Poul Schaarup. Feldbereder Hane. Christen Hedegaard. N. Skadholm. Mads Post. Christen Dahl, Farver-Svend. Just Jensen. Jeppe Kirk. Poul Sand. Guldsmed Krog. Skomager Niels Christian Madsen. Dynnes Christens. N. P. Schaarup. Christen Dahl i Nørre-Gade. Consumptions-Controlleur Achen. Jens Axelsen. Jens Vangsgaard. Kjøbm. B. Leerhøj. Told-Kasserer Capitain Lange-land. Axel Reebslager. Lars Salmandsen. Niels Madsen. And. Fuglsang. Jens Dahlgaard, Skomager. Jens Mortensen. J. Chr. Jørgensen. Skipper Lars Thomas-sen. N. Tousgaard den yngre. Lars Christen. Hvorefter det Thisted Bye paadigne-de Bidrag bliver i alt Summa 335 Rd. 2 Mark " Skill. (afslr. om Axelsen.) og Bidrag Lund Bunk
Regnskabet for 1804 balanceret med 682 Rd. " M. 10 Skill. 24 Td. 4 Skp. Byg. 1 Td. 4 Skp. Grøn.

„De til Districtet henhørende Landsbyer, bidrage til Forsørgelsen saaledes: af Taa-toft, Mads Pedersens Enke. Ole Vestergaard. Christen Jensen. Jens Frikjær. Niels Rak. Lars Møller. Anders Pedersens Enke. Jens Michelsen. Af Torp: Thomas Brusen. Tho-mas Andersens Enke. Af Vingstrup: Chr. Gade. Lars Ladegaard. Ped. Agerboe. Peder Hanstrup. Thomas Frantsen. Niels Jensbye. Peder Smed. Lars Jakkesen. Ped. Foged. Christen Malle. Christen Poulsen. Niels Malle. Søren Malle. Niels Maas. Lars Østergaard. N. Edvardsens Enke. Salve Murermester (Dahl.) Mads Møller.

Skinnerup: Christ. Terkildsen. Christen Ørgaard. Christen Basen. Christ. Peder-sen. Christen Andersen. Ped. Andersen. N. Michels. Smed. Tilsted „ Jesper Dahl. Thorsted „ Christen Hundgaard. Anders Sallingboe. Rasmus Enke.

Falt udgjorde Ligningen nævnte Aar af By- og Landsogn, 21 Td. 4½ Skp. Byg, 7 Skp. Grøn, 586 Rd. 66 Skill. " I Aaret 1805 balancerede Regnsk. med 710 Rd. 4 M. 9 Skil. 21 Td. 6½ Skp. Byg 7 Skp. Grøn.
Den høyst beskattede nævnte Aar, var Kjøbm. Lassen Winther, med 18 Rd.; 3 Skatteydere slap med hver 8 Skill, som var det laveste.

For Aaret 1806: „ Kjøbm. O. Knakkergaard. Kjøbm. B. Holst. Kjøbm. Krophius. Kjøbm. Reesen. Kjøbm. H. Knakkergd. Kjøbm. Lars Holst. Ped. Christ. Lund. Klokker Kylleshek. Kammer. Thagaard. Frue Steensen. Kjøbm. Thøger Larsen. Kjøbm. Lassen-Winther. Kjøbm. Hans Winther. Provstinde Brøndlund. Niels Ovesen. Lars Ovesen. Niels Bang. Pastor Kabell. Skipper Brix. Kjøbmd. Eeskov. Amtmand Faye. Skolelh. Frost. Bager Grønlund. Kjøbmd. Diderichsen. Niels Andersen. Farver Rises Enke. Kjøbmd. J. Lundorph. Chr. Møller Skom. Byeskr. Høegh. Chirurgus Lage. Fuld-mægtig Nielsen. Amtsforv. Sørensen. Herredsf. Høyer. Lars Kynde. Apotheker Bech. Chr. Leerhøj. Hummelfoi. Krüger. Provsten. Kjøbmd. R. Møller. Goddike. Christ. Math. Blok. Klejnsmed J. Schov. Med. Soltoft. Th. Dücke. Bager Lundbye. Kjøbmd. J. Larsen. N. Tousgd. Jensen. Organist Bang. Told-Inspect. Ludvigsen. Byefogd. Capit. Brøndlund. Chr. Thomasen. N. Clemensen. N. Kjær. P. Lynnerup. Kjøbm. Chr. Knak-kergaard. Frykkes Wachter. And. Larsen. J. Klov. Chr. Smed ved Fjorden. N. Møller Skomag. Chr. Smit. Anders Grishave. Gerlach. Feldber. Schellin. Chrst. Clemensen. Skomag. Spanggaard. Jac. Benjamins. Ped. Fergegd. L. Klastrup. Michel Nielsen. Niels Munk. Las Timmerbye. N. Kaalesmed. Joh. Niels Datter. N. J. Friergd. Terkild Frantsen. Ped. Bunk. H. Sadelmager. P. Lomborg. Chr. Hedegrd. Poul Schaarup. J. Pet. Hane. N. Skadholm. Mads Post. Chr. Dahl. Farver. Just Jensen. Jeppe Kirk. Poul Sand. Guldsmed Krog. N. P. Madsen. Dynnes. N. P. Schaarup. Chr. Dahl. Achen. J. Axelsen. J. Vangsgaard. B. Leerhøj. Lass. Langeland. Axel Reebslag. L. Salmansen. And. Fuglsang. J. Dahlgd. jun. N. Mortensen. J. Chr. Jørgensen. Skipper L. Thomsen.

(De med &, var nævnte Aar Medlemmer af Fattigkommisionen.)

(xx Klokker Mathias Nicolai Reesen f. i Sønderhaa 12 Octbr. 1763, d. i Thisted d. 16 Dec. 1824, begravet paa den gamle Kirkegaard ved Fiben.

N. Tøisgd. jun. L. Chr. Erichsen. Capit. Rørbye. And. Bünk. Sør. Kortegd. Maren Chr. Datter i N. Andersens Huus.

Faarefl. Mads Pedersens Enke. Ole Westergaard. Chr. Jensen. Jens Jensen Niels Bak. Lars Mølle. And. Pedersens Enke. Jens Michelsen. Torp: „ Thomas Bruun. Th. Andersens Enke. Jesper Ehren. Lars Henrichsen. Tingstrup: „ Chr. Gade. L. Ladegaard. Ped. Agerboe. Ped. Kanstrup: „ Thom. Frantzen. N. Jenstoye. Ped. Smed. Lars Fellesen. Ped. Foged. Chr. Malle. Chr. Povelsen. Niels Malle. Søren Malle. Niels Traae. Lars Østergrd. Salve Dahl. Mads Mil-ler." Falt udgjorde Ligningen nævnte Aar for Byg og Landsogn, 579 Rd. 2 Mark 15 Skill. 3 Tdr. 4 Skp. Byggmel. 15 Tdr. 3 Skpr. Byg. 7 Skpr. Gryn.

1807. Foruden de nævnte i 1805-1806, fandtes i 1807: Hammergaard, Farver. (Her formentlig overtaget Forretningen efter Farver Riis's Enke, da denne ikke nævnes i 1807, og lagge staar anført i Ligningen som No. 26.) Fuldmægtig O. Kynde, form. hos Toldinspektør Langeland. Anders Jamerup. Under Landsognet er anført de samme Beboere som i 1805 og 1806. Desuden nævnes første Gang Vinthers Mølle. × i Ligningen for 1808 nævnes Riis og Hammergaard ikke.
Regnskabet for 1806 balanceres med 839 Rd. 4 Mark 11 Skill. 16 Tdr. 3½ Skp. Byg. dito dito.

1808. Foruden de i 1805-06 og 1807 nævnte anføres i 1808: „ Ped. Harebyer. Chr. Simmerup. Jøden Dessau.
Indtægt for Aaret 1807: 696 Rd. 1 Mark 7 Skill. 18 Td. 2 Skp. Byg. 2 Td. 4 Skp. Byggmel. 5 Skp. Gryn. Udgift: 755 Rd. 5 Mark 13 Skill. 17 Tdr. 6 Skp. Byg. 2 Tdr. 4 Skp. Byggmel. 5 Skp. Gryn.
Hjortlebeskattet i 1806 var Lassen-Winther med 18 Rd., og i 1807, samme med 20 Rd. ligesaa i 1808 med 20 Rd., i 1809 med 25 Rd., ligesaa i 1810; i 1811 med 50 Rd., i 1812 med 50 Rd., 1813 nævnes han ikke.

I 1809 foruden de i de forrige Aar nævnte, bla. a: „ Procur. Overgaard. Gyrtler Fuglsang. Cassere Roder. Pastor Kabell. Johanne Osterild. Ped. Færgegaard. Niels Wig. Christen Bøjer. Fr. Conradi. Chr. Ibsen Holm. Provstinde Holm. Mad. Ludvigsen.

I 1810 foruden de i de forrige Aar nævnte: „ N. Kobbesmeds Enke. Overbetient Neve. Feldberedr Scherlein (de forrige Aarsinge stavet Schellin.) Murermester Jens Klov. And. Jamerup. Broder. Kjølmand L. L. Erichsen. Kiolm. Jahn.
Indtægt for 1808: 842 Rd. 3 Mark 6 Skill. 2 Td. 4 Skp. Mel. 17 Td. 7 Skp. Byg. 5 Skp. Gryn.
Udgift for 1808: „ 887 Rd. 1 Mark 9 Skill. 2 Td. 4 Skp. Mel. 17 Td. 6 Skp. Byg. 5 Skp. Gryn.

I 1811 foruden de i de forrige Aar nævnte: Kjølm. Hou. Brandt. Madame Larsen. Thomas Faarefl og Broder Christen. Peder Kroghsgaard. Hans Peter Sørensen. Lars Bygum. Jens Ryskier.
I 1812 foruden de i de forrige Aar nævnte: „ Jens Oxenbil. Capt. Rørbye. Lützhöft. Major Briand de (Carvacoüe?) Peder Skjum.
Indtægt for 1809: 900 Rd. 5 Mark 9¾ Skill. 2 Td. 4 Skp. Mel. 17 Td. 5 Skp. Byg. 5 Skp. Gryn.
Udgift for 1809: „ 948 Rd. 2 Mark 8 Skill. 2 Td. 4 Skp. Mel. 13 Td. 3 Skp. Byg. 5 Skp. Gryn.
I 1813 foruden de i de forrige Aar nævnte: „ Anders Grønlund. Guldsmed Krogh's Enke. Anders Skaarup i Vestermølle. Jøden Felix. Kristian Kold. Lars Andreas Grønlund. Bager Højmark. Jens Pretsmark. Sadelmager Puttensen. Peder Bødker. Niels Fredskild. Salve Kristensen. Paul Nielsen Værth. Anders Madsen Vestenbyen. Christen Snedker. Niels Rytter.
I 1814 foruden de i de forrige Aar nævnte: „ Mads Agerholm. Christen Dahl. Takker. Peder Friergaard. Komager. Ove Winther. Procurator Deggaard. Peder Holm. Hr. Pastor Bang. Guldsmed Arff. Lars Sølbye. Ole Veje. Fr. Broager. Kjøbm. Levin.

I Aaret 1815 anføres første Gang Gaden hvor de forskellige Beboere boede. Vestergade: Ole Knakkergaard. Ole Veje. Mad. Holst. Reesen og Sønner. Lars Holst. Hou. Niels Wig. Overbet. Neve. Justitsr. Thagaard. Lars Sølbye. Klokker Kyllesbech. × Skophius. Ped. Vestergaard." Torvet: „ Paul Justesen. L. A. Grønlund. Thomas Faarefl. Niels Munk. Assessor Baroc. Fuldm. Owesen. Jens Kedegaard." Ponder Gade: „ Peder Sørensen. Guldsm. Arff. Peder Leerhøj. Søren Sand. Hr. Pastor Bang." Smeden Gade: „ Ole Kynde. Lars Salmansen. Peder Bødker. Christian Snee. Niels Madsen. Hassing. Klemen Dahlgaard. Søren Dahl. Et Navn ulæseligt. Christen Larsen. Niels Bang. Lars Owesen. Christen Prior. × Ved store Bryggen: „ Skræder Aakjer. Thøger Larsen. Skolegaden: „ Fr. Broager. Axel Rebslager. Ole Bertelsen. Lars Thomsen." Strandgyden: Jens Skak Steensen. Peder Fabring." Store Gaden el. Adel Gaden: × Amtsprovst Carstensen. Apoth. Bech. F. L. Dahlgrd. Lars Kyndes Enke. Skræder Høje. Amtsforv. Sørensen. Peder M. Jensen. Kirkeraad Deggaard. Kjøbm. Jahn. Provstinde Holm. Kassere Rode. Kirkeraad Bager. Niels Chr. Thougaard. Bøjsk. Hegh. Kjøbm. Grishauge. Christen Komager og Søn. Kjøbm. Lundorf. Riises Enke. Christen Justesen. Jens Nørgaard. Hammergaard. Lars Smed. F. P. Hahne. Mads Post. Lars Chr. Kinding. Dollerup. Niels Andersen. Fr. Lundbye, Kom. Math. Holst. Jens Langsgaard. P. L. Lundbye Kjøbm. Hr. Pastor Brandt. Thomas Larsens Enke. Feldberedr Udgreen. Schelin. Major Briand. Bager Grønlund og Søn. Mad. Ludvigsen. Kjøbm. Hackye. Sørensen, Fuldm. Amtm. Faye. Fuldm. Thorn. & Assessor Lützhöft." Lille Torv: Godtk Christensen. J. L. Møpelvang. L. C. Erichsen. Magens Larsen. Chr. Simmerup. Lars Klastrup. Mad. Larsen. Thøger Larsen. Chr. Smed. Mads Tvedhøj. Justitsr. Langeland. Mathias Blak. P. L. Lundbye.
Lille Knak: „ Lars Bygum. Gyrtler Fuglsang. Steenbrygger. Komager. Chr. Thøgersen." Store Knak: × „ Chr. N. Dahl, har sat sig selv for 1 Td. Byg 4 Rd.", Jacob Benja-

minsen. Jens Kloü. Jacob Klaüs Enke. Lars Timmerbye. Lars Jensen. Chr. Dreier.
Johanne Søndergaard. Skom. Spanggaard. Skom. Niels Strand. Skom. Mikkel Kold.
Anne Østergaard. Peder Friergaard Skom. Christen Kold, Skom. Søren Rask."

Ringel Torv: „Vacter. Mads Aggerholm. Lars C. Jensen. Snedker Conradi. Peder Madsen. Peder Krogsgaard." Øster Gade: „Anders Skrader (Anders Jannerup) Mahler Bechs Enke. Poul Lønborg. Anders Salmonsen. Kapit. Brøndlund. Fuldm. Gram. Christen Snedker. Chr. Clemmensen. Kapt. Rørbye. Mikkel Nielsen. Poul Sand. Christen Nørgaard. Chr. Hedegaard. Hoyer, Hattemager. Anders Jepsen. Mads Pedersen. Chr. Jepsen. Chr. Munk, Skom. Niels Jacob Friergaard. Peder Bille el. Bødker. Poul Nielsen. Organist Bang. Niels Jensen Tousgaard. Jens Oxenbøl."

Nørre Gade: „Kjøbm. Chr. Knakkergaard. Anders Christian. Niels Madsen, Skom. Dynis Christensen. Simon Skaarup. Hans Lucasen. Poul Steentoft. N. P. Skaarup. P. Nyborg Skaarup. Jens Rasmussen. Anders Dahl. Chr. Dahl. Niels Fredskild. Snedker Ulf. Fabrikmester Suttensen. Anders Torregaard. Johanne Østergild. Niels Kyse. Chr. Tilsted. Bager Kajmark. Anders Skaarup. Thor Christensen. Salve Christensen. Guldsmed Erhardt. Peder Smed. Mad: Dokkedahl. Mikkel Kloü. Kjøbm. Levin. Garver Holst. Niels Clemmensen. Prutzmark."

Vesten Byen: „Ane Katrine Torp. Jep Christian. Anders Nielsen. Anders Madsen. Jep Nytt. Anders Skaarup Møller. Kjøbm. og Amtsbruger Rasmus Møller. Andreas Rønberg."
Østen Byen: „Jens Axelsen, Møller paa Ostermølle." Afskr. til Jørgensen, Roskilde.

Faartoft: „Peder Dige. Jens Franekjær. Christen Sørensen. Jens Jensen. Søren Bak. Lars Møllers Enke. Jens Thomsen. Jens Mikkelsen." Torp: „Jacobsen. Jens Thomsen. Jesper Christensen. Lars Hendriksen. Christian Dige.

Tingstrup „Lars Ladegaards Enke. Christen Gade. Poul Aggerboe. Peder Hansstrup. Thomas Frandsen. Niels Jensbøges Kone. Peder Smed. Peder Fogeds Enke. (Peder Foged anføres sidste Gang 1822) Poul Christensen. Peder Malle. Mikkel Christensen. Søren Thon. Niels Malle. Lars Østergaard. Axel Nielsen. Niels Nielsen. Jens Dahlgaards Enke."

Regnskabet for 1810 balanceres med „2906 Rd. 4 Mark 14 Skill., 17 Td. Byg. 2 Td. 4 Skp. Mel, 5 Skp. Gryn."

Regnskab for 1811: „Indtægt 1684 Rd. „ Mark 14 Skill., 15 Td. „ Skp. Byg. 2 Td. 4 Skp. Mel, 5 Skp. Gryn."

Udgift for 1811: „ 1766 Rd. 4 Mark 10 Skill., 15 Td. „ Skp. Byg. 2 Td. 4 Skp. Mel, 5 Skp. Gryn."

Regnskabet for 1812 balanceres med 3220 Rd. 4 Mark 2 ¼ Skill., 78 Td. 4 Skp. Byg, 5 Td. Mel, 10 Skp. Gryn."

Regnskabet for 1813 balanceres med 4356 Rd. 4 Mark 4 ¼ Skill., 80 Td. „ Skp. Byg, 5 Td. Mel, 10 Skp. Gryn."

Regnskabet for 1814 balanceres med 1353 Rd. 3 Mark 10 ¼ Skill. Rigsbankpenge (Navne Værdi.) i Dansk Courant blev det 8121 Rbd. 3 Mark 13 ½ Skill.") 87 Td. 1 Skp. Byg, 2 Td. 4 Skp. Mel, 5 Skp. Gryn."

Regnskabet for 1815 balanceres med 1521 Rd. 4 Mark 9 ⅔ Skill. 82 Td. „ Skp. Byg, 2 Td. 4 Skp. Mel, 5 Skp. Gryn."

Regnskab for 1816: „ Indtægt 1623 Rbd. 3 Mark 12 Skill. 79 Td. „ Skp. Byg, 2 Td. 4 Skp. Mel, 5 Skp. Gryn.
Udgiften 1494 Rbd. 2 Mark 1 ⅞ Skill. 78 Td. „ Skp. Byg, 2 Td. 4 Skp. Mel, 5 Skp. Gryn."

Regnskab for 1817: „ Indtægt 1652 Rbd. 2 Mark 4 5/9 Skill., 75 Td. 6 Skp. Byg, 2 Td. 4 Skp. Mel, 5 Skp. Gryn."
Udgift for 1817: „ 1380 Rbd. 4 Mark 12 Skill., 75 Td. „ Skp. Byg, 2 Td. 4 Skp. Mel, 5 Skp. Gryn."

Regnskab for 1818: „ Indtægt 1682 Rbd. 3 Mark 14 5/9 Skill., 77 Td. 5 Skp. Byg, 2 Td. 4 Skp. Mel, 5 Skp. Gryn, 9 Rigsbankdaler 87 Skill. rede Sølv."
Udgift for 1818: „ 1337 Rbd. 3 Mark 2 Skill., 74 Td. 4 ⅔ Skp. Byg, 2 Td. 4 Skp. Mel, 5 Skp. Gryn. 5 Rigsbankdaler rede Sølv."

Regnskaberne for Aarene 1819-1833 incls. findes ikke anført i Protokollen. A. L. Svalgaard.

Beboerne i Thisted By i Aaret 1816: „Vestergade. Ole Knakkergaard. Mad. Holst. Reesen og Sønner. Lars Holst. Kloü. Niels Vig. Overlægent Neve. Justitsraad Thygaard. Søeboye. Kyllesbech. L. C. Grønlund. Schophuus. Torvet: „Brink. Jens Hedegaard. Dokkedahl og Moder." Sønder Gade: „Peder Sørensen. Peder Leerhøy. Hr. Pastor Bang. Mad.m Jepsen. Søren Sand. Gryde Torvet og Gade: „Ole Kynde. Lars Salmonsen. Jens Chr. Tollerüs. Christian Schrøl. Niels Madsen. Lassing. Søren Dahl. Lüttychift. Rasm. Christen Larsen. Niels Bang. Lars Ovesen. Christen Prior." Ved store Bryggen. „Skrader Aaker. Thøger Larsen." Skole-Gaden: „Ole Bertelsen. Axel Rebslager. Lars Thomissen." Strand-Gyden: „Skakstoensen. Peder Fabring. Adel-Gaden: „Amtsprovst Carstensen. Apotheker Beck. Jens Chr. Dahlgaard. Kyndis Enke.

Assessor Caroc, Fuldm. Ovesen. Niels Chr. Thousgaard. A. Grishauge. Christen Skomager. Kjøbm. Mads Møller. Kjøbm. Lundorph. Ole Veye. Carver Hammusgaard. Christen Fusteen. Jens Storgaard. Lars Bach. Jens P. Kahne. Mads Post. Lars Chr. Kinding. Dollerüs. Christen Post. Niels Andersen. Christian Lundbye. Mathias Holst. Jens Vangsgaard. P. C. Lundbye og Søn, Anders. Hr. Pastor Brandt. Thomas Larsens Enke. Guldsmed Ert. Jørgen Mahler. Bager Grønlund. Mad.me Ludvigsen. Peder Harkjer. Amtmand Faye."

Lille Torv: „Goddike. Mogelvang. Lars Christian Eriksen. Skrader Møller. Mogens Larsen. Peder Oxenbøl. Christen Sinnerup. Lars Klastrup. Peder Lauritsen. Proprietair Seergaard. Christen Smed. Mads Tvedhøj. Justitsraad Langeland. Mathias Blak. Peder Christian Lund." (afdør)

Lille Knak: „Lars Bigum. Niels Christian Bigum. Anders Fuglsang. Christen Storgesen. J. P. Bedsted. Sadelmager Thomsen."

Store Knak: „Christen N. Dahl. Jacob Benjaminsen. Jens Klau. Jacob Klaus Enke. Lars Tommerbye. Lars Jensen. Christen Dreyer. Niels Dreyer. Christen Bünch. Johanne Sondergaard. Skomager Spanggaard. Niels Strand. Mikkel Kold. Anne Ostergaard. Peder Friergaard. Christian Kold. Søren Rask."

Ringel-Torv: „Vacter. Mads Aggesholm. Lars Christian Veye. Frederich Conradi. Peder Lymmerup. Krogsgaard."

Oster-Gade: „Anders Jannerup. Maler Becks Enke. Poul Lomborg. Anders Salmonsen. Brondlund Kapitain. Gram, Fuldm. Christen Snedker. Christen Clemensen. Mikkel Nielsen. Poul Sand. Christen Storgaard. Christen Hedegaard. Hattemager Kjøge. Anders Jepsen. Christen Munch. Niels Jacob Friergaard. Poul Nielsen. Bangs Enke. Niels Jensen Thousgaard. Jens Oxenbøl."

Søre-Gade: „Christen Knakkergaard. Cir. Wittendorph. Peder Nyborg. Niels Madsen Skom. Synes Christensen. Simon Schaarup. Hans Lucasen. Poul Steentoft. Anders Steentoft. N. P. Schaarup. Jens Bøgkjer. Anders Dahl. Christen Dahl. Christen Vang. Christen Thomsen. Jens Ulf. Pittensen. Anders Ferregaard. Johanne Osterild. Clemen Dahlgaard. Niels Kjær. Bager Højmark. Anders Schaarup. Thor Christensen. Peder Smed. Levien. Carver Lund. Niels Clemensen. Pretzmark."

Vesten Byen: „Anne Katrine Torp. Jeppe Christian. Anders Madsen. Jeppe Sylt. Anders Nielsen. Kjøbmand Møller, Ejer af Winthers Mølle og en stor Deel af Byens Jorder. Andreas Trenberg. Anders Schaarup paa Vestermølle."

Osten Byen: „Oster Møller, Thor Krog."

Beboerne i Thisted By i 1818: „Vestergade: „Ole Knakkergaard. Madamme Holst. Chirurg Wittendorff. Reesen og Søn. Lars Holst. Knu. Niels Vigh. Oberbetjent Steve. Justitsraad Thogaard. Lundbye. Tyllesbech. L. A. Grønlund.

Torvet: „Brinch. Jens Hedegaard. Søren Thogesen. Skrædermest. Møller. Jens Møller. Snedker Guldlov. (Gulev?)."

Søndergade: Peder Sørensen. Pastor Bang. Madamme Jepsen. Søren Sand."

Gyde Torv og Gade: „Madamme Lynde. Lars Salmandsen. Jens Chr. Dollerup. Christian Schou. Niels Madsen. Christian Lundbye. Søren Dahl. Assessor Lütkjøft. Fuldm. Raun. Christen Larsen. Niels Bang. Beendreyer Anders Bang. Lars Ovesen. Skradder Aakjer. Thiger Larsen."

Skolegaden: „Ole Bertelsen. Axel Rebslager. Lars Thomissen."

Strandgyden: „Jens Steensen. Peder Tøbring."

Adelgaden: „Amtsprovst Ridder Carstensen. Apotheker Beck. J. Chr. Dahlgaard. L. Kyndes Enke. Skrader Kjøge. Schönau. Poul Justesen. Provstinde Holm. Madamme Ludvigsen. Pastor Schimmerup. Toldkasserer Rüder. Assessor Caroc. Fuldm. Ovesen. Gabriel Lind. Niels Thousgaard. Schophüus. A. Grishauge. Christen Skomager. Kjøbm. Mads Møller. Smedemester A. Jørgensen. Kjøbm. Reevelius. Ole Veye. Carver Hammergaard. Christen Justesen. Jens Storgaard. Lars Bak. Pratzmark. Mads Post. Søren Madsen Skom. Lars Chr. Kinding. Dollerüs. Christian Post. Niels Andersen. Sadelmager Thomsen. Jens Vangsgaard. P. C. Lundbye og Søn, Anders. Pastor Brandt. Thomas Larsens Enke. Fogfoged Thomsen. Jørgen Mortensen, Maler. Feldbereder Mensen. Bager Grønlund. Bager N. J. Grønlund. Peder Harkjer. Amtmand Ridder Faye. Fuldm. J. Sørensen. Cancellie. Assesor Tofft. Fuldm. Steentoft."

Lille Torv: „Godik Christensen. Mogelvang. Jens Thomsen. Lars Christian Eriksen. Mogens Larsen. Niels Christian Kjær. Lars Klastrup. Proprietair Seergaard. Peder Lauritsen. Mathias Blok. Mads Tvedhøj. Justitsraad Langeland. Peder Christian Lund."

Lille Knak: „Lars Bigum. Niels Christian Bigum. Mads Snedker. Christen Thogesen. J. P. Bedsted. Chr. N. Dahl. Jacob (Store Knak) Benjaminsen. Jens Klau. Jacob Klaus Enke. Christen Dreyer. Niels Dreyer. Skomager Christen Friergaard. Lars Tommerbye. Anders Pedersen. Lars Jensen. Christen Bünk. Sadelmager Kilderich Hansen. Skomager Spanggaard. Niels Strand. Michel Kold. Peder Friergaard. Christian Kold. Søren Rask."

Ringel Torv: „Mads Aggesholm. Lars Christian Veye. Niels Møllers Enke. Friderich Conradi. Peder Lymmerup. Peder Krogsgaard.

Ostergade: „Anders Jannerup. Maler Becks Enke. Skomager Beck. Poul Lomborg. Anders Salmandsen. Trine Brondlund. Gram. Christen Snedker. Michel Nielsen. Poul Sand. Christen Storgaard. Christen Hedegaard. Hattemager Kjøge. Anders Jepsen. Christen Jepsen. Christen Münk. Niels Jacob Friergaard. Poul Nielsen. Henrich Jepsen. Niels Jensen. Thousgaard. Anders Fuglsang.

Fortsættes Side 132.

(xx Nicolai Schiönau f. 1778, d. 23 May 1830, begravet paa den gamle Kirkegaard syd for Kirken.

Statistiske Bidrag til Aalborg Stifts Historie i Slutningen af det 17de Aarh.

Af D. H. Wulff. 1887-1888.

Indberetninger af Præster og Degne fra 1690, efter Befaling af Christian den 5. til Biskoppen.

Aggersborg Bygn.

„Et vist Tal paa Korn og Kvægtiende kan ikke sættes, fordi der er slet Tilstand og aarlig Forandring, idet Mesten part er forarmet. Korntienden er angiven for 30 Tdr., og tager jeg Tienden paa Kjær, da, som Bonden ikke driver sin fulde Avl og en Part pløjer vel Jorden, men har intet at besaa den med, saavel- som og Gröden eller Kornet paa Agren mislinger (?), idet det bliver dovent og svangt ved St. Hansdagstid paa Aggersborg Mark og hentørret paa Ullerup Mark, formedelst en Taage eller Kavgus, som opkommer af Brændingen i Lim- fjorden, og driver over Marken udi Havet, da er der og stor Skade derved paa Tiendekjærven, at jeg ikke kan naa 20 Tdr. Korn. Kvægtiende 2-3 Lam.

Offeren til de 3 store Højtider er efter Bondens Tilstand og Uformuenhed, hver Gang 5 Sldr.; af Aggersborggaard hidtil 2-3 Sldr. hver Højtidsdag. St. Hansrente 5-6 Oste, eftersom der ingen Græsning, ej heller Malkning udi Sognet. Paaskerente 5 Kager. Præstegaarden er ikke fri, og ej kjøbt endnu. Vinterrug saas ikke, men Vaarrug og Byg. Vaarrugen bliver aarlig dovren og svang gi- ver ikke mere af Læsset end 3 Skpr. og Bygget 5 Skpr. med det my Maal.

Denne Dovenhed paa Kornet har kontinueret udi 3 Aar. Præstegaardens Taxt udi Matrikulen er 12-4-„-1, hvilket synes altfor svart og uligeligt, eftersom der er Mangel paa Engslyerring, Aldingsbrand, Græsning og Uddrift.

Dens Kjøb og Vardi er 100 Rd. Eller antog jeg Præstegaarden 1679 udi Foraaret med stor Brøstfældighed og usynet, endog jeg Syn derfor begjærede. Det er en gammel Bygning og behøves Reparation aarlig. Paa nogle Aars Tid har jeg anvendt paa Husenes Reparation 90 Sldr., og mere Bekostning med Tag og Tom- mer til Ladingen og Laden endnu behøves.

For Kaldets Ringheds Skyld er der udi Kr. 4. Tid lagt til Præstegaardens Av- ling et Bolsjord, som kaldes Toften, østen Kirken med sine Agre vesten og øs- ten Ullerup Vej, for sin aarlig Skat og Afgift. Samme Bolsjord have mine For- mænd selv nogen Tid brugt, men siden er det bleven sted og fæst til en Bon- de, som nu er forarmet.

Konge og Kirketienden har jeg ikke nydt; men min Formands Enke har dem udi Fæste. Af Aggersborggaard er givet aarlig af Adelskabet velb. sl. Hak Wind og sl. Frue Marie Hog, efterat de havde vocveret min næste Formand til Stedet, 3 Tavor Rug, 3 Tavor Byg og 3 Tavor Havre, d. e. 2 Læs Korn, hvilket jeg og har nydt, men intet bekommet for 1689. Men eftersom deres Forfædre have lagt til samme Fadegaard en Del af næsthosliggende Aggersborg Nørrip Bys Agre ved Søndergaard, som kaldes Søndergaards Fald, Byvrenaue, og det, som dem bedst fandtes beleyligt og ved Aggersborg By udlagt en Gaard, og Jorden Aggersborggaards Mark tillagt, da have de, som der siges, givet Præsten aarlig for Korntiende af samme Jorder Avling 10 Tdr. Byg, og til Offer paa hver af de 3 Højtider 3 Rd., indtil min næste Formand sl. Hr. Hendrik Peder- sen blev vocveret til Kaldet, da Adelskabet er blevet anderledes til Sinds, og gi- vet aarlig til Præsten, som meldt er om de 2 Læs Korn.

Der er ikke til Præstegaarden nogen Aldingsbrand, enten Lyng, Brændtorv eller Skottorv; det maa jeg kjøbe paa andre Steder og hente det 3 stærke Mile med Heste og Vogn. Enken udi Kaldet lod jeg for dets Ringheds Skyld at det kunde ikke taale Pension, Ægteskab tilbyde 1679, hvorpaa hun ikke var be- tænkt, og maatte jeg, som ikke da kjendte Sognets Tilstand, indgaa en

en Kontrakt med hende, hvorefter hun nyder aarlig 10 Td. Korn, 3 Dr (Dale?) til de 3 store Højtider. 2 Paaskekager, 2 St. Hansoste og 1 Lam. Desforuden har Enken sted og fast Kirkens Jord, som burde at blive ved Kaldet for dets Ringheds Skyld. Der er ikke et ringere Kald i Han Herred, hvilken Tilstand, som giver Formindskelse paa Korn og Kvægtiende, kyendes nok deraf, at der udi Aggersborg By, som bestaar af 6 Gaarde, er øde 4 og 1 Bol, udi Foruip (Thorup?) er 4 øde Gaarde, udi Ullerup By 6 øde Gaarde, hvor de have hverken at æde eller at saa, desligeste og Kvildrup en eneste Gaard.

Der er ingen Kobøjerring til Aggersborg Sogn. Der avles noget lidet Ho til Præstegaarden paa et Moseeiend, som er skarpt og ringe, men fælles Foder hvert Aar til Kvæderne. Der er ingen Græsning til Præstegaarden.

Der Kaldet efter min salig Formand Hr. Hendrik Pedersen 1678 stod ledigt, er der bleven imidlertid indhegnet af Vilhelm i Kvildrup, med velb. Frk. Maria Kogs Vilje og Samtykke et Stykke Eyendom, som var Præstegaardens og Aggersbys fri Fælled og Drift, og kaldes Kastet i Borrebyer, hvorudi mine Formænd altid have haft deres Græsning og Uddrift, men paa 11 Aars Tid været mig forment.

Udi forrige Tider, der Hr. Morrids var Præst, har Præstegaarden haft Fædrift paa Borreholm, som ligger sønden for Aggersborggaard og Præstegaarden, men er ved Proces af Adelskabet kaldet fra gaaet 1543.

Mangel paa Tag maa og her indføres, som er ikke en ringe Formindskelse; thi eftersom der kan intet Tag blive af Præstegaardens Ael, maa jeg aarlig kiøbe Tag til dens Vedligeholdelse, hvis Bygning ved Stormvinde svækkes. Et Læs Tag kiøbes for 2½ Mark, undertiden 3 Mark.

Dale Mattesøn.

Degnekaldet.

Korntiende 5 Td. Byg med Pensionen. Offer hver Offerdag 1 Dr. St. Hansrente 4-5 Oste. Paaskerente 4-5 Kager. Bygning paa Degnebolet har ey været i mange Aar. Min sl. Formand havde sted og fæst paa Adelens; nu er mig forundt Pengehjelp til et Kiis at opbygge paa Degnebolets Jord, som allerede er opreyst. Dertil en liden Toft, bestaaende af 2 smaa Agre hvori kan saas 1 Td. Korn. Dets Toft er „-3-3-1. Ildingsbrand er der ikke uden lidet skarpt og sandet Tørvejord. Pension til Aalborg Skole 2 Td. Byg.

Jørgen Lauridtzøn.

Vester Han Herred.

Klim, Thorup og Vust Sogne.

Korntiende, Kvægtiende etc. I alle Sognene 107, af hvilke 15 hele Gaarde 55 halve Gaarde og 37 Bunker og smaa Boliger, hvoraf tilforn har kunnet bekommes 112 Td. Korn i Rug, Byg og Havre, men nu, Avlingen forslaar sig, og derved forringes Tienden. Kvægtiende. 14 Lam, 12 Gies, 2-3 Grise og 6 Dl. 2 Mark. Højtidsoffer: Højtidsoffer tilforn paa en Højtidsdag 17 Dl.; men nu Tiden forværres, formindskes Offeret. St. Hansrente 21 ℔ Ost. Paaskerente 25 ℔ Brød. Præstegaarden er fri for Matrikulsskat, gives deraf aarlig til Kongen 11 Sk. 11 Sk. Gyster. Dens Bygning bestaar af en Kaling 14 Bind, 2 smaa Lader hver 8 Bind et Herberghus 8 Bind, 2 Fæhuse hvert 6 Bind, et Vognhus til 3 Vogne, alt gammel og slet Bygning. I Marken kan saas tilhobe 26 Td. Korn, Rug og Byg, og kan avles hvert 40 smaa Læs Ho. Gaardens Taxt er 8-„-1-„. Dens Kiøb og Vurdering er 100 Rd. Til Præstegaarden er et Kiis i Terp paa dens Grund, og giver 18 Sk. Huspenge. I Torup By er en Annexgaard, hvorpaa er 4 gamle Huse, en Kaling, som staar paa Fald, en Lade, et Fæhus, et Herberghus. Skylder 10 Td. Byg.

Dens Taxt er 10-5-„-1-, hvoraf gives halv Skat. Paa Gaardens Grund ligger et lille ringe Gadehus, som giver 12 Sk. Huspenge.

I Vust By er en halv Gaard Annexlodig, som skylder 5 Td. Byg; dog Bonden er saa forarmet, at nu i mange Aar er ikke en eneste Skp. Korn deraf bekommet. Skatterne har han end til dels betalt af 5-„1-„1-. Huse er der 3, som ere oldgamle og staar paa Fald. Agrene ligger paa de værste Steder i Marken, de fleste nest ved Klitten for en aaben Sandflugt. Eng er dertil 4-5 smaa Stykker, og kan avles derpaa 4 Læs Ho. Paa dens Grund ligger et Gade.

hus paa Rimmen, som giver 18 Sk. Huspenge. Der er nu allerede 10-12 som ikke kan give fuld Tiende, efterdi de ikke ere mægtige til fuldt at besaa Jorden, og disse ere mest af Rytterbøndene; saa foruden dette en Part er bleven meget modvillig med, hvad de skal udgive, siden de bleve Rytterbønder, da derfor uden forarmes de og Tid efter anden de fleste. Af Ildebrand kan alene ved Fjorden bekommes nogle Sandtørv eller Splittørv, og naar Dagen er længst, kan alene med en Vogn ikke mere end 3 Læs hentes og hjemføres. Lyngslæt og Skiftørvjord er ikke ved Gaarden, men skal paa andre Steder kjøbes for Penge og Korn og hentes med Heste og Vogn. Fiskeri tilforn i gamle Tider har der baade i Fjorden sønden for (Limfjorden) og i Havet norden for været, i Fjorden med Stader, i Havet med Baade, men nu ganske intet af Fjorden og lidet af Havet, hvilket Folkene ikke er en liden Afbræk i deres Husholdning.

Snart den halve Part af Markjorden, synderlig i Vust og Klim, ligger strax ved Klitten, og aarlig af Sand fordærves, og tidt om Aaringerne ved St. Hansdagstide kommer der en salt og fugtig Taage af Havet, som ellers kaldes Havvaar, og driver over Marken i Fjorden sønden for, og tidt fordærver Kornet at det bliver dørrent. En lang og besværlig Vej, synderlig om Vinteren, er der for Præsten imellem Kirkerne, efterdi der er snart en stærk Mil fra Klim Kirke til Vust Kirke, som ligger langt borte.

A. A. Klim.

Degnekaldet.

Korntiende 36 Tdr. og nogle Skpr. Kvægtienden har jeg i Forpagtning af Hospitalsforstanderen i Aalborg af Klim Sogn ene for 1 Rdr. Offer til hver Højtid 3 Sldr. St. Hansrente 7 Td Ost. Paaskerente 16 Td Brød. Udi Klim By er et Degnehuus med ny Raling og ny Lade, hvortil jeg har bekommet af Kirkerne til Hjælp 40 Sldr., og er endnu i stor Gjæld for Resten, saasom det har kostet 86 Rdr. 3 Mark 8 Skill. Agerjord kjøm en liden Tofte i Klim Gade af rød Sandgrus, hvoruti kan saas 6 Skpr. Rug; men Kirkens Forsvar har lovet at forskaffe noget mere. Kan avles 2 Læs Hø. Taxten i Matrikulen er —"2-2-". Pension til Aalborg Skole 1 Td. Rug, 5 Tdr. Byg. Pension til Enken 1 Td. Byg, 2 Td Brød, ½ Td Ost. Brevlob til Kollerup 1 Mil, og til Kjærup 1½ store Mil.

S. Velling.

Oslis, Veslis og Arup Sogne.

Udi disse 3 Sogne, hvorvel de i Landmaalingens Taxt ere imod andre at ligne, højt forsatte, findes alene 12 Gaarde, som i den ny Matrikul ere satte for 6 Tdr. Hartk. og noget derover; halve Gaarde paa 4 og under 6 Tdr. 24, hvor Præsten nyder alle Tiendens Dele; Bole under 4 Tdr. og Huse, som tiende, tilsammen 44. Af disse nyder Præsten ⅓ af Korntienden efter Aalingens Beskaffenhed. Af Kvægtienden nyder Præsten ikkun ⅓.

Offer til de 3 store Højtider: Udi disse 3 Sogne har udi nogle faa Aar 1 Gaard (Mand og Kone tillige) paa hver Højtidsdag sført 1 Sk. Mark, en Halvgaard 10 Skill., et Hus, hvor de ikke ligge eller ere sengeliggende, 6 Skill., og naar der er intet ude, kan naas paa hver Højtidsdag af alle 3 Sogne 18 Sk. Dalr, og undertiden noget mere, formedelst Tjenestefolk og Veslisgaard. St. Hansrente: Af hver Gaard og Halvgaard pleier at gives en liden Ost paa 4-5-6 Skaal Td, af smaa Bole og Huse intet.

Paaskerente: Af hver Gaard og Halvgaard en liden Kage, men nu i nogle Aar have de givet i Steden derfor af en Gaard 1½ Skp. Rug, af en Halvgaard 3 Fdk., saa og af en Helgaard i det højeste 2 Snese Æg, af en Halvgaard 1 Snes, af smaa Bole og Huse intet.

Præstegaarden i Oslis By er fri for Matrikulskat. Dens Taxt i Matrikulen er 6-7-"-1. Dens Værd til de fattiges Direktører at betale er 100 Rd. Herpaa var 6 gamle, raadne Huse, som jeg af ny har maattet lade ombygge. Annexgaard i Veslis Sogn og By, som bestaar af 2 Huse, et Ralingshus, 7 Bind, og en Lade med Stald i Enden, 9 Bind, begge for kort Tid siden opbyggede. Landgilden skulde være 6 Tdr. Byg, 3 Tdr. Havre, 1 Skovsvin, 1 Td Smør og noget Arbejde efter Lejlighed. Dens Taxt er 4-4-"-"-"-. Nyder Frihed for halv Matrikulskat.

Hermed følger et Gadehus i samme By, som har ingen Tillæg uden en Kaalgaards Sted paa Gaden; gjør nogle faa Dagsgjerninger om Aaret.

Annexgaard i Arup Sogn og By, hvis Bygning bestaar i et Ralingshus, 11 Bind, og en Lade paa 4 Gulve og en Lo. Ved Enden deraf er en liden Stald til 5 Hoveder; østen i Gaarden er et lidet Jordhus til Fe og Faar. Landgilden skulde være 6 Tdr. Byg, 4 Tdr. Havre, 1 Skovsvin, 1 Td Smør og noget Arbejde efter Lejlighed. Dens Taxt er

167 4-4-2-2. Nyder Frihed for halv Skat. Dermed følger et Gadehüs, som ingen Ejendom har üden en Kaalgaards Sted, som saas med noget lidet Korn og derfor er indført i Matrikülen for 1 Tdk. 2 Alb. Betaler for nogle faa Dagsgjerninger om Aaret.

1685 d. 9. har kgl. Maj. for Kaldets Ringheds Skyld benaadet mig Livstid med 2 öde halve Gaarde, liggende i Oslös, den ene kaldes Vognsgaard, den anden lille Biskopgaard, fri for Landgilde, Skatter og al anden Afgift.

Af Veslösgaard er givet fordüm 6 Tdr. Byg aarlig og af en Bondegaard, kaldet Jens Simesons Gaard, som der blev lagt ünder, 3 Tdr. Byg, hvilken Afgift dog faa Tider er bekommet; men forleden Aar, 1689, fik Oberstlöjtnant Erik Zakarias v. Kalenden i Possession, og da gav han af det Aars Avl 4 Tdr. Rüg, 4 Tdr. Byg; item skredes af ham og hans Hüs paa hver af de 3 store Höjtider 4 Rdr. foruden anden Godhed, som han idelig beviser. Præsterne have af Arilds Tid haft Græsset eller Höet, som avles paa alle 3 Kirkegaarde, hvoraf gives kgl. Maj. Gjæstebud, hvorom et gammelt Dokument til Vidnesbyrd findes i Stiftskisten. Pension gives til en Enke, langt over Kaldets og Indkomstens Evne, nemlig 20 Tdr. Byg, 2 Tdr. Rüg, 2 Tdr. Havre, 2 Ol og 3 Lbr Ost, 2-3 Lam, 1 Gaas, 12-14 Læs Hadtörv, 4-5 Læs Skaartörv, 5 Rdr. i Penge, Foder til 1 Ko og 4 Faar, fri Hüsvarelse i Præstegaarden, og alt dette nyder hün frit og svarer intet med mig i Skatter og Udgifter, og saaledes har jeg holdt üd i 16 Aar. Der formindskes Afgröden paa Marken formedelst Bondernes store Armod, som ikke have Kvæg til Jordens Gödning og Dyrkning; saa vorder der jo mere og mere öde, saasom i dette Aar ere i Oslös By 6 af de bedste halve Gaarde blevne slet öde, foruden det, som tilforn var öde baade der og i de andre Sogne. Derforuden af det Sæden (Rüg, Byg, Havre, Blanding) saas confüse imellem hverandre her paa Markerne, kan man ikke lettelig tælle paa Ageren, hvorüdover man maa lade Bonden raade selv og mister derover ikke alleneste al Foringen, men endog hos mange den ringe Del Korn, som üdlöves; thi den störste Del er saa forarmet og forborget, at deres Avling bortföres af andre, som förud have leget og kjöbt den af dem for Penge og Korn til Skatter og Underholdning; naar nü Præsten kræver, have de intet at give, hvorved jeg faar ütrolig Skade. Er her ingen Höjgivning, Tyring, Græsning eller Fædrift, saa jeg om Sommeren maa leje Græsning paa andre Steder til de faa Kreatürer, jeg kan holde.

Kan derfor ingen Opfödning have, men maa kjöbe alting, Kreatürer baade til Plov og Vogn, Slagtekvæg, stort og lidet, Smör og mesten Parten Melken med. Tilmed er Avlingen saa slet, at der baade til Præstegaarden og de to forlenede halve Gaarde ikke nær kan avles saa meget Korn, som behöves til formiddent Öl og Brød, men den störste Del af Tienden maa gaa med dertil. Er her ej heller formöden Ildebrand, men maa kjöbes Skaartörv og ere snart intet fangelige. Samme Mangel og endda större, paa Græsning og Ildebrand, have Annexgaardene, hvorüdover jeg ikke nær kan faa den aarlige Afgift af dem, somme Aar slet intet og faa Dages Arbejde om Aaret, og det endda paa min Kost.

Paa Jorden til Annexgaarden i Veslös er en kgl. Dom af 1545, som er indlagt i Stiftskisten.

A. Steenstrüp.

Degnekaldet.

Degnekorn kan efter Sognepræstens Tiendes tredie Del, som han pleje at faa, den Stund intet var öde og Avlingen bar vel til, beløbe sig til 36 Tdr. Byg. Offer 3 Rdr. 2 Mark. St. Hansrente 3 Lbr Ost. Paaskerente 8 ½ Lbr Brød. Hidtil har her ingen Degnebolig været; men Degnene have maattet feste sig Hüs og Plads og rette deraf til Hüsbondelige ved andre Tjenere, hvorfor Biskoppen har beskikket 1688 at et Bol i Oslös skal efter Bondens Död være Degnebolig, saafremt samme Bols Herlighed bliver til Kirkerne efter det, som derom er sluttet paa den kgl. Kirkekommision; men endnü lever Bonden, og jeg sidder i et Gadehüs, som tilhører velb. Niels Langes Börn, hvoraf jeg giver aarlig Skat og Afgift og gjör ügentlig Arbejde.

Pension til Aalborg Skole 5 Tdr. Byg; men af ovenbemeldte Degnekorn har jeg intet videre künnet bekomme end 1-5 Tdr. Byg, saa vel fordi en Del Gaarde ere blevne öde, saa fordi en stor Del af Bønderne, som bedst künde, ville ikke give mere end den lideu Del, de pleje at give. Af Kvægtienden har Degnen tilforn nydt 1/6, men nü slet intet.

Jens Jensen.

Kjettrüp og Gjöttrüp Sogne.

Kvæg og Kongetiende have for nogle Aar siden været i Kjettrüps Sogn, 19 hele Gaarde fra 6 Tdr. Hk. og derover, 16 halve Gaarde fra 3 til 6 Tdr., halve Boliger og Gadehüse ünder 3 Tdr. og saa mange, som pleje at give Korntiende, 12; i Gjöttrüp Sogn 16 hele Gaarde.

11 hele Bole, 16 halve Bole og Gadehuse under 3 Tdr. Korntienden kunde i forrige gode og frugtbare Aaringer, da Bønderne vare ved Magt, og Præsten fik sin Tiende af de malle paa Skjæppen, løbe op til 80 Tdr. 7 Skpr.; men saasom Bønderne baade for sær Misvækts Skyld her fremfor paa andre omliggende Steder, saa ogsaa for anden Bøndernes Aarmod nu fornemmelig paa 2 Aars Tid ere blevne saa ruinerede at her i begge Sognene, som ere anslagne for 507 Tdr. Hartk. i Matrikulen, nu efter lovlig Tingsvidne er af mig afbevist paa 2 Aars Tid at være saa forarmede og med øde og ubesaaet Gods og Gaarde, hvoraf jeg nu hverken nyder et eller andet til Indkomst, af Gaardes og Boles Ødestaaelse 163 Tdr. Htk. — Kvægtiende 8-10 Lam og 14 Mark.

Offer til de 3 store Højtider 30 Sldr. undtagen Aagaards Herskab, som for al aarlig Afgift giver hver Højtidsdag efter den gamle Sædvane 2 Rdr. Pt. Hansrente 10-12 Lb Oste. Paaskerente 8-10 Lb Brød og undertiden for Kager 1 Td. Rug.

Præstegaarden er frikjøbt, hvortil kan saas nogle og 40 Tdr. Sæd af alle Slags. Engesberg (Empfo) er her fast intet og omend iblandt Bøndernes Engesberg kan haves 2 Læs Mosegræs saa tjener det ej til Kreters Foring; men jeg maa kjøbe hvert et Læs Hø, jeg skal have godt af.

Præstegaarden er taxeret for 10 Tdr. Htk. Jeg har kjøbt den af min sl. Formands Arvinger for 400 Sld. foruden den fornødne Bekostning, jeg ellers derpaa har gjort paa 300 Dr.

Et lidet Gadehus paa 1 Fdk., som dog ligger øde. Annexgaarden er af mig i sin Bygning modtaget saa ærmelig og forfalden, som den endnu findes; skal i gamle Tider have givet Landgilde 6 Tdr. Byg, 1 Td. Rug, 1 Lb Smør; men nu i disse Aaringer faas intet deraf, ej en Td. Sæden dertil, saasom den er immatrikuleret for 6-1-"-2" kunde maaske slaa ud til 24 Tdr. Den svarer med andre Bondergaarde til alle Skatter, dog forskaanet for halv Matrikulskat.

Af Aagaards Herskab gaves for 20 Aar siden foruden de 4 Tdr. Rug og 2 Tdr. Byg for Vin og Brød til Menighedens Brug til Paasketider en Afgift, hvoraf Præsten nu intet nyder.

Ildebrand lige med Bonden i fælles Mose og Grøft, scil. af Proprietair i Benaadning.

Pension til Enken 2 Tdr. Rug, 20 Tdr. Byg, 4 Tdr. Havre, 7 Paaskekager, 4 Lb Ost, 3 Lam 3 Sldr. og Fader til 1 Ko og 6 Faar, og fri Husvarelse i Præstegaarden med Stue, Køkken, Loftsrum.

Laurits Hansen Schrøder.

Degnekaldet.

Korntiende 5 Tdr. Rug, 7 Tdr. 5 Skp. Byg. Højtidsoffer 5 Sldr. Pt. Hansrente 3-4 Lb Ost. Paaskerente 5-6 Lb Brød. Degnen har en fri Degnebolig af Anlds Tid, given af Kirkens Patron, i Kjettrup By, hvortil kan saas 3 Tdr. Korn, og er anslagen for 7 Skp. 2 Fdk. Pension til Skolebrug Skole 1 Td Rug, 4 Tdr. Byg.

Jens Jensen Juul.

Hjortdal Sogn.

Korntiende, Kvægtiende ere 8 Gaarde, 14 halve Gaarde og Bole, som tiende, og nyder Præsten 1/5 af Korntienden, som kan beløbe sig i tærsket Korn 6 Tdr. Rug, 12 Tdr. Byg. Af den ringe Kvægtiende som her falder, nyder Præsten 1/3.

Offer til hver af de 3 store Højtider 2 Sldr. 1 Mark. Pt. Hansrente: Saa mange, som tiende, give og en liden Ost, ialt 3 Lb, Paaskerente 4 Lb Brød og 8-10-14-16 Æg af hver, som giver Kage.

Præstegaard er her nu ingen; men Præsterne, trende efter hverandre, have fæstet og bodt paa en Bondegaard, kaldet Hedegaard, som tilforn skyldte til Kollerup Kirke 3 Tdr. Byg, og til Hjortdal Kirke 3 Tdr. og Herligheden var til Sejlstrup, men er for nogle og 20 Aar siden udlagt til verdslige og nu ganske tilhører Baron Juel til Rysensten. Deraf skatter og skylder Præsten lige med andre Bønder. Præstegaard har her været (for) henved 100 Aar siden, men er bleven øde af Sandflugt i den tredje Præst efter Reformationen Kr. Christens Tid, og i samme Præsts Tid blev Sognet saa øde af Sand, at han forlod det og drog til Norge, saa at Sognet var præstelöst i 2 Aar. Derefter har Kgl. Maj. lagt en anden øde Gaards Jord til Præstegaarden, kaldet Hjortdalsgaard, og er der endnu paa mest Sted tvende Huse, en liden Reling og Ladehus paa Hjortdalsgaard.

Begge deres Landgilde er 6 Tdr. Byg, 3 Td. Havre og noget Arbejde efter deres Vilkaar. Er udi Matrikulen sat for 3-5-3-". Nyder Frihed for halv Skat. Giver og alle Tiendens Dele til Præsten, som er beregnet i Landgilden.

Offer paa hver af de 3 store Højtider 3 Sldr. af en liden Fædegaard, kaldet Slette, i Stedet for Tiende og alting.

Baade Avlingen og Græsningen formedelst Sandflugtens Tiltagelse er ganske forringet og fordervet. Høbjerningen er kun 1 Læs Hø. Ildebrand ingen, men skal kjøbes og er smart ikke fangeleg. Den forddrevne Præstegaard med sin ringe Tilleg nyder ikke Skattefrihed som andre Præstegaarde, men skatter lige med Bondergaarde i Matrikulskat.

Derfruden ligger den for en aaben Sandflugt paa 3 Kanter, og faar altid Skade. Har ingen Udrift til dens lidet Kvæg, uden i den bare Sandklit. Min Formand og jeg have i

50 Aar haft Lerüp og Tranüm Sognes Kongetiende i Feste for den aarlige Afgift, og nod deraf noget lidet til Nabod, men er for 3 Aars Tid siden ganske borttagen.

Tyge Clausen Tolstrup.

Degnekaldet.

Intet Degnebol, hverken Hus eller Jord, hverken Ager eller Eng, ej heller nogen Tilleg i nogen Maade, men bor paa et ringe Gadehus, som jeg har sted og fast. Korntienden kunde efter Præstens Angivelse vare 6 Tdr.; men formedelst Bøndernes Forarmelse kan ikke naas over 4 Tdr. Byg og intet Rug. Slette, en liden Hovedgaard, giver mig aarlig 4 Vendelbo Skpr. Byg og hver Højtidsdag 10 Skill. til Offer. Paaskeverente 2 ß Brød. St. Hansrente 1 ß Ost. Offer hver af de store Højtider 2 Mark. Kvægtiende: Hospitalets Part har jeg i Feste for 1 Sltdr.

Niels Eskisen.

Kollerup og Skrem Sogne.

Kvæg og Kongetiende i Kollerup Sogn ere 4 hele Gaarde paa 6 Tdr. og derover, 18 halve Gaarde fra 3-6 Tdr; 36 Bøle, Halvbøle og Bünker fra 4 Skpr. til 3 Tdr., i Skrem Sogn 2 hele Gaarde, 5 halve Gaarde og 19 Bøle, Halvbøle og Bünker. Korntienden, hvoraf Præsten nyder 1/3, har fordum kunnet importere henved 2 Læster Korn, hvoraf en Del, formedelst det øde Gods og udesaaet Jord, nu aarlig afgaar. Dog ses endnu af Præstens Tiendebøger fra 1607, at her aldrig har været gjort nogen bestandig visse Tingning og Akkord om Præstetienden, men altid været forandelig saaledes af Kollerup Sogn ved den tredie Part og undertiden mere end den halve Part (siden Sandflugten ligesom Svlingen forslog sig og Afgrøden formindskedes) har leveret deres Tiende paa Kjørven, eftersom her falder baade tynd Sæd udi denne skarpe sandflugtig Mark, og saa ganske ringe Afgrøde udi tørre Aaringer, da man maa tage imod Kjørven eller og intet faa formedelst Folkets højtrængende Armods og Brods Mangels Skyld. Sammeledes maa altid af det meget arme Skrem Sogn udi Kjørven hvert Aar tages, hvad Gud giver og Aaringerne medføre eller og mistes. Og tilmed er nu ogsaa fra Nagaards Herskab, som er den højeste Proprietarius i Sognene, paa Sognestævne advarede alle Nagaards Tjenere, her saavelsom i andre Sogne, at yde alle deres Tiender i Kjørven. Kvægtienden, eftersom den ikke er synderlig Høtjening eller Græsning og Udrift til smaa Kreaturer, er udi Penge anslagen 4 Sltdr.

Offer til de 3 store Højtider var fordum af Kollerup Menighed 5-7 Sltdr., og derforuden af Nagaards Herskab og Folk, saalænge sal. Hr. Henrik Rantzau levede, indtil 1675 da de bleve alle borte, og siden er ej fremkommet noget fra dem, af Skrem Menighed 5-7 Sltdr. Derforuden af Nalegaard, en liden Herregaard med en Skovs Avling af private Standsfolk, som der boede, ofredes 6-7 Mark, undertiden 2 Sltdr.; men paa nogle Aars Tid, siden den af Adelspersoner blev beboet, er Offeret forbedret indtil 3 Sltdr. hver Gang.

Kunde saa blive til alle 3 Højtider henved 30 Sltdr., hvilket dog nu formedelst det øde og udesatte og forarmede aarlig forringes og formindskes. Paaskebrød pleier i forrige Tider at gives efter Lejligheden og Tiden fra 4 Skaalß og derover indtil 8 ß af de allerbedste, hvoraf dog i indeværende Aar ikke 1/3 er indkommen; kunde fordum være 16-18 Lß.

Ask derforuden 10 Ol Øg. St. Hansrente falder ringe, fordi Græsningen da var slet, kunde være efter Tidens Lejlighed ved 10 Lß. De smaa Boliger have hidtil intet givet, og vis ikke frivillig gives, har jeg hidtil ej af nogen bekvet.

Præsteboligen er fri for Matrikulskat og deslige. Bygningen bestaar udi en Stue ling for Sønden, en Lade for Norden, et Fahus vesten, og et Studerekammer østen i Gaarden. Gjesteri penge aarlig til Amtstuen 10 Mark d. Stedets Grund og tilliggende Markjord er overalt lös Flyvesandmark. For Østen og Sønden af er det idel rød Sand- og Sandgrusblund, men det lidet overblevne, for Vesten og Norden, er noget bedre Jord, blandet med ringe Muld. Ellers har al Bymarken fordum været overløben med Klitsand, Husene nedtrykte og Jorden fordærvet. Det endnu beholdne og efter Sandflugten brugelige Markjord er allevegne adspredt mellem Naboernes i Byen. Engskifter fra Sandflugten er allene overblevne et lidet Skifte ved Sønderaa næppeligen Byrden Hø.

Ask er af nogle gamle Grave i Kjæret østen Byen noget af Bymændene fordum indkastet, hvor Præsten har vel sin Del afskiftet; men al Indkastningen bliver af Byens Kreaturer slet nedtraadt og Gyden for Græsningens Armods Skyld fortæret. Præstegaardens Taxt i den ny Matrikul er 5-3-2-3; synes noget højt og højere end mine Bymænds for dets meste Jords onde Grunds og Situations Skyld.

Den er i forrige Tider i den forefundne ringe Bygning ved Obligation kjøbt for 100 Rdr., men er nu bedre, eftersi det brøstfældige aarlig reparères, og samtlige Huse med Tømmer og Tag forbygges og forbedres.

For Afgiften af den liden Skovs Avls Herregaard Nalegaard nyder jeg 3 Sltdr. hver Højtid, og saa et lidet Stykke skarp Eng gratis, hvorpaa kan lyerges 2-3 Kvæskæ.

Ildebrand ingen Slags, hverken Lyng eller Hedetørv eller Skudtørv, men maa med stor Besværing og Bekostning søges paa andre Steder.

Ingen Pension til Enke, fordi jeg ægtede min sl. Formands Enke. Gyæsteri penge 10 Mark d. Decimantium Formindskelse forøges aarlig, saa der allerede siden Landmaalingen er bleven øde i Kollerup Sogn over 34 Tdr. Htk., i Skræm Sogn mere end 22 Tdr. Htk, hvoraf en Del er ganske øde uden Bygning, en Del uden Besiddere med nogle arme Huse paa, en Del besiddes af de for paabvende og nu høyst og haardt forarmede, hvor noget af Jorden ved Husbondene dette Aar er bleven dyrket og besaaet, og mestendel alle Egne ser ilde og armelig ud, eftersom snart al Sognets Mark og Eng har været overgaaen af Sandflugt for ungefær 90 Aar siden og en stor Del deraf ganske i Grund ødelagt og fordærvet, og nu atter paany igjen aarlig tager Skade og ser ud til meget værre, saasom det ligger for en aaben flyvende Sandflugt allerydest i Klitsiden, og nu paa det tredye Aar har trængt sig haardt nær ind i Sognet. Desforuden er Kaldet meget forringet ved Agaards forrige Heskab siden salig Hr. Henrik Ranzaus Død, paa Offer fra Paaske 1675 og hidtil, da hver Højtidsdag tilforn blev fra Agaards Heskab, som dog paa de Tider residerede paa Møgelkjær, ved deres Fuldmægtige paa Agaard høderlig afret paa Kollerup Alter, saavelsom ogsaa Gaardsfogden, Ladefogden, Bøjeren, Pigerne og andre Folk paa Gaarden, som af min sl. Formand navnlig findes specificerede og deres Offer hostegnet, hvilke da ogsaa ideligt sigte Kollerup Kirke, eftersom der og er 4 fuldkomne Stole i Kirken til Agaards Heskab og Folk; men nu udi 15 Aar er slet intet hverken fra Heskabet eller Folkene fremkommen; paa Tiende og Indkomst er det ogsaa forringet, formedelst et Bolig ved Fjerritslevvad, som sl. Frk Helle Urne udi Foraaret 1681 lod nedlægge og dessen Mark og Ejendom til Agaards Mark henlægge, hvilket kan bevises fra 1617 at have tiendet til Kollerup Præst af Jord og Hjord, og givet sin Offer og anden Rettighed, og end de fleste Aar til Korntiende 1 Td. Byg 1 Td. Havre. Mangel paa Hø og Foder er nu saa stor, at der er slet intet Hø uden et Byrden, og hvor der tilforn har været 80 Karles Høslet, er nu ikke et eneste Læg over bleven, men altsammen ynkelig i Grund ganske af Sandflugt ødelagt, og aldrig mere at finde. Og det værste er endda, at her er intet Købyerning i Nærværelse at faa til Kjøbs, saa Stedet giver hverken Foder til Kreaturers Opfødelse eller Gjøde til den ringe og skarpe Jords Forbedrelse. Men det besværligste her falder for mig ved denne Mangel paa Hø og Foder, er den alfare Landevey, at dette Sted ligger midt udi en alfar Norvey paa Landstrøget for vejfarende imellem Thyland og Aalborg Veje, saavelsom imellem Aggersund og Strandvejen til Vendsyssel saa jeg bor ved Korset fra fire Kjøbmænd, og her er dog mangen intet Havre at faa til Kjøbs, og slet intet Hø at avle, og maa dog være Hospitalis for alle Stenders Personer, helligt og sogn Tid, Nat og Dag med stor Bekostning, Uro og Fortred for mig og mit fattige Hus paa saa ringe et Sted.

Ond Mangel for Vand er paa Stedet en stor Trang og Trang; thi hverken har mine Formænd kunnet finde bestandig Vandaare ved Gaarden, ej heller jeg, som med megen stor Bekostning og særligt Arbejde dybt i Jorden det højeste trængte har eftersøgt, efterdi det fejler ikke alene om Sommeren, men besynderlig om Vinteren for Kreaturernes Skyld og dessen medfølgende store Skade, og ofte foraarsaget Vanlykke, foruden det, at intet Kreatur i Gaarden kan faa det ringeste Vand uden af Menniskens Hender, og man baade udi tør Somme og Vinter med Heste og Vogn maa hente Vand til alle Slags formiden Brugelighed udi Huset og Husholdningen.

Jens Jensen Block.

Degnekaldet.

Tiende kunde vel tilforn bekommes ved 8 Tdr. Rug og 4 Tdr. Byg; men nu, da saa meget er øde og derforuden paa mange Steder en stor Del af Jorden for Armods Skyld i denne haarde Tid er ubesaaet, kan i dette Aar Degnen sig ej forsikre om 5 Tdr. Korn tilhobe, som forhaabes næst Guds Hjælp at blive 6 Tdr. Rug og 3 Tdr. Byg. Pension til Aalborg Skole 2 Tdr. Rug, 1 Td. Byg. Offer til de 3 store Højtider 4 Sldr. Paaskevente har vel tilforn været 7-8 ℔ Brød, men nu neppe den tredie Part.

St. Hansvente har fordum været ved 3 slet ℔, men nu ved 2 ℔ Øste. Degneboligen har der ingen været for 1688, da dertil blev beskikket et Kirkebolig i Fjerritslev, som en ung Mand endnu bebor, og efter Matrikulen skatter lige med Bønderne, hvoraf Degnen, saa længe Manden lever, oppebærer den aarlige Afgift, og skal efter hans Død besidde det.

Samme Bolig staar for 2 Tdr. 5 Skpr. Htk.

Diderich Christensen.

Timmerby og Lild Sogne.

Præster siden Reformationen, saavidt jeg har kunnet udspørge, Niels Mourisen, Jelgen Christensen, Anders Andersen, Peder Pedersen, Peder Christensen, Anders Pedersen og nu Urban Pedersen Brun.

Hele og halve Gaarde, Bole og halve Bole, Bunker og Gadehuse, saa mange som tiende, tilsammen 108, hvoraf Præstens Tiende i forrige Tider, da Bønderne vare ved Magt, nogen=lunde er bekommet, men nu efter deres forarmede Tilstand og Vilkaar samt Afgrødens Beskaffenhed maa lade sig nøje med at tage sin Andel paa Kjærve. Nok herfor uden nogle Gadehuse, som ikke avle og tiende, men enhver Person gjør Præsten aar=lig en Høstdag, eller og giver derfor 8 Skill. d. Kvægtiende 10 Lam, 6 Gæs, 2 Grise og 3 Rdr.

Højtidsoffer paa hver Offerdag 15 Skr. St. Hansrente 16 Ø Ost. Paaskerente 17 Ø Brød. Præstegaarden, som kaldes Kjørup Præstegaard, er fri for Matrikulskat, men giver 11 Mark 11 Skill. Gjæstevi. Dens Bygning bestaar udi 7 Huse, nemlig et Rallingshus norden i Gaarden, som Præsten selv bebor, nok et Hus vesterst i Gaarden, som de afdøde Præsteenker i Kaldet have nydt deres Vorelse udi, en Lade, en Stald, et Fehus, et Herbergshus tillige med Vognhus midt i Gaar=den, et Hus østen i Gaarden til adskillig Brugelighed. Til Præstegaarden er ingen Engesletning, som kan beregnes til nogle Hølasser, uden et lidet Stykke Eng ved Præste=gaarden og et andet lidet Stykke for Hall (?), som bruges til Tyring for Præstens Heste; tvende liden Græshaver, som ere indkastede af Kjæret, hvorpaa ilde nok kan græsses 2-3 Kør. Dens Taxt er 5-7-1-1. Dens Kjøb og Vurdering er 100 Rdr. Til Præstegaarden er et lidet Hus i Lild Sogn, som skulde give aarlig 2 Mark; men fordi samme Hus for høyt efter Landmaalingen er sat, kan intet deraf bekommes, eftersom Besidderen er forarmet. Der findes i begge Sogne en stor Del af Bønderne, som ere hel forarmede, og mere Tid efter anden tiltager, saasom Lild Sogn mesten Del overalt af Sandflugt er fordærvet, og Timmerby Sogn formedelst store Udgifter og Besværligheder, samt anden paakommen Skade med Misvext, og i andre Maader ligesaa mærkelig aftager og forsvak=kes, saa Præsten udi sin Tiende og anden sin Indkomst ikke ringe Skade og Afbræk tilføjes, og tilmed en Del af Ryttergodset her i Sognene er moxen øde, og de fattige Folk, som derpaa bo, formedelst deres Armod ikke i beleylig Tid med andre kan faa deres Jord besaaet, eller komme til deres fulde Red, for de lide Mangel paa Korn til at saa og intet have at kjøbe for, hvorudover deres Afgrøde bliver ganske ringe og vrag, saa Præsten hos dem lidet og snart intet til Tiende kan bekomme.

Ildebrand af Tørv og Lyng findes her intet, som snart dygtigt og tjenligt er; men hvis (hvad) som i saa Maader behøves, skal kjøbes paa andre Steder og hentes med Hes=te og Vogn en Milvejs. Findes i Skiftskisten nogle Tingsvidner ell-vinde, paa en Annex=gaard i Lild Sogn paa Bjerget, som i forrige Tider har været lagt her under Præste=kaldet, og for nogle Aar siden er derfra kommen, og nu til Ryttergods udlagt.

H. Brun.

Degnekaldet.

Korntiende er efter Sognepræstens Overlevering 19 Tdr. 2½ Skp. ½ Tdk. Byg, hvoraf ey endnu mere er bekom=met end 12 Tdr. Offer paa de 3 Højtidsdage 9 Sk. Mark, uvisse Offer 28 Skill. St. Hansrente 5 Ø Ost. Paaske=rente 8 Ø Brød. Her er en liden fri Degnebolig, som ligger udi Kjørup og af Arilds Tid har ligget til Deg=nen; bestaar i en liden Rading og en liden Lade, som Degnen nu paaboende af øde har paa egen Be=kostning opbygget; matrikuleret for ½ Td. 1 Mk. Pension til Aalborg Skole 4 Tdr. Byg. Ildebrand kan ey andet bekommes end nogle onde Sandtørv, som graves i Fælledet, og snart intet tjenlig.

Jens Andersen.

Thy.

Hillerslev Herred.

Jørs og Tved Sogne.

Af Korn- og Kvægtiende har her i forrige Tider været en hel Hob; men nu formedelst den skadelige Sandflugt, som daglig tager Overhaand, er her hele og halve Gaarde, samt Bole, 46. Præstens Tiende er af og til, nu tages den paa Kjærve, nu paa Skjappe, og naar den er taget paa Skjappe, kunde den være henved 63 Tdr. Kvægtienden 8-9-10 Lam og 3-4-5 Mark.

Offer og Rente: Hver Offerdag 13-14 Kr.; de fleste øfre 2-3-6 Skill. St. Hansrente er af somme given; 6-8-10 Mark; en stor Del giver ingen, som kan have en Ks. Paaskerente af somme 1 Kage og 2 Æg efter egen Vilje og Evne, og somme ingen. Præstegaarden, som var ganske for=falden, der jeg kom til Stedet 1675, og af mig med stor Bekostning opbygget, er fri for Land=gilde. Den bestaar i 4 Huse, Stuehuset 21 Fag, Laden 9, Vesterhuset 30, Osterhuset 20. Dens Taxt i Matrikulen er 13-5-"-2, og dens Kjøb var 100 Rdr. Dertil er 2 Huse, som give Skat efter Matrikulen, det ene moxen øde af Sand, gjør en Ugedag, naar de faar Mad og Øl.

Uddrag af „Bogen om Skive.
i Anledning af Købstadens 600 aar Jubilæum
den 15 August 1926.

– En anden Forretning i Nørregade blev startet af Amtsstuefuldmægtigen Laurs Juul. Han var af Bondeslægt fra Lild i Vester Hanherred. Som Fuldmægtig kom han i Forbindelse med Godsejere og Selvejergaardmænd i Distriktet, var dem behjælpelig med deres Pengeomsætninger og vandt snart en stor Position blandt dem.

Han begyndte selv at spekulere i Ejendomme og købte 1772 en Gaard paa Nørregade, der laa, hvor Thomsensgade nu munder ud, og her begyndte han senere en Købmandsforretning. Hans Forbindelse med de store Ejendomsbesiddere bevirkede, at han hurtig fik en stor Omsætning, og hans Anseelse steg. En af hans Døtre blev gift med en Søn af Axel Rosenkrantz de Lasson til Astrup, Peder Rosenorn de Lasson, der, da Faderen solgte Astrup og flyttede til Skive, ogsaa købte en Gaard her. (nu Nørregade No. 1.) Men Laurs Juul havde i sin Forretning i stor Udstrækning arbejdet med Amtstuens Penge, og i 1793 gik det galt. Mek, som det synes, slap han godt fra Skindelen, i hvert Fald vist uden at blive straffet. Det var ikke dengang Regeringens Sædvane at straffe sligt; dertil var Forsyndelserne for hyppe. – Laurs Juuls Synes først at være gaaet helt valundus 1801. Hans Svigersøn flyttede til Juuls Hjemegn i Hanherred, hvor hans Kones Slægtninge tilsidst maatte stotte ham. Endnu lever der Rosenorn de Lassoner deroppe som Husmænd og Fiskere.

22 Aug. 1929. A. C. Sinkjær.

– 1776 købte Peder Olesen Obel en Købmandsgaard i Skive. Han var en Præstesøn af Thybosslægt, og havde tidligere været Købmand i Thisted, men derefter slaaet sig paa at handle med Herregaarde. For Øjeblikket ejede han Kjærgaardsholm, som han dog snart fik solgt, men rigtignok et Par Aar efter atter maatte overtage.

I Mellemtiden havde han ogsaa købt Herningholm, m. m. Obel gav sig nu tillige til at drive Købmandsforretning i Skive, og han købte og solgte ogsaa Ejendomme i Byen, naar Leylighed bød sig. Obel drev Forretning til sin Død 1794. Kjærgaardsholm havde han forlængst solgt igen, men medens han ejede den, havde han i Haasum Kirke ladet indrette en Familiebegravelse, hvori han nu ligger begravet. Obel maa, mens han var Købmand i Thisted, være traadt i nær Forretningsforbindelse med Amtmanden der, Barthold Hauch. I en Del af hans Herregaardshandler var denne sikkert interesseret, og efter Obels Død overtog Hauch Gaarden i Nørregade og flyttede efter at have faaet sin Afsked som Amtmand hertil. Han døde i Skive 1802.

Hans to Døtre, der arvede Gaarden, solgte den til en Købmand Dahl Lassen fra Nibe, som drev en stor Forretning.

– En af Byens største Gaarde paa Hjørnet af Adelgade og Slotsgade. Efter 1767 delte den. Den nordligste Del af Forhuset, samt den bagved liggende Del af Gaarden og hele Haven, købtes af Rosenkrantz de Lasson til Astrup. Hans Søster, der var Enke efter en Kaptajn Lüttichau, fik Hjørnet og den teglhængte Længe ned langs Slotsgade. Efter R. de Lassons Død 1813 erhvervedes hans Del af Ejendommen til Præstegaard for Skive og Resen Menigheder.

Amtstuegaarden, (nu Hotel Royal) ejedes i første Halvdel af det 18. Aarh. af Amtsforvalteren Anders Mikkelsen Lund. Efter A. M. Lund fik Svigersønnen, J. M. Lund, Gaarden og Embedet; men da han blev forflyttet til Thisted, gik Gaarden fra den ene til den anden af de skiftende Amtsforvaltere, der hver købte den af sin Formand. Da Amtstuen i 1806 flyttedes til Viborg, købtes den af den tidligere Ejer af Herregaarden Astrup, Axel Rosenkrantz de Lasson, som tog Bopæl paa Gaarden.

A. R. de Lasson havde i øvrigt efterhaanden købt alle Ejendomme paa Adelgades Østside, samt de to forhenv. kongelige Magasiner paa Torvets Østside, samt Ejendommene mellem dem og Østergade (Langs Torvestræde), foruden en større Gaard i Nørregade. Han var nu efter Købet af Amtsgaarden Ejer af en bred Strimle af Byen fra Apotheket og omtrent ud til Krabbesholmvejen (Havnevej.)

Selve Amtstuegaarden solgte de Lasson 1811 til Kjølm. P. M. Wøetmann. Under Wøetmann eller en af de nærmest følgende Ejere, bliver en Del af „Nedergaarden" nedbrudt.

Afskrift af Kancelliets Brevbøger, vedr. Danmarks indre Forhold, i Uddrag. udgivne ved C. F. Bricka. 1885-86

7 Juli 1556. Skjøde, udstedt og beseglet af Kongen og Danmarks Rigis Raad til Knudt Gyldenstierne til Nagaardt paa Kronens Gaard Trup i Thye i Nørrejutlandt med følgende Gods: 3 Møller ved Trup Gaard, i Hørdum Sogn 4 Gaarde i Vester Hørdum, 6 i Øster Hørdum, 4 i Tøtterup og 2 i Koel-Roede (Koldby?). 2 Gaarde i Hiorings (Hanning) By og Sogn, 5 Gaarde i Elstedt i i Snestedt Sogn, 4 Gaarde i Hørstedt By og Sogn, 5 Gaarde i Skium By og Sogn, i Villersløf Sogn 1 Gaard i Villersløf By, 1 i Gudennes og 8 i Velestofte, 3 Gaarde i Hassing By og Sogn, 1 Gaard i Visbye, 3 Gaarde i Lodbierrig; i Refs Herred 2 Gaarde i Festrup, 1 Gaard i Huidbierge Sogn, 7 Gaarde i Bodum, 2 Gaarde i Thye (Ydby) og 2 i Doeuer.

Af følgende 47 Kirkegaarde skal Landgilden svares til Kirkerne som hidtil, medens Knudt Gyldenstierne og hans Arvinger maa nyde Herligheden og anden Rente deraf: 1 Gaard i Øster Hørdum, 1 i Tøtterup, 1 i Hiøring (Hanning) 3 i Snestedt, 4 i Stagstrup, 2 i Sundby, 3 i Bestedt 1 i Grurup, 2 i Lodbierrig, 1 i Villerup, 1 i Festrup, 4 i Skrillum (Skyum) 3 i Villersløf, 1 i Gudennes, 2 i Velestofte, 1 i Visbye, 2 i Hassing, 2 i Bodum, 4 i Thye (Ydby), 2 i Koberoe, 1 i Randerup, 2 i Kiurup, og 3 i Heltberg; 5 Gaarde i Heltberg Sogn skulle Præsterne nyde Landgilden og Herligheden af som hidtil, medens Knudt Gyldenstierne og hans Arvinger maa have Gjæstetri og Skovsvin; ligesaa maa de nyde Gjæstetri og Skovsvin af Snestedt (Snedsted), Stagstrup, Grurup, Lodbierrig og Heltberg Præstegaarde.

30 Aug. 1558. Tilladelse for Hr. Niels Nansing, Sognepræst (til Budom) Boddum) til at drage til et Universitet og studere der i nogen Tid mod i den Tid at skaffe sine Sognemænd en god, forstandig Person til Kapellan, en, som Superintendenten anser for skikket dertil.

Lignende Tilladelse for Hr. Augustinus, Sognepræst til Kiærup.

10 Maj 1556. Kvittans til Knud Gyldenstierne til Nagaard paa 3 kongelige Pantebreve, som han paa Kongens Vegne har indløst fra Fru Kierstine, Gabriel Gyldenstiernes Efterleveske, og leveret Kongen selv i dennes Kammer paa Kiøpnehafns Slot, det ene udstedt 1531 til Hr. Holger Rosenkranty paa Drum Slot og Len for 2500 rinske Gylden i Guld, det andet og tredje 1546 og 1547, hvorved Pantet blev forhøjet for Gabriel Gyldenstierne med 500 Gylden i Guld og 2000 Mark lybsk.

4 Sept. 1558. Aabent Brev, at Beboerne af Hannes efter deres Begjæring herefter altid maa beholde deres eget Ting, kaldet Nesbse Ting, som deres rette Værneting, da Han Herredsting, hvortil de for nogle Aar siden blive henviste, ligger langt borte og Vejen derhen gaar over en ond Vejle, og da der er 8 Kirkesogne paa Hannes, som fra gammel Tid have udgjort et eget Ting.

19 Sept. 1559. Aabent Brev, at da Bønderne i Han Herred have klaget over at deres Ting er blevet flyttet fra sin gamle Plads til stor Skade for Herredsmændene, tillades det, at det flyttes tilbage til det Sted, hvor det laa, førend Hannes Ting blev ødelagt.

24 Juli 1560. Aabent Brev, at enhver, der vil tiltale Fru Kirsthinne Gabriel Gyldenstierns Efterleveske, paa hendes Gods i Nørrejutland, skal stævne hende paa hendes Gaard Refstorp, hvor hun bor, og ikke, som ofte er sket, paa hendes to Gaarde i Thye, da hun har berettet, at hun vel holder Avl paa dem, men kun gjælder i Thye.

10 Dec. 1558. - Aabent Brev, hvorved Kronens Part af Korntienden af Hundstrup Sogn, som er 9 Td Byg, 3 Pund Rug og 2 Pund Havre, henlægges til Underhold for de 2 Lærere ved Skolen i Tiisted.

4 Marts 1556. Befaling til Otto Brade, Albret Skiel, Christopher Thye og Erick Rud med det allerførste at forsamle sig paa Trupegaard i Nørrejutland og undersøge Gaarden, Godset og al Herligheden dertil, hvorefter de skulle vurdere, hvad det hele kan være værd i Penge, og indsende klare Registre over Undersøgelsesforretningen og Vurderingen.

28 Febr. 1556. Skjøde, udstedt med Danmarks Rigis Raads Samtykke, til Knudt Gyldenstierne til Nagaardt paa Kronens Gaard Trup i Nørrejutlandt, som Hermandt Skiel sidst havde den i Værge, at beholde lige saa frit, som andre Riddersmænd have deres Arvegods her i Danmark. Kongen erklærer at have faaet fuld Fyldest for Gaarden.

2 Sept. 1558. Aabent Brev, at Hiortels Sognekirke, som skulde ødelægges, efter Begjæring af Sognets Beboere maa blive ved Magt; dog skulle de saa aarlig give deres Sognepræst 2 Læster hamlet Korn, tiende retfærdig af alt deres Kvæg og give Ofre med andre smaa Bede efter gammel Sædvane.

Endvidere skulle de bygge et bekvemt Hus ved Præstegaarden til deres Sognepræst, og, naar den gamle Præst, som nu bor i den nøgtige Præstegaard, er død, skal Sognepræsten beholde det nævnte Hus til Præstegaarden.

Overholde de ikke disse Betingelser, skal deres Kirke ødelægges og deres Sogn være Annex til Lerupp og Kulderup (Lerup og Kollerup) som det nu var bestemt.

25 Febr. 1558. Til Knud Gyldenstiern. Bønderne i Refs Herred, som ligge til Vestervig Kloster, have ved fuldmægtige klaget over, at han, skjønt de ere dagligе Vejedagsmænd til Klosteret og sidde for stor Tynge, nu har paalagt dem noget nyt og usædvanligt, nemlig at de skulle føre deres Landgilde til Aalborg, og hver give ½ Dlr. for Fodermød, 1 Dlr. for Skovvogn, 1 Mark 5 Skill. 1 Alb. for hver Hests Gjæster og 3 Pund Flæsk eller 1 Dlr. for Hjælpesvin.

Han skal i den Anledning tilsige dem, at de skulle føre deres Landgilde, ligesom Adelens Tjenere gjøre; hvis de ikke ville give ½ Dlr. for Fodermød skal der skaffes dem Fodermød at føde; de, som ikke ville give 1 Dlr. for hver Skovvogn skulle „fuldgjøre Skovvogn" efter Jordebogens Lydelse; for Gjæsteri skal han tage, hvad skjelligt er, og han skal forhandle med dem om Skovsvinene og tage af dem, hvad de kunne yde.

– Lignende Brev til samme m. fl. Bønderne i Vestervigs Birk med Undtagelse af Artiklen om, hvor de skulle yde deres Landgilde.

5 Juli 1556. Livsbrev for Povel Povelsen i Mentofte i Hillerslef Herred paa den Kronens Gaard, han ibor. Han skal yde sædvanlig Afgift og være Lensmanden paa Drum Slot lydig.

6 Juli 1556. Forleningsbrev for Knud Gyldenstierne til Aagaard, paa Drum Slot og Len, som han paa Kongens Vegne har indløst fra Frue Kirstine, Gabriel Gyldenstiernis Efterleverske, for sine egne Penge, i alt 2000 Gylden i Guld, 2000 Mark lybsk, 1000 Jochimsdlr., og 2000 lybske Skill.

At Renten skal anvendes til at afbetale Indløsningssummen med, og der skal gjøres Regnskab derfor hvert Aar, for at Kongen kan vide, hvor langt Renten forslaar til Betalingen.

14 April 1559. Da Matz Jensen paa egne og andre Gjæstegaardsmænds Vegne i Refs Herred, der tjene under Vestervig Kloster, har klaget over, at de besværes over Evne med Gjæsteri; og da der trods Kongens Befaling til Knud Gyldenstierne og andre gode Mænd om at sætte dem for et rimeligt Gjæsteri endnu ikke er skeet noget, befales det ham med det første at tage nogle gode Mænd til sig, undersøge Sagen og sætte dem, der besværes over Evne, for et rimeligt Gjæsteri.

10 May 1559. Aabent Brev om Nageskifte mellem Kronen og Niels Skiel til Nygaard, hvorved denne faar Kronens Gaard Mentoft i Fens (Fenals) Sogn i Hillerslef Herred i Fyre mod at udlægge 1 Gaard og 1 Bol i Gierup i Hassing Herred i Fyre.

19 Juni 1559. Kongen har paa Grund af Forholdene taget nogle Knægte ind i Riget paa Landslon, og der sendes dem derfor „N. Knægte, som de skulle skaffe Herberg og Underhold med Mad og Øl efter gammel Sædvane. Kongen vil saa snart som muligt skaffe dem af med Knægtene igjen. (Thisted fik 20 Knægte)

4 Marts 1560. Til Knud Gyldenstierne: „Denne Breveviser, Tommes Jensen i Toppenkjerrig, har berettet, at den Gaard, han bor i, var pantsat til Ø Kloster, men blev indløst til Vestervig Kloster af Erich Rud, og at han siden blev enig med Erich Rud om aarlig at skulle give 1 Pund Malt til Klosteret for Øgt og Inne, hvilket blev indskrevet i Jordebogen; men nu tiltaler Knud Gyldenstierne ham for al den resterende Øgt og Inne, uagtet han i det Sted har givet nævnte Pund Malt. Det befales derfor Knud Gyldenstjern ikke at besvære ham med mere Udgift, end han gav i Erich Ruds Tid."

20 Juli 1560. „Aabent Brev, at Ziles Lycke til Torpe, (Nørtorp) der har berettet, at hans Gaard er brændt og dermed de Breve, han havde paa sit Gods, maa med sine Arvinger beholde sine og sin Hustrus Sædegaarde og alt deres øvrige Gods, som de nu uden Ting og Kære have i Værge."

28 Sept. 1560. „Forleningsbrev for Erich Lange til Engelstholm (Skaane) paa 3 Kronens Gaarde i Fynbierg (Fjendbjerg) Sogn paa Fyrholm, kaldede „Fyglierg," som Frue Becke Rossenkrantz, der havde Livsbrev paa Gaardene, har opladt ham uden Afgift. Med de sædvanlige Bestemmelser ang. Gods, Bønder og Jagt."

29 Sept. 1560. Til Knud Gyldenstierne. „Da denne Brevviser, Hr. Niels Laal har klaget over, at Knud Gyldenstierne forbyder Sognemændene i Vestervig Sogn, at tiende til ham, skjønt han er kaldet til Sognepræst der af Sognemændene, er examineret af Superintendenten og har Lensmandens Kollats derpaa efter Ordinansens Lydelse, og Sognet med al sin Rente og Rettighed af Kong Christian III er tildømt hans Formand, befales det Lensmanden at rette sig selv deri og ingen Hinder gjøre Hr. Niels paa den Tiende, Rente og Rettighed som han efter hin Dom bør have."

28 Marts 1557. Til Lensmændene i Nørrejylland. „Da det Korn og Fedalge endnu ikke er kommet, som de i den forledne Vinter fik Befaling at sende til Kjøbnehavns Slot til Kongens Underhold, befales det dem strax at sende det paa en vedlagt Seddel opførte Korn og Fedalge, dog saaledes at Kronens Bønder fra det Korn, som de tidligere have fået Skrivelse om. (sidstnævnte Bestemmelse, at Kronens Bønder skulde levere Korn, gælder ikke for Vestervig og Ørum.) Erich Rud fra Vestervig skulde levere 12,000 Hvidlinger og 1 Last Smør. Knud Gyldenstiern fra Ørum, 4 Tdr. Smør og 50 Side Flæsk."

19 May 1557. „Følgebrev for Knud Gyldenstierne til Bønderne under Vesterviig Kloster, som Erich Rud sidst havde i Værge. Han skal aarlig gjøre Regnskab derfor."

21 May 1557. „Befaling til Niels Kidelsen og Palle Jul at være tilstede naar Knud Gyldenstierne modtager Vesterviig Kloster af Erich Rud, for at passe, at denne afleverer klart Inventarium med klare fordelagte Breve, Registre og andet, som bør blive ved Klosteret og tilkommer Kongen med Rette; de skulle gjøre vidskaarne Skrifter derpaa under deres Indsegl."

9 Nov. 1557. Til Knudt Gyldenstern. „Da der skal være bjerget noget Gods og nogle Skibsredskaber fra to Skibe, som for nogen Tid siden strandede for Vestervig, og disse Brevvisere: Albret Moeller og Henrich Nolthe Borgere i Bremen, ere afsendte som fuldmægtige for Egermændene for at hente Godset, skal han for en temmelig Bjergeløn lade dem faa det Gods og de Skibsredskaber, som de kunne bevise, at de ere sette Bjerge til. Hvis de ikke kunne bortføre al den bjergede Fisk og ville sælge deraf, maa han kjøbe noget til Kongen.

Seddel: Hvis han kjøber Fisk og igjen kan sælge den til Fordel for Kongen, skal han ramme Kongens bedste deri."

18 Nov. 1557. – Fuldmagt for Knud Gyldenstiern til Aagaard til med Lov og Ret at inddele og indfri det Gods, som Provst Peiend har afhandet fra Vesterviig Kloster, og som trods Provstens, hans Hustrues og Arvingers Løfte ikke er indfriet alt sammen."

28 Okt. 1558. „Befaling til Knud Gyldenstern om i Ørum og Vesterviig Len at lade bage 40 Læster hærdt Kavringbrød til Orlogsskibene."

15 Febr. 1559. – Forlening sbrev for Knud Gyldenstierne paa Ørum Slot og Vesterviig Kloster, som han nu selv har i Værge, at beholde i 3 Aar.

Han skal hver St. Hans Dag give 3000 Jochimsdlr., deraf til Rentemesteren, nu til St. Hans Dag for 1558, og gjøre Regnskab for alt Tagefald, Gaardfæstning, Gjæstebud og al anden vis Rente, hvoraf ⅓ skal komme Kongen tilgode. Alt Uvæg, som strander i Lenene, skal han lade bjerge paa egen Bekostning, gjøre Regnskab derfor og levere det altsammen til Kongen. Han skal tjene Riget med 24 gerüste Heste og holde Kongen med Følge 3 Natter om Aaret. – Med de sædvanlige Bestemmelser ang. Gods, Bønder, Fogt og Skove."

11 Marts 1559. „Befaling til Knud Gyldenstiern paa Ørum og Vesterviig, at slutte sit Regnskab for Kjøbnehavns og Kongens Len og sende sin Skriver tid med det til S.S. Philippi et Jacobi Dag for at gjøre Rede for Rentemesteren."

21 April 1559. „Befaling til bla.a. Knudt Gyldenstiern af Ørum og Vesterviig, om strax at sende saa mange Læster Gryn og Kavringbrød til Magnus Gyldenstiern, som de tidligere have faaet Befaling til at have i Forraad til Orlogsskibene, ligesaa det Malt, Flæsk, Smør og anden Fedalge, som de have Befaling til at yde paa Kjøbnehavn."

1 Juli 1559. „Befaling til bla.a. Knud Gyldenstiern til Ørum og Vesterviig Len, at kjøbe fede Oxne i deres Len og sende dem til Kjøbnehavns Slot, saa de i det seneste er her inden S. Laurentii Dag. (10 Aug.)

28 Juni 1560. Til Knud Gyldenstiern. Fru Anne Rosenkrantz, Albret Gøyes Efterleverske, har berettet, at der gjøres hende Hinder paa noget Gods, kaldet Flumlum og Mackholm, som Hr. Magnus Gøye for nogen Tid siden har faaet af Vestervig Kloster, og som nu er tilfaldet Albret Gøye som Arv; da Breverne, hvorved Godset skal forsvares, findes i Vestervig Kloster, skal han levere hende de Breve, som angaa det, mod hendes Reversal, at hun vil tilbagelevere dem, naar de ere brugte, hvilken han skal indlægge i Klosterets Brevkiste."

2 Marts 1556. Forleningsbrev for Knud Gyldenstiern til Aagaard paa Ørum Slot og Len, som Fru Kyrstine, Gabriel Gyldenstiernis Efterleverske, havde det i Værge, at beholde i 3 Aar og siden indtil videre. Han skal aarlig gjøre Regnskab for al vis og uvis Rente samt for alt Utog, hvilket altsammen skal komme Kongen til gode.

18 April 1556. Til Fru Kirstinne, Gabriel Gyldenstiernis Efterleverske. Da hun efter Knud Gyldenstiernes Beretning ikke har villet modtage de 4000 Jochimsdlr. og 2000 rinske Gylden i Guld, hvormed han efter Kongens Befaling har villet indløse Ørum Slot og Len fra hende, men har afvist ham med unyttige Ord, befales det hende at modtage Indløsningssummen efter Pantebrevenes Lydelse og lade Knud Gyldenstierne følge Ørum Slot og Len med klart Inventarium, Jordebøger, Breve og andet; i modsat Fald skal han indlægge Pengene hos Otthe Brae og Erich Podebusk, som skulle forvare dem „til troer Hænde". Da der klages over, at hun ikke pløjer eller saar til Lenet, paalydes dette hende, indtil hun bliver af med det, at Kronen ingen Skade skal lide."

18 April 1556. Til Knud Gyldenstierne. „Der sendes ham en Befaling til Fru Kirstine, Gabriel Gyldenstiernis Efterleverske, om at modtage Indløsningssummen for Ørum, og ligeledes Otthe Brade og Erich Podebusk om, hvis hun ikke vil, da at modtage Pengene."

25 Febr. 1557. Register paa det Korn, som Lensmændene faa Befaling til at sælge til Kronens Bønder: Ørum 5 Læster Rug og 8 Læster Byg."

8 April 1557. Aabent Brev til Kronens Bønder i Ørum, m. v., at Kongen paa Grund af den store Dyrtid i Vorejytland har befalet Lensmændene at sælge de Bønder, som trænge dertil, Korn til Saakorn og Underholdning for en skyldig Pris."

24 Juni 1551. – (S. Hans Midsommer Dag) Til Hartvig Thomesen. Da Gabriel Gyldenstern har berettet, at hans Foged Nils Michelsen er rømt uden at have aflagt Regnskab, og er kommet til Kongens Gaard, Lundt i Morse, men at han, da han ønskede ham der, hverken kunde faae ham til Borgen eller og uden Hægte," faar Hartvig Thomesen Befaling til at holde ham tilstede, saa at han kommer i Rette og staar sin forrige Herre til Answar."

28 Oktbr. 1551. – Aabent Brev, at Anne, Jens Lassens Efterleverske, nu efter hendes Husbonds Død, maa i Henhold til et hende tidligere givet kongeligt Brev, beholde Hindstyels Gaard og Gods uafløst i sin Livstid; hans Arvinger maa derfor ikke gjøre hende Hinder eller Forfang paa dette Pant, „uden deraf hvis Rendinge som samme Arvinge kan tilkomme, som for nu Gaard og Gods for uden Pant staar."

24 Dec. 1551. (– Juleaften) Aabent Brev, at Jens Persen, Borger i Tyested, hvis Gaard er brændt, og hvis Gods er forgaaet til Sø, saa han er kommen i stor Armod, maa beholde den Jord i Tyested nord i Byen „paa Haven af den nørre Gaard", som Hans Podebusks Stald („Stoel") stod paa, mod at lægge paa denne Jord og aarlig give til Kronen 4 Skil. danske, samt gjøre samme Tynge som andre Borgere. Vil han sælge den, eller bliver den øde, skal den gaa til Kronen."

Omtr. 25-26 April 1552. Niels Lange citat Gabriel Gyldenstern for 20 Gadehuse paa Hunborig Fang, ligesaa for nogle Havresæder i Hunborig til Ullstrup, for nogen Jord, som han har fra Andrup (Faunerup) Kirke, for en Holm i Ordrup Sø (Vorup) for Kjønnerup Mølle, som han har ladet bygge, for en Stig-Hede, som han har ladet svaige fra Kronens Gods i Anderup og Faderslille til Snedstrup, og for en Adelvej over Faderslilles Enge, som han har ladet gjøre med Landemænd og Sjørmænd, at møde som ovenfor.

Omtr. 25-27 April 1552. Optegnelse om Kongens Natteleje: Tirsdag efter jubilate (10 May) drager Kongen fra Viborg til Skivild, hvor Byen holder ham 1 Nat, Onsd. til Holstebroe, 1 Nat, Torsd. til Lemvig, 1 Nat, Fred. til Vestervig, 1 Nat (holdes af Erick Rudt), Lørd. til Ørum, 2 Nætter (Gabriel [Gyldenstierne] og Niels Lange hver en), Mand. efter cantate (16 May) til Tystedt, 1 Nat, Tirsd. til en Præstegaard i Han Herred, 1 Nat (holdes af Aalborg Slot), Onsd. til Hafuesolf Præstegaard, 1 Nat (Aalborg Slot) (og videre.")

Omtr. 1-4 May 1552. Optegnelse om Kongens Natteleyr: Mandag til Tistedt.

4 May 1552. (Onsdag efter S.S. Philippi et Jacobi 2pp. Dag) Aalent Brev, at Gabriel Gyldenstiern og Niels Lange ere midte for Kongen og nogle Rigsraader, og at den sidstnævnte har beklaget sig over, at hin skulde have sagt om ham, „ude Rettergang for os," at han havde borttaget nogle Skjelstene mellem Hundborg og Fadesbölle Marker, hvilket han aldrig havde gjort; dertil svarede Gabriel Gyldenstern, at han ikke vidste, at han havde sagt det, men hvis han havde gjort det, havde han sagt det uvitterligt, da han ingen Grund havde dertil; hvorefter de forligtes i Venlighed.

24 May 1552. Aalent Brev, at, da Anders Villomsen, Skolemester i Tistedt, for nogen Tid siden er kommen for Skade og har slaaet en Karl i hyel og derfor er sworen fredløs, men nu er vornt, og da Byfogden paa Kongens Vegne af den Grund har taget hans Gods, saa tillades det hans Hustru Giertrudt Bernsdaatther, der har berettet, at han fik den Gaard, de boede i, med hende, at beholde den Part deri, som kan tilfalde Kongen."

10 Juli 1552. (St. Knudt Konges Dag) „Stadfæstelse paa et Mageskifte brev mellem Marsken Erick Banner og Jören Lycke, Embedsmand i Mariager Kloster, hvorved denne paa Klosterets Vegne udlagde hin en Gaard paa Hannis, kaldet Kolsgaar, et Bol i Lund, en Gaard og et Bol paa Halmsie (Holmsö) i Hauitzlof Sogn, hvorimod Erick Banner udlagde 2 Gaarde i Hondrup (Hunderup (Tejeslev Sogn i Nör Herred paa Mors."

26 Nov. 1552. (Nyborg, Lord. post S. Katrine Dag) Aalent Brev, at Fri Karine, Hans Paaviiskes, maa have Kronens Gaard Knudegaard i Hyllestlef Herred i Fye, som hun selv bor i, kvit og fri. Ligeledes maa hun aarlig indtil videre oppebære af Aalborghus ½ Last Byg, ½ Last Rug, 1 Td. Smör, 10 Liin og 10 Lam. Hun skal holde Gaarden i Stand og maa ikke bortleje eller tillade nogen anden at bruge noget af Gjendommen."

5 Jan. 1553 (Hell. tre Konges Aften.) - Brev til Knud Gyldenstiern, Embedsmand i De Kloster, at han, da den gamle Jordebog, Registeret og Brevene paa Han Herred ikke alle ere leverede til Lensmanden over dette Herred, men skulle findes paa hans Gods Bagaardt, skal med det første opsige dem og levere dem med klare Registre til Jacob Brockenhus, Embedsmand paa Aalborghus."

Omtr. 7-11 Jan. 1553. Register paa Kongens Len i Vore jütland og Sönderjütland, som stea i Pant: „Vendelbye Stift: Arum Slot, Gabriel Gyldenstern for 2500 rinske Gylden og 2000 Mark lybsk. Torreppegaardt og Gods i Fye, Herman Skiel for 1000 Dlr. Annetoft (Amtoft) og Streckhals Gods, Niels Skiel (med en anden Haand: Idem Fysted Gaard udi Föye for 2000 Dlr.) for 900 Mark danske, 740 Mark lybsk og 200 Dlr." Hiuttyel Gaard og Gods i Fye, Jens Lassens Arvinger i Holstebroe for 600 rinske Gylden. Viborg Stift: Sebbere Kloster og Kiölbyegaardt, Hr. Ebbesten Friis for 1400 Dlr."

Omtr. 30 Juni - 2 Juli 1551. Peder Ingvordsen i Tennerbye har Tiltale til Jens Jude, Ridefoged i Aalborrig Len, for Hinder og Trætte, han gjör ham paa hans Gaard, at Landsdommerne hylpe ham saa meget som Ret er."

1551. 30 Dec. (-Onsdag efter Juledag 1552) Til Borgmester og Raad i Thistedt:

Kongen har erfaret, at siden han gav Byen Kjöbstedsfriheder have mange der i Byen fordristet sig til at sælge deres Gaarde til Riddersmænd, Præster og andre, hvorved Kronens og Byens Ret forkrænkes.

Herefter maa ingen Gjendom i Byen sælges uden til den, som selv ville bo der og holde Kronens og Byens Tynge, og Magistraten skal handle med dem, som allerede have solgt deres Gjendomme at de indfri dem igjen. De, som alligevel sælge deres Gjendomme, skulle have dem forbrudte til Kronen, og Kjöberne skulle have deres Penge forbrudte, „thi at det er os udideligt, at Bondegods skal sælges til fri Mænd og Kronens Tynge derved at formindskes."

12 Marts 1552. „Brev til Tistedt om at före 50 Læster Kalk til Colling."

8 Okt. 1552. - Til Hans Paaviisk paa Tistedgaard. Da der til os er blevet klaget over ham for Kongen, at han holder et ukristeligt Levned baade mod sin Hustru og i andre Maader, vil Kongen, der ofte har baaret over med ham i Forventning om, at han vilde forandre sin Opförsel ikke længere unde ham Tistedgaard i Forlening.

Jacob Brockenhus Embedsmand paa Aalborghus, skal paa Kongens Vegne anamme den til Aalborghus; dog undes der Hans Paaviiskes Hustru til hendes og hendes Smaabarns aarlige Underholdning en

Tid lang, ½ Last Rug, ½ Last Byg, 1 Td. Smør, 10 Oldensvin og 10 Lam.

s.D. – Brev til Jacob Brochenhus om paa Kongens Vegne at anamme Tystedgaard; dog skal han yde Hans Pouisks Hustru den nævnte Fødsel.

samme Dato (S. Dionisii Aften.) Facūp Brokenhus paa Olborghus faar Følgebrev til Bønderne under Tistedgaardt, som Hans Pouisk hidtil har haft i Værge."

14 Okt. 1552. Landsknegte forskrives i Borgelse, blā. a. i Tydstedt 12."

Omtr. 11–15 Marts 1553. Greger Simensen, Borgmester i Tisted, og Villatz Kvonner i Borger smsts., citant Erich Rud, fordi han har forfulgt dem med Loven for en Ejendom, som de have brugt, og har endt Sagen for Rigens Ransler, men nu tiltaler dem for Kost og Tæring, som de mene med Urette, at måtte i Kiøpnehafn Mand. post trinitatis (29 May.)

23 Marts 1553. Til Jacob Brochenhus, Embedsmand paa Aalborghus. Niels Matzen i Hielekelde (Helligkilde) har klaget over, at Jacob Brokenhus og Superintendenten (i Vendelbo Stift) have dømt, at være et fældt Øgteskal paa den Handel" mellem hans Datter og Maty Mickelsen, Borger i Kolstebroe, skønt Niels Matzen ikke havde sine Breve eller Bevisning tilstede; hvis det er sandt, skülle de paa ny stævne Sagen for sig og give en endelig skreven Dom fra sig."

1 Nov. 1553. (Alle Helgens Dag) Befaling til Jacob Brochenhus, at han skal lade Niels Skiel til Nygaard, hvem Kongen har forlenet med Tistedgaard i Thye, uhindret faa Gaarden med dette Aars Rente og med Jordebog og Inventarium."

11 Nov. 1553. Hr. Otte Krumpen skal tage Tiendekornet af Salling og Kirkekornet af Mors, mesdens Rasmus Pedersen skal tage Tienden af Mors og Thye."

Omtr. 26 Febr. – 10 Marts) Brev til Jørren Steinakel, at Kongen har undt Kirkeværgerne for Vybye Kirke (Ydby) i dette Aar at oppebære Kirkens Part af Tienden til Kirkens Bygnings Behov."

6 Marts 1554. Til Jacob Brochenhus. Christiern Nielsen i Dolis har berettet, at da hans Gaard var forbrændt og han blev sat for Landgilde, sattes han for et Skovsvin, men nu vil Jacob Brochenhus ikke nøjes med mindre end en Bolgalt.

Kongen befaler derfor Jacob Brochenhus at undersøge Sagen nøje og ikke besvære Bonden med mere Landgilde, end han med Rette bør give."

9 Sept. 1554. Befaling til Erick Rudt af Vestervig strax at sende 12,000 Kridlinger og 1 Last Smør af dette Aars Afgift til Nyborg."

1 Okt. 1554. Befaling til Hr. Otte Krumpen, Erick Krabbe og Niels Lange med det første at møde i Tystedt og i Gabriel Gyldensterns Overværelse undersøge og paadømme den Uenighed, som skal være mellem Borgmestre og Raad paa den ene Side og Menigheden paa den anden. Menigheden „have sagt dennem af med deres Borgmester Peder Jensen" at de ikke ville være ham lydige; der skal være Mangel paa Borgmestre og Raadmænd, og nogle af dem, der ere det, skülle være uduelige; mange Piger og Kvindfolk skülle være voldtagne og de, der have gjort det, vinte „og nogen gange ūdi Borgen";

Byfogden skal være dertil og staar igjen med sit Regnskab. De skülle tilægge Uenigheden, straffe hvem der har forset sig, afsætte de Borgmestre og Raadmænd, som ere uduelige, og indsætte andre i deres Sted. De skülle afgive Dommen beskreven."

Omtr. 26 Jan. – 4 Febr. 1555. Befaling til Borgmestre og Raad i Tysted for en skyndig Fragt at skaffe Stiftsskriveren, naar han tilsiger dem, Skibe til at føre Kongens Korn der fra Byen til Aalborg."

27 Sept. 1554. Aabent Brev, at Borgene i Tistedt, Nykiøbing i Mors og Lemvig samt alle andre, der løbe ovpkring Aalborg med Tystøl, skülle give Tolderen paa Aalborghus sædvanlig Rise deraf."

22 Febr. 1561. „Forleningsbrev for Frū Jütte Podbüsch, Knud Gyldenstiernes Enke, paa Vestervig Kloster, som Knud Gyldenstierne sidst havde det i Værge.

Hun skal aarlig til S. Hans Dag svare 2200 Jochimsdlr. og gøre Regnskab for al den ūvisse Rente, hvoraf den ene Trediedel tilfalder Kronen; alt Vrag, som strander under Lenet skal hun lade lyse paa egen Bekostning, gøre Regnskab derfor og levere det altsammen til Kronen; hun skal tjene Riget med 16 gerüste Heste og holde Kongen med Folk og Heste 2 Gange om Aaret."

– Følgebrev for samme til Bønderne under Vestervig Kloster."

1561, 3 April. – Befaling til Frū Jütte Podebüsch til førstkommende 1 May at overlevere Frandtz Bilde Øreum Slot og Len med klart Inventarium, Jordebøger, Breve og Registre."

– Til Frandtz Bilde. Ovenstaaende Brev til Frū Jütte Podebüsch tillige med et Følgebrev til Bønderne i Øreum Len, sendes ham; han skal med det første legge sig til Kiøbnehafns Slot, hvor han skal faa sit Forleningsbrev og nærmere Besked."

7 Juli 1561. „Forbud mod at opføre ny Vejrmøller i Thye, Salling og Mors, da derved Kronens og Adelens Vandmøller og de gamle Vejrmøller ødelægges."

10 Juli 1561. – Til Provster, Præster og Bønder i Thye, Salling og Morsø. Da de have bygget mange ny Vejrmøller, hvorved Kronens og Adelens Vandmøller og de gamle Vejrmøller ødelægges, forbydes det alle ufri herefter at bygge Vejrmøller i disse Lande under Tab af Bygningen og al Bekostning."

8 Juli 1561. Til Købstæderne i Danmark. Da der indløber mange Klager fra Købstæderne over Uenighed blandt Borgerskabet, har Kongen befalet de nærmest boende Lensmænd at have Købstæderne i Forsvar og at passe, at Borgemestre, Raadmænd og Byfogder varetage deres Embede paa rette Maade, og at Borgene ligesaa skikke sig tilbørligt mod Borgemestre og Raad; endvidere skulle de sørge for, at der indsættes dygtige Folk til Borgemestre, Raadmænd og Byfogder. Det befales derfor alle at være Lensmændene lydige og at henvende sig med mulige Klager til disse der saa skulle sørge for, at enhver faar sin Ret." – Bla. a. til Frandtz Bilde, Thisted.

12 Juli 1561. – Følgebrev for Frue Karine Krabbe, Niels Skiels Enke, til Bønderne under Tjustedgaard, paa Reckhals Gods i Mors og paa Hannes, hvilke Niels Skiel sidst havde i Værge."

25 Juli 1561. Tilladelse for Godsche Brockenhus til at indløse Tystedgaard med det Gods, Niels Skiel havde i Værge dertil, fra Frue Karine Krabbe, Niels Skiels Enke."

16 August 1561. „Pantebrev til Gotsche Brockenhus paa Tjustedgaard med tilliggende Gods, som han har indløst fra Niels Skiels Arvinger, for 2000 Joachimsdlr.; han skal tjene Riget med 2 gerüste Heste."

27 November 1561. Til Thisted. Da Kongen straks til Foraaret vil lade Orlogsskibene udrüste og løbe i Søen, skulle de skaffe Kongen alle de Baadsmænd, Skippere og Stymænd, der kunne faas i Byen, og sende dem til Kjöbnehafn, saa at de sikkert ere der Paaskeaften; naar de komme der, skulle de faa nærmere Besked."

10 Januar 1562. Til Hr. Niels Lange. Frue Jytte Podbusk, Knud Gyldenstens Enke har berettet, at Provst Svend skal have forlenet en Kvinde, som var hos ham, med en Gaard i Nykjöbing i Mors, der tilhörte Vestervig Kloster; da Kvinden døde og hendes Arvinger vilde tage hendes efterladte Gods, lod Erick Rüd dengang Embedsmand paa Vestervig Kloster, paa Kongens Vegne Godset arrestere, hvorefter Gaarden blev tilslaaet og henstod saaledes, indtil den for nogen Tid siden brændte; det eneste, som reddedes, en Bryggepande (Bryggekedel) lod Frue Jytte føre til Vestervig Kloster. Hun klager nu over, at Hr. Niels Lange lader de Bønder tiltale, som førte Panden bort, og desuden gör hende Hinder paa nogle Sten i den afbrændte Gaard, som hun vil bruge til Klosterets Bygning. Det befales ham i den Anledning at lade sin Tiltale falde og ingen Hinder göre hende paa Stenene eller andet fra den brændte Gaard, da den tilhörte Vestervig Kloster og Frue Jytte vil bruge baade Pande og Sten til Kongens Bedste paa Vestervig Kloster."

6 Febr. 1562. Til Lensmændene, bla. a. til Thisted. De skulle lade Skatten skrive og oppebære, lade alle Øksene drive til Kjöbnehafns Slot og sende Fetalgen med Vogne til de nærmeste Kjöbstæder ved Strandsiden, hvor de skulle fragte Skibe til at føre den til Kjöbnehafn. Rentemesteren skal modtage Madskatten og give Kvittans derfor. De skulle tillige oppebære Madskatten af Købstæderne og sende den til Kjöbnehafn sammen med Bøndernes."

11 Marts 1562. Til Jens Ulfstand: „Da Marcus Dav fra Hirsum har berettet, at nogle ham tilhörende Skibsredskaber, Kabler, Ankre og Sejl, ere strandede i Vestervig Len og af Lensmanden sendte til Christoffer Trundsen, der skal have brugt dem til Kongens Skibe, skal Jens Ulfstand undersöge, hvilke Skibsredskaber det var, og hvor meget de vare værd, og blive enig med Marcus Dav om en rimelig Erstatning derfor."

18 Juli 1562. Til Frandtz Bilde. „Da Frue Jytte Podbusk, Knud Gyldenstens Enke, har klaget over, at han oppebærer Told af norske Mænd, Bagger og andre, som komme med Tömmer til de Birker, der ligge under Vestervig Kloster, skönt de sejle ind til Klosterets Strand, befales det ham, da Stranden er Kronens paa begge Sider, at lade Frue Jytte oppebære Tolden af saadanne Skibe, saa langt Klosterets Strand ligger."

29 Decbr. 1562. Til Otte Brade. „Da Niels Jonsen til Thorstelund har en Gaard i Hestkjer paa Handtholm, der ligger beleiligt til Drum Slot, har Kongen skrevet til ham om at faa den til Mageskifte, og befales nu Otte Brade at forhandle med ham derom og, hvis han vil afstaa den, at udlægge ham Fyldest derfor af Kronens Gods paa Stetten." Afskrevet til Rigsarkivet Kbhvn. 8/2 1950

14 Febr. 1563. „Forleningsbrev for Frantz Bilde paa Drum Slot, som han nu

en stor ege Pæl, som havde været nedrammet. Paa den Holm i Sjørring Sø som ligger til Førgegaard, findes endnu Stene som Rudera af fordums Borg. – En liden Forhøjning, hvorpaa Ørum Slot tilforn har staaet, er endnu kiendelig tet nedenfor Ørum Gaard, beliggende midt i den Aae, som løber der forbi.

Kapelstene, kaldes Rudera, af et Kapel som har lagt tet ved Fjorden vesten for Thisted, hvis sidste Spor for 2 Aar siden bleve bortagne. Et Marked som holdes paa den Plads nær ved Jernbak kaldes deraf Kapelstene-Marked. Formodentlig har Thisted Kirke engang været sat i Band, og Byen derfor sat sig nødt til at bygge sig et Kapel. Maaske man kunde antage, at dette Kapel er blevet til ved samme Lejlighed, som det der har været ved Hvidberg Kirke paa Thyholm da nemlig Biskop Oluf Glob blev ihjelslagen for Alteret i Hvidberg Kirke af Jens Glob i Aaret 1261. Formedelst hvilket Mord ikke alene Hvidberg Kirke; men hele Stiftet blev sat i Band. Endnu et andet Kapel, hvoraf ses Spor ved Kapelgaard i Nærheden af Vestervig, kan vel henføres til samme Tid. Thi disse 3 Sogne, som de største i Landet, har ledst kunnet forsyne sig med Kapeller i Mangel af Kirkernes Brug.

Man finder adskillige Steder paa Lynghederne, f. Ex. ved Sønder Nyeborg, mange gamle Diger og store og smaae Indkastninger. Ingen ved, fra hvad Tid disse med Lyng begroede Diger ere, og for Oldskiftningen laae disse Indkastninger i Fælled med det øvrige.

Der findes hist og her paa saadanne Steder Spor af Pløjning og Dyrkning. Herved ledes man altsaa til Formodning om at Landet i ældre Tider har været mere befolket og Jorden flittigere taget i Brug; men at disse Jorder, af Mangel paa Dyrkning ved Folkemængdens Aftagelse, enten ved Pest eller andre Forstyrrelser ere blevne forringede og tilsidst begroede med Lyng. Man ved endnu at tale om Pesten, og en Fordybning paa Sjørring Kirkegaard vesten for Kirken, ansees for en Pestkjæle (kule)? fra den sorte Døds Tid.

Beskrivelse over hvert Sogn i Aardelesked.

Hillerslev Herred.

Hvor flere Sogne ere annekterede skal Hovedsognet blive betegnet

som hendes Husbond, dog maa hun i Afgiften afkvitte Renten af 182
ovennævnte Penge, 5 Dlr. for Hundrede."

15 Dec. 1564. Til bla. Thiisted: Da Kongen inden 20. Dag Juli (13 Jan.) vil lade Krigsfolket mønstre og afhetale og behøves en stor Sum Penge dertil er han bleven enig med de herværende Rigsraader om at præve 800 Dlr. i Sølv eller danske Penge til dette Brug, hvorfor de inden 20. Dag Juli skulle sende disse Penge til Rentemester Jochim Beck."

4 Jan. 1565. Aabent Brev til Bønderne i Ørum Len og Hanherred, at Kongen er bleven enig med nogle Rigsraader om at der paany skal udskrives Knægte af disse Len, af værgtige Bondesønner, Pebersvende, Tjenestedrenge og ledige Karle; kun Adelens egne Ugedagsmænd skulle være fri.

Alle udskrevne skulle straks rüste sig med gode Værger og de bedste Klæder og følge Kongens Høvedsmænd eller andre af Lensmændene be-skikkede til Kiøpnehafn, hvor de skulle faa nærmere Ordre. Kongen vil enten give dem Underholdning eller tilbørlig Besolding. Ingen maa undskylde eller lostkibe sig, og en hver udskreven, der ikke møder, vil blive straffet paa Livet." (Ørum Len 400 Udbudsknægte, og Hanherred 150 do.)

14 Jan. 1565. Befaling til bla. Thiisted, at sende 20 Baadsmænd og 2 Skibs-byggere, til Kiøpnehafns Slot til Herlof Trolle; Kongen vil give hver Baads-mand 4 Gylden om Maaneden; Skipsøre og Stymand redelige Maaneds-penge."

8 Febr. 1565. „Befaling til Borgemestre og Raad, bla. a. til Tisted, straks at udgjøre 30 Karle, de to Tredjedele med Hager, lange Rør, Krudt og Lod, og den ene Tredjedel med Harnisk og lange Spyd, og sætte en forsøgt Bør-ger til at følge dem frem og have Kommandoen over dem; de skulle møde efter Tilsigelse af Herlof Trolle, Admiral, der skal give dem nærmere Besked. De der skulle være Hageskytter, skulle imidlertid øve sig flit-tigt i Skyden. De Folk, der sidste Aar have været knægte til Skibs, skulle fremsendes i ovennævnte Tal."

17 Febr. 1565. „Befaling til Frk. Jytte Podebusk, Knud Gyldenstiems Enke, at lade alle de Øksne slagte, som Bønderne i Han Herred skulle udgive i Mad-skat, da de ved Vintertid ikke kunne drives til Lands, lade dem pakke i Tønder og salte, indsalte Kalkun og Fødder, slaa Talgen i Tønder, lade Huder-ne salte og sende det altsammen til Kiøpnehafn til den bestemte Tid tilligemed den øvrige Fetalje fra Heredet. Rentemesteren skal erstatte hende Bekostningen herved." (Orig.)

7 Marts 1565. „Befaling til bla. a. Thiisted, at gjøre Tilførsel for Penge til Vad-berg. Thisted 10 Læster Øl, 5 Læster Brød og 100 Tdr. Havre." (Til Krigsfolket.)

14 Juni 1565. – Befaling til Frk. Eddele, Frands Bildis Enke, at overlevere Erick Lycke 2 Gaarde i Hilleslef Herred, den ene kaldet Skelgaardt i Oster-vild By og Sogn, den anden i Skouflsted, hvilke Gaarde Kongen har hjemlet maa udlægges fra Ørum Slot til O Kloster, i Stedet for de 2 O Klosters Gaar-de, som Frands Banner fik til Ørum."

– „Følgebrev for Erick Lycke til Bønderne paa ovennævnte Gaarde."

16 Juni 1565. Thisted sendte 142 Tdr. Havre, 1 Td. saltet Aal og 10 Tdr. Øl, som Fetalje til Løven.

22 Juli 1565. – Tilladelse for Oluf Munck til at indløse Ørum Slot fra Frk. Edel Hardenberg, Frantz Billis Enke; naar han indsender det indbrie-de Pantebrev paa Ørum Slot og sine egne Pantebreve paa Øtzløf Kloster, vil Kongen give ham Brev paa alle de Penge, som Ørum Slot og Øtzløf Klos-ter nu staa i Pant for, og give ham Ørum Slot i Pant derfor."

15 Aug. 1565. – „Befaling til Frk. Eddel, Frands Bildis Enke, at give Niels Mor-ritzen Oplysning om, hvilke Udbudsknægte fra Ørum Len der ere hjemløbne, sørge for, at de følge med ham tilbage til deres Høvedsmænd og tage Borgen af dem, at de ville komme tilstede."

3 Okt. 1565. Befaling, bla. a. til Tiisted, at komme Kongen til Hjælp med 400 enkelte Dalere, og levere dem til Rentemester Eyller Grubbe paa Kiøpnehafns Slot inden førstkommende S. Mortens Dag."

20 Dec. 1565. „Aabent Brev, hvorved Frk. Jytte Poddebusker, Knud Gylden-stiems Enkes, Pant i Vesterøig Kloster forhøjes med 1000 Jochimsdlr.; hun skal hæfte, saa længe hun har Vesterøig Kloster, tjene Rejst med 16 gjødste Heste og ikke mere af sin Forlening og sit Avlsgods, men ellers afkortes intet i den aarlige Afgift af Klosteret."

31 Dec. 1565. Til Otthe Brade. Da der fra et ønder Thye strandet Skib skal være bjerget og indført til Tiistedt 5 Læster Tovværk der tilhøre Kongen, skal han med det første sende Bud did for at undersøge Sagen og, hvis Tov-værket findes der og Tønderne have nogle Mangler, lade dem gøre i Stand og derefter føre Tovværket til Aalborg Slot, hvorfra han skal sende det til Amsterdam med det første Skib, der seyler did og levere det til Claus Bolles eller Christianus Chri-stiansen, de Løitzers Tjenere smstds."

Afskriften fortsættes i Protokol No. 6. Side 70

Forskellige forekommende Stednavne.

„Aalepyt": Beliggende i Thorup Sogn. „Stoihöi" og „Osig" beliggende i Ullim Sogn. „Norrestrand" formentlig i Thorup eller Holme.

„Kodal"-Veien „fra Faggesvindeveien i ost, vag om Niels Chr. Sondergaards, o.s.v., beliggende i Veslös Sogn.

„Snedkjerg": Oslös Sogn. omtales i Aaret 1881 i Oslös-Veslös-Thorup Fattigprotokol.

„Kollerup Sogns første Fattigprotokol er paabegyndt 1775. Bemærkning i Forstanderskabets Forhandlingsprotokol 1841, under Møde d. 7 Nov. 1846. A. C. Svalgaard.

„Thomas Skousted var Sognefoged i Klim i Aaret 1852. (Kollerup Forstanderskabsprotokol 1841.)

I 1842 var Herredsfoged Bendixen constitueret som saadan i Vestervig (Visby Veltberg Forstanderskabsprotokol, 1842-1878.)

Herredsfogden i Vestervig var paa den Tid, Assessor Klaudi. (samme Protokol.)

Klim og Gjottrup Sogns Ejendomme blev udskiftede i Aaret 1822. (Forstanderskabsprotokol for Klim-Thorup 1841.)

Thorup Sogns Ejendomme udskiftedes den 27 Sept. 1810. Samme Protokol.

I Klim-Thorup Forstanderskabsprotokol, 1841, side 68, anføres „Det nordre Stykke af Skelgrøften mellem Thorup og Klim Sogne, fra Hr. Holms Teglværk af, blev synet, o.s.v.

„Skolelærer Johannes Back blev kaldet til Skolelærer i Thorup den 1 August 1812. (Forhandlingsprotokol for Thorup-Klim Sognefor standerskab 1842, side 157.)

„Klim Skole opført 1843, Thorup Skole 1845. (Samme Sognes Forstandlingsprotokol, 1859-1865.)

„Holme Skole opført 1829. (Samme)

„Farves Stryntze i Klim, var Sognefoged i Aaret 1865. (Samme.)

„man vil skaffe ham Huuslye i den saakaldte „Klosterbygning" i Thorup. (Samme.)

„I Sennels Sogns Fattigprotokol anføres under Almisselemmene for 1807: „Maren Andersdaatter en gl. Pige, 78 Aar, har været her i Sognet 19 Aar, og i den Tiid tient af g. Sogne-Præst Hr. Koppe —": „død ca 1806.)

Under Regnskabet for Sennels Sogn 1806 anføres: „At dette Regnskab saaledes Rigtig er forfattet, det bevidnes af mig som Største Lods- Ejer i Sogne Distriktet. Ullerupgaard den 31 Dec. 1806. I Sogne Præstens Fraværelige Forfatning. Thorleff."

„Ved et Møde i Nov. 1807 nævnes Degnen Klaudi og Degnen Grønlund."

„Degnen i Hillerslevhed i Aaret 1808, Niels Jørensen. (Sennels Fattigprotokol 1804-

I 1817 var 40 Rd. i Sølvværdi lig 75 Rbd i Samme Værdi. (Sennels Fattigprotokol 1804.)

„I 1819 var der ringe Rågavl i Sennels Sogn.) Samme).

„I 1807 havde Ullerupgaard 44 Td. 3 Skp. 1 Fdk. 1/4 Alb. Hartkorn. (Samme.)

„I 1807 havde Anstin Bak paa Hundahlsbakke 6 Td. 2 Skp. 3 Fdk. 2 Alb. (Samme.)

„I 1807 havde Mortoft 20 Td. 7 Skp. 1 Fdk. 2 1/6 Alb. Hartkorn. (Samme.

Samme Aar havde Præsten 7 Tdr. 6 Skp. Hartkorn. (Samme.)

„Mad. Sal. Ripses død i Juni Kvartal 1808." Thisted Bys Fattigprotokol 1804-1833.

„Omskrivningen af Pengevæsenet, skete efter Forordn. af 5 Jan. 1813. (Thisted Fattigprotokol 1804-1833.

(„Peder O. Vestergaard i Faartoft, muligvis en Broder til min Tipoldefader, ellers sammes Fader.", nævnes i Fattigprotokol for Thisted By 1804-1833.)

„Hr. Major Briand" nævnes i Regnskabet for 1815. (Samme.)

„Hr. Doctor Sager in Maj fra Byen bortrejst." (Regnskabet for 1815 i samme Protokol.")

„Byskriver Høegh som døde in August sidstleden." (1815.) (Samme.)

„Paa Grund af den forhøiede Consumption, blev Bager Høymarks tilstaaet som Bagerlon 100 Rbd. Samme Værdie, 1819. (samme Protokol)

„Natmands-Familien fik 6 Rbd. aarlig. (1820) Samme.

(„Bager Høymark fraflyttet Byen 1821) samme.

„Natmands Familien. For den betalt til Chr. Neumünster for Aaret efter Accordt. 17 Rbd. samme. 1822.

(„Amtsforvalter Jørensen, som i Juni i Maaned (1815) bortflyttede til Aarhuus.) (Samme.)

„Konsumtionen ophævet (i Skive) 7 Oktbr. 1850. „Bogen om Skive."

„Aar 1773 blev de eligerede Mænd indført i Thisted." Samme.

„— Carl Kierumgaard, Præst i Skive, født 15/3 1808 i Kbh. 24/6 1848 ægtede han Adamine Sophie Louise Gorm, Datter af Told og Konsumptionskasserer O. F. L. Gorm i Thisted." Samme.

„For de smukkeste og stærkeste Ligkister af Halm, udlovedes i 1811 9 Præmier paa op til 20 Rbd. af Aalborg Amts Landboforening. Af en Artikel „Lidt Dyrskue-historie" i Aalborg Amtstidende for 20 Juli 1930.